

APOKALIPSA OBJAŠNJENA

TOM I

U SKLADU S UNUTRAŠNJIM SMISLOM
GDE SU IZLOŽENE TAJNE, U NJOJ PREDSKAZANE
A KOJE SU BILE SKRIVENE

Delo napiso na latinskom

EMANUEL SWEDENBORG

objavljeno posle autorove smrti

u šest tomova

Brojevi: 1 do 295

preveo s engleskog Risto Rundo

POGLAVLJE I

- 1. Otkrivenje Isusa Hrista , koje daje njemu Bog, da pokaže slugama svojim šta će uskoro biti, i pokaza, poslavši po anđelu svojemu slugi svojemu Jovanu,**
- 2. Koji svedoči Reč Božiju i svedočanstvo Isusa Hrista, i šta god vide.**
- 3. Blago onome koji čita i onima koji slušaju reči proroštva, i drže što je napisano u njemu; jer je vreme blizu.**
- 4. Od Jovana na sedam crkava koje su u Aziji: Blagodat vam i mir od onoga koji jest, koji beše, i koji će doći; i od sedam duhova koji su pred prestolom njegovim;**
- 5. I od Isusa Hrista koji je svedok verni, i prvenac iz mrtvih, i knez nad carevima zemaljskima, koji nas ljubi, i umi nas od greha naših krvlju svojom;**
- 6. I učini nas careve i sveštenike Bogu i Ocu svojemu; tome slava i moć u vekove vekova. Amin.**
- 7. Eno, ide s oblacima, i ugledaće ga svako oko, i koji ga probodoše; i zaplakaće za njim sva kolena zemaljska. Da, zaista.**
- 8. Ja sam Alfa i Omega, Početak i Svršetak, govori Gospod, koji beše, i koji će doći, svedržitelj.**
- 9. Ja, Jovan, koji sam i brat vaš i drug u nevolji, i u carstvu i u trpljenju Isusa Hrista, bejah na ostrvu koje se zove Patam (Patmos), za Reč Božiju i za svedočanstvo Isusa Hrista.**
- 10. Bejah u duhu u dan nedeljni, i čuh za sobom glas veliki kao trube koje govoraše: Ja sam Alfa i Omega, Prvi i Poslednji,**

11. I što vidiš napiši u knjigu, i pošlji crkvama koje su u Aziji: u Efes, i u Smirnu, i u Pergam, i u Tijatiru, i u Sard, i u Filadelfiju, i u Laodikiju.

12. I obazreh se da vidim glas koji govoraše sa mnom; i obazrevši se videh sedam svećnjaka zlatnih,

13. I usred svećnjaka kao sina čovečijega, obučena u dugačku haljinu, i opasana po prsima pojasom zlatnim.

14. A glava njegova i kosa bejaše kao bela vuna, kao sneg; i oči njegove kao plamen ognjeni.

15. I noge njegove kao mjed kad se rastopi u peći; i glas njegov kao huka voda mnogih;

16. I držaše u svojoj desnoj ruci sedam zvezda, i iz usta njegovih izlažaše mač oštar s obe strane, i lice njegovo beše kao sunce što sija u sili svojoj.

17. I kad ga videh, padoh k nogama njegovim kao mrtav, i metnu desnicu svoju na me govoreći mi: ne boj se, ja sam Prvi i Poslednji,

18. I živi; i bejah mrtav, i evo sam živ u vekove vekova, amin. I imam ključeve od pakla, i od smrti.

19. I napiši dakle što si video, i šta je, i šta će biti po tom;

20. Tajna sedam zvezda koje si vido na desnici mojoj, i sedam svećnjaka zlatnih; sedam zvezda jesu anđeli sedam crkava; i sedam svećnjaka jesu sedam crkava.

-----

1. Mnogi su tumačili ovu proročku knjigu koja se naziva Apokalipsom (Otkrovenjem); ali niko nije razumeo unutrašnji ili duhovni smisao Reči, pa su stoga smatrali da se pojednosti u njoj sadržane odnose na uzastopna stanja crkve, koja su naučili iz istorije; a pored toga, mnogo toga su primenjivali na građanske poslove. Stoga su ovakva tumačenja samo nagađanja, koja se ne mogu u svetlosti potvrditi kao istine; stoga se odbacuju kao čista mišljenja čim se pročitaju. Razlog da su sadašnja objašnjenja Apokalipse ovakva, kao što je primećeno, je to što njihovi autori ne znaju ništa o unutrašnjem ili duhovnom smislu Reči; dok, u stvari, sve su stvari u Apokalipsi napisane stilom koji je sličan proročkim delovima Staroga Zaveta, i cele Reči. A Reč je prirodna u slovu, ali je duhovna u unutrašnjem sadržaju; pa stoga sadrži jedan smisao iznutra, koji se ne pokazuje u slovu. Priroda

razlike između ova dva smisla može se vidjeti iz onoga što je rečeno i pokazano u djelu nazvanom *Beli Konj*, i u Dodatku koji je uzet iz *Nebeskih Tajni*.

2. Očito je iz ovoga da se ništa od onoga što je sadržano u Apokalipsi i u proročkim delovima Staroga Zaveta, ne može razumeti ako se ne zna duhovni smisao, a posebno ako nema otkrovenja iz nebesa, gde se cela Reč razume u skladu s tim smislom. Da je slučaj ovakav, dokazaće se samim objašnjenjima, koja slede.

3. U ovim objašnjenjima ima mnogo navoda iz *Nebeskih Tajni*; treba stoga primetiti da su uzeti iz toga dela.

OBJAŠNJENJA

4. Stihovi 1-3. 1. **Otkrovenje Isusa Hrista , koje daje njemu Bog, da pokaže slugama svojim šta će uskoro biti, i pokaza, poslavši po anđelu svojemu sluzi svojemu Jovanu, 2. Koji svedoči Reč Božiju i svedočanstvo Isusa Hrista, i šta god vide. 3. Blago onome koji čita i onima koji slušaju reči proroštva, i drže što je napisano u njemu; jer je vreme blizu.**

Otkrovenje Isusa Hrista, označava, predskazivanja od Gospoda o poslednjem vremenu crkve; *koje daje njemu Bog, da pokaže slugama svojim*, označava, za one koji su u istinama od dobra; *šta će uskoro biti*, označava, koje će se izvesno dogoditi; *i pokaza, poslavši po anđelu svojemu sluzi svojemu Jovanu*, označava, koje su otkrivene iz nebesa onima koji su u dobru ljubavi. *Koji svedoči Reč Božiju i svedočanstvo Isusa Hrista*, označava, to je za one koji u srcu priznaju Božansku istinu i Gospodovo Božansko u Njegovom Ljudskom; *i šta god vide*, označava, da je njihovo razumevanje prosvetljeno. *Blago*, označava, oni u kojima je nebo; *koji čitaju*, označava, oni koji opažaju; *i koji sluša reči proroštva*, označava, da oni žive u skladu sa doktrinom nebesa; *i drže što je napisano u njemu*, označava, da oni to rade zbog uživanja u ljubavi prema istini; *jer je vreme blizu*, označava, da je takvo unutrašnje stanje.

5. (stih 1) **Otkrovenje Isusa Hrista** . Da ovo označava Gospodova predskazivanja o poslednjem vremenu Crkve, vidi se iz značenja predskazivanja; a pošto su ona od Gospoda samog, kaže se, *otkrovenja Isusa Hrista*; razlog da su to predskazivanja o poslednjem vremenu crkve je to što se posebno govori o tome vremenu. Može se pomisliti da se u Apokalipsi govori o uzastopnim stanjima crkve od početka do kraja; ali ta stanja nisu predmet o kome se govori, nego stanja nebesa i crkve u vreme njenoga kraja, kada se izvršava Gospodov Poslednji Sud; stoga se govori o

posednjem vremenu. Međutim, Gospod je Sam predskazao uzastopna stanja crkve kod Mateja (pogl. XXIV i XXV), a i kod Marka (pogl. XIII); samo što su stvari sadržane u ovim poglavljima napisane u Božanskom proročkom stilu, a to su korespondencije (saobraznosti), pa su stoga takve da se mogu otkriti i pokazati samo pomoću unutrašnjeg ili duhovnog smisla. (Bilo mi je dato od Gospoda da objasnim te stvari u *Nebeskim Tajnama* na početku poglavlja XXIV i XL Postanja; koja se objašnjenja mogu tamo videti svojim redom, na sledećim mestima; br. 3353-3356, 3486-3489, 3650-3655, 2751-3757, 3897-3901, 4056-4060, 4229-4231, 4332-4335, 4422-4424, 4635-4638, 4661-4664, 4807-4810, 4954-4959, 5063-5071.)

6. Koje dade njemu Bog, da pokaže slugama svojim. Da ovo označava, za one koji su u istinama od dobra, vidi se iz značenja dati proroštvo, ili, što je ista stvar, predskazivanja za te osobe; i iz značenja Njegovih sluga, što označava one koji su u istinama od dobra. Razlog da se ovakvi označavaju Božijim slugama je to što se oni koji slušaju i koji se pokoravaju Bogu, nazivaju slugama Božijim. Slušaju i pokoravaju se samo oni koji su u istinama od dobra, ali ne i oni koji su u samim istinama, ili u istinama bez dobra; jer potonji imaju istine samo u memoriji, a ne i u životu; dok oni koji su u istinama od dobra, ti imaju istine u životu (primenjuju ih u život), a oni koji ih imaju u životu, ti ih tvore od srca, to jest, iz ljubavi. Treba da se zna da nijedna istina ne ulazi u život čovekov osim ako je on u dobru, jer dobro pripada ljubavi, a ljubav sačinjava ceo čovekov život; na taj način čovek prima u svoj život sve istine koje se slažu s njegovom ljubavi (s onim što on voli). Ovo je očito po tome što čovjek usvaja sve ono što voli, odbacujući i osećajući odbojnost prema svemu ostalom. Pod dobrom se ovde misli na dobro ljubavi prema Gospodu i na dobro ljubavi prema bližnjem, a što je jedino duhovno dobro, s kojim se slažu sve istine vere.

7. Šta će uskoro biti. Da ovo označava, što će se doista desiti, vidi se iz značenja onoga što se mora desiti, što je ono što se nužno mora desiti; i iz značenja uskoro, a to označava ono što je izvesno i potpuno (o čemu vidi *Nebeske Tajne*, br. 5284, 6783). Oni koji gledaju na sve u Reči u skladu sa smislom slova, imaju ideju da uskoro znači uskoro; to jest, u sadašnjem slučaju, da će se ono što je predskazano u Apokalipsi desiti uskoro. Stoga se oni pitaju zašto tako dugo vremena treba da prođe da bi se izvršio Poslednji Sud. Ali oni koji znaju o unutrašnjem smislu Reči, ne misle (razumeju) da uskoro znači uskoro, nego izvesno. Razlog da umesto uskoro misle na izvesno je to, što uskoro podrazumeva vreme, a vreme je svojstveno prirodi; to jest, uskoro je prirodan a ne duhovan izraz, a svi prirodni izrazi, u Reči,

označavaju duhovne stvari koje im korespondiraju; jer je Reč duhovna iznutra, dok je u slovu prirodna; to je razlog da uskoro znači izvesno. (Da je vreme svojstveno prirodi, i da , u duhovnom svetu, korespondira stanju života, može se videti u delu *Nebo i Pakao*, u članku o Vremenu u Nebu, br. 162-169.

8. I On pokaza, poslavši po anđelu svojemu sluzi svojemu Jovanu . Da ovo označava, koje su otkrivene onima koji su u dobru od ljubavi (prim. prev. koji čine dobro iz ljubavi prema dobru, to jest, koji su nebeski ljudi), vidi se iz značenja On pokaza, što označava one stvari koje, u smislu slova, sadrže, i stoga označavaju, one koji su u unutrašnjem smislu. Jer se kaže, *otkrovenje koje dade njemu Bog, da pokaže (ovo)*; i onim što je označeno sa On pokaza, a to je ono što je u smislu slova, je su sve te stvari značenja; a stvari koje su označene su one koje su sadržane u unutrašnjem smislu. Jer sve stvari u Reči označavaju duhovne stvari koje su u unutrašnjem smislu. Gornje je očito i iz značenja slanja anđela, što označava stvari otkrivene iz nebesa; je poslati, znači otkriti, jer sve što je poslato iz nebesa, to je otkrovenje; jer je otkriveno ono što tamo postoji, a to je nešto duhovno o crkvi i njenom stanju; ali se ovo kod čoveka okreće u prirodne ideje, kakve postoje u smislu slova u Apokalipsi i u drugim delovima Reči. Ono što dolazi iz nebesa, ne može se čoveku prikazati ni na koji drugi način ; jer Duhovno pada u ono što je korespondirajuće u Prirodnom, kada se spušta iz duhovnog sveta u prirodni. To je razlog da je proročka Reč takva u smislu slova, i pošto je takva, ona je iznutra nadahnuta i Božanska. *Po anđelu* označava iz nebesa, jer ono što anđeo govori je iz nebesa; jer kad anđeo govori čoveku ono što se odnosi na nebo i na crkvu, on ne govori kao čovek drugome čoveku, koji izgovara iz memorije ono što mu je drugi rekao (diktirao), nego ono što anđeo govori, to u njega (u anđela) ulazi preko neprekidnog uticaja, i to ne u njegovu memoriju, nego neposredno u razum, a odatle u reči. To je razlog da je bilo Božansko sve što su anđeli govorili prorocima, i da ništa nije bilo od samih anđela. Bilo da se kaže da je ovo otkriveno iz neba, ili od Gospoda, isto je: jer Gospodovo Božansko kod anđela sačinjava nebo, i ništa u tome nije od anđelovog sopstva (od vlastitog) (Ali ovo se može bolje razumeti iz onoga što je rečeno i pokazano i delu *Nebo i Pakao*, br. 2-12, i br. 254.) Gore je rečeno, da se predskazivanja otkrivaju onima koji su u dobru ljubavi, jer se kaže, *poslavši po anđelu svojemu Jovanu*, a Jovanom se označavaju oni koji su u dobru ljubavi. Jer su sa dvanaest apostola bili predstavljeni i označeni svi oni u crkvi koji su u istinama od dobra; sledstveno, sve istine od dobra, od kojih je /sastavljena/ crkva; a svakim pojedinim apostolom predstavljeno je i označeno nešto posebno. Na primer, Petrom je predstavljena i označena vera; Jakovom, ljubav prema bližnjem; a Jovanom, bilo je predstavljeno ovo dobro, jer je

otkrovenje dato njemu; jer se otkrovenje iz neba, kao ovo ovde opisano, može dati samo onima koji su u dobru ljubavi prema bližnjem ili ljubavi. Drugi, doduše, mogu čuti ove stvari da se izgovaraju iz neba, ali ih ne mogu i opažati. (*prim. prev. Opažanje je način na koji anđeli i nebeski ljudi vide i shvataju istinu*). Samo oni koji su u dobru ljubavi imaju duhovno opažanje; Razlog je to, što oni primaju te stvari ne samo u uho nego i u ljubav; a primati u ljubav je primiti potpuno, jer se vole stvari koje se primaju; i oni koji tako primaju, vide te stvari u svom razumu, u kojemu je osjećaj njihovog unutrašnjeg vida. Da je slučaj ovakav, osvedočio sam se kroz mnogo iskustva, a to se može razjasniti još racionalnijim argumentom; ali o ovome predmetu nije još dopušteno govoriti. Ovde je nužno reći samo toliko, da sva imena, pomenuta u Reči, ne označavaju osobe, nego stvari /duhovne stvari/; tako, Jovan označava one koji su u dobru ljubavi, pa stoga, u apstraktnom smislu, samo dobro ljubavi. (Da imena u Reči označavaju stvari, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 78, 1888, 4310, 4442, 10329. Da imena osoba ne mogu ući u nebo, nego da se menjaju u stvari koje označavaju, br. 1876, 5225, 6516, 10216, 10432. Kako je elegantan unutrašnji smisao Reči, iako se pominju samo imena, prikazano je primerima, br. 1224, 1264, 1888. Da su dvanaest apostola Gospodovih predstavljali, pa stoga i označavali, sve stvari ljubavi i vere u sklopu, isto kao i dvanaest plemena Izrailjevih, br. 1229, 3354, 3488, 3858, 6397. Da su Petar, Jakov, i Jovan predstavljali, a otuda i označavali, veru, ljubav prema bližnjem, i dobro ljubavi prema bližnjem, svojim redom, vidi Predgovor Postanju XVIII i XXII i br. 3934, 8581, 10087.)

9. Kada se zna da sva imena u Reči označavaju stvari, i da imena dvanaest Jakovljevih sinova, ili dvanaest plemena, označavaju sva dobra i istine crkve u sklopu; a slično i imena dvanaest Gospodovih apostola; i da Petar, Jakov, i Jovan označavaju veru, ljubav prema bližnjem, i dobro ljubavi prema bližnjem, tada se mogu videti neke tajne u Reči; na primer, zašto je Gospod dao Simonu ime Petar, a Jakovu i Jovanu ime Boanerges, što znači sinovi gromovi (Marko III, 17). Jer Petar kao stena (*petra*), označava Gospoda kao istinu od dobra, ili kao veru od ljubavi prema bližnjem; a sinovi gromovi označavaju one koji primaju istine nebesa iz osećanja ljubavi. (Da stena označava Gospoda u pogledu istine od dobra, ili veru od ljubavi prema bližnjem, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 8581, 10580; slično *stena Izrailjeva*, br. 6426; i da gromovi označavaju Božanske istine iz neba, br, 7573, 8914; a munje njihovo blistavilo, br. 8813; da se gromovi nazivaju glasovima, br. 7573, 8914.) Ovde ću pomenuti neke od tajni koje se mogu vidjeti, kada se zna da Petar označava veru, a Jovan dobro ljubavi prema bližnjem, Prva, zašto je Gospod rekao Petru,

A i ja kažem tebi: ti si Petar, i na ovoj stijeni sazidaću crkvu svoju; i daću ti ključeve od carstva nebeskoga (Mateja XVI, 18,19).

Iz smisla slova izgleda da je ta moć data Petru, dok njemu u stvari nije data nikakva moć; ali je ovako rečeno njemu, jer je Petrom označena vera od dobra koje je od Gospoda, a istina od dobra koje je od Gospoda, ima svu moć, tako da Gospod ima svu moć od dobra kroz istinu. (Da je ovakav slučaj, može se videti ilustrvano u malome delu *Poslednji Sud*, br. 57.) *Druga tajna*, koja se može videti kada se zna da Petar označava veru, je zašto mu je Gospod rekao, da će pre nego petao zapeva, da će Ga se odreći tri puta, a što se i desilo (Mateja XXVI, 34, i sledeći stihovi). Ovim je označeno da u poslednje vreme crkve neće biti vere u Gospoda, jer neće biti ljubavi prema blišnjem: jer pev petla, kao i sumrak, označava poslednje vreme crkve (*Nebeske Tajne*, br. 10,134); a tri, i tri puta, označava ono što je potpuno do kraja (*Nebeske Tajne*, br. 2788, 4495, 5159, 9198, 10127. Da kraj crkve dolazi onda kada više nema ljubavi prema blišnjem, može se videti u malome delu, *Poslednji Sud*, br. 33-39, itd). *I treća tajna*, koja se može videti, je značenje sledećih reči o Petru i Jovanu:

*Isus reče Petru: Simone Jonin! Ljubiš li me većma nego ovi? Reče mu: da, Gospode! ti znaš da te ljubim. Reče mu Isus: pasi jaganjce moje. Reče mu opet drugo: Simone Jonin! Ljubiš li me? Reče mu : da, Gospode! ti znaš da te ljubim. Reče mu Isus: pasi ovce moje. Reče mu trećom: Simone Jonin, Ljubiš li me? A Petar posta žalostan što mu reče trećom: Ljubiš li me? i reče mu: Gospode, ti sve znaš, ti znaš da te ljubim. Reče mu Isus: pasi ovce moje. Zaista, zaista ti kažem: kad si bio mlad, opasivao si se sam, i hodio si kuda si htio; a kad ostariš, širićeš ruke svoje i drugi će te opasivati i odvesti kuda nećeš. A ovo reče pokazujući kakom će smrću proslaviti Boga, i rekavši ovo, reče mu: idi za mnom. A Petar obazrevši se vide gde za njima ide onaj učenik koji Isusa ljubljaje, i koji na večeri leže na prsi njegove i reče: Gospode! ko je taj koji će te izdati? Videvši Petar ovoga, reče Isusu: Gospode! Šta će ovaj? Isus mu reče: ako hoću da on ostane dok ja ne dođem, što je tebi do toga? Ti hajde za mnom (Jovan XXI, 15-22). Šta je ovim označeno, to niko ne može znati ako ne zna unutrašnji smisao, i da Petar označava veru, a Jovan dobro ljubavi prema blišnjem, stoga da Petar označava one u crkvi koji su u veri, a Jovan, one koji su u dobru ljubavi prema blišnjem. Time što je Isus rekao tri puta Petru, *Ljubiš li me?* a Petar odgovorio tri puta, *Da, ljubim te*, a Isus tada rekao, *Pasi jaganjce moje*, i *Pasi ovce moje*, označava se, da oni koji su u veri od ljubavi treba da poučavaju one koji su u dobru ljubavi ka Gospodu i u dobru ljubavi prema blišnjem. Jer, oni koji su u veri iz ljubavi, ti su isto tako i u istinama, a oni koji su otuda u istinama, poučavaju o*

dobru, i vode ka dobru; jer se sve duhovno dobro koje čovjek ima, stiče i usađuje pomoću istina. (Da jaganjci označavaju one koji su u dobru nevinosti i ljubavi ka Gospodu, može se vidjeti u *Nebeskim Tajnama*, br. 3994, 10132; da ovce označavaju one koji su u dobru ljubavi prema bližnjem, br. 4169, 4809; i da pastiri označavaju poučavati, br. 5201, 4078). Kakva će biti vera u prvo vreme crkve, a kakva u poslednje vreme, to Gospod opisuje zatim. Prvo vreme crkve označeno se sa , *kad si bio mlad*, a poslednje vreme sa, *kad ostariš*. Da kad je bio mlad, da se opasivao sam, i hodio gdje je hteo, označava, da će u prvo vreme crkve oni upijati istine iz dobra ljubavi prema bližnjem, i da će postupati iz slobode (slobodno); jer postupati iz slobode je postupati iz osećanja istine od dobra. *Kad ostariš, širićeš ruke svoje, i drugi će te opasivati i vodite gde nećeš*, označava da u poslednje vreme crkve oni neće više upijati istine od dobra ljubavi prema bližnjem, to jest, oni će ih znati jer ih drugi govore, i da će tako biti u potčinjenom stanju , a potčinjeno je stanje onda kada dobro ne vodi. *prev.potčinjen je* Da haljine označavaju istine, može se videti, *Nebeske Tajne* br. 1073, 2576, 5319, 5954, 9212, 9216, 10536; i da opasivati se označava upijati i shvatati istine, br. 9952. Da hoditi označava postupati i živeti; da postupati iz slobode (slobodno) znači postupati iz ljubavi ili osećanja, jer ono što čovjek voli, on to čini iz slobode (slobodno), br. 2870, 3158, 8987, 8990, 9585, 9591. Da svaka crkva počinje s ljubavlju prema bližnjem, ali da tokom vremena opada u veri, i da je na kraju u veri samoj, br. 1834, 1835, 4683, 8094). Jer, u poslednje vreme crkve, vera postaje takva da odbacuje dobro ljubavi prema bližnjem, govoreći da vera sama sačinjava crkvu i spasava, a ne dobro života, koje je ljubav prema bližnjem, stoga je Isus rekao Petru, kojim je označena takva vera, *A ti hajde za mnom*. I osvrnuvši se, Petar vide učenika kojega Isus ljubljase, koji ih je pratio, pa reče: *Gospode, šta će ovaj ?* čime je označeno da će vera, u poslednje vreme, da se okrene od Gospoda; jer se kaže o Petru, kojim se označava ta vera, *osvrnuvši se, vide*; a tako isto je rekao o učeniku kojega Isus ljubljase, ili o Jovanu, kojim se označava dobro ljubavi prema bližnjem, *šta će ovaj?*, to jest, on nije ništa; ali mu Isus reče, *Ako ja hoću da on ostane dok ja ne dođem, šta je tebi do toga? Ti hajde za mnom*; čime je označeno da će dobro ljubavi prema bližnjemu hoditi za Gospodom, i da će Ga priznavati, sve do kraja stare crkve i početka Nove. (Da se poslednje vreme crkve naziva svršetkom vremena, i početkom Nove, koja dolazi od Gospoda, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 4535, 10622.) *Četvrta tajna* koja se iz toga može videti je, zašto je Gospod volio Jovana više od ostalih učenika, i zašto se Jovan naslonio na Njegova prsa, ili grudi Gospodove (Jovan XIII, 23; XXI, 20), a to je bilo stoga što je Gospod imao na umu dobro ljubavi kad bi vidio Jovana, koji je predstavljao i označavao to dobro, jer to dobro sačinjava nebo i crkvu (kao što se može videti u delu, *Nebo i*

Pakao, br. 13-19). *Peta tajna* koja postaje očita kada se zna je Jovan predstavljao dobro ljubavi, je, šta je označeno Gospodovim rečima na krstu majci Mariji, i Jovanu:

A Isus videvši mater i učenika koga ljubljашe gde stoje, reče materi svojoj: ženo! eto tvoga Sina. I od onoga časa uze je učenik k sebi (Jovan XIX 26, 27). Majkom i ženom označava se crkva, a Jovanom dobro ljubavi prema bližnjem; a onim što im je rečeno, označava se da će crkva biti tamo gdje je ljubav prema bližnjem. (Da se ženom, u Reči, označava crkva, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 252, 253, 49, 770, 3160, 6014, 8337, 8994; da je isto označeno i majkom, br. 289, 2691, 2717, 3703, 4257, 10490. Da je to značilo uzeti je k sebi u svoju kuću da bi stanovali zajedno, jasno je.) Iz ovih je razmatranja sada jasno koliko su velike tajne pohranjene u Reči, koje se otvaraju samo onima koji znaju unutrašnji ili duhovni smisao; niti se, bez toga smisla, može znati šta je označeno kad se kaže da će dvanaest apostola sedeti na dvanaest prestola, i da će suditi dvanaest plemena Izrailjevih (Mateja XIX, 28; Luka XXII, 30). Apostolima se, u ovome odlomku, ne označavaju apostoli, nego sve istine od dobra koje su od Gospoda; tako da te reči označavaju da će Gospod svima suditi prema istinama koje su od dobra, stoga, svakome u skladu s tim istinama.

10. (Stih 2) *Koji svjedoči Riječ Božiju i svjedočanstvo Isusa Hrista*. Da ovo označava, da je to za one koji u srcu priznaju Božansku istinu, i Gospodovo Božansko u Njegovom Ljudskom, vidi se iz značenja svedočiti, što je priznavati u srcu, - o čemu će više biti rečeno u onome što sledi; iz značenja Reči, ili govora, Božije, što označava Božansku istinu (o kojoj vidi br. 4692, 5075, 9987); i iz značenja Isusa Hrista, što je priznavanje Gospodovog Božanskog u Njegovom Ljudskom. Ovo je označeno svedočanstvom Isusa Hrista, jer svedočiti je priznavati u srcu; a priznavati u srcu Isusa Hrista je priznavati Božansko u Njegovom Ljudskom; jer onaj ko priznaje Gospoda, a ne u isto vreme i Božansko u Njegovom Ljudskom, taj ne priznaje Gospoda; jer Njegovo Božansko je u Njegovom Ljudskom, a ne izvan Njega. Jer je Božansko u Njegovom Ljudskom kao duša u telu; stoga misliti o Gospodovom Ljudskom, a ne u isto vreme i o Njegovom Božanskom, je misliti kao o čoveku odvojeno od njegove duše ili života, a to je ne misliti o čoveku. Da je Gospodovo Božansko u Njegovom Ljudskom, i da su oni zajedno jedna osoba, ta je doktrine primljena u celom Hrišćanskom svetu, koja uči ovim rečima: *Iako je Hristos Bog i Čovek, ipak nisu dva, nego jedan Hristos; jedan, ne pretvaranjem Božanskog u Ljudsko, nego preko Božanskog koje uzima Ljudsko u sebe; jedno sasvim; ne da su dve prirode pomešane, nego su jedinstvo osobe; jer*

kao što su duša i telo jedan čovek, tako su Bog i Čovek jedan Hristos. (Iz Atanasijanskog Verovanja). Stoga je jasno da oni koji razlikuju u Božanskom tri osobe, i koji misle o Gospodu kao o drugoj osobi, treba da misle o obe, o Ljudskoj kao i o Božanskoj, jer se kaže da su one jedna osoba, i da su jedno kao duša i telo. Stoga, oni koji misle drugačije, ne misle o Gospodu; a oni koji ne misle o Gospodu, ne mogu da misle o Božanskom koje se naziva Božanskim od Oca; jer je Gospod rekao:

Ja sam put, istina, i život; niko ne dolazi k Ocu osim kroza me (Jovan XIV, 6).

Pošto je ovo priznavanje označeno svedočanstvom Isusa Hrista, stoga se kaže,

Svedočanstvo Isusovo je duh proroštva (Apokalipsa XIX, 10).

Duh proroštva je život i duša doktrine (da duh, u unutrašnjem smislu Riječi, označava život ili dušu, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 5222, 9281, 9818; i da proroštvo označava doktrinu (nauk), br. 2534, 7269); a priznavanje Gospoda je sam život ili duša cele doktrine crkve. Ali, o ovome će više biti rečeno u onome što sledi. Razlog da je svedočiti priznavati u srcu, je zato što se govori o duhovnim stvarima; niko ne može svedočiti o tim stvarima ako to nije iz srca, jer se samo iz toga izvora može opažati da je tako. Ali svedočiti o ovim stvarima kao što su one koje postoje u svetu, to je činiti to iz znanja, ili iz memorije i misli, jer je čovek tako vidio ili čuo. Ali drugačije je u duhovnim stvarima; jer ove ispunjavaju celi život, i sačinjavaju ga. Čovekov duh, u kojemu počiva prvenstveno čovjekov život, nije ništa drugo nego njegova volja, ili njegova ljubav, i njegov razum i vera iz toga. Iz toga je jasno zašto svedočiti, u duhovnom smislu, označava priznavati u srcu. Pošto se srcem označava dobro ljubavi, a ono je ono što priznaje Božansku istinu i Gospodovo Božansko u Njegiovom Ljudskom, i pošto je to dobro označeno Jovanom, stoga i Jovan kaže da on svedoči za Reč Božiju i za svedočanstvo Isusa Hrista; kao i na drugome mestu:

I onaj što vidje posvjedoči, i svjedočanstvo je njegovo istinito; i on zna da istinu govori da vi vjerujete (Jovan XIX, 35).

i na drugome mestu:

Ovo je onaj učenik koji svjedoči za ovo, koji i napisa ovo; i znamo da je njegovo svjedočanstvo istinito (Jovan XXI, 24).

11. I štagod vidje. Da ovo označava njihovo prosvetljeno razumevanje, vidi se iz značenja videti, što označava razumeti (o čemu vidi *Nebeske Tajne*, br. 2150, 2325,

2807, 4403-4421, 10705); u ovome slučaju, razumeti iz prosvetljenja, jer se govori o stvarima crkve i neba, što se može shvatiti i opažati samo po prosvetljenju; jer stvari crkve i neba, koje se nazivaju duhovnim stvarima, ne ulaze u čovekov razum osim preko svetlosti neba, a svetlost neba prosvetljuje razum. To je razlog da se Reč, u kojoj su sakrivene stvari crkve i neba, ne može razumeti osim od strane onoga koji je prosvetljen; a oni su samo prosvetljeni koji su u osećanju istine od dobra, stoga, koji su u ljubavi ka Gospodu i u ljubavi prema bližnjem. Dobro ovih je duhovno dobro, kod kojih i od kojih je svetlost neba, koja prosvetljava.

12. (Stih 3) *Blago onima (Blagosloveni da su)*. Da ovo označava one u kojima je nebo, vidi se iz značenja blago onima, što označava onoga ko je sretan u večnosti, to jest, onoga u kome je nebo. Blaženstvo koje nije večno je, doduše, blaženstvo, ali u odnosu na ovo, nije; jer prolazi, a ono što prolazi upoređeno s onim što ne prolazi, nije ništa. Kaže se, *u kome je nebo*, jer nebo je u čoveku; nebo koje je izvan čoveka, uliva se u nebo koje je u njemu, i prima se onoliko koliko korespondira. (Da je nebo u čoveku, i da je unutrašnje čoveka koji je u nebeskoj ljubavi nebo u najmanjoj formi, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 51-58; i da onaj dolazi u nebo ko ima nebo u sebi, može se videti u *Nauku o Novom Jerusalimu*, br. 232-236.)

13. *Koji čita*. Da ovo označava da oni opažaju, vidi se iz značenja čitanja Reči, što označava razumeti iz prosvetljenosti, stoga opažati; jer čitati označava isto što i videti, jer onaj koji čita, vidi, a videti označava opažati iz prosvetljenja, kao što je pokazano upravo gore, br. 11.

14. *I koji slušaju riječi proroštva*. Da ovo označava da oni žive u skladu sa doktrinom neba, vidi se iz značenja slušati, što označava opažati i pokoravati se (o čemu vidi *Nebeske Tajne*, br. 2542, 3869, 4653, 5017, 7216, 9397, 10061), stoga i živeti u skladu s njom; jer oni koji opažaju i koji se pokoravaju doktrini neba, žive u skladu s njom; i iz značenja reči proroštva, što označava istine doktrine neba; jer reči su istine (br. 4692, 5075), a proroštvo je doktrina (br. 2534, 7269); u ovom slučaju, doktrina neba, jer to je proroštvo iz Reči, što je iz neba. Razlog da je čuti pokoravati se i živeti, je stoga što, kod nebeskih anđela, stvari koje se čuju, ulaze u život; ali pošto je ovo nepoznato, to ću ukratko ilustrovati. Dva su čula data čoveku, koja služe da se prima ono preko čega se obavještava Racionalno (razum), kao i ono pomoću čega se čovek reformiše, a ta su, čulo vida i čulo sluha; ostala čula imaju druge svrhe. Ono što ulazi preko čula vida, ulazi u njegov razum i prosvetljava ga; stoga se vidom označava prosvetljeno razumevanje; jer razumevanje korespondira vidu oka kao što svetlost neba korespondira svetlosti

sveta; dok ono što ulazi preko čula sluha, ulazi u razum a u isto vreme i u volju, stoga sluh označava opažanje i poslušnost. Ovo je razlog da je, u ljudskim jezicima, uobičajeno, kada se nekoga sluša, da se govori o poslušnosti nekome, ili o davanju uha nekome; slično, o biti onaj ko sluša, i koji se povinuje; a slušati nekoga znači opažati, a davati uho nekome znači poslušati; kao i sa biti onaj ko sluša; a jedno i drugo označava povinovati se. Ova karakteristika postoji u ljudskim jezicima, iz duhovnoga sveta, u kojemu je čovjekov duh; ali će biti pokazano poreklo ovoga u duhovnom svetu.

Oni koji su u duhovnom svetu u oblasti uha, ti su forme poslušnosti iz opažanja (da su svi u duhovnom svetu u nekoj oblasti koja je nazvana prema udovima, organima, ili unutrašnjim delovima čoveka, jer ti dijelovima tome korespondiraju, može se vidjeti u nebu, br. 87-102); a oblast uha je u osi neba, ili u onima koji su tamo, u koje se uliva celi duhovni svet, s opažanjem da nešto treba uraditi; jer je to vladajuće opažanje u nebu; otuda to da oni koji su u toj oblasti, da su forme poslušnosti iz opažanja. Da ono što ulazi preko slušanja, da to ulazi neposredno preko razuma u volju, može se dalje ilustrovati poučavanjem anđela nebeskoga carstva; koji su najmudriji anđeli; ovi primaju svu svoju mudrost preko sluha a ne preko vida; jer što god čuju od Božanskih stvari, to primaju u volju s divljenjem i ljubavavlju, i to postaje deo njihovog života; i pošto to primaju neposredno u život, a ne prvo u memoriju, stoga oni ne govore o stvarima vere, a kada im o njima drugi govore, oni samo odgovaraju, *Da, da, ili Ne, ne*, u skladu s Gospodovim riječima kod Mateje (V, 37). Iz ovoga postaje jasno da je čovek obdaren sluhom uglavnom radi primanja mudrosti, a vidom radi primanja inteligencije. Mudrost se sastoji u tome, da se opaža, hoće, i deluje; inteligencija, da se upozna i opaža. (Da nebeski anđeli upijaju mudrost preko sluha, a ne preko vida, može se vidjeti u delu *Nebo i Pakao*, br. 270, 271; a više o tim anđelima, br. 20-28).

15. I drže što je napisano u njemu. Da ovo označava da oni to čine iz ljubavi prema istini, vidi se iz značenja držati, što označava opažati, hteti, i postupati u skladu s tim; u ovom slučaju, u skladu sa doktrinom neba; i iz značenja onoga što je tamo napisano, što označava iz ljubavi prema istini, ili iz uživanja u toj ljubavi; jer ono što je učinjeno iz ljubavi, učinjeno je zbog uživanja; uživanje je samo iz toga izvora. To je označeno onim što je tamo napisano, jer ono što je sadržao u doktrini neba, upisano je na srcu i u životu, a napisano je i na ljubavi, jer srce u Riječi označava ljubav (*Nebeske Tajne*, br. 7542, 9050, 10336). Razlog da je to iz ljubavi prema istini je u tome što se govori o doktrini neba, a doktrina neba je iz istina. U Reči se često pominje držanje i čuvanje zapovesti, uredaba, reči, i zakona; a držanje i

čuvanje je tamo označeno sa razumeti, hteti, i činiti, kao kod Mateje:

Učeci ih da drže sve sam vam zapovijedio (XXVIII, 20).

Kod Luke: *Blago onima koji slušaju Riječ Božiju, i drže je (XI, 20).*

Kod Jovana: *Zaista, zaista vam kažem: Ako uzdržite riječ moju, ne ćete nikad smrti vidjeti (VIII, 51).*

Kod istoga: *Ako imate ljubav k meni, zapovijesti moje držite. Ko ima ljubav k meni, zapovijesti će moje držati. (XIV, 15, 23, 24).*

Ponovo kod istoga: *Ako zapovijesti moje uzdržite, ostaćete u ljubavi mojoj. Vi ste prijatelji moji ako tvorite što vam ja zapovijedam (XV, 10,14);*

tvoriti je hteti, a hteti je tvoriti, jer volja je sva u delima.

16. Jer je vrijeme blizu. Da ovo označava da je unutrašnje stanje takvo, vidi se iz značenja vremena, što označava stanje (o čemu vidi delo, *Nebo i Pakao*, br. 162-169, gde se govori o vremenu u nebu); i iz značenja *blizu*, što označava ono što je unutrašnje; ovde, stoga, jer se govori o stanju, to označava unutrašnje stanje, kao ono koje je gore opisano. Pod stanjem se misli na osećanje, a otuda i na misao. Onaj koji čita ovo, a ne zna ništa o unutrašnjem smislu, pretpostavlja da se vremenom koje je blizu, misli na vreme koje je blizu onoga što je sadržano u Apokalipsi, koje vreme treba da se ispuni. Ali da to nije ono na šta se ovde misli, vidi se iz toga što je prošlo sedamnaest vekova a da se to nije ispunilo. Ali pošto je Reč, u slovu, prirodna, ali iznutra duhovna, stoga se kaže *vrijeme je blizu*, kako bi se unutrašnji smisao razumeo u nebu; jer da je bilo tamo rečeno, *unutrašnje stanje*, u skladu s pomenutim duhovnim smislom, to anđeli ne bi razumeli; jer oni opažaju sve u Riječi u skladu sa korespondencijama. Razlog da blizu označava ono što je unutrašnje je to, što su razdaljine u nebu sasvim u skladu s razlikama u dobru ljubavi; oni koji su u sličnoj vrsti dobra, ti su blizu skupa. Iz toga se razloga privlačnosti na zemlji nazivaju odnosima (na latinskom *propinquitates*, ili blizine), jer se to povezuje sa duhovnim privlačnostima, koje stvarno u nebu i postoje. Razlog da je slučaj ovakav u nebu je to, što dobro ljubavi povezuje; što je dobro više unutrašnje, to je uže povezivanje; otuda to, da što je čovjek dublje u dobru ljubavi, to je nebo njemu bliže. To potiče od toga da što je Gospod bliže anđelu, duhu, ili čoveku, to Ga oni više vole iznutra (na unutrašnji način); voleti Njega na unutrašnji način, je voleti Njegove zapovesti na isti način; to jest, opažati, hteti, i tvoriti ih iz uživanja ljubavi. Iz toga razloga, blizina, u Reči, označava prisustvo i

povezanost (kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 5911, 9378, 9997, 10001.)
Blizina (bliskost) ovako se opisuje kod Jovana:

Isus reče: *onaj ko me ljubi, drži riječ moju, i Otac moj ga ljubi i mi ćemo mu doći, i nastaniti se u njemu* (XIV, 23);

I kod istoga: *Poznate Duha istine, Tješitelja, jer on stoji u vama, i u vama će biti* (XIV.17);

Tešitej , Duh istine, je Božanska istina koja proističe od Gospoda; stoga se kaže, *On će biti u vama*.

17. Ova približna ili opšta objašnjenja prethodnih reči, pošto nisu predstavljana u neprekinutim nizovima, izgledaće nepovezana; stoga je rezultat to, da je svaki izraz objašnjen odvojeno, i da se unutrašnji smisao potčinjava smislu slova, koji je različit, gdje se svaki posmatra odvojeno. To se, međutm, ne dešava kod anđela, koji su u unutrašnjem smislu. Oni ne vide smisao slova, niti znaju bilo šta o njemu, nego znaju samo unutrašnji smisao; i pošto ga vide u svetlosti neba, to ga vide u takvim nizovima, u takvim povezivanjima, i u takvoj punini pa, stoga, i u takvoj mudrosti, da se to ne može opisati i izraziti ljudskim rečima. Ideje anđela, pošto su duhovne, one isto tako povezuju sve sadržaje na divan način, i obuhvataju više toga nego što čovek može da shvati ili izrazi svojim idejama, koje su prirodne, ni hiljaditi deo toga .

18. Stihovi 4,5,6. **4. *Od Jovana na sedam crkava koje su u Aziji: blagodat vam i mir od onoga koji jest, koji bješe, i koji će doći; i od sedam duhova koji su pred prijestolom njegovijem; 5. I od Isusa Hrista koji je svjedok vjerni, i prvenac iz mrtvijeh, i knez nad carevima zemaljskima, koji nas ljubi, i umi nas od grijeha našijeh krvlju svojom; 6. I učini nas careve i sveštenike Bogu i ocu svojemu; tome slava i hvala u vjekove vijekova. Amin.***

4. Od Jovana, označava Gospoda u pogledu doktrine; na sedam crkava, označava, svima onima koji su u istinama od dobra, ili u veri od ljubavi prema bližnjem; koje su u Aziji, označava one koji su u svetlosti inteligencije; blagodat vam i mir, označava, uživanje u istini i dobru; od onoga koji jest, koji bješe, i koji će doći, označava od Njega koji je Sve u svemu neba i crkve od večnosti u večnost; i od sedam duhova, označava, Božansko u nebu; koji su pred prijestolom njegovijem, označava prisustvo i providenje; 5. I od Isusa Hrista, označava od Gospoda u pogledu Božanskog Ljudskog; koji je svjedok vjerni, označava, od kojega je sva istina u nebu; i prvenac iz mrtvijeh, označava, od kojega je sve dobro tamo; i knez

nad carevima zemaljskima, označava, od kojega je sva istina od dobra u crkvi; koji nas ljubi, i umi nas od grijeha našijeh krvlju svojom, označava, Njegovu ljubav, i preporod kroz Njega, pomoću istina koje su od Njega; 6. I učini nas careve i sveštenike, označava, da smo mi od Njega u Njegovom duhovnom i nebeskom carstvu; Bogu i ocu svojem, označava, kroz Božansku istinu i Božansko dobro; tome slava i hvala u vijekove vijekova, označava, da su ove stvari od Njega samog kroz večnost: Amin, označava Božansko potvrđivanje.

19. (Stih 4) *Od Jovana.* Da ovo označava Gospoda u pogledu doktrine, vidi se iz reprezentacije Jovana, a to je dobro ljubavi, o čemu gore, br. 8. Pošto on predstavlja dobro ljubavi, on isto tako, u najvišem smislu, predstavlja Gospoda, jer sve dobro ljubavi je od Gospoda, jer su ljudi, duhovi, i anđeli samo prijemnici; a oni koji su prijemnici, za njih se kaže da *označavaju* ono što je od Gospoda. Slučaj je sličan i sa drugim osobama u Reči, kao s Avraamom, Isakom, Jakovom, Davidom, Ilijom, Jelisijem, Jovanom Krstiteljem, Petrom i s ostalim apostolima, od kojih svaki označava neko dobro ili istinu neba i crkve, a ipak svi oni, u najvišem smislu, označavaju Gospoda. Kao, na primer, David koji, u unutrašnjem smislu, označava Božansku istinu u duhovnom carstvu, koje se naziva Gospodovim carstvom; stoga, u najvišem smislu, on označava Gospoda u pogledu istine i u pogledu Njegove carske službe; iz toga se razloga kaže o Davidu u Reči, da će doći i vladati nad sinovima Izrailjevim (Jezikilj XXXVII, 24, 25; Osija III, 5). Slično, Ilija i Jelisije koji, zato što u unutrašnjem smislu označavaju Reč, stoga, u najvišem smislu, označavaju Gospoda od kojega je Reč. (Da Ilija i Jelisije označavaju Reč, pa tako i Gospoda u pogledu Reči, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 2762, 5247; slučaj je isti s Jovanom Krstiteljem, koji se naziva Ilijom, br. 7643, 9372. Da Petar označava veru, a zbog toga Gospoda u pogledu vere, jer je vera od Gospoda, može se videti gore, br. 9). Iz toga se, dakle, vidi zašto Jovan označava Gospoda. Razlog da on označava Gospoda kao doktrinu je to što se kaže: *Jovan* (upućuje) *na sedam crkava*, a sa sedam crkva se, u unutrašnjem smislu, označavaju svi oni koji su u istinama od dobra, ili u veri od ljubavi prema bližnjem. Jer oni su ti koji sačinjavaju crkvu; a doktrina je ta koja to uči. Iz toga je razloga Gospod, onakav kakv je u Reči, i doktrina crkve, jer je sva doktrina iz Reči. (Da je Gospod doktrina crkve, jer je sva istina, koja pripada doktrini, iz Reči, stoga od Gospoda, što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 2531, 2859, 3712.)

20. *Na sedam crkava.* Da ovo označava, svima onima koji su u istinama od dobra, ili u veri od ljubavi prema bližnjem, vidi se iz značenja sedam, što je sve. Jer u Reči sedam označava početak i kraj, stoga jedan celi period i potpuno stanje, kao što

to čini i sedmica (*Nebeske Tajne*, br. 728, 6508, 9228). A zato što označava ono što je potpuno, to označava sve. jer sve čini da je nešto potuno; jer potpunost u odnosu na one koji sačinjavaju svako društvo, u ovom slučaju crkvu, označava sve; stoga, kada se govori o veličini u Reči, sedam označava ono što je potpuno, a kada se govori o množini, sedam označava sve. Tri, isto tako u Reči, puno i sve (kao što se može videti, br. 2788, 4495, 7715); ali kad se govori o nečemu svetom, kao o Reči, koristi se sedam, a u drugim slučajevima tri /br, 10127), Ovde, stoga, sedam se koristi jer se govori o istinama od dobra, koje su svete stvari crkve. Ovo se pokazuje i iz značenja crkava, što označava one koji su u istinama od dobra, ili u veri iz ljubavi prema bližnjem. Razlog da se takve osobe označavaju crkvama je to, što te istine sačinjavaju crkvu kod svakoga; jer oni koji nisu u istinama od dobra, iako su rođeni u crkvi, ipak ne pripadaju crkvi, jer u njima nema crkve. To je zato što se Gospodova crkva sastoji od onih koji su , gde god da su, crkva, to jest, od onih koji su u istinama od dobra. (Da je crkva, kao i nebo, u čoveku, a ne izvan njega, i da je čovek, u kome su istine od dobra, crkva, može se videti u *Nebeskim Tajnama* br.3884; i u delu *Nebo i Pakao*, br. 53, 54, 57). Isto tako, kaže se, oni koji su u veri iz ljubavi prema bližnjem, jer je to ista stvar; jer istina pripada veri, a dobro pripada ljubavi prema bližnjem;naime, sve što čovek veruje on to naziva istinom, a sve što voli, to naziva dobrom. (Da je sva istina od dobra, a sve u veri da je iz ljubavi prema bližnjem, može se videti u malom delu, *Novi Jerusalim i njegov Nebeski Nauk*, br. 84-107,108-122, i *Poslednji Sud*, br. 33-39; a isto tako i *Nebo i Pakao*, br. 364, 424, 482, 526.) Onaj ko ništa ne zna o unutrašnjem smislu Reči, taj ništa drugo ne veruje kad čita ove stvari, nego samo da se sa sedam crkava označavaju sedam crkava čija su imena data (stih 11); ali ne misli se na crkve, nego na one koji pripadaju crkvi; takav je duhovni smisao Reči.

21. U Aziji. Da ovo označava one koji su u svetlosti inteligencije, vidi se samo iz duhovne ideje, kakvu imaju anđeli o oblastima na ovoj zemlji. Kad se pomene Azija, oni opazuju jug, kad Evropa, opazuju sever, a kad Afrika, opazuju istok. I pošto se jugom označava jasna svetlost inteligencije, stoga se ta svetlost označava Azijom. Ovo je opažanje bilo dato i meni, kad god sam bio u duhovnoj ideji i misli o Aziji. Razlog da je ideja Azije takva, je to, što je crkva bila tamo u drevna vremena, a koja se prostirala kroz mnoge oblasti na toj strani, pa su stoga oni koji su odatle došli u nebo, imali svetlost inteligencije. To je razlog da kad se tamo misli o Aziji, oseća se uticaj svetlosti kao što je onaj na jugu neba. (Da je u drevna, a isto tako i u pradrevna vremena, crkva bila u Aziji, i da se širila po mnogim kraljevstvima tamo, može se videti u navodima iz *Nebeskih Tajni*, u malom delu *Novi Jerusalim i njegov Nebeski Nauk*, br. 247; a da jug označava svetlost inteligencije, može se

videti u djelu, *Nebo i Pakao*, br. 141-153, gde se govori o četiri strane u nebu.) Međutim, ovde se Azijom ne označavaju stanovnici Azije, nego svi oni, ma gde da su, koji imaju duhovnu svetlost inteligencije, ili, što je isto, koji su u istinama od dobra; jer oni koji su u istinama od dobra, ti imaju duhovnu svetlost inteligencije; svi ovi sačinjavaju Gospodovu crkvu. (Da Gospodova crkva postoji i kod neznabožaca, iako posebno tamo gde se Reč čita, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 318-328, i u *Novom Jerusalmu i njegovom Nebeskom Nauku*, br. 244-246.)

22. Blagodat vam i mir. Da ovo označava uživanje u istini i u dobru, vidi se iz značenja blagodat, što je uživanje u dobru nevinosti i ljubavi (o čemu vidi delo, *Nebo i Pakao*, gde se govori o Stanju Mira u nebu, br. 284-290). Razlog zašto blagodat označava uživanje u istini, je to što iz Gospoda proističu dve stvari, sjedinjene poreklom, ali podeljene u onima koji ih primaju. Jer, neki primaju Božansku istinu više nego Božansko dobro, a neki primaju Božansko dobro više nego Božansku istinu. više nego. (O ova dva carstva u nebu i u crkvi, vidi delo, *Nebo i Pakao*, br. 20-28.) Onima koji su u duhovnom carstvu, Gospod daje osećanje za istinu, i taj se Božanski dar naziva blagodat; iz toga razloga, koliko je neko u tom osećanju, toliko je u Gospodovoj blagodati, a ne postoji neka druga Božanska blagodat koja se daje čoveku, duhu, ili anđelu osim one koja dolazi od istine jer je istina, jer u tom osećanju je njihovo nebo i svo blaženstvo (kao što se može videti u *Novom Jerusalmu i njegovom Nebeskom Nauku*, br. 232, 236, 238; i u delu, *Nebo i Pakao*, br. 395-4149. Ista je stvar da li kažete osećanje istine ili uživanje u istini (uživanje istine); jer nema osećanja bez uživanja. Ovo je ono što je posebno označeno blagodaću u Reči; kao kod Jovana:

I Riječ postade tijelo, i useli se u nas puno blagodat i istine; i vidjesmo slavu njegovu, slavu kao jedinorodnoga od Oca; i od punosti njegove mi svi uzesmo blagodat za blagodaću; jer se zakon dade preko Mojsija, a blagodat i istina postade od Isusa Hrista (I, 14, 16, 17).

Pošto je blagodat osećanje i uživanje u istini, stoga se pominju i blagodat i istina. I kod Luke, pošto je Gospod objasnio proročke iskaze Isaijine o Sebi, a to znači o Božanskoj istini, kaže se:

I svi mu svjedočahu, i divljahu se riječima blagodat koje izlažahu iz usta njegovijeh (IV, 28).

Božanske se istine, koje je Gospod govorio, nazivaju rečima blagodat koje izlaze iz Njegovih usta, jer se mogu primati, jer su blagodatne, i jer se u njima uživa.

Uopšte, Božanska je blagodat sve što Gospod daje; a svaka data stvar se odnosi na veru i ljubav, a vera je osjećanje istine od dobra, stoga se to posebno označava Božanskom blagodat; jer biti nadaren verom i ljubavlju, ili osećanjem istine od dobra, je primiti nebo i blaženstvo kao dar.

23. Da ovo označava, od Njega koji je Sve u svemu neba i crkve od večnosti do večnosti, vidi se iz značenja *koji je, koji beše, i koji će doći*, što je od večnosti do večnosti; a isto tako, da je On Sve u svemu neba, i crkve. Razlog da je od večnosti do večnosti označeno ovim rečima je to, što sva vremena, u Reči, ne označavaju vremena, nego stanja života (kao što se može videti iz onoga što je rečeno i pokazano o vremenu u nebu, u delu, *Nebo i Pakao*, br. 162-169); a pošto sva vremena označavaju stanja života, stoga, kada se govori o Gospodu, ona označavaju beskonačno stanje, a beskonačno stanje, u odnosu na vreme, je večnost. Da su sva vremena obuhvaćena izrazima, *koji je, koji beše, i koji će doći*, očigledno je. Mnogo toga bi se moglo reći o večnosti, pošto se izraz primenjuje samo na Gospoda, ali ih ne bi mogao razumeti prirodni čovek, čije su misli uglavnom zasnovane na vremenu, prostoru i materji, iako ove stvari ne ulaze u večnost. Kad bi čovek mogao da misli kao anđeo neba, mogao bi oblikovati neku ideju o njoj, i mogao bi shvatiti šta znači od večnosti, koja je označena sa *koji beše*; kao i šta je Božansko predviđanje, naime, da ono obuhvata najmanje pojedinosti od večnosti; i šta je Božansko providenje, da se ono pruža u sve pojedinosti, u večnost; sledstveno, sve što proizlazi od Gospoda je od večnosti u večnost; i da nije ovako, nebo i svemir se ne bi postojali.

Ali, za sada ne možemo da ulazimo dalje u tu tajnu. (Nešto se može videti o tome u delu, *Nebo i Pakao*, br. 167.) Ovde samo primetimo, da se isto razumije pod Jehova kao i pod *koji jest, koji beše, i koji će doći*, jer reč Jeste, koja je JEHOVA, obuhvata prošlost, koja je označena sa *koji beše*, i budućnost koja je označena sa *koji će doći*, pa stoga označava od večnosti u večnost. Da Jeste označava od večnosti, poznato je u Hrišćanskom svetu iz Davidovog Psalma, gde se kaže:

Kazaću naredbu Jehovinu; on reče meni: Ti si sin moj; ja te danas rodih (II, 7).

Poznato je da se ovo kaže o Gospodu, i da *danas* označava od večnosti. (Da *sutra*, u Reči, gde se govori o Gospodu, tako isto označava u večnost, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 3998. Razlog da *koji jeste, koji beše, i koji će doći* označava i Sve u svemu neba i crkve je to, što to označava večno, a večno se ne može izraziti nijednom drugom rečju u nebo nego Božanskom. Razlog za ovo je to što

Beskonačno ne može da uđe u anđeosku ideju, a još manje u ljudsku ideju; a večnim se označava beskonačna Manifestacija od beskonačnosti kao Bića (*Esse*); ali jedina ideja koja se može oblikovati o ovome je, da Večno, koje je Božansko u pogledu Manifestacije, da je Sve u svemu neba i crkve. Jer celo nebo nije nebo zbog sopstva anđela, nego zbog Gospodovog Božanskog; niti je crkva zbog propriuma ljudi, nego zbog Gospodovog Božanskog; jer su svo dobro ljubavi i istina vere od Gospoda; dobro ljubavi i istina vere sačinjavaju nebo i crkvu; anđeli i ljudi su samo prijemnici, i onoliko koliko primaju, toliko nebo i crkva obitavaju u njima. (Ovo se može videti ilustrovano u djelu, *Nebo i Pakao*, br. 7-12, gdje je pokazano da Gospodovo Božansko sačinjava nebo, i da Božansko koje sačinjava nebo, da je to Božansko Ljudsko, koje je Božanska Manifestacija (*Existere*) od Božanskog Bića (*Esse*), br. 78-86.)

24. I od sedam duhova. Da ovo označava Božansko u nebu, vidi se iz značenja sedam, što znači potpuno, a otuda i sve, a i stoga što se govori o svetim Božanskim stvarima koje proizlaze od Gospoda (o kojima vidi gore, br. 20); i iz značenja duhova, a to su oni koji sačinjavaju nebo. Jer svi se oni nazivaju duhovima Božijim, jer duh Božiji je proizlazeće Božansko, ili Božanska istina sjedinjena s Božanskim dobrom, u nebu i u crkvi (o čemu vidi, *Nebeske Tajne*, br. 9818); a proizlazeće Božansko, ili Božanska istina sjedinjena s Božanskim dobrom, oblikuje i stvara anđela, i tako ga čini da bude ono što je u skladu s prirodom i veličinom njegovog primanja /Božanske istine/ (kao što se može videti u delu *Nebo i Pakao*, br. 7-12). Jasno je iz ovih razmatranja, da sedam duhova, o kojima će više biti rečeno na sledećim stranicama, ne označavaju sedam duhova, nego one koji su u nebu; baš kao što ni sedam crkava ne označavaju sedam crkava, nego sve one koji su u istinama od dobra, ili one koji pripadaju crkvi (vidi ovo gore, br. 20). Kada se ovo razumije, postaje jasna misterija šta je označeno Jehovom Bogom u Reči; jer se Jehovom označava Božansko kao Biće (*Esse*), dok se Bogom označava Božanska Manifestacija (*Existere*) u nebu. Razlog da je Božansko, koje se označava Bogom, Božanska Manifestacija (*Existere*) u nebu je to, što je Božansko u nebu u mnogima; stoga se, u jevrejskom, Bog naziva *Elohim*, u množini, pa se stoga anđeli nazivaju bogovima, ne zato što su bogovi, nego što se Gospodovo Božansko, koje je u njima, označava Bogom. (Da se u Reči Gospod naziva Jehovom zbog Bića (*Esse*) ili Suštine, a Bogom zbog Manifestacije (*Existere*), može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 300, 3910, 6905. Da je Božansko kao Biće (*Esse*) isto tako i Božansko Dobro, i da je Božanska Manifestacija (*Existere*) isto tako i Božanska Istina, vidi br. 3061, 6280, 6880, 6905, 10579; i uopšte, da je dobro (*esse*), a istina da je manifestacija (*existere*) izvedena iz njega, vidi br. 5002. Da se anđeli nazivaju

bogovima zbog primanja Božanske istine koja proizlazi od Gospodovog Božanskog dobra, vidi br. 4295, 4402, 7268, 7268, 7873, 8301, 8192. A da se Božanska istina sjedinjena s Božanskim dobrom u nebu, naziva jednim izrazom Božanska istina, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 13, 133, 144.)

25. Koji su pred prijestolom njegovijem. Da ovo označava prisustvo i providenje, vidi se iz značenja *pred*, što označava od Božanskog, pošto je prisutno, a otuda i providenje – o čemu će više biti rečeno u onome što sledi – i iz značenja prestola Božijeg, što označava Božansku istinu koja proizlazi od Gospoda, pa tako označava i nebo, jer je nebo njegov prijemnik (o čemu vidi, *Nebeske Tajne*, br. 5313, 6397). Razlog da *pred* označava prisustvo je to, što se sa *pred pogledom* označava razum i misao iz njega; a u razumu sve ono o čemu se misli, izgleda kao da je prisutno. To je zato što u duhovnom svetu, svi se oni pokazuju kao prisutni s kojima neko želi da govori, pod uslovom da osoba ima neku ideju o njima jer ih je videla u svetu, a osobito ako je to slučaj s obojicom. Stoga se prijatelji tamo nalaze, kao i muževi i žene. Razlog je taj, što unutrašnji vid, koji je razum u duhu, deluje kao jedno sa spoljašnjim vidom ili vidom oka. I pošto prostori u duhovnomj svetu nisu kao prostori u prirodnom svetu, sve što jedan želi da vidi iz prethodog života, blizu je, a ono što ne želi, daleko je. To je zato što *pred pogledom* označava prisustvo. (Da pogled i vid označavaju razum, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 2150, 2325, 2807, 3764, 3863, 3869, 10705; i da stoga označava prisustvo, br. 4723; i da prostori u nebu nisu kao prostori u svetu, vidi delo, *Nebo i Pakao*, br. 191-199.) Razlog da pogled, kada se odnosi na Gospoda, označava, kao na ovome mestu, Njegovo Božansko prisustvo, je to što Gospod poznaje sve ljude, a oni koji su u ljubavi i vjeri prema Gospodu, znaju Njega; razlog je to što je Gospod prisutan kod njih u dobrima ljubavi i u istinama vere koje imaju od Njega. Te su stvari Gospod u nebu i u crkvi; jer one stvari koja proizlaze od Njega, nisu samo Njegove, nego su On. Iz toga se jasno vidi, kako je Gospod u čoveku; isto tako, kako treba razumeti ono što je On rekao kod Jovana:

Budite u meni, i ja ću u vama; ako u meni ne budete, rodićete rod mnogi (XV, 4, 5).

Kod istoga: *Ko ima ljubav k meni, držaće riječ moju, i Otac moj imaće ljubav k njemu; i k njemu ćemo doći, i u njega ćemo se nastaniti (XIV, 23).*

Opet, kod istoga: *Isus reče svojim učenicima: Poznajete Tešitelja, Duha istine; jer je u vama, i u vama će biti (XIV, 17).*

Tešitelj, Duh istine, je Božanska istina koja proizlazi od Gospoda; ili, što je isto, on je Gospod kao Božanska istina; a učenici su oni koji su u dobrima, a otuda i u istinama; stoga se kaže: *I u vama će biti*.

Opet, kod istoga: I Reč postade telo, i useli se u nas (I, 14);

Reč je i Božanska istina; a da je Reč Gospod, to je jasno; jer se kaže da Reč postade telo. (Da Reč označava Božansku istinu, i Gospoda, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 4692, 5075, 9987.) Razlog da ovde *pred pogledom* označava providenje je stoga što je svo prisustvo Gospodovo providenje (kao što se vidi iz onoga što je rečeno u malom delu, Novi Jerusolim i njegov Nebeski Nauk, br. 267-279; i u delu, *Nebo i Pakao*, br. 9, 12, 145).

26. (Stih 5) *I od Isusa Hrista*. Da ovo označava, od Gospoda kao Božanskog Ljudskog, vidi se iz toga što je ovo bilo ime Gospoda dok je bio u svetu, stoga ime Njegovog Ljudskog; ali u pogledu Njegovog Božanskog, Njegovo je ime bilo Jehova i Bog. Naziva se Božanskim Ljudskim, jer je Gospod učinio Svoje Ljudsko Božanskim kad je bio u svetu; a sjedinio je to sa Njegovom Božanskim, koje je u Njemu bilo od začeca, i koje je imao kao dušu od Oca, stoga, koji je bio Njegov život; a telo, koje je ljudsko, živi od nje; stoga se, kad se Božansko sjedinilo s Ljudskim u Gospodu, kao duša s telom, nazvalo se Božanskim Ljudskim. (Da je u skladu sa doktrinom crkve, da kao što duša i telo čine jednog čoveka, tako Božansko i Ljudsko čine jednog Hrista, kao i da su Njegovo Božansko i Ljudsko bili jedna osoba, može se videti u br. 10.) Stoga oni koji misle o Gospodovom Ljudskom a ne u isto vreme i o Njegovom Božanskom, neće nikako prihvatiti izraz *Božansko Ljudsko*; jer oni misle odvojeno o Njegovom Ljudskom i Njegovom Božanskom, što je kao da bi mislili o čoveku odvojeno od njegove duše ili života, što, međutim, ne bi bilo misliti o čoveku; a još manje o Gospodu. Zato što tako odvojena ideja postoji u njihovoj misli, oni se mole Ocu da se smiluje radi Sina; kad, nasuprot tome, Gospodu se treba moliti da se smiluje, u kojemu je, prema sveopštoj prihvaćenoj doktrini crkve, Božansko kao Otac; jer ta doktrina uči da su i Otac i Sin nestvoreni, beskonačni, večni, svemogućí, Bog i Gospod; niti je dan pre ili posle drugoga, ni veći ili manji od drugoga (iz Atanasijanskog Verovanja). Ovo je u skladu i sa doktrinom koju je učio Gospod Sam, koja je; Da su On i Otac jedno; i da ko vidi Njega, vidi Oca, jer da je On u Ocu i Otac u Njemu; da je On put, istina, i život; i da niko ne dolazi k Ocu osim preko Njega. Stoga se vidi koliko se odvrćaju od puta i od istine oni koji mimoilaze Gospoda, i pristupaju Ocu neposredno. Ali pošto sam

razgovarao puno o ovome predmetu s anđelima, i s duhovima, koji su, dok su živeli u svetu pripadali Reformisanoj Crkvi, a neki Papinskoj religiji, to želim da iznesem neke stvari na sledećim stranicama; iz čega će se videti kakvu bi svetlost crkva imala o Božanskom, što je njeno prvo i najvažnije, kad bi se Božanko Ljudsko priznavalo i verovalo.

27. Koji je svjedok vjerni. Da ovo označava, od kojega je sva istina u nebu, vidi se iz značenja vernog svedoka, kada se kaže o Gospodu, što označava priznavanje Božanskog Ljudskog, od kojega je sva istina u nebu; o čemu će biti rečeno više u onome što sledi. Razlog da se kaže, *sva istina u nebu*, je to što Božanska istina, koja proističe od Gospodovog Božanskog Dobra, sačinjava nebo uopšte, i kod svakog tamo anđela posebno. (Da je slučaj ovakav, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 13, 126-140; i da je /Božanska istina/ od Njegovog Božanskog Ljudskog, br. 7-12, 78-86.) Kao Božansko Ljudsko, Gospod se naziva vernim svedokom, jer Božanska istina, koja proizilazi od Njega u nebu, svedoči o Njemu. Ovaj je verni svedok svuda prisutan u Božanskoj istini tamo; što je vidljivo iz toga što anđeli unutrašnjeg neba mogu da misle o Božanskom samo pod ljudskim oblikom, pa stoga, i o Božanskom Ljudskom. Razlog je taj, što Gospodovo Božansko Ljudsko ispunjava celo nebo i oblikuje ga, a misli anđela proističu i teku u skladu s oblikom neba (kao što se može videti u delu gore pomenutom, br. 59-102, 200-212, 265-275). Otuda to, da svedok Isusa Hrista označava priznavanje Gospodovog Božanskog u Njegovom Ljudskom (o čemu vidi gore, br. 10). Iz ovih razmatranja vidi se šta je označeno, u duhovnom smislu, svedočenjem i svedokom u sledećim odlomcima:

Jovan (ovde Jovan Krstitelj) dođe za svjedočanstvo da svedoči za videlo da svi vjeruju kroza nj. On ne beše videlo, nego da svedoči za videlo. I ja vidjeh i zasvjedočih (Jovan I, 7-9, 34).

Videlo označava Božansku istinu; stoga se Gospod tu naziva istinskim Videlom koje obasjava svakoga čovjeka; a svedočiti za Videlo označava priznavati Njegovo Božansko Ljudsko, iz kojega proističe Božanska istina. (Da videlo označava Božansku istinu koja proizilazi od Gospoda, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, u članku o svetlosti neba, br. 126-140).

Kod istoga: Vi poslaste k Jovanu, i on posvjedoči za istinu. A ja ne primam svjedočanstva od čovjeka (V, 33, 34).

Kod istoga: *Isus reče: Zaista, zaista ti kažem da mi govorimo što znamo, i svjedočimo što vidjesmo, i svjedočanstva našega ne primete. Koji s neba dolazi, nad svima je. I što vidje i ču, to svjedoči* (III, 11, 31, 32).

Kod istoga: *Isus reče, ako ja svjedočim sam za sebe, istinito je svjedočanstvo moje; jer znam otkuda dođoh i kuda idem.* (VIII, 14);

što označava, da On svedoči o Sebi od Sebe, jer je On bio Božanska istina.

Kod istoga: *Kada Tešitelj dođe, Duh istine, on će svjedočiti za mene* (XV, 26);

Tešitelj, Duh istine, je Božanska istina koja proističe od Gospoda (kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 9818, 9820, 10330; i gore, br. 25).

Kod istoga: *Onda mu reče Pilat: dakle, ti si car? Isus mu reče: ti govoriš da sam ja car. Ja sam za to rođen, i za to dođoh na svjet da svjedočim istinu. I svaki koji je od istine sluša glas moj. Pilat reče: šta je istina?* (XVIII, 37,38).

Razlog da je Gospod ovako odgovorio kad je bio zapitan da li je car, je to što je On Božanska istina; jer ovo je carska oznaka Gospoda u nebu, dok je Božansko dobro tamo Njegova sveštencička oznaka. To je razlog da je Gospod rekao da je car, da je radi toga bio rođen i da je radi toga došao u svet, da svedoči za istinu, i da svaki onaj koji je u istini, sluša glas Njegov; pa je stoga Pilat pitao: Šta je istina? to jest, da li je car. (Da je Božanska istina carska oznaka Gospoda u nebesima, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 3009, 5068; i da stoga, u Reči, carevi označavaju one koji su u Božanskim istinama, pa stoga, apstraktno od osoba, označavaju same Božanske istine, br. 1672, 2015, 206, 4575,4581,4966,5044.) Da carevi označavaju one koji su u Božanskim istinama, pokazaće se jasnije u objašnjenju onoga što sledi u Apokalipsi, gde se pominju carevi; ubrzo niže gde se kaže, *I učini nas careve i sveštenike Bogu i Ocu svojemu*. Iz ovih se razmatranja vidi da se sa *od Isusa Hrista, koji je svjedok vjerni*, označava Gospod u pogledu priznavanja Njegovog Božanskog Ljudskog, iz kojega proističe sva istina u nebu.

28. I prvenac iz mrtvih. Da ovo označava, od kojega je sva istina u nebu, vidi se iz značenja prvenca, kada se kaže o Gospodu, što označava Božansko dobro u nebu, stoga svo dobro tamo. Razlog da je ovo označeno prvencem, je zato što se pokoljenjima, uopšte i posebno, označavaju duhovna pokoljenja, a to su pokoljenja dobra i istine, ili ljubavi i vere. Stoga se ocem, majkom, sinovima, kćerima, zetovima, snajama, i sinovima sinova, označavaju dobra i istine koje rađaju, i koje su rođene, svojim redom (*Nebeske Tajne*, br. 10490). Jer u nebu

nema drugih rađanja; i pošto je ovakav slučaj, prvencem se ne označava prvenac, nego dobro neba i crkve, zato što je ovo tamo na prvome mjestu. Sada, pošto svo dobro u nebu postoji od Gospoda, stoga se On naziva Prvencem. Razloga da se naziva prvencem iz mrtvih je to što kad je ustao iz mrtvih, On je učinio Svoje Ljudsko Božanskim Dobrom sjedinivši ga s Božanskim koje je u Njemu bilo od začeca. To je zato što se On naziva prvencem iz mrtvih; i zato o Sebi kaže kod Davida,

I ja ću ga učiniti prvencem, višim od careva zemaljskih (Psalam LXXXIX, 27).

Šta je označeno time da je on viši od careva zemaljskih, videće se u sledećem članku. (Da Gospod, kad je otišao sa sveta, učinio Svoje Ljudsko Božanskim Dobrom, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 3194, 3210, 6864, 7466, 8724, 9199, 10076, tako da je izašao od Oca i vratio se k Ocu, br. 3194, 3210; i da posle sjedinjenja Božanska istina, koja je Tešitelj, Duh istine, proizlazi od Njega, br. 3704, 3712, 3969, 45775704, 7499, 8127, 8241, 9199, 9398, 9407. Ali ova se misterija može videti potpunije objašnjena u malom delu, *Nauk o Novom Jerusalimu*, 293-295: i u odlomcima iz *Nebeskih Tajni* koji su tamo navedeni, br. 303-305.)

Pošto se Gospod kao Božansko Ljudsko naziva prvencem, jer sve dobro proističe od Njega, stoga su svi prvenci u Izrailjskoj crkvi bili sveti Jehovi (bili su posvećivani Jehovi); pa su stoga Leviti zauzimali mesto prvenaca u Izrailju. Jer su se sinovima Izrailjevim predstavljali oni koji su pripadali crkvi a koji su bili u dobru ljubavi prema bližnjem. Iz istog razloga, prvencu je pripadao dvostruki deo nasljedstva. Sve ovo, jer je prvencem bilo označeno dobro od Gospoda, a u najvišem smislu, Gospod Sam u pogedu Božanskog Ljudskog, od kojega dolazi sve dobro; jer su sve stvari zapovedene u Izrailjskoj crkvi predstavljale duhovne i nebeske Božanske stvari. Da su svi prvenci u Izrailjskoj crkvi bili sveti Jehovi, vidi se iz Mojsija, u sledećim odlomcima:

Posveti mi svakoga prvenca, što god otvara matericu u sinova Izrailjevih, i od ljudi i od stoke (Izlazak XII, 2).

Odvajaćeš Jehovi sve što otvara matericu, i od stoke tvoje što otvara matericu, i što je muško, da bude Jehovi (XIII 12).

Od letine svoje i od žitkih stvari svojih nemoj se zatezati da prineseš prvine; prvenca između sinova svojih meni da daš. Tako čini s volom svojim i s ovcom i s kozom; sedam dana neka bude s majkom svojom, a osmoga dana da ga daš meni. Bićete mi sveti ljudi (Izlazak XXII, 29-31).

Razlog da su morali da daju i prvence od stoke bio je to što su i ovi bili reprezentativi; zbog čega su koristili i žrtve paljenice i prinose (šta su razne životinje u ovim službama predstavljale, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 1823, 3519, 9280, 10042.) Leviti su bili uzeti umesto prvenaca u Izrailju (o čemu vidi Brojevi III, 12, 13, 41, 45; VIII, 15-19), jer kao što je gore primećeno, sinovi Levijevi su, u navišem smislu, predstavljali Gospoda u pogledu toga dobra (kao što se može videti, br. 3875, 3877, 4497, 4503, 10017). Razlog da je dvostruki deo nasledstva išao prvencima je to, što dvostruki deo označava dobro ljubavi (br. 720, 1686, 5194, 8423).

29. I knez nad carevima zemaljskim. Da ovo označava, od kojega je sva istina od dobra u crkvi, vidi se iz značenja kneza nad carevima, što označava od kojega je sva istina, jer knez označava ono što je glavno, a carevi istine; i pošto se ovo kaže o Gospodu, koji se ovde naziva knezom nad carevima, to označava svu istinu od Njega (da knez označava ono što je glavno, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 1482, 2089, 5044; i da carevi označavaju istine, videće se iz objašnjenja sledećeg stiha, gdje se kaže, *i koji nas učini careve i sveštenike*, br. 31); i iz značenja zemlje, koja označava crkvu; o čemu će se više reći u onome što sledi. Onaj koji ne zna unutrašnji smisao Reči, taj ne može znati ništa drugo nego da se ovde misli na zemaljske careve; ali ovde se ne misli ni na careve ni na zemlju; nego se carevima ovde označavaju oni koji su u istinama od dobra; a zemljom, crkva. (Da se zemljom označava crkva, pokazano je na mnogo mesta u *Nebeskim Tajnama*, iz kojih se mogu videti pojedinosti o ovome. Da zemlja, ili njiva, označavaju Gospodovo carstvo i crkvu, vidi isto, br.662, 1066, 1068, 1262, 1413, 2928, 3355, 4447, 4535, 5577,8011,9325,9643; glavni razlog za to je to, što se pod zemljom misli na zemlju Hanansku, gde je crkva bila od pradrevnih vremena, br

567,3686,4447,4454,4516,4517,5136,6516,9325,9327, pošto se, u duhovnom smislu, zemljom označava narod koji tamo živi, i njihovo bogoštovanje, br. 1262. Da novo nebo i nova crkva označavaju crkvu u nebesima i na zemlji, vidi br. 1733, 1850, 2117, 2118, 3355, 4535, 10373; da se stvaranjem neba i zemlje, u unutrašnjem smislu, opisuje ustanovljavanje Pradrevne Crkve, vidi br. 8891, 9942, 10545. Da stvoriti označava popraviti i preporoditi, vidi 10373, da i njiva označava crkvu; a naziva se njivom zbog primanja semenki, koje su istine, a naziva se zemljom zbog nacije u njoj, i njihovog bogoštovanja, vidi br. 566, 1068, 10570. Osim toga, pošto zemlja označava crkvu, označava i religiju, otkuda isto tako označava i idolopoklonstvo; kao zemlja Egipatska, zemlja Filistejska, zemlja

Haldejska, zemlja Vavilonska; i mnoge druge. Da zemlja označava crkvu, može se videti kratko objašnjeno u malome delu, *Poslednji Sud*, br. 3,4).

30. *Koji nas ljubi, i umi nas od grijehova našijeh krvlju svojom.* Da ovo označava Njegovu ljubav, i novo rođenje od Njega, vidi se iz značenja umiti od grehova, što označava novo rođenje (o čemu vidi *Nauk Novoga Jerusalima*, br. 202-209; i iz značenja u Njegovoj krvi, što označava kroz istine od Njega (o čemu vidi isto delo, br. 210-213; i iz izvadaka iz *Nebeskih Tajni* tamo, br. 217, 219, 222). Da Gospodova krv označava istine od dobra, tako i istine od Gospoda, teško mogu da opažaju i veruju oni koji nemaju znanja o duhovnom smislu Reči. Osim toga, izgleda kao da je previše očekivati da neko poveruje da se, u ovome slučaju, razumeju istine od Gospoda umesto Njegove krvi; a istina je, da se samo to razume pod krvlju u nebu, zato što je tamo Gospod Božanska istina ujedinjena s Božanskim dobrom, pa stoga tamo niko ne misli o Njegovom telu i krvi; misao o ovim stvarima, oni nazivaju materijalnom, što kod njih nije moguće. Oni isto tako kažu, da je razlog da se telo i krv spominju u Reči to, što se doslovni smisao Reči kod njih pretvara u duhovne stvari, pošto su oni duhovni a ne prirodni; tako se telo, kada se govori o Gospodu, pretvara u Božansko dobro, a krv u Božansku istinu, a i jedno i drugo proizlazi od Gospoda.

Razlog da se telo i krv pominju u doslovnom značenju u Reči je da bi se u nebu opažale odgovarajuće duhovne stvari, u kojima one imaju svoju poslednju podlogu, stoga Božansko prolazeći kroz nebesa završava se na prirodnom planu, i tamo počiva, slično kući na svojim temeljima, i tada je u svojoj punini. To je zato što je Reč u slovu takva, i zato se tamo pominju telo i krv. S druge strane, anđeli se čude da čovek crkve, koji može da popstane duhovan iz Reči, ne dopušta da bude uzdignut iznad doslovnog smisla, i da misli duhovno nego misli materijalno o Gospodu, i o Njegovom telu i krvi. Ali pošto su se ovome čudili, bilo im je rečeno da većina ljudi, osobito neuki, misle duhovno o ovim stvarima, zbog čega su se dalje raspitivali da li je tako; i tako su otkrili, da većina ljudi, skoro svi neuki, kada pristupaju Svetoj Večeri, ne misle o telu i krvi, nego samo o svetosti koju tada osećaju od Gospoda. Isto tako, anđeli su opažali da se Gospod neprekidno stara da čovek crkve, u takovo vreme, bude u duhovnoj, a ne u materijalnoj ideji. Razlog da se to označava materijalnim jelom, i da se tako razume u posebnoj doktrini crkve, je to, što /ljudi/ misle o Gospodovom Ljudskom kao o ljudskom nekog drugog čoveka, a ne u isto vreme o Božanskom u Njegovom Ljudskom, odbacujući izraz *Božansko Ljudsko*. Oni koji ovako misle o Gospodovom Ljudskom. Nisu mogli a da ne misle materijalno o Njegovom telu i krvi. Slučaj bi bio drugačiji da su mislili o

Gospodu u skladu sa sveopštoj prihvaćenj doktrini crkve, prema kojoj su Njegovo Božansko i Ljudsko jedna Osoba, ujedinjena kao duša i telo (kao što se može videti gore, br. 10 i 26). Pored toga, krv se pominje na mnogim drugim mestima u Reči, kao u Apokalipsi (pogl. VI, 12; VII, 14; VIII, 7, 8; XI, 6; XII, 11; XIV 3,4,6; XVIII, 24; XIX, 2,13); zbog toga želim da na sledećim stranicama, poptunije dokažem to da se krvlju označava istina od Gospoda, a u obrnutom smislu, obmana koja vrši nasilje nad tom istinom.

31. (Stih 6) *I učini nas careve i sveštenike.* Da ovo označava, da smo od Njega u Njegovom duhovnom i nebeskom carstvu, vidi se iz značenja careva, a to su oni koji su u Njegovom duhovnom carstvu – a da su takvi označeni carevima u Reči, videće se u onome što sledi; i iz značenja sveštenika, a to su oni koji sačinjavaju Gospodovo nebesko carstvo. (Da postoje dva carstva u koja se nebesa dele i razlikuju uopšte, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 20-28; i da se duhovno carstvo naziva carsko (kraljevsko) carstvo Gospodovo, a nebesko carstvo , Njegovo svešteničko carstvo, može se videti u istome delu, br. 24). Carstvo se pominje na mnogim mestima u proročkoj Reči, a oni koji ne znaju unutrašnji smisao, misle da se tu misli na careve; međutim, ne misli se na njih, nego na one koji su u istinama od dobra, ili u veri iz ljubavi prema bližnjem, od Gospoda; razlog je to, što je Gospod jedini Car, a oni koji su, od Gospoda, u istinama od dobra, nazivaju se Njegovim sinovima. To je zato što se knezovima, sinovima carstva, sinovima careva, a isto tako i carevima, ovakvi označavaju; i da se, apstraktno od osoba, kao što je slučaj u nebu, ovim označavaju istine od dobra, ili, što je isto, vera iz ljubavi prema bližnjem; jer istina pripada veri, a dobro ljubavi prema bližnjem. Da se ne misli na careve, može se videti iz samog izraza koji se ovde koristi, naime, da nas je Isus Hristos učinio carevima i sveštenicima; a posle,

I učinio nas Bogu našem careve i sveštenike, i carovaćemo na zemlji (Apok. V 10);

I kod Mateje: Sjeme dobro su sinovi carstva (XIII, 38);

seme posejano na njivi označava istine od dobra, koje čovek ima od Gospoda (kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 3373, 10248, 10249). Svako može da primeti da Gospod neće sa svima da postupa kao sa carevima, nego da On naziva carevima one koji su u istinama od dobra od Gospoda.

Iz ovih se razmatranja sada može videti da se carem u proročkoj Reči označava Gospod u pogledu Božanske istine, a carevima i knezovima, oni koji su u istinama od dobra od Gospoda; a pošto većina izraza koji se koriste u Reči imaju i obrnuto značenje, u tome smislu carevi označavaju i one koji su u obmanama od zla. Da se

carem u Reči označava Gospod kao Božanska istina, vidi se iz samih Gospodovih reči Pilatu:

A onda mu Pilat reče: dakle, ti si car? Isus odovori: ti govoriš da sam ja car. Ja sam za to rođen, i za to dođoh na svijet, da svjedočim istinu. I svaki koji je od istine sluša riječ moju. Reče mu Pilat: Šta je istina? (Jovan XVIII, 37, 38)

Iz Pilatovog pitanja, *Šta je istina?* Vidi se da je on razumeo da je Gospod istinu nazvao carem; ali zato što je bio Neznabožac, i nije poznavao Reč, nije mogao da primi pouku da je Božanska istina od Gospoda, i da je On Božanska istina; stoga, odmah posle ovoga pitanja, *izide opet k Jevrejima, i reče im: ja nikakve krivice ne nalazim na njemu;* a posle je postavio na krst /natpis/:

Ovo je Isus, car Judejski. A kad mu glavari sveštenečki rekoše: ne piši, car Judejski, nego da je on rekao, Ja sam car Judejski, Pilat odgovori; što napisah napisah (Jovan XIX, 19-22).

Kada se razumeju ove stvari, može se znati i šta je označeno carevima u sledećim odlomcima u Apokalipsi:

I šesti anđeo izli čašu svoju na veliku rijeku Eufkrat; i presahnu voda njezina, da se pripravi put carevima od istoka sunčanoga (XVI, 12).

S velikom kurvom koja sedi na mnogim vodama, s kojom se kurvaše carevi zemaljski (XVII, 1,2)

Sedam glava to su sedam gora na kojima žena sedi. I jesu sedam careva. Pet je njih palo, i jedan jest, a drugi još nije došao; i kad dođe za malo će ostati. I zvijer koja bješe i nije, i ona je osmi, i jest od sedmorice i u propast ide. I deset rogova, koje si vidio, to su deset careva, koji carstva još ne primiše, nego će oblast kao careva na jedno vrijeme primiti sa zvijeri. Ovi će se pobiti s jagnjetom, i jagnje će ih pobijediti, jer je Gospodar nad gospodarima i Car nad carevima (XVII, 9,10,12,14).

I žena, koju si vidio, je grad veliki, koji ima carstvo nad carevima zemaljskim (XVII, 18).

I carevi se zemaljski s njom kurvaše, i trgovci zemaljski obogatiše se od bogatstva slasti njezine (XVIII, 3).

I vidjeh zvijer i careve zamaljske i vojnike njihove skupljene da se pobiju s onijem koji sjedi na konju i s vojskama njegovijem (XIX, 19).

I narodi koji su spašeni hodiće u vidjelu njegovu, i carevi zemaljski donijeće slavu i čast svoju u njega (XXI, 24).

U ovim odlomcima carevima se ne označavaju carevi, nego oni koji su ili u istinama od dobra, ili u obmanama od zla, kao što je rečeno gore.

Na sličan način kod Danila, *car južni, i car sjeverni*, koji su ratovali jedan s drugim (XI, 1 do kraja). *Carem južnim* se tu označavaju oni koji su svetlosti istine od dobra, a *carem sjevernim* oni koji su u mraku od zla. (Da *jug* u Reči označava one koji su u svetlosti istine od dobra, može se videti, *Nebeske Tajne*, 1458,3708,3195,5672,9642, i da *sjever* označava one koji su u mraku obmane od zla, br, 3708, i uopšte u delu, *Nebo i Pakao*, br. 141-153, gde se govori o četiri strane u nebu. Carevi se često pominju i kod proroka u Starom Zavjetu, gde isto tako označavaju one koji su u istinama od dobra od Gospoda, a u obrnutom smislu, one koji su u obmanama od zla: kao kod Isaije:

Tako će opet udiviti mnoge narode, carevi će pred njim zatisnuti usta svoja, jer će vidjeti što im nije kazivano i razumjeće što nisu slušali (LII, 15).

Kod istoga: *Sione Sveca Izrailjevog, sisaćeš mlijeko naroda /množina/ i sise carske dojićeš (LX, 16).*

Opet kod istoga: *I carevi će biti hranitelji tvoji, i carice njihove tvoje dojkinje, i klanjaće ti se do zemlje (XLIX, 23).*

A pored toga, i kod Isaije XIV 9; XXIV 21; LX 10; Jerem. II, 26; IV, 9; XLIX, 38; Plač II 6,9; Jezek. VII, 26,27; Osija III, 4; Sofonije I, 8; Psalam II, 10; CX, 5. Obmane, Postanje XLIX, 20. Pošto carevi označavaju one koji su u istinama od dobra od Gospoda, stoga je uobičajeno od drevnih vremena, da se carevi, kad se krunišu, izdvajaju nekim znakovima, koji označavaju istine od dobra, kao na primer, da se car pomaže uljem, da nosi zlatnu krunu, da drži žezlo u desnoj ruci, da se obuče u skrletnu haljinu, da sedi na srebrnom prestolu i da treba da jaše sa znakovima /carstva/ na belom konju. (Jer *ulje* označava dobro koje je od istine, kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 886,4683,9780,9954,10011,10261,10268; zlatna kruna na glavi ima slično značenje, br. 9930; žezlo, sa palicom, označava moć istine od dobra, br, 4581,4876,4966; a haljina i ogrtač označavaju Božansku istinu u duhovnom carstvu, br. 9825,10005; a skrlet, duhovnu ljubav od dobra, br.

5313,6397,8625; a srebro, tu istinu samu, br. 151,1552,2954,5658.); a bli konj označava razumevanje prosvetljeno od istina (kao što se može videti u malome delu, *Bijeli Konj*, br. 1-5. Da obredi pri krunisanju careva označavaju ovakve stvari, ali da je znanje o tome danas izgubljeno, vidi tako isto br. 4581,4966).

Pošto se vidi iz ovoga šta je označeno carem u Reči, dodaćemo onome gore, zašto je Gospod, kad je ulazio u Jerusalem, sedao na ždrebetu od magarica, i zašto ga je narod tada proglasio carem, i prostro svoje haljine po putu (Mateja XXI, 1-8; Marko XI, 1-11; Luka XIX, 28-40; Jovan XII, 14-16); što je predskazano kod Zaharije: *Raduj se, kćeri Sionska! car tvoj ide na magarcu, magaretu sinu magaričinu* (IX, 9; Mat. XXI, 5; Jovan XII, 15).

Razlog ovome je bilo to, što je sedeti na magaretu, sinu magaričinu, bilo znak izdvajanja koji je pripadao glavnom sudiji i caru. Ovo se vidi iz sledećih odlomaka: *Srce se moje privilo k upraviteljima Izrailjevim, koji jašete na bijelijem magaricama* (Sudije V, 9,10).

Palica vladalačka neće se odvojiti od Jude, niti od nogu njegovijeh onaj koji postavlja zakon, dok ne dođe onaj kome pripada ; koji će vezati čokot za magare svoje i za plemenitu lozu mlade od magarice (Postanje XLIX, 10,11).

Zato što je sedeti na magarcu i ždrebetu od magarice bio znak takvog položaja, stoga su sudije jahale na belim magaricama (Sudije V, 9,10), a njihovi sinovi na ždrebadima od magarica (Sudije X, 4, i XII, 14), a sami car, kad je bio krunisan, jahao je na ženskoj mazgi (1, o Carevima I, 33), a njegovi sinovi na mazgama (2 Samuilova XIII, 29). Onaj ko ne zna šta je označeno u reprezentativnm smislju konjem, mazgom, i ždrebetom od magarice, pretpostavlja da je Gospodovo jahanje na ždrebetu od magarice bio znak muke i poniznosti; dok je to bio znak carske veličine; stoga je tada narod proglasio Gospoda carem, i prostirao svoju odeću po putu. (Razlog da se ovo dogodilo onda kad je išao u Jerusalem je to, što se Jerusalemom označava crkva, kao što se može videti u malom delu, *Novi Jerusalem i njegov Nauk*, br. 6; da odeća označava istine koje oblače dobro, i koje mu služe, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br.

1073,2576,5248,5319,5954,9212,9952,10536, i u delu *Nebo i Pakao*, br. 177-182). Iz ovoga se sada vidi šta je označeno carem u Reči, kao i Pomazanikom, Mesijom, i Hristom; jer Pomazanik, Mesija, i Hristos, kao i Car, označavaju Gospoda kao Božansku istinu koja proizlazi od Božanskog dobra; jer se car naziva pomazanikom, a izraz pomazanik znači Mesija na hebrejskom a Hristos na grčkom. (Ali da je Gospod sam kao Božansko Ljudsko bio Pomazanik Jehovin, jer je u Njemu samom

bilo Božansko dobro Božanske ljubavi od začeca, jer je bio začet od Jehove; a svi pomazanici predstavljali su Njega, kao što se može videti, br. 8854,10011,10269. Ali da su sveštenici predstavljali dobro koje postoji u nebeskom carstvu, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, gdje je pokazano da je sveštenicima predstavljen Gospod kao Božansko dobro, br. 2015,6148; da je sveštenstvo predstavljalo Gospoda u pogledu dela spasenja, jer je ovo bilo od Božanskog dobra Njegove Božanske ljubavi, vidi br. 9809; da je sveštenstvo Arona i njegovih sinova, kao i Levita predstavljalo delo spasavanja u uzastopnom redu, vidi br. 10117; da se otuda sveštenstvom, i sveštenstvima u Reči, označava dobro ljubavi koje je od Gospoda, vidi br. 9806,9809. Da se sa dva imena, Isus i Hristos, označava i Njegova sveštencička i Njegova carska služba, to jest, Isusom se označava Božansko dobro, a Hristom Božanska istina, br. 3004,3005,3009. Da sveštenici koji ne priznaju Gospoda, a isto tako i carevi, predstavljaju obrnuto onome gore, ili zlo i obmanu od zla, br. 3670.).

32. Bogu i Ocu svojemu. Da ovo označava Božansku istinu i Božansko dobro, vidi se iz toga što se Bogom označava Božanska istina a Jehovom Božansko dobro, i da se stoga, u Reči, Gospod naziva Bogom tamo gde se govori o Božanskoj istini, a Jehovom tamo gde se govori o Božanskom dobru (vidi br. 2586,2769,2807,2822,3921,4287,4402,7010,9167.) Ali ovde, umesto Jehove, koristi se reč Otac, jer je Gospodov Otac bio Jehova, a Ocem se označava isto što i Jehovom. Pod i jednim i drugim, pod Bogom i Ocem, misli se samo na Gospoda, gde je Otac u Njemu kao duša u telu (kao što se može vidjeti gore, br. 10 i 26); jer je bio začet od Jehove, a duša je svakog od onoga koji ga je začeo. Stoga, kada Gospod pomene Oca, On misli na Božansko u Sebi; zato je rekao, da je Otac u Njemu, i On u Ocu (Jovan X, 38; XIV, 10,11); da su Otac i On jedno (Jovan X, 30); da On nije sam, nego da su On i Otac (Jovan XVI, 32). (Da je Gospod nazivao Božansko Jehovino, koje je bilo u Njemu od začeca i koje je bilo Biće (*Esse*) Njegovog života u Njegovom Ljudskom, /da je nazvao/ Ocem, a Božansku istinu koja je bila od Božanskog dobra, Sinom, vidi br.2803,3704,7499,8328,8897; da je Sin čovčiji Božanska istina, a Otac Božansko dobro, vidi br. 1729,1733,2159,2628,2803,2813,8897,9807. Vidi i navode iz *Nebeskih Tajni u Nauku Novoga Jerusalima*, o jedinstvu Božanskog koje se naziva Jehovom ili Ocem, s Gospodovim Božanskim Ljudskim, br. 304.

33. Tome slava i sila na vijeke vijekova. Da ovo označava da su te stvari, ili Božansko dobro i Božanska istina, od Gospoda samog u večnosti, vidi se iz značenja slave, što je Božanska istina u nebu (o čemu, vidi *Nebeske Tajne*, br.

4809,5922,8267,8427,9429; i iz značenja sile (države), što označava Božansko dobro kroz Božansku istinu, jer Božansko dobro ima svu silu i moć kroz Božansku istinu (kao što se može videti u delu, *Nebo i Pakao*, gde se govori o moći anđela neba od Gospoda, br. 228-233). Da na vekove vekova označava večnost, vidi se bez objašnjavanja. Razlog što slava označava Božansku istinu u nebu je to, što je tamo Božanska istina svetlost; a ono što postoji od svetlosti neba naziva se slavom, jer postoji od Gospoda, i predstavljaju Božansku istinu koja je od Njega, i objavljuje Njegovu slavu; osobito one stvari koje su unutar anđela, koje pripadaju inteligenciji i mudrosti. (Da je svetlost neba Božanska istina, i da sve stvari u nebu, bilo izvan ili unutar anđela, postoje od tamošnje svetlosti, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 126-140,172,173,176.) U svetu se veruje da *slava Bogu* označava da Gospod želi da ga čovek slavi radi Njega, i da to na Njega utiče, i da On zbog toga čini dobro čoveku; ali to je zabluda. Bog želi da ga čovek slavi radi čoveka; jer tada čovek sve stvari pripisuje Božanskom, i ništa sebi; i kada to čini, tada Božansko može da se uliva u njega sa Božanskom istinom, i da mu daje inteligenciju i mudrost. (*prim prev. kad čovek sve dobro pripisuje Gospodu, a ništa sebi, tada je on u Božanskoj istini, i tada je u svetlosti neba*) Samo na ovaj i ni na koji drugi način proslavlja se Gospod u čoveku. Jer Gospod voli svakoga, i iz ljubavi hoće da Njegova slava, to jest, Božanska istina, bude u njemu. Ovo i Gospod uči kod Jovana:

Ako ostanete u meni, i riječi moje ostanu u vama, šta god hoćete ištite, i biće vam. Tijem će se Otac moj proslaviti, da rod mnogi rodite: i bićete moji učenici (XV, 7,8).

(Da je spasenje ljudske rase slava Gospodova, vidi *Nebeske Tajne*, br. 4347,4593,5957,7550,8263,10646.)

34. Amin. Da ovo označava Božansko potvrđivanje, vidi se iz značenja amina, što je istina, jer se to označava na hebrejskom jeziku. A pošto je svaka istina, koja je istina, Božanska, stoga amin, kad se koristi u Reči, označava Božansko potvrđivanja. Jer istina potvrđuje sve stvari, čak i samu Božansku istinu; i pošto je Gospod bio sama Božanska istina, kad je bio u svetu, stoga je Gospod tako često koristio reč amin.

35. Stihovi 7,8. 7. Eno, ide s oblacima, i ugledaće ga svako oko, i koji ga probodoše; i zaplakaće za njim sva koljena zemaljska. Da, zaista. Ja sam Alfa i Omega, Ppočetak i Svršetak, govori Gospod, koji bješe, i koji će doći, svedržitelj.

7. Eno, ide s oblacima, označava, da će ubrzo Gospod otkriti sebe u Reči pomoću unutrašnjeg smisla; *i ugledaće ga svako oko*, označava, da će Ga priznavati svi oni

koji su u istinama od dobra; *i koji Ga probodoše*, označava, da će ga videti i oni koji su u obmanama od zla; *i zaplakaće za njim sva koljena zemaljska*, označava, da će se obmane crkve tome protiviti; *Da, zaista*, označava, Božansko potvrđivanje, koje će se dogoditi. *Ja sam Alfa i Omega, Početak i Svršetak*, označava, da On vlada nad svim stvarima od prvih do poslednjih, pa stoga nad svim stvarima neba u večnosti; *govori Gospod, koji bješe, i koji će doći*, , označava, od Njega koji je Sve u svemu neba i crkve, od večnosti do večnosti, i Jehova; *svedržitelj*, označava, od Sebe.

36. /Stih 7) *Eno, ide s oblacima* .Da ovo označava, da će se ubrzo Gospod otkriti u unutrašnjem smislu u Reči, vidi se iz značenja dolaziti, kada se govori o Gospodu, što je otkriti Sebe; i iz značenja oblaka, što su Božanske istine u poslednjim stvarima, stoga Reč u slovu; jer je Reč u doslovnom smislu, Božanska istina u poslednjim stvarima; i pošto sve tamo sadrži unutrašnji ili duhovni smisao, da će doći s oblacima, označava da će Gospod otkriti Sebe pomoću toga smisla. Da oblaci označavaju Božanske istine pomoću toga smisla. Da oblaci označavaju Božanske istine u poslednjim stvarima, je zbog izgleda u duhovnom svetu. Tamo se oblaci pokazuju u raznim svetlostima: u najdubljem ili trećem nebu je plamena svetlost, u srednjem ili drugom nebu je bela svetlost, a u poslednjem ili prvom nebu je tako bela. Svak tamo zna da oblaci označavaju Božansku istinu od Gospoda, koja prolazi kroz anđele; jer kada Božanska istina koja proističe od Gospoda, a koja je sam svetlost neba, kad prolazi kroz anđele, tada izgleda kao oblak, ređi ili gušći u skladu s njihovom inteligencijom. Često sam video takve oblake, i opažao sam šta označavaju. To je zbog čega oblaci, kakve ljudi vide u svetu, označavaju Božanske istine u poslednjim stvarima; a pošto je Reč u slovu Božanska istina u poslednjim stvarima, stoga je takvo značenje oblaka. Onaj ko ne zna da oblaci imaju ovo značenje, mogu da pretpostave da će Gospod doći radi Poslednjeg Suda u oblacima, i pokazati Se u slavi, u skladu sa Svojim rečima kod Jevanđelista, gde kaže:

I tada će ugledati Sina čovječijega gdje ide na oblacima sa silom i slavom velikom (Mateja XXIV, 30; Marko XIII, 26; Luka XXI, 27).

Svršetak vremena, o čemu se ovde govori, je poslednje vreme crkve; a dolazak Gospodov u to vreme je otkrovenje Njega, i Božanske Istine koja je od Njega, u Reči, preko unutrašnjeg smisla. Gospod se otkriva samo u Reči, i to preko unutrašnjeg smisla. Moć i slava označavaju Reč u unutrašnjem smislu. (Da se ovo ispunjava danas, naime, da se vreme završava, i da se izvodi Poslednj Sud; kao i to da je Gospod došao na oblacima neba, to jest, da je otkrio unutrašnji smisao Reči,

može da se vidi u malom djelu, *Poslednji Sud*, od početka do kraja; a tako isto u delu, *Nebo i Pakao*, br. 1; kao i u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 249-266. Da svršetak vremena označava poslednje vreme crkve, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 4535,10622. Da je dolazak Gospodov otkrovenje Božanske istine preko unutrašnjeg smisla, vidi br. 3900,4060; da oblaci označavaju smisao slova Reči, vidi br. 4060,4391,5922,6343,6752,8106,8781,9430,10551,10574; da slava označava Božansku istinu u nebu, stoga unutrašnji smisao, jer je to Božanska istina u nebu, vidi br. 5922,8429,10574. Razlog da se kaže da će Gospod doći u sili je taj što sva moć pripada Božanskoj istini koja je od Gospoda, vidi delo, *Nebo i Pakao*, br. 228,233,539.) Isto je označeno Gospodovim rečima prvosvešteniku:

Isus reče prvosvešteniku, *Odsele ćete vidjeti Sina čovječijega gdje sjedi o desnu moći, i kako dolazi na oblacima nebeskim* (Mateja XXIV 64; Marko XIV, 62).

Sin čovečiji je Gospod kao Božanska istina. Sedeti o desnicu sile, označava Njegovu svemoć; doći u oblacima nebeskim, označava otkrovenje Božanske istine o Sebi u Reči; jer On je Sebe otkrio i ispunio sve stvari koje su sadržane u unutrašnjem smislu, koji posebno govori o proslavljenju Njegovog Ljudskog. Isto je označeno oblacima u sledećim odlomcima. Kod Danila:

I vidjeh u noćnom viđenju, i gle, Sin čovječiji u oblacima nebeskim (VII, 13).

U Apokalipsi: *I vidjeh, i gle, oblak bijel, na oblaku sjeđaše kao Sin čovječiji, i imaše na glavi svojoj krunu* (XIV, 14,16).

Kod Isaije: *I gle, Jehova sjedi na oblacima nebeskim* (XIX, 1).

Kod Davida: *Pojte Bogu, popijevajte imenu Njegovu, uzvisujte onoga koji jaše na oblacima* (Psalam LXVIII, 4).

Opet: *Obukao si svjetlost kao haljinu, razapeo nebo kao šator* (Psalam CIV, 3).

Ko ne može da vidi da ove stvari ne treba razumeti po smislu slova, naime, da Jehova sedi na oblacima, da jaše na oblacima, i da od oblaka prvi svoja kola? Onaj ko misli duhovno, zna da je Jehova u Svojoj Božanskoj istini, jer ova proističe od Njega, pa se ona označava oblacima; stoga se kaže, da Jehova od oblaka pravi Svoja kola; jer se kolima označava doktrina istine (kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 2762,5321,8215). Slično i na drugim mestima:

Kod Isaije: *Rosite, nebesa, ozgo, i oblaci neka kaplju pravdom* (XLV, 8).

Kod Nahuma: *Put je Jehovin u vihoru i buri, i oblaci su prah od nogu njegovijeh* (I, 3).

Kod Davida: *Dajte slavu Bogu; veličanstvio je njegovo nad Izrailjem i sila je njegova u oblacima* (Psalam LXVIII, 34).

Kod Mojsija: *Izrailju! Niko nije kao Bog, koji ide po nebu tebi u pomoć, i u veličanstvu svome u oblacima* (Zak. Ponovljeni XXXII, I 26).

I kod Davida: Verni svedok u oblacima (Psalam LXXXIX, 37). Iz ovoga se vidi šta je označeno tamo gde se kaže da su oblaci napunili trem (Jezekilj X, 3,4); i da su oblaci počinuli na šatoru, koji se često pominje kod Mojsija. Isto tako, kada se Isus preobrazio, vidio se u slavi, dok je oblak pokrivao Njegova tri učenika, i njima je rečeno iz oblaka:

Ovo je Sin moj ljubljeni (Mateja XVII, 1-19; Marko IX, 1-11; Luka 28-36).

(Vidi i ono što je rečeno Gospodu koji je viđen među anđelima u oblaku, u malome delu, *Zemlje u Svemiru*, br. 171)

37. I ugledaće ga svako oko. (*I videće ga svako oko*). Da ovo označava, da će će Ga priznavati svi oni koji su u istinama od dobra, vidi se iz značenja ugledati, što označava razumeti, opažati, i priznavati (o čemu vidi *Nebeske Tajne*, br. 2150,2325,2807,3764,3869,4723,10705; i iz značenja oka, što označava razumevanje i veru (o čemu vidi *Nebeske Tajne*, br. 2701,4403-4421,4523-4534,9051,10569); stoga /označava/one koji su u istinama od dobra, jer ovi veruju i razumeju. Da oko označava razumevanje i veru je zbog korespondencije, jer je razumevanje unutrašnji vid, i upravo ovaj vid je ono što vidi promoću očiju, pošto razum upravlja oko prema predmetu, i raspoređuje njegove unutrašnje delove da bi se primili. To je zato što se iris (šarenica oka) i pupila (zenica) ponekad šire, a ponekad skupljaju, čas su zatamnjene, čas jasne, ponekad iskričave, sasvim u skladu s osjećanjem u razumijevanju. Stoga se osjećanje u misli može, u nekoj mjeri, znati iz oka. Zbog ove korespondencije oko označava tako isto i veru, jer su istine vere samo u razumu; istine koje nisu tamo, one se ne razumeju; istine koje nisu tamo, nisu u čoveku (kao što se može vijeti u *Nauku Novog Jerusalima*, br. 28-36). Da oko, u duhovnom smislu, označava jeru, potiče od toga kako anđeli vide Gospoda; jer oni okreću lica neprestano ka Njemu, i vide

ga kroz veru i razumevanje (o ovome okretanju, vidi delo, *Nebo i Pakao*, br. 123,142,143.145,151,153,255,272,510).

38. I koji ga probodoše. Da ovo označava da će Ga videti čak i oni koji su u obmanama od zla, vidi se iz značenja probosti, ili značenja onih koji probadaju, a to su oni koji potpuno poriču Gospoda, jer ga ovi ubijaju i probadaju u sebi samima. Ovi su isto tako označeni vojnikom koji je probo Njegovo rebro (Jovan XIX, 34-37). Vojnikom se, i vojnicima, označavaju oni koji pripadaju crkvi, i koji bi se borili za Gospoda. Ali ovde se posebno označavaju oni koji pripadaju Jevrejskoj Crkvi, i uopšte svi koji pripadaju crkvi a koji su u obmanama od zla. I pošto su takvi označeni vojnicima, stoga su oni podelili Gospodove haljine, a bacili kocku za njegovu dolamu; što znači, da je Jevrejska crkva rasula Božanske istine doslovnog smisla Reči, ali to nisu mogli da urade i s unutrašnjim smislom. (Jer haljine označavaju istine u poslednjim stvarima, vidi *Nebeske Tajne*, br. 2576,5248,6918,9158,9212; podeliti označava razasuti i raspršiti, vidi br. 4424,6360,6361,9094; dok dolama označava unutrašnje istine, br. 9049,9212,9216,9826.)

39. I zaplakaće za njim sva koljena zemaljska. Da ovo označava da će se obmane u crkvi protiviti, vidi se iz značenja zaplakati, što označava plač, tugu, i biti ljutit i odbojan, stoga i protiviti se; i iz značenja plemena, što označava sve istine i dobra skupno, o čemu će se govoriti u onome što sledi; i iz značenja zemlje, što označava crkvu (o čemu vidi gore, br. 29). Svim plemenima zemaljskim, stoga, označena je cela crkva, a njihovim plakanjem za Njim, označeno je da nema više istina i dobra, jer obmane i zla vladaju i odupiru se. Jer se u ovome stihu govori o tome u kakvom će stanju biti crkva kada ne bude više nikakve vere ni ljubavi prema bližnjem; to jest, da će se tada Gospod otkriti, i da će ga priznati svi oni koji su u istinama od dobra, a da će ga videti isto tako i oni koji su u obmanama od zla, ali da će se obmane crkve odupirati. (Da Apokalipsa ne govori o uzastopnim stanjima crkve, nego o poslednjem stanju, to jest, kada je na kraju, može se videti gore, br. 5; i da je kraj onda kada nema više vere, jer nema ljubavi prema bližnjem, može se videti u malom delu, *Poslednji Sud*, br. 33-39. i u sledećim stihovima. Kad nema više vere jer nema ljubavi prema bližnjem, tada vladaju obmane od zla, koje pružaju otpor prema istinama od dobra.) U Reči se često pominju plemena, jer je Izrailjski narod bio podijeljen u dvanaest plemena, i onaj koji ne zna za unutrašnji smisao Reči, pretpostavlja da se ovde govori o Izrailjskim plemenima; međutim, ovde se ne govori plemenima, niti se Izrailjem označava Izrailj, nego plemena označavaju one koji su u istinama od dobra, a Izrailjem Gospodova crkva. Onaj ko ovo ne zna, lako

će prihvatiti opšte verovanje da su deca Izrailjeva bila izabrane između svih ostalih na celom svetu, i da će biti na kraju ponovo uvedeni u zemlju Hananejsku. Doista, verovaće da će se nebo sastojati uglavnom od njih, iako se imenima tih plemena u Reči ne misli na plemena, nego na one koji su u istinama od dobra, to jest, na one koji pripadaju crkvi; dvanaest plemena, i svako od njih pojedinačno, označavaju neku posebnu istinu i dobro koji pripadaju onima koji su u crkvi. Ako se ovo shvati, onda se vidi šta je označeno ovim rečima u Apokalipsi:

I čuh broj zapečaćenijeh, eto i sto četrdeset i četiri hiljade zapečaćenijeh od sviju koljena sinova Izrailjevijeh; od koljena Judina dvanaest hiljada zapečaćenijeh; od koljena Ruvimova dvanaest hiljada zapečaćenijeh; od koljena Gadova dvanaest hiljada zapečaćenijeh; od koljena Asirova dvanaest hiljada zapečaćenijeh; od koljena Neftalimova dvanaest hiljada zapečaćenijeh; od koljena Manasijina dvanaest hiljada zapečaćenijeh; od koljena Simeunova dvanaest hiljada zapečaćenijeh; od koljena Levijeva dvanaest hiljada zapečaćenijeh; od plemena Isaharova dvanaest hiljada zapečaćenijeh; od koljena Zavulonova dvanaest hiljada zapečaćenijeh; od koljena Josifova dvanaest hiljada zapečaćenijeh; od koljena Venijaminova dvanaest hiljada zapečaćenijeh (VI, 14-8).

U ovome odlomku nisu označeni oni koji su pripadali Izrailjskoj naciji, nego oni, ma koliko da ih je, koji su u istinama od dobra; jer su svi ti zapečaćeni za nebo. Brojevi sto četrdeset i četiri hiljade i dvanaest hiljada, označavaju sve, a svako pleme označava one koji su u onoj istini ili dobru koja je označena njegovim imenom. Kao što se može videti iz onoga što je pokazano u *Nebeskim Tajnama* u pogledu sledećega: koje je dobro označeno Judom, br. 3881,6363; koje Ruvimom, br. 3861,3866; 6342-6345; koje Gandom, br. 3961,3935; koje Asirom, br. 3938,3939,6408; koje Neftalijem, br. 3927,3928; koje Manasijom, br. 3969,5354,6222,6234,6238,6267,6296; koje Simeunom, br. 3869-3872,4497,4502,4503,5482,5626,5630; koje Levijem, br. 3875,3877,4497,4502,4503; koje Isaharom, br. 3956,3957; koje Zevulonom, br. 3960,3961,6383; koje Josifom, br. 3969,3971,4669,6417; i koje Vemijanimom, br. 3969,4592,5411,5413,5443,5639,5688,5689,6440. Da svi brojevi u Reči označavaju stvari, vidi br. 482,487,647,648,755,813,1963,2075,2252,424,4495, 10217,10253. Da dvanaest označava sve, i sve stvari u pogledu istina od dobra, vidi br. 577,2089,2130,3272,3858,3913; isto tako, brojevi 72, 144, 12000,144000, jer oni postaju od 12 množenjem, vidi br. 7973. Da brojevi pomnoženi označavaju isto što i prosti brojevi od kojih su izvedeni množenjem, vidi br. 5291,5335,5708,7973. Onaj ko ne zna da brojevi označavaju stvari, šta broj dvanaest, sto četrdeset i

četiri, dvanaest hiljada označavaju, kao i što plemena i apostoli označavaju, ne može da zna šta je označeno u onim odlomcima Apokalipse gde se kaže da, sveti grad, Novi Jerusolim,

imaše zid veliki i visok, i imaše dvanaestora vrata, i na vratima dvanaest anđela, i imena napisana, koja su imena dvanaest plemena Izrailjevijeh. I zid gradski imaše dvanaest temelja, i na njima imena dvanaest apostola jagnjetovih; I grad na četiri ugla stoji, i izmjeri grad trskomna dvanaest hiljada potrkališta (XXI, 12,14,16).

Značenja ovih stvari može se videti objašnjeno u malom delu, *Novi Jerusolim i njegov Nauk*, br. 1; gde je pokazano, da se Jerusolimom označava crkva u pogledu doktrine; zidom, njene istine koje ga brane; vratima, uvodne istine; temeljima, poznavanja na kojima je zasnovana doktrina ; dvanaest anđela, i dvanaest plemena, označavaju sve istine od dobra skupno; isto označavaju i dvanaest apostola; a brojem dvanaest, stotinom i četrdeseti četiri, i dvanaest hiljada, označavaju se sve stvari i sve osobe. Osim toga, onaj koji zna da su takve stvari označene sa dvanaest plemena, taj može da zna i misteriju vezanu za imena dvanaest plemena koja su bila upisana u drage kamenove Urima i Tumima, kao i značenja oplećka (Izlazak XXVIII, 21; XXIX, 1-15). (Ova se tajna može videti otkrivena u *Nebeskim Tajnama*, br. 3858,6335,6640,9863,9873,9874,9905. Može i da se vidi šta je označeno sa dvanaest apostola koji sede na dvanaest prestola, sudeći dvanaest plemena Izrailjevijeh (Mateja XI, 28), naime, da će Gospod sam da sudi svakome prema istinama od dobra (br. 2129, 6397); kao i koje su stvari označene predskazivanjima Izrailjevog oca, o njegovim sinovima (Postanje XLIX); kao i značenje mnogih drugih odlomaka u Reči gde se pominju plemena (kao kod Isaije XIX, 13; LXIII, 17; Jer. X, 16; Jezekilj, XLVIII 1; i sledeći slihovi; Psalam CXXII 3-5; Zak. Ponovljeni XXXII, 8; Brojevi XXIV, 2; Apok. V, 9; VII, 4-9; XI, 9; XIII, 7; XIV 6; i drugde).

Ponovo se može videti značenje Gospodovih reči o svršetku vremena i Njegovom dolasku:

I odmah po nevolji dana tih, sunce će pomrčati, i mjesec svetlost svoju izgubiti, i zvijezde s neba spasti, i sile nebeske pokrenuti se. I tada će se pokazati znak Sina čovečijega na nebu; i tada će proplakati sva plemena na zemlji; i ugledaće Sina čovječijega gdje ide na oblacima nebeskim sa silom i slavom velikom (Mateja XXIV, 29,30).

(Ove reči mogu se videti objašnjene pojedinačno u delu, *Nebo i Pakao*, br. 1; i u sledećim odlomcima u *Nebeskim Tajnama*, gde je pokazano šta predstavljaju

dvanaest plemena Izrailjevih, i da iz toga označavaju sve istine i dobra skupno, stoga sve stvari vere i ljubavi, br. 3858,3926,4060,6335; da su slične stvari označene sa dvanaest apostola, br. 2129,3354,3488,3858,6397; i da imaju razna značenja u skladu s redom kojim se imenuju, br. 3862,3926,3939,4603,6337,6640,10335.)

40. *Da, zaista.* Da ovo označava Božansko potvrđivanje da će se tako dogoditi, vidi se iz značenja- *Da, zaista*, što označava potvrđivanje onoga što prethodi, da će tako biti opet; i iz značenja *amina*, što označava Božansko potvrđivanje (kao pokazano gore, br. 34).

41. (Stih 8) *Ja sam Alfa i Omega, Početak i Kraj.* Da ovo označava da On vlada svim stvarima od prvobitnih do krajnjih, pa stoga vlada nad svim stvarima neba u večnosti, vidi se iz značenja *Alfa i Omega*, što označava prvo i poslednje, ili prvobitno i krajnje; a ko je u prvobitnom i u poslednjim, taj vlada i nad posrednim; na taj način, vlada nad svim stvarima. Ove se stvari kažu o Gospodovom Božanskom Ljudskom, jer se kažu o Isusu Hristu, kojim se imenima označava Njegovo Božansko Ljudsko (kao što je pokazano gore, br. 26). Kroz to, Gospod je u prvobitnim i u krajnjim stvarima. Ali da On vlada nad svim stvarima od prvobitnih do poslednjih, to je misterija koju do sada čovek nije opažao. Jer čovek ništa ne zna o uzastopnim stepenima po kojima se nebesa razlikuju, a na koji se način i čovekovo unutrašnje razlikuje; a opažalo se da je čovek, u pogledu tela i kostiju, u poslednjim /stvarima/. Niti je pak /čovek/ opažao kako se vlada nad poslednjim od prvobitnih pomoću poslednjih; kada je došao u svet, Gospod se obukao u takvo Ljudsko, i ponio ga sa Sobom u nebo, što je poznato u crkvi po tome što ništa od Svog tela nije ostalo u grobu; kao što se može videti iz Njegovih reči Svojim učenicima:

Vidite ruke moje i noge moje; ja sam glavom; opipajte me i vidite; jer duh tijela i kostiju nema, kao što vidite da ja imam (Luka XXIV, 39).

Upravo kroz ovo je Gospod u poslednjim stvarima; i preko ovoga je učinio ove stvari Božanskim. Tako je On stekao i Božansku moć da vlada nad svim stvarima počev od prvobitnih a pomoću poslednjih. Da Gospod ovo nije učinio, ljudska rasa bi bila nestala večnom smrću. Ali dalje se ne može ući u ovu misteriju, jer se moraju znati mnoge stvari kako bi se stvorila i formirala ideja o Božanskoj upravi od prvobitnih stvari pomoću poslednjih. (Međutim, određena se svetlost može postići o ovome predmetu iz sledećih stvari koje su pokazane u *Nebeskim Tajnama*: da se unutrašnje stvari ulevaju po stepenima u spoljašnje

stvari, čak sve do poslednjih, i da one tamo postoje i počivaju, 634,6239,465,9216,9217. O redu uticaja, da unutrašnje stvari ne ulaze postepeno, nego da formiraju ono što je istovremeno u poslednjim stvarima, br. 5897,6451,8603,10099. Da se, stoga, sve unutrašnje stvari drže skupa povezane, od onoga što je prvobitno pomoću onoga što je poslednje, br. 9828, i udelu, *Nebo i Pakao*, br. 297. Da je zbog toga sila i moć u poslednjim stvarima, br. 9836; da je otuda poslednje više sveto nego unutrašnje, br. 9821; da stoga prvi i poslednji označavaju sve stvari, 10044,10329,10335. O uzastopnim stepenima po kojima se dele neba, a po kojima se razlikuju unutrašnje stvari u čoveku, vidi delo, *Nebo i Pakao*, br. 381); kaže se i to, da je Gospod početak i kraj, čime se misli da je On od večnosti u večnost; ali ovo se ne može objasniti potpunije nego što je objašnjeno gore (vidi br. 23).

42. Govori Gospod, koji jest, i koji bješe, i koji će doći. Da ovo označava od Njega koji je Sve u svemu neba i crkve od večnosti u večnost, i Jehova, vidi se iz objašnjenja koje je dato gore (br. 23), gde se nalaze iste riječi.

43. Svedržitelj. Da ovo označava od Njega, vidi se iz toga što niko nema nikakve moći u nebesima osim Gospoda samog; stoga su anđeli svemoćni, to jest, imaju takvu moć pošto imaju sposobnost da je prime od Gospoda, a ta je sposobnost u skladu sa stepenom u kome su u Božanskom dobru koje je sjedinjeno s Božanskom istinom; jer to je Gospod u nebu. Stoga je očigledno da je samo Gospod svemoćan, i niko u nebu nema neku moć osim od Gospoda; razlog je to što je Gospodovo Božansko Sve u svemu u nebu; jer ovo sačinjava nebo uopšte, i kod svakoga posebno. Kroz njega su bile sve stvari stvorene koje su stvorene, to jest, nebo i zemlja, kao što On sam uči kod Jovana:

U početku bješe Riječ, i Riječ bješe u Boga, i Bog bješe Riječ. Sve je kroz nju postalo, i bez nje ništa nije postalo što je postalo. U njoj bješe život, i život bješe vidjelo ljudima. I Riječ postade tijelo, i useli se u nas (1, 1,2,3,14).

Pod Rečju se misli na Božansku istinu u nebesima, od koje postoje sve stvari. Da je ista /da je Reč/ Gospod kao Božansko Ljudsko, očito je, jer se kaže, *I Riječ postade tijelo, i useli se u nas*. A pošto je sav život anđela od Njega, i sva svetlost u nebesima, to se kaže, *U njoj bješe život, i život bješe vidjelo ljudima*. (Sve se ove stvari mogu videti potpuno razjašnjene u delu, *Nebo i Pakao*, naime, da Gospodovo Božansko sačinjava nebo, br. 7-12; da je ovo Njegovo Božansko Ljudsko, br. 78-86. Da je iz toga sav život anđela, br. 9; a tako isto i svetlost neba, br. 126-140. Da je sva moć koju imaju anđeli, od Gospoda, a nikako od njih samih,

br. 228-233.) Iz ovih se razmatranja vidi da Svedržitelj (Svemoćni) označava biti, živeti, i imati moć od Njega. Da Gospodovo Božansko Ljudsko jeste, da živi, i da ima svu moć od svog Božanskog u Sebi, koje se naziva Ocem, i to Gospod uči:

Jer kao što Otac ima život u Sebi, tako daje i Sinu da ima život u sebi (Jovan V, 26);

i da niko nema života u sebi, jasno je iz ovih Isusovih reči,

Bez mene ne možete ništa činiti (Jovan XV, 5).

44. Stihovi 9,10,11. **Ja Jovan koji sam i brat vaš i drug u nevolji, i u carstvu i u trpljenju Isusa Hrista, bijah na ostrvu koje se zove Patam (Patmos), za riječ Božiju i za svjedočanstvo Isusa Hrista.** *Bijah u duhu u dan nedeljni, i čuh za sobom glas veliki kao trube koja govoraše: Ja sam Alfa i Omega, Prvi i Pošljednji. I što vidiš napiši u knjigu, i pošlji crkvama koje su u Aziji: u Efes, i u Smirnu, i u Pergam, i u Tijatiru, i u Sard, i u Filadelfiju, i u Laodikiju. Ja Jovan, označava doktrinu o Gospodu; koji sam i brat vaš, označava, o dobru ljubavi koja je prema Njemu; i drug u nevolji, označava istinu vere koju napadaju obmane; i u carstvu, označava, u crkvi gde je istina; i u trpljenju Isusa Hrista, označava, gde ima znanja o Božanskom u Njegovom Ljudskom; bijah na ostrvu koje se zove Patam (Patmos), označava, otkrivenje Narodima za reč Božiju, označava, kako bi se primila Božanska istina; i za svjedočanstvo Isusa Hrista, označava kako bi se moglo priznavati Gospodovo Božansko Ljudsko. Bijah u duhu, označava, duhovno stanje kad je otkrovenje; u dan nedeljni (dan Gospodnji), označava Božanski uticaj u to vreme; i čuh za sobom glas veliki kao trube, označava jasno opažanje Božanske istine koja se otkriva iz neba; koja govoraše: Ja sam Alfa i Omega, Prvi i Pošljednji, označava onoga koji vlada nad svim stvarima od prvobitnih pomoću poslednjih, pa stoga i nad stvarima neba u večnosti; I što vidiš napiši u knjigu, označava, da bi to moglo biti i za potomstvo; i pošlji crkvama koje su u Aziji, označava, i tada svima onima koji su u svetlosti inteligencije; : u Efes, i u Smirnu, i u Pergam, i u Tijatiru, i u Sard, i u Filadelfiju, i u Laodikiju, označava, posebno u skladu s primanjem.*

45. (Stih 9) **Ja Jovan.** Da ovo označava doktrinu o Gospodu, vidi se iz reprezentacije Jovana, jer je u najvišem smislu njime označen Gospod u pogledu doktrine (vidi gore, br. 19), pa je stoga njime označena i doktrina o Gospodu. Jer upoznati Gospoda je najvažnija stvar doktrine, ili prva i poslednja stvar o njoj, pošto je glavna stvar crkve znati i priznavati Gospodovo Božansko; jer se /čovjek/ povezuje s Njegovim Božanskim kroz priznavanje i veru, a bez ovakvg povezivanja doktrina ne pomaže. To je razlog da se Božansko otkriva. Božansko koje se otkrilo

je Božansko Ljudsko; a bez priznavanja Božanskog u Gospodovom Ljudskom nema spasenja (kao što se može videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 280-310). To je bio razlog da Jovan prestavlja Gospoda u pogledu doktrine, kao i da predstavlja doktrinu o Gospodu.

46. Koji sam i brat vaš. Da ovo označava, i o dobru ljubavi prema Njemu, vidi se iz značenja *brata*, što označava dobro ljubavi. Razlog da brat označava dobro ljubavi je to što u nebu postoje samo duhovne privlačnosii bratstva. Jer tamo bratstvo nije posledica rođenja, niti su braća oni koji su se poznavali kao takvi, nego je svako svakome poznat po dobru ljubavi; oni koji su najbliže povezati u tome dobru, kao braća, i drugi, u skladu s povezanošću kroz dobro, ti su srodnici i prijatelji. Otuda to da se bratom u Reči označava dobro ljubavi. To i Gospod uči gdje se kaže:

I neko mu reče: evo mati tvoja i braća tvoja stoje na polju, radi su da govore s tobom. A on odgovori i reče onome što mu kaza: ko je mati moja, i ko su braća moja? I pruživši ruku svoju na učenike svoje reče: eto mati moja i braća moja. Jer ko izvršuje volju oca mojega koji je na nebesima, onaj je brat moj i sestra i mati (Mateja XII, 47-49; Luka VIII, 19-21).

I na drugome mestu:

Jedan je vaš gospodar, Hristos, a vi ste braća (Mateja XXIII, 8); otuda je očito šta je to biti brat Gospodu. (Ali je bilo pokazano, da se svi u nebu udružuju u skladu sa duhovnim privlačnostima, koje pripadaju dobru ljubavi i vere. I da se ovi poznaju kao srodnici, vidi delo, *Nebo i Pakao*, br. 205. Vidi i šta je rečeno u *Nebeskim Tajnama*, br. 685,917,2739,3612,3815,4121; da su braćom označeni u Reči oni koji su povezani kroz dobro, vidi br. 2360,3303,3803,3815,4191,4267,10490. Da Gospod naziva braćom one koji su u dobru ljubavi vere od Njega, vidi br. 419,5686,5692,6756; da se svi oni nazivaju braćom zbog duhovne privlačnosti, br. 6756; da su ljubav ka bližnjem i vera, stoga dobro i istina, tako isto brat i sestra, i u odnosu na šta, br. 2508,2524,3160; da se dobro i istina nazivaju partnerima, i u pogledu čega, br. 3160; da čovek s bratom označava istinu s dobrom, br. 3459,4725.)

47. I drug u nevolji. Da ovo označava istinu vere napadanu od obmana, vidi se iz značenja druga, što je istina vere - vidi šta sjedi; i iz značenja nevolje, što označava napade od obmana (o kojima vidi *Nebeske Tajne*, br. 6663,6851,9196). U Reči se često pomije brat i drug, a time s označavaju dobro i istina; a u drevnim vremenima nazivali su se braćom oni koji su bili u dobru, a drugovima oni koji su bili u istini. Razlog je ovome to, što istina treba da se poveže s dobrom, i kada se to

desi, ona postaje brat; to je zato što ovde drug označava istinu vere. (Da se pod bratom i drugom u Reči i misli na dobro i isinu, može se videti, *Nebeske Tajne*, 6756,10490.) Razlog da nevolja označava napad od obmana, je to što obmane napadaju um koji je u istinama onda kada se bore jedno s drugim; naime, duhovna nevolja ima izvor samo u tome. To je stoga značenje nevolje u Reči, kao kod Mateje:

A na kamenu posijano to je koji sluša riječ i odmah s radosti primi je; ali nema korijena u sebi, nego je nepostojan, pa kad bude do nevolje ili ga potjeraju riječi radi, odmah udari na trag (Mateja XIII, 20,21).

I kod istoga:

A na kraju vremena: Tada će vas predati na muke, i pobiće vas, i svi će narodi omrznuti na vas imena mojega radi; jer će nevolja biti velika kakva nije bila od postanja sveta. I odmah će po nevolji dana onih sunce pomrčati, i mjesec svjetlost svoju izgubiti (Mateja XXIV, 9,21,29; Marko XIII, 19,24).

Svršetak vremena je posljednje vreme crkve; i pošto će tada vladati obmane i boriti se protivu istina, stoga se kaže da će biti nevolja, kakva nije bila od postanka sveta. To je ono što je označeno nevoljom u kojoj Jovan treba da bude drug, kojim se ovde označava doktrina o Gospodu ; jer se u Apokalipsi govori o posljednjem vremenu crkve (vidi gore, br. 5).

48. I u carstvu. Da ovo označava, u crkvi gde je istina, vidi se iz značenja carstva u Reči, što označava nebo i crkvu. Razlog da označava i crkvu u pogledu istine, ili gde su istine, je u tome što se Gospodovom carskom službom označava Božanska istina koja proizilazi od Njega, pa se stoga carevima označavaju istine (Vidi gore, 31); kaže se crkva u pogledu istine, pod čime se misli na crkvu u pogledu istina od dobra; razlog je to što istine nisu moguće bez dobra, jer istine imaju život od dobra; istine koje čovjek ima a koji nije u dobru, one su zaista u sebi istine, ali one nisu istine u njemu (kao što se može videti potpuno dokazano u nauku *Novoga Jerusalima*, br. 11.27), a carstvo u Reči označava nebo i crkvu u pogledu istina, vidi se iz mnogih odlomaka u Reči, od kojih ćemo navesti neke. Tako kod Mateje:

I sinovi carstva izagnaće se u tamu najcrnju (Mateja VIII, 12).

Sinovi carstva , tu pomenuti, su oni koji pripadaju crkvi gde ne vladaju istine, nego obmane. I kod istoga:

Svakome ko sluša riječ o carstvu, i ne razumije, dolazi nečastivi i krade posijano u srcu njegovom; to je oko puta posijano. Ja Jovan koji sam i brat vaš i drug u nevolji, i u carstvu i u trpljenju Isusa Hrista, bijah na ostrvu koje se zove Patam (Patmos), za riječ Božiju i za svjedočanstvo Isusa Hrista.

10. Bijah u duhu u dan nedeljni, i čuh za sobom glas veliki kao trube koja govoraše: Ja sam Alfa i Omega, Prvi i Pošljednji,

11. I što vidiš napiši u knjigu, i pošlji crkvama koje su u Aziji: u Efes, i u Smirnu, i u Pergam, i u Tijatiru, i u Sard, i u Filadelfiju, i u Laodikiju.

9. Ja, Jovan, koji sam i brat vaš i drug u nevolji, i u carstvu i u trpljenju Isusa Hrista, bijah na ostrvu koje se zove Patam (Patmos), za reč Božiju i za svjedočanstvo Isusa Hrista.

10. Bijah u duhu u dan nedeljni, i čuh za sobom glas veliki kao trube koja govoraše: Ja sam Alfa i Omega, Prvi i Pošljednji,

11. I što vidiš napiši u knjigu, i pošlji crkvama koje su u Aziji: u Efes, i u Smirnu, i u Pergam, i u Tijatiru, i u Sard, i u Filadelfiju, i u Laodikiju.

A njiva je svijet; a dobro sjeme sinovi su carstva (XIII, 19,38).

Čuti Reč o carstvu je čuti istine crkve; a pošto seme označava istine, stoga se oni koji primaju istine nazivaju sinovima carstva. (Da seme označava istinu crkve, vidi *Nebeske Tajne*, br. 3038,3373,3671,10248,10249). Kod istoga:

Zato vam kažem da će se od vas uzeti carstvo Božije, i daće se narodu koji plodove njegove donosi (XXI, 43).

Da carstvo Božije označava crkvu u pogledu istina, stoga i istine crkve, jasno je iz toga što se kaže da će se od njih oduzeti, i dati narodu koji donosi plod; a plod je dobro. Ponovo kod istoga:

Na svršetku vremena, nacija će ustati na naciju, i carstvo na carstvo (XXIV, 7).

Svršetak vremena je poslednje vreme crkve; nacija na naciju, označava zlo protivu dobra, a carstvo na carstvo označava obmanu protivu istine. (Da nacija označava dobro crkve, a u obrnutom smislu, njeno zlo, vidi *Nebeske Tajne*, br. 1059,1159,1258,1416,1846,6005.) Očito je iz ovoga šta je označeno carstvom u molitvi Gospodnjoj,

Neka dođe carstvo tvoje; neka bude volja tvoja, kako na nebu , tako i na zemlji. Jer je Tvoje je carstvo, sila, i slava (Mateja VI, 10,13).

Neka dođe carstvo, označava, da se primi istina; neka bude volja tvoja, da bi je primili oni koji čine volju Božiju; neka dođe carstvo, sila, i slava, označava, /da se primi/ Božanska istina od Boga samog; kaže se i sila i slava, jer Božanskoj istini pripada sva moć i slava (kao što se može videti gore, br. 33). Iz ovih se razmatranja može videti da carstvo Božije, u mnogim odlomcima Reči, označava crkvu u pogledu istina, isto tako i nebo, a u najvišem smislu, Gospoda kao Božansko Ljudsko. Razlog da carstvo, u najvišem smislu, označava Gospoda kao Božansko Ljudsko, je to što sva Božanska istina proističe od Njega; a razlog da carstvo označava nebo je to što nebo, s anđelima, nije ni iz kojeg drugog izvora nego od Božanske istine koja proizlazi od Gospodovog Božanskog Ljudskog (vidi u djelu, *Nebo i Pakao*, br. 1-12,78-86, 126-140).

49. I u trpljenju Isusa Hrista. Da ovo označava, gde postoji znanje o Gospodovom Božanskom u Njegovom Ljudskom, vidi se iz značenja iščekivanja Isusa Hrista, a što je, kada to vreme dođe da crkva upozna Gospoda; a crkva upoznaje Gospoda kada priznaje Božansko u Njegovom Ljudskom. (Da se Isusom Histom označava Gospod u pogledu Božanskog u Njegovom Ljudskom, može se videti gore, br. 26.) Crkva, o kojoj se ovo kaže, je crkva koja će doći posle sadašnje, jer kaže se, *u iščekivanju*. Crkva koja danas postoji, zna da je Božansko u Gospodovom Ljudskom; jer zna, u skladu s primljenom doktrinom, da Božansko i Ljudsko nisu dve, nego jedna Osoba; kao i to , da su kao duša i telo u čoveku (vidi gore, br. 10,26). Međutim, ne zna da je Gospodovo Ljudsko Božansko, jer odvaja jedno od drugoga. To se vidi po tome što ne dopušta upotrebu izraza Božansko Ljudsko, kao i zato što se obraća Ocu, moleći da bi se On smilovao radi Sina, iako je Božansko Samo u nebu Božansko Ljudsko, vidi u delu, *Nebo i Pakao*, br. 78-86). I pošto je ovo znanje i priznavanje nestalo, a koje je glavna stvar u crkvi, kao što je ono i glavna stvar u nebu, stoga Gospod uspostavlja jednu Novu Crkvu među Narodima (Neznabošcima), gdje se ovi /Božansko i Ljudsko/ ne samo poznaju nego i priznaju. To je značenje izraza Isus Hristos.

50. Bijah na ostrvu koje se zove Patam (Patmos). Da ovo označava otkrivenje Neznabošcima, vidi se iz značenja Patmosa, a to je otkrivenje sadržano u Apokalopsi. Jer sva mesta pomenuta u Reči, označavaju stvari; a stvari koje ona označavaju, su ili iz bogoštovanja tamo, iz neke pamćenja vredne okolnosti koja se tamo zbilila, ili iz neke situacije u ili blizu zemalja kojima je označena religija jedne nacije; otuda Patmos označava otkrovenje, zbog spomena vredne činjenice da je

ovo otkrovenje dato Jovanu. Razlog da je otkrovenje dato na jednom ostrvu je to, što ostrvo označava naciju udaljeno od istinitog bogoštovanja, a koja još uvek želi da se prosvetli. Da je ovo značenje ostrva u Reči, biće očito iz onoga što sledi. Ali prvo će se nešto reći o značenju okolnosti da imena mesta u Reči označavaju stvari. Sve osobe o kojima se govori u Reči, kao i one koje su je pisale /pisale Reč/, bile su vođene na mesta koja su imala neko značenje, kako bi sve stvari označavale duhovne stvari; čak je i Gospod, iz istog razloga, išao u na slična mesta; kao u Galileju, Tir i Sidon, u Jerusalem, kao i na Maslinsku Goru; tako isto, kao malo dete, bio je odnešen u Egipat. Da je sličan slučaj bio i sa prorocima, i s nekoliko drugih /osoba/ pomenutih u istorijskoj Reči, može da se obilno pokaže. Iz istoga razloga Jovanu je bilo zapovedeno da ode na ostrvo Patmos, kako bi tamo bile otkrivene stvari koje treba da se dogode na kraju crkve, jer ostrvo označava naciju koja treba uskoro da primi istine doktrine. Ovo je ostrvo u Arhipelagu, gdje ima mnogo drugih ostrva. To je razlog da Grčka u Reči označava takve nacije, kao kod Danila VIII, 21; X 20; XI, 2; Jovana XII, 20,21; Marka VII, 26 i sledeći stihovi. (Da sva imena mesta u Reči označavaju stvari, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 1224,1264,1876,1888,4310,4442,10329.) Da ostrva označavaju nacije koje će prigrliti štovanje Boga /jednog Boga/, vidi se iz sledećih stihova kod Isaije:

Zato slavite Jehovu u Urimu (u dolinama), na ostrvima morskim ime Boga Izrailjevog (XXIV, 15).

Ponovo:

Neće mu dosaditi, niti će se umoriti, dokle ne postavi sud na zemlji, i ostrva će čekati nauku njegovu. Pjevajte Jehovi pjesmu novu, hvalu njegovu od kraja zemlje, koji se plavite po moru i sve što je u njemu, ostrva i koji živite na njima. Neka daju slavu Jehovi, i hvalu njegovu neka javljaju po ostrvima (XLII, 4,10,12).

Ponovo:

Počujte, o ostrva! i pazite, narodi daljni (XLIX 1).

Ponovo:

Blizu je pravda moja, izaći će spasenje moje, i mišice će moje suditi narodima (LI, 5).

Ponovo:

Ostrva će me čekati i prve lađe Tarsiske.

Kod Jeremije:

Čujte, narodi, Reč Jehovinu, i javljajte po dalekim ostrvima (XXXI, 10).

I kod Sofonije:

Jehova će biti strašan, jer će istrijebiti sve bogove zemaljske, i njemu ć se klanjati sva ostrva narodna (II 11).

I na drugim mestima, kao kod Isaije XXIII, 2,6; XLI, 1,5; XLII, 15; LXVI, 19; Jer. II, 10; XXV, 22; Jezek. XXVII, 3,7,15,35. Iz ovih i drugih odlomaka vidi se da ostrva označavaju nacije /ili Neznabošce/, posebno u odnosu na doktrinu iz obmane; jer većina stvari u Reči imaju i suprotna značenja.

51. Za Riječ Božiju. Da ovo označava, da bi se Božanska istina mogla primati, vidi se iz značenja Reči Božije, što je Božanska istina (o čemu vidi *Nebeske Tajne*, br. 4692,5075,9987).

52. I za svjedočanstvo Isusa Hrista. Da ovo označava, da će Gospodovo Božansko Ljudsko biti priznavano, vidi se iz značenja svjedočanstva, što označava priznavanje u srcu (o čemu vidi gore, br. 10,27); i iz značenja imena Isusa Hrista, što označava Gospoda u pogledu Njegovog Božanskog Ljudskog (o čemu vidi gore, br. 26). Ovo se kaže o crkvi Neznabožaca, koji će primiti Božansku istinu, i priznavati Gospodovo Božansko Ljudsko. (Da se ove stvari govore o crkvi Neznabožaca, vidi šta je rečeno gore, br. 50). Hrišćanska Crkva doista priznaje Gospodovo Božansko, ali ne i Njegovo Božansko Ljudsko; kada stoga misle i govore iz doktrine o Gospodu, odvajaju Njegovo Ljudsko od Božanskog, i gledaju na Njegovo Ljudsko kao na ljudsko nekog drugog čoveka, dok je na suprot tome Njegovo Božansko u Njegovom Ljudskom, kao duša u telu. I ovo je razlog da ovakve osobe ne mogu da imaju ideju o Božanskom, dok je ta ideja ona koja povezuje, jer misao povezuje; a bez povezanosti sa Božanskim kroz misao i osećanje, ili, što je isto, kroz veru i ljubav, nema spasenja. Kaže se da je povezivanje kroz misao i osećanje ista stvar kao i povezanost kroz veru i ljubav, iz razloga što ja mislim ono što verujem, i na mene utiče ono što ja volim. Verovati u ono što se ne može opažati, slično je verovanju u najdublju prirodu, što je zabluda u koju um lako pada kada se preda svojim maštanjima (fantazijama).

Svaki čovek, međutim, ima u sebi usađeno, preko neprestanog uticaja iz neba, želju da vidi Božansko, i to pod ljudskim oblikom. Ovo je usađeno kod neukih, a

isto tako i kod Neznabožaca (vidi delo, *Nebo i Pakao*, br. 82); stoga svi oni koji žive u ljubavi prema bližnjem, primljeni su od Gospoda, i dariva im se nebo; drugi se ne mogu primiti, jer nema povezanosti. (Da svi anđeli u nebu, kao i svi najmudriji /ljudi/ u drevnim vremenima, i svi oni koji imaju duhovnu jeru, ili živu veru, to jest, kod kojih je vera živa, kako na ovoj zemlji tako i na drugim zemljama u svemiru, vide svoje Božansko u misli, jer priznaju Božansko Ljudsko, pa ih stoga Gospod prima, što se može videti u *Nauku Novog Jerusalima*, br. 280-310; i u delu, *Nebo i Pakao*, br. 79-86,316,321; i u malom delu, *Zemlje u Svemiru*, br, 7,40,41,65,68,91,98,107,121,158,159,169.) Pošto ovo nebom-usađeno opažanje učeni u svetu skoro sasvim odbacuju, i tako sprečavaju pristup Božanskom, Nova Crkva se ustanovljava od Gospoda među Neznabošcima, kod kojih ta ideja nije bila iskorenjena, i s tim, vera. Iskorenjivanje ovog usađenog načela iz Hrišćaskog sveta ima svoje poreklo u Vavilonskoj naciji, koja je odvojila Gospodovo Ljudsko od Božanskog, kako bi se vođe među njima mogli priznavati kao Vikari (Zamjenici) Gospodovog Ljudskog, i kako bi mogli preneti Njegovu Božansku moć na sebe, govoreći, da je Gospod primio tu moć od Oca, a u stvari On ju je primio do Sebe, jer je ona iz Njegovog Sopstvenog Božanskog. Stoga nisu voljni da čuju ništa o Božanskom Ljudskom (vidi *Nebeske Tajne*, br. 4738). Ali o ovome predmetu, pošto je to glavna stvar u crkvi, više će se izneti na sledećim stranicama.

53. (Stih 10) Bijah u duhu. Da ovo označava duhovno stanje, u kojemu se daje otkrivenje, vidi se iz značenja biti u duhu, što je biti doveden u stanje u kojemu su duhovi i anđeli, što je duhovno stanje. Čovek dolazi u ovo stanje kad je doveden u stanje svoga duha; jer je svaki čovek duh u pogledu svojih unutrašnjih stvari (kao što se može videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 432-444). Kada je čovek u ovom stanju, on vidi stvari, koje su u duhovnom svetu, jasno kao što vidi predmete u prirodnom svetu; ali pošto su predmeti koje tamo vidi duhovnog porekla, oni su u sebi duhovni, i kao takvi pripadaju nebeskoj mudrosti, kada mu se predmeti pokazuju kao da su u prirodnoj slici. Na ovaj su način Božanske stvari predstavljene u vidljivim oblicima pred očima duhova i anđela; otuda to da su sve stvari koje se vide u nebu, predstave i značenja, kao one koje je vidio Jovan, a o kojima se govori u Apokalipsi. (Osim toga, priroda takvih stvari može se upoznati iz onoga što je rečeno i pokazano o predstavama i izgledima u nebu, u delu, *Nebo i Pakao*, br. 170-176.) Dok je čovek u telu, on ne vidi stvari koje su u nebu, osim kad mu je otvoren unutrašnji vid; a kada je otvoren, on ih vidi. Na ovaj je način Jovan video stvari opisane u Apokalipsi. Proroci su ih videli na isti način; stoga se oni nazivaju *Vidiocima*, i za njih se kaže da su im se *oči otvorile*. Anđeli su viđeni u drevna vremena na isti način, a tako su i učenici videli Gospoda posle uskrsnuća. Ovaj vid

pripada duhovnom čoveku; i pošto se u ovakvim okolnostima sve stvari pokazuju reprezentativno, stoga je ovaj vid bio otvoren kod Jovana.

Onaj ko ništa ne zna o ovome vidu, veruje da , kada su se anđeli videli, da su oni uzimali ljudsku formu, i da su je odlagali , kada bi iščezli s pogleda; međutim, ovo nije bio slučaj, nego su se anđeli tada pokazivali u svojoj sopstvenoj formi, koja je ljudska forma, ne pred telesnim očima, nego pred očima njihovog duha, čiji se vid tada otvarao. Ovo se jasno vidi po tome što su učenici videli Gospoda posle Njegovog uskrsnuća, kada im se On Sam pokazao da je u savršeno ljudskoj formi (Luka XXIV, 39; Jovan XX, 20-28); ali je i pored toga postao nevidljivim; jer kada su Ga videli, bile su otvorene oči njihovog duha; ali kad je postao nevidljiv, te su im se oči zatvorile. Da čovek ima vid ovakve vrste, meni je pokazano iz mnogo iskustva; jer sve stvari koje sam vidio u nebu, vidio sam ih pomoću toga vida; i tada sam bio u budnom stanju sličnom onome u kojemu sam bio kada ih nisam vidio. Ali ovaj vid Gospod retko otvara, i to iz mnogo razloga.

54. U dan nedjeljni (U dan Gospodnji). Da ovo označava, Božanski uticaj u to vreme, vidi se iz značenja nedelje (dana Gospodnjeg), a to je kada Gospod poučava čoveka, to jest, kada On ulazi preko influksa. Dan Gospodnji je dan subotnji (dan sabata), a sabat je u Drevnim Crkvama, koje su bile reprezentativne crkve, bio najsvetija stvar bogoštovanja, pošto je označavao jedinstvo Božanskog i Ljudskog u Gospodu, a otud i povezanost Njegovog Božanskog Ljudskog s nebom (Kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 8494,8495,10356,10370,10668). Ali onda kada je Gospod sjedinio Svoje Božansko sa Svojim Ljudskim, tada je taj sveti reprezentativ prestao, i on je postao dan poučavanja (*Nebeske Tajne*, br. 10360). Iz toga razloga je otkrovenje dato Jovanu na Gospodnji dan; otkrovenje je, u ovome slučaju, poučavanje o stanju crkve.

55. I čuh za sobom glas veliki kao trube. Da ovo označava jasno opažanje Božanske istine koja će se otkriti iz neba, vidi se iz značenja čuti, što označava opažati i poslušati (o čemu vidi *Nebeske Tajne*, br. 2542,3869,5017,7216,8361,8990,9311,9397); iz značenja za sobom (iza sebe), što označava jasno, o čemu će biti više rečeno u onome što sledi; iz značenja glasa, kad se čuje iz neba, što označava Božansku istinu (o čemu vidi *Nebeske Tajne*, br. 219,220,3563,8813,8914), i iz značenja trube, što onačava ono što je otkriveno iz neba, o čemu će ubrzo biti govora. Razlog da za sobom označava jasno je to, što ono što se uliva iz neba u čovekovo osećanje, to se uliva u potiljak na glavi, i tako ulazi jasno u opažanje; jer ono što ulazi u osećanje, to se opaža jasno, jer je sav život opažanja iz tog izvora; dok ono što se uliva iz neba neposredno u misao, to se

uliva u deo iznad čela; (O ovome influksu vidi šta je rečeno u delu, *Nebo i Pakao*, br. 251.) Stoga se vidi šta je označeno Jovanovim slušanjem za sobom, kao i time što se okrenuo da vidi otkuda dolazi glas koji mu je govorio. Razlog da truba ili rog, označava Božansku istinu koja će se otkriti iz neba je to, što se tako Božanska istina čuje kada dolazi od Gospoda preko neba čoveku; jer postaje glasnija kako silazi, i tako se uliva. Ali tako se čuje samo u početku od onih kojima će se Božanska istina otkriti u poslednjem smislu, koji je reprezentativ unutrašnjih stvari; posle se čuje kao ljudski glas. Iz ovih se razmatranja vidi zašto glas trube, ili roga, označava Božansku istinu koja treba da se otkrije iz neba. Onaj ko zna da rog ili truba označava Božansku istinu iz neba, moći će da razume nekoliko odlomaka u Reči u kojima se ovi pominju; kao kod Mateje:

I poslaće anđele svoje s velikim glasom trubnijem; i sabraće izbrane njegove od četiri vjetra (XXIV, 31).

Kod Isaije:

Svi koji živite na svijetu i stanujete na zemlji, kad se digne zastava na gorama, gledajte, i kad zatrubi truba, slušajte (XVIII, 3).

Kod Jeremije:

Trubite u trubu po zemlji. Podignite zastavu prema Sionu. Dokle ću gledati zastavu, slušati glas trubni, jer je narod moj bezuman, ludi su sinovi i bez razuma (IV, 5,6,21,22).

I kod istog proroka:

I poslah vam stražare govoreći: pazite na glas trubni. A oni rekoše: Ne ćemo da pazimo. Za to čujte, narodi! (VI, 17,18).

Kod Jezikilja:

Jer ću glas trubni, i ne uze se na um, krv će njegova biti na njemu; jer da se uze na um, sačuvao bi dušu svoju (XXXIII, 5).

Kod Osije:

Trubu na usta i reci: jer prestupiše zavjet moj i otpadoše od zakona mojega (VIII, 1).

I kod Zaharije:

I Gospod Jehova će zatrubiti u trubu i poći s vihorom južnijem (IX, 14).

I kod Davida:

Ide Bog uz podvikivanje, i Jehova uz glas trubni (Psalam XLVII, 5).

Isto tako u Apok. IV, 1; VII, 2,7,8.13: IX, 1,13,14:X, 7; XVIII, 22). Pošto truba označava Božansku istinu, stoga kad je Božanska istina bila prvi put otkrivena Izrailjskom narodu, čuo se glas trube sa Gore Sinajske (Izlazak, XIX, 16). Otuda je zvuk trube postao reprezentativ kod njih, kada su se sabirali da krenu na put, kao i pri svakoj svečanosti, početkom meseca, kod žrtava paljenica i kod prinosa (Brojevi X, 1-10). Isto tako, trubili su kada su kretali u boj protivu Midijanaca (Brojevi XXXI, 6), i kada su uzeli grad Jerihon (Jošua, VI, 4-20); jer ratovi i bojevi označavaju duhovne bitke, koje su borbe istina protivu obmana, i obmana protivu istina.

56. (Stih 11) *Ja sam Alfa i Omega, Prvi i Posljednji.* Da ovo označava, koji vlada nad svima stvarima od prvobitnih pomoću poslednjih, pa stoga nad svim stvarima neba kroz večnost, vidi se iz onoga što je bilo pokazano i rečeno gore, br. 41.

57. *Što vidiš napiši u knjigu.* Da ovo označava, da stvari koje su viđene treba da se otkriju potomstvu, jasno je bez objašnjanja.

58. *I pošalji crkvama koje su u Aziji.* Da ovo označava, a tada i svima koji su u svetlosti inteligencije, vidi se iz značenja sedam crkava, što su oni koji su u istinama od dobra, ili u veri iz ljubavi prema bližnjem, naime, koji pripadaju crkvi (o ovome vidi gore, br. 30); i iz značenja Asije, što su oni koji su u svetlosti inteligencije (o čemu isto tako vidi gore, br. 21).

59. *U Efes, i u Smirnu, i u Pergam, i u Tijatir, i u Sard, i u Filadelfiju, i u Laodikiju.* Da ovo označava, posebno, u skladu s primanjem, vidi se iz onoga što sledi, gde se o tim crkvama posebno govori. Kaže se, u skladu s primanjem, jer svetlost inteligencije ne čini crkvu u čoveku, nego primanje svetlosti u toploti, to jest, primanje istine u dobru. Kaže se, primanje svetlosti u toplini jer je duhovna svetlost Božanska istina, a duhovna toplina je Božansko dobro: ove dve su, u duhovnom svetu, kao svetlost i toplina u prirodnom svetu, to jest, u srazmeri kako se prolećna i letnja toplina dodaju svetlosti, u istoj srazmeri sve stvari rastu i pupaju; ali u srazmeri kako se toplina ne dodaje svetlosti, u istoj srazmeri sve stvari obamiru i umiru. (Da je svetlost u duhovnom svetu Božanska istina, a toplina Božansko dobro, i da se oni odnose kao svetlost i toplina u prirodnom svetu, može se videti u delu, Nebo i Pakao, br. 126-150).

60. (Stihovi 12-16)*12. I obazreh da vidim glas koji govoraše sa mnom; i obazrevši se videh sedam sve*

njaka zlatnijeh, 13. I usred svije

njaka kao sina čovječijega, obučena u dugačku haljinu, i opasana po prsima pojasom zlatnijem.14. A glava njegova i kosa bijaše kao bijela vuna, kao snijeg; i oči njegove kao plamen ognjeni.15. I noge njegove kao mjed kad se rastopi u peći; i glas njegov kao huka voda mnogijeh; 16. I držaše u svojoj desnoj ruci sedam zvijezda, i iz usta njegovijeh izlažaše mač oštar s obje strane, i lice njegovo bješe kao sunce što sija u sili svojoj.12. I obazreh da vidim glas koji govoraše sa mnom, označava prosvjetljeno razumevanje; i obazrevši se vidjeh sedam svije

njaka zlatnijeh, označava, Novo Nebo i Novu Crkvu, koji su u dobru ljubavi.13. I usred svije

njaka kao sina čovječijega, označava, Gospoda od Kojega je celo nebo i crkva; obučena u dugačku (do nogu) haljinu, označava, Božansku istinu koja proizilazi od Njega; i opasana po prsima pojasom zlatnijem, označava, Božansko dobro na sličan način. 14. A glava njegova i kosa bijaše kao bijela vuna, označava Njegovo Božansko u prvobitnim i poslednjim /stvarima/; kao snijeg, označava u pogledu na dobro i na istinu tamo; i oči njegove kao plamen ognjeni, označava providenje iz Njegove Božanske ljubavi. 15. I noge njegove kao mjed kad se rastopi u peći, označava poslenje Božanskog reda, koje je Prirodno; i glas njegov kao huka voda mnogijeh, označava, Božansku istinu u poslednjim /stvarima/;16. I držaše u svojoj desnoj ruci sedam zvijezda, označava sva poznavanja dobra i istine od Njega; i iz usta njegovijeh izlažaše mač oštar s obje strane, označava, razgonjenje svih obmana pomoću Reči; i lice njegovo bješe kao sunce što sija u sili svojoj, označava Njegovu Božansku ljubav, od koje su sve stvari neba.

61. (Stih 12).*I obazreh se da vidim glas koji govoraše sa mnom.* Da ovo označava prosvetljeno razumevanje, donekle se vidi iz onoga što je rečeno gore (br. 55), u objašnjenju Jovanovog slušanja glasa iza sebe. Jasno je da ove reči sadrže tajnu koja se ne može saznati ako se ne zna kako ulazi Božansko preko uticaja iz neba u čovekov um; jer je to bilo preko influksa da je Jovan čuo glas iza sebe, i da je posle, okrenuvši se da ga vidi, video stvari koje su sledile. Božanski influks ide iz neba u čovekovu volju, a kroz nju, u razum. Influks u volju ulazi u potiljak, jer je to u cerebelum (mali mozak), da bi se kretao prema prednjem delu u cerebrum (veliki mozak), gde je sedište razuma; i kad stigne na taj način u razum, tada ulazi u vid, jer čovek vidi iz svog razuma. To je priroda influksa. To sam saznao iz mnogo

iskustva. Bilo da kažemo influks u volju, ili u ljubav, ista je stvar, pošto je volja prijemnik ljubavi; isto tako, isto je da li kažemo u razum ili u veru, jer je razum prijemnik vere (o čemu vidi ono što je rečeno u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 28-35). Ali sad nije dopušteno navoditi više o ovome predmetu, jer su još nepoznate stvari koje su povezane s tim. Međutim, ovih nekoliko stvari je izneseno, kako bi se znalo što je povezano s Jovanovim slušanjem glasa iza sebe, i njegovim okretanjem da to vidi; i zašto je time označeno prosvetljeno razumevanje; jer ono što ulazi kroz volju u razum, ili kroz ljubav u veru, ulazi u prosvetljenje, jer ono što čovek hoće ili voli, on to opaža jasno. Drugačiji je slučaj, ako to ulazi samo kroz razum. Ovde se kaže da se Jovan okrenuo da vidi glas, jer videti, kada se govori o duhovnim stvarima, označava razumeti iz prosvetljenja (kao što je gore pokazano, br. 11); i da videti ne označava razumeti, ne bi bilo rečeno videti glas.

62. I obazrevši se vidjeh sedam svije

njaka zlatnijeh. Da ovo označava Novo Nebo i Novu Crkvu, koji su u dobru ljubavi, vidi se iz značenja okrenuti se, što označava razumeti iz prosvetljenja (o čemu vidi ono što je maločas rečeno, br. 61); i iz značenja sedam, što označava sve i potpuno; i iz onoga što je rečeno o svetim stvarima neba i crkve (o čemu vidi gore, br. 20,24); iz značenja svije

njaka, što je Novo Nebo i Nova Crkva, kao što će se videti u onome što sledi; i iz značenja zlata, što je dobro ljubavi (o čemu vidi *Nebeske Tajne*, br. 113,1551,1552,5658,6914,9874,9881). Da sedam svije

njaka označavaju nebo i crkvu, vidi se iz poslednjeg stiha ovoga poglavlja, gde se kaže, *Sedam svije*

njaka koje vidiš jesu sedam crkava. Da sedam crkava označavaju sve one koji pripadaju Gospodovoj crkvi, stoga crkvi uopšte, može se videti gore (br. 20); razlog da oni označavaju i nebo je to, što nebo i crkvu čine jedno. Naime, nebo je u onima u kojima je crkva; razlog je to, što dobro ljubavi i dobro vere sačinjavaju crkvu kod čoveka, a isto tako čine nebo kod njega, isto kao i kod anđela; stoga oni koji su imali, dok su u svetu, crkvu u sebi, to jest, dobra i istine crkve, ti dolaze u nebo posle smrti. (Da je ovo slučaj, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 12; i u delu, *Nebo i Pakao*, br. 57,221-227). Razlog da se Novo Nebo i Nova Crkva označavaju sa sedam svije

njaka je to, što se o njima na kraju govori u Apokalipsi (kao što se može videti, pogl. XXI), i tako oblikuju zaključak svih stvari u njoj; a pošto je poslednje ono što i prvobitno, stoga se pretskazanje o ovome predstavlja u početku te knjige.

U Reči je isto tako uobičajeno pominjati one stvari na prvom mestu, a koje se dešavaju na kraju, jer su u njih uključene i posredne stvari; jer je prvobitna stvar, u duhovnom smislu, cilj radi kojega sve stvari postoje u toj meri, da je cilj prvo i poslednje, i da se sve stvari odnose na to (kao što se može videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 98) Da sve

njak označava nebo i crkvu, može se videti iz opisa sve

njaka u šatoru; jer se šatorom predstavlja nebo u celini; a sve

njakom u njemu, duhovno nebo, koje je drugo nebo (vidi *Nebeske Tajne*, br. 3478,9457,9481,9548-9577,9783). Da je ovo slučaj, vidi se jasno iz činjenice, da je Jovan video posred sedam sve

njaka nekoga sličnog Sinu čovečijem; a Sin čovečiji je Gospod kao Božansko Ljudsko, od kojega proističe Božanska istina, što je sve u svemu neba i crkve. U duhovnom nebu stanovnici vide sve

njaka velikog sjaja; njima je predstavljano nebo; I meni je bilo dopušteno da ih vidim. Stoga se vidi šta je označeno u duhovnom smislu Reči, u sledećim odlomcima . U Apokalipsi:

Dignuću svije

njak s mjesta njegova, ako se ne pokaješ (II, 5).

Dignuti njihov svije

njak, je oduzeti im nebo ili crkvu. Kod Zaharije:

Anđeo reče proroku: šta vidiš? A ja rekoh: vidim, eto, svije

njak sav od zlata, i gore na njemu čaša, i sedam žižaka njegovijeh, sa sedam lijevaka za sedam žižaka (IV, 2,3).

U ovome se odlomku govori o Zorovavelju, koji treba da postavi temelje kući Božijoj, i da je dovrši; kojim je predstavljen Gospod koji treba da dođe, da bi obnovio nebo i crkvu, koji su označeni svije

njakom; a svete stvari u njoj su sedam žižaka. Jer sve

njak dobija svoju reprezentaciju od žižaka, a žišci svoju svetlost, koja je u nebu Božanska istina, pa se stoga i Gospod naziva sve

njakom, kao u Apokalipsi:

*Novom Jerusalimu neće potrebovati sunca ni mjeseca da svijetle u njemu; jer ga slava Božija prosvijetli, i žižak je njegov Jagnje (XXI, 23; XXII, 5). To je zato što su se David, i carevi poslije njega, nazivali žišcima Izrailjevim (2 Samuilova XXI, 17; 1 o Carevima XI, 36; XV, 4; 2 o Carevima VIII, 19). Jer je Davidom bio predstavljen Gospod u pogledu njegove carske službe; slično i Judinim i Izrailjevim carevima. (Reprezentacija preko Davida može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 1888,9954; i preko careva, gore, br. 31). Razlog zašto su sve*

njaci, koji su viđeni, bili od zlata je to, što zlato označava dobro ljubavi, a sve što proizlazi od Gospoda je od Božanske ljubavi; stoga je Gospodovo Božansko u nebesima ljubav prema Njemu i ljubav prema bližnjemu (kao što se može videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 13-19). To je razlog da su ovde pomenuti sve

njaci, kao i oni u u šatoru, bili od zlata.

63. (Stih 13) I usred sedam svije

njaka kao Sina čovečijeg. Da ovo označava Gospoda, od kojega je sve u nebu i u crkvi, vidi se iz značenja *usred*, što označava najdublje (vidi *Nebeske Tajne*, br. 1074,2940,2973); i pošto sve stvari proističu iz najdubljeg kao svetlost iz središta prema obodima, stoga, *usred*, označava od kojega. Ovo se vidi iz značenja sedam sve

njaka, a koji označavaju Novo Nebo i Novu Crkvu (o kojima vidi gore, 62); i iz značenja Sina čovečijega, što označava Gospoda kao Božansko Ljudsko, a isto tako i Božansku istinu, jer ova proističe od Njegovog Božanskog Ljudskog. Iz ovih se razmatranja vidi da se Gospod pokazao usred sedam sve

njaka, jer od Njega proističe sve u nebu i u crkvi; jer dobro ljubavi i dobro vere sačinjavaju nebo i crkvu, a da su ovi od Božanskog, poznato je u Hrišćanskom svetu, a pošto su od Božanskog, oni su od Gospoda, jer je Gospod Bog neba; a da Gospodovo Božansko čini nebo vidi delo, *Nebo i Pakao*, br. 2-6, i br. 7-12; i da je ovo Njegovo Božansko Ljudsko, br. 78-86). Da se Sinom čovečijim označava Gospod kao Božansko Ljudsko, a isto tako kao Božanska istina, jer Božanska istina

proizlazi od Njegovog Božanskog Ljudskog, vidi se iz ovih odlomaka u Reči gdje se pominje Sin čovječiji. Tako kod Jovana:

Narod reče Isusu: kako ti govoriš da se Sinu čovje

ijem valja podignuti? Ko je taj Sin čovječiji? A Isus im odgovori: još je malo vremena vidjelo s vama; hodite dok vidjelo imate da vas tama ne obuzme; jer ko hoda u tami, ne zna kuda hodi. Dok imate vidjelo vjerujte u vidjelo, da budete sinovi vidjela (XII, 34-36).

Iz ovih se reči vidi da se Sinom čovečijim označava isto što i svetlošću (videlom); jer kad su upitali: Ko je taj Sin čovečiji? Gospod je odgovorio da je On svetlost koju treba da veruju. (Da je svetlost Božanska istina koja proističe od Gospodovog Božanskog Ljudskog, može se videti, *Nebo i Pakao*, br. 126-140; i u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 49; stoga i da je Sin čovečiji Božanska istina.) Kaže se kod Luke:

Blago vama kad vas ljudi omrznu Sina čovječijega radi (VI, 22).

Jer Sina čovečijega radi, je radi Božanske istine, koja proizlazi od Gospoda. Božanska istina je sva vera i ljubav ka Gospodu; a zato što oni, koji su u zlu, poriču ove stvari, a oni koji poriču, ti ih i mrze, a dobri iz priznaju, pa se stoga kaže, da su ovi poslednji blagosloveni. Opet kod istoga:

Doći će vrijeme kada ćete zaželjati da vidite jedan dan Sina čovječijega, i ne ćete vidjeti. I reći će vam: evo ovdje je, ili: eno ondje; ali ne izlazite, niti ih slijedite (XVII, 22,23).

Poželeti jedan od dana Sina čovečijega, je poželeti nešto od prave Božanske istine. Ovde je označen kraj crkve, kada više neće biti vere, jer neće biti ljubavi prema bližnjem, jer će u to vreme nestati sva Božanska istina; a pošto je Božanska istina označena Sinom čovečijim, stoga se kaže: *tada će kazati: evo ovdje je, ili ondje je, ali ne slijedite ih.* I kod istoga:

Kada dođe Sin čovječiji, hoće li naći vjere na zemlji? (XVIII, 8);

to jest, kada bude otkrivena Božanska istina iz neba, neće se verovati. Sin čovečiji je i na ovome mestu Gospod kao Božanska istina; dolazak Gospodov je otkrivanje Božanske istine na kraju crkve, (Vidi *Nebeske Tajne*, br. 3900,4060.)

I kod Mateje:

Jer kao što munja izlazi od istoka i pokazuje se do zapada, taki će biti dolazak Sina čovječijega. I tada će se pokazati znak Sina čovječijega na nebu; i tada će proplakati sva koljena na zemlji; i ugledaće Sina čovječijega gdje ide na oblacima nebeskim sa silom i slavom velikom (XXIV, 27,30).

Da se dolaskom Gospodovim u oblacima nebeskim, označava otkrivenje Božanske istine na kraju crkve, može se vidjeti gore, br. 36.) I kod istoga:

Ali ja vam kažem: odsele ćete vidjeti Sina čovječijega gdje sjedi s desne strane sile i ide na oblacima nebeskim (XXVI, 64).

I kod Luke:

Odsele će Sin čovječiji sjedjeti o desnu ruku sile Božije (XVII, 69).

Sin čovečiji je Gospod kao Božansko Ljudsko, i kao Božanska istina koja proizlazi iz Njega ; sedati o desnu ruku sile, znači da On ima svemoć; to što se kaže da će se videti sada (odsele), znači, da je Božanska istina bila u svemoći kada je Gospod u svetu pokorio paklove , i doveo u red sve stvari tamo i u nebesima, i da će tako biti izbavljeni oni koji Ga primaju u veri i u ljubavi. (Vidi *Nebeske Tajne*, br. 9715. Da sedati o desnu ruku označava svemoć, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, 3387,4592,4933,7581,8281; i da je sva moć dobra kroz istinu, br. 6344,6423,8304,9327,941,9639,9643. Da je Božanska moć sama kroz Božansku istinu koja proizlazi od Gospodovog Božanskog Ljudskog, vidi 6948; da su oblaci u kojima će doći Sin čovečiji, Reč u slovu, koja je Božanska istina u poslednjeg reda, vidi predgovor poglavlju XVIII, Postanja, *Nebeske Tajne*, br. 4060,4391,5922,6343,6752,8443,8781; i da je slava Božanska istina sama, kao ona u unutrašnjem smislu Reči, vidi br. 4809,5922,8267,9429).

Iz ovih razmatranja, sada je očito šta je označeno ovim rečima u Apokalipsi:

I vidjeh, i gle, oblak bijel, i na oblaku sjedaše kao Sin čovječiji, i imaše na glavi svojoj krunu zlatnu (XIV 14).

I kod Danila:

I vidjeh u viđenju noćnome, i gle, kao Sin čovječiji koji dolazi s oblacima nebeskim (VII, 13).

Zato što se sav sud izvršava kroz istinu, stoga se kaže, da je *Gospodu dato da sudi, jer On je Sin čovječiji* (Jovan V, 27); i da će Sin čovečiji dati svakome po delima

njegovijem (Mat. XVI, 27); i da, kada Sin čovečiji dođe, sedaće na prestolu slave i suditi (Mat. XXV, 31), i opet kod Mateje, kaže se:

Onaj koji sije sjeme dobro, ono je Sin čovječiji; a njiva je svijet; a dobro sjeme sinovi su carstva, a kukolj sinovi su zla (XIII, 37,38).

Seme dobro je Božanska istina, stoga se kaže da nju sije Sin čovečiji; sinovi carstva su Božanske istine u nebu i u crkvi; jer sin označava istinu (vidi *Nebeske Tajne*, br. 489,491,533,1147,2623), a u obrnutom smislu, obmanu, koja je sin zla. Kod istoga:

Sin čovječiji nema gdje da položi glavu Svoju (VIII, 20);

čime se označava, da Božanska istina nigde nema mesta, ili kod nijednog čoveka, u to vreme. Ponovo se kaže, da će Sin čovečiji stradati i biti ubijen (Mat. XVII, 12,22; XXVI, 2,24,45; Marko VIII, 31; IX, 12,31); čime se označava, da će tako postupiti s Božanskom istinom, stoga i s Gospodom, koji je bio Božanska istina sama, kao što On uči kod Luke:

Sin čovječiji treba prvo da postrada, i da ga odbaci ovo pokoljenje (XVII, 25).

Kod Jermije:

Nijedan čovek neće tu obitavati, niti će Sin čovječiji (hominus) ostati tamo (XLIX, 18,33).

Kod istoga:

Gradovi njegovi postaše pustoš, zemlja sasušena i pusta, niti prolazi kroz nju Sin čovječiji (LI, 43).

Onaj ko nije upoznat s duhovnim smislom Reči, veruje da se ovde gradovima označavaju gradovi, i da se čovekom i sinom čovečijim misli na čoveka i na sina; isto tako, da se pod opustošenim gradovima misli na da u njima neće biti nikoga; međutim, ovde se misli na crkvu u pogledu doktrine istine, koja se opisuje tim rečima; jer gradovi označavaju doktrinarnu stvar crkve (kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 402,2449,3216,4492,4493); a čovek je suštinska istina njena, povezana s dobrom (vidi br. 3134,7716,9007): stoga je Sin čovečiji istina. Pošto je Sin čovečiji označavao Božansku istinu koja proizilazi od Gospoda, stoga su se proroci, preko kojih se otkrivala, nazivali *sinovima čovječijim*, kao Danilo (VIII, 17); i Jezeq. (II, 1,3,6,8; III, 1,3,4,10,17,25; IV, 1,16; VIII, 5,6,8,12,15; XII, 2,3,9,18,22,27). Kako većina stvari u Reči imaju suprotno značenje, tako ga ima i

značenje sina čovečijega, koji u tome smislu označava obmanu koja se protivi istini. Tako kod Isaije:

Ko si ti da se bojiš čovjeka smrtnoga i sina čovječijega, koji je kao trava? (LI, 12).

I kod Davida:

Ne uzdajte se u knezove, u sina čovječijega, u kojega nema pomoći (CXLVII,3).

Knezovi označavaju glavne istine (vidi *Nebeske Tajne*, br. 2089.5044); tako, u suprotnom smislu, glavne obmane; dok sin čovečiji označava obmanu samu.

64. Obučena u dugačku haljinu. Da ovo označava Božansku istinu koja proizilazi od Njega, vidi se iz značenja haljina, što su istine koje pokrivaju dobro (o čemu vidi *Nebeske Tajne*, br. 1073,2574,248,5319,5954,9212,9216,9952,10536). Ovde se pominje samo haljina koja seže do stopala, koja je opšte pokrivalo; kojom se, kada se govori o Gospodu, označava uopšte sva Božanska istina. Ali pošto se ovde Gospod opisuje kao Božansko Ljudsko, koje je u ovom slučaju Sin čovječiji koji se pokazao usred svećnjaka, za njega se kaže, da je bio *obučen u haljinu koja je dosegala do stopala, i da je bio opasan preko grudi zlatnim pojasom, a posle da je Njegovo lice sijalo kao sunce u sili svojoj*. Želim da dam objašnjenje onom što je rečeno kod jevanđelista o Gospodu kad se preobrazio, gdje se nalaze slični izrazi; a onda i o onome što je rečeno o vojnicima koji su podelili njegove haljine, i bacili kocku za Njegovu dolamu. O Gospodovom preobraženju ovako je napisano: Isus uze Petra, Jakova, i Jovana na visoku goru, i preobrazi se pred njima: njegovo je lice sijalo kao sunce, a haljine su postale bele kao svetlost. I pokazaše se Mojsije i Ilija kako razgovaraju s njim. I gle, ču se glas iz oblaka, govoreći: Ovo je moj Sin ljubazni (ljubljeni), koji je po mojoj volji; njega slušajte (Mat. XVII, 1-5; Marko IX, 2-8; Luka IX, 28-36). Razlog da je Gospod uzeo Petra, Jakova, i Jovana, bio je taj, što su oni predstavljali crkvu u pogledu vere, ljubavi prema bližnjem, i dela ljubavi prema bližnjem. Poveo ih je na visoku goru, jer se gorom označava nebo. Njegovo je lice sijalo kao sunce, jer lice označava unutrašnje /stvari/, koje, budući Božanske, sijaju kao sunce; jer je sunce Božanska ljubav. Njegove haljine postaše bele kao svetlost, jer haljine označavaju Božansku istinu koja proizilazi od Njega; isto je označeno i svetlošću. Mojsije i Ilija se pojaviše, jer oba označavaju Reč, Mojsije istorijsku Reč, a Ilija proročku Reč. Svetao oblak koji ih je pokrio, jer svetao oblak označava Reč u slovu, u kojemu postoji unutrašnji smisao. Glas iz oblaka reče: *Ovo je moj Sin ljubljeni koji je u mojoj volji*; Njega slušajte, zato što glas iz oblaka označava Božansku istinu iz Reči, a ljubljeni Sin, Gospodovo Božansko

Ljudsko; a pošto je Božanska istina, pa stoga i sva istina crkve, od Njega, stoga se kaže iz oblaka: *koji je u Mojoj volji; njega slušajte.*

Da je na taj način viđeno Gospodovo Božansko Ljudsko, vidi se , jer se Božansko samo može pokazati jedino pomoću Božanskog Ljudskog; i ovo Gospod uči kod Jovana:

Ni glasa njegova kad čujete, ni lica njegova vidjeste (V, 37).

(Da su ovakve stvari označene ovim rečima Jevanđelista, vidi se iz *Nebeskih Tajni*, gde je pokazano da se u Reči Petrom, Jakovom, i Jovanom označavaju vera, ljubav prema bližnjem, i dela ljubavi prema bližnjem, br. 3750, i gore, br. 9; da se visokom gorom označava nebo, br. 8327,8805,9420,9422,10608; da se licem označavaju unutrašnje /stvari/ uma, br. 1999,2434,9546, dok se Gospodovim licem /označavaju/, milost, mir, i svako dobro, br. 222,223,9546,9888. Da se suncem označava Božanska ljubav, vidi br. 2495,4060,7083, i u delu, *Nebo i Pakao*, br. 116-125. Da se haljinama, kada se govori o Gospodu, označava Božanska istina, vidi br. 9212,9216; da je isto označeno svetlošću, vidi br.

3195,3222,5400,8644,9399,9548,9684, i u delu, *Nebo i Pakao*, br. 26-140); da Mojsije i Ilija označavaju Reč; da je Mojsije označava, vidi *Nebeske Tajne*, br. 5922,6723,6752,6771,9372,100234; i da je Ilija označava, vidi br. 2762,5247. Da oblaci označavaju Reč /u slovu/, vidi gore, br. 36; da je voljeni Sin Gospodovo Božansko Ljudsko, očito je.) Iz značenja Gospodovih haljina, koje označavaju Božansku istinu, može se znati šta je označeno vojnicima koji dele Gospodove haljine među sobom, a bacaju kocku za dolamu, o čemu je napisano kod Jovana,

I vojnici, kad razapeše Isusa, uzeše njegove haljine i načiniše četiri dijela, svakome vojniku po dijel, i dolamu; a dolama mu ne bješe sašivena nego izatkana sva s vrha do dna. Onda rekoše među sobom: da je ne deremo, nego da bacimo kocku za nju kome će dopasti. Da se zbude Pismo koje govori: razdijeliše haljine moje među sobom, a za dolamu baciše kocke. Vojnici dakle tako učiniše (XIX, 23,24).

Onaj ko ne zna da u svakoj pojedinosti u Reči postoji unutrašnji smisao, koji je duhovan, ne može da vidi ništa tajno u ovim stvarima; on samo zna da su vojnici podelili haljine, ali ne i dolamu, i ne opaža ništa više, dok , nasuprot ovome, nije samo Božanska tajna sadržana u ovim okolnostima, nego i u svakoj stvari zabeleženoj o Gospodovom stradanju. Tajna koja je sadržana u ovoj okolnosti je, da Gospodove haljine označavaju Božansku istinu, stoga Reč, jer je Reč Božanska istina; haljine koje su podelili, Reč u slovu, a dolama, Reč u unutrašnjem smislu. Podeliti ih, označava razasuti i falsifikovati; a vojnici označavaju one koji pripadaju

crkvi, i koji se bore za Božansku istinu; stoga se kaže, *Vojnici dakle tako učiniše*. Stoga je jasno, da se ovim rečima, u duhovnom smislu, označava da je Jevrejska Crkva razasula Božansku istinu koja je u smislu slova, ali nisu mogli da razaspu Božansku istinu koja je u unutrašnjem smislu. (Da Gospodove haljine označavaju Božansku istinu, ili Reč, u unutrašnjem smislu, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 9826,9942; da podeliti znači razasuti i odvojiti od dobra i istine, i tako falsifikovati, može se videti, br. 4424,6360,6361,9094. Da vojnici označavaju one koji pripadaju crkvi, na ovome mestu, Jevrejskoj Crkvi, koji su se borili za Božansku istinu, vidi se iz duhovnog smisla ratovanja i rata; da rat označava duhovne borbe, koje su borbe istine protivu obmane, može se videti, br. 1659, 1664,8295,10455; stoga se kaže o Levitima, čija je služba bila da se bave stvarima crkve, da idu u ratovanje, i da služe u ratu služeći u šatoru od sastanka (Brojevi IV, 23,35,39,43,47;VIII 23,24,)

65. I opasana po prsima pojasom zlatnijem. Da ovo označava Božansko dobro, vidi se iz značenja biti opasan po prsima pojasom, što je okružiti grudi; prsa i pojas se pominju, jer prsa se ističu iz grudi, a pojas ih okružuje. Razlog da je *ovde označeno Božansko dobro od Gospoda je to, što grudi uopšte, a prsa posebno* imaju takvo značenje. Razlog da ova označavaju dobro koje proističe je to, što sve haljine označavaju stvari koje proističu; jer su one izvan tela i oblače ga; a stvari koje proističu, one su izvan tela i opasuju ga. (Da je ovo slučaj, vidi se iz onoga što je pokazano u delu, *Nebo i Pakao*, o haljinama u koje su obučeni anđeli, br. 177-182; to znači, da je svako tamo obučen u haljine koje su u skladu sa njegovim osećanjima i prema tome koliko je postao mudar, i upravo to osećanje je ono što iz njega proističe. Jer postoji sfera koja proističe iz svakog anđela i duha, što je sfera osećanja, a koja se naziva sferom njegovog života. A njihove su haljine u skladu s tom sferom. Da su njihove haljine od te sfere, nije očito njihovom pogledu, ali oni znaju da je tako; o ovoj sferi, vidi *Nebeske Tajne*, br. 2489,4464,5179,7454,8630.) Iz ovih je razmatranja očito da Gospodove haljine označavaju proizlažeće Božansko, koje je Božanska istina sjedinjena s Božanskim dobrom, koja ispunjava celo nebo, i ulazi u unutrašnje delove uma, i koja daje inteligenciju i mudrost onome koji je prima. To je ono što je označeno sa biti obučen u bele haljine. Pošto se proizlažeće Božansko dobro označava pojasom kojim je Gospod bio opasan, stoga je pojas izgledao kao od zlata, jer se zlatom označava dobro ljubavi (kao što se može videti, br. 113,1551,1552,5658,6914,6917,9510,9874,9881). Razlog da se prsa pominju umesto grudi, koje su bile opasane pojasom, je to što prsa označavaju duhovnu

ljubav, a grudi same dobro njeno /dobro te ljubavi/; ova ljubav je isto tako označena kod Isaije:

Mjesto toga ću ti učiniti vječnu slavu, i veselje od koljena do koljena. Jer ćeš mlijeko naroda sisati, i sise carske dojićeš (LX, 15,16).

Carevi označavaju istine od dobra od Gospoda (kao što se može videti gore, br. 31); prsa i grudi označavaju to dobro, koje je dobro duhovne ljubavi. Da grudi označavaju dobro duhovne ljubavi, to je zbog korespondencije sa svim stvarima čoveka; najdublje ili treće nebo korespondira glavi; srednje ili drugo, grudima, a poslednje ili prvo, stopalima. Zbog ovakvih se korespondencija nebo naziva Velikim Čovekom (*Homo Maximus*); i pošto najdublje ili treće nebo korespondira glavi, stoga se glavom označava dobro nebeske ljubavi, koja je dobro ljubavi prema Gospodu. Razlog je ovome to, što dobro nebeske ljubavi vlada i sačinjava to nebo; a pošto srednje ili drugo nebo korespondira grudima, stoga se grudima označava dobro duhovne ljubavi, koja je dobro ljubavi prema bližnjem, jer ovo dobro vlada u, i sačinjava to nebo. A pošto poslednje ili prvo nebo korespondira stopalima, stoga se stopalima označava prirodno dobro duhovne ljubavi, koje je dobro vere; razlog je to, što to dobro vlada u, i sačinjava to nebo. Iz ovih je razmatranja jasno zašto grudi označavaju duhovnu ljubav, a prsa njeno dobro. (Ali, ove se stvari mogu bolje razumeti iz onoga što je rečeno u delu, *Nebo i Pakao*, posebno iz članaka koji govore o tri neba, br. 29-39, gdje je pokazano, da je Gospodovo Božansko u nebesima ljubav prema Njemu i ljubav prema bližnjem, vidi br. 13-19; da je celo nebo slično čoveku, vidi br. 59-67; i da postoji korespondencija neba sa svim čovekovim stvarima, vidi br. 87-102; i u *Nebeskim Tajnama*, br. 4938,4839,10087. Dopusšteno je navesti iz toga dela, ilustracije radi, ovih nekoliko stvari. Da grudi označavaju dobro duhovne ljubavi, je stoga što su unutar grudi srce i pluća, a srce po korespondenciji označava dobro nebeske ljubavi, a pluća duhovnu ljubav, a pluća ispunjavaju grudi; da postoji ovakva korespondencija, vidi *Nebeske Tajne*, br. 3383-3896, 9280,9300: šta je nebeska ljubav, a šta je duhovna ljubav, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 23). Iz toga je razloga ustavovljeno Nazarenstvo. Razlog da Nazirej na kraju mora da prinese na žrtvu svoju kosu stavljajući je na vatru na oltaru, bilo je to, što je time bilo predstavljeno Sveto Božansko, a vatra je predstavljala to Sveto (br. 934,6314,6832). Iz ovih se razmatranja vidi zašto je Samsonova snaga bila u njegovoj kosi (Sudije, XVI, 13 do kraja), jer se kaže da je bio Nazirej od majčine utrobe (Sudije XIII, 7; XVI, 17); isto tako nije bilo zakonito da glavni sveštenik i njegovi sinovi, a ni Leviti, briju glavu i budu ćelavi (Levitska X, 6; XXI, 5,19); Jezek.

XLIV, 20). Tako isto, otkinuti bradu, koja ima slično značenje, što je bilo sramotno kod Izrailjskog naroda (2. Samuilova X, 4,5). Razlog da su četrdeset dečaka bili raskidani na komade od medveda jer su se rugali Jeliseju, nazivajući ga ćelonjom, bilo je to, što je Ilijom i Jelisijem bio predstavljen Gospod u pogledu Reči, koja je Božanska istina, čija je svetost i snaga u poslednjim /stvarima/ od prvobitnih, kao što je rečeno gore; i pošto je ćelavost označavala da su bili nje lišeni, stoga se ovo dogodilo; medvedi tako isto označavaju istinu u poslednjim stvarima. (Da su Ilija i Jelisej pretsdavljali Gospoda u pogledu Reči, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 2762,5247.) Iz ovih je razmatranja jasno zašto je odeća Ilijina bila od dlaka, i zašto je Jovanova bila od kamilje dlake; jer je Jovan Krstitelj, kao i Ilija, predstavljao Gospoda kao Reč, pa je stoga i nazivan Ilijom (kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 7643,9372). Kad se razumeju ove stvari, može se znati i šta je označeno glavom, kosom, bradom, i ćelavošću u Reči. Kao kod Isaije:

Tada će Gospod obrijati britvom zakupljenom preko rijeke, carem Asirskim, glavu i dlake po nogama, i bradu svu(VII, 20).

Kod istoga:

Sve će glave biti ćelave, svaka brada oskubena (XV, 2).

Kod Jeremije:

Nesta istine (vjere); ostrizi kosu svoju i baci je (VII, 28,29).

Kod Jezekilja:

Uzmi britvu, i pusti je po glavi svojoj i po bradi svojoj (V, 1).

Ponovo:

Na svakom će licu biti stid, i sve će im glave biti ćelave (VII, 18).

Ponovo:

Svaka će glava biti ćelava (XXIX, 18).

Kod Amosa:

Donijeću ćelavost na svaku glavu (VIII, 10).

I kod Davida:

Bog satire glavu neprijateljima svojim i vlasato tjeme onome koji ostaje u bezakonju svom (LXVIII, 21).

U ovim odlomcima, i u drugim, odsecanjem kose na glavi, brijanjem brade, i ćelavošću, označava se biti lišen svega dobra i istine, jer onaj ko je lišen poslednjih /stvari/, taj je lišen i prvašnjih, jer prvašnje stvari postoje i opstoje u poslednjim, kao što je rečeno gore. A u svetu duhova viđaju se oni koji su ćelavi; i bilo mi je rečeno da su to oni koji su zoupotrebljavali Reč i koji su primjenjivali smisao slova, koji je Božanska istina u poslednjim /stvarima/, u zle svrhe, pa je posledica bila to, da su bili lišeni sve istine; oni su isto tako najviše zli, a mnogi od njih su iz Vavilonske nacije; nasuprot tome, anđeli se vide sa lepom kosom.

67. Kosa bijela kao bijela vuna, kao snijeg. Da ovo označava, u odnosu na dobro i na istinu, vidi se iz značenja bele vune, što je dobro u poslednjim /stvarima/, o čemu će biti uskoro reči, i iz značenja snega, a što označava istinu u poslednjim. Sneg označava istinu u poslednjim /stvarima/ zbog vode od koje je postao, i zbog beline i blistavosti. (Da voda označava istinu, može se videti niže, br. 71, a da belina i blistavilo označavaju istinu, zbog prozirnosti svetlosti, vidi *Nebeske Tajne*, br. 3301,3993,4007,5319,8459.) Razlog da bela vuna označava dobro u poslednjim je to, što vuna na jagnjetu i ovci ima slično značenje kao kosa na čoveku; a jagnje i ovca označavaju dobro, jagnje nebesko dobro (*Nebeske Tajne*, br. 3519,3994,10132), a ovca duhovno dobro (br. 4169,4809). To je zato što se za kosu, kojom se označava Božanska istina u poslednjim, kaže da je bela, bela kao vuna, i kao sneg; kao i o Gospodu kada se preobrazio:

I haljine njegove postadoše sjajne i vrlo bijele kao snijeg, kao što ne može bjelilja ubijeliti na zemlji (Marko IX, 3).

I o Starcu, kod Danila:

Gledah dokle se postaviše prijestoli, i Starac sjede, na kom bješe odijelo bijelo kao snijeg, a kosa na glavi kao čista vuna (VII, 9).

I haljina označava Božansko u poslednjim (kao što se može videti gore, br. 64); a Starac /označava/ Gospoda od večnosti. Pošto vuna označava dobro u poslednjim, stoga se ponekad u Reči dobro opisuje vunom, a istina lanom i snegom, kao kod Osije:

Íci ću za milosnicima svojim koji mi daju hljeb moj i vodu moju, vunu moju i lan moj. Zato ću uzeti natrag žito svoje, kad bude vrijeme, i vino svoje, i vunu i lan (II, 5,9);

Kod Jezekilja:

Pretilinu jedete, i vunom se odijevate, koljete toвно, stada ne pasete (XXXIV, 3).

Kod Davida:

Jehova šalje govor svoj na zemlju; daje snijeg kao vunu (Psalam CXLVII, 15,16).

I kod Isaije:

Ako grijesi vaši budu kao skrlet, postaće bijeli kao snijeg; ako budu crveni kao crvac, postaće kao vuna (I, 18).

Razlog da se o snjegu govori u vezi sa grehovima koji su kao skrlet, i o vuni u vezi sa grehovima koji su kao crvac, je to, što skrlet označava istinu od dobra, a u suprotnom smislu, obmanu od zla (vidi *Nebeske Tajne*, br. 4922,9468); crveno i crvac označaju dobro, a u obrnutom smislu, zlo svake vrste, *Nebeske Tajne*, br. 3330,9467,9865).

68. I oči njegove kao plamen ognjeni. Da ovo označava Božansko providenje od Njegove Božanske ljubavi, vidi se iz značenja očiju, što ozna

ava razumevanje (o čemu vidi, br. 37), a kada se kaže za Gospoda, tada označavaju prisustvo i otuda providenje (vidi *Nebeske Tajne*, br. 3869,10569); o čemu će biti više rečeno u onome što sledi; i iz značenja plamena ognjenog, kada se govori o Gospodu, kada označava Božansku ljubav. Razlog da plamen ognjeni označava Božansku ljubav je to, što se Gospod pokazuje iz neba kao Sunce, a Božansko koje proističe od Njega, kao svetlost, boje plamena u najdubljem ili trećem nebu, a kao blistava belina u srednjem ili drugom nebu; Božanska ljubav sama je to što se tako pokazuje. Iz toga razloga oganj i plamen u Reči označavaju ljubav. (Kao što se može videti iz onoga što je pokazano u *Nebeskim Tajnama*, to jest, da oganj u Reči označava ljubav i svakom smislu, br. 934,4906,5215. Da je sveta i nebeska vatra Božanska ljubav, kao i svako osećanje koje pripada toj ljubavi, vidi br. 934,6314,6832. Da postoje dva porekla topline, jedno je od sunca sveta, čijom snagom sve stvari na zemlji rastu, drugo je od Sunca neba, koje je Gospod, od kojega anđeli i ljudi dobijaju sve što pripada njihovom životu, vidi br.

338,5215,7324. Da je ljubav vatra života, i da je život sami iz toga, vidi br. 4906,5071,6032,6314. Da je vatra istina od dobra u najdubljem nebu, a svetlost istine od dobra u srednjem nebu, vidi br. 3222,6832; razlog je to, što se svetlost u najdubljem nebu pokazuje kao plamen, a u srednjem nebu, kao blistava belina, vidi br. 9570; i u delu, *Nebo i Pakao*, br. 116-140. Razlog da oči, kada se govori o Gospodu, označavaju Božansko providenje je to, što kada se to kaže za čoveka, one označavaju razumevanje; dok je Božansko razumevanje, jer je ono besknačno, pa je stoga /to razumevanje/ Božansko providenje. Samo je to označeno Jehovinim očima, u sledećem odlomku kod Isaije:

Prikloni uho , O Jehova, i čuj; otvori oči svoje, O Jehova, i vidi (XXXVII, 17).

Kod Jeremije:

I obratiću oči svoje na njih dobra radi, i dovešću ih opet u ovu zemlju, i sazidaću ih (XXIV, 6).

I kod Davida:

Gle, oko je Jehovino na onima koji ga se boje (Psalam, XXXIII, 18);

i kod istoga:

Jehova je u svetom domu svome, prijestol je Jehovin na nebesima (Psalam XXXIII, 18);

i na drugim mestima. (O Božanskom providenju, vidi *Nauk Novoga Jerusalima*, br. 267-279.)

69. (Stih 15) *I noge njegove kao mjed kad se rastopi u peći.* Da ovo označava poslednje u Božanskom redu, koje je Prirodno, i puno Božanske ljubavi, vidi se iz značenja noga, što je Prirodno (o čemu vidi *Nebeske Tajne*, br. 2162,3147,3761,3986,4280,4938-4952); stoga, kada se kaže o Gospodu, tada označava poslednje u Božanskom redu, jer to je Prirodno. To se isto tako vidi i iz rastopljene mjedi, ili uglačane mjedi, što označava prirodno dobro, o čemu će se govoriti ubrzo; i iz značenja rastopljenog, kada se govori o Gospodu, što označava da je to iz Njegove Božanske ljubavi (o kojoj vidi br. 10055). Kaže se, kao da su rastopljene u peći, kako bi se Božanska ljubav izrazila u najvećem stepenu, i u svojoj punini; jer Božansko je u punini kada je u poslednjim /stvarima/, a poslednje je Prirodno (kao što se može videti gore, br. 66). Tada je jasno, da se Njegovim nogama kao od usijane mjedi u peći, označava poslednje u Božanskom redu, koje

je Prirodno, i koje je puno Božanske ljubavi. Ove se stvari, kao i one koje prethode, govore kao upoređenje; kao to, da su Njegova glava i Njegova kosa bili beli kao od bele vune, kao sneg, i da su Njegove noge bile kao rastopljena mjed, kao da su u užarenoj peći; ali treba primetiti da su sva upoređivanja u Reči značenja, jer su takve kao i same stvari, zbog korespondencija (kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 3579,4599,8989).

Razlog da noge, kada se govori o Gospodu, označavaju poslednje u Božanskom redu, i da je to Prirodno, je to što se nebo kao skup odnosi na jednog Čoveka. A pošto postoje tri neba, da se najviše nebo odnosi na glavu, srednje nebo na telo, a poslednje nebo na noge. Božansko koje sačinjava najviše nebo, naziva se nebeskim Božanskim; ono koje sačinjava srednje nebo, naziva se duhovnim Božanskim, a ono koje sačinjava poslednje nebo, naziva se prirodnim Božanskim od duhovnog i nebeskog. Stoga je jasno zašto se Gospod na ovome mestu opisuje u pogledu Njegovog Božanskog Ljudskog, koje je Sin čovečiji, viđen usred sve

njaka ne samo u pogledu Njegovih haljina, nego i glave, Njegovih prsa, i nogu. (Da je Sin čovečiji Gospod u pogledu Božanskog Ljudskog, može se videti gore, br. 63; i da sve

njaci označavaju nebo, može se videti br. 62. Ali pošto su ove stvari još uvek nepoznate tajne u svetu, a ipak treba da se razumeju kako bi se shvatio unutrašnji smisao ovoga i sledećih delova ove proročke knjige, te su stvari posebno i odvojeno objašnjene u delu, *Nebo i Pakao*; kao to, da Gospodovo Božansko Ljudsko sačinjava nebo, br. 7-12,78,86; kao to, da se nebo skupno odnosi na jednog Čoveka, br. 59-77; da postoje tri neba, i da se najviše odnosi na glavu, srednje na telo, a poslednje na noge, br. 29-40).

Kada se razumeju ove stvari, biće očito da se nogama Jehovinim, ili Gospodovim, u Reči, označava poslednje u Božanskom redu, ili Prirodno; a pošto je spoljašnje u crkvi, u bogoštovanju, i u Reči, u poslednjem u Božanskom redu u crkvi, i u Prirodnom, stoga se ovo posebno označava nogama Jehovinim, ili Gospodovim. Iz toga razloga je bilo to, da kada su proroci videli Gospoda kao anđela, i na drugim mestima, oni su Ga videli na sličan način. Kao kod Danila:

I podigoh oči i vidjeh, a to jedan čovjek obučen u platno, i pojas bješe oko njega od čistoga zlata iz Ufaza; a tijelo mu bješe kao hrisolit, i lice mu kao munja a oči kao lučevi zapaljeni, a ruke i noge kao mjed ugladena (X, 5,6).

Slično, heruvimi, koji označavaju Gospoda kao providenje i kao zaštitu (vidi *Nebeske Tajne*, br. 9277, 9509,9673), koje je vidio Jezekilj:

Noge su njihove svjetlile kao uglađena mjed (I, 7).

Tako isto kada je Gospod viđen kao anđeo, u Apokalipsi:

I vidjeh anđela kako silazi s neba, koji bješe obučen u oblak; i duga bješe na glavi njegovoj, a lice njegovo bješe kao sunce, a noge njegove kao stubovi ognjeni (X, 1).

I pošto je Gospod bio viđen u pogledu nogu, stoga su neki sinovi Izrailjevi vidjeli ispod nogu,

kao djelo od kamena safira i kao nebo kad je vedro (Izlazak XXIV, 10).

Razlog da neki nisu videli Gospoda u pogledu nogu, bio je taj, što nisu bili u spoljašnjim /stvarima/ crkve, bogoštovanja i Reči, nego ispod toga (kao što se može videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 248). Pošto noge Jehovine, ili Gospodove, označavaju poslednje u Božanskom redu, a ovo je specifično spoljašnje u crkvi, u bogoštovanju, i u Reči, stoga se to naziva podnožjem Njegovim u Reči, kao kod Isaije:

Slava Livanska k tebi će doći, da ukrase mjesto svetinje moje da bi proslavili mjesto nogu tvojih. I doći će da se klanjaju i da padaju k stopalima nogu tvojih (LX, 13,14).

Ponovo:

Nebo je prijestol moj, a zemlja je moje podnožje (LXVI, 1).

Kod Jeremije:

Bog se ne opomenu podnožja nogu svojih u dan gnjeva svojega (Pláč II, 1).

I kod Davida:

Uzvišujte Jehovu! i klanjajte se podnožju njegovu (XCIX, 5).

Ponovo:

Uđimo u stan njegov, i poklonimo se podnožju nogu njegovijeh (CXXXII, 7).

I kod Nauma:

Oblaci Jehovini su prah nogu njegovijeh (I, 3).

Da oblak označava spoljašnje u Reči, ili Reč u pogledu slova, može se videti gore, br. 36; a pošto oblak označava spoljašnje u crkvi i u bogoštovanju, jer su crkva i bogoštovanje iz Reči. Kaže se, prah nogu Njegovijeh, jer stvari koje su u smislu slova u Reči, koji je smisao prirodan, izgledaju razasute.

70. Razlog da se kaže da su noge kao uglađena mjed je to, što se uglađenom mjedi označava mjed koja sija kao nešto vatreno; a mjed u Reči označava prirodno dobro. Metali su, kao i druge stvari u Reči, značenja. Zlato u Reči označava nebesko dobro, koje je najdublje dobro; srebro označava istinu, koja je duhovno dobro; mjed je prirodno dobro, koje je poslednje dobro, a gvožđe je njegova istina, koja je prirodna istina. Da su ovakve stvari označene metalima, to je iz korespondencije; jer se u nebu vide mnoge stvari koje sjaje kao zlato i srebro, i mnoge stvari koje sijaju kao mjed i gvožđe. A tamo je poznato da se tim stvarima označavaju gore pomenute vrste dobra i istine; to je zbog čega su drevni, koji su poznavali korespondencije, dobima davali imena po tim metalima. Prvo su doba nazvali zlatnim dobom, jer su tada vladali nevinost, ljubav i mudrost; a drugo su doba nazvali srebrnim dobom, jer je tada vladala istina od toga dobra, ili duhovno dobro, i inteligencija iz njega; treće su doba nazvali mjedenim, ili bakarnim dobom, jer je tada vladalo samo prirodno dobro, a to je ono što je pravedno i iskreno, a što pripada moralnom životu; dok su poslednje doba nazvali gvozdenim dobom, jer je tada vladala samo istina bez dobra, ali i obmana. Razlog da su se doba tako razlikovala, bio je u duhovnom značenju tih metala. Iz korespondencije se vidi šta je označeno statuom Navukodonosora, koja je bila viđena u snu,

A glava tome liku bješe od čistoga zlata, prsi i mišice od srebra, trbuh i bedra od mjedi, golijeni od gvožđa a dijelom od gline /zemlje/ (Danilo II, 32,33).

Ovde je označeno stanje crkve od njenog prvašnjeg vremena u pogledu dobra i istine; i njeno poslednje stanje kad je Gospod došao u svet.

Kada se zna da zlato označava nebesko dobro, srebro duhovno dobro, mjed prirodno dobro, a gvožđe prirodnu istinu, mogu se znati mnoge tajne u Reči tamo gdje se metali pominju. Na primer, šta je označeno ovim rečima kod Isaije;

Mjesto mjedi donijeću zlata, i mjesto gvožđa donijeću srebra, i mjedi mjesto drva, i gvožđa mjesto kamenja, i postaviću ti za upravitelje mir, i za nastojnike pravdu (LX, 17).

Ali pošto se ovde govori o značenju mjedi, koje je prirodno dobro, stoga je nužno navesti samo mali broj odlomaka gde se mjed pominje i označava to dobro. Tako kod Mojsija:

A za Asira reče: Asir će biti blagosloven mimo druge sinove, zamakaće u ulje nogu svoju. Gvožđe i mjed biće pod obućom njegovom; i dokle traju dani tvoji, trajaće snaga tvoja (Zak. Ponovljeni XXXIII, 24,25).

Asir, jedan od plemena, označava sreću života, i uživanje u osećanjima (vidi *Nebeske Tajne*, br. 3938,3939,6408); umakati nogu u ulje označava prirodno uživanje (da ulje označava uživanje, vidi br. 9954, a da noga označava Prirodno, vidi gore, br. 69); obuća, pošto je od gvožđa i mjedi, označava najniže Prirodno koje proizlazi iz istine i dobra, dok obuća označava najniže Prirodno (vidi br. 1748,1860,6844); gvožđe je njegova istina, a mjed njegovo dobro, kao gore. Ponovo:

Jer Jehova, Bog tvoj, uvešće te sada u dobru zemlju, zemlju u kojoj ima dosta potoka, u zemlju gdje je kamenje gvožđe i gdje ćeš iz brda njezinijeh sjeći mjed (Zak. Ponovljeni VIII, 7.)

I kod Jeremije:

I učiniću da budeš tome narodu kao jak zid mjeden, i udariće na te, ali te ne će nadvladati (XV, 20).

I kod Jezekilja:

Tavan, Jubal, i Meseh bijahu tvoji trgovci; s dušama ljudskim i sa sudima mjedenijem dolazahu na sajme tvoje (XXVII, 13).

U ovome poglavlju govori se o trgovcima iz Tira, kojima se označavaju poznavanja (*cognitiones*) dobra i istine. Imenima Jubal, Tubal i Meseh, označavaju se one stvari koje pripadaju dobru i istini, a koje su poznavanja; duša čovekova označava istinu života; sudovi od mjedi označavaju znanja-istine prirodnog dobra. (Šta je označeno Tirom, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 1201; šta trgovinom, br. 1152,1153,1155; šta dušom čovekovom, br. 2930,9050,9281; šta sudovima, br. 3068,3079,3316,3318.) Ponovo, kod istog proroka:

Noge heruvima sijale su kao ugladana mjed (I, 7).

(Šta heruvimi i noge označavaju, može se videti gore, br. 69). I kod istoga proroka:

I vidje, čovjek, koji na oči bješe kao od mjedi, s užem lanenijem u njegovoj ruci; i stajaše na vratima (XL, 3).

Zato što je ovde pomenuti anđeo izmerio zid i vrata doma Božijeg, što označava spoljašnje stvari crkve, izgledao je kao da je od mjedi.

Onaj ko zna da mjed označava spoljašnje u crkvi, koje je u sebi prirodno, može donekle da razume zašto je oltar za ponude bio okovan sa mjedi, i sudovi da su bili od mjedi (Izlazak XXVII, 1-4), kao i to zašto je veliki sud, nazvan morem, sa dvanaest volova ispod njega, i sa deset umivaonica od mjedi, i tako isto svih sudova u šatoru za dom Božiji, da ih je Solomon dao da se načine od uglađene mjedi (1, o Carevima VII, 43-47). Onaj ko zna šta mjed označava, može da uđe u tajnu zašto je bilo zapovedeno da se zmija od mjedi postavi pred narod da gleda u nju, o čemu je ovako napisano kod Mojsija:

A Jehova pusti na narod zmije vatrene, koje ih ujedahu, te pomrije mnogo naroda u Izrailju. A on reče Mojsiju: načini zmiju vatrenu, i metni je na motku, i koga ujede zmija, neka pogleda u nju, pa će ozdraviti. I načini Mojsije zmiju od mjedi, i metnu je na motku, i koga god ujede zmija, on pogleda u zmiju od mjedi, i ozdravi. (Brojevi XXI, 6,8,9).

Da je Gospod bio označen zmijom, On sam uči kod Jovana:

I kao što Mojsije podiže zmiju u pustinji, tako treba i Sin čovječiji da se podigne. Da ni jedan koji ga vjeruje ne pogine, nego da ima život vječni (III, 14,15).

Zmijom se onačava poslednje /stvari/ života u čoveku, koje se nazivaju spoljašnje Čulno, koje je prirodno. Da bi se predstavilo ovo poslednje, koje je kod Gospoda bilo Božansko, bila je načinjena zmija od mjedi među sinovima Izrailjevim, kod kojih su sve stvari bile reprezentativne; a značenje je bilo da , ako oni gledaju na Božansko Ljudsko Gospodovo, oni će ponovo oživeti, to jest, ako veruju u Njega, imaće večni život, kao što to Gospod sam uči. (Da je videti, u unutanjem smislu, verovati, može se videti gore, br. 37,68; i da zmija označava spoljašnje Čulno, koje je poslednje u životu čovjeka, vidi *Nebeske Tajne*, br. 195-197,6398,6949,10313.) Da mjed i gvožđe u Reči označavaju ono što je teško, kao kod Isaije XLVIII, 4; Danilo VII, 19; i druga mesta, videće se na sledećim stranicama.

71. A glas njegov kao huka voda mnogijeh. Da ovo označava Božansku istinu u poslednjim /stvarima/, vidi se iz značenja glasa, kada je od Gospoda, što označava Božansku istinu (o čemu vidi *Nebeske Tajne*, br. 219,220,3563,6971,8813,8914, i

gore, br. 55), i iz značenja vode, koja označava istine vere, a isto tako i poznavanja (*cognitiones*) istine (o čemu vidi br. 2702,3058,3668,8568,10238); a pošto su poznavanja istne u poslednjim, stoga je Njegov glas bio kao glas mnogih voda, jer se to odnosi na Gospoda, pa stoga označava Božansku istinu u poslednjim /stvarima/. (Da poznavanja i znanja-istine (*scientifica*) pripadaju spoljašnjem ili prirodnom čoveku, jer su ona u svetlosti sveta, stoga, u poslednjim stvarima, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 5212, i uopšte iz onoga što je rečeno u *Nauku Novog Jerusalima*, br. 51). Pošto se još ne zna da vode u Reči označavaju istine vjere i poznavanja (*cognitiones*) istine, i možda to izgleda udaljeno, stoga želim da ovde pokažem šta je označeno vodama u Reči. Ovo je nužno i stoga što se bez poznavanja značenja voda, ne može znati šta je označeno krštenjem, niti umivanjima koja se vrše u Izrailjskoj Crkvi, koja se često pominju. Vode označavaju istine vere zato što hleb označava dobro ljubavi; razlog da vode i hleb imaju takvo značenje je to, što se duhovna hrana, u slovu pisma, označava stvarima koje se odnose na prirodnu hranu. Jer hleb i voda, kojima se označava svaka hrana uopšte, hrane dušu. I ovo je iz korespondencije; jer kada se u Reči čita o hlebu i vodi, anđeli, pošto su duhovni, razumeju stvari kojima se oni hrane; a to su dobra ljubavi i istine vere.

A ovde se navode neki odlomci, iz kojih se može saznati da se vodama označavaju istine vere, kao i poznavanja (*cognitiones*) istine. Tako do Isaije:

Zemlja će biti puna poznanja Jehovinog kao more vode što je puno (XI, 9)

Ponovo:

S radošću ćete crpsti vodu iz izvora ovoga spasenja (XII, 3).

Ponovo:

Siromahe i uboge, koji traže vode a nje nema, njima ću otvoriti rijeke na visovima, i izvore usred dolina, pustinju ću obratiti u jezero vodeno, i suhu zemlju u izvore vodene. Da vide i poznadu i da promisle i razumiju (XLI, 17,18,20).

Ponovo:

Jer ću izliti vodu na žednoga i potoke na zemlju suhu (XLIV, 3).

Ponovo:

Tada će zasjati u mraku vidjelo tvoje i tama će tvoja biti kao podne. I bićeš kao vrt zaliven i kao izvor kojemu voda ne presušuje (LVIII, 10).

Kod Jeremije:

Jer dva zla učini moj narod: ostaviše mene, izvor žive vode, i iskopaše sebi studence, studence isprovaljivane, koji ne mogu da drže vodu (II, 3).

Ponovo:

Najveći između njih šalju najmanje na vodu; došavši na studence ne nalaze vode, vraćaju se s praznijem sudovima; stide se i srame se i pokrivaju glavu svoju (XIV, 3).

Ponovo:

Ostaviše Jehovu, izvor vode žive (XVII, 13).

Ponovo:

Ići će plačući; i s molitvama ću ih dovesti natrag; vodiću ih pokraj potoka pravijem putem (XXXI, 9).

kod Jezekilja:

Evo ja ću slomiti potporu u hljebu, te će jesti hljeb na mjeru i u brizi, i vodu će piti na mjeru i u čudu. Jer će im nestati hljeba i vode da će se čuditi među sobom i sasušiće se od bezakonja svojega (IV, 16,17; XII, 18,9; Isaija LI, 14).

I kod Amosa:

Gle, idu dani, kada ću pustiti glad na zemlju, ne glad hljeba ni žeđ vode, nego slušanja riječi Jehovine. I potucaće se od mora do mora, tražeći riječ Jehovinu, i ne će je naći. U to će vrijeme obamirati lijepo djevojke i mladići od žeđi (VIII, 11-13).

I kod Zaharije:

U taj će dan vode žive izvirati iz Jerusalima (XIV, 8).

I kod Davida:

Jehova je pastir moj. Ništa mi neće nedostajati. Vodi me na tihu vodu (Psalam 23: 1).

Ponovo:

Jehova posla riječ svoju, i sve raskravi; dune duhom svojim, i poteku vode (CXLVI 18).

Ponovo:

Hvalite Jehovu, nebesa nad nebesima! i vodo nad vodama! (Psalam CXLVIII, 4).

Kod Jovana:

Dođe žena Samarjanka da zahvati vode; reče joj Isus: daj mi da pijem. Da ti znaš dar Božiji, i ko je taj koji ti govori: daj mi da pijem, ti bi iskala u njega i dao bi ti vodu živu. I reče mu žena: Odakle ćeš dakle uzeti vodu živu? Eda li si ti viši od našega oca Jakova, koji nam daje ovaj studenac, i on iz njega pijaše, i sinovi njegovi i stoka njegov. Odgovori joj Isus: svaki koji pije od ove vode opet će ožednjeti, a koji pije od vode koju ću mu ja dati, biće u njemu izvor vode koja teče u život vječni. Reče mu žena: Gospode! Daj mi te vode da ne žednim niti da dolazim ovdje po vodu (VIII, 11-15).

Ponovo:

Isus povika, Ko je žedan, neka dođe k meni da pije. Koji me vjeruje, kao što Pismo reče, iz njega će poteći rijeke žive vode (VIII, 37,38).

I u Apokalipsi:

Ja ću žednome dati iz izvora vode žive za badava (XXI, 6).

I na drugome mjestu:

I pokaza mi čistu rijeku vode života, bistru kao kristal, koja izlažaše od prijestola Božijega i Jagnjetova (XXII, 1).

Ponovo:

I Duh i nevjesta govore: dođi. I koji čuje neka govori: dođi. I ko je žedan, neka dođe; i koji hoće neka uzme vodu života za badava (XXII, 17).

Ovi su odlomci navedeni da bi se znalo da se vodama u Reči označavaju istine vere, i otuda šta je označeno vodom krštenja, o kojoj Gospod uči kod Jovana:

Ako se čovjek ne rodi od vode i od duha, ne može ući u carstvo Božije (III, 5);

gde voda označava istine vere, a duh život u skladu s njima (kao što se može videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 202-209, i iz sledećih brojeva). Pošto se nije znalo da vode označavaju istine vere, i da su sve stvari ustanovljene kod sinova Izrailjevih bile reprezentativi duhovnih stvari, stoga se verovalo da se umivanjem ,

koje im je zapovedeno, brišu grehovi iako se nisu brisali; ta su umivanja samo predstavljala očišćenja od zala i obmana pomoću istina vere i života u skladu s njima (kao što se može videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 3147,5954,10237,10240.) Iz ovih je sada razmatranja jasno, da se Njegovim glasom kao glasom velikih voda, označava Božanska istina; a tako isto i kod Jezekilja:

I gle, slava Boga Izrailjeva dohodaše od istoka, i glas joj bijaše kao glas velike vode, i zemlja se sjaše od slave njegove (XLIII, 2).

I kod Davida:

Glas je Jehovin nad vodama, Jehova je nad mnogim vodama (Psalam XXIX, 3).

I u sledećim rečima u Apokalipsi:

I čuh glas iz neba, kao glas mnogih voda (XIV, 2).

Znam da će se neki pitati zašto se pominju vode u Reči, a ne istine vere, iako je svrha Reči u tome da uči čoveka o njegovom duhovnom životu; i da su istine vere bile pominjane umesto vode, ljudi bi znali da vode krštenja i umivanja ništa ne doprinose njegovom očišćenju od zala i obmana. Ali treba primetiti, da Reč, kako bi bila Božanska, a u isto vreme za nebo i za crkvu, mora da bude sasvim prirodna u slovu; jer da to nije slučaj, ona ne bi bila sredstvo koje bi vodilo povezivanju neba sa crkvom; jer bi bila kao kuća bez temelja, i kao duša bez tela; jer poslednje /stvari/ uključuju sve unutrašnje, i one su njihov temelj (kao što se može videti gore, br. 41). Čovek je isto tako u poslednjim /stvarima/, i nebo se temelji na crkvi u njemu. Ovo je zašto je stil, u kome je Reč napisana, takvoga karaktera; stoga, kada čovek misli duhovno od prirodnih stvari koje su u smislu slova Reči, on je povezan s nebom; što inače ne bi bio slučaj.

72. (Stih 16) I držaše u desnoj svojoj ruci sedam zvijezda. Da ovo označava sva poznavanja dobra i istine od Njega, vidi se iz značenja držati u Svojoj desnoj ruci, što označava od Njega; jer ruka označava moć, a otuda i sve što njoj pripada, kao i sve što je od nje, pa je razlog da se ruka pominje to što označava moć dobra kroz istinu (da ruka označava moć, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 878,3091,4931-4937,6947,10019; pa stoga sve što joj pripada, i što je od nje, br. 9133,10119,10405; da desna ruka označava moć dobra kroz istinu, vidi br. 9604,9736,10061; i da desna ruka Jehovina označava Božansku moć Gospodovu, to jest, svemoć, vidi br. 3387,4792,4933,7518,9133,10019); i iz značenja zvezda,

što su poznavanja dobra i istne (o čemu u onome što sledi); i iz značenja sedam,što označava sve (o čemu vidi gore. br. 2024). Da zvezde označavaju poznavanja dobra i istine, je od izgleda u duhovnom svetu; jer tamo se Gospod vidi kao Sunce, a anđeli, sa rastojanja , kao zvezde. Razlog da se anđeli tako vide je to, što se tako prima Božanska istina, koja je od Gospoda; jer je to svetlost neba. To je razlog da se kaže kod Danila:

I razumni će sjati kao svjetlost nebeska, i koji mnoge privedoše pravdi, kao zvijezde, vazda i do vijeka (XII, 3).

Oni koji su razumni (inteligentni), to su oni koji su u istinama, a oni koji mnoge privedoše pravdi, to su oni koji su u dobru (kao što se može videti u delu *Nebo i Pakao*, br. 346-348.

Kada se zna da sunce označava Gospoda kao Božansku ljubav, stoga Božansku ljubav od Gospoda, i da zvezde označavaju istine crkve, i njihova poznavanja, tada se može znati šta je označeno u Reči gde se kaže da će sunce pomrčati , i da zvezde neće više sijati, kao i da će pasti s neba; i može se videti šta je označeno u drugim delovima Reči , kao u sledećim odlomcima kod Isaije:

Jer ću učiniti , da zvijezde i prilike nebeske neće pustiti svjetlosti svoje, sunce će pomrčati o rođaju svome, i mjesec neće pustiti svjetlosti svoje (XIII, 9,10).

Pustošenje crkve je ono o čemu se tu govori, do kojega dolazi kada više nema ni dobra ljubavi ni istina vere; zemlja opustošena je crkva (kao što se može videti gore, br. 29). Kod Jezekilja:

I kad te ugasim, zastrijeću nebo, i zvijezde na njemu pomračiti, sunce ću zakloniti oblakom, i mjesec neće svjetlošću svojom svijetliti. Sva ću svijetla vidjela na nebu pomračati za tobom, i pustiću tamu na tvoju zemlju (XXXII, 7,8).

Tama na zemlji označava obmane u crkvi. Kod Joila:

Sunce će i mjesec pomrčati, i zvijezde neće davati svjetlosti svoje (II, 10,11; III, 15).

Kod Mateje:

I odmah će po nevolji dana onih sunce pomrčati, i mjesec svjetlost svoju izgubiti, i zvijezde s neba pasti, i sile nebeske pokrenuti se (XXIV, 29; Marko XIII, 24).

Kod Danila:

Iz jednoga od njih izide jedan rog malen i naraste vrlo velik prema jugu i istoku i prema krasnoj zemlji. I naraste dori do vojske nebeske, i obori na zemlju neke od vojske i od zvijezda, i pogazi ih. I naraste dori do poglavara toj vojsci, i uze mu svagdašnju žrtvu, i sveti stan njegov obori (VIII, 9,10,11).

Ovde se poglavarom toj vojsci označavaju dobra i istine crkve u svojoj širini (kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 3448,7236,7988,8019), posebno oni koji se bore protivu obmana (vidi br. 7277); otuda se Jehova naziva, Jehova nad vojskama (Savaot) (vidi br. 3448,7988). U Apokalipsi:

Aždaja svojim repom odvuče trećinu zvijezda nebeskijeh, i baci ih na zemlju (XII, 4).

Zvezde i u ovome odlomku označavaju dobra i istine crkve, i njihova poznavanja treći deo označava veći deo; a šta je označeno aždajom, biće rečeno na sledećim stranicama. Ponovo:

Zvijezde nebeske pašće na zemlju (Apok. VI, 13.)

Ponovo:

I I vidjeh gdje zvijezda pade na zemlju (Apok. IX, 1).

Ponovo:

Velika zvijezda pade s neba, koja goraše kao svijeća, i pade na trećinu rijeka i na izvore vodene (Apok. VIII, 10).

Pošto zvezde označavaju dobra i istine crkve i njihova poznavanja, njihovim padom se označva da će nestati. Kod Davida:

Jehova izbroja mnoštvo zvijezda, i sve ih zove imenom (Psalam, CXLVII, 4).

I kod istoga:

Hvalite ga, sunce i mjeseci! hvalite ga, zvijezde nebeske! (Psalam CXLVIII, 3).

I u knjizi Sudija:

Dođoše carevi, i biše se; zvijezde s neba vojevaše na Sisaru (V, 19,20).

Pošto anđeli u duhovnom nebu sijaju kao zvezde, i pošto su istine i dobra koja im pripadaju, od Gospoda, stoga su Gospod, jer se naziva anđelom, a isto tako i zvezdom; kao kod Mojsija:

Zvijezda će ustati iz Jakova, a žezlo će se podići iz Izrailja (Brojevi, XXIV, 17).

I u Apokalipsi:

Isus, sjajna zvijezda danica / (stella matutina) (Apok. XXII, 16).

Stoga je jasno zašto

Dođoše mudraci s istoka, jer vidješe zvijezdu, koju slijediše a koja se zaustavila tamo gdje je Isus bio rođen (Mateja 1,2,9) (prim. prev. autor navodi tekst skraćeno).

Iz ovih se sada razmatranja može znati šta je označeno sa sedam zvezda koje su viđene na desnu stranu Sina čovečijeg, koji je Gospod kao Božanko Ljudsko (kao što se može videti gore, br. 63).

73. I iz usta njegovijeh izlažase mač oštar. Da ovo označava razgonjenje obmana pomoću Reči, vidi se iz značenja izlaziti iz usta, kada se kaže o Gospodu, što označava Božansku istinu, stoga i Reč, jer ova proističe iz Gospodovih usta; i iz značenja sablje, ili mača, što označava istinu koja se bori, a pošto se istinom, kada se bori, razbijaju obmane, stoga se mačem označava razbijanje obmana. Razlog da se mač naziva oštrim i dvosjeklim je zbog toga što potpuno razbija. (Da sablja, ili mač, označava istinu koja se bori protivu obmana, i razara ih, može se vidjeti na sledećim stranicama, kao u pogl. II, 12,16; VI, 4,8; XIII, 10,14; XIX, 15,21; biće ilustrovano i pokazano da to označava istinu koja se bori protivu obmana, kada budemo govorili o tim odlomcima; stoga ovde ne ćemo navodili nijedan izvadak iz Reči da bi to potvrdili.

74. A lice njegovo bijaše kao sunce koje sija u sili svojoj. Da ovo označava njegovu Božansku ljubav, od koje su sve stvari u nebu, vidi se iz značenja lica, kada se govori o Gospodu, što je Božanska ljubav, od koje je svo dobro, stoga i sve stvari neba (*Nebeske Tajne*, br. 5585,9305,9546,9888; a da se Gospod kao Božansko Ljudsko naziva u Reč licem Jehovinim, vidi br. 10579; da se Gospod zbog Božanske ljubavi pokazuje u nebu kao Sunce koje sija, i da su od Njega kao Sunca, sve stvari neba, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 116-125; i iz predmeta o kojima se govori u tome delu u onome što sledi).

75. Stihovi 17-20. *17. I kad ga vidjeh, padoh k nogama njegovijem kao mrtav, i metnu desnicu svoju na me govoreći mi: ne boj se, ja sam prvi i posljednji,*

18. *I živim; i bijah mrtav, i evo sam živ u vijeke vijeka, amin. I imam ključeve od pakla, i od smrti.*

19. *I napiši dakle što si vidio, i šta je, i šta će biti po tom;*

20. *Tajna sedam zvijezda koje si vidio na desnici mojoj, i sedam svijenjaka zlatnijeh; sedam zvijezda jesu anđeli sedam crkava; i sedam svijenjaka jesu sedam crkava.*

---

75. Stihovi 17-20. 17. *I kad ga vidjeh, označava prisustvo Božanskog veličanstva; padoh k nogama njegovijem, označava divljenje iz poniznosti srca zbog Božanskog; kao mrtav, označava gubljenje svog vlastitog život; i metnu desnicu svoju na me, označava život od Njega; govoreći mi: ne boj se, označava obnovu; ja sam prvi i posljednji, označava onoga koji vlada svim stvarima od prvašnjih pomoću poslednjih, stoga svim stvarima neba.*

18. *I živim, označava onoga koji je od večnosti; i bijah mrtav, označava da je On odbačen; i evo sam živ u vijeke vijeka, označava večni život od Njega; amin, označava Božansko potvrđivanje; I imam ključeve od pakla, i od smrti, označava da On ima moć da spasava.*

19. *I napiši dakle što si vidio, i šta je, i šta će biti potom, označava da su sve stvari za potomstvo, jer su Božanske;*

20. *Tajna sedam zvijezda koje si vidio na desnici mojoj, označava otkrivenje o svim dobrima i istinama koje su od Njega; i sedam svijenjaka zlatnijeh, označava i o onim stvarima u novom nebu i novoj zemlji; sedam zvijezda jesu anđeli sedam crkava, označava one koji primaju dobra i istine od Gospoda; i sedam svijenjaka jesu sedam crkava, označava da su svi ovakvi u novom nebu i u Novoj Crkvi.*

76. (Stih 17) I kad ga vidjeh. Da ovo označava prisustvo Božanskog veličanstva, vidi se iz onoga što prethodi o Sinu čovečijem, što sve pripada Božanskom veličanstvu, kao što je jasno iz objašnjenja tih stvari u unutrašnjem smislu; kao to, da je bio obučen u haljinu do nogu, opasan oko grudi zlatnim pojasom, kojim je označeno da Božanska istina i Božansko dobro proističu od Njega; da su Njegova glava i kosa bili beli, kao vuna, i kao sneg, čime je označeno Božansko u prvašnjim i u poslednjim /stvarima/; da su Njegove noge bile kao uglačana mjed kao iz

užarene peći, čime je označeno da je Njegovo Ljudsko, čak i u poslednjim stvarima, bilo ispunjeno Božanskom ljubavi; da je Njegov glas bio kao glas mnogih voda, čime je označeno da su Božanske istine od Njega; da je On imao u desnoj ruci sedam zvezda, čime je označeno da su od njih /porekom/ sva dobra i istine neba i crkve; da je iz Njegovih usta izlazio oštar dvosekli mač, kojim je označeno da On razbija se obmane; da je Njegovo lice sijalo kao što Sunce sija u sili svojoj, čime je označeno da su od Njegove Božanske ljubavi sve stvari neba; da su ove stvari Božanske, i da su viđene u punini Božanskog veličanstva, jasno je. Da videti, na ovome mestu, označava prisustvo tih stvari, a sada najdublje prisustvo, vidi se iz toga što je rečeno pre, da je on video te stvari (stih 12), a koje su bile opisane prema njihovom izgledu; i da se sada ponovo kaže, *I vidje Ga*; i da je zbog ovoga viđenja pao k Njegovim nogama kao mrtav. To je zato što se ovim što je video označava prisustvo Božanskog veličanstva; ovo je prisustvo pokazano Jovanu, kada je video Njegovo lice kao sunce u svojoj sili, jer je na taj način bio prosvetljen i ispunjen divljenjem prema Božanskom; jer je od Gospoda, kao Sunca, sva Božanska svetlost; a Božanska svetlost prelazi u unutrašnje /stvari/; kakvo je dakle Božansko prisustvo, takvo je njegovo delovanje (kao što se vidi iz onoga što je navedeno u delu, *Nebo i Pakao*, o Gospodu kao Suncu, br. 116-225; o svetlosti i toplini u nebu, br. 126-140; o okretanju prema Njemu, br. 17,123,144,145,151,255,272,510,510,548,561). Osim toga, treba primetiti da kod čoveka postoje dva oblika gledanja, jedan od misli, a drugi od ljubavi. Dok gleda samo od misli-vere, njegovo je gledanje lišeno divljenja prema Božanskom veličanstvu; ali kada gleda od ljubavi, tada je to praćeno divljenjem prema Božanskom veličanstvu; razlog je to, što se tada okreće prema Njemu, jer ljubav okreće, dok misao-vera bez ljubavi ne okreće (kao što se vidi iz gore navedenih odlomaka o okretanju prema Gospodu, iz dela, *Nebo i Pakao*. Da je slučaj ovakav, vrlo je dobro poznato u duhovnom svetu. Stoga je jasno da se sa, *I kad Ga vidjeh*, po drugi put, označava prisustvo Božanskog veličanstva.

77. Padoh k nogama Njegovijem. Da ovo označava obožavanje iz srca zbog Božanskog, vidi se iz značenja pasti pred noge, što je obožavanje iz poniznosti. Razlog da to označava obožavanje iz poniznosti iz srca je to, što Božansko uzrokuje to padanje. Svaka vrsta osećanja ima svoje korespondirajuće pokrete u telu, gde je telo vođeno i pada u te pokrete kao od sebe, dok je iznutra u osećanju. Poniznost zbog čoveka je uzrok klanjanja, već prema poštovanju; ali poniznost zbog Božanskog, uzrok je potpunog prostiranja (padanja), osobito onda kada čovek pomisli da je Božansko u Svemu kao moć i kao mudrost, a on, u upoređenju, da je ništa osim zla. Kada čovek ovo priznaje iz srca, onda je podignut

kao iznad sebe, i pada na svoje lice; i kada je tako iznad sebe, on je udaljen od svog propriuma, koji je u sebi samo zlo; kad se proprium ukloni, Božansko ga ispuni (ispuni čoveka), i podiže ga; ne da Božansko želi ovakvo ponižavanje Sebe radi, nego zato što se tada zlo sklanja; a koliko se zlo uklanja od čoveka, toliko se Božansko uliva, jer samo se zlo opire. (Primer takvog ponižavanja se može videti u malom delu, *Zemlje u Svemiru*, br. 91.) Čovekovo stanje, kada Božansko prisustvo ukloni njegov proprium, i kada posle čoveka ispuni, ovako se opisuje u ovome stihu: *I padoh k nogma Njegovijem kao mrtav; i metnu desnicu Svoju na me, i reče: ne boj se.* Ovo se stanje dalje opisuje kod Danila:

I podigoh oči svoje i vidjeh, a to je jedan čovjek obučen u platno, i pojas bješe oko njega od čistoga zlata iz Ufaza; a tijelo mu bješe kao hrisolit, i lice mu kao munja a oči mu kao lučevi zapaljeni, i ruke i noge kao mjed uglađena, a glas od riječi njegovijeh kao glas mnogoga ljudstva. I ja, Danilo, sam vidjeh utvaru, a ljudi što bjahu sa mnom ne vidješe je, ali ih popade strah velik, te pobjegoše i sakriše se. I ostah sam, i vidjeh tu veliku utvaru, i ne osta snage u meni, i ljepota mi se nagrdi, i ne imah snage. I čuh glas riječi Njegovijeh, i kad čuh glas riječi Njegovijeh, izvan sebe padoh ničice licem na zemlju. I gle, ruka me se dotače i podiže me na koljena moja i na dlanove moje. I reče mi: Danilo, mili čovječe! slušaj riječi koje ću ti kazati, i stani pravo, jer sam sada poslan k tebi. I kad mi reče tu riječ, ustadoh drhćući. I reče mi: ne boj se (X, 5-12).

Ovo je stanje opisano kod Jezekilja, kada je video heruvima, koji označava Gospoda u pogledu providenja:

Kada sam video slavu Jehovinu, *padoh na lice svoje, i čuh glas nekoga ko govoraše. I reče mi: Sine čovječiji, ustani na noge da govorim s tobom. I uđe u me duh kad mi progovori, i postavi me na noge, i slušah onoga koji mi govoraše. I uđe u me duh, i postavi me na noge; i progovori sa mnom i reče mi: idi, zatvori se u kuću svoju. (I 28; II, 1,2; III, 24).*

Isto je bio slučaj i kada se Isus preobrazio pred Petrom, Jakovom, i Jovanom; o čemu je ovako napisano kod Mateje:

Dok još govoraše, gle, oblak bijel sjajan zakloni ih, i gle, glas iz oblaka govoreći: ovo je Sin moj ljubazni, koji je po mojoj volji; njega poslušajte. I čuvši učenici padoše ničice, i uplašiše se vrlo. I pristupivši Isus, dohvati ih se, i reče: ustanite, i ne bojte se. A oni podigavši oči svoje, nikoga ne vidješe do Isusa sama (XVII, 5-8).

Iz ovih je odlomaka jasno da je takva prisutnost Gospodovog Božanskog Ljudskog kod čoveka, kad je u stanju poniznosti iz srca, da on pada na svoje lice, i da ga Gospod dodirnom Svoje ruke podiže na noge. Da je ovakvo bilo delovanje prisustva Gospodovog Božanskog Ljudskog, očito je, jer je Sin čovečiji bio usred sedam sve

njaka koji su se tako pojavili pred Jovanom. Da je Sin čovečiji Gospod kao Božansko Ljudsko, može se videti gore (br. 63). Na isti se način Gospod pokazao pred učenicima kad se preobrazio, pa se stoga kaže, da kad su podigli svoje oči, nisu videli nikoga osim Isusa. Da su Danilo i Jezekilj tako videli Gospoda kao Božansko Ljudsko, izjavio je Gospod Sam:

da niko nije čuo glasa Njegova, ni vidio lica Njegova (Jovan V, 37; I, 18).

Da su mu se klanjali (obožavali Ga) kad je bio u svetu,

da su padali licem pred Njegove noge, može se videti kod Mateje XXVIII, 8; i kod Marka VII, 25,26; Luka VIII, 41; XVII, 15-18; i kod Jovana XI, 32).

78. Kao mrtav.

Da ovo označava gubljenje njegovog vlastitog života, vidi se iz značenja kao mrtav, kada se govori o Božanskom prisustvu kod čoveka, što je gubljenje vlastitog života. Jer čovekov vlastiti život u kojem je rođen, nije ništa drugo nego zlo, jer je sasvim izokrenut u pogledu sebe i sveta, a tako se otkreće od Boga i od neba. On se uvodi u život koji nije njegov vlastiti onda kada se nanovo rađa kroz Gospoda; i kada dođe u taj život, tada na prvome mestu gleda prema Gospodu i nebu, a tek na drugome mestu prema sebi i svetu. Taj se život uliva u čoveka kad je Gospod prisutan; otuda je jasno, da koliko se uliva, toliko dolazi do okretanja njegovog života; ovo okretanje, kada se dogodi odjednom, čini da se čovek oseti kao da je mrtav, jer se tim rečima označava da gubi svoj vlastiti život. Ali, ova se dva stanja ne mogu potpuno shvatiti; ona su drugačija kod čoveka nego što su kod duha, i razikuju se kod zlog i kod dobrog.

Nemoguće je čoveku da živi u telu u prisustvu Božanskog; a oni koji žive, oni su okruženi stubom anđela, koji usmerava Božanski influks; jer nijedno čovečije telo nije u stanju da primi Božansko, jer zbog toga umre i odbacuje se. Da čovek u telu ne može da živi u prisustvu Božanskog, vidi se iz ovih Gospodovih reči Mojsiju,

Jer ne može čovjek mene vidjeti i ostati živ (Izlazak XXXIII, 20).

---

stoga je Mojsije, jer je želeo da ga vidi, bio postavljen u jednu raseklinu u steni, i bio pokriven dok je Gospod prolazio . A bilo je poznato i drevnima da čovek ne može videti Boga i živeti , kao što se vidi iz knjige o Sudijama:

Manoje reče ženi svojoj, zaista ćemo umrijeti, jer vidjesmo Boga (XIII, 22).

O ovome su se osvedočili i sinovi Izrailjevi, kada su videli Gospoda sa Gore Sinajske:

I neka budu gotovi za treći dan, jer će u treći dan sići Jehova na goru Sinajsku pred svijem narodom. I postavićeš narodu među unaokolo, i reći ćeš: čuvajte se da ne stupite na goru i da se ne dotaknete kraja njezina; jer što se god dotakne gore, poginuće. I rekoše Mojsiju: govori nam ti, i sluša ćemo; i neka nam ne govori Bog, da ne pomremo (Izlazak XIX, 11,12; XX, 20).

(da se Gorom Sinajskom označava nebo, gde je Gospod, i da se dodiranjem označava komunikacija, prenošenje, i primanje, i da je zbog toga bilo zabranjeno dotaći ivicu Gore, može se videti u objašnjenju toga poglavlja u *Nebeskim Tajnama*.)

Razlog da su mnogi videli Jehovu, kao što je zabeleženo u Reči, bilo je to, što su u to vreme bili okruženi stubom duhova, i tako sačuvani, kao što je rečeno gore; tako isto, da sam i ja sam često video Gospoda. Ali stanje duhova pred Božanskim prisusvom razlikuje se od stanja čoveka; duhovi ne mogu da umru; stoga, ako su zli, oni doživljavaju duhovnu smrt u Božanskom prisusstvu, a priroda te smrti biće ubrzo opisana; ali oni koji su dobri, oni se odvođe u društva, gdje je sfera Božanskog prisustva umerena i prilagođena primanju. Stoga postoje tri neba, a u svakom mnogo društava, a oni koji su u višem nebu, ti su bliži Gospodu, a oni koji su u nižim nebesima, udaljeniji su od Njega (o ovome vidi šta je rečeno u delu, *Nebo i Pakao*, br. 20-28, 29-40. Šta je duhovna smrt kroz koju prolaze zli duhovi u Gospodovom prisustvu, biće ukratko izneseno. Duhovna smrt je odbojnost i udaljavanje od Gospoda; ali kada zli duhovi koji još nisu opustošeni, to jest, ostavljeni njihovoj vladajućoj ljubavi, uđu u neko anđeosko društvo, tada, jer je tamo Gospod prisutan, oni osećaju strašne muke, i oni se ne otkreću, nego se bacaju u dubinu, gdje ne ulazi svetlost iz neba: a neki /se bacaju/ u mračne pećine u stenama; rečju, u paklove (o ovome vidi ono što je pokazano u delu, *Nebo i Pakao*, br. 54,40,410,525,527). Ova odbojnost prema, i uklanjanje od Gospoda naziva se duhovnom smrću; duhovno iz neba , i ono kod njih umire.

79. I metnu desnicu svoju na me. Da ovo označava život od Njega, vidi se iz značenja desnice, kada se govori o Gospodu, a to je život od Njega (o čemu vidi

gore, br. 72). Razlog da ovo označava život od Gospoda je to, što to sledi neposredno posle reči, *Padoh k nogama njegovijem kao mrtav*. Osim toga, dodir rukom označava komunikaciju i prenošenje drugome onoga što pripada sebi, kao i primanje od drugoga; a komunicirati i preneti drugome ono što pripada sebi samom, kada se kaže za Gospoda, kao u ovome odlomku, označava život, kao što je komunicirati onim koji su u stanju prosvetljenja, i videti i čuti stvari koje su u nebu. To je bio slučaj i sa Jovanom; jer je on bio u takvom stanju prosvetljenja kada je video i čuo stvari koje su opisane u Apokalipsi. Razlog da dodirnuti rukom označava komunicirati i preneti drugome je to, što se sva moć čovekova prenosi od tela u ruke; stoga ono što um hoće, to telo treba da učini, pa stoga ruke i mišice postupaju u skladu s tim. Stoga se rukama i mišicama u Reči označava moć (kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 878,3091,4931-4937,6947,7673,10019); ova je moć, međutim, prirodna moć, i komunikacija kroz nju je napor telesnih snaga; dok je duhovna moć hteti dobro drugome, i koliko je moguće, preneti drugome ono što pripada sebi. Ova je moć označena rukom u duhovnom smislu, a njena komunikacija i prenošenje, dodiranjem ruke.

Iz ovih se razmatranja vidi da kada je Gospod, koji se ovde naziva Sinom čovečijim, položio svoju desnicu na Jovana, daje time označeno da mu je komunicirao i preneo život od Sebe (o čemu vidi gore). Dotaći, i dodirnuti rukom, ima slično značenje u mnogim odlomcima u Reči, kao u sledećim. Kod Danila:

Gospod, koji mu se pokazao kao čovjek obučen u lanenu haljinu, a lice Njegovo kao munja a oči kao lučevi zapaljeni, s nogama kao od uglađene mjedi, dodirnu ga; podiže ga na koljena; dodirnu njegove usne i otvri mu usta; i ponovo ga dotače, i ojača ga (prim. prev. ovo je autorov skraćeni tekst, X, 4 do kraja),

Kod Jeremije:

I ispruživši ruku svoju Jehova, dotače se usta mojih, i reče mi Jehova: eto, metnuh riječi Svoje u usta tvoja (I, 9).

I kod Mateje:

I pruživši ruku Isus, dohvati ga se i reče: hoću, očisti se. I odmah očisti se od gube (VIII, 3).

Kod istoga:

I došavši Isus u dom Petrov vidje taštu njegovu gdje leži i groznica je tresla. I prihvati je za ruku, i pusti je groznica, i usta (VIII, 14,15).

Kod istoga:

Tada dohvati se Isus očiju njihovijeh , i oči se njihove otvoriše (IX, 29).

Kod istoga:

Dok Petar još govoraše, gle, oblak sjajan zakrili ih, i glas iz oblaka govoreći: ovo je sin moj ljubazni, koji je po mojoj volji; njega poslušajte. I čuvši učenici padoše ničice, i uplašiše se veoma. I pristupivši Isus dohvati ih se, i reče: ustanite, i ne bojte se. (XVII, 5-7).

Kod Luke:

Bješe jedna bolesna žena od tečenja krvi dvanaest godina, i pristupivši sastrag dotače se skuta od haljine njegove, i odmah stade tečenje krvi njezine. Isus reče: ko je to što me se dotače, jer osjetih silu koja iziđe iz mene (VIII, 43,44,46).

Pošto se polaganjem ruku označava komunikacija i prenošenje drugome onoga što pripada sebi, stoga je u drevna vremena bio običaj da se u crkvama polažu ruke na one koji se uvode /u službe/ i koji se blagosiljaju, kao što je Mojsije zapovedio u slučaju Jošue (Brojevi XXVII, 18-23; Zak. Ponovljeni, XXXIV, 9). Pošto su sve stvari kod sinova Izrailjevih bile predstave i značenja duhovnih stvari, tako je bilo i sa dodirom; stoga su postajali sveti oni koji su dotakli ono što je sveto, a nečisti oni koji su dotakli nečisto, jer je dodir označavao komunikaciju i prenošenje od jednog drugome, i primanje nečega od nekoga; kao što se vidi iz sledećih odlomaka kod Mojsija: I ko god dotakne šator od sastanka, kovčeg svedočanstva, sto i njegove posude, sve

njak i njegove sprave, i umovaonicu i njeno podnožje, biće svet (Izlazak XXX, 26-29). Ko god se dotakne oltara, svet je (Izlazak XXX, 37). Svako ko dotakne ostatke ponuda, i ostatke mesa od žrtava, biće svet (Levitska, VI 11-2).

I ko se dotakne mrtva tijela čovječijeg, da je nečist sedam dana. Ko se dotakne mrtva tijela čovječijega pa se ne očisti, onaj je oskrvnio šator Jehovin; neka se istrijebi ona duša iz Izrailja. I ko se god dotakne u polju posječenog mačem ili umrlog i kosti čovječije ili groba, nečist da je sedam dana. Ko se dotakne vode očišćenja, da je nečist do večera. I čega se god dotakne onaj ko je nečist, da je nečisto; i ko se njega dotakne, da je nečist do večera (XIX, 11,13,16,21,2.)

Ko god dotakne nečistu zver, i nečistog gmizavca, da je nečist; sve na šta oni padnu, biće nečisto, bilo da je sasud od drveta, odeća, voda, i posude za vodu, biće

nečisto (Levitska XI, 31-36). Pored drugih mesta, kao Lev. V, 2, 3; VII, 21; XI, 37, 38; XV14,15; Osija, IV, 2,3; Agej II, 12,13,1,14.

80. I reče mi: ne boj se. Da ovo označava obnovu, vidi se iz nizova stvari u unutrašnjem smislu. Jer Jovan je ležao kao mrtav, a Gospod je, pokazujući se kao Sin čovečiji, položio Svoju desnicu na njega i rekao, *Ne boj se*. Njegovo ležanje kao mrtav označava gubljenje svog vlastitog/ života/; a Gospodovo polaganje Svoje desnice na njega, označava život od Njega; zbog toga njegove reči, *Ne boj se*, označavaju obnovu; jer se svi koji odjednom dođu iz svog vlastitog života u život koji je donekle duhovan, uplaše se, ali ih obnovi (povrati) Gospod. Ova obnova se ostvaruje kroz Gospodovo prisustvo, a njihov strah zbog toga je prilagođavanje prijemu /novog života /. Gospod je, istina, prisutan kod svakoga u svemiru, ali bliže ili dalje, u skladu s primanjem dobra kroz istine kod njih od Njega. Jer se kaže, u kojima je Gospod prisutan kod anđela, duhova, i ljudi. Otuda to, da koliko ima i kakvo je dobro koje imaju od Gospoda, takvo je i Njegovo prisustvo kod njih; ako prisustva ima previše, to uzrokuje nemir i drhtanje, pa stoga dolazi do obnove (oporavka) kada se prilagodi stanju primanja, kao što se vidi iz onoga što je rečeno i pokazano gore (br. 78). Ova je obnova označna sa *Ne boj se*; isto tako, na drugim mestima, gde Gospod ili anđeo kaže, *Ne boj se*, kao kod Danila X, 12,19; Luke I, 12,13; II, 8,9,10; Mat. XXVIII, 5,9,10. Obnova se pokazuje u duhovnom svetu kao oblak; ovakvi oblaci okružavaju kao velom sva društava tamo, i oni su gušći ili ređi, u skladu sa stanjem primanja /inluksa/. Da su i anđeli okruženi tankim velom koji korespondira oblaku, kako ne bi bili povređeni inluksom od Gospodovog Božanskog, može se vidjeti u br. 6849. (Šta su oblaci u duhovnom svetu, i šta označavaju u duhovnom smislu, može se videti gore, br. 36.)

81. Ja sam prvi i poslednji. Da ovo označava, ko vlada svim stvarima od prvašnjih pomoću poslednjih, i stoga svim stvarima neba, vidi se iz objašnjenja datoga gore (br. 41).

82. (Stih 18) Ja sam onaj koji živi. Da ovo označava onoga koji je od večnosti, vidi se iz toga da samo On živi od večnosti, i da su svi ostali, koji nisu od večnosti, stvoreni od Njega, i stoga da su prijemnici života od Njega; stoga samo On, koji je od večnosti, ima život od Sebe, i niko drugi osim Njega. Da Gospod, u pogledu Ljudskog, kao i Božanskog, ima život u Sebi, vidi se iz onoga što se kaže kod Jovana:

U početku bješe Riječ, i Riječ bješe u Boga, i Bog bješe Riječ. U njemu bijaše život, i život bješe vidjelo ljudima. I Riječ postade tijelo, i useli se u nas (I, 1,4,14).

Da je ovde Rečju označen Gospod, jasno je; jer se kaže, Reč postade telo, i useli se u nas. I ponovo:

Kao što Otac ima život u sebi; tako je dao Sinu da ima život u sebi (V, 26).

I ponovo:

Isus reče: ja sam uskrснуće i život (XI, 25).

I ponovo:

Isus reče: ja sam put, istina, i život (XIV, 6).

Mnogi veruju da čovek ima život usađen u sebi, i da se on ne uliva neprekidno od Njega koji je jedini život u Sebi, i koji je jedini život; ali ovo je vera iz obmane (kao što se može videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 9).

83. I bijah mrtav.

Da ovo označava da je odbačen, vidi se da se za Gospoda kaže da je mrtav onda kada više nema vere i ljubavi prema Njemu; jer Gospod živi kod onih koji su u ljubavi i veri prema Njemu; ali kod onih koji nisu u ljubavi i veri, On ne živi, nego se kaže da je mrtav, jer je odbačen. To je ono što je označeno, u unutrašnjem smislu, sa *Bijah mrtav*, dok u smislu slova označava da je bio razapet. Gospodom, koji je bio razapet, označava se na sličan način u unutrašnjem smislu, da je bio odbačen i da se s Njim tako postupalo od strane Jevreja. Jer Gospod je bio, dok je bio u svetu, Božanska istina sama; a pošto je Božanska istina bila potpuno odbačena od Jevreja, stoga je Gospod, koji je bio Božanska istina, dozvolio da bude razapet. Ovakve su stvari označene svim onim što Jevanđelisti iznose o Gospodovom stradanju u pojedinostima koje se na to odnose, kao i one najsitnije, obuhvataju takva značenja; stoga, kada Gospod govori o svom stradaju, On Sebe naziva Sinom čovečijim, to jest, Božanskom istinom (kao što se može videti gore, br. 63). Da je Božanska istina bila potpuno odbačena od Jevreja, dobro je poznato, jer oni nisu priznavali ništa od onoga što je On rekao, pa ni to da je Sin Božiji. Iz ovih se razmatranja može znati kako treba razumeti ono što je Gospod govorio Svojim učenicima o tome kako su ga Jevreji odbacili. Tako kod Luke:

Ali Sinu čovečijem najpre treba mnogo postradati, i odbačen biti od roda ovoga (XVII, 25).

Kod Marka:

I Sin čovječiji mora da postrada i da se ponizi, kao što je pisano (XII, 12).

Kod Luke:

Uze Isus dvanaestoricu i reče im: evo idemo gore u Jerusalem, i sve će se svršiti što su proroci pisali za Sina čovječijega. Jer će ga predati neznabošcima, i narugaće mu se, i ružiće ga, i popljuvaće ga; i biće ga, i ubiće ga; a u treći dan ustaće (XVIII, 31,32,33).

Pojedinosti, ovde pomenute, su o tome kako su Jevreji postupili s Božanskom istinom, koja je bila iz Reči. U prvome odlomku, Jerusalem je Jevrejska crkva; biti predan Neznabošcima, biti izrugivan, i popljuvan, bičevan, i ubijen, označava zle načine po kojima su postupali protivu Božanske istine; a pošto je Gospod bio Božanska istina sama, pošto je bio Reč (Jovan, I, 14), i pošto je to predskazano od proroka da će se tako postupiti s Božanskom istinom na kraju crkve, stoga se kaže da treba da se ispuni sve što je napisano o Sinu čovečijem. Slično se kaže i u jednom drugom odlomku:

Ovo su riječi koje sam vam govorio još dok sam bio s vama, da sve treba da se svrši što je za mene napisano u zakonu Mojsijevu i u prorocima i u psalmima, o meni (Luka XXIV, 44).

Da se sve izvršilo, kad je Isus bio razapet, On je Sam rekao, kad je bio na krstu:

Potom, znajući Isus da se već sve svrši, da se zbude pismo, reče: žedan sam (Jovan XIX, 28).

Razlog da je tada rekao, *Žedan sam*, bilo je to, što je želeo jednu novu crkvu, koja će ga priznavati. (Da biti žedan, u duhovnom smislu, označava želeti, i da se to kaže za istine crkve, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 4958,4976,8568.) To su i stvari koje je predskazao Danilo o pustoši i pustošenju:

A poslije te šezdeset i dvije nedjelje pogubljen će biti pomazanik (Mesija) i ništa mu ne će ostati. Narod će vojvodin doći i razoriti grad i svetinju; i kraj će mu biti s potopom; i određeno će mu biti pustošenje do svršetka rata. I utvrdiće zavjet s mnogima za nedjelju dana, a u polovinu nedjelje ukinuće žrtvu i prinose; i krilima mrskim, koja pustoše, do svršetka određenoga izliće se na pustoš (IX, 26,27).

Pustoš i pustošenje označavaju osudu i odbacivanje Božanske istine, kod onih koji pripadaju crkvi (kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 5360, 5376). Da je

Božanska istina, koja je Reč, bila odbačena od Jevreja, označeno je i ovim rečima kod Mateje:

Ali vam kažem da je Ilija već došao, i ne poznaše ga; nego učiniše s njim što htješe; tako i Sin čovječiji treba da postrada od njih (XVII, 12).

Ilijom je označena Reč (kao što se može videti u *Nebeskim Tajnama*, u predgovoru Postanju pogl. XVIII, i u br. 2762, 5447), a i Jovanom Krstiteljem, koji se stoga naziva Ilijom (br 7643,9372). Stoga je jasno šta je označeno time što se kaže da je Ilija već došao, i da su s njim učinili što su htjeli, i da će i Sin čovječiji da strada od njih. Kako su Jevreji objašnjavali Reč, i tako je odbacivali, vidi se iz mnogih odlomaka kod Jevanđelista, kada to Gospod jasno pokazuje. Iz ovih se sada razmatranja jasno vidi da se sa, Bijah mrtav, označava da je bio odbačen. (Da je Gospod i patnjom na krstu proslvio Svoje Ljudsko, to jest, učinio Ga Božanskim, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalisa*, br. 284,295,302,305.)

84. I evo sam živ na vijek vjekova. Da ovo označava život večni od Njega, vidi se iz značenja biti živ, što je od večnosti, i da je život u Njemu samom od Njega (o čemu vidi gore, br. 82), ali ovde označava život u drugima, a Njegov život u drugima je život večni; jer je rečeno malo pre da je On odbačen, jer nije primljen u veri i ljubavi kod čoveka, i da je život večni život. Da na veke vekova označava u večnosti, jasno je bez objašnjavanja. Da je Gospodov život, život vjere i ljubav prema Njemu i da je ovaj život večit, vidi se iz mnogih odlomaka u Reči, kao iz sledećih:

I kao što Mojsije podiže zmiju u pustinji, tako treba Sin čovječiji da se podigne. Da ni jedan koji Ga vjeruje ne pogine, nego da ima život vječni. Ko vjeruje Sina, ima život vječni; i ko ne vjeruje Sina, neće vidjeti života, nego gnjev Božiji ostaje na njemu (Jovan III, 14,15, 6,36).

I ponovo:

I koji pije od vode koju ću ja dati, neće ožednjeti do vijeka, nego će biti voda koja teče u život vječni (VI, 27).

Voda je istina vere (kao što se može videti gore, br. 71). Kod istoga:

Ja sam vaskrsenje i život; koji vjeruje u mene, ako i umre živjeće (XI, 25,26).

Kod istoga:

Starajte se, ne za jelo koje prolazi, nego za jelo koje ostaje za vječni život, koji će vam dati Sin čovječiji (VI, 27).

Hrana koju Gospod daje, je isto tako istina i dobro vere, jer je tu označava duhovna hrana (vidi *Nebeske Tajne*, br. 3114,4459,5410,8562,9003). Kaže se da je Gospodov život u veri u Njega i u ljubavi prema Njemu kod čoveka; razlog je to, što je sve vere i ljubavi od Njega, i u onome što je od Njega, a tako isto On Sam; jer je to Njegovo proizlazeće Božansko, koje se naziva Duhom istine, i Svetim Duhom; i pošto je Gospod u njemu, i pošto je On, stoga se kaže da treba da ostanu u Gospodu, čime se označava ostati u veri i ljubavi prema Njemu, od Njega; kao što se kaže kod Jovana:

Budite u meni, i ja u vama. Kao što loza ne može roda roditi sama od sebe ako ne bude na čokotu, tako i vi ako u meni ne budete. Ako ostanete u meni i riječi moje u vama ostanu, šta god hoćete ištite i biće vam; bez mene ne može učiniti ništa (XV, 4-10).

Iz ovih se reči može znati šta je označeno u ovim rečima kod Jovana:

Vi ćete me vidjeti; jer ja živim, i vi ćete živjeti (XIV, 19).

(Da videti Gospod znači verovati u Njega, može se videti gore, br. 14,25,37; i da je imati veru, ili verovati u Gospoda, biti u ljubavi i ljubavi prema bližnjem, vidi malo delo, *Poslednji Sud*, br. 33-39; i *Nauk Novoga Jerusalima*, br. 108-122.)

85. Amin. Da ovo označava Božansko potvrđivanje, može se videti gore (br. 34).

86. I imam ključeve i od pakla i od smrti. Da ovo označava da On ima moć da izbavlja, vidi se iz značenja ključeva, što je moć otvaranja i zatvaranja (o čemu, vidi *Nebeske Tajne*, br. 9410); i iz značenja pakla; i iz značenja smrti, što označava prokletstvo, koja se naziva i duhovnom smrću (o čemu vidi *Nebeske Tajne*, br. 5407,6119,9008). Razlog da imati ključeve pakla i smrti označava moć izbavljenja je to, što jedino Gospod uklanja paklove od čoveka, pa prema tome izbavlja; a kada se oni uklone, tada je čovjek izbavljen (spasen), jer na njihovo mesto ulaze nebo i večni život. Jer Gospod je neprekidno prisutan kod čoveka, i želi da ga ispuni nebom, ali zla se odupiru njegovom primanju; stoga koliko se paklovi uklanjaju, to jest, koliko se čovek uzdržava od zala, toliko se Gospod s nebom uliva. Razlog da se za Gospoda ovde kaže da On ima ključeve pakla i smrti je to, što se u prethodim rečima kaže, da On živi u veke vekova, čime se označava život večni od

Njega. Isto tako, koliko se Gospod prima u veri i ljubavi, toliko je On u čoveku; a koliko je u čoveku, toliko uklanja zla, pa tako i paklove i večnu smrt. On sam to izvodi, zbog čega On treba da se prima, kao što se vidi iz odlomaka malopre navedenih iz Reči. Razlog da se paklom označavaju sve vrste zala je to, što su sva zla otuda; jer bilo šta da čovek misli i hoće, iz pakla je ili iz neba; kad misli i hoće zlo, to je iz pakla, ali ako misli i hoće dobro, to je iz neba; čoveku nije moguće da misli iz bilo kojega drugog izvora.

Čovek koji veruje da misli i hoće od sebe, ovo ne zna; međutim, ja mogu da ustvrdim iz vlastitog iskustva ovu okolnost, da sve što čovek misli i hoće, da je iz jednog ili drugog izvora. Ato je i razlog da je čovek, koji misli i hoće zlo, u paklu; a gde on živi dok je u svetu, tamo ide posle smrti; ne može da ide nigde drugde, jer je njegov duh oblikovan i sastavljen od onih stvari koje misli i hoće, pa stoga kada misli i hoće, on je oblikovan i sastavljen od zla, tako da je on svoje vlastito uobličeno zlo. Otuda to, da su pakleni duhovi potpune slike svog vlastitog zla, čudovišni i užasni u skladu sa svojim vlastitim zlom, a jedini način na koji se čovek može oblikovati i pripremiti za nebo, je da primi Gospoda u veri i ljubavi, jer jedino Gospod, koji je prisutan u veri i ljubavi kod čoveka, uklanja zla, i oblikuje čoveka po slici neba, a to je anđeo. Iz ovih se razmatranja vidi šta je označeno sa imati ključeve pakla i smrti. Razlog da se nazivaju ključevima je to, što su svi paklovi zatvoreni, a otvaraju se samo onda kada se u njih bacaju zli duhovi, i kada se neki iz njih vade, kao kada kod ljudi poraste zlo. (*prim. prev. zli duhovi koji izađu iz pakla, da bi se priljubili uz čoveka koji misli i hoće zlo, ponekad potpuno njime vladaju kada on toga nije svestan*), Otvori koji se tada prave, nazivaju se vratima, pa zato što se nazivaju vratima, stoga se pominju ključevi, kojima se zbog toga označava moć otvaranja i zatvaranja, jer se otvaranje i zatvaranje vrata čini pomoću ključeva. Nešto slično tome označeno je ključevima koji su dati Petru (Mat. XVI, 18,19), jer se Petrom označava istina od dobra koja je od Gospoda, stoga Gospod sam, od kojega je sva istina vere i dobro ljubavi, koji imaju moć (kao što se može videti i malom delu, *Poslednji Sud*, br. 57).

87. (Stih 19) *Napiši dakle što si vidio, i šta je, i šta će biti potom.* Da ovo označava da su sve ove stvari namenjene potomstvu, jer su Božanske, vidi se iz značenja pisanja, što je značilo da je to radi sećanja (o čemu vidi *Nebeske Tajne*, br. 8620), stoga, da su te stvari za potomstvo; i iz značenja *što si vidio, i šta je, i šta će biti potom*, što su sve stvari; jer tri vremena, prošlost, sadašnjost, i budućnost, označavaju sve stvari; i pošto su stvari koje je trebalo da napiše bile od Gospoda,

stoga one označavaju Božanske stvari, jer od Gospoda može da proističe samo ono što je Božansko. Razne pojedinosti tako isto zabeležene u Apokalopsi, kao i one u proročkim delovima Reči, imaju unutrašnji smisao, a unutrašnji smisao je u svetlosti neba, koja je Božanska istina koja proizlazi od Gospoda. Ovde se kaže, što si video, i što je, i što će biti potom, jer je rečeno o Gospodu, koji je, koji jeste, i koji će doći, i tamo se govori Božanskim stvarima od Njega; ali ovde se govori o Božanskim stvarima od Njega kod čoveka, kao što se vidi iz onoga što prethodi i što sledi u nizovima.

88. (Stih 20) *Tajna sedam zvijezda koje si vidio na desnici mojoj.*

Da ovo označava, i o onima u novom nebu i na novoj zemlji, vidi se iz značenja sedam sve

njaka, što označava Novo Nebo i Novu Crkvu (o kojima vidi gore, br. 62). Razlog da označavaju dobro i istinu koji pripadaju onima koji su u Novome Nebu i u Novoj Crkvi, je to što se oni u unutrašnjm smislu slažu sa stvarima koje neposredno prethode; jer stvari koje u smislu slova izgledaju razbacane, povezane su u unutrašnjem smislu (kao što se može videti gore, br. 17).

89. *Sedam su zvijezda anđeli sedam crkava.* Da ovo označava one koji primaju dobra i istine od Gospoda, vidi se iz značenja sedam zvezda, što označava sva dobra i istine od Gospoda (o kojima, vidi gore, br. 72); i iz značenaj anđela, a to su oni koji su u nebesima i koji su u korespondirajućem dobru i istini s onima koji su u crkvi na zemlji; i iz značenja sedam crkava, što označava one koji su u istinama od dobra ili u veri iz ljubavi prema bližnjem, stoga one koji pripadaju crkvi (o čemu, vidi gore, br. 20). Iz ovih razmatranja, uzetih zajedno, sledi kao zaključak da reči, *sedam su anđela sedam crkava*, označavaju sve one koji primaju dobra i istine od Gospoda. Razlog da se ovde označavaju oni koji su u sličnom korespondirajućem dobru i istini u nebu s onima koji su u crkvi na zemlji je to, što se celo nebo deli u društva, a društva su uređena po redu koji je u skladu s osećanjima dobra i istine, uopšte i posebno. Ova društva korespondiraju onima na zemlji koji su u sličnim osećanjima dobra i istine; ova se društva skupno nazivaju anđelom; a i društvo, viđeno iz daleka, i kada se predstavlja da bi se videlo kao jedno, vidi se kao jedan anđeo (kao što se može videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 6, 68-72). Osim toga, postoji sveopšta korespodencija neba sa svim u crkvi, ili anđela neba sa ljudima

crkve. Iz ovih je razmatranja jasno šta se ovde označava anđelima sedam crkava, a u sledećem poglavlju anđelom svake crkve, gde se kaže, napiši anđelu crkve u Efesu, anđelu crkve u Smirni, anđelu crkve u Pergamu, anđelu crkve u Tijatiri, anđelu crkve u Sardu, anđelu crkve u Filadelfiji, i anđelu crkve u Laodikiji. Sasvim je jasno da je nalog bio, ne da se piše anđelima, nego crkvama, stoga onima koji su u takvom dobru i istini od Gospoda, koji se opisuju svakom crkvom, o kojima će se govoriti na slijedećim stranicama. (Da se anđelom u Reči ne označava ništa drugo nego dobro i istina koji su od Gospoda kod anđela i ljudi, biće potpuno pokazano na sledećim stranicama; u međuvremenu čitalac može da vidi šta je rečeno i pokazano o nebesima i o anđeoskim društvima, u delu *Nebo i Pakao*, jer bez nekog znanja iz toga dela, o ovim stvarima, malo će se razumeti iz onoga što se kaže o anđelima na sledećim stranicama; jer znanje mora da prethodi, da bi razum mogao biti prosvetljen.

!!!! PRESKOČEN JE 90. ODLOMAK !!!!!

91. I sedam svijćnjaka koje si vidio su sedam crkava. Da ovo označava sve one koji su u Novom Nebu i u Novoj Crkvi, vidi se iz značenja sedam sve

njaka, što je Novo Nebo i Nova Zemlja (o kojima, vidi gore , br. 62); i iz značenja sedam crkava, što označava one koji su u istinama od dobra, ili u veri iz ljubavi prema bližnjem (o čemu, vidi i gore, br. 20). Stoga je jasno da se sa sedam sve

njaka i sedam crkava označavaju svi oni koji će biti u Novom Nebu u Novoj Crkvi. Sve stvari o kojima se govori u Apokalipsi odnose se na ono što je označeno sa sedam sve

njaka, to jest, s Novim Nebom i s Novom Crkvom, u pogledu njihovoga kraja i svršetka; poslednja poglavlja govore o njima; sve druge stvari koje se dešavaju, stoje na putu, i treba da se uklone, kao one koje se odnose na aždaju, i na zveri Vavilona koje, kada se uklone, ili ne stoje više na putu, Novo Nebo i Nova Crkva ustaju i pokazuju se.

POGLAVLJE II

1. Anđelu Efeske crkve napiši: tako govori onaj koji drži sedam zvijezda u desnici svojoj, i hodi posred sedam svije

---

njaka zlatnijeh:

2. Znam tvoja djela, i trud tvoj, i trpljenje tvoje, i da ne možeš snositi zlijeh, i iskušao si one koji govore da su apostoli a nijesu, a našao si ih lažne;

3. I podnio si mnogo, i trpljenje imaš, i za ime moje trudio si se, i nijesi sustao.

4. No imam na tebe što si ljubav svoju ostavio.

5. Opomeni se dakle odakle si spao, i pokaj se, i prva djela čini; ako li ne, doći ću ti skoro, i dignuću svije

njak tvoj s mjesta njegov, ako se ne pokaješ.

6. No, ovo imaš što mrziš na djela Nikolinaca, na koja i ja mrzim.

7. Ko ima uvo neka čuje što Duh govori crkvama: koji pobjedi daću mu da jede s drveta životnoga koje je nasred raja Božijega.

8. I anđelu crkve Smiranske napiši: tako govori prvi i posljednji, koji bješe mrtav, i evo je živ

9. Znam tvoja djela, i nevolju, i siromaštvo (ali si bogat), i hule onijeh koji govore da su Jevreji, a nijesu, nego su zbornica sotonina.

10. I ne boj se što ćeš postradati. Gle, đavo će neke od vas metati u tamnicu, da se iskušate, i imaćete nevolju do deset dana. Budi vjeran do same smrti, i daću ti vijenac života.

11. Ko ima uvo da čuje, neka čuje šta govori Duh crkvama: koji pobijedi ne će mu nauditi druga smrt.

12. I anđelu Pergamske crkve napiši: tako govori onaj što ima mač oštar s obje strane:

13. Znam djela tvoja, i gdje živiš, gdje je prijesto Sotonin; i držiš ime moje, i nijesi se odrekao vjere moje ni u one dane u koje je Antipa, vjerni svjedok moj, ubijen kod vas, gdje živi sotona.

14. No imam na tebe malo, što imaš tu koji drže nauku Valajama, koji učaše Valaka da položi sablazan pred sinovima Izrailjevim, da jedu žrtve idolske, i da se kurvaju.

15. Tako imaš i ti koji drže nauku Nikolinaca, na koju ja mrzim.

---

16. Pokaj se dakle; jer ako ne, doći ću ti skoro, i vojevaću s njima s mačem usta svojijeh.

17. Ko ima uvo da čuje, neka čuje šta govori Duh crkvama: koji pobedi daću mu da jede od mane sakrivne, i daću mu kamen bijel, i na kamenu novo ime napisano, kojega niko ne zna osim onoga koji ga primi.

18. I anđelu Tijatirske crkve napiši: tako govori sin Božij, koji ima oči svoje kao plamen ognjeni, i noge njegove kao mjed:

19. Znam djala tvoja, i ljubav, i službu, i vjeru, i trpljenje tvoje, i da posljednjih ima više nego prvijeh;

20. No imam na tebe malo, što dopuštaš ženi Jezavelji, koja govori da je proročica, da uči i da vara sluge moje da čine preljubu i da jedu žrtvu idolsku.

21. I dadoh joj vrijeme da se pokaje od kurvarstva svojega, i ne pokaja se.

22. Evo je ja mećem na odar, i one koji čine preljubu s njom u nevolju veliku, ako se ne pokaju od djela svojih.

23. I djecu njezinu pobiću na mjestu (na smrt); i poznaćé sve crkve da sam ja koji ispitujem srca i bubrege, i daću vam svakome po djelima vašim.

24. A vama govorim i ostalima koji su u Tijatiri koji nemaju nauke ove, i koji ne poznaju dubina sotoninijeh (kao što govore); neću metnuti na vas drugoga bremena,

25 Osim koje imate, držite dokle dođem.

26. I koji pobijedi i održi djela moja do kraja, daću mu vlast nad neznabošcima;

27. I pašće ih s gvozdenn palicom, i oni će se razdrobiti kao sudovi lončarski; kao i ja što primih od Oca svojega.

28. I daću ti zvijezdu danicu.

29. Ko ima uvo neka čuje šta govori Duh crkvama.

-----

92. Na prerthodnim stranicama bilo je objašnjeno šta je označeno sa sedam crkava , i sa sedam njihovih anđela, a što je sledeće: - sedam crkava označavaju one koji su u istinama od dobra; a sedam anđela, one koji korespondiraju onim u nebu (kao što se može videti, br. 20 i 90). A pošto nebo i crkva čine jedno, preko korespondencije, stoga se kaže u onome što sledi: *Napiši anđelu crkve, a ne, Napiši crkvi*. Razlog da se tako kaže je to, što mora da postoji korespondencija, kako bi crkva bila crkva kod čoveka; jer da nema korespondencije, ne bi bilo ni komunikacije s nebom, pa tako nebo ne bi bilo kod čoveka; a ako nebo ne bi bilo kod čoveka, ne bi bila ni crkva (kao što se može videti u delu, *Nauk Novoga Jerusalima*, br. 214-248. Šta je korespondencija čoveka crkve s nebom, ne može se reći u malo reči; ali onaj koji želi da o tome zna, može da bude poučen iz onoga što je rečeno i pokazano u delu, *Nebo i Pakao*, br. 87-115 i 291-310). Jednom rečju, postoji korespondencija onda kada čovek postane duhovan, a čovek postaje duhovan onda kada priznaje ono što je Božansko, a posebno Gospoda, i kada voli da živi u skladu sa zapovestima sadržanim u Reči; jer kada tako čini, on se povezuje s nebom i tada Duhovno korespondira s Prirodnim. Znam, međutim, da će ovo mnogima izgledati neshvatljivo; a razlog je to, što znanje o tome nije uživanje njihovog života; jer da je, ne samo da bi to jasno videli, nego bi želeli da više znaju o ovim stvarima; jer ono što čovek voli, to i želi, a ono što voli, u tome i uživa. A sve što se voli, to ulazi s radošću, a u isto vreme sa svetlošću, u ideju uma.

93. Ovde se prvo piše anđelu crkve u Efesu. Anđelom te crkve se označavaju svi oni koji su u poznavanjima istine i dobra, stoga u poznavanjima stvari koje pripadaju nebu i crkvi, ali koji nisu još uvek i u životu u skladu s njima. Pod ovim poznavanjima se uglavnom misli na doktrinarne stvari; a same doktrinarne stvari, ili sama poznavanja, ne čine čoveka duhovnim, nego život u skladu s njima; jer doktrinarne stvari ili znanja bez života u skladu s njima, ostaju samo u memoriji, a otuda u misli; a sve stvari koje su tamo, one su u prirodnom čoveku; stoga čovek ne postaje duhovan pre nego te stvari uđu u njegov život, a one ulaze u njegov život kada on hoće ono što misli, a otuda to i čini. Da je slučaj ovakav, svako može da zna već iz toga, da ako pretpostavimo da neko zna sve zakone moralnog i građanskog života, a ne živi u skladu s njima, on nije još uvek ni moralan ni građanski čovek; on može da o njima govori s više znanja nego drugi, ali se ipak odbacuje. Isto je i s nekim ko zna deset zapovesti Dekaloga, tako da može da ih objašnjava i da o njima besedi inteligentno, ali da ipak ne živi u skladu s njima. Stoga se ovde govori o onima u crkvi koji imaju poznavanja o stvarima koje pripadaju crkvi, to jest, koji imaju poznanja istine i dobra iz Reči, a nisu, ili ne još, u životu u skladu s njima; i oni se opisuju stvarima koje se pišu anđelu crkve u Efesu.

OBJAŠNJENJE

94. Stihovi 1-7. 1. Anđelu Efeske crkve napiši: tako govori onaj koji drži sedam zvijezda u desnici svojoj, i hodi posred sedam svijeh

njaka zlatnijeh: 2. Znam tvoja djela, i trud tvoj, i trpljenje tvoje, i da ne možeš snositi zlijeh, i iskušao si one koji govore da su apostoli a nijesu, a našao si ih lažne; 3. I podnio si mnogo, i trpljenje imaš, i za ime moje trudio si se, i nijesi sustao. 4. No imam na tebe što si ljubav svoju ostavio. 5. Opomeni se dakle, odakle si spao, i pokaj se, i prva djela čini; ako li ne, doći ću ti skoro, i dignuću svijeh

njak tvoj s mjesta njegova, ako se ne pokaješ. 6. No ovo imaš što mrziš na djela Nikolinaca, na koja i ja mrzim. 7. Ko ima uvo neka čuje što Duh govori crkvama: koji pobjedi daću mu da jede s drveta životnoga koje je nasred raja Božijega.

1. Anđelu Efeske crkve napiši, označava, za potsećanje onima unutar crkve koji su u poznavanjima dobra i istine iz Reči; tako govori onaj koji drži sedam zvezda u desnici svojoj, označava, od onih koji su u poznavanjima dobra i istine; i hodi posred sedam svijeh

njaka zlatnijeh, označava, od kojih je život svima u Novom Nebu i u Novoj Crkvi. 2. Znam tvoja djela, i trud tvoj, i trpljenje tvoje, označava sve stvari koje oni misle, hoće, i čine, stoga sve stvari ljubavi i vere u duhovnom i prirodnom čoveku; i da ne možeš snositi zlijeh, označava, da oni odbacuju zle; i iskušao si one koji govore da su apostoli a nijesu, a našao si ih lažne, označava, tako isto i obamne sve dokle ih mogneš dosegnuti; 3. I podnio si mnogo, i trpljenje imaš, označava, otpor prema onima koji napadaju istine vere, i revnost u poučavanju; i za ime moje trudio si se, označava, priznavanje Gospoda i poznavanja istine, koja se odnose na Njega; i nijesi sustao, označava koliko su god bili u stanju. 4. No imam na tebe što si ljubav /prvu ljubav prema bližnjemu/ svoju ostavio, označava, da ne žive onako kako su oni živeli prema suštinskim poznavanjima u početku crkve. 5. Opomeni se dakle odakle si spao, i pokaj se, i prva djela čini, označava sećanje na pređašnje stvari, i da su od njih odstupili od istine, ne bi li im dobro života, kao što je to bilo u početku crkve, došlo na pamet; ako li ne, doći ću ti skoro, i dignuću svijeh

---

njak tvoj s mesta njegova, ako se ne pokaješ, označava, ako ne, izvjesno je da neće biti dato nebo. 6. No ovo imaš što mrziš na dela Nikolinaca, na koja i ja mrzim, označava, odbojnost Božanskog prema onima koji odvajaju dobro od istine, ili ljubav prema bližnjem od vere, u čemu nema života. 7. Ko ima uvo neka čuje što Duh govori crkvama, označava, da onaj ko razume treba da poslušaju šta uči Božanska istina koja proističe od Gospoda, i šta kaže onima koji su u Njegovoj crkvi; koji pobedi daću mu da jede s drveta životnoga, označava, da onaj koji prima u srce, da će taj biti ispunjen dobrom ljubavi, a otuda i nebeskom radošću; koje je nasred raja Božijega, označava da sva poznavanja dobra i istine u nebu i u crkvi gledaju ka tome i potiču od toga.

95. (Stih 1) *Anđelu Efeske crkve napiši.* Da ovo označava radi potsećanja onima unutar crkve koji su u poznavanjima istine i dobra iz Reči, što se vidi iz značenja pisanja, što je radi potsećanja (o čemu vidi *Nebeske Tajne*, br. 8620). Razlog zašto je to za one koji su unutar crkve koji su u poznavanjima dobra i istine iz Reči, je to, što su ovo oni koji su označeni anđelom Efeske Crkve. Šta je označeno anđelom svake crkve, može se saznati iz unutrašnjeg smisla sledećih stvari koje su napisane. Kaže se, iz unutrašnjeg smisla, jer su sve stvari u Apokalopsi proročanske, a proročanske se stvari mogu objasniti samo preko unutrašnjeg smisla. Ko je taj koji čita proroke, a da ne vidi da su tu sakrivene duboke tajne ispod smisla slova? I pošto se te tajne prirodni čovek ne može da sagleda, stoga oni koji Reč smatraju svetom, prolaze pored ovih stvari koje ne razumeju, priznajući samo to da ima nešto tajno u tome što oni ne razumeju, a koje neki nazivaju mističnim. Da je ovo duhovno Reči, poznato je nekima, jer misle da je Reč u svojim njedrima duhovna, pošto je Božanska. Međutim, ipak je bilo do sada nepoznato da je to njen duhovni smisao, i da anđeli razumiju Reč u ovome smislu, i da su preko ovoga smisla povezani nebo i čovek crkve (kao što se može videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 303-310). Razlog da su oni koji su u poznavanjima dobra i istine iz Reči označeni anđelom Efeske crkve je to, što se pod poznavanjima dobra i istine misli na doktrinarne stvari crkve, a ove se dobijaju samo iz svoga izvora, a to je Reč. Razlog da se kaže, *Napiši anđelu crkve, a ne crkvi*, može se videti gore, br. 92).

96. *Tako govori onaj što drži sedam svije*

njaka u desnici svojoj. Da ovo označava, od kojega su sva poznavanja dobra i istine, što se vidi iz značenja sedam zvezda, a što označava poznavanja dobra i

istine (o čemu vidi gore, br. 72), i iz značenja desnice, kada se kaže o Gospodu, što je da su od Njega (o čemu vidi gore, 7,79); otuda se ovim rečima, *koji drži sedam zvijezda u desnici svojoj*, označava ,da su od Gospoda sva poznavanja dobra i istine, razlog da se kaže da Onaj tako govori koji drži sedam zvezda u Svojoj desnici, i da ide posred sedam sve

njaka je to, što se zvezdama označavaju poznavanja dobra i istine, a zlatnim svenjacima, Novo Nebo i Nova Crkva. Stoga je Božanska oznaka postavljena ispred opisa svake crkve, što ukazuje na predmet o kome se govori (a tako isto u opisima crkava u sledećim stihovima 8,12,18; pogl. 1,7,14). Razlog da je oznaka tako postavljena napred je to, što su sve crkve od Gospoda; otuda je jasno, i to se u prvom poglavlju govori o Gospodu, kao Božanskom Ljudskom preko reprezentativa koje je video Jovan, kako bi bila oznaka opisu svake crkve, radi svedočanstva i radi sećanja da je sve što pripada crkvi, od Gospoda, to jest,, od Njegovg Božanskog Ljudskog; jer iz ovoga proističe svo dobro ljubavi i istina vere koji sačinjavaju crkvu.

Ono što neposredno proističe iz Njegovog suštinskog Božanskog, to ne dolazi čoveku, jer je Njegovo suštinsko nevidljivo, pa stoga ne ulazi u čovekovu misao, a ono što ne ulazi u misao, to ne ulazi ni u veru; jer se u veri podvrgavaju misli. (Da je Sin čovečiji, koji je opisan predstavama datim Jovanu u prvom poglavlju, Gospod kao Božansko Ljudsko i kao Božanska istina koja iz ovoga proizalzi,, može se videti gore, br. 6). Razlog da se o poznavanjima istine i dobra ovde prvo govori, je to što su to prve stvari crkve; jer se niko ne može uvesti u veru i ljubav prema bližnjem, koji sačinjavaju crkvu, osim preko poznavanja koja se odnose na crkvu iz Reči (kao što se može videti u *Dodatku iz Nebeskih Tajni i Neba i Pakla*, posle br. 356).

97. I što hodi posred sedam svije

njaka zlatnijeh. Da ovo označava od kojega je život svima u Novome Nebu i Novoj Crkvi, vidi se iz značenja hodati, što je živeti; a kada se govori o Gospodu, to je život sami (o čemu će više biti rečeno u onome što sledi); i iz značenja sedam zlatnih sve

njaka, a to su svi u Novome Nebu i u Novoj Crkvi (o kojoj vidi gore, br. 62). (*prim. prev. pod Novim Nebom i Novom Crkvom, autor misli na nevidljivo nebo i nevidljivu crkvu koja je ustanovljena onda kada je izvršen Poslednji sud nad Prvom Hrišćanskom Crkvom u nevidljivom svetu, a što se dogodilo, po autoru, 1757; i o*

čemu je autor objavio malo delo, Poslednji Sud, koje se može naći na istom site-u kao i ovaj prevod). Otuda je jasno da razlog da je Gospod viđen između sedam sve njaka to, što između označava najdublje; sve

*njaci označavaju nebo i crkvu, a hodanje označava život, a biti u sredini, kada se govori o Gospodu, označava biti u svim stvarima koje su okolo; stoga je ovime predstavljeno da je sve što pripada životu vere i ljubavi u nebu i u crkvi, od Njega (kao što se može videti gore, br. 84). Da između označava najdublje i središte iz kojega je sav influks, vidi *Nebeske Tajne*, br. 1074,2940,2973,7777. Da je Gospod zajedničko središte od kojega se upravlja i određuje sve u nebu, vidi delo, *Nebo i Pakao*, br. 123,124. Da prostiranje svetlosti neba, koja je Božanska istina koja proizlazi od Gospoda, od koje anđeli imaju inteligenciju i mudrost, ide isto ako iz sredine u one koji su okolo, može se videti u istom, br. 43,50,189). Da hodati označava živeti i, kad se govori o Gospodu, život sami, to je zbog izgleda u duhovnom svetu, gde svi hodaju (idu) u skladu sa svojim životom, zli onim putevima koji vode u pakao, dok dobri idu onim putevima koji vode u nebo; stoga se tamo svi duhovi poznaju po tome gde hodaju. Putevi se odista vide, ali zli vide samo one koji vode u pakao, a dobri samo one koji vode u nebo; na ovaj način svak se uvodi u svoje vlastito društvo. Upravo zbog ove okolnosti je to, da hodati znači živeti. (O ovim putevima, i o hodanju u duhovnom svetu, vidi šta je rečeno u delu, *Nebo i Pakao*, br. 195,479,534,590; i u malom delu, *Poslednji Sud*, br. 48).*

Da u Reči putevi označavaju istine ili obmane, i da hodati označava živeti, vidi se iz nekoliko odlomaka u njoj; ovde će se navesti nekoliko kao potvrda. Tako kod Isaije:

Nije li Jehova kome zgriješismo? Jer ne htješe hoditi putovima njegovijem niti slušaše zakona njegovoga (XLII, 24).

I kod Mojsija:

Jer ako uzdržite sve ove zapovijesti koje sam zapovijedio i da tvorite ljubeći Jehovu Boga svojega, hodeći svijem putovima njegovijem (Zak. Ponovljeni, IX, 22).

I ponovo:

I namjestiću stan svoj među vama, i duša moja neće mrzeti na vas, i hodiću među vam. Ako uzdržiš sve ove zapovijesti, i hodiš putovima njegovijem vazda (Zak. Ponov. XIX, 9; XXVI, 17).

Ponovo:

Jer Jehova Bog tvoj ide usred okola tvoga da te izbavi i da ti preda neprijatelje tvoje (Zak. Ponov. XXIII, 14).

I kod Isaije:

Sjeti se, o Jehova, da sam hodio pred tobom u istini (XXXVIII, 3).

Ponovo:

Dolazi u mir i počiva na postelji svojoj ko god hodi pravijem putovima (LVII, 2).

I kod Malahije:

U miru i u pravdi hodio je sa mnom (II, 6).

Kod Davida:

Oslobodio si noge moje spoticanja, da mogu hoditi pred Bogom u svjetlosti živijeh (Psalam LVI, 13).

I kod Jovana:

Isus reče: ja sam vidjelo svijetu: ko ide za mnom neće hoditi po tami, nego će imati vidjelo života (VIII, 12).

Kod istoga:

Još je malo vremena vidjelo s vama; hodite dok vidjelo imate da vas tama ne obuzme; jer ko hodi po tami, ne zna kuda ide (XII, 35,36).

Kod Marka:

Fariseji i Književnici pitahu ga: zašto učenici tvoji ne žive (ne idu) kao što nam je ostavljeno od starijeh?(VII, 5).

I kod Mojsija:

Ako vi uzidete nasuprot meni, i ja ću vama ići nasuprot (Levitska XXVI 21,23,24,27).

I kod Isaije:

Narodi koji hodaše u tami, vidješe svjetlo veliko, koji hodahu u zemlju sjeni /smrti/ njima će svjetlo zasjati (IX, 2).

I kod Miheja:

Jer će svi narodi hoditi u ime boga svojega; a mi ćemo hoditi u ime Jehove Boga svojega (IV, 5).

I kod Isaije:

Ko se među vama boji Jehove i i sluša glas sluge njegovog? Ko hodi po mraku i nema vidjela? (L, 10);

pored mnogih drugih odlomaka, kao kod Jer. XXVI 4; Jezek. V, 6); XX, 13,16; Miheja IV, 5; Zah. X, 12; Luka I, 6. Iz ovih se odlomaka vidi da se sa hodati, u duhovnom smislu, označava živeti; i pošto označava živeti, stoga, kada se kaže o Gospodu, kao u ovome odlomku, označava se život sami; jer je Gospod život sami, dok su drugi samo prijemnici života od Njega (kao što se može videti gore, br. 82,84).

98. (Stih 2) *Znam tvoja djela, i trud tvoj, i trpljenje tvoje.* Da ovo označava sve ono što oni hoće, misle, i čine, stoga sve stvari ljubavi i vere u duhovnom i prirodnom čoveku, vidi se iz značenja dela, što su stvari volje i ljubavi (o čemu više u onome što sledi); i iz značenja truda, što su stvari misli i vere (o čemu više u onome što sledi); i iz značenja trpljenja, a to su stvari koji oni čine. Ali da su ove stvari ovim označene, teško se može shvatiti ako se ne zna da sve stvari koje čovek čini, da izlaze iz njegovog uma, i da je um u svemu onome što čovek radi, i da je telo potčinjeni agent koji u vidljivom obliku pokazuje šta um hoće i misli. To je zato što se ovim spoljašnjim stvarima, koje se ovde nazivaju delima, trudom, i trpljenjem, označava volja, misao i čin, ili u isto vreme voleti, verovati i tada pokazati u činu. Ali se ove stvari ne mogu shvatiti ako se ne zna da čovek ima dve sposobnosti, koje se nazivaju volja i razum, i da se ove dve sposobnosti, jednom izrazom, nazivaju umom; isto tako da čovek ima unutrašnje i spoljašnje, gde je unutrašnje u svetlosti duhovnoga sveta, a spoljašnje svetlosti prirodnoga sveta. (O ovima se govori u *Nauku Novoga Jerusalima*, o volji i razumu, br. 28-35; i o unutrašnjem i spoljašnjem čoveku, br. 36-52). Kad se ovo shvati, može se znati da se delima, u duhovnom smislu, misli na sve ono što čovek hoće i voli, trudom sve što on iz toga misli ili veruje, a trpljenjem sve što se pretvara u čin. Ali, mimoidimo ove stvari, koje su možda malo poznate, pa stoga tako zatamnjene da se jasno ne opažaju, i

okrenimo se delima kojima se, u duhovnom smislu, označavaju sve stvari volje ili ljubavi čoveka, i to zato što se, u onome što sledi gde se govori o sedam crkava, kaže za svaku, *Znam djela tvoja*; kao

I anđelu crkve Smiranske napiši: tako govori prvi i posljednji, znam tvoja djela, i nevolju i siromaštvo (stihovi 8,9);

I anđelu Pergamske crkve napiši: tako govori onaj koji ima mač oštar s obje strane, Znam djela tvoja, i gdje živiš (stihovi 12, 13)

Anđelu Tijatirske crkve napiši: Ovako kaže Sin Božiji: Znam djela tvoja i ljubav (stihovi 18,19);

Anđelu Sardske crkve napiši: Tako govori onaj koji ima sedam duhova Božijih, Znam djela tvoja, i imaš ime da si živ (III, 1);

Anđelu Filadelfijske crkve napiši; tako govori sveti istiniti, Znam djela tvoja (stihovi 7,8) i

Anđelu Laodikijske crkve napiši: tako govori Amin, svjedok vjerni i istiniti, Znam djela tvoja (stihovi 14,15).

Zato što se za svaku reklo, *Znam djela tvoja*, jasno je da se delima označavaju sve stvari crkve; a pošto se sve stvari crkve odnose na ljubav i veru, stoga su ove označene delima u duhovnom smislu. Razlog da se takve stvari označavaju delima u duhovnom smislu je to, što svako delo, ili sva dela, i svaki čin, koji je po izgledu učinjen telom, nije učinjen telom, nego telom od volje i misli čovekove; nijedan se dio tela ne pokrene, osim od volje i misli. To je zato što dela označavaju te stvari, a ne stvari koje se pokazuju u spoljašnjem obliku. Da je slučaj ovakav, poznato je svakome ko razmisli. Koji mudar čovek gleda čoveka samo preko njegovih dela, a ne od njegove volje? Ako hoće dobro, on voli svoja dela, ali ako hoće zlo, on ne voli svoja dela; ova poslednja on vidi i objašnjava u skladu s namerom svoje volje. Onaj ko je duhovan, taj još manje pazi na dela, a više istražuje volju. Razlog je, kao što je rečeno, što dela nisu ništa u sebi, nego ona dobijaju svoj karakter sasvim od volje; jer dela su volja u činu. Kaže se, volja, ali u duhovnom smislu, misli se na ljubav, jer čovek hoće on što voli, a ono što voli, to hoće. Čovekova volja je samo prijemnik njegove ljubavi (kao što se može videti iz onoga što je rečeno i pokazano u *Nauku Novoga Jerusalima*, o toj čovekovoju sposobnosti, br. 28-35; i iz dela, *Nebo i Pakao*, br. 358, 470-484).

Pošto dela ili činovi označavaju posebno one stvari koje proističu od čovekove ljubavi ili volje, stoga se tako često kaže u Reči da će se čoveku suditi i da će biti nagrađen u skladu sa delima, gde se ne misli na dela u spoljašnjem oblikum nego u unutrašnjem, kao u sledećim odlomcima:

Sin čovječiji će doći u slavi Oca svojega s anđelima svojim, i tada će vratiti svakome po djelima njegovijem (Mat. XVI, 27).

Blago mrtvima koji su umrli u Gospodu; Gle, reče duh, da bi se odmorili od trudova svojih; djela njihova idu za njima (Apok. XIV, 13).

Daću svakome po djelima njegovijem, (Apok. II, 23).

I vidjeh mrtvace male i velike gdje leže pred Bogom, i knjige se otvoriše; i sud primiše mrtvaci kao što je napisano u knjigama, po djelima njihovijem. I more dade svoje mrtvace, i smrt i pakao dadoše svoje mrtvace; i sud primiše po djelima njihovijem. (Apok. XX, 12,13).

I evo ću doći skoro, i plata moja sa mnom, da dam svakome po djelima njegovijem (Apok. XXII, 12).

Kod Jeremije:

Tada ću im platiti po djelima njihovijem (XXV, 14).

O Jehova, jer su oči tvoje otvorene na sve putove ljudske da daš svakome prema putovima njegovijem i prema plodu djela njegovijeh (XXXII, 19).

Kazniću ih za putove njihove, i nagraditi djela njihova (Osija, IV, 9).

Prema putovima našim i prema djelima našim, tako će nam Jehova učiniti (Zah. I, 6).

Kada je Gospod predskazivao o Poslednjem Sudu, On je pominjao samo dela, i objavio da će samo oni koji čine dobra dela ući u život ve

ni, a oni koji čine zla dela, da će biti osuđeni (Mateja XXV, 32-46).

5 Da ovo označava stvari ljubavi i vere, Gospod pokazuje u ovim rečima:

A oni rekoše Isusu: šta ćemo činiti da radimo djela Božija? Odgovori Isus i reče: ovo je djelo Božije, da vjerujete onoga kojega On posla (Jovan VI, 28,29).

I na drugome mjestu:

Doći će noć kada niko ne može raditi (Jovan IX 4).

Noć označava poslednje vreme crkve, kada nema vere, jer nema ljubavi prema bližnjem. (Da noć označava vreme, vidi *Nebeske Tajne*, br. 2353,6000.) Razlog da se dela tako često pominju, je u tome, što se slovo Reči sastoji samo od spoljašnjih stvari, koje su u prirodi, i koje se vide očima kako bi duhovni smisao bio u svakom izrazu, kao duša što je u telu; jer inače Reč ne bi bila sredstvo komunikacije s anđelima, nego bi bila kao kuća bez temelja (vidi ono što je rečeno gore, br. 8,16). To je zato što anđeli, pošto su duhovni, ne razumeju tu djela, kada se imenuju dela, nego ono od čega dela potiču, a što su, kao što je rečeno, volja ili ljubav, a otuda misao koja pripada veri. (Ali se ova okolnost može jasnije pokazati u delu, *Nebo i Pakao*, br. 470-483, gde je pokazano da je čovek posle smrti onakav kakav je bio u svetu.) Razlog da se trudom u duhovnom smislu označava sve što čovek misli je to, što truditi se, govoreći duhovno, je misliti; a razlog zašto trpljenje označava sve što čovek radi, je to što trpljenje u ovom slučaju je biti uporan, i uklanjati prepreke koje su u prirodnom čoveku, koje se neprekidno pojavljuju i ometaju.

99. I da ne možeš snositi zlijeh. Da ovo označava da oni odbacuju zla, vidi se iz značenja ne moći snositi, što je odbacivati, jer ono što čovek ne može da podnosi, on to odbacuje. Razlog da oni koji su zli označavaju zla je to, što anđeli misle apstraktno od osoba, pa stoga, kada se u smislu slova Reči govori o zlim osobama, oni misle o zlima /kao pojavama/; jer se pod zlim misli na ljude koji su zli, stoga osobe. Razlog da je anđeoska misao ovakva je to, što su oni u nebeskoj mudrosti, i što se ta mudrost prostire po celom nebu; stoga ako bi se njihova misao odnosila na osobe, to bi prostiranje nestalo, a s tim i njihova mudrost. U ovome se ono što je duhovno razlikuje od onoga što je prirodno. To je razlog da se zlim /osobama/ označavaju zla. (O mudrosti anđela, koja se prostire kroz celo nebo, zbog toga što oni misle odvojeno od prostora, od vremena, i od svega što je materijalno, vidi delo, *Nebo i Pakao*, br. 169,191-199,265-275; a da misle odvojeno od osoba, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 8343,8985,9007.).

100. I iskušao si one koji kažu da su apostoli a nijesu. Da ovo označava obmane isto tako, koliko se god mogu razotkriti, vidi se iz značenja iskušati, što je ispitati i istražiti; i iz značenja apostola, a to su oni koji naučavaju istine crkve, odvojeno od osoba, istine same koje se naučavaju (o čemu ćemo govoriti u onome što sledi); i

iz značenja ne biti apostol i biti otkriven kao lažljivac, te da /oni ne uče/ istine nego obmane; jer laž i lažljivac označavaju ono što je obmana (vidi *Nebeske Tajne*, br. 8908,9248). Iz ovih i prethodnih razmatranja očito je da se ovim rečima: *Znam da ne možeš snositi zlijeh, i iskušao si one koji govore da su apostoli a nijesu, a našao si ih lažne*, čime je označeno da oni odbacuju zla, a isto tako i obmane, koliko god ih mogu razotkriti. Jer se u onome što je napisano toj crkvi, govori o onima koji su u poznanjima istine i dobra, stoga i poznanjima onoga što pripada nebu i crkvi (kao što se može vidjeti gore, br. 93); stoga se ovde prvo kaže o njima, da odbacuju zla i obmane koliko god mogu da ih razotkriju; jer se to tiče onih koji su u poznavanjima svetih stvari crkve, prvo da znaju uopšte šta su dobro i istina, a isto tako šta su zlo i obmana; jer se na ovome saznanju sva ostala poznavanja zasnivaju. (Jer iz toga razloga *Nauk Novoga Jerusalima* prvo raspravlja o dobru i istini, br. 11-27, iz čega postaje jasno šta su zlo i obmana.)

Razlog da se apostolima označavaju oni koji naučavaju istine crkve je to, što se nazivaju apostolima jer se šalju da naučavaju i propovedaju o Gospodu i o dolasku carstva Božijeg kroz Njega; na taj način /naučavaju/ istine crkve preko kojih se upoznaje Gospod a carstvo Božije se približava: carstvo Božije na zemlji je crkva. Stoga se vidi da se apostolima, u duhovnom smislu Reč, ne označavaju dvanaest apostola koje je Gospod poslao da naučavaju o Njemu i Njegovom carstvu, nego /se označavaju/ oni koji su u istini crkve i odvojeno od osoba, one istine same po sebi. Jer je u Reči uobičajeno govoriti o osobama; ali oni koji su u duhovnom smislu, kao što su anđeli, ne misle o osobama, nego o samim stvarima. Razlog je i to, što je materijalno misliti o osobama, a duhovno je misliti bez ideje o osobi; kao na primer, kadgod se imenuju učenici u Reči, i proroci, sveštenici, carevi, Jevreji, Izrailj, stanovnici Siona i Jerusalima, i tako dalje. (Sama imena osoba i mesta menjaju se u stvari kod anđela, kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 768,1224,1264,1876,1888,4310,4442,5225,5095,10329,10432; da anđeli misle odvojeno od osoba, br. 8343,8985,9007.) Da su se Gospodovi učenici nazvali apostolima zbog toga što su bili poslani da naučavaju u Njemu i o Njegovom carstvu, jasno je kod Luke:

Isus posla Svojih dvanaest učenika da propovijedaju carstvo Božije; a apostoli, kad se vratiše, rekoše mu šta su učinili; i On im govoraše o carstvu Božijem (IX, 1,2,10,11).

I kod istoga:

I kad bi dan, Isus pozva k sebi učenike svoje; i izabra među njima dvanaest, i nazva ih apostolima (VI, 13).

Kod istoga:

Poslaću im proroke i apostole, neke će pobiti i progoniti (XI, 49).

Nazvani su prorocima i apostolima, jer se prorocima, kao i apostolima, označavaju oni koji se šalju da naučavaju istine; ali prorocima oni koji su u Starom Zavjetu, a apostolima oni koji su u Novom. (Da proroci, u Reči, označavaju one koji naučavaju istine a odvojeno od osoba, istine same, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 2534.) Pošto dvanaest apostola označavaju same istine crkve, stoga se kaže u Apokalipsi:

I zid Novoga Jerusalima imaše dvanaest temelja, a na njima imena dvanaest apostola Jagnjetovijeh (XXI, 14).

(Da se Novim Jerusalimom označava crkva kao doktrina, može se videti u malome delu, *Novi Jerusalim i njegov Nauk*, br. 6; da se njegovim zidom označavaju istine koje brane, vidi u *Neveskim Tajnama*, br. 6419; da se temeljima zida označavaju poznavanja istine, na kojima je zasnovana doktrina, br. 9643; da se sa dvanaest apostola označavaju sve istine skupno, br. 577,2089,2129,3858,3913; otuda je jasno zašto se kaže da su u temeljima zida bila imena dvanaest apostola Jagnjetovijeh.)

101. (Stih 3) *I podnosio si mnogo, i trpljenje imaš.* Da ovo označava otpor protiv onih koji napadaju istine vere, i označava revnost u poučavanju, vidi se iz značenja podnositi, kada se govori o onima koji poučavaju u poznavanjima istine i dobra, što je otpor protiv onih koji napadaju istine vere; jer oni koji imaju ovakva poznavanja, brane ih, i pružaju otor onima koji su protiv njih; i iz značenja trpljenja ili strpljenja, što je revnost u poučavanju.

102. *I za moje ime trudio si se, i nijesi sustao.* Da ovo označava priznavanje Gospoda, i poznavanja istine u pogledu Njega, vidi se iz značenja imena Jehovinog, ili Gospodovog, što je, u najvišem smislu, Njegovo Božansko Ljudsko (o čemu vidi *Nebeske Tajne*, br. 2628,6887), a u relativnom smislu, sve stvari ljubavi i vere kroz koje se Gospod bogoštuje, jer su ovo Božanske stvari koje proističu od Njegovog Božanskog Ljudskog (*Nebeske Tajne*, br. 2724,3006,6674,9310). Ovo se vidi i iz značenja truda, što je ozbiljan napor za um, i nastojanje kako bi se ove

stvari saznale i priznale; jer to je označeno trudom, kada se govori o onima koji proučavaju poznavanja istine i dobra. Iz ovih razmatranja sledi da *i za moje si se ime trudio*, označava priznavanje Gospoda, i poznavanja koja se odnose na Njega. Poznavanja, koja se odnose na Njega, su sve one stvari koje pripadaju ljubavi i veri.

U mnogim odlomcima Reči, kaže se, *imena radi Jehovinog, imena radi Gospodovog, imena radi Isusa Hrista*, i da ime Božije treba da se sveti, i slični izrazi. Mišljenje onih koji ne misle iznad smisla slova je, da se u ovim odlomcima misli samo na ime: ali nije tako, nego se misli na sve ono čime se bogoštuje Gospod, i sve što se odnosi na ljubav i veru. Otuda se imenom Gospodovim u Reči označavaju sve stvari ljubavi i vere preko kojih se On bogoštuje, ali, u ovome slučaju, priznavanje Gospoda, i poznavanja istine koja se odnosi na Njega, jer se to govori onima koji proučavaju ta poznavanja. Razlog da se imenom Jehovinom, ili Gospodovim, ne označava samo ime, nego sve što pripada ljubavi i veri, nalazi se u duhovnom svetlu. U tome svetlu, ne izgovaraju se imena koja se koriste na zemlji, nego se imena osoba o kojima se govori, oblikuju od ideje svih onih stvari koje su o njima poznate, koje se stvari sabiru u jedan izraz. Tako se izgovaraju imena u duhovnom svetlu; to je razlog zašto su imena u tome svetlu, kao i druge stvari, duhovna. Niti se imena Gospoda i Isusa Hrista tamo izgovaraju kao na zemlji, nego se umesto toga ime oblikuje iz ideje svih onih stvari koje su poznate i koje se veruju o Njemu, koja je ideja oblikovana iz svega što pripada ljubavi i veri u Njega. Razlog je to, što su ove stvari skupno Gospod kod njih; jer je Gospod prisutan kod svakoga u dobrima ljubavi i vere koji su od Njega. Pošto je slučaj ovakav, svačiji karakter u pogledu njegove ljubavi i vere u Gospoda odmah se zna, iz samog izgovaranja u duhovnom izgovaranju ili iz duhovnog imena, *Gospod* ili *Isus Hristos*. To je zato što oni koji nemaju ljubavi ili vere prema Njemu, ne mogu izgovoriti Njegovo ime, to jest, ne mogu izgovoriti nijedno Njegovo duhovno ime. Iz ovih je razmatranja jasno zašto se imenom Jehovinim, ili Gospodovim, ili Isusa Hrista, u Reči, ne označava ime, nego sve što pripada ljubavi i veri preko čega se On bogoštuje.

Stoga, kako mišljenje mnogih ne bi preovladalo, da samo ime Isusa Hrista, bez ljubavi i vere u Njega, stoga bez poznavanja preko kojih postoje ljubav i vjera, doprinosi nešto spasenju, ja ću ovde navesti nekoliko odlomaka iz Reči u kojima se gore pomeniti izrazi nalaze, iz kojih, oni koji misle dublje, mogu da vide da se ne misli na samo ime. Tako u sledećim:

Gdje god su dva ili tri sabrani u ime moje, i ja sam među njima (Mat. XVIII, 20).

I koji ga primiše, dade im vlast da budu sinovi Božiji, koji vjeruju u ime njegovo (Jovan I, 12).

I kad bješe u Jerusalimu, mnogi vjerovali su u ime njegovo (Jovan II, 23).

Koji njega vjeruje, ne sudi mu se, a koji ne vjeruje, već je osuđen, jer ne vjerova u jedinorodnoga sina Božijega (Jovan III, 18).

A ove su stvari napisane, da vjerujete da Isus jeste Hristos sin Božiji, i da vjerujući imate život vječni u ime njegovo (Jovan XX, 31).

Blagosloven da je onaj koji dolazi u ime Gospodnje (Mat XXI, 9; XXIII, 39; Luka, XIII, 35; XIX, 31).

I svaki koji ostavi kuće, ili braću, ili sestre, ili oca, ili mater, ili ženu, ili djecu, ili zemlju, imena svojega radi, primiće sto puta onoliko, i dobiće život vječni (Mat XIX, 29).

(Šta je ovde označeno kućama, braćom, sestrama, ocem, materom, ženom, decom, i zemljama, koje treba da se ostave imena radi Gospodova, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 10390.)

Mnogi će doći u ime moje, govoreći, Ja sam, ali ne idite za njima (Luka XXI, 8; Marko XIII, 6);

ovim dolaženjem u ime Gospodnje i govoreći, Ja sam, označava se propovedati lažne doktrine i objavljivati da su istinite, i tako zavoditi. Isto je označeno ovim rečima kod Mateja:

Mnogi će doći u ime moje, govoreći, Ja sam Hristos, i prevariće mnoge (XXIV, 5,11,23-27);

Isusom se označava Gospod kao Božansko Dobro, a Hristom, Gospod kao Božanska istina (*Nebeske Tajne*, br. 3004,3005,3009,5502), a sa biti Hristos, označava se, Božanska istina, a sa ne biti Hristos, obmana.

4 U Starom Zavjetu ime Jehovino je imalo slično značenje imenu Gospodovom, jer je Jehova, u Starom Zavjetu, Gospod. Tako, kaže se kod Isaije:

I u taj dan reći će se, Priznaj Jehovu, prizovi ime njegovo (XII, 4).

Ponovo:

O Jehova, na te čekasmo; za imenom tvojim i spomenom tvojim žudi duša moja. Ali samo tobom pominjemo ime tvoje (XXVI, 8,13).

Ponovo:

Od istoka sunčanoga prizivaću ime tvoje (XLI, 25).

I kod Malahije:

Jer od istoka sunčanoga do zapada, veliko će biti ime tvoje među narodima. I na svakom će se mjestu prinositi kad imenu mojemu i čist dar; jer će ime moje biti veliko među narodima (I, 11).

I kod Isaije:

Sve, koji se zovu imenom mojim i koje stvorih za slavu sebi, sazdah i načinih (XLIII, 7).

I kod Miheja:

Svi neka idu u ime svoga Boga, mi ćemo ići u ime Jehove, Boga našega (IV, 5).

Kod Mojsija:

Ne uzimaj uzalud imena Gospoda Boga svojega jer neće pred Bogom biti prav ko uzme ime njegovo uzalud (Zak. Ponovljeni V, 11).

Ponovo:

Jehova odvoji pleme Levijevo da mu služe i da blagosiljaju u ime njegovo (Zak. Ponov. X, 8).

Ponovo:

Jehova će se bogoštovati na jednome mjestu, gdje on namjesti ime svoje (Zak. Ponov. XII, 5,11,13,14,18,26; XVI 2,6,11,15,16).

*Gdje on namjesti ime svoje označava mesto gde će se bogoštovati od dobra ljubavi i istina vere. To je učinjeno u Jerusalimu, i stoga se Jerusalimom označava crkva u pogledu doktrine i bogoštovanja (kao što se može videti i malom delu, *Novi Jerusalim i njegov Nauk*, br. 6).*

Zato što se imenom Jehove, ili Gospoda, u duhovnom smislu, označava svo bogoštovanje od dobra ljubavi i istina vere, stoga se, u najvišem smislu, imenom

Jehovinom označava Gospod kao Božansko Ljudsko, jer od Božanskog Ljudskog proističe sve ljubavi i vere. Da se Gospoda, u najvišem smislu, označava imenom Jehovinom, vidi se kod Jovana:

Isus reče, Oče, proslavi ime svoje. Glas iz neba se ču: govoreći, Proslavio sam, i opet ću proslaviti (XII, 28).

I kod Isaije:

Učiniću da budeš zavjet narodu, vidjelo narodima. Ja sam Jehova, i slave svoje ne ću dati drugome (XLII, 6,8).

Ovde se govori o Gospodovom dolasku. Kod Jeremije:

Gle, idu dani, govori Jehova, u koje ću podignuti klicu Davidovu, klicu pravednu, i car će vladati, i ovo je njegovo ime kojim će se zvati, Jehova, pravda naša (XXIII, 5,6).

Otuda se vidi šta znače reči u Gospodnjoj Molitvi, *neka se sveti ime Tvoje*, (Mat.VI 9), a to je, da se Gospodovo Ljudsko mora smatrati svetim, i da treba da se bogoštuje. Jer ime Gospodovo označava takve stvari, što se vidi iz sledećih odlomaka. Kod Jovana:

Pastir ovčama zvaće ovce svoje po imenu (X, 3).

Kod Luke:

Radujete se, jer su imena vaša napisana u nebu (X, 20).

I u Apokalipsi:

Ali imaš i malo imena u Sardu (III, 4).

Onaj koji ne zna šta označavaju imena u Reči, ne može da zna kako treba razumeti ove reči kod Mateje:

Koji prima proroka u ime proročko, platu proročku primiće; i koji prima pravednika u ime pravedničko, platu pravedničku primiće. I ako koji napoji jednoga od ovijeh malijeh čašom studene vode u ime učeničko, zaista vam kažem neće mu plata propasti (X, 41,42).

Primiti proroka u ime proroka, pravednika u ime pravednika, i napojiti u ime učenika, označava voleti istinu radi istine, dobro radi dobra, i činiti dela ljubavi

prema bližnjem zbog vere u istinu. Jer prorokom se označava istina, a pravednikom se označava dobro, dok se učenikom označava dobro od istine; napojiti hladnom vodom je činiti dela ljubavi prema bližnjem iz poslušnosti; u ime njihovo označava radi onoga kakvi su, stoga radi tih stvari. Ko bi ikad ove stvari razumeo, kad ne bi znao šta označavaju imena? Voleti i činiti istinu radi istine, i dobro radi dobra, je osećati istinu i dobro radi njih samih, a ne radi čovekovog vlastitog ugleda, počasti, i dobitka. Ono prethodno osećanje za istinu i dobro je istinski duhovno; dok je osećanje za istinu i dobro radi svog vlastitog ugleda, počasti, i dobitka, čisto prirodno. I pošto oni koji vole istinu i dobro radi njih samih, to jest, jer su istina i dobro, ti su u duhovnom osećanju istine i dobra, pa se stoga kaže da će primiti platu proročku i platu pravedničku; čime se označava, da su u duhovnom osećanju istine i dobra, jer ovo osećanje je praćeno nagradom u sebi, jer ima nebo u sebi. (Da se nebeska sreća sastoji u osećanju ljubavi i u tvorenju istine i dobra bez obzira na nagradu kao cilj, stoga radi istine i dobra, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 6388,6478,9174,9984. Da prorok označava onoga ko naučava istinu, a stoga, apstraktno, označava istinu koja se naučava, vidi br. 2534,7269. Da pravednik označava dobro ljubavi ka Gospodu, br. 2235,9857. Da učenik označava dobro od istine koje je dobro ljubavi prema bližnjem, br. 2129,3354,3488,3858,6397; napojiti je poučiti u dobrima i istinama vere, i tako vršiti dela ljubavi prema bližnjem, br. 3069,3772,8562,9412; i da ime označava kvalitet nečega, br. 144,145,1754,2009,3237; otuda ime Jehovino ili Gospodovo, označava sve ono preko čega se On bogoštuje, br. 2724,3006,6674,9310.

103. I nijesi sustao. Da ovo označava, koliko god su mogli, vidi se iz značenja sustati kad se govori o onima koji se trude da upoznaju poznavanja istine i dobra, što je koliko god su mogli. Jer se u onome što sledi, govori o životu u skladu s tim poznavanjima. Oni koji žive takvim životom, dalje napreduju, i ne sustaju; oni koji su još uvek samo u poznavanjima, napreduju koliko god mogu, pošto još uvek nemaju svetlosti života, od koje dolazi snaga.

104. No imam na tebe, što si ljubav (prema bližnjemu) svoju prvu ostavio.

Da ovo označava da oni ne žive kao u početku crkve kada je suštinsko učenje bilo ljubav prema bližnjem, a to je život u skladu sa znanjima o dobru i istini, koje imaju oni koji su u početku crkve (o čemu ćemo ubrzo govoriti), i iz značenja ostaviti tu ljubav prema bližnjemu, a što znači da nisu više smatrali da je to suštinsko znanje. Jer oni koji proučavaju poznavanja istine i dobra, i koji vjeruju da će se kroz njih spasiti, smatraju da su poznavanja a ne život ono što je suštinsko, iako je suštinsko

živeti u skladu s tim poznavanjima. Ali pošto se o ovoj suštinskoj stvari crkve govori u onome što sada sledi, kazaćemo nešto više o tome. Razlog da ljubav prema bližnjemu znači život je to, što se sav život u skladu s Gospodovim zapovestima u Reči naziva ljubavlju prema bližnjem; stoga živeti životom ljubavi prema bližnjem, to je živeti prema tim zapovestima. (Da je slučaj ovakav, vidi se u *Nauku Novoga Jerusalima*, u članku o ljubavi prema bližnjem, br. 84-106; i u malom delu, *Poslednji Sud*, br. 33-39.) Život crkve u njenom početku ovde se označava ljubavlju prema bližnjem, jer svaka crkva počinje s ljubavlju prema bližnjem, a odatle pada u samu veru, ili u dela kojima se zaslužuje spasenje. (O ovome, i o ljubavi prema bližnjem, vidi šta je rečeno u *Nebeskim Tajnama*, naime, da svaka crkva počinje od ljubavi prema bližnjem, ali da tokom vremena otpada od toga, br. 494,501,1327,3773,4689; pa stoga /pada/ u obmane od zla, i na kraju, u zla, br. 1834,1835,2231,4683,8094. Upoređenje početka i pada crkve s ustajanjem i zapadanjem sunca, br. 1837; i sa detinjstvom i starošću čoveka, br. 10134. Da crkva nije u čoveku sve dok poznavanja dobra i istine nisu usađena u život, br. 3310; da ljubav prema bližnjemu sačinjava crkvu, br. 809,916,1798,1799,1844,1894; da je unutrašnje crkve ljubav prema bližnjemu, br. 4766,5826; da bi crkva bila jedna, a ne mnoge kao što je danas, kada bi ljubav prema bližnjemu bila na prvome mestu, iako bi se razlikovale po doktrinama vere, i obredima kod bogoštovanja, br. 1289,1316,1798,1834,1844,2385,2982,3267,3451; i da se bogoštovanje Gospoda sastoji od života u skladu s ljubavlju prema bližnjem, br. 8254,8256; da je bogoštovanje onakvo kakva je ljubav prema bližnjem, br. 2190.)

105. (Stih 5) *Opomeni se otkuda si spao, i pokaj se, i prva djela čini.* Da ovo označava sećanje na pređašnje stvari, i da su od tada odstupili od istine, i kako bi se setili da je u početku crkve bila suština dobro života, što se vidi iz značenja opominjati se, što je ovde sećanje na pređašnje stvari; i iz značenja *otkuda si spao*, što je odstupanje otuda, stoga odstupanje od istine; i iz značenja *pokaj se*, što znači da treba da im to bude na umu; i iz značenja *činiti djela prva*, što je dobro života crkve u njenom početku. (Da dela označavaju sve one stvari života koje proističu od ljubavi i vere, može se videti gore, br. 98; i da prva dela, koja pripadaju ljubavi prema bližnjem, označavaju ona dela koja pripadaju crkvi u njenom početku, može se videti gore, br. 104). Da je život u skladu s poznavanjima suštinsko crkve, a ne poznavanja bez života u skladu s njima, biće jasno svakome ko razmotri ovaj predmet; jer poznavanja, sve dok nema i života u skladu s njima, ostaju samo u memoriji; pa sve dokle su samo tamo, ona ne utiču na čovjekovo

unutrašnje. Jer je čovekova memorija samo prijemnik, iz kojega se mogu uzimati stvari koje služe životu; a one služe njegovom životu, kada ih on hoće i čini. Sav čovekov duh nije ništa drugo nego njegova volja: stoga kada postane duh, ne može da odbaci ništa što je suprotno njegovoj volji, jer njegov sav život teži k tome. Da je slučaj ovakav, savršeno dobro je poznato u duhovnom svetu; a ponekad mi je pokazano probom, da li duh može da učini bilo šta protivno svojoj volji od koje postoji, i našlo se da ne može; stoga je bilo očito da upravo čovekova volja stvara čovekov duh, i da je čovekov duh, kada napusti telo, u njegovoj volji. Bilo da kažemo volja, ili ljubav, ista je stvar; jer ono što čovek voli, to on i hoće; stoga, bilo da kažemo da čovekov duh ne može da se odupre svojoj volji, ili da kažemo da ne može da se odupre svojoj ljubavi, ista je stvar. Poznavanje dobra i istine nisu od koristi pre nego li uđu u čovekovu volju ili ljubav, jer ona nisu u čoveku, nego izvan njega. Pa ipak, poznavanja su nužna, jer bez njih čovek ne može da zna ništa o duhovnom životu, a onaj ko ne zna ništa o tome, taj ne može da postane duhovan; jer ono što čovek zna, može o tome i da misli, da hoće, i čini, ali ne ono što ne zna; ali ako poznavanja ne uđu dublje u čoveka nego samo u njegovu memoriju, a odatle u njegovu misao, ona ne deluju na njega, pa ga stoga i ne spasavaju. Danas mnogi veruju u svetu, osobito oni koji od vere same čine ono što je suštinsko u crkvi, da je poznavati doktrinarne stvari i iz znanja verovati da su ona istinita, i da spasavaju, bez obzira kako čovek živi; ali ja mogu da ustvrdim da se čovek ne spasava pomoću samog znanja o tome. Video sam, i najučenije, kako se bacaju u pakao; a s druge strane, video sam one koji su živeli u skladu sa poznavanjima istine i dobra iz Reči, kako se uzdižu u nebo. Stoga je očito da sama znanja ne spasavaju, nego samo život koji se s njima slaže, i da poznavanja samo uče kako treba živeti. Živeti u skladu s poznavanjima dobra i istine, to je misliti da treba postupati na određeni način, i ni na koji drugi, jer je tako Gospod zapovedio u Reči. Kada čovek misli iz Reči, i tada hoće i čini, tada postaje duhovan; ali nužno je za one koji su u crkvi, da veruju u Gospoda, i da, kada misle o Njemu, da misle o Njegovom Božanskom u Njegovom Ljudskom, jer iz Njegovog Božanskog Ljudskog proističe sve što pripada ljubavi prema bližnjem i veri.

106. Ako li ne, doći ću ti skoro, i dignuću ti svije

njak tvoj s mjesta njegovog, ako se ne pokaješ. Da ovo označava da je izvesno da im ne će biti nebo dato, vidi se iz značenja doći skoro, što je za izvesno (da skoro znači izvesno, može se videti gore, br. 7); i iz značenja sve

njaka, što je crkva i nebo, o čemu vidi gore, br. 62. Stoga, ukloniti sve

njak s mesta njegovog, označava odvojiti od crkve i neba, odnosno da im se ne daje nebo. (Da se nebo ne daje onima koji su u samim poznavanjima, a ne i u životu su skladu s njima, može se videti, br. 104).

107. (Stih 6) No ovo imaš što mrziš na djela Nikolinaca, na koja i ja mrzim. Da ovo označava odbojnost, koja potiče od Božanskog, prema onima koji odvajaju dobro od istine, ili ljubav prema bližnjem od vere, iz čega nema života, vidi se iz značenja *imaš to što mrziš*, što je

odbojnost. Razlog da to označava odbojnost koja potiče od Božanskog je to, što se kaže, *na koja i ja mrzim*; i iz značenja dela, što su stvari koje pripadaju umu, iz kojega dela proizlaze (o čemu vidi gore, br. 98); i iz značenja Nikolinaca, a to su oni koji odvajaju dobro od istine, ili ljubav prema bližnjem od vere, pošto su bez života oni koji to čine. Razlog da su bez života oni koji odvajaju ljubav prema bližnjem od vere je to, što je sav duhovni život povezan s ljubavlju prema bližnjem, a nikako sa verom bez ljubavi prema bližnjem; jer znati i misliti pripada veri, dok hteti i činiti pripada ljubavi prema bližnjem. Oni koji odvajaju ljubav prema bližnjem od vere, ne mogu da znaju šta čini nebo i crkv kod čoveka, stoga šta čini duhovni život, jer oni ne misle unutar sebe, nego izvan. Misliti izvana je misliti samo iz memorije; jer je memorija izvan kod čoveka, kao da je u predvorju, preko kojega se ulazi u kuću u njene unutrašnje odaje. Osim toga, nebo ne može da se uliva kod čoveka u ono što je spoljno kod njega, jer se ono uliva samo u ono što je unutar njega, a preko ovoga u one stvari koje su izvana kod njega. To je razlog da se oni ne mogu poučavati o onim stvarima koje sačinjavaju nebo i crkvu, ili večni život. Jer svako prima pouku od neba, ili preko neba od Gospoda, o stvarima koje pripadaju večnom životu, na taj način preko njegovog života, odnosno kroz njegovu dušu i srce.

Onaj ko veruje da mogu da budu u poznavanjima istine oni koji odvajaju ljubav prema bližnjem od vere, mnogo se varaju, jer oni pretpostavljaju da je sve od njih samih, a ništa od neba. Sve ono što čovek shvata od sebe, a ne od neba, to su obmane, jer takav čovek misli u tami, a ne u svetlosti; sva svetlost koja pripada crkvi, mora da dolazi od neba. Doista ima mnogo njih u crkvi koji govore da je ljubav prema bližnjem suštinsko u crkvi, a ne vera odvojena od ljubavi prema bližnjem; ali to govoriti i verovati, a ne živeti životom ljubavi prema bližnjem, to je samo govoriti, a ne i učiniti to suštinskim; ovi su, doista, kao oni koji govore da je vera suštinsko, jer je kod njih ljubav prema bližnjemu stvar same vere, a ne života; stoga oni ne mogu da se prosvetle. U duhovnom se svetlu kod ovakvih osoba vidi nešto kao sneg, kao da je svetlost; ali je svetlost od koje taj sneg dolazi, prirodna, i ona je takva, da kada se javi influks svetlosti iz neba, koji je duhovan, to se pretvara u tamu. Ovima su stanovi na levo u duhovnom svetlu, skoro u uglu severa i zapada. Samo su oni inteligentni koji primenjuju poznavanja istine i dobra u život. Svi oni koji su u poznavanjima istine i dobra, a ne i u dobru života u skladu s njima, mogu da žive moralnim životom isto tako kao i oni koji su u poznavanjima, i da tako budu u dobru života kroz ova poznavanja; ali je njihov moralni život prirodan, a ne duhovan, jer ne žive iskreno, pravedno, i dobro iz religije; a oni koji su takvi, ti ne mogu da se povežu s nebom, jer religija čini čoveka duhovnim, i povezuje ga s anđelima, koji su duhovni. Živeti dobro iz religije, to je misliti, hteti, i činiti jer tako Reč uči, i zato što Gospod tako zapoveda; dok ne živeti iz religije, to je misliti, hteti, i činiti iz građanskih i moralnih zakona. Ovi drugi se povezuju, jer poštuju samo te zakone, samo sa svetom, za koji su ti zakoni dati; ali oni prvi gledaju na Gospoda, i povezuju se s Njim.

Razlog da se i Neznabošci spasavaju je samo zbog toga što poštuju religiju, misleći i govoreći, da treba da postupaju na određeni način, i ni nakoji drugi, jer da je to u skladu s njihovom religijom, a da se ta i ta stvar ne sme činiti, jer da je to suprotno tim zakonima, stoga protivu Božanskog; i kada tako misle i postupaju, daje im se duhovni život, koji je takav, da oni poslije primaju istine u duhovnom svetlu lakše nego oni Hrišćani koji, kad rade bilo šta, ne misle iz Reči, ni iz doktrine crkve, koja je iz Reči. Oni koji ne misle iz religije, pošto nisu duhovni, ti nemaju savest; ako bi se stoga njihove spoljašnje sponse, a to su strah od zakona i gubitak ugleda,

uklonile, oni bi jurnuli u svako nevaljalo delo; dok, s druge strane, ako bi se spoljašnje spone, koje su strah od zakona i gubitak ugleda, uklonile od onih koji misle iz religije, oni bi i dalje postupali pravedno, iskreno i dobro; jer se oni boje Boga, i ostaju u životu poslušnosti i ljubavi prema bližnjem zbog influksa iz neba od Gospoda, s kojim su povezani. Razlog što se oni koji odvajaju ljubav prema bližnjem od vere nazivaju Nikolincima, je uglavnom zbog zvuka tog izraza u nebu, jer takav je zvuk od istine i vere, a ne od dobra ili ljubavi prema bližnjem. (Da se iz samih izraza u Reči može poznati da li se odnose na dobro ili istnu, stoga da li se odnose na jedno odvojeno od drugoga, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 241.)

108. (Stih 7) *Ko ima uvo neka čuje šta govori Duh crkvama.* Da ovo označava da onaj ko razume, treba da posluša šta uči Božanska istina koja proističe od Gospoda, i šta kaže onima koji pripadaju Njegovoj crkvi, vidi se iz značenja onoga ko ima uši neka čuje, što znači da onaj koji razume treba da sluša i da posluša (da čuti označava razumeti u činiti, ili poslušati, može se videti gore, br. 14); iz značenja Duha, u ovom slučaju Duha Božijeg, što je Božanska istina koja proizilazi od Gospoda (o čemu vidi *Nebeske Tajne*, br. 3704,5307,6788,6993,7004,9820,10330); i iz značenja crkava, što označava one koji su u istinama od dobra, ili u veri od ljubavi prema bližnjem, stoga one koji pripadaju crkvi, jer samo ovakvi pripadaju crkvi. Ove reči, naime, *Ko ima uvo neka čuje šta Duh govori crkvama*, kaže se za svaku od tih crkava (ovde za Efesku crkvu, a posle za Smiransku crkvu, stih 11; za Pergamsku crkvu, stih 17; za Tijatirsku crkvu, stih 20; i Sardsku, pogl III, 4; i za Filadelfijsku, stih 13, i Laodikijsku, stih 22 (*prim. prev. ova poslednje tri navoda ne nalaze se u našim prevodima na tim mestima*)); jer svak ko pripada crkvi može znati, da znati i razumeti istine i dobra vere, ili doktrine, i Reč, da to ne čini crkvu, nego poslušati, to jest, razumeti i činiti, da to čini crkvu; jer to je ono što je označeno rečima, *Ko ima uvo neka čuje šta Duh govori crkvama*, jer ovo čini crkvu, i stvara nebo kod čoveka, a ne znanje i razumevanje bez dela; stoga ponekad i Gospod koristi iste reči,

Ko ima uši neka čuje (kao kod Mat. XI, 15; XIII, 43; Marko IV, 9,23;VII, 16; Luka VIII, 8; XIV, 35).

U Apokalipsi se dodaje, *Šta Duh govori crkvama*, jer se ovim označava šta Božanska istina uči i govori onima koji pripadaju crkvi, ili, što je isto, šta Gospod uči i kaže. Jer sva Božanska istina proizilazi od Njega (vidi delo, *Nebo i Pakao*, br. 13,133,137,139; stoga Gospod nije koristio reči, *Šta Duh govori*, jer je On bio sama Božanska istina koja to govori.

Da poznavati i razumevati Božanske istine ne čini crkvu i ne stvara nebo kod čoveka, nego znanje, razumevanje, i dela, što Gospod naučava jasno u mnogim odlomcima; kao kod Mateje,

Svaki, dakle, koji sluša ove moje reči i izvršuje ih, kazaću da je kao mudar čovek koji sazida kuću svoju na kamenu; I svaki koji sluša ove moje reči, a ne izvršuje ih, on će biti kao čovek lud koji sazida kući svoju na pesku (VII, 24,26).

Ponovo:

A posijano na dobroj zemlji to je koji sluša reč i razume, i koji dakle i rod rađa (XIII, 23).

I kod Luke:

Svaki koji ide za mnom i sluša reči moje i izvršuje ih, kazaću vam kakav je:

On je kao čovek koji gradi kuću, pa iskopa i udubi i udari temelj na kamenu. A koji sluša a ne izvršuje, on je kao čovek koji načini kuću na zemlji bez temelja (VI, 47,48,49).

Kod istoga:

Mati moja i braća moja su oni koji slušaju Reč Božiju, i tvore je (VIII, 21);

pored mnogih drugih odlomaka. U ovim odlomcima slušati prosto označava slušati, što je poznavati i razumevati; slušati, i u običnom govoru, ima ovo značenje kada čovek kaže da čuje bilo šta; ali to označava kako razumevati tako i slušati onda kad se kaže dati uvo, ili paziti; tako isto kad se kaže poslušati. Osim toga, oni koji odvajaju život od vere, oni su kao oni o kojima Gospod kaže kod Mateja:

Gledajući ne vide, i čujući ne čuju niti razumeju (XIII, 13,14,15; Jezek. XII, 2).

109. Koji pobijedi daću mu da jede od drveta života. Da ovo označava da koji prima u srce, da će biti ispunjen dobrom ljubavi, a otuda i nebeskom radošću, vidi se iz značenja pobediti, što je primiti u srce, o čemu ćemo govoriti u onome što sledi; i iz značenja jesti, što je usvajati i povezati se (o čemu vidi *Nebeske Tajne*, br. 2187,2343,3168,3813,5643; i iz značenja drveta života, što je dobro ljubavi, a otuda i nebeska radost, o čemu ćemo ubrzo govoriti. Razlog da pobediti označava primiti u srce je to, što svako ko treba da primi duhovni život, treba da se bori protivu zala i obmana svog prirodnog života, i kada ih pobedi, tada se dobra i istine, koje pripadaju duhovnom životu, primaju u srce (primiti u srce je primiti u volju i ljubav, jer srce u Reči označava volju i ljubav, kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 2930,3313,7542,8910,9113,10336); stoga primiti dobra i istine u srce, je činiti od volje ili ljubavi; to je ono što se naziva pobedom. Razlog da drvo života označava dobro ljubavi, a otuda i nebesku radost je to, što drveće označava stvari koje su unutar čoveka, koje pripadaju njegovom unutrašnjem umu, ili njegovom spoljašnjem umu, grane i lišće označavaju one stvari koje pripadaju poznavanjima istine i dobra, dok plodovi označavaju sama dobra života. Ovo značenje drveća je poreklom iz duhovnog sveta; jer se u tome svetu vidi drveće svake vrste; i ta drveća korespondiraju unutrašnjem u umovima anđela i duhova; lepa i plodna drveta, unutrašnjem kod onih koji su u dobru ljubavi, a otuda i u mudrosti; drveta manje lepa i plodna, onima koji su u dobru vere; dok drveta koja imaju lišće ali ne i plodove, onima koji su samo u poznavanjima istine; a drveta koja imaju neprijatnu boju, s lošim (bolesnim) plodovima, onima koji su u poznavanjima a u zlu života; ali onima koji nisu u poznavanjima, a u zlu su života, njima ne korespondiraju drveta, nego kamenje i pesak.

Ovi izgledi u duhovnom svetu ulivaju se iz korespondencije; jer se unutrašnji delovi uma kod stanovnika toga sveta predstavljaju u tim oblicima pred očima anđela. (Ove se stvari mogu bolje videti u dva članka u delu, *Nebo i Pakao*; u prvom, gde se govori o korespondencijama neba sa stvarima na zemlji, br. 103-115; u drugom, gde se govori o reprezentativima i značenjima u nebu, u br. 170-176, i br. 177-190.) To je razlog da se drveće pominje tako često u Reči, a čime se

označavaju stvari koje pripadaju čovekovom umu; i to je razlog da se u prvim poglavljima Postanja kaže da su postavljeni u Edenskom vrtu drvo života, i drugo drvo poznanja. Drvetom života, koje se tamo pominje, označava se dobro ljubavi prema Gospodu, a otuda i nebeska radost, koju su imali oni koji su u to vreme sačinjavali crkvu, a koji su bili označeni čovekom i njegovom ženom; dok se drvetom poznanja označava uživanje u poznavanjima bez neke druge svrhe nego da se stekne ugled učenog, odnosno radi počasti i dobitka. Razlog da drvo života označava i nebesku radost je to, što dobro ljubavi prema Gospodu, koje je posebno označeno tim drvetom, nosi u sebi tu radost. (Vidi delo, *Nebo i Pakao*, br. 314-385, i *Nauk Novoga Jerusalima*, br. 230-239.)

Da drveta, koja se često pominju u Reči, označavaju unutrašnje i spoljšnje umove, kao što i stvari koje se rađaju na drveću, kao lišće i plodovi, što označavaju stvari koje se od njih dobijaju, vidi se iz sledećih odlomaka:

Posadiću u pustinji kedar, sitim, mirtu, i maslinu; posadiću u pustoj zemlji jelu, brijest, i šimšir (Isaija XLI, 19).

Ovde se govori o uspostavljanju crkve:

Slava Livanska tebi će doći, jela, brijest, i šimšir, da ukrase mjesto svetinje moje (Isaija, LX13).

I sva će drveta poljska poznati da ja Jehova snizih visoko drvo i uzvisih nisko drvo, posuših zeleno drvo, i učinih da ozeleni suvo drvo (Jezikilj, XVII 24).

Upaliću oganj u tebi, i on će proždreti svako zeleno drvo u tebi, i svako suvo drvo (Jezekilj, XX, 47).

Loza posahnu i smokva uvenu; šipak i palma i jabuka i sva drveta poljska posahnuše, jer nesta radosti između sinova ljudskih (Joilo I, 12).

I prvi anđeo zatrubi, i posta grad i oganj, smešani s krvlju, i padoše na zemlju; a trećina drveta izgori (Apok. VIII, 7).

Navukodonosor vide u snu *drvo usred zemlje, i visina mu velika. Drvo bješe jako i veliko, a lišće mu bješe lijepo i rod obilan (Danilo, IV, 10-12).*

Zato što drveće uopšte označava stvari koje pripadaju čoveku, i sačinjavaju unutrašnje njegovog uma, pa stoga i duhovne stvari koje pripadaju crkvi, a i jedne i druge su stvari različite, stoga se pominju mnoge vrste drveća, a svako drvo označava nešto posebno, kao što je pokazano u *Nebeskim Tajnama*, kao ono što je označeno maslinovim drvetom, br. 9277,10261; i šta je označeno kedrom, br. 9472,9486,9528,9715,10178; a šta lozom, br. 1069,5113,6375,9277; a šta smokvom, br. 217,4231,5113, i tako dalje.) Osim toga, stvari koje su na drveću, kao listovi i plodovi, označavaju stvari koje pripadaju čoveku; listovi označavaju istine koje mu pripadaju, a plodovi dobra, kao u sledećim odlomcima:

Jer će biti kao drvo usađeno kraj vode i koje niz potok pruža žile svoje, a list mu se zeleni, i ne prestaje rađati plod (Jer. XVII, 8).

Rekom koja je izlazila iz kuće Božije , po brijegu njenom rašće drveta svakojaka rodna, kojima lišće ne opada niti će roda na njima nestajati; svakoga će mjeseca rađati rod nov, jer joj voda teče iz svetinje; za to će rod njihov biti za jelo a lišće njihovo za lijek (Jezekilj, XLVII, 12).

Nasred ulica njegovijeh i s obje strane rijeke drvo života, koje rađa dvanaest rodova dajući svakoga mjeseca svoj rod; i lišće od drveta bijaše za iscijeljivanje narodima (Apok. XX, 1,2).

Blago čovjeku kojemu je omililo zakon ; on je kao drvo usađeno kraj potoka, koje rod svoj donosi u svoje vrijeme, i kojemu list ne vene (Psalam I, 1-3).

Site se drveta Božija, kedri Livanski, koje si posadio (Psalam CIV 16).

Hvalite Jehovu, plodna drveta, i svi kedri (Psalam CXLVIII, 9).

Pošto plodovi označavaju dobra života kod čoveka, stoga je u Izrailjskoj crkvi, koja je bila reprezentativna, bilo zapovješeno da se plod drveća, kao i ljudi, obreže, o čemu je ovako napisano: Plod drveta koje je za jelo, da se obreže u zemlji Hananskoj;

Tri godine da vam je neobrezano, ne jedite ga, a četvrte godine neka bude sav rod njegov posvećen u hvalu Jehovi. Pa tek pete godine jedite voće s njega (Levitska XIX, 23,24,25).

Pošto plod drveta označava dobra života, stoga je zapovješeno , da

U prvi dan /sjenica/da uzmete voća s lijepijeh drveta, i grana palmovijeh, i grana s gustijeh drveta i vrbe s potoka, i veselite se pred Jehovom Bogom svojim (Levitska, XXIII, 40,41);

jer su se sjenicama označavala dobra ljubavi, a otuda i sveto bogoštovanje (vidi *Nebeske Tajne*, br. 414,1102,2145,2152,3312,4391,10545); a da se praznikom sjenica označavalo usađivanje toga dobra ljubavi , vidi br. 9296. Pošto je plod označavao dobra ljubavi, koja su dobra života, stoga je postojao blagoslov, da polja rode svoj plod; a među kletvama, da ne rode plod (vidi Levitska, XXVI, 4,20). Stoga je bilo zabranjeno kvariti drveta, koja nose dobar plod, sekirom kada se opkoljava neki grad (Zakoni Ponovljeni XX, 19,20).

Iz svih se ovih razmatranja sada vidi da se plodovima označavaju dobra ljubavi ili, što je isto, dobra života, koja se nazivaju i delima, a što je označeno u ovim odlomcima kod Jevanđelista:

Već sjekira kod korjena drvetu stoji; svako dakle drvo koje ne rađa dobra roda, siječe se i u oganj se baca (Mat. III, 10; VII,16-21).

Ili usadite drvo dobro, i rod njegov biće dobar; ili usadite drvo zlo, i rod njegov zao biće; jer se po rodu drvo poznaje (Mat. XII, 33; Luka, VI, 43,44).

Svaku lozu na meni koja ne rađa odsjeći će je; i svaku koja rađa rod očistiće je da više roda rodi (Jovan XV, 2-8).

Jedan čovek imadijaše smokvu usađenu u svome vinogradu, i dođe da traži roda na njoj, i ne nađe. Onda reče vinogradaru: evo treća godina kako dolazim i tražim roda na ovoj smokvi, i ne nalazim; posjeci je dakle, za što da zemlji smeta? (Luka, XIII, 6-9).

I ugledaši smokvu jednu kraj puta dođe k njoj, i ne nađe ništa na njoj do lišća sama, i reče joj: da nikad na tebi ne bude roda do vijeka. I odmah usahnu smokva (Mat. XXI, 19; Marko VI, 13,14,20).

Smokvinim drvetom se označava prirodni čovek i njegovo unutrašnje, a plodovim njegova dobra (vidi *Nebeske Tajne*, 217,4231,5113; a lišće označava poznavanja, (br. 885). Otuda je jasno šta je označeno smokvinim drvetom koje usahne, jer ga je Gospod našao samo sa lišćem, a ne i sa plodom. Svi se ovi odlomci navode kako bi se znalo da je drvetom života posred raja Božijeg označeno dobro ljubavi koja proističe od Gospoda, kao i nebeska radost iz toga.

110. Koje je nasred raja Božijega. Da ovo označava da sva poznavanja dobra i istine u nebu i u crkvi, gledaju ka tome i otuda potiču, vidi se iz značenja posred, što je središte prema kojem su okrenute sve stvari uokolo, i od kojega sve one proističu (o čemu vidi gore, br. 97); i iz značenja raja, što su poznavanja dobra i istine, kao i inteligencija iz toga (o čemu vidi *Nebeske Tajne*, br. 100,108,1588,2702,3220). A pošto su ove stvari označene rajem, stoga se rajem Božijim označava nebo, a pošto se označava nebo, stoga se označava i crkva; jer je crkva Gospodovo nebo na zemlji; ovi se nazivaju rajem Božijim, jer je Gospod posred njih, a od Njega je sva inteligencija i mudrost. Pošto se do sada nije znalo da su sve stvari u Reči napisane preko korespondencija, i da se duhovne stvari nalaze i u najmanjim stvarima koje se tamo iznose, veruje se da se rajem, o kome se govori u drugom poglavlju Postanja, označava rajski vrt, dok u stvari se tu ne misli na zemaljski vrt, nego na nebeski vrt, koji posjeduju oni koji su inteligentni i mudri zbog poznavanja dobra i istine (vidi gore, br. 109, i djelo, *Nebo i Pakao*, br. 176,185). Stoga se vidi ne samo šta je označeno rajem, ili vrtom Edenskim, nego šta je označeno rajevima, ili vrtovima Božijim, koji se pominju u drugim delovima Reči; kao kod Isaije:

Jehova će utešiti Sion, i utešiće sve razvaline njegove, i pustinju njegovu učiniće da bude kao Eden i pustoš njegova kao vrt Jehovin, radost i veselje će se nalaziti u njemu (LI, 3).

Kod Jezekilja:

Bio si u Edenu vrtu Božijem; pokrivalo te je svako drago kamenje (XXVIII, 13).

Ove se stvari kažu o Tiru, jer se Tirom označava u Reči crkva koja je u poznavanjima dobra i istine, a odatle u inteligenciji (vidi *Nebeske Tajne*, br. 1201). Otuda stečena inteligencija označena je Edenom, vrtom Božijim, kao i svakim dragim kamenom kojim je bio pokriven (vidi *Nebeske Tajne*, br. 114,9863,9865,9873). Kod istoga:

Gle, Asirac bješe kedar na Livanu, lijepijeh grana i debela hlada. Kedri u vrtu Božijem ne mogahu ga zakloniti, jele ne mgahu se izjednačiti s njegovijem granama. Učinih ga lijepa mnoštvom grana da mu zavidaahu sva drveta Edenska što bijahu u vrtu Božijem (XXXI, 3,8,9).

Asirom se označavaju u Reči oni koji postaju razumni kroz poznavanja dobra i istine, stoga one koji su prosvetljeni iz neba. (Da Asir označava čovekovo Racionalno, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 119,1186). Sada će se nešto reći kako bi se objasnilo, kako to da se poznavanja dobra i istine odnose na dobro ljubavi ka Gospodu. A i da iz Njega proističu; a što je označeno ovim

rečima: *Onome ko nadvlada daću da jede s drveta života koje je posred raja Božijeg.* Dobro ljubavi ka Gospodu je Gospod Sam jer Gospod je u dobru Svoje vlastite ljubavi kod čoveka, duha, i anđela.

Da sva poznavanja dobra i istine gledaju k ovome, ili ka Gospodu, poznato je u Hrišćanskoj Crkvi; jer doktrina crkve uči da bez Gospoda nema spasenja; a isto tako, da je svo spasenje u Gospodu; poznavanja dobra i istine, ili doktrina iz Reči, uče kako čovek može da dođe k Bogu i da se poveže s Njim. (Da se niko ne može povezati s Bogom, osim preko Gospoda, može se videti u Nauku Novoga Jerusalima, br. 283,296.) Stoga je očito da sve što crkva uči iz Reči, da se odnosi na Gospoda i na ljubav prema Njemu, kao cilju prema kome se svi kreću: Da sva poznavanja dobra i istine, ili doktrinarne stvari iz Reči, proizlaze od Gospoda i to je poznato u crkvi; jer se uči u crkvi da je sve u ljubavi i veri iz neba, a ništa iz čoveka, kao i to, da niko ne može voliti Boga i verovati u Njega od sebe samog. Voleti Boga i verovati u Njega, povezano je sa svim stvarima koje crkva uči, a koje se nazivaju doktrinama i poznavanjima, jer iz njih se voli Gospod i veruje u Njega. Ljubav i vera ne daju se čoveku bez prethodnih poznavanja; jer bez ovih potonjih čovek bi bio prazan. Iz ovih razmatranja sledi, da sve u ljubavi i veri proističe od Gospoda a tako isto i sve poznavanja dobra i istine, koja sačinjavaju i oblikuju ljubav i vjeru, proističu od Njega, jer sva ova poznavanja gledaju ka Gospodu, i proističu od Njega; i sve ono što je označeno rajem Božijim; stoga se sva drveta u raj u nazivaju drvetima života, i drvetima Jehovinim. Tako, u Apokalipsi ona se nazivaju drvetima života:

I nasred ulica njegovijeh i s obje strane rijeke drvo života, koje rađa dvanaest rodova (XXII 1,2);

a drveta Jehovina kod Davida:

Site se drveta Božija, kedri Livanski, koje si posadio (Psalam CIV, 1).

Stoga je jasno da se drvetom života posred raja, označava svako drvo tamo, to jest, svaki čovek, posred kojega, to jest, u kojemu je Gospod. Iz ovih razmatranja, kao i iz onih koja su navedena u pretodnom članku, može se znati šta je označeno tvrdnjom, da će se onome ko nadvlada dati da jede s drveta života, koje je posred raja Božijega.

111. (Stihovi 8-11). **8. I anđelu crkve Smiranske napiši: tako govori prvi i pošljednji, koji bješe mrtav, i evo je živ.** 9. *Znam tvoja djela, i nevolju, i siromaštvo (ali si bogat), i hule onijeh koji govore da su Jevreji, a nijesu, nego su zbornica sotonina.* 10. *I ne boj se oda šta što ćeš postradati. Gle, đavo će neke od vas metati u tamnicu, da se iskušate, i imaćete nevolju do deset dana. Budi vjeran do same smrti, i daću ti vijenac života.* 11. *Ko ima uvo da čuje, neka čuje šta govori Duh crkvama: koji pobijedi neće mu nauditi druga smrt.*

8. I anđelu crkve Smiranske napiši, označava, za sjećanje onima koji unutar crkve žele da razumeju Reč, ali je još ne razumeju, i da imaju samo malo znanja o istini i dobru, koje u srcu žele; tako govori prvi i pošljednji, označava Gospoda koji vlada

nad svim stvarima iz Božanskog Ljudskog, od prvašnjih stvari preko poslednjih; *koji bješe mrtav, i evo je živ*, označava da je On odbačen, ali da je uprkos toga večni život od Njega. 9. *Znam tvoja djela*, označava ljubav; *i nevolju*, označava nestrpljenje zbog želje da se upoznaju istine; *i siromaštvo (ali si bogat)*, označava priznavanje da ne znaju ništa od samih sebe; *i hule onijeh koji govore da su Jevreji, a nijesu*, označava grdnje onih koji misle da su sami od sebe u poznavanjima dobra i istine; *nego su zbornica sotonina*, označava da ne treba biti žalostan zbog ovakvih progona . .

10. *I ne boj se oda šta što ćeš postradati*, označava da ne treba biti tužan zbog ovakvih progona. *Gle, đavo će neke od vas metati u tamnicu*, označava da će oni koji su u obmanama od zla, pokušati da ih liše istine iz Reči; *da se iskušate*, označava da će uprkos tome porasti želja za istinom iz Reči; *i imaćete nevolju do deset dana*, označava da će napadi i iskušenja potrajati izvjesno vreme. *Budi vjeran do same smrti*, označava nastaviti u istinama sve do smrti; *i daću ti vijenac života*, označava mudrost, a otuda i večnu sreću. 11. *Ko ima uvo da čuje, neka čuje šta govori Duh crkvama*, označava da onaj ko razume treba da poslušá ono što Božanska istina, koja proističe od Gospoda, uči i govori onima koji pripadaju Njegovoj crkvi; *koji pobijedi neće mu nauditi druga smrt*, označava da onaj koji ostane u pravom osećanju za istinu do kraj života u prirodnom svetu, da će doći u Novo Nebo.

112. (Stih 8) I anđelu crkve Smiranske napiši. Da ovo označava potsećanje onima unutar crkve koji žele da razumeju Reč, a ne razumeju je, da imaju samo malo znanja o istini i dobru, a koje žele u srcu, vidi se iz značenja potsećanja (vidi gore, br. 95); i iz značenja anđela Smiranske crkve, a to su oni koji unutar crkve žele da razumeju Reč, a koji je još ne razumeju, da stoga imaju malo znanja o istini i dobru, koje, međutim, žele u srcu. Da su ovi označeni anđelom Smiranske crkve, vidi se iz onoga što je napisano tome anđelu, a što sledi. Jer se može znati šta je označeno anđelima nekoliko crkava samo preko unutrašnjeg smisla onoga što im je napisano. U onome što je napisano anđelu Efeske crkve, o kojemu se govori gore, opisuju se oni koji su u poznavanjima istine i dobra, ali ne u isto vreme i u životu u skladu s njima; a sada se opisuju oni koji su u poznavanjima istine i dobra, a u isto vreme i u životu u skladu s njima; ovi poslednji su oni koji imaju osećanje istine koje je duhovnog porekla, dok su prethodni oni koji imaju osećanje istine koje je prirodnog porekla. Uopšte, osećanje za istinu ima dva porekla, naime, prirodno poreklo i duhovno poreklo. Oni koji imaju osećanje istine prirodnog

porekla, njihov je pogled prvenstveno uperen ka sebi i ka svetu, pa je stoga prirodan; ali oni koji imaju osećanje istine duhovnog porekla, njihov je pogled prvenstveno uperen ka Gospodu i ka nebu, pa je stoga duhovan. Čovekovo osećanje ili ljubav gleda ili prema nadolje ili prema nagore; oni koji gledaju prema sebi i svetu, gledaju nadolje; a oni koji gledaju prema Gospodu i nebu, gledaju nagore. Unutrašnje čovjekovog uma doista gleda tamo gde je njegova ljubav ili osećanje, jer njegova ljubav to određuje; a čovek ostaje posle smrti onakav u večnosti kakav je pravac u kome gleda njegovo unutrašnje. Gledati nadolje ili nagore, to je gledati od ljubavi kroz razumevanje; a to znači pomoću onih stvari koje oblikuju i sačinjavaju razumevanje, a to su poznavanja istine i dobra.

Razlog da je baš to napisano anđeli Efeske crkve je to što je to bilo o onima u crkvi koji su u poznavanjima istine i dobra, a ne u isto vreme i u životu u skladu s njima, to jest, jer je to o onima koji su u osećanju istine koje je osećanje prirodnog porekla; a sada, u onome što je napisano anđelu Smiranske crkve, o onima koji su u poznavanjima istine i dobra, a u isto vreme i u životu u skladu s njima, to je o onima koji su u osećanju za istinu duhovnog porekla, što je prethodno prvo načelo crkve, a potom je drugo. Jer niko se ne može uvesti u crkvu, i primiti oblik neba, osim kroz poznavanja istine i dobra iz Reči, bez čega čovek ne bi znao put prema nebu, i bez kojega Gospod ne bi mogao biti kod njega. Da bez poznavanja istine i dobra iz Reči, niko ne može da zna ništa o Gospodu, anđeoskom nebu, ili o ljubavi prema bližnjem i veri, svako može lako da zna; a ono što čovek ne zna, o tome ne može misliti, pa tako ni hteti, pa ni verovati ili voleti. Stoga je jasno da čovek preko poznavanja uči o putu u nebo. Da bez poznavanja dobra i istine iz Reči, Gospod ne može da bude prisutan kod čoveka i ne može da ga vodi, i to je poznato; jer u slučaju onoga koji ništa ne zna o Gospodu, o nebu, o ljubavi prema bližnjem i veri, o duhovnom umu, koji je viši um, i koji služi da bi se videlo u svetlosti neba, u tome slučaju je čovek prazan i nema ničega od Božanskog u sebi; a Gospod može da obitava samo u onome što je Njegovo vlastito, to jest, u onim stvarima koje su od Njega; otuda je rečeno, da Gospod ne može da obitava kod čoveka osim ako je čovek u poznavanjima istine i dobra iz Reči, a otuda i u životu u skladu s njima

Iz ovih razmatranja, uzetih zajedno, sledi da prirodni čovek nikako ne može da postane duhovan bez poznavanja istine i dobra iz Reči.

Razlog da se anđelom Smiranske crkve označavaju oni koji su voljni da razumeju Reč, a ne razumeju je, pa su stoga u samo malo znanja o istini i dobru, a ipak ga žele, je to, što su oni u duhovnom osećanju istine, i što žive životom ljubavi prema bližnjem; jer oni imaju duhovno osećanje kao posledicu toga, jer u čoveku je ljubav

prema bližnjemu ono što je duhovno. Oni koji su u tome osećanju, oni proučavaju Reč, i žele da je razumeju, a i zbog toga što postoji bezbroj stvari u njoj koje oni ne razumeju, jer je Reč u svojim njedrima duhovna, i sadrži bezbrojne tajne. Stoga sve dok čovek živi u svetu, i sve dok na sve gleda kao prirodni čovek, može da stekne samo malo znanja o istini i dobru, i to samo uopšte, u šta se mogu usaditi bezbroj stvari kada dođe u duhovni svet, ili nebo. Čovek koji je u osećanju istine i dobra, koje je osećanje duhovnog porekla, tada zna mnogo više nego pre; jer su opšta znanja koja je pre imao, kao posude koje se mogu ispuniti mnogim stvarima, i koje se i ispune kada čovek dođe u nebo. Da je slučaj ovakav, vidi se po tome što su svi anđeli u nebu iz ljudske rase, a njihova je mudrost takva da se može opisati samo neiskazivim i neshvatljivim stvarima, kao što je dobro poznato. (Da su anđeli neba poreklom iz ljudske rase, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 311-317; i u malom delu, *Poslednji Sud*, br. 14-22). Ispunjavanje inteligencijom i mudročću, na koju se gore misli, označeno je ovim Gospodovim rečima kod Luke:

Mjeru dobru i nabijenu i stresenu i prepunu daće vam je u naručje vaše (VI, 38).

Kod Mateja:

Ko god ima, daće mu se, i imaće više (XIII, 12; XXV 29).

I kod Luke:

Gospod reče slugi koji od jedne kese donese deset kesa: Jer su bio vjeran u malom, evo ti dajem vlast nad deset gradova (XIX, 16,17).

Deset označava ono što je mnogo i puno, a gradovima inteligencija i mudrost. (Da deset označava mnogo i puno, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 1988,3107,4638; a da gradovi označavaju stvari koje pripadaju inteligenciji i mudrosti, br. 2449,2712,2943,4493,5297.)

113. Tako govori prvi i poslednji. Da ovo označava Gospoda koji vlada nad svim iz Svog Božanskog Ljudskog, od prvobitnih stvari pomoću poslednjih, vidi se iz značenja prvog i poslednjeg, kada se kaže za Gospoda, što znači da vlada nad svim stvarima od prvobitnih pomoću poslednjih (o čemu vidi gore, br. 41). Da je to Gospod kao Božansko Ljudsko koji, u ovome odlomku i sledećem, govori anđelima crkava, vidi se iz prethodnog poglavlja, u kojemu se slične stvari kažu o Sinu čovečijem; a Sin čovečiji je Gospod kao Božansko Ljudsko (kao što se može videti

gore, br. 63). Ovo postaje sasvim jasno kada se odlomci uporede; jer se u prethodnom poglavlju Sin čovečiji opisuje kao da se vidi *posred zlatnijeh svijenjaka, držeći u ruci sedam zvijezda* (stihovi 13,16). Iste se stvari nalaze i ispred onog što je napisano anđelu Efeske crkve, u ovim rečima:

Tako govori onaj koji drži sedam zvijezda u desnici svojoj, i što hodi posred sedam svijenjaka zlatnijeh (stih 1, ovoga poglavlja).

U prethodnom poglavlju Sin se čovečiji ovako opisuje:

Ja sam prvi i poslednji, i živ sam, a bijah mrtav, i evo me živ na vijek vijeka (Stih 17,18).

Ove se stvari nalaze ispred onoga što je rečeno anđelu Smiranske crkve, u ovim rečima:

Ove riječi govori prvi i poslednji, koji bješe mrtav, a živ je (stih 8).

U prethodnom poglavlju Sin čovečiji ovako se opisuje:

I iz usta njegovijeh izlažase mač oštar s obje strane (stih 16),

a što se nalazi i ispred onoga što je napisano anđelu Pergamske crkve, u ovim rečima:

Tako govori onaj koji ima mač oštar s obje strane (stih 12).

U prethodnom poglavlju, Sin čovečiji se opisuje s očima kao plamen ognjeni, i s nogama od mjedi uglačane, kao kad se mjed rastopi u peći (stihovi 14,15). Ove se reči nalaze ispred onoga što je napisano Tijatirskoj crkvi, u ovim rečima:

Tako govori Sin čovječiji, koji ima oči kao plamen ognjeni i noge kao mjed (stih 18).

Slične se stvari pišu ispred onoga što je napisano anđelima ostalih triju crkava, o čemu ćemo govoriti u sledećem poglavlju. Iz ovih je razmatranja jasno da Sin čovečiji govori ove stvari koje su napisane crkvama. A pošto se Sinom čovečijim označava Gospod kao Božansko Ljudsko (kao što je pokazano gore, br. 63), to sledi da su sve stvari napisane crkvama od Božanskog Ljudskog Gospodovog; otuda sledi i to da je Božansko Ljudsko Sve u svemu crkve, kao što je i Sve u svemu neba. I ovde, pošto je označen kao Prvi i Poslednji, označava se da Gospod iz Svog

Božanskog Ljudskog vlada nad svim stvarima ,od prvobitnih pomoću poslednjih. (Da je Gospod Sve u svemu neba, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 7-12, i br. 78-86, i na drugim mestima. A pošto je Gospod Sve u svemu neba, On je i Sve u svemu crkve, jer je crkva Gospodovo carstvo na zemlji.) Ovo ja mogu da potvrdim, da niko ko ne priznaje Božansko Gospodovo u Njegovom Ljudskom ne može da uđe u nebo. Priznavati Gospodovo Božansko u Njegovom Ljudskom, to je misliti o Njegovom Božanskom kad se misli o Njegovom Ljudskom. Razlog da se ovako o Njemu mora misliti, je to što je celo nebo iz Njegovog Božanskog Ljudskog (kao što se vidi objašnjenou delu, *Nebo i Pakao*, od početka do kraja. Vidi i gore, br. 10,49,52,82.

114. Koji bješe mrtav, i evo je živ. Da ovo označava da je On odbačen, iako je večni život od Njega, vidi se iz značenja biti mrtav, kad se kaže o Gospodu, što znači biti odbačen (o čemu vidi gore, br. 83), i iz značenja biti živ, što označava večni život od Njega (o čemu vidi gore, br, 84). Za Gospoda se kaže da je odbačen kad Mu se ne prilazi i kad Ga se ne priznaje i bogoštuje kao Božansko Ljudsko, nego samo kao Božansko. Danas je stoga On odbačen od onih unutar crkve koji Njemu ne prilaze i koji Njega ne prizanju, nego se mole Ocu da se sažali na njih zbog Sina, iako nijedan čovek, ili anđeo, ne može da priđe Ocu da bi ga bogoštovao neposredno, pošto je Božansko nevidljivo, s kojim niko ne može da se poveže preko vere i ljubavi. Jer ono što je nevidljivo, to ne može da uđe u misao, pa stoga ni u osećanje volje; a ono što ne ulazi u misao, ne ulazi ni u veru, jer ono što pripada veri, to mora da bude predmet u misli. Tako isto, ono što ne ulazi u osećanje volje, to ne ulazi u ljubav, jer stvari koje pripadaju ljubavi, mora da utiču na čovekovu volju, jer sva čovekova ljubav počiva u volji (vidi *Nauk Novoga Jerusalima*, br. 28-35. Dok se o Božanskom Ljudskom Gospodovom može misliti, i tako može da uđe u veru, a otuda u osećanje volje, ili u ljubav.

Stoga je očito se ne može povezati s Ocem osim preko Gospoda, i u Gospodu. Ovo Sam Gospod naučava jasno kod Jevanđelista. Kod Jovana:

Niko nikad nije vidio Boga; samo jedinorodni Sin, koji je u naručju Oca, On ga pokaza (I, 18).

Ponovo:

Ni glasa Njegova kad čujete, ni lica vidjeste (V, 37).

Kod Mateja:

Niti Oca ko zna do Sina, i ako Sin hoće kome kazati (XI, 27).

Kod Jovana:

Ja sam put, istina, i život; niko neće doći k Ocu do kroza me (XIV, 6).

Ponovo:

Kad biste Mene znali, onda biste znali i Oca mojega; onaj koji vidi Mene, vidi Oca; Filipe, vjeruješ li da sam ja u Ocu i Otac u meni, vjeruj Mi, da sam ja u Ocu i Otac u Meni (XIV, 7-11);

i da su Otac i Gospod jedno (X, 30,38).

Ponovo:

Ja sam čokot a vi loze; bez mene ne možete ništa činiti (XV, 5).

Stoga je očito da je Gospod odbačen od onih koji u crkvi prilaze Ocu neposredno, i mole Mu se da se sažali na njih zbog Sina; jer ovi mora da misle da je Ljudsko Gospodovo isto kao i ljudsko nekog drugog čoveka, pa stoga ne mogu da misle o Njegovom Božanskom u Ljudskom, a još manje o Njegovom Božanskom sjedinjenim s Njegovim Ljudskim kao što je duša povezana sa telom, u skladu sa doktrinom sveopšte primljenom u Hrišćanskom svetu (vidi gore, br. 10 i 26).

Ko je taj u Hrišćanskom svetu ko želi da ovim priznavanjem odvoji Njegovo Božansko od Njegovog Ljudskog? Pa ipak, / to se čini/ kada se misli o Ljudskom samom, a ne u isto vreme i o Božanskom u Ljudskom, ili o oba u istoj osobi, iako je doktrine primljena u Hrišćanskom svetu po kojoj Božansko i Ljudsko Gospodovo ne čine dve osobe nego jednu osobu. Oni koji sačinjavaju crkvu danas, doista misle o Gospodovom Božanskom kada misle iz doktrine crkve; ali sasvim je drugačije kada misle i govore u sebi samima odvojeno od doktrine. A neka se zna da je čovek u jednom stanju kada misli i govori iz doktrine, a u drugom kada misli i govori odvojeno od nje. Kad čovek misli i govori iz doktrine, on misli i govori iz memorije svog prirodnog čoveka; ali kada misli i govori bez okova doktrine, tada su njegove misli i govor iz njegovog duha. Jer misliti i govoriti iz duha, to je misliti i govoriti iz unutrašnjeg čovekovg uma; stoga je to njegova stvarna vera. Stanje čoveka posle smrti je onakvo kakve su bile misli i govor njegovog duha unutar sebe nevezane doktrinom, a ne onakvo kakve su njegove misli i govor iz doktrine, ako ovo poslednje nije postalo jedno s onim prethodnim. Kod čoveka postoje dva stanja u pogledu vere i ljubavi; jedno kada je u doktrini, a drugo kada je nevezan njome; ali

stanje njegove vere i ljubavi odvojeno od doktrine njega spasava, a ne stanje njegovoga govora o veri i ljubavi izvedeno iz doktrine, osim ako je ono poslednje jedno sa prethodnim /stanjem vere i ljubavi/. Čovek ne zna ovo, iako je misliti i govoriti iz prirodnog čoveka i njegove memorije, što se vidi iz same okolnosti, da i zao i dobar čovek mogu da misle i govore na ovaj način kada su s drugima /u društvu/. Stoga razloga zli kao i dobri crkveni dostojanstvenici, to jest, i dostojanstvenici koji nemaju vere isto kao i oni koji imaju vere, mogu da propovedaju jevanđelje, s istom revnošću i osećanjem. Razlog je to, da u ovom slučaju, kao što je rečeno, čovek misli i govori iz svog prirodnog čoveka i njegove memorije; dok misliti iz duha nije misliti iz prirodnog čoveka i njegove memorije, nego iz duhovnog čoveka, i iz vere i osećanja ovoga čoveka. Već se iz ovoga vidi, da postoje dva stanja u čoveku, i da ga pređašnje stanje ne spasava, nego ono drugo. Jer je posle smrti čovekov duh onakav kakav je bio u svetu u pogledu duha, pa takav ostaje posle odlaska iz sveta.

Osim toga, da postoje dva stanja čoveka u crkvi, bilo mi je dato da saznam iz mnogih iskustava; jer posle smrti čovek može da se dovede i u jedno i u drugo /stanje/; mnogi su, kada su bili dovedeni u prethodno stanje, govorili su kao Hrišćani, i drugi su im verovali da su Hrišćani, ali čim su se vratili u stanje njihovog vlastitog duha, govorili su kao đavolski duhovi, u potpunoj suprotnosti s onim što su govorili pre (vidi delo, *Nebo i Pakao*, br. 481-498, i br. 499-511). Iz ovih se razmatranja može videti kako treba razumeti da je Gospod odbačen danas od onih u crkvi, to jest, da oni doista iz doktrine kažu da se Gospodovo Božansko mora priznavati i verovati da je jednako sa Božanskim Oca; jer doktrina crkve uči, da *kao što je Otac, tako je i Sin, nestvoren, beskonačan, vječan, svemoguć, Bog, Gospod, nijedan veći ili manji, prije ili poslije drugoga* (vidi Atanasijansko verovanje). Uprkos ovoga, oni, međutim, ne prilaze i ne bogoštuju Gospoda kao Božansko, nego bogoštuju Božansko Oca, kao u slučaju kada se mole Ocu da se smiluje na njihovog Sina. Kad koriste ove reči, oni ne misle o Gospodovom Božanskom, nego o Njegovom Ljudskom odvojeno od Božanskog, stoga o Njegovom Ljudskom kao sličnom nekom drugom čoveku. Tada oni misle ne o jednom Bogu, nego o dva ili tri. Ovako misliti o Gospodu, to je odbacivati Ga; jer ne misliti o Njegovom Božanskom u povezanosti s Njegovim Ljudskim, koji su jedna a ne dve osobe, i koje čine jedno kao duša i telo, to je izostavljati Božansko kroz razdvajanje.

Ponekad sam razgovarao s duhovima koji su, dok su bili u svetu, pripadali Papskoj religiji, i pitao ih da li su u svetu ikada mislili o Gospodovom Božanskom? Rekoše da su mislili često kao što su mislili često i o doktrini s razumevanjem, i da

su tada priznavali da je Njegovo Božansko jednako s Božanskim od Oca, ali odvojeno od doktrine, da su tada mislili samo o Njegovom Ljudskom, a ne i o Njegovom Božanskom. Bili su zapitani zašto kažu da je moć, koja je pripadala Gospodovom Ljudskom, bila data od Oca, a ne od Njega Samog, jer priznaju da je Njegovo Božansko jednako Božanskom od Oca? Tada su se okrenuli, bez odgovora; ali bilo im je rečeno, da je razlog bio to, da su sebi prisvajali svu Njegovu Božansku moć; što nisu mogli učiniti, osim ako odvoje Božansko od Ljudskog. Da oni odbacuju Gospoda, svako može da zaključi iz toga što bogoštuju papu kao da je Gospod, i više ne pripisuju nikakvu moć Gospodu. Ovde ću opisati veliku sablazan koju je izgovorio papa koji se zvao Benedikt XIV. On je izjavio da je verovao, kad je živio u svetu, da Gospod nema nikakvu moć, jer da je prenio svu moć Petru, a onda njegovim naslednicima; dodavši da Rimski sveci imaju više moći nego Gospod, jer da je oni dobijaju od Boga Oca, a da se Gospod nje odrekao potpuno, i prenio je na pape; ali da ga i pored toga treba bogoštovati, jer da se bez takvog bogoštovanja papa ne bi bogoštovao sa svetošću. Ali ovaj je papa, jer je prisvajao sebi ono što je Božansko, čak i posle smrti nekoliko dana, bio bačen u pakao.

115. Razlog da je Gospod rekao anđelu ove crkve, *Ja sam prvi i posljednji, koji bješe mrtav, a evo je živ*, je to što se ovde govori o onima unutar crkve, koji su u duhovnom osećanju istine; a ovi su takvi da traže istinu iz Reči, i koji, kada je nađu, vesele se u srcu, samo zato što su to istine; i da se ovde govori o onima koji su u čisto prirodnom osećanju istine, a koji ne traže istinu niti se vesele jer su to istine, nego samo ostaju u doktrinama svoje crkve, ne brinući se da li su istinite ili lažne; ove /istine/ oni nauče, i zadržavaju u svojoj memoriji, a uz to ih i potvrđuju iz doslovnog smisla Reči; a ovo rade samo zato da steknu slavu, počasti, ili dobit; to su oni kod kojih se kaže da je Gospod mrtaav, to jest, da je odbačen. Duhovno se osjećanja istine, a koje je u tome da se voli istina jer je istina, daje onima koji su povezani sa Gospodom kroz priznavanje i veru u Njegovo Božansko Ljudsko, jer sva istina neba i sva istina crkva ima svoj izvor u Božanskom Ljudskom Gospodvom, jer iz njega proističe Božanska istina, koja se naziva Duhom Istine, ili Svetim Duhom; tako isti i svo osećanje istine i sva mudrost anđela neba. (Da je slučaj ovakav, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 126-140,265-275,346-356). Ovo su oni kod kojih je Gospod živ.

116. (Stih 9) *Znam tvoja djela*. Da ovo označava ljubav, vidi se iz značenja dela, što označava stvari volje ili ljubavi, jer djela proizlaze iz nje, a ono što proističe, je kao

uzrok u svom učinku; jer kad se uzrok ukloni, učinak prestaje. Isti je slučaj i sa čovekovom voljom, i sa delima koja su učinci; volja je uzrok a dela su učinci, i, kao što je dobro poznato, dela su volja u uzroku. Čovekova volja je duhovna, ali njena su dela prirodna; pa se stoga pod delima, u duhovnom smislu, razume volja. Razlog da se delima označava i ljubav je to, što ono što čovek voli, to je ono što on hoće u srcu, i ono što on voli; i ako se predmet detaljnije ispita, videće se da sve stvari čovekove unutrašnje volje pripadaju njegovoj ljubavi. Ali zašto se, u običnom govoru, to naziva čovekovom ljubavi, a ne njegovom voljom, je to što je ljubav mnogostruka, i jedan čovek ih ima mnogo, i sve su one u njegovoj volji; to se opaža u čoveku kao jedno, jer on razlikuje između volje i razuma: volja je samo Duhovno čovekovo, jer je ljubav duhovna. Razlog da se u Reči pominju dela a ne volja, ili ljubav, kao na ovome mestu, gde se anđelu kaže, *Ja znam tvoja djela*, a ne, *I znam tvoju volju*, ili ljubav, je to što su sve stvari u doslovnom smislu Reči prirodne, ali sadrže unutra stvari duhovne. Stoga, da bi se duhovni smisao Reči mogao ispoljiti, duhovni se smisao u prirodnom mora ispitati.

117. I nevolju. Da ovo označava nestrpljenje koje dolazi od želje da se znaju istine, vidi se iz značenja nevolje; jer se ovde govori o onima koji žele da razumeju Reč, ali je još ne razumeju dobro (kao što se može videti, br. 112), a ovi su u stanju nestrpljenja u pogledu duha kada je ne razumeju. Da imaju takavu želju kad ne razumeju, mogu da znaju samo oni koji su u osećanju istine radi istine, dakle, oni koji su u duhovnom osećanju. Ko su ovi, može se videti gore (br. 115). Razlog je to, što su oni povezani s anđelima neba, koji neprekidno žele istine, jer žele inteligenciju i mudrost. Oni ih žele kao što gladan želi hranu; zbog toga se inteligencija i mudrost nazivaju duhovnom hranom. Ovu želju čovek ima od ranog detinjstva, jer kad je dete, a posle kad postane dečak, on je povezan s nebom; a ova želja je iz neba, ali se izgubi kod onih koji se okrenu prema svetu. Iz ovih se razmatranja može saznati šta je želja uma, ili duhovna želja, koja je ovde označena nevoljom. Razlog da imaju ovakvu želju kad čitaju Reč, i kad je ne razumeju dobro je to, što su sve istine neba i crkve iz Reči, i leže sakrivene u njenom duhovnom značenju, ali se otvaraju samo onima koji su povezani s nebom, jer je to značenje Reči u nebu. Međutim, sam duhovni smisao Reči ne uliva se u čoveka neposredno iz neba, nego se uliva u njegovo osećanje, a preko ovoga u njegova saznanja, koja ima, i tako razgori njegovu želju, a tada, onoliko koliko vidi iz doslovnog smisla Reči, toliko prima prave istine crkve. Svako ko je u duhovnom osećanju istine opaža da neke stvari zna, a da je beskonačan broj stvari koje on ne zna. Isto tako, on zna da znati i priznavati ovo, da je to prvi korak ka mudrosti; i da oni nisu

napravili ni prvi korak ka mudorsti , koji su ponosni na svoje znanje, pa zbog toga veruju da su visoko inteligentni. Ovakve osobe su navikle da se ponose više zbog obmana nego zbog istina, jer misle o svojoj vlastitoj slavi, i samo to na njih utiče, a ne sama istina. Ovakvi su samo u prirodnom osećanju, i u želji koja dolazi iz toga (o čemu vidi i ono goe, br. 115).

118. I siromaštvo (ali si bogat). Da ovo označava priznavanje da sami od sebe ne znaju ništa, vidi se iz značenja siromaštva, što je priznavanje u srcu da ništa ne znaju od samih sebe, a o čemu ćemo ubrzo govoriti. Da se ovde misli na duhovno siromaštvo, i da se sa *ali si bogat* označava duhovno bogatstvo, očito je, jer se ove stvari govore o crkvi. Biti duhovno siromašan, a ipak biti bogat, to je priznavati u srcu da čovek ne zna ništa od sebe, da nema ni razuma ni mudrosti, nego da sve znanje, razumevanje i mudrost dolaze od Gospoda. U ovakvom priznavanju su svi anđeli neba; stoga su inteligentni i mudri, i to u stepenu koji odgovara njihovom priznavanju i opažanju da je slučaj takav; jer znaju i opažaju da ništa od istine koja se naziva istinom vere, i ništa od dobra koje se naziva dobrom ljubavi, nije od njih samih, nego od Gospoda; oni isto tako znaju da sve stvari koje razumeju, i u kojima su mudri, da se odnose na istinu vere, i na dobro ljubavi. Isto tako znaju da je njihova inteligencija i mudrost od Gospoda. I pošto ovo znaju i priznaju, a isto tako pošto to žele i vole da je tako, stoga se Božanska istina neprestano uliva u njih od Gospoda, od kojega imaju svu inteligenciju i mudrost, koju primaju srazmerno onome koliko je vole. A s druge strane, pakleni duhovi veruju da sve što misle, hoće, govore i čine, da je od njih samih, a ne od Boga; jer oni ne veruju u Božansko; sledstveno, umesto da su inteligentni i mudri, oni su bezumni i glupi; jer misle protivno istini, a hoće ono što je protivu dobra, a to je biti bezuman i glup. Svaki čovek, koji je u ljubavi prema sebi, postupa na sličan način; jer gleda samo prema sebi, a to čini jer ne priznaje da sva inteligencija i mudrost dolaze od Gospoda. Sledstveno, kada ovakve osobe misle u sebi, one to čine protivu dobara i istina crkve i neba, iako kad govore s ljudima, govore drugačije, iz straha da ne izgube ugled.

Iz ovih se razmatranja može saznati šta je označeno siromaštvom u duhovnom smislu. Razlog da je onaj koji je duhovno siromašan ipak bogat je to, što je on u duhovnom osećanju istine; jer se inteligencija i mudrost ulivaju od Gospoda u njegovo osećanje. Svačije osećanje prima i upija stvari koje su mu srodne, kao što sunder upija vodu; tako duhovno osećanje prima i upija duhovne istine, koje su istine crkve izvedene iz Reči. Razlog da je duhovno osećanje istine od Gospoda

samog je to, što je Gospod Božanska istina u nebu i u crkvi, jer proističe od Njega; i pošto Gospod voli da svakoga povede k Sebi, i da ga spasi, a to se može postići samo preko poznavanja dobra i istine iz Reči, stoga On voli da ove usađuje u čoveka, i da od njih učini načela u njegovom životu; jer samo na ovaj i ni na koji drugi način On vodi čoveka ka Sebi i spasava ga. Stoga je jasno da je svo duhovno osećanje istine od Gospoda, i da niko ne može biti u tome osećanju osim kada priznaje Gospodovo Božansko u Njegovom Ljudskom; jer kroz ovo priznavanje dolazi do povezivanja, a u skladu s povezivanjem i primanje. (O ovome predmetu može se više videti u delu, *Nebo i Pakao*, gdje se govori o mudrosti anđela u nebu, br. 265-275, a o mudrima i prostima u nebu, br. 346-356, i u istom delu, br. 13,19,25,26,133,139,140,205,297,422,523,603, i u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 11-27; i gore, br, 6,59,112,115,117).

Kroz celu Reč često se pominju siromašni i ubogi, kao i gladni i žedni. Siromašnim i ubogim označavaju se oni koji veruju da od sebe samih ne znaju, kao i oni koji ne znaju jer nemaju Reč. Gladnim i žednim se označavaju oni koji neprekidno žele istine, da bi kroz njih postali savršeni. I jedni i drugi se označavaju siromašna, ubogim, gladnim, i žednim, u slijedećim odlomcima:

Blago siromašnima duhom; jer je njihovo carstvo nebesko; blago gladnima i žednima, jer će se nasititi. (Mat. V, 3,6). Blago vama koji ste siromašni duhom; jer je vaše carstvo nebesko. Blago vama koji ste gladni i žedni, jer ćete se nasititi (Luka VI, 20,21).

Siromašnima se propovijeda jevanđelje, i siromašnima propovijeda se jevanđelje (Luka VII, 22; Mat. XI, 5).

Domaćin reče slugi svojemu: idi brže na raskršća i ulice gradske, i dovedi amo siromahe, i kljaste, i bogaljaste, i slijepe (Luka XIV, 21).

Prvenci siromašni nahraniće se, i ubogi će počivati bez straha (Isa. XIV, 30).

Bijah gladan, i nasitiste me; i bijah žedan, i napojiste me (Mat. XXV, 35).

Siromahe i uboge, koji traže vode a nje nema, kojima se jezik osušio od žeđi, jaj

Jehova, uslišaću ih. Otvoriću rijeke na visovima, i izvore usred dolina (Isa. XLI, 17,18).

Iz ovoga poslednjeg odlomka se vidi da se siromašnim i ubogim označavaju oni koji su željni poznavanja dobra i istine; jer voda, koju traže, označava istinu. (Da voda označava istinu vere, može se videti gore, br. 71). Njihova se želja ovde opisuje jezikom koji se osušio od žeđi; a obilje koje treba da imaju, rekama koje se otvaraju na visovima, i izvorima u dolinama.

Oni koji ne znaju da se bogatima označavaju oni koji imaju Reč, i koji stoga mogu da imaju poznavanja istine i dobra, i da se siromašnim označavaju oni koji nemaju Reč, ali žude za istinama, ti mora da pretpostavljaju da su bogatašem kod Luke (XVI, 19, i sledeći stihovi), koji je bio obučen u grimiznu haljinu i tanko platno, označavaju oni koji su bogati u svetu, a siromahom koji je ležao kraj vrata, i želeo da se nahrani mrvicama sa stola bogataša, da se označavaju siromasi u svetu. Ali ovde se bogatašem označava Jevrejska nacija, koja posjeduje Reč, i stoga može da bude u poznavanjima istine i dobra; a siromahom se označavaju Neznabošci, koji nemaju Reč, ali su željni poznavanja istine i dobra. Razlog da se bogataš opisuje obučen u grimiz i tanko platno je to, što grimiz označava pravo dobro (vidi *Nebeske Tajne*, br. 9467.), a tanko platno označava pravu istinu (vidi *Nebeske Tajne*, br, 5319,9469,9596,9744), i jedno i drugo iz Reči. Razlog da je siromah opisan kako leži kod vrata bogataša, i želi da ga nahrane mrvicama koje padaju s njegovog stola je to, što ležati kod vrata označava biti izbačen, i lišen čitanja i razumevanja Reči; a želeći biti nahranjen mrvicama koje padaju sa stola bogataševog označava želeći neke istine iz nje, jer hrana označava stvari znanja, inteligencije, i mudrosti, i uopšte, dobro i istinu (vidi *Nebeske Tajne*, br. 3114,4459,4792,5147,5293,5240,5342,8562,9003), a sto označava ono što prima stvari (vidi *Nebeske Tajne*, br, 9527). Zato što je siromah imao ove želje, što je isto što i biti u duhovnom osećanju istine, stoga se kaže da su ga anđeli odneli u krilo Avraamovo, čime se označava da je bio uzdignut u anđeosko stanje inteligencije i mudrosti; krilo Avraamovo označava Božansku istinu koja je u nebu; jer oni koji su u nebu, ti su sa Gospodom. (Da Avraam u Reči označava Gospoda, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 2010,2833,3245,6804,6847.) Ono što je ovde označeno

bogatašem i siromahom i gladnim, označeno je isto tako bogatim i siromašnim kod Luke:

Gladne napuni blaga, a bogate otpusti prazne (l, 53).

(Da se bogatstvom u Reči označava duhovno bogatstvo, a to su poznavanja istine i dobra iz Reči, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 1694,4508,10227; i u delu, *Nebo i Pakao*, br. 365; a u obrnutom smislu, poznavanja obmane i zla, koje oni potvrđuju iz smisla slova Reči, *Nebeske Tajne*, br. 1694. Da bogatstvo u Reči označava poznavanja istine i dobra, pa stoga i inteligencije i mudrosti, je zbog korespondencije; jer kod anđela u nebu sve stvari izgledaju kao da sijaju, kao da su od zlata, srebra, i dragoga kamenja; a to sve onoliko koliko su u inteligenciji istine i u mudrosti dobra; i kod duhova koji su ispod neba, postoje bogatstva u izgledu u skladu s njihovim primanjem istine i dobra od Gospoda.)

119. I hule onijeh koji govore da su Jevreji, a nijesu. Da ovo označava grdnje od onih koji za sebe misle da su u poznavanjima dobra i istine jer imaju Reč, ali da nije tako, vidi se iz značenja hule, a to je skandalozni prigovor i grdnja; i iz značenja Jevreja, a to su oni koji su u poznavanjima dobra i istine iz Reči; jer Juda, u najvišem smislu Reči, označava Gospoda u pogledu nebeske ljubavi, a u unutrašnjem smislu, Gospodovo nebesko carstvo, i Reč, a u spoljašnjem smislu, označava doktrinu iz Reči, koja pripada nebeskoj crkvi (kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 3881,8363). Stoga se vidi da se hulom onih koji govore da su Jevreji, a nisu, označava skandalozni prigovor i grdnja od strane onih koji kažu da priznaju Gospoda, i da su Njegovom carstvu, i u istinitoj doktrini zato što imaju Reč, a nisu; i uopšte, one koji govore da su u poznavanjima dobra i istine iz Reči, a u stvari su u obmanama i zlima. Oni koji ne znaju unutrašnji smisao Reči, mora da pretpostavljaju da se u proročkim delovima Reči, Judom i Jevrejima, označavaju Juda i Jevreji; ali to nije ono što se označava tim imenima, nego se označavaju oni koji su u doktrini crkve, stoga oni koji su u poznavanjima dobra i istine iz Reči; a u obrnutom smislu, oni koji su u lažnoj doktrini, stoga oni koji preljubočine /koji iznevere/ istine i dobra Reči. Da se ovde ne misli na Judu i na Jevreje, vidi se već iz toga što postoji unutrašnji smisao u svim pojednostima Reči, pa tako i u imenima osoba i mesta. Ovaj smisao govori jedino o stvarima neba i crkve, stoga o takvim stvarima koje su označene Judom i Izrailjem. A pošto je kod njih bila ustanovljena crkva u kojoj su sve stvari bile reprezentativi i značenja nebeskih stvari, stoga se njihovim imenima označavalo ono što suštinski sačinjava crkvu, naime, u najvišem

smislu, Gospoda Samog; u unutrašnjem smislu, Njegovu Reč; a u spoljašnjem smislu, doktrinu iz Reči, kao što je gore rečeno.

Stoga se vidi koliko se varaju oni koji veruju, u skladu sa Slovom, da će Jevreji biti vraćeni u zemlju Hanansku, i da su oni izabrani i da treba da idu u nebo pre ostalih; dok se njih samo malo spasava, jer se spasavaju samo oni koji veruju u Gospoda; a onaj ko veruje u Gospoda u svetu, veruje u Njega i poslije odlaska iz sveta; ali ta Ga je nacija sasvim izbacila iz svoga verovanja. Da se Judom označava Gospod u pogledu Svog carstva i Reči, može se videti iz Izrailjevog proroštva o njegovim sinovima, što, kada se otkrije unutrašnji smisao, pokazuje šta svako pleme predstavlja u crkvi. Da pleme Judino predestavlja Gospodovo carstvo, ili crkvu gdje je Reč, sasvim je jasno iz onoga što se kaže o Judi:

Laviću Juda! s plijena si se vratio, sine moj; spusti se i leže kao lav i kao ljuti lav; ko će ga probuditi? Palica vladalačka neće se odvojiti od Jude niti od nogu njegovijeh onaj koji postavlja zakon, dokle ne dođe onaj kome pripada, i njemu će se pokoravati narodi. Veže za čokot magare svoje, i za plemenitu lozu mlade od magarice svoje; u vinu pere haljinu svoju, a ogrtač svoj u soku od grožđa (Postanje XLIX, 9,10,11). Da pomenute pojedinosti označavaju Gospodovo carstvo, ili crkvu, može se vidjeti u *Nebeskim Tajnama*, gde su one objašnjene. Onaj ko zna da se Judom, u najvišem smislu, označava Gospod, a u unutrašnjem smislu, Njegovo carstvo i Reč, a u spoljašnjem smislu doktrina iz Reči, taj može da zna šta je označeno Judom u mnogim drugim mestima u Reči; kao u ovima:

Čujte ovo, dome Jakovljevi, koji se zovete imenom Izrailjevim, i iz vode Judine izidoste (Isa. XLVIII, 1).

Dom Jakovljevi i Izrailjevi, je crkva; izići iz vode Judine, označava iz doktrine iz Reči; jer je crkva iz toga. (Da voda označava istine doktrine iz Reči, može se videti gore, br. 71.)

I sinove Judine i sinove Jerusalimske predadoste (prodadoste) sinovima Grčkim da biste ih otjerali daleko od međe njihove. I u te dane će svijem potocima Judinijem teći voda, i izaći će izvor iz doma Jehovinog; a Juda će stajati do vijeka i Jerusalem od koljena do koljena (Joilo III, 6,18,20).

Prodati (predati) sinove Judine i sinove Jerusalimske sinovima Grčkim, je falsifikovati dobra i istine crkve; u te dane označava kad bude ta crkva na kraju i kada se ustanovi nova među neznabošcima; svim potocima Judinim teći će voda, označava obilje istina i dobara iz Reči, onima koji su u Novoj Crkvi; da su ovi iz Reči,

označeno je izvorom iz doma Jehovinog. Stoga je jasno da se Judom, koji će ostati doveka, ne označava Juda, ili Jevrejska nacija, nego svi oni koji su u dobru pomoću istina iz Reči.

Slične su stvari označene Judom u sledećim odlomcima:

Na dom Judin smilovaću se, i izbaviću ih. I sabraće se tada sinovi Judinii sinovi Izrailjevi u jedno, i postaviće sebi jednoga poglavara, i otići će iz zemlje, jer će biti velik dan Jezraelski (Osija I, 7,11).

I mnogi će se narodi prilijepiti Jehovi u taj dan; i biće mi narod, i ja ću nastavati među njima; tada će Jehova naslijediti Judu, svoj dio, u zemlji svetoj, i opet će izabrati Jerusalim (Zah. II, 11,12).

Jer će Jehova nad vojskama obići stado svoje, dom Judin, i učiniti da bude kao konj okićen za boj; I ukrijepiću dom Judin (Zah. X, 3,6).

Jer će Bog spasti Sion, sazidaće gradine Judine; i ljudi će se ondje naseliti i naslijediće ga. I natražje (sjeme) će se sluga njegovijeh utvrditi u njemu i koji ljube ime Jehovino nastavaće na njemu (Psalam LXIX, 35,36).

*Jer ću izvesti sjeme iz Jakova i iz Jude našljednika gorama svojim, i naslijediće ih izabrani moji (Isa. LXV, 9); pored mnogo drugih mjesta. (Da se ne označava Jevrejska nacija u Reči na ovim i na drugim mestima gde se nazivaju izabranom i naslednicom, može se dalje videti iz onoga što je navedeno o toj naciji iz *Nebeskih Tajni u Nauku Novoga Jerusalima*, br. 248). Iz ovih razmatranja sada se vidi šta je označeno Hulom onih koji govore da su Jevreji, a nisu.*

120. Nego su zbornica Sotonina. Da ovo označava doktrinu svih njihovih obmana, vidi se iz značenja zbornice, što je doktrina (o čemu ćemo ubrzo govoriti); i iz značenja Sotone, što je pakao odakle izlaze obmane. Postoje dve vrste paklova, jedna vrsta u kojima su oni koji su u zlima, a druga, u kojima su oni koji su u obmanama od zla. Pakao u kome su oni prvi, naziva se jednom rečju, Đavo, a onaj u kome su oni drugi, naziva se jednim izrazom Sotona. Da se paklovi tako nazivaju, sasvim je nepoznato onima koji nisu upoznati s pojedinostima o njima, i koji su oblikovali svoje mišljenje o đavolu, da je on bio stvoren kao anđeo svetla, ali zato što se pobunio, bio je odbačen, zajedno sa svojom četom, i da je tako stvoren pakao. (Da se paklovi nazivaju Đavolom i Sotonom, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 311,544,553; i u malom delu, *Poslednji Sud*, u članku gde se pokazuje da

su nebo i pakao od ljudske rase, br. 14-22). Pored toga, treba znati da, kao što sva dobra i istine proističu iz neba od Gospoda, tako i sva zla i obmane proističu iz paklova. Onaj ko veruje da ovi ističu iz bilo kojeg drugog izvora, vrlo se obmanjuje. Čovek je samo prijemnik ovih, i na koju se god stranu okrene, otuda prima. Ako se okrene prema nebu, a što se postiže dobrima ljubavi i istinama vere, on tada prima dobro i istine od Gospoda; ali ako se okrene prema paklu, a što se ostvaruje preko zala ljubavi i obmana vere, tada prima zlo i obmanu iz pakla. Sada, pošto su sva zla i obmane iz paklova, i pošto su paklovi označeni izrazima Đavo i Sotova, to sledi, da se Đavolom označavaju i sva zla, a Sotonom sve obmane. Ovo je razlog da Sotona označava sve vrste lažne doktrine. Razlog da se zbornicom označava doktrina je to, što se doktrina naučavala u zbornici, i jer su tako podešavane razlike u doktrinarnim predmetima. Da se doktrina (nauk) naučavala u zbornicama, jasno je iz Mat, IV, 23; IX, 35; XIII, 54; Marko I, 21,22,29,39; VI, 2; Luka IV, 15,16,44; XIII, 10,14; Jovan XVIII, 20. Da su se razlike u doktrinarnim stvarima sređivale u zbornicama, može se zaključiti iz onoga što je rečeno kod Mat. X, 17; Marka, XIII, 9; Luke XII, 11; XXI, 12; Jovana IX, 22; XII, 42; XVI, 2,3.

Da je bilo svih vrsta lažnih doktrina u Jevrejaskoj naciji, vidi se iz mnogih stvari koje su poznate o toj naciji; na primer, da su poricali Gospoda, da očekuju Mesiju koji će uspostaviti jedno zemaljsko carstvo, a njih uzdignuti iznad ostalih nacija u svetu; da je njihovo bogoštovanje u spoljašnjim stvarima, i da odbacuju unutrašnje u bogoštovanju koje pripada veri i ljubavi prema Gospodu; da na sve gledaju u Reči kao da se odnosi na njih, i da su to falsifikuju prema predanjima njihovih vlastitih običaja, kao što se može videti, Mat. XV, 6-9; Marko VII, 1-13. Osim toga, šta je karakter te nacije od početka, u pogledu njihovog unutrašnjeg, vidi se iz pesme Mojsijeve (u Zak. Ponovljenim XXXII) i iz mnogih drugih mesta. (Vidi i navode iz *Nebeskih Tajni u Nauku Novoga Jerusalima*, br. 248.)

121. (Stih 10) ***Ne boj se ni oda šta ćeš postradati.*** Da ovo označava da ne treba da žale što su progonjeni, vidi se iz značenja straha kada se govori o onima koji će trpeti progone, što znači da ne treba da žale u umu, jer ovaj strah je i žaljenje; i iz značenja onoga što ćeš postradati od onih koji su u svim vrstama obmane, što znači da će ovi da ih progone. Sada se govori o progonjenju onih koji su u duhovnom osećanju istine od strane onih koji su u obmanama. Ovo se posebno vidi po onima koji su takvoga karaktera u svetu duhova (o čemu vidi što je rečeno u delu, *Nebo i Pakao*, br. 421-535); jer se tamo očituje kakav je ko u unutrašnjoj misli i u nameri, jer je tamo svak ono što je, jer je duh, a duh je ono što misli i

smera. Tamo su svi duhovi povezani ili sa paklovima ili s nebesima. Oni koji su povezani s paklovima, čim opaze nekoga u duhovnom osećanju istine, počnu da gore mržnjom, i nastoje da ga sruše; ne mogu ni da ga pogledaju. Kada ovi primete imalo uživanja u duhovnom osećanju istine, a koje je suštinsko uživanje neba, kao da postanu bezumni, i najveće im je uživanje da ga ugase. Iz ovoga je očito da su svi u paklu u suprotnosti prema duhovnom osećanju istine, a da su svi u nebu u tome osećanju. Slično bi bilo na zemlji među ljudima, kad bi imali opažanje kao što ga imaju duhovi; ali pošto ovo nije slučaj, ovi ne znaju koji su /ljudi/ u duhovnom osećanju, pa ostaju mirni, i ponašaju se u skladu s onim u čemu svet uživa.

Međutim, ovo se ispoljava u crkvama, među onima koji proučavaju religijske dogme, a tako isto i među onima koji su u duhovnom osećanju, na taj način, što se obmane pojave u njihovim mislima, težeći da ugase njihovu želju, i uživanje koje imaju. Ovakve obmane su iz pakla: jer sve što čovek misli ili je iz pakla ili iz neba (kao što je gore rečeno, br. 120).

122. Gle, đavo će neke od vas metati /bacati/ u tamnicu. Da ovo označava da će oni koji su u obmanama od zla pokušavati da vas liše svih istina iz Reči, vidi se iz značenja metati (baciti) u tamnicu, kada se govori o onima koji su u duhovnom osećanju istine, što je pokušaj da ih se liši istina iz Reči (o čemu ćemo govoriti ubrzo), i iz značenja đavola, a što su paklovi koji su u zlu a otuda i u obmanama (o kojima vidi gore, br. 120). Razlog da bacati u tamnicu, kada se govori o onima koji su u duhovnom osećanju istine, označava pokušaj da ih se liši istina iz Reči je to, što su istine kao u tamnici kad obmane provale; a sve dok su one pod pogledom čovekovog uma, istine se ne mogu videti, a još manje mogu biti slobodne. Oni koji su u duhovnom osećanju istine, to jest, oni koji vole istine jer su istine, zadržavaju se u tamnici uvek kada ovi ne razumeju Reč, a žele da je razumeju; obmane koje ih bacaju u tamnicu, ulivaju se iz pakla u prirodni čoveka, kada nad njim vladaju ljubav prema sebi i svetu; jer ova uživanja su izvor svih zala i obmana /iz pakla/ (vidi *Nauk Novoga Jerusalima*, br. 65-83). To je ono što je označeno u duhovnom smislu đavolom koji baca u tamnicu; jer se đavolom označava pakao, a iz pakla proističe svako zlo; a njegov je influks u prirodni čoveka, a ne u duhovni; stoga on /pakao/ utiče na svakoga koje je u uživanju tih ljubavi i koji se njima potčinjava, i tako od njih stvara svoju četvrt; jer svi koji su u paklovima, u zlima su, a otuda i u obmanama iz ljubavi prema sebi i prema svetu (vidi delo, *Nebo i Pakao*, 551-565); ali da se uživanja tih ljubavi menjaju u odovarajuće /korespondirajuće/ stvari (čija se priroda može videti u istom delu, br. 485-490). Ovo bacanje u pakao od strane

đavola, opisuje se u Reči, kada se govori o tome da će Jevreji i nevaljali ljudi progoniti Gospodove učenike, da će ih zlostavljati, i ubijati. Jer se Gospodovim učenicima označavaju oni koji su u istinama od dobra, stoga koji su u istinama od Gospoda; a kada se ovima označavaju Gospodovi učenici, u smislu odvojenom od osoba (koji je pravi duhovni smisao Reči), tada se označavaju same istine i dobra, koji su od Gospoda kroz Njegovu Reč. (Da se sa dvanaest Gospodovih učenika označavaju sve stvari vere i ljubavi, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 2129,3354,3488,3858,6397; da se Reč razumeje u nebu odvojeno od osoba, može se videti gore, br. 99,100).

Onaj ko zna da se Gospodovim učenicima označavaju svi oni koji su u istinama od dobra od Gospoda, a u apstraktnom smislu, same istine od dobra, i da se njihovim bacanjem u tamnicu od strane đavole označava napor onih koji su u obmanama od zla da one liše istina, a u apstraktnom, zadržavanje ili utamničenje istina od obmana, kao što je gore rečeno, taj će moći da razume svaki od ovih smislova u sledećim odlomcima:

Metnuće na vas ruke svoje, i goniće vas, i predavati vas u zbornice i u tamnice imena mojega radi (Luka XXI, 12).

(Imena Gospodovog radi označava zbog dobara ljubavi i istina vere, od Njega, može se videti gore, br. 102.)

Tada će vas predati na muke, i pobiće vas, i svi će narodi mrzeti na vas, imena mojega radi (Mat. XXIV, 9,11).

Oni će vas predavati u sudove, i po zbornicama biće vas, mene radi (Marko XIII, 9).

Zato, evo, ja ću k vama poslati proroke i premudre i književnike; i vi ćete jedne pobiti i raspeti, a jedne biti po zbornicama svojim i gonti ih od grada do grada (Mat. XXIII, 34)

Bijaše čovjek domaćin koji posadi vinograd, i ogradi ga plotom, i iskopa u njemu pivnicu, i načini kulu, i dade ga vinogradarima, i otide. A kad se približi vrijeme, posla sluge svoje vinogradarima da prime rodove njegove. A ovi pohvatavši sluge njegove jednoga izbiše, a jednoga ubiše, a jednoga zasuše kamenjem. Opet posla druge sluge; i učiniše isto. Potom posla sina svojega govoreći: postidjeće se sina mojega. A ovi rekoše među sobom: ovo je našljednik; hodite da ga ubijemo i da nama ostane dostojanstvo njegovo. A oni ga uhvatiše, i izbaciše iz vinograda, i ubiše ga (Mat. XXI, 33-44).

Zato i premudrost Božija reče: poslaću im proroke i apostole, i od njih će jedne pobiti, a druge protjerati (Luka XI, 49).

(Da se prorocima u Reči označavaju oni koji propovijedaju istinu i, u apstraktnom smislu, doktrina istine, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 2534, 7269; a da apostoli imaju slično značenje, vidi gore, br. 100).

Blago vama kada vas uzasramote i usprogone i reku na vas svakojake rđave riječi lažući, mene radi. Radujte se i veselite se, jer je velika plata vaša na nebesima, jer su tako progonili proroke prije vas (Mat. V, 11,12).

Blago vama kad vas ljudi omrznu i kad vas rastave i osramote, i razglase ime vaše kao zlo, Sina radi čovječijega. Radujte se u onaj dan i igrajte, jer, gle, vaša je velika plata na nebu. Jer su tako činili prorocima ocevi njihovi (Luka VI, 22,23).

Ovome je slično značenje Gospodovih reči Njegovim učenicima, u kojima ih podstiče da uzmu svoj krst i da Ga slede; kao u sledećim odlomcima:

Isus reče učenicima Svojim: ako neko pođe za mnom, neka se odrekne sebe, neka uzme krst na se, i neka ide za mnom (Mat. XVI, 21; Marko VIII, 34).

Odreći se sebe, to je odbaciti zla koja su od propriuma (prim. prev, proprium je niže ili prirodno ja ili ego):

Onaj koji ne nosi svoj krst, i ne ide za mnom, ne može biti moj učenik (Luka XIV, 27).

Isus reče mladiću koji je bio bogat:

Jedno ti još nedostaje; idi, prodaj sve što imaš, i dođi, uzmi krst i pođi za mnom (Marko X, 21).

Ovim se označava, u duhovnom smislu, da treba da odbaci obmane Jevrejske doktrine, treba da prihvati doktrinu istine od Gospoda, i da pretrpi napade i iskušenja od obmana. Stoga se varaju oni koji veruju da oni koji žele da slede Gospoda, da treba da prodaju svoja dobra, i da ponesu krst, Jer je Gospod Božanska istina sama, koja se (kod Jovana I, 1,2,3,14) naziva Reč, pa se stoga Gospodovim podnošenjem bičevanja i razapinjanja označava, da je Božanska istina, koja je Reč, bila tako zlostavljana od Jevreja (da sve stvari u vezi sa Gospodovom patnjom kod Jevendelista, sadrže i označavaju da su Jevreji tako postupali s Božanskom istinom, može se videti gore, br. 83); stoga je Gospod rekao:

Zapamtite riječ Moju: kako progoniš me, tako će i vas progoniti (Jovan XV, 20).

Da su Jevreji posebno označeni đavolom koji je trebao da baca Gospodove učenike u tamnicu, i da se, uopšte, onima koji se nazivaju Jevrejima a nisu, nego da su zbornica Sotonina, označava ono što je u skladu s onim što je navedeno gore, br. 119,120, vidi se iz Gospodovih reči kod Jovana:

Zašto ne razumijete riječi moju? Jer ne možete riječi mojijeh da slušate. Vaš je otac đavo; i slasti oca svojega hoćete da činite; on je krvnik ljudski od početka; jer nema istine u njemu; jer je laža, i otac laži (VIII, 43,44).

Da je otac njihov krvnik od početka, i da nema u njemu istine, nego da je laža, znači da su oni bili od početka protivni istinama, i da su bili u obmanama od zla; jer se krvnikom označava onaj koji razara istinu crkve, a ocem se označavaju oni koji su bili pre. (Kakva je Jevrejska nacija, i kakva je bila nekada, i kakva je danas, vidi *Nauk Novoga Jerusalima*, br. 248; da se onima u tamnici označavaju oni koji su u obmanama od zla, vidi *Nebeske Tajne*, br. 4958,5096; da biti bačen u tamnicu označava biti zadržavan i odvajan od istina, br. 5037,5038,5086,5096; i isto tako biti iskušavan, br. 5037,5038.) Razlog da su Jevreji bili takvoga karaktera bio je taj, što je na njih uticala ljubav prema sebi i svetu više nego na druge nacije; a ovakve osobe, kada čitaju Reč, sve primjenjuju na svoje vlastite ljubavi; a to osobito čine Jevreji, jer se oni tako često pominju po imenu. Sličan je slučaj s ostalima koji su u tim ljubavima, jer vladajuća ljubav okreće um onoga koji čita prema samo onim stvarima koje je povlađuju. Jer je ljubav kao vatra, koja daje svetlost takvim stvarima, dok sve ostale stvari prolaze kao da se ne vide, ili se posmatraju s tačke gledišta nekog čudnog objašnjenja, pa se tako falsifikuju. I prvi i drugi napadaju one koji su u duhovnom osjećanju istine, a to su oni koji su označeni đavolom koji baca u tamnicu one koji pripadaju Gospodovoj crkvi; jer se sve obmane iz duhovnog sveta ulivaju u one koji žele istine, i drže ih kao u tmnici vezane. Isto je označeno i onima kojima Gospod kaže,

Bijah u tamnici, i posjetiste me (Mat. XXV, 43).

123. Da se iskušate. Da ovo označava porast želje za istinom kao posledicu, vidi se iz značenja biti iskušavan obmanama (o čemu vidi *Nauk Novoga Jerusalima*, br. 197,198). Ovde, međutim, jer se kaže, đavo će jedne baciti u tamnicu, čime se označava napadanje, stoga biti iskušavan označava porast želje, a otuda i istine, jer

to je učinak iskušenja. (Da preko iskušenja, u kojima čovek pobedi, dolazi do prosvetljenja i opažanja istine i dobra, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 8367,8370; da je otuda inteligencija i mudorst, br. 8966,8967; da istine porastu mnogo posle iskušenja, br. 6663, sa mnogim pojedinostima, koje se mogu videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 187-201.)

124. I imaćete nevolju do deset dana. Da ovo označava da će napadanja, a otuda i iskušenja, potrajati za neko vreme, vidi se iz značenja nevolje, što su napadanja i iskušenja na one koji su u duhovnom osećanju istine od strane onih koji su u obmnama (da je ovo označeno nevoljom, jasno je, jer se govori o onima koji su u takvom osećanju), i iz značenja deset dana, što je trajanje za izvesno vreme. Razlog da se sa deset dana označava trajanje za neko vrijeme, je to, što se sa četrdeset dana označava ceo period nevolja i iskušavanja (vidi *Nebeske Tajne*, br. 2959,7985,7985,7986), a i stoga što je deset jedan dio toga. Jer svi brojevi u Reči označavaju stvari ili stanja, sa varijacijama u zavisnosti s odnosom s drugim brojevima. (Da broj deset, bez odnosa s drugim brojevima, označava ono što je puno, ili mnogo, vidi br. 3107,4638; ali u odnosu na veći broj, označava onoliko koliko je svrsishodno, br. 9757; ovde, stoga, označava trajanje za određeno vreme, pa stoga, kako zahteva svrha. Da svi brojevi u Reči označavaju stvari i stanja, vidi *Nebeske Tajne*, br. 482,487,647,755,10217,10253.) Svako ko razmisli o ovome predmetu, može da vidi, da se nevoljom od deset dana ovde pomenutom, koju će trpeti oni koje će đavo baciti u pakao, označava nešto više nego deset dana nevolje.

125. Budi vjeran do same smrti. Da ovo označava nastavljanje u istini do kraja, vidi se bez objašnjenja, Kaže se, do smrti, jer kakav je čovek kada umre, takav ostaje u večnosti; život koji živi pre toga, samo je život oblikovanja njegovog duha (o čemu se može videti mnogo toga u delu, *Nebo i Pakao*, br. 470-484).

126. I daću ti vijenac (krunu) života. Da ovo označava mudrost, a otuda vječnu sreću, vidi se iz značenja venca (krune), što se kaže o onima koji su u duhovnom osećanju istine i dobra, što je mudrost, o čemu ćemo reći više u onome što sledi; i iz značenja života, što je večna sreća, koja se naziva i večnim životom. Razlog da oni koji su u duhovnom osećanju istine i dobra, a o kojima se ovde govori, imaju večnu sreću je to, što se nebo usađuje u čoveka pomoću poznavanja istine i dobra

iz Reči. Onaj ko veruje da se nebo usađuje na neki drugi naćin, mnogo se vara; jer se ćovek rađa samo kao prirodan, sa sposobnošću da postane duhovan; a postaje duhovan pomoću istina iz Reći, i životom u skladu s njima. Kako može neko da postane duhovan osim ako primi pouku o Gospodu, o nebu, o životu posle smrti, o veri, i ljubavi, i o drugim stvarima preko kojih se /ćovjek/ spasava? Ako je ćovek neznalica o ovim stvarima, on ostaje prirodan; a prirodni ćovek ne može da ima ništa zajednićko s anđelima neba, koji su duhovni.

Ćovek ima dva uma, jedan spoljašnji, a drugi unutrašnji; spoljašnji se um naziva prirodnim umom, dok se unutrašnji naziva duhovnim umom; prvi se otvara pomoću poznavanja stvari u svetu, a drugi pomoću poznavanja stvari koje su u nebu; ove Reć ući, i crkva iz Reći; pomoću ovih ćovek postaje duhovan, kad ih zna i kad živi u skladu s njima. Ovo je oznaćeno Gospodovim rećima kod Jovana:

Osim ako se ćovjek ne rodi od vode i od Duha, ne može ući u carstvo Boćije (III, 5);

vodom se oznaćavaju istine vere, a duhom, život u skladu s njima (kao što se može videti gore, br. 71 i u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 202-209). Danas mnogi ljudi veruju, da će ćovećanstvo oćići u nebo samo preko svetog bogoštovanja u hramovima, kao i oboćavanjima i molitvama; ali oni među njima koji ne mare za poznavanja istine i dobra iz Reći, i koji ovima ne ispune ni memoriju ni život, ostaju prirodni kao i pre, i ne postaju duhovni, jer njihova bogoštovanja, oboćavanja i molitve nemaju duhovno poreklo; jer njihov duhovni um nije otvoren poznavnjima duhovnih stvari i životom u skladu s njima, nego je prazan; a bogoštovanje koje potiće iz nećega što je prazno, samo su prirodni pokreti, unutar kojih nema ništa duhovno. Ako su ovakve osobe neiskrene i nepravedne u moralnom i građanskom životu, tada su njihovo bogoštovanje, oboćavanje, i molitve iznutra takve prirode da odbijaju nebo, dok oni veruju da ga time primaju; jer ovakvo bogoštovanje je kao posuda koja sadrži trule i nećiste stvari; koje kroz nju prolaze; to je kao divan ogrtać koji pokriva telo puno ćireva: Vidio sam mnogo hiljada ovakvih kako se bacaju u pakao. Ali, drugaćije je sa svetim bogoštovanjem, oboćavanjima, i molitvama onih koji su u poznavanjima istine i dobra, i ćiji život je u skladu s njima; kod ovakvih, te su stvari mile Gospodu, jer su one plodovi njihovog duha u telu, ili plodovi njihove vere i ljubavi, pa stoga nisu samo prirodni pokreti, nego duhovni ćinovi.

Iz ovih se razmatranja vidi da samo poznavanja istine i dobra iz Reći, život koji se slaće s njima, ćine ćoveka duhovnim: i da onaj ko je tako postao duhovan, može da se obdari anđeoskom mudrošću od Gospoda, zajedno sa većnom srećom; i

anđeli dobijaju sreću samo iz mudrosti. Razlog da venac (kruna) označava mudrost je to, što sve stvari koje oblače čoveka, i koje ga odlikuju, dobijaju značenje od onoga njegovog dela koji oblače ili ukrašavaju (vidi *Nebeske Tajne*, br. 9827), a vevac označava mudrost, jer se nosi na glavi, kojom se u Reči označava mudrost, jer ona tamo obitava. A u skladu sa rečima kod Jezekilja:

I nakitih te nakitom, i metnuh ti narukvice na ruke i grivnu oko vrata. I grivnu oko čela metnuh ti, i oboce u uši, slavan vijenac na glavu (XVI, 11,12).

Ovde se govori o Jerusalimu, kojim se označava crkva, koju je Gospod ustanovio, i njen kvalitet; a pojedinim ukrasima ovde se označavaju, u duhovnom smislu, stvari koje pripadaju crkvi; ove vuke svoja značenja od dela na koji se meću; vencem se označava mudrost. (Ali šta je označeno posebno kojim ukrasom, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 10536,10540; šta narukvicama, br. 3103,3105; šta grivnom, br. 5320; šta dragim kamenom, br. 4551; i šta obocima, br. 4551,10402.) Slično se i mudrost, koja dolazi od poznavanja istine i dobra iz Reči i od života u skladu s njima, označava vencem u mnogim drugim odlomcima u Reči, kao u Isaija XXVIII, 5; Jer. XIII, 18; Plač V, 15,16; Jez. XXI, 25,26; Jov XIX, 9; Apok. III, 11; IV, 4. Običaj krunisanja careva potiče iz drevnih vremena, kada su ljudi bili upoznati sa reprezentativima i značenjima, jer su oni svi znali da carevi predstavljaju Gospoda u pogledu Božanske istine, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 1672,2015,2069,3009,4581,4966,5068,6148.) Da se oni koji su u istinama nazivaju carevima, i carevim sinovima (vidi gore, br. 31). A pošto se oni koji su u poznavanjima istine nazivaju carevima u Reči, i carevi imaju krune, stoga tamo gde se o njima govori, kaže se da treba da prime krunu života.

127. (Stih 11) *Ko ima uvo neka čuje šta govori Duh crkvama.* Da ovo označava da onaj ko razume treba da poslušati šta Božanska istina, koja proističe od Gospoda, uči i govori onima koji pripadaju Njegovoj crkvi, može se videti gore, br. 108, gdje se nalaze slični izrazi.

128. *Koji pobijedi ne će mu nauditi druga smrt.* Da ovo označava da onaj ko istraje u pravom osećanju istine do kraja svog života u svetu, da će doći u novo nebo, vidi se iz značenja pobediti, kada se kaže o onima koji su željni poznavanja istine i dobra iz Reči, što znači istrajati u pravom osećanju istine, sve do kraja života u svetu. Kaže se, *onaj koji pobijedi*, jer su to oni koji prolaze kroz duhovno

iskušenje, koje je od zala i obmana, i koji se bori protivu njih; a odupirati se zlama i obmanama, i ukrotiti ih i potčiniti ih kao neprijatelje, to je pobediti. Ali niko ne pobeđuje ko ne istraje u duhovnom osećanju istine, sve do kraja svog života u svetu. Rad je tada završen, jer čovek ostaje u večnosti kakav je, to jest, onakav je kakav je bio njegov život u to vreme: smrt je samo završetak. Ali, niko ne pobeđuje osim Gospoda samog; čovek koji veruje da pobeđuje od sebe, a ne od Gospoda, ne pobeđuje, nego pada; jer ono što pobeđuje, to je duhovna vera, a ona je potpuno od Gospoda. (Šta je duhovna vera, može se videti u malom delu, *Poslednji Sud*, br. 33-39; i u *Nauku Novog Jerusalima*, br. 108-120; a šta je duhovno iskušenje, br. 187-201 u istome). Da mu neće nauditi druga smrt, označava doći u Novo Nebo, ovo se ne može razumeti ako se ne razume šta je označeno prethodnim nebom, a šta Novim Nebom, o kojemu se govori u pogl. XXI, Apokalipse. (Šta je označeno prethodnim nebom, pokazano je u malom delu, *Poslednji Sud*, br. 67-72; a šta Novim Nebom, u *Novom Jerusaimnu i njegovom nebeskom Nauku*, br. 17). A što je označeno prvom smrću i drugom smrću, kao i prvim i drugim uskrsnućem, pokazano je u objašnjenjima pogl. XX, i XXI, gde se kaže:

A ostali mrtvaci ne oživješe dokle se ne navrši hiljada godina. Ovo je prvo vaskrsenje. Blažen je i svet onaj koji ima dijel u prvom vaskrseniju; nad njim druga smrt nema oblasti, nego će biti sveštenici Bogu i Hristu, i carovaće s njim hiljadu godina (XX, 6,7).

Njima je dijel u jezeru što gori ognjem i sumporom; koje je druga smrt (XXI, 8).

Stoga se vidi da je druga smrt prokletstvo: nauditi je biti proklet (osuđen), a nasuprot, ne nauditi je biti spasen. A pošto svi koji su spaseni dolaze u Novo Nebo, stoga doći u novo nebo označava da im neće nauditi druga smrt. (O kojem nebu i onima koji ga sačinjavaju, vidi malo delo, *Novi Jerusalim i njegov Nauk*, br. 2-6.)

129. (Stihovi 12-17) **12. I anđelu Pergamske crkve napiši: tako govori onaj što ima mač oštar s obje strane:** 13. *Znam djela tvoja, i gdje živiš, gdje je prijesto Sotonin; i držiš ime moje, i nijesi se odrekao vjere moje ni u one dane u koje je Antipa, vjerni svjedok moj, ubijen kod vas, gdje živi sotona.* 14. *No imam na tebe malo, što imaš tu koji drže nauku Valajama, koji učaše Valaka da položi sablazan pred sinovima Izrailjevim, da jedu žrtve idolske, i da se kurvaju.* 15. *Tako imaš i ti koji drže nauku Nikolinaca, na koju ja mrzim.* 16. *Pokaj se dakle; jer ako ne, doći će ti skoro, i vojevaću s njima s mačem usta svojijeh.* 17. *Ko ima uvo da čuje, neka*

čuje šta govori Duh crkvama: koji pobjedi daću mu da jede od mane sakrivne, i daću mu kamen bijel, i na kamenu novo ime napisano, kojega niko ne zna osim onoga koji ga primi.

12. A anđelu Pergamske crkve napiši, označava potsećanje onima koji su unutar crkve a u iskušenju su. Tako govori onaj koji ima oštar mač s obje strane, označava Gospoda, koji se sam bori u iskušenjima. 13. Znam djela tvoja, označava ljubav i veru; i gdje živiš, označava među kojima on sada živi; gdje je prijesto Satanin, označava gdje je svaka vrsta obmane; 14. No imam na tebe malo, označava da treba da budu oprezni; što imaš tu koji drže nauku Valajama, koji uče Valaka da položi sablazan pred sinovima Izrailjevim, označava one čije je razumevanje prosvetljeno i koji uče istine, ali koji vole da unište one koji pripadaju crkvi; da jedu žrtve idolske, i da se kurvaju, označava da bi postigli zla, i obamne iz toga. 15. Tako imaš i ti koji drže nauku Nikolinaca, na koju ja mrzim, označava one koji odvajaju istinu od dobra, ili ljubav prema bližnjem od vere, što je protivu Božanskog reda. 16. Pokaj se dakle, označava odvajanje od njih; jer ako ne, doći ću ti skoro, i vojevaću s njima mačem usta svojijeh, označava, ako li ne, kada dođe pustošenje, oni će biti razasuti. 17. Ko ima uvo da čuje, neka čuje šta govori Duh crkvama, označava, da onaj ko razume, da treba da posluša šta Božanska istina, koja proističe od Gospoda, uči i govori onima koji pripadaju Njegovoj crkvi; koji pobjedi daću mu da jede od mane sakrivene, označava, onome ko pobjedi u iskušenjima, /daću/ uživanje nebeske ljubavi od Gospodovog Božanskog Ljudskog; i daću mu kamen bijel, označava mudrost i inteligenciju; i na kamenu novo ime napisano, kojega niko ne zna osim onoga koji ga primi, označava stanje unutrašnjeg života, koje je poznato samo onima koji su u njemu.

i držiš ime moje, označava priznavanje Božanskog u Ljudskom; i nijesi se odrekao vjere moje, označava istrajnost u istinama; i u one dane u koje je Antipa, vjerni svjedok moj, ubijen kod vas, označava, u to vreme i stanje kada su mrzili one koji su ispovedali Gospodovo Božansko Ljudsko; gde živi Sotona, označava, od onih koji su u doktrini svih obmana.

Pokaj se dakle, označava odvajanje od njih; ; jer ako ne, doći ću ti skoro, i vojevaću s njima s mačem usta svojijeh, označava, ako li ne, kada dođe pustošenje, oni će biti razasuti.

17. Ko ima uvo da čuje, neka čuje šta govori Duh crkvama, označava, da onaj ko razume, da treba da poslušša šta Božanska istina, koja proističe od Gospoda, uči i govori onima koji pripadaju Njegovoj crkvi; koji pobedi daću mu da jede od mane sakrivene, označava, onome ko pobedi u iskušenjima, /daću/ uživanje nebeske ljubavi od Gospodovog Božanskog Ljudskog; i daću mu kamen bijel, označava mudrost i inteligenciju; i na kamenu novo ime napisano, kojega niko ne zna osim onoga koji ga primi, označava stanje unutrašnjeg života, koje je poznato samo onima koji su u njemu.

130. (Stih 12). Anđelu Pergamske crkve napiši. Da ovo označava potsećanje /opominjanje/onima unutar crkve koji su u iskušenjima, vidi se iz značenja pisati, što je potsetiti (o čemu vidi *Nebeske Tajne*, br. 8620); iz značenja anđela, što je prijemnik Božanske istine, a u najvišem smislu, Božanska istina sama koja proističe od Gospoda (o kojoj će biti više rečeno u onome što sledi); i iz značenja crkve u Pergamu, a to su oni unutar crkve koji su u iskušenjima. Da su ovakvi označeni crkvom u Pergamu, vidi se po onome što je napisano o toj crkvi, a što sledi; jer se samo iz toga izvora može znati šta je označeno svakom od sedam crkava. Jer, kao što je pre pokazano, ovde se crkvama koje se pominju ne misli na crkve u Efesu, Smirni, Pergamu, Tijatiri, Sardisu, Filadelfiji i Laodikiji, nego na one stvari koje sačinjavaju crkvu kod čoveka. I pošto su prvobitne stvari crkve poznavanja istine i dobra i osećanje duhovne istine, stoga je predmet o kome se prvo govori ono ono što je napisano anđelu crkve u Efesu i Smirni o poznavanjima istine i dobra anđelu crkve u Efesu, a o duhovnom osećanju istine anđelu crkve u Smirni. A pošto niko ne može da se ispuni poznavanjima istine i dobra, i da istraje u duhovnom osećanju istine ako ne prođe kroz iskušenja, stoga je predmet o kome se sada govori ono što je napisano crkvi u Pergamu o tim iskušenjima. Stoga je jasno kojim redom slede stvari koje se naučavaju pod imenima sedam crkava. Razlog da je napisano, *Anđelu crkve napiši*, a ne crkvi, je to što se anđelom označava Božanska istina koja sačinjava crkvu; jer Božanska istina naučava kako čovek treba da živi da bi postao crkva. Da se anđelom u Reči, u duhovnom smislu, ne misli na anđela, nego u najvišem smislu, na Božansku istinu koja proističe od Gospoda, a u relativnom smislu, na onoga koji je prima, vidi se stoga što su svi anđeli prijemnici Božanske istine od Gospoda, i da nijedan anđeo nije anđeo od sebe; isto tako,

onoliko koliko prima Božansku istinu, toliko je anđeo. Jer anđeli znaju i opažaju bolje nego ljudi, da dobro ljubavi i istina vere nisu od njih, nego od Gospoda; i pošto dobro ljubavi i istina vere čine njihovu mudrost i inteligenciju, a ovo sačinjava celog anđela, stoga oni znaju i priznaju da su oni samo prijemnici Božanskog proizlazećeg od Gospoda, i da su na taj način anđeli u onome stepenu u kojem to primaju. Stoga oni žele da se izraz anđeli razume duhovno, to jest, bezlično, i da se kaže da se tu misli na Božanske istine.

Pod Božanskom istinom se misli i na Božansko dobro, jer ona proističu sjedinjena od Gospoda (kao što se može videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 13,140). Sada, pošto Božanska istina koja proističe od Gospoda sačinjava anđela, stoga, u najvišem smislu, u Reči, anđelom se označava Gospod Sami, kao kod Isaije:

Anđeo, koji je pred licem Jehovinim, spase ih; ljubavi svoje radi i milosti svoje radi, on ih izbavi; i podiže ih i nosi ih sve vrijeme (LXIII, 9).

I kod Mojsija:

Anđeo koji me izbavi, neka te blagoslovi (Postanje XLVIII, 16).

Kod istoga:

Evo, šaljem anđela svojega pred tobom da te čuva na putu, i da te odvede na mjesto koje sam ti pripravo. Čuvaj ga se, i slušaj ga, jer je moje ime u njemu (XXIII, 20-23).

Zato što se Gospod kao Božanska istina naziva anđelom, stoga se anđelima označavaju i Božanske istine, u duhovnom smislu, kao u sledećm odlomcima:

Poslaće Sin čovječiji anđele svoje, i sabraće iz carstva njegovog sve sablazni i koji čine bezakonje. Tako će biti na pošljetku vijeka; izići će anđeli i odlučiće zle od pravednih (Mat. XIII, 41,49).

I kad dođe Sin čovječiji u slavi svojoj i svi sveti anđeli s njime, onda će sjesti na prijestolu slave svoje (Mat. XXV-31).

Isus reče, *Odsele ćete vidjeti nebo otvoreno i anđele Božije gdje se penju i silaze k Sinu čovječijem* (Jovan I, 51).

U ovim odlomcima, u duhovnom smislu, pod anđelma se misli na Božanske istine, a ne na anđele; kao u prethodnim odlomcima, gde se kaže, na svršetku vremena, anđeli će pokupiti sve one koji čine sablazan, i odvojiće zle od pravednih, i da će

sabrati izabrane velikim glasom trubnim od četiri vetra, i da će Sin čovečiji sedeti na prestolu slave svoje. To ne znači da će anđeli učiniti sve ovo, sa Gospodom, nego Gospod sam preko Božanskih istina; jer anđeo nema moći sam od sebe, jer ima svu moć od Gospoda preko Njegove Božanske istine (vidi delo, *Nebo i Pakao*, br. 230-233). Slično se i anđelima Božijim, koji su viđeni kako silaze i kako se uzdižu pred Sinom čovječijim, označavaju Božanske istine koje su u Njemu i od Njega.

Anđelima se i na drugim mestima označavaju Božanske istine koje proizlaze od Gospoda, stoga Gospod u pogledu Božanskih istina, kao gde se kaže, da

su sedmorici anđela date sedam truba, i da su zatrubili, jer trube i njihov zvuk označavaju Božanske istine koje se otkrivaju (vidi gore, br. 55). Slične su stvari označene i anđelima koji se bore protivu aždaje (Apok. XII, 7,9); anđelom koji leti posred neba, pokazujući večno jevanđelje (Apok. XIV, 6); sa sedam anđela koji izlivaju sedam čaša (Apok. XVI.1-4,8,10,12).

Da je ovako, videće se u onome što sledi. Da se anđelima označavaju Božanske istine od Gospoda, sasvim je jasno kod Davida:

Činiš vjetrove da su ti anđeli, plameni ognjeni da su ti sluge (Psalam CIV, 4).

Ovim se rečma označavaju Božanska istina i Božansko dobro; jer Jehovin vetar u Reči označava Božansku istinu, a Njegov plamen Božansko dobro. (Kao što se vidi iz onoga što je pokazano u *Nebeskim Tajnama*, da vetar Jehovinih nozdrva označava Božansku istinu, br. 8286, da četiri vetra označavaju sve stvari istine i dobra, br. 3708,9642,9668; da otuda disati u Reči označava stanje života vere, br. 9280; iz čega je očito šta je označeno Jehovinom udisanjem u Adamove nozdrve (Postanje II, 7); Gospodovim dahom na Svoje učenike (Jovan X, 22); kao i ovim Gospodovim rečima, *Duh diše gdje hoće; i glas njegov čuješ, a ne znaš otkuda dolazi* (Jovan III, 8); o čemu vidi br. 96,97, 9229, 9281; a pored toga i br. 1119,3886,3887,3889,3892,3893. Da plameni oganj označava Božansku ljubav, a otuda i Božansko dobro, vidi delo, *Nebo i Pakao*, br. 133-140,566,567,568; i gore, br. 68.) Da anđeo označava Božansku istinu koja proizlazi od Gospoda, sasvim je jasno iz ovih reči u Apokalipsi:

I razmjeri zid njegov na sto i četrdeset i četiri lakta, po mjeri čovječijoj, koja je anđelova (XXI, 17).

Da zid Novog Jerusalima nije mera anđelova, može svako da vidi; nego da izraz označava sve istine za odbranu, koje su tu označene anđelom, vidi se iz značenja

zida Jerusalima, i iz značenja broja sto četrdeset i četiri. (Da zid označava istine za odbranu, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 6419; da broj sto četrdeset i četiri označava sve stvari istine u skupu, br. 7973; da mera označava kvalitet stvari u pogledu istine i dobra, br. 3104,9603,10262. Ove se stvari mogu videti objašnjene u unutrašnjem smislu u malom delu, Novi Jerusolim i njegov Nauk, br. 1.) Pošto se anđelima u Reči označavaju Božanske istine, stoga se ljudi kroz koje se objavljuju Božanske istine, ponekad nazivaju anđelima, kao kod Malahije:

Jer usne sveštenikove treba da čuvaju znanje i zakon da se traži iz njegovih usta, jer je anđeo Jehove nad vojskama (II, 7).

Za njega se kaže da je anđeo Jehovin, jer naučava Božansku istinu; ne da je on anđeo Jehovin, nego da je anđeo Jehovin Božanska istina koju on naučava. A u crkvi je poznato da niko nema Božansku istinu od sebe. Usne, u gornjem odlomku, isto tako označavaju doktrinu istine, a zakon Božansku istinu samu. (Da usne označavaju doktrinu istine, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 1286,1288, i da zakon označava Božansku istinu samu, br. 3382,7463.) To je razlog da je Jovan Krstitelj nazvan anđelom:

Isus reče, *Ovo je onaj za kojega je napisano, Evo, šaljem anđela pred licem svojim, da pripravi put pred tobom (Luka VII, 27).*

Razlog da se Jovan naziva anđelom je to što se njime, u duhovnom smislu, označava Reč, koja je Božanska istina, kao i Ilijom. (Vidi, br. 7643,9372; i da ono što je označeno, da se označava osobom u Reči, vidi, *Nebeske Tajne*, br. 665,1097,1361,3147,3670,3881,4208,4281,4288,8806,9229.) Kaže se, da se anđelima u Reči, u duhovnom smislu, označavaju Božanske istine koje proizlaze od Gospoda, jer one sačinjavaju anđele, i kada ih anđeli izgovaraju, oni ne govore od sebe nego od Gospoda. Da je ovakav slučaj, anđeli ne samo da znaju, nego i opažaju. Čovek koji veruje da ništa od vere nije od njega, nego od Boga, zna ovo, ali on to ne opaža. (*prim. prev. Pod opažanjem autor misli na slikovite i zvučne ilustracije istina koje se događaju u nebu kad se istine opisuju ili objašnjavaju*). Da ništa od vere nije od čoveka, nego da je sve od Boga, isto je kao kad se kaže, da ništa od vere što je živo, nije od čoveka, nego od Boga; jer se istina odnosi na veru, a vera na istinu.

131. Tako govori onaj koji ima mač oštar s obje strane. Da ovo označava Gospoda koji se jedini bori u iskušenjima, vidi se iz značenja mača, što je istina koja se bori

protivu obmane, a u obrnutom smislu, obmana koja se bori protivu istine. Naziva se oštrim s obe strane, jer seče na obe strane. Pošto je to značenje mača, stoga on označava i razgonjenje obmana, kao i iskušenje. Da označava razgonjenje obmana, može se videti gore (br. 73). Da označava iskušenje je zato što, u onome što je napisano anđelu ove crkve, govori se o iskušenjima, a i stoga što je iskušenje borba istine protivu obmane, i obmane protivu istine. (Da je duhovno iskušenje takva borba, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 187-201.) Razlog da se ovim stvarima kaže da je imao mač oštar s obe strane, je to što se tu misli na Gospoda koji se jedini bori u iskušenjima, jer se u prethodnom poglavlju, stih 16, kaže da iz usta Sina čovečijeg izlazi mač oštar s obje strane; a Sinom čovečijim se označava Gospod kao Božanska istina, kao što se može videti gore, br. 63. (Da se Gospod jedini bori u iskušenjima, a ne čovek, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, 195-200.) Razlog da se mačem označava borba istine protivu obmane, i obmane protivu istine je to, što se ratovima u Reči označavaju duhovni ratovi; a duhovni su ratovi oni koji se odigravaju između istina i obmana. Pa zato što ratovi imaju u Reči takvo značenje, stoga sva oružja, koja se koriste u ratu, kao mač, koplje, luk, strelice, oklop, i mnoga druga, označavaju nešto posebno što se odnosi na duhovnu borbu, osobito mač, jer se u ratovima nekad borilo mačevima. (Da ratovi označavaju duhovne borbe, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 1659,1664,8295,10455; i da otuda posebna ratna oružja označavaju ono što pripada duhovnoj borbi, može se vidjeti, br. 1788,2686.) Da mač u Reči označava istinu koja se bori protivu obmane, i obmanu protivu istine, a otuda i razgonjenje obmana, kao i duhovno iskušenje, vidi se iz mnogih odlomaka, od kojih navodimo samo nekoliko radi potvrde. Tako kod Mateja:

Isus reče, da nije došao da donese mir na zemlju, nego mač (X, 34);

gde se mačem označava borba u iskušenju; razlog da se tako kaže, je bio taj, što su ljudi u to vreme bili utonuli u obmane, a Gospod je otkrivao unutrašnje istine; a obmane se mogu izagnati samo tako što će se istine boriti protivu njih. Kod Luke:

Isus reče učenicima, *kad vas poslah bez kese i bez obuće, dali vam što nedostaje? A on im reče: ali sad koji ima kesu neka je uzme, tako i torbu; a koji nema mača, neka proda haljinu svoju i kupi mač (nož) (XXII, 35-38).*

Kesom se i torbom označavaju duhovna poznavanja, stoga istine; haljinama se označavaju stvari koje su njihove vlastite; a mačem se označava borba. Opet kod Jeremije:

Mač na Haldejce, i na stanovnike Vavilonske i na knezove njegove i na mudrace. Mač na laži njegove i na junake njegove; mač na konje njegove, i na kola njegova. Mač na blago njegovo, i razgrabiće se: Suša na vode njegove, i usahnuće (L, 35-38).

Mačem se ovde označava rasipanje i pustošenje istine; a svakim od ovih izraza, kao Haldejcima, stanovnicima Vavilonskim, knezovima, i mudracima, lažljivcima, junacima, konjima, kolima, i blagom, označavaju se osobe ili stvari koje će biti opustošene; konjima su označene intelektualne stvari; kolima, doktrinarne stvari; a blagom, poznavanja; otuda se kaže da će biti suša na vodama, i da će usahnuti; jer vode označavaju istine crkve, a suša i usahnuće označavaju da nema istine, a što je označeno pustošenjem. (Da suša i usahnuće označavaju stanje u kome nema istine, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 8185; da vode označavaju istine crkve, može se videti gore, br. 71; da blago označava poznavanja, br. 1694,4508,10227; da konji označavaju intelektualne stvari, a kola doktrinarne, može se videti u malome delu, *O Bijelom Konju*, br. 2-5). Kod Isaije:

Jer će Jehova suditi ognjem i mačem svojim svakome tijelu. I mnogo će biti pobijenijeh od Jehove (LXVI, 16).

Kod Jeremije:

Na sva visoka mjesta po pustinji doći će zatirači; jer će mač Jehovin proždrijeti od jednoga kraja zemlje do drugoga (XII, 12).

Kod Jezekilja:

Zato će izaći mač moj iz korica svojih na svako tijelo od juga do sjevera. I poznaće svako tijelo da sam ja Jehova izvukao mač svoj iz korica njegovijeh. Ovako veli Jehova Gospod: mač, mač je naoštren, i ugladen je. Naoštren je da kolje, ugladen da sijeva (XXI, 9,1,14,15,28).

Kod Isaije:

Iznesite vode pred žedne, koji živite u zemlji Temi, sretnite s hljebom bjegunca. Jer će bježati od mača, od mača gologa, od luka zapeta, i od žestokoga boja (XXI, 14,15).

Kod Jezekilja:

I udiviću tobom mnoge narode, i carevi će se njihovi zgroziti od tebe, kad mahnem mačem svojim pred njima, i drhtaće svaki za dušu svoju u dan kad padneš. Jer

ovako veli Jehova Gospod: mač cara Vavilonskoga doći će na te. Mačevima junačkim povaljaću mnoštvo tvoje (XXXII, 1-12).

Nek se vesele sveci u slavi, i nek se raduju na posteljama svojim. Slava je Božija u ustima njihovijem, i mač oštar s obje strane u ruci njihovoj (CXLIX, 5,6).

Kod istoga:

Pripaši, junače, uz bedru svoju mač svoj, čast svoju i krasotu svoju. I tako okićen pohitaj; sjedi na kola za istinu i krotku pravdu, i desnica će tvoje pokazati čudesa. Oštre su strijele tvoje; narodi će pasti pod vlast tvoju (XLV, 3-5).

I u Apokalipsi:

I iziđe drugi konj riđ, i onome što sjedaše na njemu dade se da uzme mir sa zemlje, i da ubija jedan drugoga, i dade mu se mač veliki (VI, 4).

I na drugome mestu:

I glas iziđe od prijestola koji govori: hvalite Boga našega sve sluge njegove, i koji ga se bojite, i mali i veliki. A ostali bješe pobijeni mačem onoga što sjedi na konju, koji iziđe iz usta njegovijeh; i sve se ptice nasitiše od mesa njegova (XIX, 5,21).

Mačem se u gornjim odlomcima označava istina koja se bori i razara; ovo se razaranje posebno vidi u duhovnome svetu, gde oni koji su u obmanama ne mogu da podnose istinu. Oni osećaju muku kao onaj koji se bori sa smrću kada dođu u sferu svetlosti, to jest, gde je Božanska istina, i kada su lišeni istina, i kada se pustoše.

Pošto većina izraza u Reči imaju i obrnuto značenje, tako i mač, i u tome smislu on označava obmanu koja se bori protivu istine i koja je razara. Pustošenja crkve, koja se dešavaju kada više nema istina, nego samo obmana, opisuju se u Reči mačem, kao u sledećim odlomcima:

I pašće od oštrica mača, i odvešće se u ropstvo po svijem narodima; i Jerusalim će gaziti neznabošci dok se ne izvrši vrijeme neznabožaca (XXI, 24).

Svršetak vremena, o kojemu se ovde govori, je poslednje vreme crkve, kada obmane prevladaju. Pasti od oštrice mača, označava da će istine biti razorene od obmana; narodi (neznabošci) označavaju zla; Jerusalimom se označava crkva. Kod Isaije:

Učiniću da će čovjek više da vrijedi nego zlato čisto, više nego zlato Ofirsko (XIII, 12). Čovekom koji je redak, označavaju se oni koji su u istinama; biti proboden i pasti od mača, označava biti uništen obmanama. Kod istoga:

Jer će u taj dan svaki odbaciti idole svoje srebrne, i zlatne svoje idole, koje vam ruka vaša načini za grijeh. I Asirac će pasti od mača ne čovječijega, i mač ne čovječiji poješće ga, i bježaće ispred mača; a mladići će njegovi plaćati danak (XXXI, 7,8).

Idoli koje su načinile njihove ruke, označavaju obmane njihove vlastite inteligencije; Asircem se označava Racionalno pomoću kojega to čine. Pasti od mača, ne čovečijeg, i ne od čoveka, označava ne biti razoren u nekoj borbi istine protivu obmane. Onim koji beži od mača, njegovi mladići će plaćati danak, označava se da će istina, koja ne bude razorena, biti potčinjena obmanama. Da je to značenje tih reči, ne vidi se iz smisla slova; po tome se vidi koliko je daleko duhovni smisao od Slova. Kod Jeremije:

Uzalud bih sinove vaše, ne primiše nauke; mač vaš proždrije proroke vaše kao lav koji davi (II, 30).

Kod istoga:

Evo, proroci im govore: ne ćete vidjeti mača, i neće biti gladi u vas, nego će vam dati mir pouzdan na ovome mjestu. A Jehova reče: laž prorokuju ti proroci u moje ime. Zato što govore u moje ime: neće biti mača ni gladi u ovaj zemlji: od mača i od gladi izginuće ti proroci. I narod ovaj kome oni prorokuju biće povaljan po ulicama jerusalimskim od gladi i mača. I reci im dakle riječ ovu: neka oči moje liju suze danju i noću. Ako izidem u polje, eto pobijenih mačem; ako uđem u grad, eto iznemoglijih od gladi. (XIV, 13-18).

Oba ova odlomaka govore o pustošenju crkve u pogledu istine: prorocima se označavaju oni koji naučavaju istine, a mačem koji ih ubija, obmane koje se bore i razaraju. Poljem se označava crkva; gradom doktrina (nauk); pobijenima od mača u polju, označavaju se oni koji su u crkvi kod kojih su istine razorene; iznemoglošću od gladi u gradu označava se nedostatak istine u doktrini.

Kod istoga:

Udariše u bah Jehovi i rekoše: nije tako, ne će nas zlo zadesiti, ne ćemo vidjeti mača ni gladi (V.12).

Kod istoga:

Mladići će njihovi izginuti od mača, sinovi njihovi i kćeri njihove izginuće od gladi (XI, 22).

Mladićima se označavaju oni koji su u istinama, a u apskratnom smislu, istine same; poginuti od mača je biti razoren obmanama; sinovi i kćeri označavaju poznavanja istine i dobra; glađu se označava njihov nedostatak. U Plaču:

Sa strahom za život svoj od mača u pustinji donosimo hleb (V, 9).

Pustinjom se označava /stanje/ u kome nema dobra jer nema istine; mačem, razaranje istine; hleb označava dobro koje se nalazi uz opasnost po dušu /po život/, jer se sve dobro usađuje pomoću istine. Kod Jezekilja:

Na polju mač, a unutra pomor i glad; ko bude u polju, poginuće od mača, a ko bude u gradu, njega će glad i pomor proždrijeti (VII, 15).

Mačem se ovde označava razaranje istine; pomorom, istrebjenje koje sledi; a glađu se označava potpuni nedostatak istine. Značenje je slično i na drugim mestima; kao kod Jeremije (XXI, 7; XXIX, 17,18; XXXIV, 17). Kod Zaharije:

Teško pastiru nikakom koji ostavlja stado! mač mu je nad mišicom i nad desnijem okom! mišica će mu usahnuti, a desno će mu oko potamnjeti (XI, 17).

Mač nad mišicom označava rušenje Voljnog u pogledu dobra; mačem nad desnim okom označava se rušenje Intelektualnog u pogledu istine; da će svo dobro i sva istina nestati, označeno je time što se kaže da će mišica usahnuti a desno oko potamnjeti. Kod Isaije:

Ovako recite gospodaru svajemu: ovako veli Jehova: ne plaši se od riječi koje si čuo, kojima huliše na me sluge cara Asirskoga. Evo, ja ću pustiti na njih duh, te će čuti glas i vratiti se u svoju zemlju, i učiniću da pogine od mača u svojoj zemlji. te se podiže car Senahirim car Asirski, i otide, i vrativši se osta u Nineviji. I kad se klanjaše u domu boga svojega Nisroka, Adrameleh i Sarasar, sinovi njegovi ubiše ga mačem (XXXVII, 6,7,37,38).

Zato što Racionalno priznaje i poriče Božansko, a kada poriče, tada željno prigrlji svaku obmanu umesto istine, i tako nestane, stoga je došlo do ove reprezentacije, da car Asirije huli na Jehovu, pa je zbog toga usmrćen mačevima od svojih sinova u domu svog boga Nisroka. Asirija označava Racionalno u oba smisla (vidi *Nebeske Tajne*, br. 119,1186); carevi sinovi označavaju obmane, a mač označava njihovo

razaranje. Tako isto, kod Mojsija, bilo je zapovijeđeno da se grad koji se klanjao tuđim bogovima, stavi pod mač, i spali ognjem (Zak. Ponovljeni XIII, 12,13,15,16). Ova je uredba donešena, jer su u to vreme sve stvari bile reprezentativne; klanjati se tuđim bogovima je klanjati se obmanama; a izgoreti u ognju, je nestati zbog zla od obmane. Kod istoga:

I ko se god dotakne u polju posječenoga mačem ili umrloga ili kosti čovječije ili groba, nečist da je sedam dana (Brojevi XIX, 16,18,19).

Posječeni u polju od mača, predstavlja one unutar crkve koji razaraju istine koje imaju; poljem se označava crkva. Da mač označava obmane koje razaraju istinu, jasno je kod Davida:

Sinovi su ljudski kao plamen; njihovi su zubi kao koplja i strijele, a njihov jezik kao mač oštar (Psalam LVII, 4).

Gle, iz usta svojih zloću izbacuju, mač im je na usnama (Psalam LIX, 7).

Čineći nepravdu naoštavaju jezik svoj kao mač, strijeljaju riječima, koje zadaju rane gorke (Psalam LXIV, 3).

Iz ovih se razmatranja jasno vidi šta je označeno Gospodovim rečima Petru: *Koji mačem siječe, od mača i gine (Mat. XXVI, 51,52);*

to jest, oni koji veruju obmane, od njih će i nestati.

Iz ovoga je sada jasno šta je označeno u Reči mačem u oba smisla. Razlog da su ovakve stvari ovim označene, je zbog izgleda u duhovnom svetu. Kada dođe do duhovnih borbi, koje su borbe istina protivu obmana, i obmana protivu istina, tamo se vide razna ratna oružja, kao mačevi, koplja, štitovi, i slične stvari; ne da se ova oružja nose u tim borbama, jer su to samo izgledi, to jest, reprezentativi duhovnih borbi. Kada se obmane bore žestoko protivu istina, ponekad se vidi sjajan i oštar mač kako se njiše u obe strane, i kako udara zadajući strah, kojim se rasprše oni koji se bore od obmana. Iz svega ovoga je jasno šta se označava ovim rečima kod Jezekilja:

Kad mahnem mačem svojim pred njima, i drktaće svaki čas, svaki za dušu svoju u dan kada padneš (XXXII, 10,11,12).

Kod istoga:

Prorokuj i reci: Evo me na te; izvući ću mač svoj iz korica i istrijebiću iz tebe pravednoga i bezbožnoga . I poznaće svako tijelo da sam ja Jehova izvukao mač iz korica, i neće se više vratiti. Naoštren je da kolje, uglađen je da sijeva (XXI, 10,15).

Razlog da mač pričinjava takav strah je to što gvožđe, od kojega je napravljen, označava istinu u poslednjim /stvarima/, a sjaj i uglačanost su zbog svetlosti neba, i njegove blistavosti; svetlost neba je Božanska istina koja proizlazi od Gospoda; Božanska istina, koja tako pada na one koji su ispunjeni obmanama, zadaje strah. Stoga je jasno šta je označeno kad je Adam bio izagnan-

i izagnav čovjeka /Adama/ postavi istočno od Edena /pred vrtom Edenskim/ heruvima s plamenijem mačem, koji se vijaje tamo i amo, da čuva put ka drvetu života (Postanje III, 24).

Drvetom života se označava nebeska ljubav, koja je ljubav prema Gospodu; heruvimom, straža; plamenim mačem koji se vijao tamo i amo, zastrašujuće odgonjenje i odbacivanje svih koji su u obmanama; istočno od Edena označava

gde je prisustvo Gospodovo u toj nebeskoj ljubavi. Ovim se rečima, stoga, označava da je svaki prilaz priznavanju Gospoda samog zatvoren onima koji ne žive životom ljubavi. Da se mačem označava obmana, sasvim je jasno kod Jezikilja, gdje se ovako govori o Tirskom knezu:

Oni će istrgnuti mačeve svoje na ljepotu mudrosti tvoje, i ubiće svjetlost tvoju (XXVIII, 7).

Tirskim knezom se ovde označava inteligencija koja potiče od poznavanja istine; a pošto nju gase obmane, stoga se kaže da će izvući svoj mač na njihovu mudrost, što ne bi bilo rečeno da mačevi ne označavaju obmane.

132. (Stih 13) *Znam djela tvoja.* Da ovo označava ljubav i veru, vidi se iz onoga što je pokazano gore (br. 98 i 116).

133. *I gdje boraviš (živiš).* Da ovo označava među kojima on sada živi, vidi se iz značenja boraviti, što je živeti. Razlog što boraviti, u duhovnm smislu, označava živeti je to što se nastambe, u duhovnm svetu, razlikuju u skladu sa životom, i razlikama života. (Ovo se vidi iz onoga što je pokazano u delu *Nebo i Pakao*, o Društvima u nebu, br. 41-50 i br. 205; otuda to da se u Reči stanovanjem označava živeti, što se može videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 1293,3384,3613,4451,6051. Da stanovati zajedno označava slogu života, br. 6792. Da nastambe u Reči označavaju stvari koje pripadaju umu, stoga inteligenciji i mudrosti, od kojih čovek ima život,

br. 7719,7910. Da gradovi označavaju istine doktrine, a stanovnici dobra života, br. 2268,2451,2712. Da stanovati među njima, kada se govori o Gospodu, označava Njegovo prisustvo i influks u život ljubavi i vere, br. 10153. Da je mesto obitavanja Gospodovog nebo, br. 8269,8309. Da su stanovi dece Izrailjeve predstavljali i označavali nebo, br. 9481,9594,9632.)

134. Gdje je prijestol Sotonin. Da ovo označava stanje gdje vlada svaka vrsta obmane, vidi se iz značenja gde je presto, što je gde se vlada na svim; jer se prestolom označava carstvo; i iz značenja Sotone, što su paklovi, gde su i odakle su sve obmane (o kojima vidi gore, br. 120). Prestoli se pominju na mnogim mestima u Reči i njima se, u duhovnom smislu, označava sud od Božanskih istina, a u najvišem smislu, Gospodovo duhovno carstvo gde se Božanska istina Gospodova prima punije nego Njegovo Božansko dobro (vidi Nebeske Tajne, br.2129,5313,5315,7397,8625). Ali, pošto se ovde presto pominje u obrnutom smislu, ovde nećemo razmatrati te odlomke iz Reči; to će biti pokazano na sledećim stranicama.

135. I držiš ime moje. Da ovo označava priznavanje Božanskog u Gospodovom Ljudskom, i svih stvari ljubavi i vere prema Njemu, vidi se iz onoga što je bilo pokazano o značenju imena Jehovinog, Gospodovog, i Isusa Hrista, br. 102). Razlog da se Gospodovim imenom u Reči uglavnom označava priznavanje Božanskog u Njegovom Ljudskom, je to što su iz toga sve stvari ljubavi i vere. Jer Božanska dobra ljubavi, i Božanske istine vere, proističu od Gospoda samoga; a one ne mogu da se ulivaju u čoveka ako on ne misli o Gospodovom Božanskom u isto vreme kada misli i o Njegovom Ljudskom; niti je Njegovo Božansko odeljeno od Ljudskog, nego je u Ljudskom (kao što se može videti gore, br. 19,26,49,52,77,97,113,114). Mogu da ustvrdim, iz vlastitog iskustva u duhovnom svetu, da niko nije u istinama vere i dobrima ljubavi osim onaj ko misli o Gospodovom Božanskom u isto vreme kad misli i o Njegovom Ljudskom; i to tako da niko nije duhovan, ili anđeo, osim onaj koji je bio u toj misli i priznavanju dok je živeo u svetu. Čovek mora da bude povezan sa Božanskim u svojoj veri i ljubavi, da bi bio spasen. A svako povezivanje je sa Gospodom; a biti povezan samo s Njegovim Ljudskim, a ne u isto vreme i s Njegovim Božanskim, nije povezanost; jer Božansko spasava, a ne Ljudsko bez Božanskog. (Da je Gospodovo Ljudsko Božansko, može se videti u *Nauku Novog Jerusalima*, br. 280-310.)

136. I nijesi se odrekao vjere moje. Da ovo označava postojanost u istinama, vidi se iz značenja ne odreći se, kada se govori o veri, što je biti postojan, jer onaj ko je postojan, taj se ne odriče; i iz značenja vere, što su istine, jer se istina odnosi na

veru, a vera na istinu. Dve stvari sačinjavaju duhovni život kod čoveka, ljubav i vera. Svako dobro se odnosi na ljubav, a svaka istina na veru; ali čovekova vera ima samo onoliko istine koliko dobija od dobra ljubavi, jer je sva istina od Dobra, jer je njegova forma, a sve dobro je biće istine; jer dobrom, kada se oblikuje kako bi bilo vidljivo umu a kroz um u govoru, naziva se istinom – stoga se kaže, da je dobro biće istine. (O ovome predmetu više se može videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 11-27, isto tako 28-35,54-64,108-122.)

137. I u one dane u koje je Antipa, vjerni svjedok moj, ubijen kod vas. Da ovo označava da je to bilo u ono vreme i stanje kada su bili mrski svi oni koji priznaju Božansko Ljudsko u Gospodu, vidi se iz značenja dana, što označava vreme i stanje (o čemu vidi *Nebeske tajne*, br. 23,48,493,2788,3485,4850,10656); otuda, u dane u koje, označava, u to vreme i stanje. A isto se vidi i iz značenja Antipe, mog vernog svedoka, a što su oni koji priznaju Božansko Ljudsko Gospodovo, o čemu će biti više rečeno u onome što sledi; a tako isto i iz značenja biti ubijen što je biti omrznut. Razlog da je ovo označeno sa biti ubijen je to što onaj ko mrzi, taj neprekkindo nastoji da ubije; jer ništa više ne želi nego da ubije, i ubio bi ako ga zakoni ne bi obuzdavali. Ovo je sakriveno u mržnji; stoga, oni koji mrze bližnje svoje, u drugom životu, kada otpadnu spoljašnje stege, neprestano kao da dišu ubijanjem; ovo mi je poznato iz mnogo iskustva.

Razlog zbog kojega *Antipa, moj vjerni svjedok*, označava one koji su omrznuti zbog njihovog priznavanja Gospodovog Božanskog Ljudskog, je to što je u to vreme zbog toga Antipa bio ubijen, stoga su njima označeni svi oni koji su zbog toga omrznuti; isto kao što se Lazarom, koji je ležao pred vratima bogataševe kuće da bi se nahranio mrvicama s bogataševog stola, označavaju oni koji žele istine iz duhovnog osećanja (kao što se može videti gore, br. 118). Da je Gospod voleo jednog čoveka koji se zvao Lazar, a kojega je ustao iz mrtvih (Jovan XI, 3,5,36), i koji je sedeo za stolom s Gospodom (pogl. XII,), i koji je želeo da se nahrani mrvicama s bogataševog stola, čime je označena želja za istinama iz duhovnog osećanja, bio je razlog da Gospod ovoga nazove Lazarom. Pošto je taj (prosjak) bio nazvan Lazarom zbog toga, stoga je i Antipa ovde pomenut jer je bio svedok (mučenik) zbog Gospodovog imena, to jest, zato što je priznavao Njegovo Božansko Ljudsko. Da takva mržnja postoji kod onih koji ne misle o Gospodovom Božanskom u isto vreme kad i o Njegovom Ljudskom, ne može se poznati po njihovom ponašanju u svetu, ali postaje jasno u drugom životu, gde plamte takvom mržnjom protivu onih koji pristupaju samom Gospodu, da se ta mržnja ne može opisati rečima; više od svega, žele da ih usmrte. Razlog je to, što svi koji su u

paklovima, svi su protivu Gospoda; i oni koji pripadaju crkvi, a koji ne priznaju Gospodovo Božansko u Njegovom Ljudskom, delaju skupa s paklovima, zbog čega osećaju takvu veliku mržnju. A često im se kaže, da čine zlo, jer to oni znaju iz Reči,

da Gospod ima svu moć u nebu i na zemlji (Mat. XXVIII, 18); stoga da je On Bog neba i zemlje; isto tako, da je On put, istina, i život, i da niko ne dolazi Ocu osim preko Njega (Jovan XIV, 6): isto tako da da onaj ko vidi Gospoda vidi Oca, jer On je u Ocu, i Otac je u Njemu (Jovan XIV, 7-11); i da niko nikad nije video Oca ni čuo Njegov glas, osim Gospoda samoga, koji je u naručju Njegovom, i koji je jedno s Njim (Jovan I, 18; V, 37); pored mnogih drugih mesta. Kad čuju ove istine, okreću se, jer ih ne mogu osporiti, i one su za njih sablazan (kamen spoticanja), pa stoga odišu mržnjom protivu onih koji ih priznaju, jer se mržnja ukorenila u njima (kao što se gore može videti, br. 114). Da će takve osobe mrzeti sve one koji budu priznavali Gospoda, Sam je Gospod predskazao u nekoliko odlomaka, kao kod Mateja:

na kraju vremena, tada će vas predati na muke, i pobiće vas, i svi će narodi omrznuti na vas imena mojega radi (XXXI, 9,10).

I kod Jovana:

Isus reče, Ako svijet na vas omrznu, znajte da na Mene omrznu prije vas. A kad biste bili od svijeta, onda bi svijet svoje ljubio, nego jer vas od svijeta izabrah... za to mrzi na vas svijet. Sve će vam ovo činiti imena mojega radi (XV.18-25).

(Osim ovih, vidi odlomke navedene gore iz Riječi, br. 122). Ove se stvari kažu, da se s *Antipa, moj svjedok vjerni, koji je ubijen među vama*, označavaju oni koji su omrznuti jer priznaju Gospodovo Božansko Ljudsko.

138. Gdje živi Sotona. Da ovo označava one koji su u doktrini svih obmana, vidi se iz onoga što je pokazano i navedeno gore, br. 120 i 134. Jer čovjek je, preko svog tela, udružen s ljudima u prirodnom svetu, ali preko misli i namera povezan je s duhovima u duhovnom svetu; kada uđe u duhovno iskušenje, tada je među duhovima koji su u obmanama, koji njegove misli vezuju za sebe i drže ih kao u tamnici, i neprekidno ulivaju u njegov um sablazni protivu istina vere, i potstiču zla u njegovom životu. Ali Gospod neprestano brani čoveka influksom iznutra, i tako ga drži u stanju u kome se odupire; takva su duhovna iskušenja. Da je čovek, koji je u iskušenjima, među duhovima koji su u obmanama, označeno je u ovome stihu, *Znam gdje živiš, gdje je prijestol Sotonin, i u ovim, Ni u one dane u koje je Antipa,*

vjerni svjedok moj, ubijen kod vas, gdje živi Sotona; a postojanost u odupiranju označena je ovim rečima, I držiš ime moje, i nijesi se odrekao vjere moje. Ali niko ne ulazi u duhovna iskušenja osim onih koji priznaju Gospodovo Božansko u Njegovom Ljudskom, i koji su u duhovnom osećanju istine; svi drugi su prirodni ljudi, pa stoga ne mogu da se iskušavaju. (Ali o iskušenjima, vidi šta je pokazano u Nauku Novoga Jerusalima, br, 187-201)

139. (Stih 14) **No imam na tebe malo.** Da ovo označava da treba da su na oprezu, vidi se iz onoga što sledi; jer se tamo objašnjava od kojih treba da budu na oprezu.

140. Što imaš tu koji drže nauku Valaama, koji uče Valaka da položi sablazan pred sinovima Izrailjevim. Da ovo označava one čiji je razum prosvetljen, i koji naučavaju istine, ali još uvek vole da razore lukavstvom one koji pripadaju crkvi, vidi se iz istorijskih delova Reči koji govore o Valaamu i Varaku, ako se ovi delovi razumeju u skladu s duhovnim smislom, o kojemu će se stoga prvo govoriti. Valaam je bio prorok (vrač, vidilac) iz Feora (Peora) u Mesopotamiji, pa ga je stoga pozvao Valak, car Moavski, da prokune Izrailjski narod; ali je Jehova ovo sprečio, i učinio da ovaj progovori proročki; uprkos toga, on se kasnije dogovario kako bi razorio narod lukavstvom, tako što bi ih odvojio od bogoštovanja Jehove i priveo bogoštovanju Vaal- Feora. Stoga se Valaamom označavaju oni čiji je razum prosvetljen i koji naučavaju istine, ali koji vole da unište lukavstvom one koji pripadaju crkvi.

Da je Valaam bio prorok, vidi se iz ovih Mojsijevih reči:

I otidoše starešine Moavske i starešine Madijanske noseći darove za vraćanje; i dođoše k Valaamu, i kazaše mu riječi Valakove (Brojevi XXII, 7)

I vidjevši Valam da je Božja volja da blagoslovi Izrailja, ne htje više ići po vraćanje (Brojevi XXIV, 1).

I kod Jošue:

I Valaama sina Feorova vrača ubiše sinovi Izrailjevi mačem s drugim pobijenijem (Knjiga Navinova, ili Jošua XIII, 22).

Da je on pozvao Valaka, cara Moapskog, da prokune narod Izrailjski, može se videti, Brojevi XXII, 5,6,16,17; Zak. Ponovljeni XXIII, 3,4; ali da je Jehova to osujetio,

i da je učinio da ovaj progovori kao prorok, Brojevi XXII, 9,10,12,20; XXIII, 5,16,7-10,18-24; XXIV, 5-9, 15-19, 20-24; koje su stvari sve istinite, jer se kaže, da *da je Jehova stavio riječi u njegova usta* (Brojevi XXIII, 5,12,1).

Da se posle dogovarao s Valakom kako bi uništio Izrailjski narod na prevaru, odvrćajući ga od bogoštovanja Jehove ka bogoštovanju Vaal-Feora, jasno je iz ovih Mojsijevih reči:

I življaše Izrailj u Sitimu, i narod stade činiti preljubu s kćerima Moapskim. I one pozivahu narod na žrtve svojih bogova, i narod jeđaše, i klanjaše se bogovima njihovijem. I narod prionu uz Velfegora; i razgnjevi se Jehova na Izrailja I izgibe od te pogibije dvadeset i četiri hiljade. (Brojevi XXV, 1-3,9).

I ubiše Vaama među Madijancima, I zarobiše sinovi Izrailjevi žene Madijanke, što bješe po riječi Valaamovoj jer navratiše sinove Izrailjeve da zgriješe Jehovi s Fegora (Brojevi XXXI, 8,16).

da se Valaamom označavaju oni čiji je razum prosvetljen i koji naučavaju istine, sledi iz onoga što je rečeno u gornjim odlomcima; jer je proročki govorio o Izrailju, kao i o Gospodu; da je govorio i o Gospodu, vidi se iz njegovog proroštva (Brojevi XXIV, 17). Govoriti proročki o Izrailju nije govoriti o Izrailjskom narodu, nego o Gospodovoj crkvi, koja je označena Izrailjem. A prosvetljenje svoga razuma on sam opisuje u ovim riječima:

Kaže Valaam, sin Feorov; kaže čovjek čije su oči otvorene, kaže onaj koji čuje riječi Božje, koji kad padne otvorene su mu oči (Brojevi XXIV, 3,4,15,16).

Imati otvorene oči, ili da mu ih neko otvori, je imati prosvetljen razum; jer oči u Reči označavaju razum (kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 2701,4410-4421,4523-4534,9051,10569). Da se Valaamom označavaju oni koji vole da lukavošću unište one koji pripadaju crkvi, vidi se iz onoga što je gore rečeno; a pored toga, kada je jahao na magarcu, neprekidno je smišljao kako da prokune sinove Izrailjeve. Kada mu ovo nije uspelo kletvama, dogovorio se s Valakom da i pozove na žrtvovanja svojim bogovima, i da vrše preljubu sa kćerima Moapskim; sinovima Izrailjevim koje su htjeli da unište, označava se crkva, jer je crkva bila među njima ustanovljena (vidi *Nebeske Tajne*, br. 6426,8805,9340).

Tajna vezana za magarca na kojemu je Valaam jahao, koji se okrenuo tri puta idući putem jer je video anđela s isukanim mačem, i to što je rekao Valaamu, biće ukratko objašnjeno. Valaam, dok je jahao na magarcu, neprekidno je vraćao

protivu sinova Izrailjevih; dar koji je trebao da mu pripadne nije mu više bio na umu, kao što se vidi iz ovih reči o njemu,

Vidjevši da je Božja volja da blagoslovi Izrailja, ne htje više ići na vraćanje (Brojevi XXIV, 1).

On je tako, međutim, bio vrač u srcu i samo je mislio o tome, kada je mislio sam u sebi. Magaricom na kojoj je jahao, u duhovnom smislu, označava se prosvijetljeno intelektualno; stoga jahati na magarici ili na mazgi bio je znak po kojemu se prepoznavao viši sudija ili car (kao što se može videti gore, br. 31; i u *Nebeskim Tajnama*, br. 2781,5741,9212). Anđeo s isukanim mačem označava prosvetljenu Božansku istinu koja se bori protivu obmane, kao što se može videti gore, 131); stoga, magarac koji je skretao s puta, označava da se prosvetljeni razum ne slaže s vračevim namisli, što je označeno i onim što anđeo kaže Valaamu:

Evo ja izidoh da ti ne dam, jer tvoj put nije meni po volji (Brojevi XXII, 32).

Putem se, u duhovnom smislu Reči, označava ono što čovek smišlja kao nameru (kao što se može videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 479,534,590, i u malom delu, *Poslednji Sud*, br. 48). Da je bio sprečen da smišlja i koristi vraćanje jer se uplašio smrti, jasno je iz onoga što mu je anđeo rekao:

A da se magarica nije uklonila ispred mene, tebe bih već ubio (Brojevi XXII, 33).

U ušima Valaamovim zvučalo je kao da magarica govori, iako ona nije govorila, nego se govor čuo kao da potiče od nje. Da je ovo bio slučaj, bilo mi je pokazano kroz mnogo iskustva. Bilo mi je dato da čujem kao da konji govore, iako govor nije poticao od njih. Takav je bio slučaj s Valaamom, kako bi se ova priča opisala u Reči radi unutrašnjeg smisla u detalju. U unutrašnjem smislu opisuju se kako Gospod brani one koji su u istinama i dobrima, da ih ne bi povredili oni koji govore iz prosvetljena, a koji imaju želju i nameru da zavedu. Onaj ko veruje da je Valaam mogao na naudi sinovima Izrailjevim preko vraćanja, vrlo se vara; jer ona ne vrede ništa protivu njih /sinova Izrailjevih ili crkve/; to je i sam Valaam priznao kad je rekao:

Jer nema čini na Jakova ni vraćanja na Izrailja (Brojevi XXIII, 23).

Razlog da je Valaam mogao da lukavošću da zavede taj narod bilo je to, što su oni bili takvi u srcu da su bogoštovali Jehovu samo ustima, a Vaal-Feora srcem; a pošto su bili takvi po prirodi, to je bilo dopušteno. Osim toga, treba primetiti da čovekov razum može da bude prosvetljen, iako mu je volja u zlu; jer je intelektualna

sposobnost odvojena od voljne sposobnosti u slučaju svih onih koji nisu preporođeni; jer ove dvije sposobnosti djeluju kao jedna samo kod onih koji su preporođeni; jer je služba razuma da zna i da misli, i da govori istine, a služba volje, da hoće ili da voli da ih tvori /istine/. Neslaganje između ovih sposobnosti jasno se pokazuje kod zlih duhova; jer kad se ovi okrenu prema dobrim duhovima, oni razumeju istine, i priznaju ih, skoro kao da su prosvetljeni; ali čim se od njih okrenu, vraćaju se ljubavi svoje volje, i ne vide ništa od istine; šta više, oni osporavaju stvari koje su su čuli (kao što se može videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 153,424,455). Mogućnost da mu se prosvetli razum data je čoveku kako bi se popravio. Jer u čovjekovoj volji stoluje svaka vrsta zla, kako ona u kojoj je rođen, tako i ona u koju je sam ušao; a volja se ne može popraviti osim ako čovek zna i razumom priznaje istine i dobra, a isto tako i zla i obmane, od kojih se inače ne može okrenuti i voleti one prethodne. (Više se može videti o volji i razumu u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 28-35).

141. *Da jedu žrtve idolske, i da se kurvaju.* Da ovo označava da bi mogli steći zla, a otuda i obmane, vidi se iz značenja jesti, što označava usvajati i udruživati se (o čemu vidi br. 2187,2343,3168,3513,5643,8001); stoga i steći; i iz značenja žrtava idolskih, a to su stvari žrtvovane idolima, što označava zla svake vrste (o čemu će više biti rečeno u onome što sledi); i iz značenja kurvanja (preljube), što označava falsifikovanje istina (o čemu će više biti ubrzo rečeno). Da se Valaam dogovarao da pozovu sinove Izrailjeve da žrtvuju njegovim bogovima, vidi se iz onoga što je pokazano u prethodnom članku, i iz ovih reči Mojsijevih:

Izrailj življaše u Sitimu, i narod stade činiti preljubu sa kćerima Moapskim. One pozivahu narod na žrtve svojih bogova, i narod jeđaše, i klanjaše se bogovima njihovijem. I Izrailj prionu uz Velfegora; i razgnjevi se Jehova na Izrailja, i pobi dvadeset i četiri hiljade (Brojevi XXV, 1-3, 9).

Među uredbama bilo je i to, kada su ustanovljene žrtve, da se delovi žrtava, osobito oni euharistički, spale na oltaru, a neki da se jedu u svetinji. Žrtve same označavale su bogoštovanje zasnovano na ljubavi, a jedenje zajedno, označavalo je usvajanje toga dobra. (Da su žrtve označavale sve stvari bogoštovanja od dobra ljubavi i istine vere, može se videti, br. 923,6905,8680,8936,10042; a da jedenje zajedno označava usvajanje dobra, br. 10109.) Pošto je jedenje zajedno žrtvovanih stvari Jehovi označavalo usvajanje dobra, stoga je jedenje zajedno žrtava

bogovima Neznabožaca, a koje su nazivane žrtvama idolskim, označavalo usvajanje zla.

Da vršenje preljube, u duhovnom smislu, označava usvajati obmane kao i falsifikovati istine, vidi se iz nekoliko odlomaka u Reči. Isto je bilo označeno i kurvanjem sinova Izrailjevih sa kćerima Moapskim; jer sve istorijske stvari u Reči sadrže i označavaju duhovne stvari (kao što je očito iz objašnjenja u Postanju i u Izlasku, koje se nazivaju *Nebeske Tajne*). I pošto je to što su sinovi Izrailjevi jeli žrtve idolske, i vršili preljubu sa kćerima Moapskim, sadržavalo ovakve stvari (jer ono što označavaju one isto tako i sadrže), stoga je bilo zapovedeno da se glave naroda obese pre sunca; i zbog čega je Fineas, sin Eleazarov, probo Izrailjca i Moapkinju u šatoru, zbog čega je bio blagosloven; i zbog čega je bilo pobijeno dvadeset i četiri hiljade, kao što se može videti, Brojevi XXV, 1- do kraja. Ovakve kazne i pomori nisu mogli biti zapovedeni samo zbog jedenja idolskih žrtava, ili zbog preljuba sa ženama druge nacije, da ove stvari nisu sadržavale nezakonite stvari protivu neba i crkve, što se ne vidi u doslovnom smislu, nego samo u duhovnom smislu. Nezakonite stvari ovde sadržane bile su profanacija (svetogrđe) u isto vreme dobara i istina crkve, kao što je gore rečeno, a to je bilo je usvajanje zla i obmane.

Da su preljube i kurvarstva obuhvatale ovakve stvari, vidi se iz brojnih odlomaka u Reči, koji se odnose na to, iz čega je jasno da se njima označava preljubochinjenje dobra i falsifikovanje istine. Kod Jezekilja:

Ali ti se osloni na ljepotu svoju, i prokurva se s glasa svojega, i prosipala si kurvarstvo svoje svakome koji prolazaše, i bivala si njegovu. Kurvala si se sa sinovima Misirskim, susjedima svojim velikoga tijela, i umnožila si kurvarstvo svoje da bi me razgnjevila i umnožila si kurvarstvo sa sinovima Asirskim, jer se ne mogaše nasititi; i umnožila si kurvarstvo svoje u zemlji Haldejskoj. Bila si kao žena preljubochinica koja mjesto muža prima druge (XVI, 15,26,28,29,32,33,35, i sledeći stihovi).

Ko ne može da vidi da se kurvarstvom ovde pomenutim ne misli na kurvarstvo u običnom prirodnom smislu? Jer se ovde govori o crkvi u kojoj su sve istine Reči falsifikovane; to je ono što je označeno kurvarenjem, jer kurvarenja, u duhovnom smislu, ili duhovna kurvarenja, samo su falsifikovanja istine. Jerusalem je tu crkva; sinovi Misirski s kojima se kurvala su znanja-memorije i poznavanja svake vrste, izopačeno primenjena da bi potvrdila obmane. Sinovi Asirski, obmanjivanja od umovanja iz toga; Haldeja, zemlja trgovačka, označava profanaciju istine; darovi

koje ona daje svojim milosnicima, označavaju prodavanje obmana. Zbog preljube dobra pomoću falsifikovanja istine, ta se crkva naziva ženom preljubočinicom kod svoga muža. Kod istoga:

Dvije žene, kćeri jedne majke, kurvahu se u Misiru (Egiptu), u mladosti svojoj kurvahu se. One postaše moje, a izabraše za milosnike Asirce svoje susjede; a ni s Misircima ne okani se kurvanja svojega; I Vavilonjani dolažahu k njoj na postelju ljubavnu, i umnoži kurvarstva svoja opominjući se dana mladosti svoje (XXIII, 2,3,5,7,11,14,16,17, i sledeći stihovi).

Da se i ovde označava duhovna preljuba, vidi se iz svih pomenutih pojedinosti. Dve kćeri, od jedne majke, su dve crkve, Izrailjaska i Jevrejska; njene preljube s Misircima, Asircima, i Haldejcima označavaju stvari slične onima koje su gore bile objašnjene; postelja ljubavna sa Vavilonjanima je profanacija dobra. Kod Jeremije:

Ti si se kurvala s milosnicima mnogijem, i oskrvnula si zemlju kurvarstvom svojim; i zloćom svojom. Jesi li vidio šta učini odmetnica, Izrailj, kako odlazi na svako visoko mjesto pod svako zeleno drvo, i tamo se kurvaše. Ali se ne poboja nevjernica sestra joj Juda, nego otide, i ona se prokurva; i oskrvni zemlju. Kurvaše se se sa s kamenom i s drvetom (III, 1,2,6,8,9).

Izrailj je crkva koja je u istini, Juda je crkva koja je u dobru, jer predstavljaju ove dve crkve; falsifikovanja istine označena su kurvanjem Izrailja, a preljubočinstva dobra kurvanjem Jude. Ići na svako visoko brdo i pod svako zeleno drvo, i kurvati se, to je istraživati svako poznavanja dobra i istine, čak i iz Reči, i to falsifikovati; kurvati se s kamenom i drvetom, to je izokretati i profanisati istinu i dobro; kamen označava istinu, a drvo označava dobro. Kod istoga:

Prođite po ulicama Jerusalimskim, i vidite sada i razaberite, hoćete li naći čovjeka (vir), ima li ko da čini šta je pravo i da traži istinu. Kako ih nasitih, stadoše činiti preljubu, i u kuću kurvinu steču se gomilom (V, 1,7).

Proći po ulicama, i po širokim putevima Jerusalima, je videti i ispitivati doktrinarne stvari te crkve; jer je Jerusalem crkva, a ulice i putevi su doktrinarne stvari. Hoćeš li naći čoveka (*vir*) koji čini ono što je pravo i koji traži istinu, to označava, da li ima neke istine u crkvi. Kako ih nasitih, stadoše činiti preljubu, označava, da kada su im istine bile otkrivene, oni su ih falsifikovali; takva crkva je, u pogledu doktrine, kao kuća kurvina, u koju ulaze gomile. Kod istoga:

Preljube tvoje, rzanje tvoje, sramota kurvarstva tvoga po humovima, po poljima, gadove tvoje vidio sam; teško tebi, Jerusalime! Zar se nećeš očistiti? (XIII, 27).

Rzanje označava profanaciju istine, jer konj označava intelektualno gde stoluje istina; humovi u polju označavaju dobra istine u crkvi, koja su izopačena. Kod istoga:

Ali u proroka Jerusalimskih vidim strahotu: čine preljubu i hode u laži (XXIII, 14).

Kod istoga:

Jer učiniše grdilo u Izrailju, čineći preljubu sa ženama bližnjih svojih i govore moje riječi lažući (XXIX, 23).

Preljubočiniti i izvršiti preljubu ovde označava izokretati istine; proroci označavaju one koji naučavaju istine iz Reči; jer se kaže, vršeći preljubu i govoreći laž, i govoriše moju reč lažući. Laž, u Reči, označava ono što je lažno. Kod Mojsija:

A sinovi vaši biće pastiri u pustinji četrdeset godina; i nosiće kar za preljube vaše, dokle ne ispropadaju tjelesa vaša u pustinji (Brojevi XIV, 33).

Da sinovi Izrailjevi nisu ispropadali u pustinji zato što su vršili preljube, nego zato što su odbacili nebeske istine, vidi se iz toga što im je bilo rečeno, jer nisu bili voljni da uđu u zemlju Hanansku, nego su želeli da se vrate u Egipat. Jer se zemljom Hananskom označava nebo i crkva, sa svojim istinama; a Egiptom se označavaju oni koji falsifikuju stvari, i preokreću ih u magiju. Kod Miheja:

I svi rezani likovi njezini razbiće se, i svi će se darovi njezini sažeći ognjem, i sve ću idole njezine satrti, jer od plate kurvine nakupi, i opet će biti plata kurvarska (I, 7).

Rezani likovi i idoli označavaju obmane koje su iz čovjekove vlastite inteligencije; plata kurvarska označava poznavanja istine i dobra, koja oni primjenjuju na obmane i zla, i tako ih izokreću. I kod Osije:

Jehova reče proroku: idi, oženi se kurvom, i rodi kopilad, jer se zemlja prokurva odstupivši od Jehove (I, 2).

Ovim je bio predstavljen karakter crkve, koja kao da je bila utonula u obmane. Kod istoga:

Griješiše mi; slavu njihovu pretvoriću u sramotu. Preljubu počiniše, jer ostaviše Jehovu. Kurvarstvo, i vino, i mastika /novo vino/ oduzeše im srce. Kćeri tvoje i snahe vaše kurvaše se (IV, 7,10,11,13).

Kurvanje, vino i novo vino su falsifikovane istine. Kurvanje je samo falsifikovanje, vino je unutrašnje falsifikovanje, a novo vino je spoljašnje falsifikovanje; kćeri koje preljubochine su dobra i istine izokrenute; snahe koje vrše preljubu su zla povezana s obmanama iz zla. Kod Isaije:

Jer poslije sedamdeset godina Jehova će pohoditi Tir, i on će se vratiti na kurvarsku zaslugu svoju, i kurvaće se sa svijem carevima na zemlji. Ali će trgovina i zasluga njegova biti posvećeni Jehovi (XXIII, 17,18).

Tir, u Reči, označava crkvu u odnosu na poznavanja istine i dobra; trgovačka zasluga o kojoj se ovde govori, označava ista poznavanja primjenjena na zla i obmane izokretanjem; njena trgovina je prodavanje ovih. Kurvati se sa svim carevima zemaljskim, označava sa svakim koji je u istinama crkve. Razlog da se kaže da će njena trgovina i plata trgovačka biti posvećeni Jehovi je to, što se time označavaju poznavanja istine i dobra koja oni primjenjuju na obmane i zla. A čovek, preko određenih znanja, može da postane mudar; ali se preko njih može postati i bezuman, kada se primenjuju na zla i obmane.

Isto je označeno tamo gde se kaže *da treba da sebi načine prijatelje nepravednijem bogatstvom* (Luka XVI, 9);

i tamo gde je zapovijedeno da *sinovi Izrailjevi treba da posude od Egipćana zlato, srebro, i haljine, i da ih odnesu sa sobom* (Izlazak III, 22; XII, 35,36);

jer se Egipćanima označavaju znanja-memorije svake vrste, koja se primenjuju za falsifikovanje istina. Kod Mojsija:

Istrijebiću svaku dušu koja čini preljubu s kućnim duhovima, i sve vračare, i koji idu za njima (Levitska XX, 5).

Kod Isaije:

Dolazi u mir i počiva na postelji svojoj ko god hodi pravijem putem. A vi sinovi vračarini, rode kurvarski, koji se kurvate, pristupite amo (LVII, 2,3).

Kod Nauma:

Teško gradu krvničkom, sav je pun laži; konjanici poskakuju, i mačevi se sijaju, i koplja sijevaju, i mnoštvo je pobijenijeh i sila mrtvijeh tjelesa. Za mnoštvo kurvarstva ljupke kurve, vješte bajačice, koje prodaju narode svojim kurvanjem i plemena vračanjem svojim (III, 1,3,4).

Kod Mojsija:

Nemojte hvatati vjere s onima koji žive u onoj zemlji, da ne bi čineći preljubu za bogovima svojim i prinoseći žrtvu bogovima svojim pozvali te, i ti jeo žrtve njihove (Izlazak XXXIV, 15).

Kod istoga:

I imaćete rese zato da se gledajući ih opominjete svijeh zapovijesti Jehovinih i tvorite ih, i da se ne zanosite srcem svojim i očima svojim, za kojima činite preljubu (Brojevi XV, 39).

U Apokalipsi:

Vavilon otrovnijem vinom kurvarstva svojega napoji sve narode (XIV, 8).

Anđeo reče: Hodi da ti pokažem sud kurve koja sjedi na mnogim vodama; s kojim se kurvaše carevi zemaljski (XVII, 1,2).

Vavilon: svi se narodi napiše vina gnjevi njenoga kurvarstva, i svi carevi zemaljski kurvaše se s njom (XVIII, 3).

I osudio je kurvu veliku, koja pokvari zemlju kurvarstvom svojim (XIX, 2).

Da se u ovim odlomcima kurvarenjima označavaju falsifikovanja istine, očito je. Pošto su ovakve stvari označene kurvanjem i preljubama, i pošto imaju isto značenje u nebu, stoga je u Izrailjskoj crkvi, koja je bila reprezentativna crkva u kojoj su sve stvari imale značenja, bile date sledeće zapovesti:

Da ne bude kurve ni adžuvana (homoseksualaca) u Izrailju (Zak. Ponovljeni XXIII, 17).

A čovjek koji učini preljubu s tuđom ženom, zato što je učinio preljubu sa ženom bližnjega svojega, da se pogubi (Levitska XX, 10).

Ne unosi u dom Jehove Boga svojega ni po kakom zavjetu plate kurvine (Zak. Ponovljeni XXIII, 18).

Neka se sinovi Aronovi ne žene ženom kurvom; ni puštenicom ili silovanom, neka se ne žene. A kći sveštentička koja se oskrvni kurvajući se, skrvni oca svojega, neka se ognjem spali (Levitska XXI, 7,9,13,14), pored mnogo drugih odlomaka.

Da kurvarstvo i preljube sadrže ovakve stvari, osvedočio sam se kroz mnogo iskustva u drugom životu. To pokazuju sfere duhova koji su takvi. U prisustvu duhova koji su se utvrdili u samim obmanama, i koji primjenjuju istine doslovnog smisla Reči da bi ih potvrdili, iz njih izlazi odvratna sfera kurvarstva; ovakve sfere korespondiraju svim zabranjenim stepenima /preljube/ (o čemu vidi Levitska XX, 11-21), a s razlikama u skladu s primenom istina na obmane, i u skladu s povezivanjem obmana sa zlima, osobito sa zlima ljubavi prema sebi (o kojima se više može videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 384,385,386).

142. (Stih 15) *Tako imaš i ti koji drže nauku Nikolinaca, na koju ja mrzim.* Da ovo označava one koji razdvajaju dobro od istine, ili ljubav prema bližnjem od vere, što je protivno Božanskom redu, vidi se iz onoga što je pokazano gore, br. 107, gde se nalaze slične reči. Ovome se mora dodati, da oni koji odvajaju istinu od dobra, ili veru od ljubavi prema bližnjem, odbijaju od sebe svaki influks iz neba u dobra dela koja čine, s posledicom da njihova dobra dela nisu dobra; jer se u njih ne uliva nebo, to jest, Gospod preko neba, u dobro čovekove ljubavi; stoga onaj koji izbacuje dobro ljubavi prema bližnjem iz doktrine crkve, a umesto toga prima samo one stvari za koje se kaže da pripadaju veri, taj je isključen iz neba, jer istine koje mu pripadaju nemaju života. Jer je život istine, koji je dobro, ono što povezuje, a ne istina bez života, ili vera bez ljubavi prema bližnjem. (Ali više se može videti o ovim stvarima u *Nauku Novoga Jerusalima*, gde se govori o ljubavi prema bližnjem, br. 84-107, i o veri, br. 108-122.)

143. *Pokaj se dakle.* Da ovo označava udaljavanje (odvajanje) od njih, vidi se iz značenja pokajati se, kada se opisuju one stvari koje su označene doktrinom Valaama, i doktrinom Nikolinaca, što znači udaljiti se od njih. Pokajanje nije ništa drugo do to, jer se ni za koga ne može reći da se pokajao, ako se nije stvarno udaljio od onih stvari za koje se pokajao; a on se od njih udaljava kada oseća prema njima odbojnost. (Da je ovo pokajanje, ili kajanje, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 159-172.)

144. *Ako li ne, doći ću ti skoro, i vojevaću s njima mačem usta svojih.* Da ovo označava, ako ne, kada dođe pohođenje, da će biti razagnani, vidi se iz značenja *Doći ću skoro*, kada se govori o Gospodu, što je pohođenje, o čemu će se više reći u onome što sledi, i iz značenja *mača usta mojih*, što je istina koja se bori protivu

obmane, i tada raspršavanje obmana (o čemu vidi gore, br. 73,131) Ovdje, međutim, označava razgonjenje onih koji se drže nauka Valaamovog, i nauka Nikolinaca, to jest, onih koji razumeju i naučavaju istine, a ipak vole da lukavošću unište one koji pripadaju crkvi; isto tako /označava/ one koji odvajaju dobro od istine, ili ljubav prema bližnjemu od vere (o čemu vidi gore, br. 140 i 142). Razlog da dolazak brzi označava pohođenje je to, što Gospodov dolazak u Reči označava pohođenje (kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 6895). Pohođenje je ispitivanje čoveka a posle smrti da se vidi kakav je, pre nego li mu se sudi.

145. (Stih 17) *Ko ima uho da čuje, neka čuje šta Duh govori crkvama.* Da ovo označava da onaj ko razume treba da prione uz ono što uči Božanska istina koja proističe od Gospoda i šta kaže onima koji pripadaju Njegovoj crkvi, vidi se iz onoga što je rečeno i pokazano gore (br. 14 i 108), gde se objašnjavaju slične reči.

146. *Koji pobijedi daću mu da jede od mane sakrivene.* Da ovo označava da će se onima koji pobede u iskušenjima dati nebesko uživanje od Gospodovog Božanskog Ljudskog, vidi se iz značenja onoga koji pobedi, što su oni koji pobeđuju u iskušenjima; jer se o ovima govori u onome što je napisano anđelu ove crkve (kao što se može videti gore, br. 130); kao i iz značenja *Daću mu da jede*, što je biti usvojen i povezan kroz ljubav i ljubav prema bližnjemu (o čemu vidi *Nebeske Tajne*, br. 2187,2343,3168,3513,5643), a pošto se govori o sakrivenoj mani, kojom se označava Gospod kao Božansko Ljudsko, jedenjem nje, označava se ovde uživanje u nebeskoj ljubavi, jer se ova usvaja od Gospodovog Božanskog Ljudskog od onih koji je primaju od Njega u ljubavi i veri; i iz značenja sakrivene mane, što je Gospod kao Božansko Ljudsko.

Da je to ono što je označeno manom, vidi se iz reči Samoga Gospoda kod Jovana:

Ocevi vaši jedoše manu u pustinji, kao što je napisano: hljeb s neba dade im da jedu. Tada im reče Isus: zaista, zaista vam kažem: Mojsije ne dade vama hljeba s neba, nego vam otac moj daje hljeb istiniti s neba; jer je hljeb Božiji onaj koji silazi s neba i daje život svijetu. Tada mu rekoše – Gospode, daj nam vazda taj hljeb. A Isus im reče: ja sam hljeb života: koji meni dolazi neće ožednjeti, i koji mene vjeruje neće nikad ožednjeti. Hljeb koji ja dejem tijelo je moje (VI, 31-58).

Da se Gospod označava manom i hljebom, On jasno uči, jer kaže,

---

Ja sam hljeb života koji silazi s neba.

Da je to Gospod kao Božansko Ljudsko, On naučava tako isto kad kaže,

Hljeb koji dajem tijelo je moje.

Gospod je naučavao isto kad je ustanovljavao Svetu Večeru:

Isus uze hljeb, i blagoslovi ga, i dade ga učenicima, govoreći, Uzmite, jedite, ovo je tijelo moje (Mat. XXVI, 26; Marko XIV,22; Luka XXII, 19). Jestu hljeb je biti povezan s Njim kroz ljubav, jer jestu označava usvajati i biti povezan, kao što je gore rečeno; a ljubav je duhovno povezivanje. Ista stvar je označena jedenjem u carstvu Božijem kod Luke:

Blago onima koji hljeb jedu u carstvu Božijem (XIV, 15).

Ponovo:

Ješćete i pićete za mojim stolom u carstvu Božijem (XXII, 30).

Kod Mateje:

Mnogi će doći od istoka i zapada i sješće za trpezu s Avramom i Isakom i Jakovom, u carstvu nebeskom (VIII, 11).

(Da se Avraamom, Isakom, i Jakovom, označava Gospod, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 1893,4615,6098,6185,6276,6804,6847.) I kod Jovana:

Starajte se, ne za jelo koje prolazi, nego za jelo koje ostaje za vječni život, koje će vam dati Sin čovječiji (VI, 27).

(Da je Sin čovečiji Gospod kao Božansko Ljudsko, može se videti gore, br. 63.) Razlog da se naziva sakrivena mana je to, što je uživanje nebeske ljubavi, koju primaju oni koji su povezani s Gospodom kroz ljubav, potpuno nepoznato onima koji nisu u nebeskoj ljubavi; a ovo uživanje može da primi samo onaj koji priznaje Gospodovo Božansko Ljudsko; jer ono proističe iz ovoga. Pošto ovo uživanje nije bilo poznato sinovima Izrailjevim u pustinji, stoga su to nazvali mana, kao što se vidi kod Mojsija:

A Jehova reče Mojsiju: evo učiniću da vam daždi iz neba hljeb, a narod neka izlazi i skupi svaki dan koliko treba za dan. A u jutro pade rosa oko okola; a kad se diže rosa, a to po pustinji nešto okruglo, sitno kao slana po zemlji. A kad vidješe sinovi Izrailjevi, govorahu jedan drugom: šta je ovo, jer ne znadijahu šta bješe. A Mojsije

im reče: To je hljeb, što vam daje Jehova da jedete. I dom Izrailjev nazva to mana (Izlazak XVI, 3 do kraja).

Kod istoga:

Jehova te je hranio manom, za koju ti nijesi znao ni oci tvoji, da bi ti pokazao da čovjek ne živi o samom hljebu nego o svemu što izlazi iz usta Jehovinih (Zak. Ponovljeni VIII, 3).

Razlog da ovo uživanje, koje je označeno manom, nije bilo poznato sinovima Izrailjevim, je to što su bili u telesnom uživanju više nego druge nacije; oni koji su u ovome uživanju, ne mogu ništa da znaju o nebeskom uživanju. Da su sinovi Izrailjevi bili takvoga karaktera, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 248.) Naziva se uživanjem, a tu se misli na uživanje ljubavi; jer svako uživanje života potiče od ljubavi. Zato što se uživanje nebeske ljubavi označava jedenjem sakrivene mane, stoga se ona naziva nebeskim hljebom kod Davida:

Jehova zapovijedi oblacima odozgo, i otvori vrata nebeska, i pusti, te im podaždje manu za jelo, i hljeb nebeski daje im (Psalam LXXIII, 23,24).

i na drugome mestu:

Moliše, i posla im prepelice, i hljebom nebeskim ih hrani (Psalam CV, 40).

Naziva se nebeskim hlebom zato što je padao s neba sa rosom, ali u duhovnom smislu naziva se nebeskim hlebom zato što dolazi od Gospoda preko anđelskog neba; u ovome smislu, samo se misli na to nebo, i nikakav drugi hleb ne hrani čovekovu dušu; da se hleb ovde korisati u tome smislu, vidi se iz reči samoga Gospoda kod Jovana, gde On kaže, da

je On mana ili hljeb koji silazi iz neba (VI, 31-58).

I kod Mojsija, gdje se kaže da ih je Jehova hranio manom da bi ih poučio da čovek ne živi o hlebu samom, nego od svake reči iz usta Jehovinih (Zak. Ponovljeni VIII, 3)

Svaka reč iz usta Jehovinih je sve što proizilazi od Gospoda, a to je, osobito, Božanska istina sjedinjena s Božanskim dobrom (kao što se može videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 13,133,139,140,284-290).

Ovo je uživanje opisano preko korespondencije kod Mojsija:

Mana bješe kao korijandrovo sjeme, bijela, a ukus joj bješe kao u kolača od meda (Izlazak XVI, 31).

A na drugome mjestu:

A mana bješe kao korijandrovo sjeme; a ukus (boja) mu bješe kao u bdela (kao sok od ulja) (Brojevi XI, 7,8).

Razlog da je mana imala takav izgled i ukus je to što belo korijandrovo seme označava istinu nebeskog porekla, a kolač dobro nebeske ljubavi, med njegovu spoljašnje dobro, a ulje tu samu ljubav, a njegov sok, otkuda je bio ukus, njegovo unutrašnje uživanje, a kiša s rosom, u kojoj je bila mana, influks Božanske istine u kojoj je to uživanje sadržano. (Da seme označava istinu nebeskog porekla, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 3038,3373,10248,10249; da se belo kaže za tu istinu, br. 3301,3993.4007,5319; da kolač označava dobro nebeske ljubavi, br. 886,3728,9780,10269; otuda njen sok označava uživanje i priyatnost, vidi br. 3502,4791-4805. Ali se više može videti o ovim stvarima u objašnjenjima pogl. XVI, Izlaska u *Nebeskim Tajnama*.) Razlog da je uživanje nebeske ljubavi označeno jedenjem sakrivene mane, iako je sakrivenom manom označen Gospod kao Božansko Ljudsko, je to što je ista stvar da li kažete Gospodovo Božansko Ljudsko, ili Božanska ljubav, jer Gospod je Božanska ljubav sama, a ono što proističe iz Njega je Božansko dobro sjedinjeno s Božanskom istinom; i jedno i drugo pripada ljubavi, i postoje isto kao i Gospod u nebu. Stoga je to od Njega, biti povezan s Njim, a to se izvodi preko ljubavi od Njega. (Ali ove se stvari mogu bolje razumeti iz onoga što je rečeno i pokazano u delu, *Nebo i Pakao*, br. 13-19,116-125,126-140; a isto tako i u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 210-222 i 307.)

147. I daću mu kamen bijel. Da ovo označava mudrost i inteligenciju, vidi se iz značenja beloga kamena, kada je od Gospoda, što je primanje od Njega i influks. A pošto označava primanje i influks od Gospoda, to onda označava i mudrost i inteligenciju od Njega; jer oni koji primaju od Gospoda, i kod koga se Gospod uliva, ti su u mudrosti i inteligenciji. Razlog da beli kamen ima ovo značenje je to, što su se nekada sudski glasovi izražavali kamenjem; potvrdni glasovui su bili preko beloga kamena, a negativni preko crnoga kamena; otkuda se belim kamenom označava primanje mudrosti i inteligencije.

148. I na kamenu novo ime napisano, kojega niko ne zna osim onoga koji ga primi. Da ovo označava stanje unutrašnjeg života, koje je poznato samo onima koji su u njemu, vidi se iz značenja imena, što označava kvalitet stanja (o čemu vidi

Nebeske Tajne, br. 1754,1896,2009,3237,3421). Ovde označava kvalitet stanja unutrašnjeg života, jer se naziva novim imenom kojega niko ne zna osim onoga koji ga primi; jer je kvalitet stanja života sasvim nepoznat onima koji nisu u njemu. Oni su u unutrašnjem stanju ljubavi koji su u ljubavi prema Gospodu, a u ljubavi prema Gospodu su samo oni koji priznaju Božansko u Njegovom Ljudskom. (Da je voleti Gospoda živeti u skladu s Njegovim zapovestima, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 10143,10153,1058, 10829.) Unutrašnjoj je život duhovni život u kojemu su anđeli u nebu, dok je spoljašnji život prirodni život u kojemu su oni koji nisu u nebu. Kod onih koji žive u skladu sa Gospodovim zapovestima, i priznaju Božansko u Njegovom Ljudskom, unutrašnji um je otvoren, i oni tada postaju duhovni; ali oni koji ne žive tako, i koji ne priznaju, ostaju prirodni. (Da stanje unutrašnjeg života ili duhovni život, nije poznato onima koji nisu u nebeskoj ljubavi, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 395-414; i u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 105,238.)

Da ime u Reči označava kvalitet stanja, vidi se iz mnogih odlomaka, od kojih se neki ovde navode kao potvrda. Tako kod Isaije:

Podignite gore oči svoje, i vidite; ko je to stvorio, ko izvodi vojsku svega toga na broj i zove svako po imenu (XL, 26).

Zvati svako po imenu, označava da On poznaje kvalitet svih, i daje im u skladu s njihovim stanjem ljubav i veru. I kod Jovana:

Onaj koji ulazi na vrata taj je pastir stada. Njemu vratar otvara, i ovce čuju gas njegov; on zove ovce svoje po imenu, i izvodi iz na pašu (X, 2,3).

Slično, kod Isaije:

Ovako kaže Jehova stvoritelj tvoj, O Jakove, koji te je saznao, Izrailju: ne boj se, jer te otkupih, pozvah te po imenu tvom; moj si (XLIII, 1).

Ponovo:

Da poznaš da sam ja Jehova Bog Izrailjev, koji te zovem po imenu. Radi sluge svojega Jakova, i Izrailja izbranika svojega prozvah te imenom tvojim i prezimenom, iako me ne znaš (XLV, 3,4).

Pozvah te imenom tvojim, označava da On zna kvalitet stanja crkve; jer Jakov i Izrailj su crkva, Jakov spoljašnja crkva, a Izrailj unutrašnja crkva. Ponovo, kod istoga proroka:

O Izrailje, ako se držiš uredaba mojih, *ime se tvoje neće zatrti ni istrijebiti ispred mene* (XLVIII, 19).

Zatrti i istrijebiti ime pred Jehovom, označava kvalitet stanja preko kojega se ostvaruje povezivanje; ovo je duhovno stanje onih koji pripadaju crkvi koja je označena Izrailjem. Kod istoga:

Jehova me pozva iz utrobe matere moje, i pomenu ime moje (XLIX, 1).

Ovde pomenuti ime, označava poznavati kvalitet. Kod istoga:

Siona radi neću umuknuti, i Jerusalima radi neću se umiriti, dokle kao svjetlost pravda njegova i spasenje se njegovo razgori kao svijeća. Tada će vidjeti narodi pravdu tvoju i svi carevi slavu tvoju, i prozvaćeš se novijem imenom, koje će usta Jehovina izreći (LXII, 1,2.)

Ponovo, kod istoga proroka:

Prozvaće sluge svoje drugijem imenom (LXV, 15).

Prozvati novim imenom, ili drugim imenom, označava dati drugo stanje života, naime, stanje duhovnog života. I kod Jezekilja:

Gradu krvničkom, čije je ime ukaljano (XXII, 2,5).

Grad krvnički označava doktrinu koja čini nasilje ljubavi prema bližnjem, za koju se kaže da je ukaljanog imena, kada obiluje obmanama a otuda i zlima, što čini njen kvalitet. I kod Mojsija:

Mojsije reče Jehovi: Kazao si, poznam te po imenu. A Jehova reče Mojsiju: učiniću i to što si kazao, jer si našao milost preda mnom, i znam te po imenu (Izlazak XXXIII, 12,17).

da je On znao Mojsijevo ime, označava da je znao njegov kvalitet. I u Apokalipsi:

Ali imaš malo imena u Sardisu, koji ne opoganiše svojih haljina. Koji pobijedi on će se obući u haljine bijele. I neću izbrisati imena njegova iz knjige života, i priznaću ime njegovo pred ocem svojim. Koji pobijedi, učiniću ga stubom u crkvi Boga svojega, i ime novoga Jerusalima, i moje ime novo (III, 4,5,12).

Da se imenom označava kvalitet stanja u pogledu dobra ljubavi i istine vere, očito je. I na drugome mestu,

---

čija imena nisu napisana u knjizi života (Apok. XII, 8; XVII, 8).

Imena upisana u knjizi života, to su sve stvari njegovog duhovnog života u pogledu njihovog kvaliteta. Ponovo:

I vidjeće lice Božije i Jagnjetovo, i njegovo će ime biti na čelima njihovim (Apok. XXII, 4).

Njegovo ime na njihovim čelima, označava stanje ljubavi; jer čelo korespondira ljubavi, pa otuda i označava ljubav. Razlog da ime u Reči označava kvalitet čovekovog stanja, je to što svako u duhovnom svetu dobija ime u skladu sa stanjem života u kojemu je, stoga različito. Jer duhovni govor nije kao ljudski govor; tamo se sve stvari izražavaju u skladu s idejom stvari ili osoba; a te ideje padaju u reči ili izraze. (Ovo će biti jasnije iz onoga što se kaže o govoru anđela neba, u delu, *Nebo i Pakao*, br. 234-245. Osim toga, može se videti i gore, br. 102 i 135, gdje je pokazano šta se označava u Reči imenom Jehove, Gospoda, i Isusa Hrista.)

149. (Stihovi 18-29) ***Kojega niko ne zna osim onoga koji ga primi.*** 18. *I anđelu Tijatirske crkve napiši: tako govori sin Božij, koji ima oči svoje kao plamen ognjeni, i noge njegove kao mjed: 19. Znam djela tvoja, i ljubav, i službu, i vjeru, i trpljenje tvoje, i djela tvoja, i da pošljednjih ima više nego prvijeh; 20. No imam na tebe malo, što dopuštaš ženi Jezavelji, koja govori da je proročica, da uči i da vara sluge moje da čine preljubu i da jedu žrtvu idolsku. 21. I dadoh joj vrijeme da se pokaje od kurvarstva svojega, i ne pokaja se. 22. Evo je ja mećem na odar, i one koji čine preljubu s njom u nevolju veliku, ako se ne pokaju od djela svojih. 23. I djecu njezinu pobiću na mjestu (na smrt); i poznaće sve crkve da sam ja koji ispitujem srca i bubrege, i daću vam svakome po djelima vašim. 24. A vama govorim i ostalima koji su u Tijatiri koji nemaju nauke ove, i koji ne poznaju dubina sotoninijeh (kao što govore); neću metnuti na vas drugoga bremena. 25 Osim koje imate, držite dokle dođem. 26. I koji pobijedi i održi djela moja do kraja, daću mu vlast nad neznabošcima; 27. I pašće ih s gvozdenom palicom, i oni će se razdrobiti kao sudovi lončarski; kao i ja što primih od Oca svojega. 28. I daću ti zvijezdu danicu (zvijezdu jutarnju). 29. Ko ima uvo neka čuje šta govori Duh crkvama.*

18. I anđelu Tijatirske crkve napiši, označava, oni koji pripadaju crkvi kod kojih unutrašnje i spoljašnje, ili duhovni i prirodni čovek, čine jedno; tako govori Sin Božiji, označava Gospoda kao Božansko Ljudsko, od kojega crkva dobija kvalitet;

koji ima oči svoje kao plamen ognjeni, označava Božansko Proviđenje od Njegove Božanske Ljubavi, i Božansku mudrost i inteligenciju, koja se prenosi onima koji su u ljubavi, a otuda u veri u Njega; i noge njegove kao mjed, označava posljednje Božanskoga reda, koje je Prirodno, puno Božanske Ljubavi; 19. Znam djela tvoja, i ljubav, označava unutrašnje onih koji pripadaju crkvi; i službu, i vjeru, označava dobro i istinu iz njega; i trpljenje tvoje, označava povezanost sa spoljašnjim; i djela tvoja, i da posljednjih ima više nego prvijeh, označava spoljašnje stvari koje proizlaze iz toga; 20. No imam na tebe malo, označava da treba da budu na oprezu; što dopuštaš ženi Jezavelji, označava uživanje ljubavi prema sebi i svetu; koja govori da je proročica, da uči i da vara sluge moje, označava da je otuda doktrina svake vrste obmane; da čine preljubu i da jedu žrtvu idolsku, označava falsifikovanje istine, i preljubočinjenje dobra. 21. I dadoh joj vrijeme da se pokaje od kurvarstva svojega, i ne pokaja se, označava da se oni koji su otuda u obmanama, da se oni ne okreću istinama i kroz istine.

22. Evo je ja mećem na odar, označava da su takvi ostavljeni njihovom prirodnom čoveku, i doktrini obmane iz toga; i one koji čine preljubu s njom u nevolju veliku, označava teška iskušavanja onima koji su se odali svojim obmanama; ako se ne pokaju od djela svojih, označava osim ako se odvoje od njih. 23. I djecu njezinu pobiću na mjestu (na smrt), označava da se tako obmane iskorjenjuju; i poznaće sve crkve da sam ja koji ispitujem srca i bubrege, označava priznavanje svih koji pripadaju crkvi da jedini Gospod zna i ispituje spoljašnje i unutrašnje stvari, kao i stvari vere i ljubavi; i daću vam svakome po djelima vašim, označava, večni blagoslov u skladu sa stanjem njegovog unutrašnjeg u spoljašnjem. 24. A vama govorim i ostalima koji su u Tijatiri, označava, svakome kod koga je unutrašnje povezano sa spoljašnjim; koji nemaju nauke ove, označava kod kojega spoljašnje uživanje, koje je uživanje ljubavi prema sebi i svetu, ne vlada; i koji ne poznaju dubina sotoninijeh (kao što govore), označava vezan preko njih; neću metnuti na vas drugoga bremena, označava da treba da budu na oprezu samo u ovome. 25 Osim koje imate, držite dokle dođem, označava istrajnost u stanju ljubavi i vere, sve do pohođenja. 26. I koji pobijedi i održi djela moja do kraja, označava posle borbe protivu onih ljubavi i njihovog uklanjanja, koliko je moguće, istrajnost u ljubavi i veri; daću mu vlast nad neznabošcima; označava posle pobjede nad svojim zlima, koje će Gospod tada da izagna. 27. I pašće ih s gvozdenom palicom, označava da će kazniti zle pomoću istina koje su u prirodnom čoveku; i oni će se razdrobiti kao sudovi lončarski, označava potpuno razgonjenje obmana; kao i ja što primih od Oca svojega, označava slično onome kako je Gospod učinio iz Svoga Božanskog kada je proslavio Svoje Ljudsko. 28. I daću ti

zvijezdu danicu (zvijezdu jutarnju), označava inteligenciju i mudrost od Gospodovog Božanskog Ljudskog. 29. Ko ima uvo neka čuje šta govori Duh crkvama, označava da onaj ko razume treba da poslušā ono što Božanska istina, koja proističe od Gospoda, naučava i kaže onima koji pripadaju Njegovoj crkvi.

150. (Stih 18). ***I anđelu Tijatirske crkve napiši.*** Da ovo označava, onima u crkvi kod kojih unutrašnje i spoljašnje, ili duhovni i prirodni čovek, čine jedno, vidi se iz onoga što je napisano tome anđelima, ako se razume u unutrašnjem smislu, gde se govori o povezivanju unutrašnjeg ili duhovnog čoveka sa spoljašnjim ili prirodnim čovekom, ili onih u crkvi kod kojih postoji povezanost. Svaki čovek ima unutrašnje i spoljašnje; njegovo se unutrašnje naziva duhovnim čovekom, a spoljašnje se naziva prirodnim čovekom. Kad se čovek rodi, prvo mu se otvara spoljašnje ili prirodno; posle, kako raste i napreduje prema savršenstvu u inteligenciji i mudrosti, unutrašnji ili duhovni se čovek otvara. Spoljašnji ili prirodni se čovek otvara pomoću onih stvari koje vuče iz sveta, dok se unutrašnji ili duhovni čovek otvara pomoću onih stvari koje dobija iz neba; jer je spoljašnji ili prirodni čovek stvoren da prima one stvari koje su u svetu, dok je unutrašnji ili duhovni čovek, da prima ono što je u nebu. Stvari koje su u svetu, za čije primanje je formiran spoljašnji ili prirodni čovek, odnose se uglavnom na ono što pripada građanskom i moralnom životu; dok stvari koje su u nebu, za primanje kojih je stvoren unutrašnji ili duhovni čovek, odnose se uglavnom na ono što pripada ljubavi i veri. Pošto ova dva, unutrašnji i spoljašnji, pripadaju čoveku, a svaki od njih se otvara odvojeno preko svojih sredstava, to se vidi da ako se unutrašnje ne otvori pomoću svojih sredstava, čovek ostaje čisto prirodan, a u ovome slučaju njegovo unutrašnje je zatvoreno. A kod onih kod kojih je unutrašnje zatvoreno, ti ne pripadaju crkvi; jer crkva se stvara u čoveku kroz komunikaciju sa nebom, a komunikacija s nebom nije data čoveku ako se kod čoveka unutrašnje ne otvori svojim sredstvima, koja sva, kao što je rečeno, odnose se na ljubav i veru.

Osim toga, treba primetiti da su kod čoveka crkve, koji je preporođen od Gospoda pomoću istina koje se nazivaju istinama vere, i kroz život u skladu s njima, unutrašnje i spoljašnje, ili duhovni i prirodni čovek, povezani su, a to se izvodi preko korespondencija. Šta je priroda korespondencija, a otuda i priroda povezanosti koja se kroz to izvodi, vidi se iz onoga što je o njima pokazano u *Nebeskim Tajnama*, i u izvacima iz toga dela u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 261.) Sada, čovek ne postaje član crkve pre nego li je njegov unutrašnji ili duhovni čovek otvoren i povezan s njegovim spoljašnjim ili prirodnim čovekom, stoga se sada

govori o takvima. Jer, kao što je gore rečeno, br. 20, sa sedam crkava ne označavaju se sedam crkava, nego svi oni uopšte koji pripadaju Gospodvoj crkvi. Stoga, pišući anđelu svake crkve, predmet o kome se govori su one stvari koje sačinjavaju tu crkvu; u ovome slučaju, stoga, ili u onome što je rečeno anđelu crkve u Tijatiri, govori se o unutrašnjem i spoljašnjem čoveku, i o povezivanju ova dva koji su unutar crkve. (Ali pošto do sada nije bilo poznato da ova dva načela pripadaju čoveku, i da treba da se otvore i povežu kako bi čovek postao član crkve; a ove se stvari ne mogu objasniti u nekoliko reči, one se mogu videti razmatrane na široko u Nauku Novoga Jerusalima, br. 36-53, i 179-182.)

151. Tako govori Sin čovječiji. Da ovo označava Gospoda kao Božansko Ljudsko, koje čini crkvu, vidi se iz značenja Sina Božijeg, koji označava Gospoda kao Božansko Ljudsko, i kao Božansku istinu, pošto ona proizlazi od Njega (o čemu vidi gore, br. 63). (*prim. prev. Trebalo bi da stoji iz značenja Sina čovečijeg, a ne iz značenja Sina Božijeg. Jedino objašnjenje koje se nameće je to, što autor nije imao priliku da vidi grešku pera, jer nikad nije objavio ovo delo, koje je slučajem ili čudom sačuvano. Naime, rukopis je bio pohranjen u kući koja je izgorela a rukopis je nađen netaknut!*) Da isto tako označava, koji sačinjava crkvu, to jest, otvaranje unutrašnjeg ili duhovnog čoveka i njegovo povezivanje sa spoljašnjim, i da to znači da sve u crkvi, što pripada čoveku, potiče od Gospodovog Božanskog Ljudskog. Jer sve ljubavi i vere što sačinjava crkvu, proističe od Gospodovog Božanskog Ljudskog, a ne neposredno od Božanskog samog; jer ono što neposredno proizlazi od Božanskog samog, ne ulazi ni u jedno osećanje i misao čovekovu, stoga ne ni u veru ni u ljubav, jer je ono daleko iznad njih, kao što se vidi iz toga što čovek ne može da misli o Božanskom a da to ne povezuje sa mišlju kakvu čovek oblikuje, a to je o priordi, u njenim najmanjim delovima. Misao koja nije usmerena prema nekoj određenoj formi, rasipa se u svim pravcima, pa se tako i rasprši. To mi je posebno bilo dato da znam, po onima koji dolaze iz Hrišćanskog sveta, i koji misle samo o Ocu, a ne o Gospodu, po tome što oni od najsitnijih delova prirode prave svog Boga, i na kraju se odvoje od svake ideje o Bogu, stoga i od ideje i od vere u stvari neba i crkve.

Drugačije je s onima koji misle o Bogu u ljudskom obliku, koji svi upravljaju svoje ideje ka Božanskom, jer njihove misle ne lutaju, kao kod prethodnih, u svakom pravcu. I pošto je Božansko pod ljudskom formom u stvari Gospodovo Božansko Ljudsko, stoga Gospod savija i upravlja njihove misli i osećanja prema Sebi. Pošto je ovo suštinsko u crkvi, stoga se ono neprestano uliva iz neba kod čoveka, pa se

tako usađuje u svakoga ko misli o Božanskom pod ljudskim oblikom, i na taj način unutra u sebi vide Božansko, osim u slučaju kada unište ovu sliku u sebi (kao što se može videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 82). Stoga se vidi zašto se svi ljudi posle smrti, ma koliko da ih je, kad postanu duhovi, okreću svojim sopstvenim ljubavima, pa se zbog toga oni koji su bogoštovali Božansko pod ljudskim oblikom, okreću ka Gospodu, koji se vidi kao Sunce iznad neba. Ali oni koji Ga nisu bogoštovali pod ljudskim oblikom, okreću se ljubavima svog prirodnog čoveka, koje su sve vezane za ljubav prema sebi i svetu; stoga okreću leđa Gospodu, i okreću se prema paklu. (Da se svi okreću prema svojim vlastitim ljubavima u duhovnom svetu, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 17,123,142-145,151,153,255,510,153,255,272,510,548,552,561.)

Svi oni koji su živeli u drevna vremena, i bogoštovali Božansko, u mislima, videli su Božansko u ljudskom obliku, i malo je ko mislio o nevidljivom Božanskom; a Božansko pod ljudskim oblikom, čak i u to vreme, bilo je Božansko Ljudsko. Ali pošto je ovo Božansko bilo Gospodovo Božansko u nebesima i prolazilo je kroz nebesa, kada je nebo postalo slabije jer su ljudi, od kojih se sastoji nebo, postali postupno spoljašnji, pa stoga prirodni, to se svidelo Božanskom Samom da na sebe uzme Ljudsko, i da ga proslavi, ili učini Božanskim, kako bi uticao na sve, kako na one koji su u duhovnom svetu, tako i na one koji su u prirodnom svetu, i da spasava one koji priznaju i bogoštuju Njegovo Božansko u Ljudskom.

Ovo se vidi iz mnogih odlomaka kod Proroka Staroga Zavjeta, kao i iz Jevanđelista, od kojih ćemo navesti samo sledeće kod Jovana:

U početku bješe Riječ, i Riječ bješe u Boga, i Bog bješe Riječ. Ona bješe u početku u Boga, i bez nje ništa nije postalo što je postalo. U njoj bješe život, i život bješe vidjelo ljudima. I vidjelo se svijetli u tami, i tama ga ne obuže. Posla Bog čovjeka po imenu Jovana. Ovaj dođe za svjedočanstvo za vidjelo da svi vjeruju kraza nj. On ne bješe vidjelo, nego svjedoči za vidjelo. Bješe vidjelo istinito koje obasjava svakoga čovjeka koji dolazi na svijet. Na svijetu bješe, i svijet krozanj posta, i svijet ga ne pozna. K svojim dođe, i svoji ga ne primiše. A koji ga primiše dade im vlast da budu sinovi Božiji, koji vjeruju u ime njegovo. Koji se ne rodiše od krvi, ni od volje muževljeve, nego od Boga. I Riječ posta tijelo i useli se u nas puno blagosti i istine; i vidjesmo slavu njegovu, slavu, kao od jedinorodnoga od oca (1, 1-14).

Da je Gospod u pogledu Ljudskog tamo označen Rečju, sasvim je jasno, jer se kaže, *Riječ postade tijelo, i useli se u nas, i vidjesmo slavu njegovu*; i da je Gospod učinio Svoje Ljudsko Božanskim, i to je jasno iz ovih reči, *Riječ bješe u Boga, i Bog bješe*

Riječ, i ona je postala telo, to jest, čovek. A pošto sva Božanska istina proističe od Gospodovog Božanskog Ljudskog, a ovo je Njegovo Božansko u nebesima, stoga se Rečju označava i Božanska istina; pa se kaže, On je bio istinita svetlost koja obasjava svakoga čoveka koji dolazi na svet. Svetlost je Božanska istina; a pošto ljudi, posle unutrašnjeg postaju spoljašnji ili prirodni, jer više ne priznaju Božansku istinu, ili Gospoda, stoga se kaže da tama nije obuzela svetlost, ali da ga svet nije priznao. (Da je Reč Gospod u pogledu Božanskog Ljudskog, i da Božanska istina proističe iz njega, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 263 i 304. Da je svetlost Božanska istina, i da tama označava obmane u kojima su oni koji nisu u svetlosti, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 126-140,275.) Da su oni koji priznaju Gospoda, i koji Ga bogoštuju iz ljubavi i vere, i koji nisu u ljubavi prema sebi i svetu, da su takvi nanovo rođeni i spaseni, i to se uči u ovim rečima,

A koji ga primiše, dade im vlast da budu sinovi Božiji, koji vjeruju u ime Njegovo, i koji se rodiše ne od krvi, ni od volje muževljeve, nego od Boga (I, 12,13).

Oni koji su rođeni od krvi, to su oni koji razaraju ljubav i ljubav prema bližnjem; volja telesna označava svo zlo koje potiče od ljubavi prema sebi i svetu, i ona je čovekov voljni proprium, koji je u sebi samo zlo; volja muževljeva je obmana koja potiče od tog voljnog propriuma. Da oni koji nisu u ovim ljubavima, primaju Gospoda i da su nanovo rođeni i spaseni, označeno je onima koji veruju u ime Njegovo i koji postaju sinovi Božiji, i oni su rođeni od Boga.(Da je priznavati Njegovo Božansko Ljudsko , i primati od Njega ljubav i veru, može se videti gore, br. 102,135. Da krv označava one stvari koje razaraju ljubav i ljubav prema bližnjem, vidi *Nebeske Tajne*, br. 4735,5476,9127; da telo označava voljni proprium čovekov, koji je u sebi samo zlo, br. 210,215,731,874-876,987,10283-10286,10731; i da je čovekov proprium ljubav prema sebi i ljubav prema svetu, br. 694,731,4317,5660. Da čovjek (*vir*) označava intelektualno, a otuda i istinu ili obmanu, jer je intelektualno i od jednog i od drugog, vidi br. 3134,3309,9007, pa stoga volja muževljeva označava intelektualni proprium, koji, kada postoji od voljnog propriuma, koji je u sebi samo zlo, samo je obmana; jer gde je zlo u volji, tamo je obmana u razumu. Da je biti rođen od Boga, biti nanovo rođen od Gospoda, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 173-184. Pored toga, da svi u svemiru, zbog influksa iz neba, i iz otkrivenja, bogoštuju Božansko u ljudskom obliku, može se videti u malome delu, *Zemlje u Svemiru*, br. 98,121,141,154,158,159,169; a isto tako i svi anđeli viših nebesa, u delu, *Nebo i Pakao*, br. 78-86.)

Iz ovih se razmatranja sada vidi da je sve u crkvi, stoga i sve u nebu što pripada ljudima, da je od Gospodovoga Božanskog Ljudskog. Zbog toga je Sin Čovečiji, koji je Božansko Ljudsko, opisan, u prvom poglavlju Apokalipse, raznim reprezentativima, a posle se iz toga opisa uzimaju podsticaji poslati u nekoliko crkava (kao što se može videti, br. 113), a posebno u ovoj crkvi pišući, kojoj se govori o ovoj velikoj suštinskoj stvari crkve, to jest, o povezivanju unutrašnjeg i spoljašnjeg, ili o preporodu čoveka crkve; jer kaže se anđelu ove crkve, *Ovo govori Sin čovječiji, čije su oči kao plamen ognjeni.*

152. Koji ima oči svoje kao plamen ognjeni. Da ovo označava Božansko providenje od Njegove Božanske ljubavi, i Božansku mudrost i inteligenciju koja se prenosi onima koji su u ljubavi a otuda u veri prema Njemu, vidi se iz onoga što je gore rečeno (br 68), gdje je pokazano, da oči kao plamen ognjeni, kada se govori o Gospodu, označavaju Božansko providenje od Njegove Božanske ljubavi. Razlog da se ovim označava i Božanska mudrost i inteligencija prenesena onima koji su u ljubavi a otuda u veri prema Njemu je to, što se očima, u Reči, kad se govori o čoveku, označava razumevanje istine, a razumevanje istine je inteligencija i mudrost; otuda se očima, kada se govori o Gospodu, označava Božanska mudrost i inteligencija koje proističu od Njega; a što proističe od Njega prenosi se anđelima i ljudima koji su u ljubavi prema Njemu, a otuda i u veri u Njega. Sva mudrost i inteligencija, isto tako, koji pripadaju anđelima i ljudima, nije od njih samih, nego od Gospoda kod njih. I ovo je vrlo dobro poznato u crkvi; jer se tamo zna da je svo dobro ljubavi i sva istina vjere od Boga, a ništa od čoveka; a istine iznutra viđene i priznate, sačinjavaju inteligenciju, a kad su sjedinjene s dobrima koja su iznutra viđena, sačinjavaju mudrost. Otuda to, da imati oči kao plamen ognjeni, označava Božansku mudrost i inteligenciju Gospodovu koja se prenosi onima koji su u dobrima ljubavi, a otuda u veri u Njega.

Razlog da oči označavaju razumevanje je to, što je od toga sav vid očiju kod ljudi i anđela. Da je sav vid očiju od razumevanja, izgleda kao paradoks onima koji ne poznaju unutrašnje uzroke stvari, čiji se učinci ispoljavaju u telu. Oni koji ne poznaju te uzroke, veruju prosto da oči vide od sebe, da uši čuju od sebe, da jezik kuša od sebe, i da telo oseća od sebe; a to je u stvari život njegovog duha, a što je život njegovog razuma i volje, ili njegove misli i osećanja; on oseća udovima tela stvari koje su u svetu, i opaža ih prirodno. Celo telo, sa svim njegovim čulima, samo je instrument njegove duše ili duha. Ovo je razlog zašto, kada se duh čovekov odvoji od svog tela, ovaj drugi je bez ikakvog osjećaja, a onaj prvi (duh)

oseća kao i pre. (Da čovekov duh vidi, čuje, i oseća, kad se oslobodi tela, kao i pre kad je bio u telu, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 401,469. O korespondenciji razumevanja s očnim vidom, vidi *Nebeske Tajne*, br. 4403-4421,4523-4534.). I kod zveri, njihov unutrašnji život, koji se naziva i dušom, oseća na sličan način pomoću spoljašnjih organa njihovog tela, ali s tom razlikom, da zveri ne osećaju razumno kao čovek, stoga ne misle iz razuma ili volje, kao čovek (kao što se može videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 108; i u delu, *Poslednji Sud*, br. 25).

Ovo je zato što u Reči oko označava razumevanje istine ili inteligenciju i mudrost, kao što se može videti iz sledećih odlomaka:

Idi, reci tome narodu: slušajte, ali ne ćete razumjeti; gledajte, ali ne ćete poznati. Okameni srce ovoga naroda, otežaj im uši, zatvori im oči, da ne vide očima ni srcem razumiju (Isaija VI, 9; Jovan XII, 40).

Zatvoriti oči, da ne bi očima videli, je zatamniti njihov razum da ne bi razumeli. Kod istoga:

Jehova je izlio na vas duh tvrdoga sna i zatvorio vam oči, oslijepio proroke i vidiocce, glavare vaše (XXIX, 10).

Ovde zatvoriti oči, oslepiti proroke, vidiocce i glavare označava /zatvaranje/ razumevanja istine. Prorocima se označavaju oni koji naučavaju istine; ovi se nazivaju i glavarima, jer glava označava inteligenciju; a nazivaju se i vidiocima, zbog toga što se njima otkriva Božanska istina. Kod istoga:

I oči onijeh koji vide neće biti zaslijepljene, i uši onijeh koji čuju slušaće (XXXII, 3).

Oči onijeh koji vide označavaju one koji razumiju istine. Kod istoga:

Ko zatiskuje uši svoje da ne čuje za krv, i zažima oči svoje da ne vidi zla. Oči će vidjeti cara u krasoti njegovoj (XXXIII, 15,17).

Zažimati oči da ne vide zlo, označava ne dati zlu pristup u misao; da će njihove oči videti cara u lepoti njegovoj, označava da će razumeti istinu u svojoj vlastitoj svetlosti sa zadovoljstvom; jer se carem u ovome odlomku ne misli na cara, nego na istinu (kao što se može videti gore, br. 61). Kod Jeremije:

Poslušaj ovo, bezumni narode, koji si bez srca; koji imaš oči, a ne vidiš; koji imaš uši, a ne čuješ (V, 21; Jezikilj XII, 2).

U Plaču:

Stoga je srce vaše žalosno, stoga oči vaše potamnješe (V, 17).

Krunom se na glavi označava mudrost (kao što se može videti gore, br. 126); srce žalosno označava da nema više volje za dobro. (Da srce označava volju i ljubav, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 95.) Oči označavaju razumevanje istine, i za njih se kaže da su zatamnjele kada se istina više ne razumije. Kod Zaharije:

Kazna pastiru koji ostavlja stado, mač po njegovom desnom oku; i njegovo će desno oko potamnjeti (XI, 17).

Mač po njegovom desnom oku, i desno oko u zatamnjenju, označava da će sva istina u razumu nestati zbog obmane. (Da mač označava razaranje istine pomoću obmane, može se videti gore, br. 131.)

Ponovo:

Pomor kojim će Jehova udariti sve narode koji se bore protivu Jerusalima; njihove će oči iščiljeti u dupljama svojim (XIV, 12).

Narodi koji će se boriti protivu Jerusalima označavaju one koji se bore protivu crkve: Jerusolim je crkva; da će njihove oči iščiljeti označava da će nestati sva inteligencija, jer se bore od obmana protivu istina. Ponovo kod Zaharije:

Učiniću da svi konji budu plašljivi i svi konjanici bezumni (XII, 4).

Tu se govori o pohođenju crkve; konjem se označava Intelektualno, stoga se konjem koji je postao plašljiv i slep označava bezumlje i slepilo razuma. (Da konj označava Intelektualno, može se videti u malome delu, *Beli Konj*, br. 1-5). Kod Davida:

Usliši me, o Jehova, Prosvijetli oči moje da ne zaspim na smrt! (Psalam XIII, 3).

Ovde oči označavaju razumevanje. Kod Mojsija:

Ne uzimaj dara, jer dar zaslepljuje oči mudrome (Zak. Ponovljeni XVI, 19).

Zaslepiti oči mudrome označava sprečiti ga da vidi ili razume istinu. Kod Mateja:

Svijeća je tijelu oko. Ako dakle bude oko tvoje zdravo, sve će tijelo tvoje svijetlo biti. Ako li oko tvoje kvarno bude, sve će tijelo tvoje tamno biti. Ako je dakle vidjelo u tebi tama, a kamo li tama? (VI, 22,23; Luka XI, 34).

Okom se u ovome odlomku ne misli na oko, nego na razumevanje; jednim okom, razumevanje istine, a zlim okom, razumevanje obmane; tama označava obmane, celo telo označava celi duh, jer je on sasvim onakav kakva je volja i razumevanje koje od nje potiče.

Ako čovekov duh ima razumevanje istine od volje za dobro, to je onda anđeo svetla, ali ako ima samo obmane, to je duh tame. U gornjem odlomku opisuje se popravak (reformacija) čovjeka pomoću razumevanja istine; otuda je jasno, da onaj koji zna šta oko označava, može da zna i tajnu sadržanu u ovim rečima (da se čovek reformiše preko istina koje prima u razum, može se videti gore, 112, 126.) Kod Mateja:

Ako te oko tvoje sablažnjava, iskopaj ga i baci od sebe; jer ti je bolje da pogine jedan od udova tvojih, nego li sve tijelo tvoje da bude bačeno u pakao (V,29; XVIII, 9; Marko IX, 47).

Okom se u ovim odlomcima ne označava oko, nego razumno mišljenje; desnim okom koje sablažnjava, razum koji misli zlo; iskopati oko, i baciti ga, označava se ne dopustiti takvo zlo, nego ga odbaciti; jednooki, označava razum koji ne misli zlo, nego samo istinu; jer razum može da misli istinu; ako misli zlo, to je od volje od zla. Razlog što se pominje desno oko je to što desno oko označava razumevanje dobra, a levo oko razumevanje istine (vidi *Nebeske Tajne*, br. 4410,6923). Kod Isaije:

I u taj će dan gluvi čuti riječi u knjizi, i iz tame i mraka vidjeće oči slijepijeh (XXIX, 18).

Kod istoga:

Tada će se otvoriti oči slijepijem, i uši gluvima otvoriće se (XXXV, 5).

Kod istoga:

Daću ti da budeš vidjelo narodima; da otvoriš oči slijepcima i da izvedeš sužnje iz tamnice gdje sjede u tami (XLII, 6,7).

Ponovo:

Izvedi narod slijepi koji ima oči, i gluvi koji ima uši (XLIII, 8).

Otvoriti oči slepima je poučavati one koji još ne znaju istine, ali koji ih žele; ovi su označeni narodima. Slične su stvari označene

---

Gospodovim izlečenjem slepca (Mat. IX, 27-29; XX, 30 do kraja; XXI, 14; Marko VIII, 23,25; Luka XVIII, 35 do kraja; Jovan IX, 1-21).

Jer sva Gospodova čuda označavaju stvari koje pripadaju crkvi i nebu, pa su stoga sva bila Božanska (kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 7337,8364,9031).

Pošto oči označavaju razumevanje, stoga je bilo zapovedeno među uredbama sinovima Izrailjevim,

Da niko ko je slep, ili ima manu na oku, ne prilazi da prinosi žrtve, niti da ulazi iza zavesa (Levitska XXI, 17-23);

Da ono što je slepo ne treba da se daje kao ponuda (Levitska XXII, 22; Malahija I, 8).

Otuda je bilo među kletvama,

Da vam vrućica izgori oči (Levitska XXVI, 16).

Iz ovih se razmatranja može znati da se očima Sina čovečijeg, koje su bile kao oganj plamteći, označava Božanska mudrost i inteligencija, koja se prenosi onima koji su u ljubavi a otuda i u veri u Gospoda. Da je ovim označeno i Njegovo Božansko providenje, vidi se iz onoga što je gore pokazano (br. 68), čemu se može dodati ono što je rečeno o heruvimima kod Jezekilja, i o četiri životinje pred prestolom koje se pominju u Apokalipsi, čime je isto tako označeno Božansko providenje, a posebno straža da se Gospodu može prići samo preko dobra. Kod Jezekelja:

I vidjeh, i gle, četiri točka kod heruvima. A sve im tijelo i leđa i ruke i krila i točkovi, sva četiri točka njihova, bijahu puna očiju svuda naokolo (X, 9,12).

I u Apokalipsi:

I nasred prijestola i oko prijestola četiri životnje imaše po šest krila naokolo, i unutra puna očiju sprijed i strag (IV, 6, 8).

I ove su četiri životnje bile heruvimi, jer je njihov opis sličan opisu heruvima kod Jezekilja. Toliko im se mnogo očiju pripisuje, zato što je Božansko providenje Gospodovo, koje se označava heruvimima, Njegovo upravljanje svim stvarima u nebesima i na zemljama iz Božanske mudrosti; jer Gospod iz Božanskog providenja vidi sve stvari, raspoređuje sve stvari, i predviđa sve stvari. (Da se heruvimima

označava Božansko providenje Gospodovo, a posebno straža da se Gospodu može prići samo preko dobra, može se videti, br. 9277,9500,9673.)

153. A noge njegove kao uglačani mjed. Da ovo označava poslednje Božanskog reda, a to je Prirodno, koje je puno Božanske ljubavi, vidi se iz onoga što je rečeno i pokazano gore (br. 69), gde se nalaze slične reči. Pošto je u onome što je napisano anđelu ove crkve, predmet bio unutrašnje u crkvi, koje je duhovno, i njeno spoljašnje, koje je prirodno, da treba da sačinjavaju jedno (kao što se može videti gore, br. 150), stoga se prvo govori o Gospodu, od kojega je sve u crkvi.

Tako govori Sin Božiji koji ima oči svoje kao plamen ognjeni, i noge njegove kao uglačani mjed.

Jer se očima, kad se govori o ljudima, označava unutrašnje, koje je duhovno, a nogama spoljašnje, koje je prirodno; ali očima i nogama, kada se govori o Gospodu, označavaju se Božanske stvari od kojih ove postoje kod čovjeka.

154. (Stih 19) Znam djela tvoja i ljubav prema bližnjemu. Da ovo označava unutrašnje onih koji pripadaju crkvi, vidi se iz značenja dela, što su stvari volje, ili nebeske ljubavi (o čemu vidi gore, 98), i iz značenja ljubavi prema bližnjem, što su stvari duhovne ljubavi. Razlog da dela i ljubav prema bližnjem označavaju unutrašnje u crkvi je to, što stvari volje ili ljubavi sačinjavaju njeno unutrašnje, dok stvari razuma i vere sačinjavaju njeno spoljašnje. Postoje dve ljubavi koje sačinjavaju nebo i crkvu, ljubav prema Gospodu i ljubav prema bližnjemu; ljubav prema Gospodu naziva se nebeskom ljubavi, ljubav prema bližnjemu, naziva se duhovnom ljubavi. Ove se ovako nazivaju zbog toga što je nebo podeljeno u dva carstva, od kojih se jedno naziva nebeskim carstvom, a drugo duhovnim carstvom, pa se stoga tako nazivaju i ljubavi koje u njima vladaju (kao što se može videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 13-19 i 20-28; isto tako u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 54-62 i 84-100, gde se pokazuje šta je nebeska ljubav, i šta je duhovna ljubav, naime, da je nebeska ljubav slediti zapovesti Gospodove iz osećanja volje, a da je duhovna ljubav činiti isto iz osećanja razuma). Postoje dve stvari koje sačinjavaju nebo ili crkvu kod njega – ljubav i vera. Ljubav stoluje u čovekovoј volji, jer ono što čovek voli, on to i hoće; dok vera stoluje u razumu, jer ono što čovek veruje, on to i misli; a misli pripadaju razumu. Stoga je unutrašnje u crkvi slediti Gospodove zapovesti iz osećanja volje, stoga iz ljubavi prema dobru; dok je unutrašnje

duhovne crkve sledi zapovesti Gospodove iz osećanja razuma, stoga iz ljubavi prema istini; jer slediti Gospodove zapovesti je Njega voleti; On sam to naučava kod Jovana XIV, 21,23. Unutrašnje u crkvi označeno je delima, dok je unutrašnje duhovne crkve označeno ljubavlju prema bližnjem. (Ali pošto se ove stvari ne mogu razjasniti u malo reči, da bi se jasno opažale, vidi ono što je je o njima rečeno u *Nauku Novoga Jerusalima*, naime, o volji i razumu, br. 28-36; o unutrašnjem i spoljašnjem čoveku, br.36-53; o ljubavi uopšte, br. 54-64; o ljubavi prema bližnjem br. 84-107; i o veri, br. 108-122; i u delu, *Nebo i Pakao*, gde se govori o nebeskoj i duhovnoj ljubavi, br. 13-19.)

155. I službu, i vjeru. Da ovo označava dobro i istinu koje im pripadaju, vidi se iz značenja službe, što označava dobro, o čemu će se ubrzo govoriti; i iz značenja vere, što označava istinu. Razlog da služba označava dobro je to, što se, u Reči, koristi u vezi s dobrom; stoga službovanje Arona, njegovih sinova, i Levita, naziva se službom, a to su uopšte službe sveštenika. Službom Jehovi, ili Gospodu, označava se bogoštovanje Njega od dobra ljubavi: otuda se vidi da se službovanje odnosi na dela, a vera na ljubav prema bližnjemu, o kojoj vidi gore, gdje se kaže,

Znam djela tvoja i službu;

jer vera i ljubav prema bližnjemu sačinjavaju jedno; jer gde nema ljubavi prema bližnjem, nema ni vere (kao što se može videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 108-122; i u malom delu, *Poslednji Sud*, br. 33-40).

Da se službovanje, i služiti, u Reči, kaže se dobru ljubavi, vidi se iz sledećih odlomaka; kao kod Davida:

Jehova čini vetrove (duhove) da su ti anđeli, a plamen ognjeni da su ti sluge. (Psalam CIV, 4).

Sa, Jehova čini vetrove (duhove) da su mu anđeli, označava se da su oni prijemnici Božanske istine (vidi gore, br. 130). Da plamen ognjeni čini svojim slugom, označava da su oni prijemnici Njegovog Božanskog dobra, jer plameni oganj označava dobro ljubavi (kao što se može videti, br. 68). Otuda je jasno, da se slugama označavaju oni koji su u dobru ljubavi. Kod istoga:

Blagosiljajte Jehovu , sve vojske njegove; sluge koje tvorite volju njegovu (Psalam CIV, 4).

Jehovom koji od vetrova (duhova) pravi Svoje anđele označava se da su oni prijemnici Njegove Božanske istine (vidi gore, br. 130). Čineći plameni oganj svojom slugom, označava da su oni prijemnici dobra ljubavi (to se može videti gore, br. 68). Otuda je jasno, da se slugama označavaju oni koji su u dobru ljubavi. Kod istoga:

Blagosiljajte Jehovu, sve vojske njegove, sluge njegove, koji tvorite volju njegovu (Psalam CIII, 21).

Oni se nazivaju vojskom Jehovinom koji su u istinama (vidi br. 3448,9236,7988, 8019), a sluge su oni koji su u dobrima; stoga se kaže da čine volju Njegovu. Činiti Gospodovu volju je postupati od dobra ljubavi; jer svo se dobro odnosi na volju, a sva istina se odnosi na razum. Kod Isaije:

4 *A vi ćete se zvati sveštenici Jehovini, sluge Boga višnjega (LXI, 6).*

Sveštenici se nazivaju slugama jer predstavljaju Gospoda u pogledu dobra ljubavi a otuda se oni koji su u dobru ljubavi, u Reči, nazivaju sveštenicima (vidi *Nebeske Tajne*, br. 2015,6148,9809,10017). To je i stoga što se nazivaju sveštenicima Božijim. To je zbog čega se funkcija Arona i njegovih sinova nazivala služenjem, da se Leviti nazivaju sveštenstvom, i da se ulaženje u šator od sastanka i funkcija u služenju, kao i pristupanje oltaru i vršenje obreda nazivalo služenjem (kao što se može videti u Izlasku XXVIII, 35, XXX, 20; Brojevi VIII, 15,19,24-26). I kod Jeremije:

Moj zavjet s Levitima sveštenicima biće ukinut (XXXIII, 21).

(Da je Aron predstavljao Gospoda u pogledu dobra ljubavi, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 9806,9946,10017; da sveštenici uopšte označavaju isto, br. 2015,6148; da se otuda sveštenstvom, u Reči, označava dobro Gospodove Božanske ljubavi, br. 9806,9809). Celo nebo podeljeno je u dva carstva: u jednom carstvu su anđeli koji su u dobru nebeske ljubavi, u drugome su anđeli koji su u dobru duhovne ljubavi, ili u ljubavi prema bližnjem. Gospodovo nebesko carstvo naziva se Njegovim sveštenstvom, a Njegovo duhovno carstvo Njegovim kraljevstvom (vidi delo, *Nebo i Pakao*, br, 24,226). Službovati se kaže za one koji su u Gospodovom nebeskom carstvu, a služiti za one koji su u Njegovom duhovnom carstvu. Otuda je jasno šta je označeno u sledećim odlomcima službovanjem a šta služenjem i slugom. Isus reče učenicima:

Znate da knezovi narodni zapovijedaju narodu, i poglavari upravljaju njime. Ali među vama da ne bude tako; nego koji hoće da bude veći među njima, da vam

služi, i koji hoće da bude prvi, neka vam služi: Kao što ni Sin čovječiji nije došao da mu služe, nego da služi (Mat. XX, 26-28; Marko IX, 35; Luka XXII, 24-27).

Isus reče:

Ko mene služi, za mnom nek ide, i gdje sam ja ondje i sluga moj neka bude; i ko mene služi, njega će poštovati otac moj (Jovan XII, 26).

Isus reče:

Blago onijem slugama koje nađe gospodar kad dođe a oni straže. Zaista vam kažem, da će se zapregnuti, i posadiće ih, i pristupiće te će im služiti (Luka XII, 37).

Kod Isaije:

I tuđini koji pristanu uz Jehovu, da mu služe i da ljube ime Jehovino (VI, 6).

Otuda, zato što se služenje kaže za dobro ljubavi, za tuđince se kaže da služe Jehovi, i da Ga ljube; a o Gospodu Samom se kaže, da će On služiti. Iz ovih se razmatranja vidi da se služenjem označava sve ono što se čini od dobra ljubavi, stoga /se označava/i dobro ljubavi.

156. I trpljenje. Da ovo označava povezivanje sa spoljašnjim, i u ovom slučaju borbu, vidi se iz značenja trpljenja kada se kaže o onima koji su u unutrašnjem i spoljašnjem crkve, o kojima se ovde govori, što označava povezivanje unutrašnjeg sa spoljašnjim, a onda borbu. Razlog da je ovo označeno trpljenjem je to, što se povezivanje unutrašnjeg sa spoljašnjim, ili duhovnog čoveka sa prirodnim, izvodi pomoću iskušenja, jer se bez njih ovi ne mogu povezati; stoga se trpljenjem označava borba preko koje dolazi do povezanosti, a što je duhovna borba. (Da se unutrašnji čovek povezuje sa spoljašnjim pomoću iskušenja, koja su duhovne borbe, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 10685; i u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 190,194,199.)

157. I djela tvoja, i da posljednjih ima više od prvijeh. Da ovo označava spoljašnje stvari koje su iz toga izvedene, vidi se iz značenja dela, što su spoljašnje stvari u kojima su unutrašnje. Jer su dela poslednji učinci, u kojima se ispoljavaju unutrašnje stvari zajedno, a koje su tamo u nizovima; one oblikuju svoje poslednje i svoju puninu tek tamo. Unutrašnjim se stvarima nazivaju one koje pripadaju misli i volji, i, govoreći duhovno, koje pripadaju ljubavi i veri; ove su stvari u delima;

stoga su dela poslednje stvari. (Da se unutrašnje stvari, koje pripadaju umu, ulivaju postupno u spoljašnje stvari, sve do krajnjih ili poslednjih, i da tamo postoje i opstoje, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 634,6239,646,9215,9216; da u poslednjim one oblikuju simultani red, i u kojim nizovima, vidi br. 5897,6451,8603,10099; da je celi čovek u svojim delima ili činovima, i da ono što se samo hoće a ne čini se, kada to može čovek da učini, da to ne postoji, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, 475,476.) Ovim stvarima želim da dodam tajnu do sada nepoznatu. Čovjekov duh se ispoljava u ljudskom obliku posle smrti, i taj je oblik manje ili više lep u skladu s njegovim osećanjima dok je u svetu, ako je bio pod uticajem nebeske ili zemaljske ljubavi; to čini da su anđeli oblici ljubavi i ljubavi prema bližnjemu. Ali imaju oblik tako lep, ne od osećanja misli i same volje, nego od svojih osećanja u delima ili postupcima; jer dela i postupci od osećanja volje i misli, ili od ljubavi i vere, stvaraju spoljašnji oblik duha, stoga i lepotu lica, tela i govora. Razlog je to, što se unutrašnje stvari završavaju u delima ili postupcima, u njihovom spoljašnjem, a to znači i u spoljašnjem obliku tela; jer je dobro poznato, da sve što pripada čovekovo volji, da se završava u krajnjim stvarima tela; da deo tela u kojemu se volja ne završava, nije dio tela, što se vidi iz najmanjih pokreta tela, koja sva ističu iz volje, a ispoljavaju se u krajnjim delovima tela (vidi delo, *Nebo i Pakao*, br. 59,60; i malo delo, *Poslednji Sud*, 30,31). Isto se vidi i iz toga, što je čovekov duh onakav kakva je njegova volja; ne njegova volja koja se ne pokazuje u delu kada je moguće, jer je ta volja samo misao u kojoj postoji samo izgled volje, nego delotvorna volja, koja ništa više ne želi nego da deluje; ta je volja isto što i ljubav; u skladu s tim je celi duh, i njegov ljudski oblik. (Da je volja ili ljubav duh sam, može se videti gore, br. 105; i u delu, *Nebo i Pakao*, br. 479.) To je zato što se često kaže u Reči da čovek treba da izvršava zapovesti Gospodove, i da će biti nagrađen u skladu s ljubavlju u delima, a ne u skladu s ljubavlju bez dela, kad se ona mogu izvršavati. Kaže se,

Znam djela tvoja, da posljednjih ima više od prvijeh.

sa da ima poslednjih više nego prvih, ozna

ava se da su takva dela punija ljubavi posle povezivanja unutrašnjeg čoveka sa spoljašnjim. Jer što je više unutrašnje povezano sa spoljašnjim, to više je tamo unutrašnje u spoljašnjem, stoga u delima i postupcima; jer spoljašnje stvari, ili dela, samo su u

inci unutrašnjih stvari u volji a otuda i u misli; a u

---

inci vuku svoj kvalitet od unutrašnjih od kojih i postoje, kao pokret od napora; napor u čoveku je volja, a pokret iz nje je delo.

Iz ovoga što je objašnjeno u ovome stihu vidi se da je red po kome se povezuje unutrašnje sa spoljašnjim u čoveku crkve opisan, kao što sledi; unutrašnje je označeno sa *Znam djela tvoja*; dobro unutrašnjeg i njegova istina sa *I službu i vjeru*; povezivanje unutrašnjeg sa spoljašnjim sa *trpljenje*; a spoljašnje stvari koje iz toga potiču

su, sa *I djela tvoja, da je poslednjih više nego prvih*. Ali da su ovakve stvari sadržane u ovim rečima

ima, ne može niko da vidi u smislu Slova, nego u duhovnom smislu koji je unutar doslovnog smisla.

158. (Stih 20) *No imam malo na tebe (protivu tebe)*. Da ovo označava da treba da se na oprezu, vidi se iz onoga što sledi, jer se tamo kaže protivu koga treba da budu na oprezu.

159. *Što dopuštaš ženi Jezavelji*. Da ovo označava uživanje koje potiče od ljubavi prema sebi i svetlu, vidi se iz značenja te žene Jezavelje, što označava potpuno izopačenu crkvu; jer se u Reči ženom označava crkva (vidi *Nebeske Tajne*, br. 252,253,749,770,7337,8994), u ovom slučaju crkva izopačena. A pošto sva izopačenost crkve potiče od dve ljubavi, - ljubavi prema sebi i ljubavi prema svetlu – to se Jezaveljom označava uživanje od ovih dveju ljubavi; a crkva u kojoj te ljubavi vladaju, naziva se ženom Jezaveljom zbog toga što je Jezaveljom ženom Ahabovom u Reči, bilo predstavljeno uživanje ovih ljubavi, a stoga i izopačenje crkve; jer sve su reči u Reči, čak i u istorijskim delovima, predstave stvari koje pripadaju crkvi (vidi *Nauk Novoga Jerusalima*, br. 249-266). Razlog da sve izopačenosti crkve potiču od ovih dviju ljubavi kada nadjačaju nebesku ljubav, je to da se one sasvim protive dvema ljubavima koje sačinjavaju nebo i crkvu, a ove su ljubavi ka Gospodu i ljubav prema bližnjem, i da od ovih suprotnih ljubavi potiču sva zla obmane (vidi *Nauk Novoga Jerusalima*, br. 59,61,65-83; i delo, *Nebo i Pakao*, br. 252,396,399,400,486,551-565, 566-575). Da je Jezavelja, žena Ahabova, predstavljala ovde pomenute stvari, videće se ubrzo; ali će se prvo reći nešto o uživanjima koja dolaze od čovjekovih ljubavi. Kakav je čovjek, to je u skladu je s

njegovom ljubavi, a svo užitvanje njegovoga života je od njegove ljubavi; jer sve što pogoduje njegovoj ljubavi, on to opaža kao nešto prijatno (kao uživanje), a sve što se protivi njegovoj ljubavi, kao nešto neprijatno (kao neužitvanje). Otuda, bilo da se kaže da je čovek onakav kakva je njegova ljubav, ili da se kaže da je kao prijatnost (užitvanje) njegovog života, to je na kraju ista stvar. Stoga, oni koji su ljubavi prema sebi i svetu, to jest, u kojima vladaju ove ljubavi, imaju samo jedno uživanje, a to je ono koje potiče od paklenog života. Jer te ljubavi, ili uživanja života iz njih, okreću sve njihove misli i namjere prema sebi i svetu; a onoliko koliko to čine, toliko ih utapaju u čovekov proprium, koji on ima po rođenju, a u isto vreme, utapaju ih u sve vrste zla; a koliko su čovekove misli i namere okrenute njegovom naslednom propriumu, koji je u sebi samo zlo, toliko se okreću od neba.

Jer je čovekovo unutrašnje, koje pripada njegovom umu, to jest, stvari njegovih misli i namera, ili njegovog razuma i volje, okrenute su na dole prema njegovim vlastitim ljubavima, to jest, prema sebi, gde vladaju ljubav prema sebi i uživanje iz njega, i na izvan, to jest, od neba prema svetu, gde vlada ljubav prema svetu s njenim uživanjima. Ali dugačije je kada čovek voli Boga iznad svega, a bližnjega kao samoga sebe; u ovom slučaju Gospod okreće unutrašnje čovekovoga uma ili njegovu misao i nameru ka Sebi, i tako ga odvraća od propriuma, da bi ga podignuo, a sve ovo na način čoveku nepoznat. To je zato što se čovekov duh, koji je sam čovek, posle oslobađanja od tela, okreću svojoj ljubavi, jer ona čini uživanje njegovog života, doista sam život. (Da se svi duhovi okreću prema svojim ljubavima, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 17,123,142-145,151,153,272,548,552,561; i *gore*, br. 41). Ono što je rečeno, može se donekle ilustrovati, ako se pogledaju svi najmanji delovi tela kako se okreću ka središtu svoje gravitacije; ovo je razlog da ljudi, ma gde da su, čak i oni koji su u suprotnom pravcu, a koji se nazivaju antipodima, stoje uspravno na svojim nogama. Ali ovo središte gravitacije je samo središte gravitacije u prirodi; a u duhovnom svetu postoji drugo središte gravitacije; a to se, kod čoveka, određuje počev od ljubavi kojoj je; nadole, ako je njegova ljubav paklenska, a nagore, ako je njegova ljubav nebeska. Gde se god usmeri čovekova ljubav, tamo se okreću i njegove misli i namere; jer su ove ljubavi u duhovnom svetu, i one se aktiviraju silama koje tamo postoje. Iz ovoga se sada vidi da se izopačenje crkve, označeno ženom Jezaveljom, dešava kod čoveka samo zbog ljubavi prema sebi i svetu, jer ove ljubavi okreću unutrašnje njegovoga uma nadole, i na taj način odvraćaju ga od neba. Kaže se, izopačenje crkve kod čoveka, jer crkva je u čoveku, kao što je nebo u anđelu; svaka je crkva sastavljena od onih koji joj pripadaju, a ne od drugih, iako ovi mogu da budu rođeni tamo gde je crkva. Ovo se jasno razume kad se zna da ljubav i vera

sačinjavaju crkvu; a ljubav i vera moraju da budu u čoveku; stoga i crkva mora da bude u njemu. (Da je nebo u anđelu, i da je crkva u čoveku, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, 33,53,54,57,454; i u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 232,233,241,245,246.)

160. Koja govori da je proročica, da uči i da vara sluge moje. Da ovo označava da je otuda doktrina svake vrste obmane, vidi se iz značenja proročice, a to je ona koji naučava istine, a bezlično, doktrina istine (o kojoj vidi *Nebeske Tajne*, br. 2534,7269); otuda u obrnutom značenju proročicom se označavaju oni koji naučavaju obmane i koji zavode Gospodove sluge. Naučavanje i zavođenje se pominju, jer se za učenje kaže da je od istina i obmana, a za zavođenje da je od dobara i zala; a oni koji se nazivaju Gospodovim slugama u Reči, to su oni koji su u istinama, a koji služe one koji su u dobru (kao što se može videti gore, br. 155). Za Jezavelju se kaže da se nazivala proročicom; ne da je Jezavelja, žena Ahabova, sebe nazivala proročicom, nego da se tako kaže o Jezavelji, jer se njom označava uživanje u ljubavi prema sebi i svetu; a ovo uživanje naučava i zavodi one koji su u istinama; jer kogod misli od sebe, misli od svoje vlastite ljubavi, a otuda sebe ispunjava obmanama, a to je naučavati i zavoditi. O Jezavelji čitamo u Reči,

Da je car Izrailjski uzeo Jezavelju, kćer Sidonjana za ženu, i da je ona služila Valu, i da mu je podigla oltar u Samariji, i načinila šumarak (1. o Carevima XVI, 31-33);

Da je Jezavelja pogubila Jehovine proroke (1. o Carevima XVIII, 4,13);

Da je htela da pogubi i Iliju (XIX, 1,2, i sledeći stihovi);

Da je, prevarom i krivim svedocima, oduzela vinograd od Navaota, i pogubila ga (XXI, 6,7, i sledeći stihovi);

Zbog toga je Ilija prorekao da će psi lizati njenu krv (1. o Carevima XXI, 23; 2. o Carevima IX, 10);

I da je posle, po zapovesti Jehuove, bila bačena kroz porzor, i da je zid bio poprskan njenom krvlju, i da su je konji gazili nogama (2. o Carevima IX, 32-34).

Svim ovim je predstavljeno izopačenje crkve zbog uživanja u ljubavi prema sebi i svetu, i zbog zala i obmana; jer svi istorijski delovi Reči, kao i proročki, predstavljaju stvari koje pripadaju crkvi. Valom, kojemu je služio Ahab, i kojemu je podigao oltar, označava se bogoštovanje od zala ljubavi prema sebi i svetu;

šumarkom koji je posadio označava se bogoštovanje od obmana. Jezaveljom koja je pogubila Jehovine proroke, označava se razaranje istina crkve; njenom željom da pogubi Iliju, označava se želja da se uništi Reč, jer je Ilija predstavljao Reč. Vinogradom, koji je lažnim svedocima otela od Navaota, označava se falsifikovanje istine, i preljubočinjenje dobra; Ilijinim proricanjem da će psi jesti od nje, označava se nečistota i oskrvnuće. Njenim bacanjem kroz prozor, i prskanjem njene krvi po zidu, i konjima koji su je izgazili nogama, označava se deo sudbina onih koji su takve prirode i kvaliteta. Kakav je deo sudbina ovih, vidi se iz pojedinosti shvaćenih u unutrašnjem smislu. Iz ovih se razmatranja može videti, da se ne misli ni na jednu drugu Jezavelju koja se nazivala proročicom nego na Jezavelju ženu Ahabovu, o kojoj se govori u Reči; i da se njome opisuju oni koji su utonuli u lažne doktrine koje potiču od ljubavi prema sebi i svetu.

161. *Da čine preljubu i da jedu žrtvu idolsku.* Da ovo označava falsifikovanje istine i preljubočinjenje dobra, vidi se iz značenja činiti preljubu, što je falsifikovati istine (o čemu vidi gore, br. 141), i iz značenja jedenja žrtava idolskih, što je usvajanje zla (o čemu vidi gore, br. 141). Razlog da je preljubočinjenje dobra ovde označeno je to, što su usvajanja zla, u stvarima koje pripadaju crkvi, preljubočinjenja dobra; jer se tu dobra primjenjuju na zla i tako se preljubočine. Na primer, dobra Izrailjske crkve bila su označena oltarom, žrtvama, i njihovim jedenjem zajedno od žrtava; kada su ove stvari prinošene Valu, tada su dobra primjenjena na zla, da ne pominjemio druge slične primere. Slučaj je isti u crkvi gde stvari nisu reprezentivi, ako se Reč primenjuje da se potvrde zla ljubavi prema sebi; kao što radi Papska nacija da bi stekla vlast nad celim nebom. Da se činjenjem preljube, i jedenjem od žrtava idolskih označava falsifikovanje istina, i preljubočinjenje dobara, jasno je i iz toga što se dela Jezavelje nazivaju jednim izrazom kurvanje i čaranje, u drugoj knjizi o Carevima:

I kad Joram ugleda Juja (Jehua), reče mu: je li mir, Juju (Jehu) a on odgovori: kakav mir, dok je tolikoga kurvanja Jezavelje, matere tvoje i čaranja njezinijeh (2. o Carevima IX, 22).

162. (Stih 21) *I dadoh joj vrijeme da se pokaje.* Da ovo označava da se oni koji su u obmanama ne okreću ka istinama, niti da se pokreću pomoću istina, vidi se iz značenja pokajati se za kurvanje, što je okrenuti se od obmana prema istinama; jer kurvanje označava falsifikovanje istine; a pokajati se je otkrenuti se od takvih

obmana, jer je pokajanje stvarno otkretanje od obmana ka istinama, i razdvajanje i udaljšavanje od prethodnih (kao što se može videti gore, br. 143). Kao i iz značenja da se nije pokajala, što znači da se nije otkrenula od obmana prema istinama. Ove se stvari kažu za Jezavelju, ali tu treba da se razumiju oni koji, zbog užiivanja ljubavi prema sebi i svetu, falsifikuju istine i preljubošine dobra; jer se u proročkoj Reči imenuje jedna osoba, ali njom se označavaju oni koji su takvoga kvaliteta.

Nešto će biti rečeno o tom kako oni koji falsifikuju istine u sebi primenjujući ih na užiivanja ljubavi prema sebi i svetu, kako se kasnije ne okreću prema istinama. Čovek, od svog Duhovnog ili Unutrašnjeg, i od svog Intelektualniog, vidi istine koje pripadaju crkvi iz Reči, ali prima ih tamo samo onoliko koliko ih voli i koliko hoće da ih tvori. Kada ih čovek tako hoće, njegov unutrašnji ili duhovni čovek poziva i podiže ka sebi iz prirodnog čoveka i njegove memorije istine koje su tamo, i povezuje ih s ljubavlju svoje volje; na taj način se unutrašnji duhovni čovek otvara, a tamo stoluje viši ili unutrašnji um, i postupo se ispunjava i usavršava. Ali, ako trpi prirodno užiivanje, a koje je užiivanje ljubavi prema sebi i svetu, da ono preovlada, on tada vidi sve stvari iz toga užiivanja, koje je užiivanje ljubavi prema sebi i svetu. Kada ovo primjenjuje na svoju ljubav prema sebi i svetu, on ih tada falsifikuje. Kada dođe do ovoga, unutrašnji se čovek zatvara, jer je on prilagođen primanju stvari koje pripadaju nebu, i ne može da podnese da se istine falsifikuju. Stoga, kada se ovo desi, to jest, kada se istne falsifikuju, on se skupi i zatvori kao živo tkivo kada ga dotakne oštar predmet. A kad se jednom unutrašnje zatvori, ljubav prema sebi i svetu zavlada, ili obe zajedno, i one oblikuju spoljašnjeg ili prirodnog čoveka sasvim u suprotnosti prema unutrašnjem ili duhovnom čoveku. To je zašto oni koji falsifikuju istine primjenjujućih na užiivanja ljubavi prema sebi i svetu, ne mogu posle da se okrenu istinama. To je ono što je označeno u rečima,

I dadoh ženi Jezavelji vrijeme da se pokaje od kurvarstva svojega, I ne pokaja se.

163. (Stih 22) *Evo ja je mećem na odar.* Da ovo označava da su ovakvi ostavljeni njihovom vlastitom prirodnom čoveku i doktrini obmane, vidi se iz značenja odra, što je prirodni čovek, a isto tako i doktrina obmana, o čemu će ubrzo biti govora. U onome što sada sledi, govori se o onima koji dopuštaju da budu zavedeni od onih koji su u doktrini obmana iz užiivanja ljubavi prema sebi i svetu, koja su označene Jezaveljom, kao to je gore rečeno. Oni koji dopuštaju da budu zavedeni, nisu kao oni koji falsifikuju istine i preljubošine dobra iz užiivanja u sebičnim i svetskim ljubavima; jer ovi su poslednji videli istine, i primenili ih da pogoduju svojim

uživanjima, i tako su ih izopačili. Ovo su oni koji se kasnije ne mogu okrenuti istinama, i priznavati ih, kao što je pokazano u prethodnm članku; dok oni koji nisu ovako postupali, nego su samo dopustili da budu zavedeni od drugih, oni nisu falsifikovali istine, nego su verovali onima koji su to učinili, jer njihove obmane zvuče kao istine. Jer oni misle tako površno da pretpostavljaju da treba verovati starešinama i vođama u crkvi, jer su ovi inteligentni i mudri; na taj način oni su zavisni od usana nekoga gospodara. Ovakvih ima mnogo danas u Hrišćanstvu, osobito među onima koji su rođeni u zemljama gde je papska religija ustanovljena; to su, dakle, oni koji su označeni onima koji vrše preljubu sa Jezaveljom na odru.

Razlog da odar (postelja) označava doktrinu obmana i, u isto vreme, prirodnog čoveka, je to što ovakva doktrina potiče od prirodnog čoveka odvojenog od duhovnog; a prirodni čovek odvojen od duhovnog vidi svetske stvari u svetlosti, a nebeske stvari u tami, stoga obmanu umesto istine, a zlo umesto dobra. Ako vidi istinu, on je falsifikuje, a ako dobro, on ga preljubočini; jer se nebo uliva preko duhovnog ili unutrašnjeg čoveka u prirodnog ili spoljašnjeg čoveka, a ne u prirodnog ili spoljašnjeg neposredno. A kada prirodni svet kod čoveka nije pod vlašću duhovnog sveta, tada je spona sa nebom prekinuta; a kada je prekinuta, tada on usvaja svet, dok nebo, po njegovoj oceni, nema značenja. Isto tako, on sebe vidi kao da je on sve, a Boga kao malo važnog, ili kao ništa. Kada je spoljašnji ili prirodni čovek u ovakvom stanju, on je tada u obmanama od zala koje izbijaju iz ljubavi prema sebi i svetlu. Zato odar, pošto označava prirodnog čoveka, označava i doktrinu obmana. Razlog da odar označava prirodnog čoveka je to što je prirodni čovek ispod duhovnog, pa tako drugi počiva na prvom, i na stvarima koje su u ovome, kao na svom odru.

Da odar označava prirodnog čoveka, a isto tako i doktrinu koja je njegova, vidi se iz odlomaka gde se pominje u Reči, kao kod Amosa:

kao kad pastir istrgne iz usta lavu dvije golijeni (noge) ili kraj od uva , tako će se istrgnuti sinovi Izrailjevi koji žive u Samariji na uglu od odra i nakraj postelje (III, 12),

Ovde se lavom označava crkva; u ovom slučaju oni u crkvi koji razaraju dobra istine; golijeni ili kraj uha, označavaju dobra koja su u prirodnom čovjeku, a stoga neko opažanje istine; sinovi Izrailjevi, koji žive u Samariji, su oni koji pripadaju crkvi; na uglu od odra i na kraju postelje označava da su oni donekle u prirodnoj svetlosti od Duhovnoga, pa su stoga u nekim istinama. Kod istoga:

Teško bezbožnicima u Sionu, i onima koji su bez straha (koji se uzdate u gore) u gori Samarijskoj; koji liježete na odrima od slonove kosti i pružate se na posteljama svojim, i jedete jaganjce iz stada i teoce ugojene; koji pjevate uz psaltire, i izmišljate sprave muzičke; koji pijete vino velikim čašama, i mažete se skupocijenijem mirisima i ne marite za polom Josifovim (VI, 1,4-6).

Ovdje, biti bez straha (pouzdati se) u gore Samarijske označava da se oni pouzdavaju u same sebe prave doktrinu iz svoje vlastite inteligencije. Samarija je izopačena duhovna crkva; postelje od slonove kosti su obmane čula na kojima je doktrina zasnovana; pružati se na posteljama, označava potvrđivati i umnožavati obmane koje iz toga potiču; jesti jaganjce iz stada, i teoce ugojene (iz štale), piti vino iz velikih čaša, i mazati se miomirisima, znači uzimati dobra i istine iz Reči iz doslovnog smisla, i primenjivati ih falsifikujući ih, i ne mariti za polom Josifovim, znači ne mariti što nestaje duhovna crkva, i što su njene istine razorene. (Da Josif, u najvišem smislu, označava Gospoda kao Božansko Duhovno, a u unutrašnjem smislu, Gospodovo duhovno carstvo, stoga i duhovnu crkvu, a u spoljašnjem smislu, oplođavanje i umnožavanje istine, može se videti, *Nebeske Tajne*, 3969,3971,4669,6417,6526.) Kod Mojsija:

Blagoslovi oca tvojega nadvisiše blagoslove mojih starijih svrh brda vječnijeh, neka budu nad glavom Josifovom i nad tjemnom odvojenga među braćom (Postanje XLIX, 6).

Josif, kao što je rečeno, označava Gospodovu duhovnu crkvu; tjeme odvojenga među braćom, je Duhovno koje se uliva u istine I dobra crkve; jer dvanaest sinova ili plemena Izrailjevih označavaju sve istine I dobra crkve u skupu (vidi *Nebeske Tajne*, br. 3858,3926,6335),

Kod Luke:

Kažem vam: u onu noć biće dva na jednom odru, jedan će se uzeti, a drugi će se ostaviti. Dvije će mljeti zajedno, jedna će se uzeti a druga će se ostaviti. Dva će biti na njivi, jedan će se uzeti a drugi ostaviti (XVII, 34-36).

Svršetak vremena je ono o čemu se ovde govori, a to je poslednje vreme crkve, kada dolazi sud. Biti na jednom odru, je biti u jednoj doktrini crkve; dve žene meljući, označavaju one koji sakupljaju i uče one stvari koje su od koristi veri; dva čoveka na njivi, to su oni u crkvi koji primenjuju na sebi dobra i istine. (Da oni koji melju označavaju one koji sakupljaju i uče ono što je od koristi veri, vidi *Nebeske*

Tajne, br. 4335,7780,9995. Da njiva označava primanje istine i dobra, vidi *Nebeske Tajne*, 368,4410,9141,9295). Kod Jovana:

Isus reče bolesniku kod izvora Vitezde: *ustani, uzmi odar svoj i hodi. I odmah ozdravi čovjek, i uzevši odar svoj hođaše. A potom ga nađe Isus u crkvi i reče mu: eto si zdrav, više ne griješi, da ti ne bude gore (V, 8,9,14).*

Kod Marka:

Otkriše krov, gde je bio Isus, i *spustiše odar na kome uzeti ležaše. Isus reče: šta je lakše, reći uzetome, oprašaju ti se grijesi, ili reći: ustani i uzmi odar svoj, i hodi? I usta odmah i uzevši odar iziđe pred svima (II, 4,9,11,12).*

time što je Gospod rekao uzetome čoveku: Ustani, uzmi odar svoj, i hodi, označava se doktrina i život u skladu s njom; odar označava doktrinu, a hoditi, život (da hoditi označava živeti, može se videti gore, br. 97); a oduzeti čovek označava one koji krše zakon koji greše; stoga je Gospod rekao uzetome čoveku kod izvora Vitezde; *Evo si, eto si zdrav; više ne griješi da ti ne bude gore; a oduzetome, donesite odar preko krova, da li je lakše reći; Grijesi tvoji praštaju ti se, ili reći: Ustani, uzmi odar svoj I hodi?*

Oni koji ne razumeju unutrašnji smisao, možda pretpostavljaju da Gospodove reči ne znače ništa više od onoga što je u smislu slova, kad, u stvari, one sadrže duhovni smisao; Jer je On govorio od Božanskog. I na taj način (govorio je) u isto vreme pred nebom i pred svetom (vidi *Nebeske Tajne*, 2533,4637,4807,10126,10276). Odar Oga, cara Vasanskoga, ovako se opisuje kod Mojsija:

Jer samo Og car Vasanski bješe ostao bez divova (Refaima): gle, odar njegov, odar gvozden, nije li u Ravi kod sinova Amonivijeh, devet lakata dug a širok četiri lakta, lakta čovječija (Zak. Ponovljeni III, 11) (prim. prev. Smatra se da je Golijat bio jedan od divova, ostataka Neandertalaca).

Odar Ogov, ovde je opisan, jer je bio ostatak Refaima (divova), i zato što je bio car Vasanski. Jer se ovde Refaimima označavaju oni koji su bili više od drugih u ljubavi prema sebi, pa su stoga bili izrazito prirodni, i po uobraženju u svoju vlastitu važnost iznad ostalih, pa su stoga označavali obmane svake vrste (vidi *Nebeske Tajne*, br. 581,1268,1270,1271,1673,7686). Vasanom se označava spoljašnje u crkvi, stoga Prirodno. Pošto je Vasan bio izvan Hananske zemlje, gde je bila crkva, zbog toga se opisuje odar Oga, cara Vasanskog, što ne bi bilo da se njime u

duhovnom smislu nešto ne označava, kao što je gore pomenuto, jer sve što se iznosi u Reči, čak i u njenim istorijskim delovima, ima značenje u svakom pojedinom izrazu; to je razlog da je sve u Reči, uopšte i pojedinačno, duhovno, pa stoga i Božansko od najdubljeg do poslednjeg. Iz toga se razloga kaže da je odar bio od gvožđa, i da je bio u Ravi kod sinova Amonovijeh, i da mu je dužina bila jedanaest lakata, a širina četiri lakta, po laktu čovečijem; jer gvožđe označava ono što je prirodno (a to što se može videti niže, br. 176). Rava kod Amonaca označava falsifikovanje istine (kao što se može videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 2468); a širina je bila četiri lakta, po laktu čovečijem, što označava zla s obmanom.

Iz ovih se stvari može videti šta je priroda Reči u njenim najdubljim njedrima. Zato što odar označava doktrinu, stoga je među uredbama u crkvi kod sinova Izrailjevih bilo,

- da je svaka postelja na koju leže onaj kome teče seme, nečista, i sve na šta sede, da je nečisto. I ko se god dotakne postelje njegove, neka opere haljine svoje vodom (Levitska XV, 4,5).

Sa imati tečenje označavaju se oni koji su u prirodnoj odvojeno od duhovne ljubavi; oprati haljine i očistiti telo u vodi označava očišćenje pomoću istina vere (vidi *Nauk Novoga Jerusalima*, br. 202-209. Jer se Jakovom, u Reči, označava spoljašnja crkva među onima koji su u prirodnoj svetlosti i žive moralnim životom iz poslušnosti prema veri, iako ne iz unutrašnjeg osećanja; stoga, kada se govori o Jakovu, vidi se u duhovnom svetu, iznad na desno, kako čovek leži na postelji; otuda se kaže o njemu u Reči, kad je umirao,

kad Jakov završi da govori, podiže noge svoje na postelju, i izdahnu (Postanje XLIX, 33).

Kaže se podiže noge svoje na postelju jer se nogama označava Prirodno (vidi *Nebeske Tajne*, br. 2162,3147,3761,4289).

164. I one koji čine preljubu s njom u nevolju veliku. Da ovo označava teška uskušenja onima koji se predaju svojim obmanama, vidi se iz značenja počiniti preljubu, što je falsifikovati istinu (o čemu vidi gore, br. 141); stoga počiniti preljubu sa Jezaveljom, označava predati iskušenjima obmana one koji su označeni Jezaveljom; i iz značenja nevolje velike, što je napad na istine od obmana (o čemu vidi gore, br. 47), u ovome slučaju iskušenja, jer iskušenja su ništa drugo nego napadi na istine od obmana kod čoveka (kao što se može videti u *Nauku Novoga*

Jerusalima, br. 188,196,197.) Stoga, bacanjem onih koji čine preljubu s njom u veliku nevolju označavaju se teška iskušenja onih koji su se predali svojim obmanama. Predmet o kome se ovde govori su oni kod kojih duhovni ili unutrašnji čovek nije sasvim zatvoren, jer su u nekom duhovnom osećanju za istinu, ali ipak dopuštaju da budu zavedeni od onih koji su u doktrini obmana (kao što se može videti gore, br. 162). Zato što ovi primaju obmane u memoriju svog prirodnog čoveka, s kojim duhovni čovek ne može da se slaže – jer on prima samo istine – stoga počne borba između duhovnog i prirodnog čoveka: ova borba je iskušenje, koje je označeno nevoljom velikom (da je iskušenje borba između duhovnog i prirodnog čoveka, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 190,194,197,199.)

165. Ako se ne pokaju od svojijeh djela. Šta ovo znači, ako se ne odvoje od njih, vidi se iz značenja pokajanja, što je odvojiti se od obmana (o čemu vidi gore, br. 143); i iz značenja dela, što ovde označava preljubu sa Jezaveljom, kojom se označava primanje obmana (o čemu vidi šta je rečeno upravo gore, br. 163). Odvojiti se od njih, to je pokajati se, a pokajati se, to je odupreti se zlima i obmanama, a kasnije bežati od njih i osećati odvratnost prema njima (vidi *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 161,165,169, i sledeći brojevi).

166. (Stih 23) I djecu njezinu pobići na mjestu (I djecu njezinu pobiću na smrt). Da ovo označava da se ovako obmane iskorenjuju, vidi se iz značenja sinova, što su istine crkve iz Reči, i, u obrnutom smislu, obmane, o čemu ćemo ubrzo govoriti; i iz značenja pobiti na mestu, što je iskoreniti; jer obmane kao da se iskorenjuju pomoću iskušanja, tako što im se čovek odupire, beži od njih i oseća odvratnost prema njima. Razlog da sinovi označavaju istine iz Reči, a u obrnutom smislu, obmane, je to što se u duhovnom smislu Reči, govori samo o onim stvarima koje se tiču crkve i neba; a sve stvari crkve i neba odnose se na dobra ljubavi i istine vere. To je zato što imena rodbine i prijatelja, kao muža, žene, sina, kćeri, brata, sestre, snahe, zeta, i još nekih, označavaju duhovne stvari koje se odnose na duhovno rođenje, koje je preporod, i na nebeski brak, koji je brak dobra i istine. Ono što se rodi iz toga braka su isto tako dobra i istine; otuda se kćerima u Reči označavaju dobra, a sinovima, istine, i jedni i drugi od dobra, što je označeno ocem, i od istine, što je označeno majkom. (Da se sve istine i dobra, koja pripadaju preporođenom čoveku, povezuju u skladu s duhovnim privlačnostima, i da slede po redu, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 2508,3815,4121. Da su i svi u

nebu udruženi u skladu s duhovnim privlačnostima, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 205. Da sinovi označavaju istine i osećanja istina, pokazano je u *Nebeskim Tajnama*, 489,491,533,2623,3373,4257,8649,9807; da sinovi sinova označavaju istine u uzastopnom redu, br. 6583,6584; da se ocem, majkom, braćom, i decom, označavaju dobra i istine, ili zla i obmane, koje pripadaju čoveku, br. 10490; da udariti majku po sinovima, br. 4257; da Gospod sebe naziva Sinom čovečijim, jer je On bio Božanska istina, i zato što je sva istina neba i crkve od Njega, vidi gore, br. 63.)

167. I poznaće sve crkve da sam ja koji ispitujem srca i bubrege. Da ovo označava priznavanje od strane onih koji pripadaju crkvi, da jedini Gospod poznaje i ispituje spoljašnje i unutrašnje stvari koje pripadaju vjeri i ljubavi, vidi se iz značenja ispitivanja, kada se govori o Gospodu, što je da On jedini poznaje i ispituje; i iz značenja bubrege, o čemu ćemo govoriti u onome što sledi; i iz značenja srca, što su dobra ljubavi. Razlog da srca označavaju dobro ljubavi je to, što postoje dve stvari koje vladaju u čoveku, od čega se izvodi ceo njegov život – srce i pluća. A pošto sve stvari u čovekovom telu korespondiraju svim stvarima u njegovom umu, i pošto postoje isto tako dve stvari koje vladaju tamo, volja i razum, stoga ova dva carstva uma korespondiraju dvoma carstvima tela – volja srcu i njegovom pulsu, a razum plućima i njihovom disanju; bez ove korespondencije telo ne može da živi, ni jedan njegov deo. Pošto srce korespondira volji, ono korespondira i dobru ljubavi; a pošto pluća korespondiraju razumu, ona korespondiraju i istinama vere. Zbog ove korespondencije srce označava ljubav, a duša (*anima*) označava veru; otuda se izraz *iz srca i duše* tako često koristi u Reči, čime se označava iz ljubavi i vere. (O ovoj se korespondenciji mnogo govori u *Nebeskim Tajnama*, gde se sledeći brojevi mogu videti potpuno objašnjeni, naime, da srce u Reči označava ljubav, a pošto označava ljubav, to isto tako označava i volju, br. 2930,3313,7542,8910,9050,9113,10336. Da srce korespondira stvarima koje pripadaju čovekovoј ljubavi, a pluća stvarima koje pripadaju njegovoj veri, br. 3883-3896; da u nebu postoji puls, kao puls srca, i disanje kao disanje pluća, br. 3884,3885,3887; da je puls srca tamo u skladu sa stanjem života, a disanje pluća u skladu sa stanjem vere, br. 3886-3889; da se inlfuks srca u pluća odnosi kao inlfuks dobra u istinu, ili volje u razum, i ljubavi u veru, i da su komunikacije i povezivanja slični, br. 3884,3887-3889,9300,9495. O inlfuksu neba u srce i pluća, iz iskustva, br. 3884; da zbog ove korespondencije u Reči, kada se kaže *iz srca iz duše*, da to označava iz ljubavi i vere, br. 2930,9050; da se povezivanje čovekovog duha sa njegovim telom izvodi pomoću disanja pluća otkucaja (pulsa) srca, pa stoga, kada

ovi prestanu, čovekovo telo umire, dok duh živi, vidi delo, *Nebo i Pakao*; i da, kada puls srca prestane, duh se odvaja, jer srce korespondira ljubavi koja je vitalno srcem, br. 447, u tome delu. Mnoge druge se stvari o toj korespondenciji mogu tamo videti, br. 95). Da bubrezi označavaju istine vere i očišćenje krvi koje se vrši u bubrežima; i da se krvlju u Reči označava istina, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 4735,9127. Isto je označeno organom koji čisti: i svako čišćenje od obmana izvodi se pomoću istina.

Stoga je očito da se Jehovom, ili Gospodom, u Reči, koji ispituje srce i bubrege, označava da On ispituje dobra ljubavi i istine vere, i da ih odvaja od zala i obmana. To je označeno bubrežima na sledećim mestima: kod Jeremije,

Jehova nad vojskama, pravedni sudija, ispituje bubrege i srce (XI, 20).

Ponovo:

Oni rastu i rod rađaju; ti si im blizu usta ali daleko od bubrega, ali Jehova, ti me poznaješ okušao si srce moje (XII, 2,3).

Sa biti blizu usta, a daleko od bubrega, označava istinu samo u memoriji, a otuda u nekim mislima kada čovek govori, ali ne i u volji i u činu. Istina u volji a, otuda i u činu je ono što odvaja i rasipa obmane; istina u volji i u činu je hteti i činiti ono što čovek zna i misli da je istina; ova je istina ono što se posebno označava bubrežima. Ponovo kod istoga proroka:

Ja Jehova ispitujem srca i iskušavam bubrege, da bih svakome dao prema putovinma njegovijem i po plodu djela njegovijeh (XVII, 10).

Ispitivati srce i očistiti dobro odvajajući zlo od njega; ispitivati bubrege, je očistiti istinu odvajajući obmanu od nje. Stoga se kaže, *dati svakome po putovima njegovijem, i po plodu djela njegovijeh*; putovi označavaju istine vere, a plodovi dela označavaju dobra ljubavi. (Da putovi označavaju istine vere, može se videti gore, br. 97, a da plod dela označava dobra ljubavi, br. 98,109,116. Kod istoga:

Jehova Savaot kuša pravednika, koji vidi bubrege i srce (XX, 12).

I kod Davida:

Ustani pravednoga; jer ti iskušavaš srca i bubrege, ti si Bog pravedni (Psalam VII,9).

Pošto se istine odvajaju od obmana a dobra od zala preko iskušenja, stoga se kaže, iskušaj me. Kod istoga:

Ispitaj me, O Jehova, i iskušaj me, istraži bubrege i srce moje (Psalam XXVI, 2).

Pošto se istine odvajaju od obmana a dobra od zala pomoću iskušenja, stoga se kaže, iskušaj me. Kod istoga:

kad kapljaše srce moje il rastrzah se u bubrežima (u sebi) (Psalam LXXIII, 21,22).

Napadaji na dobro od zla i na istinu od obmane, opisuje se ovim rečima. Kod istoga:

Gle, istinu želiš u bubrežima; I iznutra javljaš mi mudrost (Psalam LI, 6). Ovde se reč bubrezi izražava drugim izrazom u izvornom jeziku, koja označava odvajanje kako obmana od istina, tako i zala od dobara. Stoga je jasno da se bubrežima označavaju očišćenje i odvajanje. Kod istoga:

Blagosiljam Jehovu, koji me urazumljuje; tome me noću uči što je u meni (Psalam, XVI, 7).

Noću označava stanje čoveka kada obmane rastu; borba, u ovakvim slučajevima, istine s njima označena je sa *moji me bubrezi kažnjavaju*. Kod istoga:

Ni mrak neće me zamračiti od tebe, i noć je svijetla kao dan, a mrak je kao vidjelo, jer ti znaš bubrege moje, i ni jedna kost moja nije sakrita od tebe iako sam rođen u tajnosti (Psalam CXXXIX, 12,13,15).

Obmane se označavaju tamom, a istine svetlošću; imati bubrege, je znati obmane i istine koje pripadaju čoveku; otuda se kaže, *moja kost nije bila sakrita od tebe, iako sam rođen u tajnosti*, što označava da nije bilo obmane koja se mogla sakriti. (Da tama označava obmane a svetlost istine, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 126-140; i da kost označava istinu u poslednjem redu, a u obrnutom smislu, obmanu, u *Nebeskim Tajnama*, br. 3812,5560,5569,6592,8005.) Pošto bubreg označava istine očišćene od obmana, stoga se kod žrtava prinosilo samo salo i bubrezi, kao što se može videti u Izlasku XXIX, 13; Levitska III,4,10,15;IV, 9; i druga mesta.

Razlog zašto su se samo pretilina i bubrezi prinosili na oltar je bilo to, što se pretilinom (salom) označava dobra ljubavi, a bubrežima istine vere. (Da salo ili pretilina označavaju dobra ljubavi, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 353,5943,6409,10033. Da bubrezi označavaju istine vere koje ispituju, istražuju i odbacuju od sebe obmane, to je zbog korespondencije, kao to se može videti u delu, *Nebo i Pakao*, gde se pokazuje, u određenom članku, da postoji

korespondencija svih stvari neba sa svim stvarima čoveka, br. 96,97.) Ako se ne bi znalo da takva korespondencija postoji, zašto bi se onda tako često govorilo da Jehova, ili Gospod, u Reči, istražuju i iskušavaju bubrege i srce? (O korespondenciji bubrega, mokraćnih kanala, i mokraćne bešike, vidi *Nebeske Tajne*, br. 5380-5386.) Razlog da israživati bubrege i srce isto tako označava ispitivati spoljašnje i unutrašnje stvari čovekove je to, što je istina izvana a dobro iznutra; a duhovno dobro, koje je u svojoj suštini istina, a koje je posebno označeno bubrezima, je spoljašnje dobro; dok je nebesko dobro, koje je posebno označeno srcem, unutrašnje dobro. (Ovo se jasnije vidi iz onoga što je pokazano i rečeno o duhovnom carstvu i nebeskom carstvu u delu, *Nebo Pakao*, br. 20-26.)

168. I daću svakome po djelima njegovim. Da ovo označava večno blaženstvo svakome u skladu s njegovim unutrašnjim u njegovom spoljašnjem /čoveku/, vidi se iz značenja dela, što su stvari ljubavi, a otude i vere (o čemu vidi gore, br. 98,116); a što su one stvari u delima ili činovima, vidi br. 157); I iz značenja dati svakome po delima njegovim, što je večno blaženstvo; jer sve što je blagosloveno i prijatno, dolazi od ljubavi i u skladu s ljubavlju (o čemu vidi gore, br. 146). U ovome slučaju, dati svakome po njegovim delima označava spoljašnje blaženstvo u skladu sa stanjem unutrašnjeg u spoljašnjem /čovjeku/, jer se ovde govori o onima koji su u unutrašnjem a u isto vreme u spoljašnjem, kada su ova dva povezana (vidi br. 150 gore). Kaže se, spoljašnje blaženstvo u skladu sa stanjem unutrašnjeg u spoljašnjem, jer svo blaženstvo neba u slučaju čoveka, duha, ili anđela, uliva se preko unutrašnjeg u spoljašnje; jer je njihovo unutrašnje oblikovano da prima sve stvari neba, a spoljašnje da prima sve stvari sveta; stoga se nebesko blaženstvo daje samo onima čije je unutrašnje otvoreno i oblikovano po slici neba, ali ne onima čije je unutrašnje zatvoreno; pošto je blaženstvo ovih poslednjih u uživanjima u počasti, slavi i dobitku. Ovo uživanje čovek ima sve dok živi u svetlu; ali posle smrti, to se menja u ono što tome korespondira, a što je nečisto i gadno. (Vidi delo, *Nebo i Pakao*, br. 485-490); a da se blaženstvo neba, koje se naziva nebeskom radošću, daje samo onima koji su u unutrašnjem a otuda i u spoljašnjem, vidi isto delo, br. 385-414; a šta su unutrašnje i spoljašnje /čovekovo/, vidi *Nauk Novoga Jerusalima*, br. 36-53.).

169. (Stih 24) A vama govorim i ostalima koji su u Tijatiri. Da ovo označava, svima zajedno i pojedinačno u kojima je unutrašnje povezano sa spoljašnjim, vidi se iz onoga što je rečeno i pokazano gore, br. 150, naime, da se u onome što je

napisano anđelu crkve u Tijatiri, da se opisuju oni koji su u unutrašnjem a otuda i u spoljašnjem, stoga u kojima je unutrašnje povezano sa spoljašnjim.

170. *Koji nemaju nauke ove.* Ovo označava kod koga spoljašnje uživanje, koje dolazi od ljubavi prema sebi, svijetu, ne vlada, vidi se iz značenja toga nauka, koji naučava Jezavelja, koja sebe naziva proročicom, a kojim naukom zavodi u uživanje od ljubavi prema sebi i svetu (o čemu vidi gore, br. 159,160,161). Ovde se naukom označava život; stoga sa nemati ga / taj nauk/ , označava se ne živeti u skladu s njim; jer se sa imati nauk označava imati ga u sebi; a imati nauk u sebi, je imati ga u svom životu. Otuda je jasno, da se s naukom Jezavelje označava život ljubavi prema sebi i svetu.

171. *I koji ne poznaju dubine Sotonine, kao što govore.* Da ovo označava biti namamljen od njih, vidi se iz toga što ljubavi prema sebi i svetu vladaju u paklovima, a te su ljubavi potpuno suprotne ljubavi prema Gospodu i ljubavi prema bližnjem, koje vladaju u nebu. Sotona, pod kojim se misli na pakao (kao što se može videti gore, br. 120), neprekidno udahnjuje ljubav prema sebi i svetu, a čovek prima ove ljubavi s uživanjem, jer su one u njemu po nasleđu, pa su stoga njegov proprium; tako se pakao uvlači u čovjeka, i zavodi ga. To je ono što je označeno dubinom Sotoninom. Malo ko je upoznat s ovim ljubavima, pošto čovekov nasledni proprium privlači čoveka svojim zamkama vezanim s uživanjem, i tako ga odvaja od uživanje u nebeskim ljubavima, sve dok on više ni ne zna šta je to nebesko uživanje. Prethodno uživanje, koje je pripada ljubavi prema sebi i svetu, zatvara unutrašnjeg čoveka, a otvara spoljašnjeg, a onoliko koliko je ovo poslednje otvoreno, a prethodno zatvoreno, toliko je čovek u mraku i potpunoj tami u pogledu stvari neba i crkve, iako je u svetlosti sveta u pogledu sebe i sveta. (Ove se stvari mogu videti potpunije opisane u delu, *Nebo i Pakao*, u članku gde se pokazuje da je Božanska ljubav Gospodova u nebu ljubav prema Njemu i ljubav prema bližnjem, br, 13-19; i u tome članku gde se pokazuje, da su svi u paklu u ljubavi prema sebi i svetu, i da su te ljubavi pakleni oganj, br. 551-565 i br. 566-575; isto tako i u *Nauku Novoga Jerusalima*, br, 65-83, gde se govori o tim ljubavima.)

172. *Neću metnuti na vas drugoga bremena.* Da ovo označava da treba da budu na oprezu zbog ovoga, vidi se iz značenja metnuti teret na one kod kojih

unutrašnje može da se spoji sa spoljašnjim, pošto treba da budu na oprezu, jer su uživanja ovih dveju ljubavi jedini uzrok da se, gledano s neba, čovekovo unutrašnje zatvara; a kada je zatvoreno, ne može da dođe do povezanosti sa spoljašnjim, koje gleda prema svetu, niti može da bude influksa od neba. Kaže se teret, jer se čovekov proprium, koji je ljubav prema sebi više nego prema Bogu, prema svetu više nego prema nebu, odupire.

173. (Stih 25) *Osim koje imate, držite dokle dođem.* Da ovo označava nastavak stanja dobra ljubavi i vere sve do pohođenja, vidi se iz značenja *onoga što imate, držite*, što označava nastavak stanja ljubavi i vere, stoga nastavak stanja povezanosti spoljašnjeg s unutrašnjim, u čemu mogu da budu ukoliko se odupiru uživanjima ljubavi prema sebi i svetu. Jer, koliko čovek uklanja te ljubavi iz sebe, toliko se unutrašnje povezuje sa spoljašnjim, na taj način je više u jednom a manje u drugom; i iz značenja *dokle dođem*, što označava pohođenje (o kojemu vidi gore, br. 144).

174. (Stih 26) *I koji pobedi i održi djela moja do kraja.* Da ovo označava istrajnost u ljubavi i veri poslije borbe protivu onih ljubavi i njihovog uklanjanja koliko je moguće, vidi se iz značenja pobediti, što označava borbu protivu ljubavi prema sebi i svetu, i njihovog uklanjanja. Da je ovo duhovni smisao ovih reči, sledi iz nizova stvari o kojima se govori; i iz značenja *održati do kraja*, što označava istrajnost sve do smrti; jer onaj koji ovako istraje u ljubavi i veri, spasava se, jer ceo čovekov proprium ostaje za večnost, kakav je bio u vreme smrti (kao što se može videti gore, br. 125); kao i iz značenja dela, što su stvari ljubavi i vere, u uzroku i u učinku, ili u unutrašnjim stvarima i u spoljašnjim. Razlog da su ove stvari ovde označene delima je to, što se govori o onome što je napisano anđelu ove crkve o takvim stvarima (vidi gore, br. 150). Kaže se, i *koji održi moja djela*, jer sve od ljubavi i vere i svo otvaranje unutrašnjeg i njegovo povezivanje sa spoljašnjim, od Gospoda je samog; otuda dela kojima su te stvari označene, nisu čovekova, nego Gospodova kod čoveka, pa se stoga i nazivaju *djela moja*.

175. *Daću mu vlast nad narodima (nad neznabošcima).* Da ovo označava moć nad njegovim zlima, koja će u ovome slučaju Gospod da razagna, vidi se iz značenja naroda, što označava zla, o kojima će se više govoriti u onome što sledi; i iz značenja davanja vlasti nad njima, što označava da će Gospod tada da rasprši zla. Imati vlast, kad se kaže *nad narodima*, to je razagnati, kada se odnosi na zla; na taj

način se reči primenju na njihove subjekte. Razlog da ih Gospod razagnava je to, što Gospod razagnava zla pomoću istina. On ih prvo otkriva preko istina; kada ih čovek prizna, tada ih Gospod razagna. Da Gospod sam ovo čini, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 200.) Narodi i nacije se često pominju u Reči, i oni koji ništa ne znaju o duhovnom i unutrašnjem smislu Reči veruju da se ovde misli na narode i nacije; dok se u stvari narodima označavaju oni koji su u istinama i , u obrnutom smislu, oni koji su u obmanama, dok se nacijama označavaju oni koji su u dobrima, a u obrnutom smislu, koji su u zlima. A kada su ovi označeni narodima i nacijama, tada su u apstraktnm smislu, narodima označene istine ili obmane, a nacijama dobra ili zla, jer istinski duhovni smisao ne govori o osobama, prostorima, vremenima sličnim stvarima, koje su svojstvene prirodi.

Prirodni smisao Reči, koji je smisao slova, jedno je sa stvarima prirode, pa stoga služi kao osnova za smisao koji je sadržan u tim stvarima, jer su sve ove stvari u prirodi poslednje stvari Božanskog reda; a Božansko se ne zaustavlja u sredini, nego se uliva u poslednje, i tako opstoji. To je zato što je Reč takva u slovu; kad ne bi bila takva, ne bi služila kao osnova za mudrost anđela, koji su duhovni. Stoga se može videti kako greše oni koji preziru Reč zbog njenog stila. Razog da nacije označavaju one koji su u dobrima i u apstraktnom, sama dobra je to, što su ljudi u drevnim vremenima živeli po nacijama, porodicama, i kućama. Tada su uzajamno živeli jedan s drugim; otac nacije voleo je celu naciju koja je od njega potekla; na taj je način dobro ljubavi bilo vladajuće dobro među njima. To je zato što se nacijama označavaju dobra; ali kad su ljudi krenuli suprotno tome, što se desilo u sledećim dobima, kada su se podigla carstva, tada su nacije označavale zla. (Vidi šta se dalje kaže o ovome u malom delu, *Zemlje u Svemiru*, br. 49,90,173,174.)

Da nacije u Reči označavaju dobra i zla, a narodi istine ili obmane, vidi se iz sledećih odlomaka:

Kod Isaije:

I narodi će doći k videlu tvojemu i ka svetlosti koja će te obasjati. Tada ćeš vidjeti, i obradovati se, i srce će ti se udiviti i raširiti, jer će se k tebi okrenuti mnoštvo morsko i sila naroda doći će k tebi. I tvoja će vrata biti svagda otvorena, i neće se zatvoriti ni danju ni noću, da ti se dovede sila naroda, i carevi njihovi da se dovedu. Jer ćeš mleko naroda sisati, i sise carske ćeš dobiti. Od maloga će postati hiljadu i od nejakoga silna nacija (LX, 3,5,11,12,16,22).

Ovde se govori o Gospodu; nacijama se označavaju oni koji su u dobru ljubavi, a carevima oni koji su u istinama vere prema Njemu. Stoga je očito da se ovde

nacijama označavaju oni o kojima se kaže, *da će doći k videlu, i da će sila (mnoštvo) naroda biti dovedeno*; kao i ono što je označeno carevima, o kojima se kaže, *da će carevi njihovi biti dovedeni*. Isto tako, jasno je šta je označeno onima koji će *sisati mlijeko i carske sise dojiti*; mleko je uživanje dobra ljubavi, slično i grudi, jer je mleko iz njih. Umnožavanje istine i oplodžavanje dobra, opisuju se onima koji dolaze na hiljade, i mnoštvom nacija. Ali se nacijama koje će nestati označavaju oni koji su u zlima, kao i sama zla.

Kod istoga:

Evo, podignuću ruku svoju k nacijama, i k plemenima podignuću zastavu svoju, i donijeću sinove tvoje u naručju, i kćeri tvoje na ramenima će se nositi. I carevi će biti hranitelji tvoji i carice njihove tvoje dojkinje, i klanjaće ti se licem do zemlje (XLIX, 22,23).

Predmet o kome se govori ovde je Gospod, i oni koji mu se klanjaju i koji Ga bogoštuju. Podignuti ruku ka nacijama, i Njegovu zastavu ka narodima, je uzeti k Sebi sve one koji su u dobrima ljubavi a otuda i u istinama; o kojima se kaže, da će doneti sinove svoje u naručjima, a kćeri da će nositi na ramenima svojim, gde sinovi označavaju osećanja istine, a kćeri osećanja dobra (kao što se može videti gore, br. 166). A o ovima se kaže, carevi će biti tvoji hranitelji, a carice dojkinje tvoje. Carevi označavaju same istine, a carice njihova dobra; i pošto se čovek nanovo rađa pomoću ovih, i hrani, stoga se kaže, da će oni biti hranitelji i dojkinje. (Da se čovek nanovo rađa preko istina i kroz život u skladu s njima, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 23,24,27,186. To je unutrašnji smisao tih reči; a bez toga smisla, ko bi to razumio?

Kod istoga:

Jehova reče: Evo, ja ću kao rijeku dovesti k njemu mir i slavu nacija kao potok bujan, pa ćete sisati. A ja znam djela njihova i misli njihove, i doći će vrijeme kada će sabrati sve nacije i jezike, te će doći i vidjeti slavu tvoju. I poslaću između njih koji se spasu k narodima u Tarsis, i javljaće slavu moju po narodima, i svu braću vašu iz svijeh nacija dovesti Jehova na dar na konjima i na kolima ka svetoj gori gori u Jersalimu (LXVI, 12,18,19,20).

Jerusalim ovde označava Gospodovu crkvu u nebesima i na zemlji. Kaže se crkvu u nebesima, jer je crkva i tamo (to se može videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 221-227). Nacijama i jezicima, označavaju se svi koji su u dobrima ljubavi, a otuda i u istinama. Doneti od nacija dar Jehovi, na konjima i na kolima, označava

bogoštovati od dobra ljubavi, što je označeno darom Jehovi. Konji i kola označavaju intelektualne i doktrinarne stvari, jer se bogoštovanje zasniva na ovakvim. (Da konji i kola imaju takvo značenje, može se videti u malome delu, *Bijeli Konj*, br. 1-5). Kod istoga:

I u to će vrijeme za korjen Jesejev, koji će biti zastava narodima, raspitivati narodi, i počivalište njegovo biće slavno (XI, 10).

Koren Jesejev je Gospod; biti zastava narodima označava da će Njega videti oni koji su u dobru ljubavi.

Pretpostavlja se da se nacijama ovde označavaju nacije koje će nastati, i priznati Gospoda, od kojega će biti crkva, nazvana crkva Naroda (Neznabožaca). Ali ovi se ne označavaju narodima, nego oni koji su u ljubavi i veri prema Gospodu, bilo da su unutar crkve ili izvan nje (što se može videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 308, 318-328. Kod istoga:

Zato ćete slaviti narod silan, grad strašnijeh naroda bojaće te se (XXV, 3).

Ponovo:

Otvorite vrata da uđe nacija pravedna, koja drži vjeru. O Jehova, umnožio si narod, umnožio si narod i proslavio se (XXVI, 2,15).

Ponovo:

Priđite, o nacije, da čujete; poslušajte, o narodi (XXXIV, 1).

Kod istoga:

Ja Jehova, pozvah te u pravdi, za zavjet narodu, i za videlo nacijama (XLII, 6).

Kod Jeremije:

I nacije će biti blagoslovene u njemu, i vidjeće slavu njegovu (IV, 2).

Kod istoga:

Ko da se tebe ne boji, o care nacija? – I među carstvima nema ga koje je kao tvoje (X, 7).

Kod Danila:

Vidjeh u utvarama noćnijem, i gle, kao Sin čovječiji s oblacima nebeskim, i dade mu se vlast i slava i carstvo da mu služe svi narodi i plemena i jezici (VII, 13,14).

I kod Davida:

Da te slave narodi, Bože, da te slave svi narodi! Da se vesele i raduju plemena, jer sudiš narodima pravo. Sva zemlja da se pokloni tebi i poje tebi, neka poje imenu tvojemu (LXVII, 3,4).

Kod istoga:

Da vidi dobro tvoga izabranika, i da se raduje i veseli narod tvoj (CVI, 5).

U Apokalipsi:

I donijeće slavu i čast nacija u Novi Jerusalim (LXI, 6).

Kod Isaije:

A vi ćete se zvati sveštenici Jehovini, sluge Boga našega, govoriće vam se; blago naroda ješćete i slavom njihovom hvalićete se (LXI, 6).

U Plaču:

Disanje nozdara naših, pomazanik Jehovin, za kojega govorasmo: da ćemo sjedjeti pod sjenom njegovijem među narodima (IV, 20).

Na ovim mestima, nacijama se ozačavaju oni koji su u ljubavi prema Gospodu, bilo da su unutar crkve, gdje je Reč, ili izvan nje.

Da se nacijama, u obrnutom smislu, označavaju oni koji su u zlima, u apstraktnom, zla sama, vidi se iz sledećih odlomaka; kao kod Jeremije:

Gle, ja ću dovesti na vas narod iz daleka, dome Izrailjev, veli Jehova, narod jak, narod star, narod kojemu jezika nećeš znati niti ćeš razumjeti šta govori; i poješće ljetinu tvoju i hljeb tvoj, poješće ovce i goveda tvoja, poješće vinovu lozu tvoju i smokve tvoje, i mačem će zatrti gradove tvoje u koje se uzdaš (V, 15,17).

Ovde se opisuje pustošenje crkve, nacijom se označava zlo koje će ih uništiti; otuda se kaže, da će pojesti žetvu i hleb, sinove i kćeri, lozu i smokvu, i opustošiti gradove mačem. Ovim se stvarima označavaju sva dobra ljubavi i istine vere; žetvom se označava stanje primanja istine od dobra (vidi *Nebeske Tajne*, br. 9295); hlebom, dobro ljubavi (vidi *Nauk Novoga Jerusalima*, br. 218); sinovima i kćerima,

osećanja istine i dobra, vidi gore, br. 166); lozom, unutrašnje u crkvi, stoga unutrašnje stvari crkve (vidi *Nebeske Tajne*, br. 1069,5113,6376,9277); smokvom, spoljašnja crkva, stoga spoljašnje stvari crkve (br. 5113); gradovima, doktrine (vidi *Nebeske Tajne*, br. 402,2449,2943,3216,4492,4493); mačem, obmana koja razara (vidi gore, br. 73,131). Iz ovih se razmatranja vidi da se nacijom označava zlo koje razara sve u crkvi.

Kod istoga:

Evo, ja ću metnuti ovoj naciji smetnje, o koje će se spotaći i ocevi i sinovi, susjedi prijatelj mu, i poginuće. Kad čujemo glas o njemu, klonuće nam ruke. Luk i koplje nosiće, žestoki će biti i nemilostivi, glas naroda će im bučati kao more, i jahaće na konjima (VI, 21-23).

U ovome odlomku nacijom se označava zlo, a narodom obmana smetnje o koje će se spoticati i oci i sinovi, označavaju izopćenja dobra i istine; očevi označavaju dobra, a sinovi istine iz njih. Kaže se narod iz zemlje severne, a nacija sa strane od zemlje, jer sever označava obmanu od zla, sa strane od zemlje, stvari koje su izvan crkve, pa stoga označavaju zla udaljena od dobara crkve. Bučati kao more, i jahati na konjima, označava ubeđivati od zabluda čula, i umovanjima iz njih.

Kod Jezekilja:

Načinite verige, jer je zemlja puna krvnoga suda, i grad je pun nasilja. Zato ću dovesti najgore između naroda da naslijede kuće njihove, i ukinuću oholost silnijeh, i sveta mjesta njihova skrvniće se. Car će tužiti, i knezovi će se obući u žalost, i ruke narodu zemaljskom drktaće (VII, 23,24,27).

Zemlja je crkva; zemlja puna krvnoga suda, označava da je utonula u obmane koje razaraju dobra; grad označava doktrinu; biti pun nasilja označava nanosti nasilje dobru ljubavi prema bližnjem; najgora među nacijama označava obmane od zla; naslediti njihove kuće, je posesti njihove umove; carevi će tužiti, označava istinu crkve; knezovi će se obući u žalost, označava istinu koja je potčinjena; da se zemljom označava crkva, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br.

662,1066,1068,1262,1413,1313,1607,2943,3355,4447,4535,5577,8011); da krv označava obmanu koja razara dobra, br. 374,1005,4735,5476,9127; da grad označava doktrinu, br. 2268,2449,2451,2751,2712,4493; da nasilje znači naneti nasilje dobru ljubavi prema bližnjem, br. 6353; da kuća označava stvari koje pripadaju čovekovom umu, br. 710,2231,2263,7910,7929,9150; da car koji će biti u žalosti označava istinu crkve, vidi se gore, br. 31). Ponovo, kod Davida:

Jehova razbija namjere nacija (neznabožaca), uništava pomisli narodima (XXXIV, 10).

Nacije označavaju one koji su u zlima, a narodi one koji su u obmanama; i pošto se i jedni i drugi označavaju /nešto/, stoga se kaže, Jehova razbija namere nacija, i uništava pomisli narodima, a što su dva izraza koja kao da označavaju jednu stvar, ali su ipak različita u unutrašnjem smislu, u kojemu nacije označavaju jednu stvar, a narodi drugu.

Kod Luke:

I pašće od oštrica mača, i odvešće se u ropstvo po svijem narodima; i Jerusalim će gaziti narodi (neznabošci) dok se ne navrši vrijeme naroda (neznabožaca). I biće znaci u suncu i u mjesecu i u zvijezdama; i ljudma na zemlji tuga od smetnje i od huke morske i valova (XXI, 4,25).

Ovde se govori o svršetku vremena, koje je posledje vreme crkve, kad više nema nikakve vere jer nema ljubavi prema bližnjem, ili nema istine jer nema dobra. Ovo je opisano preko korespondencija u gornjim odlomcima. Pasti od oštrice mača je biti razoren obmanama; postati sužanj među nacijama je biti savladan zlima svake vrste; Jerusalim, koji će gaziti narodi, je crkva; sunce označava ljubav prema Njemu; zvezde označavaju poznavaja dobra i istine; znaci u njima označavaju da će oni nestati; more i valovi, koji buče, su zablude i umovanja. Kod Mateja: *jer će ustati narod na narod, i carstvo na carstvo; i biće glasvi i pomori, i zemlja će se tresti po svijetu. Tada će vas predati na muke, i pobiće vas, i svi će narodi omrznuti na vas imena mojega radi (XXIV, 7,9; Luka XXI, 10,11).*

I ove stvari kaže Gospod o poslednjem vremenu crkve; nacijom protivu nacije, i carstvom protivu carstva, označava se da će biti sukoba među zlima i obmanama. Gladom i pomorom označava se nedostatak i gušenje istina; trešnjama, i pomorima, izopačenja crkve; biti omrznut od naroda, je biti omrznut od onih koji su u zlu; Gospodovim imenom, zbog kojega će ih omrznuti, označavaju se stvari ljubavi vere preko kojih se Gospod bogoštuje (kao što se može videti gore, br. 102,135).

Kod Jezekilja:

Eto, Asirac bješe kedar na Livanu, lijepijeh grana i debela hlada i visoka rasta; na granama njegovijem vijahu gnijezda sve ptice nebeske, a pod njim se zvijeri poljske lezijahu, i u hladu njegovu sjeđahu sve velike nacije. Zato ga dadoh u ruke

najsilnijoj među nacijama da čini s njim što hoće, odvrgeh ga za bezbožnost njegovu. I tuđinci, najljući između nacija, posjekoše ga i ostaviše ga (XXXI, 3,5,6,11,12).

Ove stvari niko ne bi razumeo bez znanja duhovnog ili unutrašnjeg smisla Reči. Moglo bi se pomisliti da su ovo čista upoređivanja, u kojima nema duhovnog značenja, kad u stvari, ovde najmanje pojedinosti označavaju nešto što pripada nebu i crkvi; stoga će te pojedinosti biti objašnjene. Asir označava prosvetljeno Racionalno čoveka crkve; ono se naziva kedrom Livanskim, jer kedar označava isto što i Asirac, posebno istinu od dobra u Racionalnom; a Livan označava um u kome stoluje Racionalno, jer kedrovi rastu u Livanu. Granama lepim označavaju se njegove istine. Ptice nebeske, koje grade na njegovim granama gnezda, označavaju osećanja istine; a zveri poljske, koje se pod njim lezijahu, osjećanja dobra. Velke nacije koje se odmaraju u njegovom hladu, dobra su ljubavi; njegovo srce koje se podiže, dobra su ljubavi; biti predan u ruke najsilnije među nacijama, je biti oboren u pogledu dobara i istina od zla ljubavi prema sebi; narod zemaljski, koji se odmarao u njegovom hladu i ostavio ga, označava sve istine crkve. Stoga se vidi da se nacijama označavaju dobra, a u obrnutom značenju, zla; nacijama koje se odmarahu u hladu njegovu, dobra; a nacijama koje ga posekoše, zla. (Vidi šta je rečeno i pokazano o nacijama i njenim značenjima u *Nebeskim Tajnama*, naime, da se nacijama u Reči označavaju oni koji su u dobru, pa stoga označavaju dobra sama, br. 1059,1159,1258,1260,1416,1849,6005; o skupini nacija koje označavaju istine i dobra, br. 4574,7830; o svetoj naciji, koja označava duhovno carstvo, br. 9255,9256. Kada se kaže nacija i narod, nacijom se označavaju oni koji su u nebeskom dobru, a narodom oni koji su u duhovnom dobru, br. 10288. Da se nacijama, osobito onima u zemlji Hananskoj, označavaju zla i obmane svake vrste, br. 1059,1205,1868,6306,8054,8317,9320,9327.)

176. (Stih 27) *I pašće ih s gozdenom palicom.* Da ovo označava da će uskoro kazniti zla uz pomoć istina, koje su u prirodnom čoveku, vidi se iz značenja pasti (napasati, vladati), što je kazniti, jer se dodaje da će ih razbiti kao sudove lončarske, a zla koja su time označena, da će biti kažnjena uz pomoć istina; kao i iz značenja gvozdene palice, a to su istine u prirodnom čoveku. Gvozdenom palicom ili štapom, označavaju se istine u prirodnom čoveku, koje kažnjavaju. (Da palica ili štap označavaju moć, može se videti, br. 4013,4015,7026,7566,7572; da otuda to da carevi imaju žezlo, koje je kratka palica, br. 4581,4876.) Razlog da gvožđe označava istinu u prirodnom čoveku je to, što metali, kao i ostale stvari u zemlji,

zbog korespondencije, označavaju duhovne i nebeske stvari, koje se sve odnose na istine i dobra. Zlato označava dobro u unutrašnjem čoveku, srebro njegove istine; bakar ili mjed, dobro spoljašnjeg ili prirodnog čoveka, gvožđe njegove istine. Ovo je razlog da su drevni nazivali Doba po imenima metala – zlatno, srebreno, bakarno i gvozdeno: zlatnim /je bilo nazivano tako/ od pradrevnih ljudi, koji su živeli u dobru ljubavi; srebrom, od drevnih posle ovih koji su bili u istinama od toga dobra; bakarnim, od potomstva, koje je bilo u spoljašnjem ili prirodnom dobru; gvozdenim, od potomstva ovih pređašnjih, koji su bili u prirodnoj istini samoj bez dobra. Prirodna istina je istina u memoriji, a ne u životu; istina koja pripada životu, je dobro. (Ali više se može videti o ovoj korespondenciji u delu, *Nebo i Pakao*, br. 104, 115.)

Uzastopna stanja crkve, čak do Gospodovog dolaska, označena su zlatom, srebrom, mjedom, i gvoždem od kojega je bila napravljena statua Navukodonosotra u snu, kao što je to zabeleženo kod Danila:

Glava mu bješe od čistoga zlata, prsi i mišice od srebra, trbuh i bedra od mjedi, golijeni mu od gvožđa, a stopala od gvažđa izmješanog s kalom. A što si vidio stopala i prste koji su dijelom od kala lončarskoga a dijelom od gvožđa, biće carstvo razdijeljeno, ali će u njemu biti gvožđe pomiješano s kalom. Jer si vidio gvožđe pomiješano s kalom lončarskim, i što prsti u nogu bijahu, koje od gvožđa, koje od kala, carstvo će stoga biti nešto jako nešto trošno. A što si vidio gvožđe pomiješano s kalom lončarskim, to će se oni pomiješati sa sjemenom čovječijim, ali neće prionuti jedan za drugoga kao što se gožđe ne može pomiješati s kalom (II, 32-34,41-43).

Glavom od čistiga zlata označava se prvo stanje crkve, kada su ljudi bili u dobru ljubavi ka Gospodu; prsima i mišicama, koje su bile od srebra, označava se drugo stanje crkve, kada su /ljudi/ bili u istini od toga dobra. Trbuhom i bedrima koji su bili od mjedi, sledeće ili treće stanje crkve, kada ljudi nisu više bili u duhovnom nego u prirodnom dobru, jer mjed označava takvo dobro; nogama koje su bile od gvožđa, označava se četvrto stanje crkve, kada više nije bilo prirodnog dobra, nego samo istine; ali stopalima koja su bila od gvožđa i kala (gline), označava se poslednje stanje crkve, kada ima i istine i obmane; istine u Reči, a obmane u doktrini. Kad se istine Reči falsifikuju, i kada se doktrina izvodi iz falsifikovane istine, tada je stanje crkve delom gvožđe a delom kal, pa je stoga carstvo nešto jako a nešto trošno. Carstvo u ovome odlomku označava crkvu; stoga se crkva i naziva carstvom Božijim. Da se tako istine izmešaju s obmanama, ali da se ne spajaju, označeno je sa- Kao što vidiš gvožđe izmešano s kalom lončarskim, tako

će se oni pomešati sa semenom čovekovim, ali se neće spojiti jedno s drugim, kao što se gvožđe ne može spojiti s kalom. Seme čovečije označava Božansku istinu koja je u Reči. (Da je ovo označeno semenom, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 3038,3373,10248,10249; da čovek označava Gospoda, od kojega je Reč i crkva, vidi br. 768,4287,7424,7523,8547,9276.) Da kal lončarski označava obmane koje su u prirodnom čoveku, videće se uskoro u sledećem članku, br. 177. Da se kamenom isečenim iz stene, kojim je razbijen lik sa stopalima, označava Gospod pomoću istina iz Reči. (Da kamen označava istinu, i da stena Izrailjeva da je Gosopod kao Božanska istina, može se vdeti, *Nebeske Tajne*, br. 643,1298,3720,6426,8609,10376; da stena isto tako označava Gospoda, br. 8581,10580, i u malom delu, *Poslednji Sud*, br. 57). Zato što gvožđe označava istine u prirodnom čoveku, stoga su stopala kipa bila od gvožđa, pa zato stopala označavaju Prirodno (kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 2162,3147,4280,4938-4952).

Slične su stvari označene zlatom,

Za mjed daću zlato, za gvožđe srebro, za vunu mjed, a za kamenje gvožđe (XL, 17).

Za mjed daću zlato, označava nebesko dobro za prirodno dobro; jer gvožđe za srebro označava nebesku istinu za prirodnu istinu; za vunu mjed, a za kamenje gvožđe, označava prirodno dobro i istinu u takvom obilju kao što ima vune i kamenja. Ovde se opisuje stanje nebeske crkve. (Da gvožđe označava istinu u prirodnom čoveku, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 425,426.) Ove se stvari navode, kako bi se znalo da gvozdena palica označava moć, pomoću koje Gospod kažnjava zla i razgoni obmane koje su u prirodnom čoveku. Jer palica ili štap označava moć, kao što se gore kaže, a gvožđe označava istine u prirodnom čoveku. Razlog zašto Gospod kažnjava zla i razgoni obmane pomoću istina u prirodnom čovjeku je to, što sva zla i obmane borave u njemu, a nijedna u duhovnom ili unutrašnjem čoveku. Unutrašnji čovek ne prima zla i obmane, nego je za njih zatvoren; a pošto ove obitavaju u prirodnom čoveku, stoga ih mora kazniti i razgoniti pomoću stvari koje su tamo, a to su istine. Istine u prirodnom čoveku su znanja-sećanja i poznavanja, od kojih čovek misli, rezonuje, i zaključuje na prirodan način o istinama i dobrima crkve, i o obmanama i zlima koje im se opiru, pa otuda on može da bude u nekom prirodnom prosvetljenju kada čita Reč; jer u slovu Reč nije razumljiva bez prosvetljenja, a ovo je duhovno ili prirodno. Duhovno je prosvetljenje dato samo onima koji su duhovni, a samo su oni koji su u dobru ljubavi i u ljubavi prema bližnjem, pa stoga u istinama; dok je prirodno prosvetljenje samo dato onima koji su prirodni (što se može videti u delu, *Nebo i*

Pakao, br. 153, 425, i br. 140, gore). Onima koji su duhovni još dok žive u svetu, njima se daje prosvetljenje u Prirodnom; ali ono postoji zbog prosvetljenja u Duhovnom; jer se kod njih Gospod uliva preko duhovnog ili unutrašnjeg čoveka u prirodnog ili spoljašnjeg, i tako prosvetljava ovog poslednjeg. Iz ovoga prosvetljenja čovek vidi ono što je dobro i istinito, a što je zlo i obmana; a kada vidi ove stvari, tada Gospod razgoni zla i obmane koje su u prirodnom čoveku pomoću istina i dobara koja su tamo, a koje čine jedno s dobrima i istinama duhovnog ili unutrašnjeg čoveka. (Dalje pojedinosti o znanjima i poznavanjima, i šta je njihov učinak, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 51, a o influksu, br. 277,278.)

Iz ovih se razmatranja sada može videti, šta je ozna

eno gvozdenom palicom s kojom će Gospod vladati nad nacijama, to jest, kažnjavati zla u prirodnom čoveku. Ovo je rečeno anđelu ove crkve, jer je predmet onoga o čemu se piše ovome anđelu unutrašnji i spoljašnji čovjek, njihovo povezivanje. Jer kad se unutrašnji i spoljašnji, ili Duhvno i Pirodno povežu, tada Gospod kažnjava zla i obmane koje su u prirodnom čoveku, i to čini pomoću poznavanja istine i dobra. Ali, u slučaju onih kod kojih unutrašnji i spoljašnji čovek nisu povezani, zla i obmane se ne mogu kazniti niti izagnati, jer taj ne prima ništa preko duhovnog čoveka iz neba, nego sve što prima, to je iz sveta, čemu je naklonjeno njegovo Racionalno, i kojima nalazi potvrde.

Stvari slične ovima označene su gvozdenom palicom u sledećim odlomcima; kao kod Davida:

Udarićeš ih gvozdenom palicom; razbićeš ih kao lončarev sud (Psalam II, 9.)

Kod Isaije:

Udariće zemlju palicom usta svojih, i duhom usana svojih ubiće bezbožnika (XI, 4).

U Apokalipsi:

I žena porodi muško dijete, koje će palicom gvozdenom vladati nad nacijama (XIX, 1).

I kod Miheja:

Ustani, kćeri Sionska, ja ću ti načiniti rog gvozdeni, i kopita ću ti načiniti mjedena, te ćeš strti mnoge narode (IV, 13).

Kći Sionska je nebeska crkva; rog gvozdene je moć u prirodnom čoveku; kopita su njegove poslednje /stvari/, koje se nazivaju čulnima; iz toga je očito šta je označeno sa načiniti rog gvozdene, i kopita od mjedi. (Da je kći Sionska nebeska crkva, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 2362,9055; da rog označava moć istine od dobra u prirodnom čoveku, br. 2832,9081,9719-9721,10182,10186; i da su kopita znanja-sećanja čulnoga čoveka, koja su istine u poslednjim stvarima reda, br. 7720).

177. I oni će se razdrobiti /u komade/ kao sudovi lončarski. Da ovo označava potpuno raspršavanje obmana, vidi se iz značenja lončarskih sudova, a što su stvari u prirodnom čoveku koje dolaze od njegove vlastite inteligencije (o kojoj ćemu ubrzo govoriti); i iz značenja biti razdrobljen u komade, što je biti raspršen; jer se raspršavanje kaže za obmane, kao što se razbijanje u komade kaže za lončareve sudove. Da se lončarevim sudovima označavaju one stvari u prirodnom čoveku koje su iz čovekove vlastite inteligencije o stvarima neba i crkve, i da su te stvari obmane, biće pokazano u onome što sledi. Ali nešto će se reći o obmanama koje ulaze u prirodnog čoveka iz čovekove vlastite inteligencije o stvarima neba i crkve. Oni koji misle iz svoje vlastite inteligencije, misle od sveta; jer čovek iz svoga propriuma voli samo stvari koje pripadaju svetom njemu samome, a ono što voli, to i vidi i opaža. Stvari koje voli, on naziva dobrima, a one koje vidi i opaža, naziva istinama; ali dobra koja tako naziva iz ljubavi, to su zla, a istine koje vidi jer ih voli, to su obmane, jer se one ulivaju iz ljubavi prema sebi i svetom, pošto su ove ljubavi suprotne ljubavima neba, koja su ljubav prema Gospodu i ljubav prema bližnjemu; a one stvari koje su ulivaju iz onoga što je suprotno, i same su suprotne.

Stoga oni koji čitaju Reč samo da bi stekli ime učenih, ili da postanu slavni kako bi bili uzdignuti u počasti, ili da bi se tako obogatili, takvi nikad ne vide niti opažaju istine, nego obmane umesto njih. A istine koje stoje pred njihovim očima, oni mimoilaze, kao da ih nisu ni videli, ili ih falsifikuju; razlog je to, što čitati Reč jedino u te svrhe, to je čitati je radi sebe i sveta kao ciljeva, stoga iz ljubavi prema sebi i svetom. A pošto ove ljubavi pripadaju čovekovom propriumu, stoga su to stvari koje čovek vidi i opaža iz svoje vlastite inteligencije. Ali oni koji čitaju Reč iz duhovnog osećanja istine, koja je ljubav upoznavanja istina zato što su istine, taj vidi istine Reči, i raduje se u srcu kada ih vidi; razlog je to, što njih Gospod prosvetljava. Ovo prosvetljene silazi od Gospoda kroz nebo iz svetlosti tamo; ova je svetlost Božanska istina: njima je dakle dato da vide istine u njenoj vlastitoj svetlosti, i to u Reči, jer je Reč Božanska istina, i u njoj su pohranjene istine neba. Ali samo su oni

u ovoj svetlosti, koji su u ove dve ljubavi neba, koje su ljubav ka Gospod i ljubav prema bližnjemu; jer ove ljubavi otvaraju unutrašnji ili viši um, koji je oblikovan da prima svetlost neba, i preko kojega se ta svetlost uliva i prosvetljava čoveka. Međutim, oni ne opažaju istine u tome umu dok su u svetu, nego ih vide u nižem umu, ili u umu spoljašnjeg ili prirodnog čoveka; to su oni koji ne misle iz svoje vlastite inteligencije dok čitaju Reč. Glavni razlog da ne misle iz svoje vlastite inteligencije kada čitaju Reč je to, što njihov unutrašnji ili duhovni um gleda prema Gospodu, pa ga tada Gospod podiže k Sebi, zajedno s nižim ili prirodnim umom, i tako ga izvlači iz čovekovog propriuma; ovo se ne može desiti u slučaju onih koji gledaju sebe i svet.

Iz ovih se razmatraja vidi da čovek, iz svoje vlastite inteligencije, opaža samo obmane; nego se vidi da se dobra i istine, koje pripadaju nebu i crkvi, opažaju i vide od Gospoda samog. Kada se unutrašnji ili duhovni čovek, u kome počiva unutrašnji ili viši um, o kome smo maločas govorili, kad se otvori, tada Gospod nadvlada zla i rasprši obmane koje su u spoljašnjem ili prirodnom čoveku.

To su onda stvari koje su označene u duhovnom smislu Sinom čovečijim koji daje moć nad nacijama, i koji vlada s palicom gvozdеноm, razbijajući ih u komade kao lončareve sudove. Da lončarevi sudovi označavaju one stvari koje su iz čovekove vlastite inteligencije, stoga obmane u prirodnom čoveku, vidi se iz raznih odlomaka u Reči, od kojih se navode sledeći kao potvrda; kao kod Davida:

Udarićeš ih gvozdеноm palicom (žezlom); razbićeš ih kao lončarski sud (Psalam II, 9).

Udariti nacije gvozdеноm palicom, označava i ovde kazniti i savladati zla koja su u prirodnom čoveku. Ovdje žezlo ima istio značenje kao palica i štap u drugim odlomcima. Reči, *lončarevi sudovi*, dodaju se, jer se njima označavaju obmane koje su iz čovekove vlastite inteligencije. U smislu slova, ovo je upoređenje; jer se kaže, *lončareva posuda*, i ako se posmatra kao upoređenje, jer su upoređenja istog porekla kao i značenja (vidi *Nebeske Tajne*, br. 3579,8989). Lončareva posuda, ili zemljana posuda, označava obmanu, jer je lončar onaj koji daje oblik, a posuda je ono što se oblikuje; kada je čovek oblikuje, ona je lažna, ali kad je Gospod oblikuje u čoveku, onda je istinita. To je razlog da lončareva posuda u Reči označava obmanu ili istinu, a lončar označava onoga koji oblikuje.

Sam se Gospod, u Reči, naziva lončarem zato što oblikuje čoveka pomoću istina, kao kod Isaije:

Jehova, otac naš: mi smo kal (glina), ti si lončar; i svi smo mi djelo ruku tvojih (LXIV, 8).

Kod istoga:

Teško onome ko se svađa s Tvorcem svojim; crijep s drugim crijepom neka se svađa; ali hoće li ko reći lončaru svojemu: šta radiš? (XLV, 9).

Kod istoga:

Naopake misli vaše, nijesu li kao kal lončarski? Govori i djelo za onoga koji ga je načinio: nije me načinio, i onaj govori li za onoga koji ga je načinio: ne razumije? (XXIX, 16).

Pošto su Jevreji i Izraelićani falsifikovali sve istine Reči primjenjujući ih sebi u korist, te zato da se uzdignu iznad svih nacija i naroda u svemiru, stoga se njihove obmane nazivaju razbijenim posudama lončarevim; kao kod Isaije:

Oni govore vidiocima: nemojte viđati; i prorocima: nemojte nam prorokovati što je pravo, govorite nam samo mile stvari, prorokujte prijevaru. Svrnite s puta, odstupite od staze, neka nestane ispred nas sveca Izrailjeva. I razbiće ga kao što se razbija sud lončarski, ne žali se, te se ne nađe ni crijepa kad se razbije da uzmeš ognja s ognjišta ili da zahvatiš vode iz jame (XXX, 10,11,14).

Da su se sasvim lišili istina i utonuli u obmane, opisuje se time što kažu vidiocima; ne viđajte, a onima koji imaju viđenje, Vidite za nas mile stvari, vidite prevare, odstupite od puta. Da su utonuli u obmane tako da nije od istine ostalo ništa, opisuje se razbijanjem lončarskog suda, tako da mu se ni komada nije moglo naći kako bi se njime uzeo oganj s ognjišta, ili zahvatila voda iz jame; čime se označava da kod njih neće ostati ni toliko istine kako bi opazili i malo dobra i istine iz Reči. Jer oganj označava dobro, a voda istinu; ognjište označava Reč u pogledu dobra, a jama Reč u pogledu istine.

Kod Jeremije:

Riječ koja dođe Jeremiji od Jehove, govoreći: Ustani i siđi u kuću lončarevu, i ondje ću ti kazati riječi svoje. Tada siđoh u kuću lončarevu, i gle, on rađaše posao na svom kolu. I pokvari se lončaru u ruci sud, kako bješe volja lončaru da učini te načini drugi koji je bio prav u njegovim očima (XVIII, 14).

U ovome odlomku se misli na to da kod Jevrejske nacije nije bilo oslalo ništa osim obmane; i posuda koja se pokvarila u lončarevoj kući označava tu obmanu.

Lončarevom se kućom označava stanje u kome su bili. Da je istina crkve od njih oduzeta i data drugima, označeno je time što lončar pravi drugi sud koji je bio prav u njegovim očima. Kod istoga:

Ovako reče Jehova: idi i kupi krčag zemljan u lončara s nekoliko starješina narodnijeh i starješina sveštениčkijeh. I otidi u dolinu Enomova što je pred vratima istočnijem, i ondje proglasi riječi koje ću ti kazati. Po tom razbij krčag pred ljudima koji će ići s tobom. I reci im: ovako veli Jehova nad vojskama: tako ću razbiti taj narod i taj grad kao što se razbije sud lončarski, koji se ne može više opraviti, i u Toofetu će se pogrepsti, jer neće biti mjesta za pogrebanje (XIX, 1,2,10,11).

Uzimanje krčaga ili posude od lončara, da bi ga odneo sa starješinama narodnim i sveštениčkim, označava obmanu u kojoj su bili svi u toj naciji. Da je ova obamna bila takve prirode da se nije moga raspršiti istinama, opisuje se zapovešću koja je bila data proroku da razbije krčag pred onima koji su došli s njim, tako da se više nije mogao sastaviti; i da treba da ga pogrebu u Toofetu, jer nije više bilo mesta gde bi se sve istine i dobra mogla pogrepsti.

Kod Nahuma:

Nahvataj sebi vode za opsadu, utvrdi ograde svoje; uđi u kal i ugazi blato, opravi peć za opeke. Ondje će te proždrijeti oganj, mač će te posjeći, izješće te kao hrušt (III, 14,15).

Nahvatati vode za opsadu i utvrditi ograde, označava ojačati obmane protivu istina raznim sredstvima; ugaziti u blato i kal, označava potvrditi obmane izmišljotinama i zabludama. Doktrina iz toga naziva se peć za opeke, pošto se kaže da će ga oganj proždreti i mač poseći. Oganj označava paklenu ljubav, a mač obmanu koja se bori protivu i razara istinu. Lončarev sud ili krčag, označava obmanu, jer korespondira toj spravi, a sprava je ono što je iz čovekove vlastite inteligencije; zbog ove korespondencije naređeno je proroku da uradi ono što je gore pomenuto.

178. Kao I ja što primih od Oca mojega. Ovo označava po upoređenju, kao što je Gospod učinio od Svog Božanskog, kada je proslavio Svoje Ljudsko; jer je razasuo sva zla i obmane od Ljudskog koje je imao od majke. Ocem se ovde označava Božansko u Njemu, ili ono koje je imao od začeca; jer je ovo bilo jedno s Ocem, kao što On sam objavljuje. Kaže se po upoređenju, jer kao što je Gospod proslavio Svoje Ljudsko, tako On preporuča čoveka; to jest, kao što je On sjedinio Svoje Božansko Ljudskom, i Ljudsko Božanskom, tako On povezuje unutrašnje i

spoljašnje i spoljašnje s unutrašnjim, kod čoveka. Ali, pošto se ova tajna ne može objasniti da bi se razumela u malo reči, neka čitalac pogleda i vidi što je o ovome pokazano u *Nauku Novoga Jerusalima* i u *Tajnama Nebeskim*; u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 280-297; a u *Tajnama Nebeskim*, u odlomku koji je naveden, isto mesto, br. 185, 298-307.

179. (Stih 28) *I daću mu zvijezdu danicu.* Da ovo označava inteligenciju i mudrost od Gospodovog Božanskog Ljudskog, vidi se iz značenja zvezda, koje označavaju poznavanja dobra i istine (o kojima vidi gore, br. 72); a pošto označavaju ovakva poznavanja, ona označavaju i inteligenciju i mudrost; jer sva inteligencija i mudrost su od poznavanja dobra i istine; i iz značenja jutrenje, što označava Gospoda kao Njegovo Božansko Ljudsko, jer jutrenja zvezda označava inteligenciju mudrost od Njega. Često čitamo o jutru u Reči; a značenje se razlikuje u skladu sa nizovima stvari o kojima se govori u unutrašnjem smislu: u najvišem smislu, označava Gospoda, u pogledu Njegovog dolaska; u unutrašnjem smislu, označava Njegovo carstvo i crkvu, i njihovo stanje mira. Osim toga, označava i prvo stanje nove crkve, kao i stanje ljubavi, i prosvjetljenja, stoga i povezivanje dobra s istinom, što je stanje kada je unutrašnji čovek povezan sa spoljašnjim. Razlog za ovakvu raznovrsnost značenja je u tome, što u najvišem smislu, označava Gospodovo Božansko Ljudsko, a otuda označava i stvari koje proishode iz toga; jer je Gospod prisutan u stvarima koje proishode od Njega, tako da j On Sam tamo. Razlog da se Gospodovo Božansko Ljudsko, u najvišem smislu, označava jutrom je to, što je Gospod Sunce anđeoskog neba; a Sunce toga neba ne kreće se od jutra do večeri, ili od izlaska do zalaska, kao što to na izgled čini sunce sveta, nego stoji nepomično na svome mestu ispred, iznad neba. To je zato što je tamo uvek jutro, a nikad večer. A pošto sva inteligencija i mudrost, koju imaju anđeli, kod njih od Gospoda kao Sunca, stoga se i njihovo stanje ljubavi, mudrosti i inteligencije, uopšte, stanje prosvetljenja, označava jutrom; jer te stvari proishode od Gospoda kao Sunca, a ono što proishodi od Njega, to je On; jer od Božanskog proishodi samo Božansko, a sve što je Božansko, to je On. (Da je Gospod Sunce anđeoskog neba, i da od Njega kao Sunca postoji sva ljubav, mudrost i inteligencija, i uopšte, sva prosvetljenost u pogledu Božanskih istina, iz kojih potiče mudrost, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 116-125,126-143,155,156.)

Iz svih ovih se razmatranja sada vidi zašto se jutro pominje tako često u Reči kada se govori o Jehovi ili Gospodu, o Njegovom dolasku, carstvu i crkvi, kao i o

njihovim dobrima; kao u sledećim odlomcima, koji se navode kao ilustracija. U drugoj Knjizi Samuilovoj:

Reče Bog Izrailjev, kaza mi Stijena Izrailjeva: On je kao svetlost jutarnja; kao sunce kad izlazi jutrom bez oblaka (XXIII, 3,4).

Bog Izrailjev i Stena, je Gospod kao njegovo Božansko Ljudsko, i kao Božanska istina koja iz toga proističe. On se naziva Bogom Izrailjevim, jer Izrailj označava Njegovu duhovnu crkvu, a Stena je Božanska istina, jer je Njegovo Božansko u crkvi (vidi *Nebeske Tajne*, br. 3720,6426,8581,10580). Pošto je Gospod u anđeoskom nebu Sunce, a sva svetlost anđela je iz toga, i pošto je tamo Sunce neprekidno u jutru, stoga se kaže, *On je kao svetloast jutarnja, jutro bez oblaka.*

Kod Davida:

Kao rosa zori iz utrobe, taka je u tebi mladost tvoja; ti si sveštenik do vijeka po redu Melhisedekovu (Psalam CX, 3,4).

Ovo se kaže o Gospodu koji je trebao da dođe u svet. Kao zori iz utrobe, takva je u tebi mladost tvoja, označava začecje od Božanskog samog, a otuda i slavu Njegovog Ljudskog: sveštenik po redu Melhisedekovu, označava da Božansko dobro i Božanska istina proizilaze od Njega; jer kao sveštenik, Gospod je Božansko dobro, a kao car svetosti (sveti car), koji je Melhisedek, On je Božanska istina (vidi *Tajne Nebeske*, br, 1725).

Kod Jezekilja;

I heruvimi stadoše na istočnijem vratima doma Jehovinog, i slava Boga Izrailjeva bijaše ozgo nad njima (X, 19).

Heruvimi označavaju Gospoda kao providenje, i kao zaštitu da se ne bi niko približio osim preko dobra ljubavi; istočna vrata doma označavaju prilaz; dom Božiji je nebo i crkva; istok je tamo gde se Gospod pokazuje kao Sunce, stoga gde je nepresano u jutru; otuda se kaže, slava Boga Izrailjeva bijaše ozgo nad njima /nad heruvimima/. Kod istoga:

Anđeo me povede k vratima koja gledaju na istok; i gle, slava Boga Izrailjeva dohodaše od istoka (XLIII, 1,2,4).

U unutrašnjem smislu ovde se opisuje influks od Gospoda u one koji su u Njegovom carstvu i crkvi; Bog Izrailjev je Gospod kao Božansko Ljudsko i kao Božanska istina koja od Njega proističe; kuća Božija je Njegovo carstvo i crkva; slava

je Božanska istina kao ona što je u nebu; dolaziti od istoka u kuću, označava od sunca gde je neprestano jutro. (Da je slava Božanska istina kao ona koja je u nebu, vidi *Nebeske Tajne*, br. 4809,5922,8267,8427,9429; da kuća Božija označava nebo i crkvu u pogledu dobra, a hram isto u pogledu istine, vidi br. 3720; i da istok, u najvišem smislu, označava Gospoda, jer je On Sunce neba, koje uvek ustaje i uvek je u jutru, i da otuda istok označava dobro ljubavi od Njega, vidi br. 3708,5097,9668).

Kod istoga:

Potom odvede me opet k vratima od doma, i gle, voda izlažaše ispod praga od doma k istoku, jer lice domu bješe prema istoku, koja će se rijeka spustiti u dolinu i doći do mora, da ide do mora kako bi voda ozdravila; i doći će to, da će svaka star koja gmiže, gde god reka dođe, oživjeti; i biće mnoštvo ribe, jer će tu doći voda, i liječići, tako da će sve oživjeti gdje rijeka dođe (XLVII, 1,2,8.9).

I ovde se opisuje, čistom korespondencijom, influks Gospoda od Njegovog Božanskog Ljudskog u one koji pripadaju Njegovom carstvu i crkvi. Vodama koje izbijaju iz praga doma na istoku, opisuje se Božanska istina koja proizilazi od Njega, i koja se uliva u one koji su na istoku, to jest, koji su u dobru ljubavi prema Njemu. Vodama koje silaze u dolinu i u more, i vodama mora koje tako ozdrave, označava se influks u prirodnog čoveka i u poznavanja koja su tamo. Da će otuda biti mnoštvo ribe, onačava istine -sećanja u prirodnom čoveku; da će sve oživeti gde voda stigne, označava, da će imati život od Božanske istine. Niko ne može da vidi da su ovakve stvari označene osim preko unutrašnjeg smisla Reči; kad, u stvari, svaki pojedini izraz sadrži tajne o tome kako Gospod preporuča čoveka. Ali šta je sadržano u svakom pojedinom izrazu, saznaće se kad budemo govorili o dvadeset i drugom poglavlju Apokalipse, gde se pominju slične stvari.

Kod Davida:

Čekam na Jehovu; čeka duša moja; uzdam se u reč njegovu. Duša moja čeka Jehovu većma nego straže jutrenje, koje straže jutrom (Psalam CXXX, 5-8).

Ovde se govori o Gospodovom dolasku u svet, i o tome kako će ga primiti oni koji su u dobru ljubavi. Gospodov je dolazak označen sa Čekam na Jehovu, čeka duša moja, jer je od Njega otkup, i on će iskupiti Izrailja; a da ga primaju oni koji su u dobru ljubavi, označava se sa Duša moja čeka Jehovu većma nego straže jutrenje, koje straže jutrom. Ovde se jutrom, u najvišem smislu, označava Gospod, a u

unutrnjem smislu, Njegovo carstvo i crkva; a oni koji čekaju jutro, označavaju one koji čekaju dolazak Gospodov, a koji su u dobru ljubavi, jer njima je Gospod jutro.

Da jutro označava Gospodov dolazak u svet, a u to vrijeme, i novu crkvu, vidi se iz sledećih odlomaka; kao kod Danila:

Do dvije hiljade i tri stotine dana i noći; i onda će se svetinja očistiti. A rečena utvara danju i noću istinita je; zato ti zapečati utvaru, jer je za mnogo vremena (VIII, 14,26).

Veče označava poslednje vreme prethodne crkve, a jutro prvo vreme nove crkve, pa stoga Gospodov dolazak. Kod Isaije:

Viče k meni neko sa Sira: stražaru, šta bi noćas? Stražar reče: Doći će jutro, ali i noć (XXI, 11,12).

Ovde se govori o Gospodovom dolasku; noć je poslednje vreme crkve, a jutro je prvo nove (šta je označeno vikom sa Sira, može se videti, *Nebeske Tajne*, br.4240,4384). Kod Jezekilja:

Kraj dođe, dođe jutro tebi, stanovniče zemaljski, dođe vrijeme, približi se dan (VII, 6,7,10).

I u ovome se odlomku govori o Gospodovm dolasku, i o kraju prethodne crkve a početku nove. Kod Sofonije:

Jehova, ujutro doći će sud, i neće izostati (III, 5).

Ovde su označene slične stvari. Pošto se jutrom označava Gospodov dolazak, Njegovo carstvo i crkva, kao i dobru ljubavi koje je od Njega, stoga je očito šta se označava jutrom u sledećim odlomcima. Kod Davida:

Jutrom mi javi milost svoju (Psalam CXLIII, 8).

Ponovo:

Pjevaću o milosti tojoj jutrom (LIX, 16).

Ponovo:

U jutro nas nasiti dobrote svoje, i radovaćemo se i veseliti u sve dane svoje (XC, 14).

Ponovo:

Jutrom slušam glas tvoj, jutrom stojim pred tobom, i čekam (V, 3).

Ponovo:

Bog je usred njega, neće se pomestiti, Bog mu pomaže do zore (XLVI, 5).

Ponovo:

O Bože, Bože moj! Jutrom ću te tražiti (LXIII,1).

Kod Isaije:

Danju radi da uzraste što posadiš, i jutrom gledaj da ti sjeme nikne (XVII, 11).

Ponovo:

Jehova! Budi mišica njihova svakog jutra (XXXIII, 2)

Ponovo:

Jehova mi dade jezik učen da umijem progovoriti zgodnu riječ umornom: budi svako jutro, budi mi uši (L, 4)

Kod Jeremije:

Govorim s tobom svako jutro (VII, 13; XI, 7; XXV, 3,4).

Iz značenja jutra vidi se šta je označeno sa - mana je padala svako jutro (Izlazak XVI, 2; 13,21).

Jehova koji silazi na goru Sinajsku svakoga jutra (Izlazak XIX, 16).

Sveštenik je morao da gori drvo na oltaru celu noć do jutra (Levitska VI,12).

Isto tako, šta je značila zapovest žrtvovanja pashe,

Nego na mjestu koje izabere Jehova Bog tvoj da ondje nastani ime svoje, ondje kolji pashu uveče o sunčanm zalasku u isto vrijeme kad si izašao iz Misira. I sutradan vrativši se idi u šatore svoje (Zak Ponovljeni XI, 6,7).

Razlog da su morali da prinesu na žrtvu pashu kad sunce zađe, bilo je to što je zalazak sunca značio poslednje vreme crkve; a sutra ujutro da se vrate, označava ustanovljenje nove crkve, stoga Gospodov dolazak. Ovi su odlomci navedeni da bi se videlo da se jutarnjom zvezdom, koju će dati Sin čovečiji, označava mudrost i inteligencija od Njegovog Božanskog Ljudskog. Jer oni koji primaju mudrost i

inteligenciju od Gospoda, tako isto primaju Njega; jer Gospod je u mudrosti i inteligenciji koje su od Njega, tako da je On Sam mudost i inteligencija koju oni imaju, pa se ,stoga, Gospod Sam naziva zvezdom jutarnjom u Apokalipsi:

ja sam korijen i izdanak Davidov, svijetla zvijezda jutarnja (XXII, 16).

On je isto tako nazan zvezdom (Brojevi XXIV, 17).

180. (Stih 29) ***Ko ima uši neka čuje šta Duh govori crkvama.*** Da ovo označava da oni koji razumeju, da treba da poslušaju šta Božanska istina, koja proističe od Gospoda, uči i govori onima koji pripadaju Njegovoj crkvi, vidi se iz onoga što je rečeno i pokazano gore (br. 108), gde se kažu slične stvari.

1. Anđelu Sardske crkve napiši: tako govori onaj koji ima sedam duhova Božijih, i sedam zvijezda: znam tvoja djela, da imaš ime da si živ, a mrtav si.

2. Straži, i utvrđuj one koji hoće da pomru; jer ne nađoh djela tvojijeh savršenijeh pred Bogom svojim.

3. Opominji se kako si primio i kako si čuo, i drži i pokaj se. Ako li ne uzastrašiš, doći ću na tebe kao lupež, i nećeš čuti u koji ću čas doći na tebe.

4. Ali imaš malo imena i u Sardu, koji ne opoganiše svojijeh haljina, i hodiće sa mnom u bijelima, jer su dostojni.

5. Koji pobijedi on će se obući u haljine bijele. I neću izbrisati imena njegova iz knjige života, i priznaću ime njegovo pred ocem svojim i pred anđelima njegovima.

6. Ko ima uvo neka čuje šta Duh govori crkvama.

7. I anđelu Filadelfijske crkve napiši: tako govori sveti istiniti, koji ima ključ Davidov, koji otvori i niko ne zatvori, koji zatvori i niko ne otvori.

8. Znam tvoja djela; gle, dadoh pred tobom vrata otvorena, i niko ih ne može zatvoriti: jer imaš malo sile, i držao si moju riječ, i nijesi se odrekao imena mojega.

9. Evo dajem one iz sinagoge (skupštine) koji govore da su Jevreji a nijesu, nego lažu; evo ću ih učiniti da dođu i da se poklone pred nogama tvojima, i da poznadu da te ja ljubim.

10. Jer si održao riječ trpljenja mojega, i ja ću tebe sačuvati od časa iskušenja, koji će doći na vas vasioni svijet da iskuša one koji žive na zemlji.

---

11. *Evo ću doći brzo: drži što imaš, da niko ne uzme vijenca tvojega.*
12. *Koji pobijedi učiniću ga stubom u crkvi Boga svojega, i više neće izaći napolje; i napisaću na njemu ime Boga svojega, i ime Novoga Jerusalima, grada Boga mojega, koji silazi s neba od Boga mojega, i ime moje novo.*
13. *Ko ima uho neka čuje šta govori Duh crkvama.*
14. *I anđelu Laodikijske crkve napiši: tako govori Amin, svjedok vjerni i istiniti, početak stvorenja Božijega;*
15. *Znam djela tvoja da nijesi ni studen ni vruć. O da si studen ili vruć!*
16. *Tako, budući mlak, i nijesi ni studen ni vruć, izbljuvaću te iz usta svojijeh.*
17. *Jer govoriš: bogat sam, i obogatio sam se, i ništa ne potrebujem; a ne znaš da si nesrećan, i nevoljan, i siromah, slijep, i go.*
18. *Svjetujem te da kupiš u mene zlata žeženoga u ognju, da se obogatiš; i bijele haljine, da se obučeš. I da se ne pokaže sramota golotinje tvoje; i masti očinjom pomaži oči svoje da vidiš.*
19. *Ja kojegod ljubim one i karam i poučavam; postaraj se, i pokaj se.*
20. *Evo stojim na vratima i kucam: ako ko čuje glas moj i otvori vrata, ući ću k njemu i večerati s njim, i on sa mnom.*
21. *Koji pobijedi daću mu da sjede sa mnom na prijestolu mojemu, kao i ja što pobijedih i sjedoh s ocem svojim na prijestolju njegovu.*
22. *Ko ima uši neka čuje šta govori Duh crkvama.*

OBJAŠNJENJE.

181. Stihovi 1-6. 1. *Anđelu Sardske crkve napiši: tako govori onaj koji ima sedam duhova Božijih, i sedam zvijezda: znam tvoja djela, da imaš ime da si živ, a mrtav si.* 2. *Straži, i utvrđuj one koji hoće da pomru; jer ne nađoh djela tvojijeh savršenijeh pred Bogom svojim.* 3. *Opominji se kako si primio i kako si čuo, i drži i pokaj se. Ako li ne uzastrašiš, doći ću na tebe kao lupež, i nećeš čuti u koji ću čas doći na tebe.* 4. *Ali imaš malo imena i u Sardu, koji ne opoganiše svojijeh haljina, i hodiće sa mnom u bijelima, jer su dostojni.* 5. *Koji pobijedi on će se obući u haljine*

bijele. I neću izbrisati imena njegova iz knjige života, i priznaću ime njegovo pred ocem svojim i pred anđelima njegovima. 6. Ko ima uvo neka čuje šta Duh govori crkvama.

1. Anđelu Sardske crkve napiši, označava one čiji je život moralan, ali nije duhovan, jer oni ne uzimaju ozbiljno poznavanja duhovnih stvari, a otuda ni stvari inteligencije i mudrosti.; tako govori onaj koji ima sedam duhova Božijih, označava Gospoda, od kojega su sve istine neba i crkve; i sedam zvijezda, označava, od kojega su sva poznavanja i istine i dobra; znam tvoja djela, označava stvari njihovog života; da imaš ime da si živ, a mrtav si, označava, kvalitet njihove misli, a pretpostavljaju da su živi, jer je njihov život moralan, ali su uprkos toga mrtvi. 2. Straži, označava, da treba sebi da priskrbe život; i utvrđuj one koji hoće da pomru, označava da moralne stvari treba da ožive; jer ne nađoh djela tvojijeh savršenijeh pred Bogom svojim, označava da inače Božansko nije u moralnom životu. 3. Opominji se kako si primio i kako si čuo, i drži, označava sećanje na ono što je Gospod učio u Reči, i obrati pažnju na to; i pokaj se, označava, stoga pribavi duhovni život; Ako li ne užastrašiš, označava, ako ne pribaviš duhovni život; doći ću na tebe kao lupež, označava, u neočekivano vreme, kada će svima poznavanjima stečenim iz Reči, koja nisu stekla duhovni život, da će biti oduzeta; i nećeš čuti u koji ću čas doći na tebe, označava, neznanje toga vremena i njihovo stanje tada. 4. Ali imaš malo imena i u Sardu, koji ne opoganiše svojijeh haljina, označava one čiji je život moralan iz duhovnog porijekla, tako što primjenjuju poznavanja istine i dobra u svrhe svoga života; i hodiće sa mnom u bijelijema, jer su dostojni, označava njihov duhovni život, koji imaju zahvaljujući poznavanjima istine i dobra iz Reči. 5. Koji pobijedi, označava, koji izdrži sve do smrti; on će se obući u haljine bijele, označava inteligenciju i mudrost u skladu s istinama i njihovim primanjem; . I neću izbrisati imena njegova iz knjige života, označava, da će oni biti u nebu, jer su spremni za njega; i priznaću ime njegovo pred ocem svojim, i pred anđelima njegovima, označava da će oni biti u Božanskom dobru, a otuda i u Božanskoj istini. 6. Ko ima uvo neka čuje šta Duh govori crkvama, označava, da onaj koji razume da treba da poslušša šta uči Božaska istina koja proističe od Gospoda onima koji pripadaju Njegovoj crkvi.

182. (Stih 1) Anđelu Sardske crkve napiši. Da ovo označava one čiji je život moralan, ali nije duhovan, jer ne pridaju važnosti poznavanjima duhovnih stvari, pa stoga ni stvarima inteligencije i mudrosti, vidi se iz ovoga što je napisano anđelu ove crkve, ako se zna unutrašnji ili duhovni smisao; iz čega se vidi da se

ovde govori o onima čiji je život takav jer ne pridaju važnosti poznavanjima duhovnih stvari, pa ni stvarima inteligencije i mudrosti. Ali, pre nego li otvorimo duhovni smisao stvari koje slede, treba pokazati šta je moralni i duhovni život, kao išta je moral iz duhovnog života, a šta je moral bez duhovnog života. Moralni život je postupati dobro, iskreno, i pravedno, pri vršenju raznih dužnosti i zanimanja u životu; jednom rečju, to je život koji ljudi vide, jer on živi među njima. Ali ovaj život ima dvostruko poreklo, ili od ljubavi prema sebi i svetu, ili od ljubavi ka Bogu i ljubavi ka blišnjem. Moralni život od ljubavi prema sebi i svetu nije u sebi moralan život, iako izgleda da je takav; jer kad ovakav čovek postupa dobro, iskreno i pravedno, to služi cilju da bude uzdignut kako bi vladao nad drugima, ili da bi stekao bogatstvo. On misli na ovaj način u svom duhu, ili kada je sam sa sobom; ali se ne usuđuje da prizna da ovako misli, jer bi to uništilo poštovanje koje drugi osećaju za njega, a što bi uništilo sredstva pomoću kojih želi da postigne svoje ciljeve.

Iz ovih se razmatranja vidi, da se u moralnom životu ovakvoga čoveka prikriva želja da mu svi ostali služe, ili da stekne njihova dobra: iz ovoga je očito da njegov moralni život nije moralni život u sebi; jer kad bi postigao ono ka čemu ide, on bi zarobio ostale i lišio ih njihovih dobara. A pošto sva sredstva vode cilju, i u suštini, onakva su kakvi su i ciljevi, zbog čega se i nazivaju posrednim ciljevima, stoga je takav život, viđen u sebi, samo lukavstvo i prevara. A to se jasno vidi kada spoljašnje stege, koje sjedinjavaju društvo, popuste, kao što je slučaj s osobama ovoga opisa kada su u parnicama sa svojim sugrađanima; tada ništa više ne vole nego da izvrnu pravicu, i da steknu naklonost sudije ili milost kralja, i to tajno, kako bi drugoga lišili njihovih poseda; i kada to postignu, ispunjeni su unutrašnjim uživanjem. Isto se još više vidi iz postupaka kraljeva za koje je najveće uživanje da potčine oblasti i kraljevstva, a kada naiđu na otpor, da uzmu od pobeđenih njihova dobra, pa i njihov život; to je, u većini slučajeva, uživanje onih koji idu u rat.

Priroda moralnog života o kome se gore govori, još se više ispoljava kod takvih osoba kada postanu duhovi, što se dešava neposredno posle smrti tela kada, zato što misle i postupaju od svoga duha, srljaju u svaku vrstu zloće u skladu sa svojom ljubavlju, bez obzira koliko su moralno, na izgled, živeli u svetlu. Dok je duhovni život sasvim drugačijega kvaliteta, jer ima drugačije poreklo, jer izvire iz ljubavi ka Bogu i ljubavi ka blišnjemu; pa je stoga moralni život onih koji su duhovno drugačiji, to jest, on je istinski moralan; jer ovi, kada misle u svom duhu, a što je slučaj kada su sami sa sobom, ne misle od sebe i sveta, nego od Gospoda i neba; jer Gospod uzdiže unutrašnje njihovog uma, misli i volje, u nebo, gde ih povezuje

sa Sobom; na taj način se Gospod uliva u njihove misli, namjere i ciljeve, i vlada nad njima, kada ih i povlači iz njihovog propriuma, koji potiče sasvim iz ljubavi prema sebi i svetu. Moralni život ovakvih osoba je, po izgledu, sličan onome koji je gore pomenut, ali je duhovan, jer ima duhovno poreklo, pošto je učinak duhovnog života, koji je pravi uzrok, pa je stoga i njegovo poreklo; jer oni postupaju dobro, iskreno i pravedno prema svojim sugrađanima iz straha od Boga i ljubavi prema bližnjem, u kojoj Gospod drži njihove umove duhove; kada, dakle, postanu duhovi, a što se dešava kad im telo umre, oni misle postupaju ineludentno i mudro, i uzdižu se u nebo. Za ove se može reći, da se u ove uliva svo dobro ljubavi i sva istina vere iz neba, to jest, kroz nebo od Gospoda; a ovo se ne može reći za one o kojima se gore govorilo, jer njihovo dobro nije dobro neba, niti je njihova istina, istina neba, nego je to požuda tela koju oni nazivaju dobrom, i obmana iz nje koju nazivaju istinom, koja se u njih uliva iz sebe samih i iz sveta. Iz ovih se razmatranja može upoznati priroda moralnog života duhovnog porekla i moralnog života bez duhovnog, to jest, da je moralni život duhovnog porekla istinski moralni život, za koji se može reći da je duhovan, jer je njegov uzrok i poreklo otuda; ali da moralni život bez duhovnog života nije moralan život, i može se reći da je pakleni, jer koliko ljubav prema sebi i svetu vladaju u njemu, toliko je to prevara i licemerstvo.

Iz ovoga što je rečeno, može se izvući zaključak kakvo je sveto spoljašnje, koje je označeno bogoštovanjem u crkvama, molitvama, i pokretima u to vreme, među onima koji su u ljubavi prema sebi i svetu, a vode na izgled moralan život, naime, da se ništa od toga ne uzdiže ka nebu i tamo se ne čuje, nego da to ističe iz njihove misli spoljašnjeg ili prirodnog čoveka, to jest, iz usta u svet; jer su unutrašnje misli njihovog duha pune lukavstva i prevare protivu njihovog bližnjeg, dok se uzdizanje u nebo postiže samo preko unutrašnjeg. Osim toga, njihovo bogoštovanje u crkvama, njihove molitve, i pokreti u to vreme, ili su iz navike i bliskosti s tim iz djetinjstva, ili iz verovanja da su ovakve spoljašnje stvari ono što je nužno za spasenje, ili zato što nemaju šta drugo da rade na praznike, ili zato što se plaše da njihovi drugovi ne pomisle da ovi nisu pobožni.

Dok je bogoštovanje onih koji žive moralnim životom duhovnog porekla, sasvim drugačije, jer je to istinska božanska služba, jer se njihove molitve uzdižu u nebo, i tamo se čuju, zato što Gospod kroz nebo prima njihove molitve. (Može se više videti o ovome u delu, *Nebo i Pakao*, br. 107.) Ove se stvari ovde iznose na prvome mestu, jer je predmet o kome se govori ono što je napisano anđelu ove crkve o

onima čiji život je moralan ali nije i duhovan, jer ne pridaju važnosti poznavanjima duhovnih stvari.

183. Tako govori onaj koji ima sedam Duhova Božijih. Da ovo označava Gospoda od kojega dolaze sve istine neba i crkve, vidi se iz toga što to govori Sin čovečiji, kao i iz onoga što se piše anđelima ostalih crkava; a Sin čovečiji je Gospod kao Božansko Ljudsko (kao što se to može gore videti, br. 63,151). Sedam duhova Božijih označavaju istine neba i crkve, jer Duh Božiji u Reči označava Božansku istinu koja proizlazi od Gospoda. U mnogim odlomcima u Reči pominje se duh, a ovaj, kad se govori o čoveku, označava Božansku istinu koju ovaj prima u svoj život, stoga označava njegov duhovni život; ali kad se kaže o Gospodu, tada označava Božansko koje potiče od Njega, koje se opštim izrazom naziva Božanskom istinom. Ali pošo malo ko danas zna šta se označava duhom u Reči, želim da prvo pokažem iz navoda, da duh, kada se govori o čoveku, označava Božansku istinu koja se prima u život, stoga u njegov duhovni život. Sada, pošto ove dve stvari, dobro ljubavi i istina vere, sačinjavaju duhovni život čoveka, stoga se, u mnogim odlomcima u Reči, pominje srce i duh, a isto tako i srce i duša; srcem se označava dobro ljubavi, a duhom istina vere; ovo se potonje naziva dušom, jer se ovim izrazom u Reči označava čovekov duh.

Da se duhom, kada se kaže o čoveku, označava istina primljena u život, vidi se iz sledećih odlomaka. Kod Jezekilja:

Načinite sebi nova srca i nov duh; i zašto da mrete? (XVIII, 31)

Kod istoga:

I daću vam novo srce. I nov ću duh metnuti u vas (XXXVI, 26).

Kod Davida:

Nemoj me odvrnuti od lica svojega, i svetoga duha svojega nemoj uzeti od mene. Žrtva je Bogu duh skrušen, srca skrušena i poništena ne odbacuješ, Bože (Psalam LI, 10,17).

U ovim odlomcima srce označava dobro ljubavi, a duh istinu vere, od koje čovek ima duhovni život; jer postoje dve stvari koje sačinjavaju čovekov život, dobro i istina; ove dve, kada su sjedinjene u čoveku, sačinjavaju njegov duhovni život. Zato što srce označava dobro, a duh istinu, kada se oba prime u život, stoga u srce, u

obrnutom smislu, označava zlo a duh obmanu. Srce i duh koriste se u ovome smislu u slijedećim odlomcima kod Davida:

Da ne budu njihovi oci rod koji bješe tvrd srcem svojim, i nevjeran Bogu duhom svojim (Psalam LXXVIII, 8).

Kod Jezekilja:

Svako će se srce istopiti, i svaki duh iščiljeti (XXI, 7).

Kod Mojsija:

Jehova Bog učini te otvrdnu duh njegov i srce njegovo posta uporno (Zak.Ponovljeni II, 30).

Kod Isaije:

Zatrudnjecete samom, oganj će progutati duh vaš (XXXIII, 11).

Kod Jezekilja:

Breme ludim prorocima, koji lutaju za svojim duhom (XIII, 3).

Kod istoga:

Ono što se uzdiže u duhu vašem, neće se desiti (XX, 32).

Iz ovih se razmatranja vidi da se ceo čovekov život označava srcem i duhom; a pošto se život odnosi na ove dve stvari, naime, na dobro i istinu, a u duhovnom smislu, na ljubav i veru, stoga se srcem i duhom označavaju ove dve stvari. To je zato što srce i duh označavaju čovekovu volju i razum, jer ove dve sposobnosti sačinjavaju njegov život; jer čovekov je život u ovim dvema sposobnostima; razlog je to, što je volja prijemnik dobra i njegove ljubavi, a razum je prijemnik istine i njezine vere, ili obmane i njezine vere. I, kao što je rečeno, sve stvari se u čoveku odnose na dobro i istinu, ili zlo i obmanu, a u duhovnom smislu, na ljubav i veru (Vidi *Nauk Novoga Jerusalima*, br. 28-35). Razlog da se duhom, kad se govori o čoveku, označava istina ili obmana, a otuda njegov život od jednog ili drugog je to, što se duhom u pravom smislu misli na duh koji je u čovjeku, i koji misli, a on ovo čini ili od istina ili od obmana. Ali, kao što je gore rečeno, dve su stvari koje sačinjavaju čovekov život, a to su razum i volja. Život razuma je misliti ili od istina ili od obmana, a život volje je uticati na, ili zapaliti ljubavlju one stvari koje razum misli. Ova dva života čovekovog duha korespondiraju dvema ljubavima njegovoga tela, koja su život disanja pluća i život kucaja srca; čovekov duh sjedinjava se sa

telom preko ove korespondencije (kao što se može videti gore, br. 167, i u delu, *Nebo i Pakao*, br. 446,447). Zbog ove korespondencije, duh se ovako naziva terminom koji, izvorno, i u nekoliko drugih jezika, označava vetar; stoga se izdahnuti u Reči često izražava sa predati duh. Tako kod Davida:

Uzmeš im duh, ginu (Psalam CIV, 29).

Kod Jezekilja:

Gospod Jehova reče ovijem kostima: gle, ja ću metnuti u vas duh, i oživjećete. Od četiri vjetra, dođi, duše i duni na ove pobijene da ožive i prorokovah, i uđe u njih duh, i oživješe, i stadoše na noge (XXXVII, 5,9,10).

U Apokalipsi:

I ona dva svjedoka mučiše one što žive na zemlji, i poslije tri dana i po duh života od Boga uđe u njih, i staše oba na noge svoje (XI, 7,11).

Kod Luke:

I on izagnavši sve, uze je za ruku, i zovnu govoreći; djevojko, ustani! I povrati se duh njezin, i ustade odmah (VIII, 54,55).

Kada se razumeju ovi odlomci, videće se šta je označeno duhom kada se govori o čoveku, na mnogim mjestima u Reči, od kojih će se navesti samo sledeći; kao kod Jovana:

Ako se ko ne rodi vodom i Duhom, ne može ući u carstvo nebesko. Duh diše gdje hoće, i glas njegov čuješ, a ne znaš otkuda dolazi i kuda ide: tako je i svaki čovek koji je rođen od Duha (III, 5,8).

Kod istoga:

Ovo rekavši, Gospod dunu, i reče: primite Duha svetoga (XX, 21,22).

U Knjizi Postanja:

Jehova udahnu u nozdrve čovjekove duh života (II, 7).

pored mnogo drugih mesta.

Da se duhom, u duhovnom smislu, označava istina, i čovekov život iz toga, koji je inteligencija i mudrost, sasvim je jasno iz sledećih odlomaka. Kod Jovana:

Ide vrijeme kad će pravi bogomoljci molite se Ocu duhom i istinom (IV, 23).

Kod Danila:

U njemu bješe velik duh znanja i razumijevanja. Čuh za tebe, da je duh svetijeh bogova u tebi i vidjelo i razum i mudrost velika da se nađe u tebi (V, 12,14).

Kod Mojsija:

I kaži svijem ljudima vještijema, koje sam napunio duha mudrosti (Izlazak XXVIII, 3).

Kod Luke:

Jovan rastijaše i bješe jak u duhu, i ispunjen mudrošću (II, 40).

O Gospodu:

A dijete rastijaše i jačaše u duhu, i punjaše se premudrosti (II, 40).

Kada se zna šta je označeno izrazom duh, kad se koristi u odnosu na čoveka, njegovo se značenje može znati kada se govori o Jehovi, ili o Gospodu, kome se pripisuju sve stvari koje čovek ima, lice, uši, mišice, ruke, a isto tako i srce i duša, stoga i duh, koji se u Reči naziva duh Božiji, duh Jehovin, duh nozdrva Njegovih, duh usta Njegovih, duh istine, duh svetosti, i Sveti Duh, čime se označava Božanska istina koja proističe od Gospoda, što se vidi iz mnogih odlomaka u Reči.

Razlog da je Božanska istina koja proističe od Gospoda, duh Božiji, je to, što je sav život koji čovek ima kao i nebeski život onih koji primaju tu Božansku istinu u veri i životu. Da je to duh Božiji, Gospod sam uči kod Jovana:

Riječi koje ja govorim vama, duh su i život (VI, 63).

Kod Isaije:

Ali će izići šibljika iz stabla Jesejeva,il izdanak iz korijena njegova iznići će. I na njemu će počivati duh Jehovin, duh mudrosti i razuma, duh savjeta i sile, duh znanja i straha Jehovinog (XI, 1,2)

Ponovo:

Stavio si Duh svoj na njega; on će donijeti sud narodima (XLII, 1).

Ponovo:

Jer će neprijatelj navaliti kao rijeka, i duh će Jehovin podignuti zastavu protiv njega (LXIX, 19).

Ponovo:

Duh je Jehovin na meni, stoga me Jehova pomaza da objavim dobru vijest i siromašnima (LXI, 1).

I kod Jovana:

Jer koga Bog posla, onaj riječi Božije govori: jer Bog duha ne daje na mjeru (III, 34).

Ovo se kaže o Gospodu. Da je Sveti Duh Božanska istina koja proistče od Gospoda, vidi se kod Jovana:

Nego vam istinu govorim: bolje je za vas da ja idem: jer ako ne odem, utješitelj neće doći k vama; ako li odem, poslaću ga k vama. A kad on dođe, Duh istine, uputiće vas u svaku istinu; jer neće o sebi govoriti, nego što čuje, to će vam pokazati (XVI, 7,13,14).

Da je Tešitelj, koji se ovde pominje, Božanska istina koja proističe od Gospoda, sasvim je jasno; jer se kaže da je Gospod njima govorio istinu, i izjavio, da kada ode, da će poslati Tešitelja, Duha Istine, koji će ih uvoditi u svu istinu, i da neće govoriti od sebe nego od Gospoda. Ovde se kaže, primiće od moga, jer Božanska istina proizlazi od Gospoda; i kaže se *od moga* za ono što proizlazi; jer je Gospod sam Božanska ljubav, a ono što od Njega proizlazi je Božanska istina, stoga ono što je Njegovo vlastito (vidi šta je rečeno u delu, *Nebo i Pakao*, br. 139,140, i prethodni brojevi, i u *Nauku Novog Jerusalima*, br. 307). Da proizlaziti i proisticati znači biti poslan i slati, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 1397,4710,6831,19561; i na sličan način ovde sa, Poslaću ga k vama.

Da je Tešitelj Sveti Duh, vidi se kod Jovana:

Tješitelj, Sveti Duh, će vas poučiti svim stvarima (XIV, 26).

Kod istoga:

Isus stajaš i vikaše: ko je žedan neka dođe k meni da pije. Koji meni vjeruje, kao što je pisano, iz njegova tijela poteći će rijeke žive vode. A ovo reče za Duha kojega poslije primiše oni koji vjeruju u ime Njegovo; jer Duh sveti još ne bješe, jer Isus još ne bješe proslavljen (VII, 37-39).

Da je Sveti Duh Božanska istina koja proizlazi od Gospoda, i koja se uliva u čoveka, kako neposredno od Gospoda Samog tako i posredno preko anđela i duhova, jasno je iz gornjih reči. Jer Gospod izjavljuje da će oni koji veruju Njega, da će iz njegovoga trbuha izlivati se reka žive vode, a onda dodaje da On govori o Duhu koji će primiti; jer voda, u duhovnom smislu, označava istinu, a reke žive vode, Božansku istinu od Gospoda u obilju; isto je označeno Duhom koji su trebali da prime. (Da voda označava istinu, a živa voda Božansku istinu koja proizlazi od Gospodovog proslavljenog Ljudskog, a ne neposredno iz Njegovog Božanskog samog, jer je ovo proslavljeno od večnosti, pa se stoga i kaže,

Jer Duh sveti još ne bješe, jer se Isus još ne bješe proslavio.

(Da proslaviti znači učiniti Božanskim, i da je Gospod potpuno proslavio Njegovo Ljudsko, to jest, učinio ga Božanskim kroz poslednje iskušenje i pobedu na krstu, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, br, 293-285,300-306.) U nebu se jako čude da oni koji sačinjavaju crkvu ne znaju da Sveti Duh, koji je Božanska istina, proizlazi od Gospodovog Ljudskog, a ne neposredno od Njegovog Božanskog, kad u stvari, doktrina koja je prihvaćena u celom Hrišćanskom svetu uči da, - kao što je Otac, tako je i Sin, nestvoren, beskonačan, večan, svemoguć, Bog, Gospod; nijedan od njih nije prvi ili poslednji, veći ili manji. Hristos je Bog i čovek; Bog od prirode Oca, a čovek od prirode majke; ali je sasvim Bog i čovek, i nisu dva, nego jedan Hristos; On je jedan, ne menjajući Božansko u ljudsko, nego primajući Božansko u ljudskom. On je sasvim jedan, ne mešajući dveju priroda, nego je samo jedna osoba, kao što su telo i duša jedno, tako je Bog i čovek jedan Hristos. Ovo je iz Atanasijanskog verovnja.

Sada, pošto su Gospodovo Božansko i Ljudsko, ne dva, nego jedna Osoba samo, i pošto su sjedinjeni kao duša i telo, to se može znati da Božansko koje se naziva Svetim Duhom proizlazi i proističe od Njegovog Božanskog preko Njegovog Ljudskog, stoga od Božanskog Ljudskog; jer od tela može da proisti

e samo ono što potiče od duše preko tela, jer je ceo život tela od duše. Pa pošto su Otac, kao Sin, nestvoreni, beskonačni, večiti, svemoguć, Bog i Gospod, nijedan od njih nije prvi ili poslednji, ili veći ili manji, to sledi da proizlazeće Božansko, koje se naziva Svetim Duhom, proističe od Božanskog samog Gospodovog pomoću Njegovog Ljudskog, a ne od drugog Božanskog koje se naziva Ocem; jer Gospod uči da su On i Otac jedno, i da je Otac u Njemu, i On u Ocu (o čemu vidi niže, br. 200). Ali razlog da mnogi u crkvi misle drugačije u svojim srcima, pa stoga tako i veruju drugačije, anđeli kažu da je to zbog toga što misle o Gospodovom Ljudskom kao

da je odvojeno od Njegovog Božanskog; a što je suprotno doktrini koja uči da Gospodovo Božansko i Ljudsko nisu dve osobe, nego jedna Osoba, kao duša i telo.

Da je ovo doktrina za celi Hrišćanski svet, za to se Gospod postarao, jer je to ono suštinsko crkve, pa stoga i suštinsko za spasenje svih. Ali, da su oni podelili Božansko i Ljudsko Gospodovo u dve prirode, i rekli da je Gospod Bog od prirode Oca, a čovek od prirode majke, bilo je stoga što nisu znali da kada je Gospod potpuno proslavio Svoje Ljudsko, On je odložio Ljudsko koje je primio od majke, i obukao se u Ljudsko od Oca (o čemu vidi ono što je pokazano u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 295). Da je ovo učinjeno na jednom koncilu, radi Pape, od strane onih koji su tada bili prisutni, kako bi on (Papa/ bio priznat kao Gospodov vikar (predstavnik), može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 4738.

Da je Duh Božiji Božanska istina, a otuda duhovni život čoveku koji je prima, dalje se vidi iz sledećih odlomaka. Kod Miheja:

Ispunjen sam Duhom Jehovinom, i pun sam suda (III,).

Kod Isaije:

Jer ću izliti vodu na žednoga, i potoke na suhu zemlju, izliću Duh svoj na sjeme tvoje i blagoslov svoj na tvoje natražje (XLIV, 3).

Ponovo:

U to će vrijeme Jehova nad vojskama biti slavna kruna i duh suda onome koji sjedi da sudi (XXVIII, 5,6).

Kod Jezekilja:

da bi znali da ću staviti Duh moj u vas da biste oživjeli (XXXVII, 14).

Kod Joila:

Izliću duh svoj na svako tijelo, i na sluge svoje i sluškinje svoje (II, 28).

U Apokalipsi:

Svjedočanstvo Isusovo je duh proroštva (XIX, 10).

Zato što Duh Božiji označava Božansku istinu, stoga se naziva

Duhom usta Jehovinih (Psalam XXIII, 6);

---

duhom usana njegovih (Isa. XI, 4);

dahom Božijim i duhom nozdrva njegovijeh (Plač IV, 20; Psalam XVIII, 15; Jov IV, 9).

Kod Mateje:

Jovan reče: ja vas krštavam vodom za pokajanje; ali dolazi onaj koji će vas krstiti Svetim Duhom i vatrom (III, 11).

Krstiti, u duhovnom smislu, označava preporoditi; Sveti Duh je Božanska istina, a vatra je Božasko dobro. (Da krstiti označava preporoditi, može se videti gore, br. 71; i da vatra označava dobro ljubavi, br. 68.) Iz ovih se sada razmatranja vidi šta je označeno Gospodovim rečima Svojim učenicima:

Idite....krštavajte u ime Oca, i Sina, i Svetoga Duha (XXVIII, 19).

Ovde se Ocem označava Božansko samo, Sinom, Božansko Ljudsko, a Svetim Duhom, proizlazeće Božansko koje je Božanska istina; na taj način, jedno Božansko, ali u trojstvu; da je slučaj ovakav, Gosopod uči kod Jovana;

Iz ovoga znate Oca, i vidjeste ga. Onaj ko vidje mene, vidje Oca. Ja sam u Ocu, i Otac je u meni (XIV, 7,9,10).

Pošto se proizlazeće Božansko, koje je Božanska istina, uliva u čoveka kako neposredno tako i posredno preko anđela i duhova, stoga se veruje da je Sveti Duh treća osoba, različita od one dve koje se nazivaju Ocem i Sinom; ali mogu da ustvrdim da niko u nebu ne zna nijedan drugi Sveti Božanski Duh osim Božanske istine koja proizilazi od Gospoda. A pošto se Božanska istina komunicira ljudima i posredno preko anđela, stoga se kaže o Jehovi kod Davida:

Jehova čini vetrove da su mu anđeli (Psalam CIV, 1,4).

Ove se stvari sada navode da bi se pokazalo da se sa sedam duhova označavaju sve istine neba i crkve koje su od Gospoda. Da sedam duhova označavaju sve istine neba i crkve, još se bolje vidi iz ovih odlomaka u Apokalipsi:

I sedam žižaka ognjenijeh koja gorahu pred prijestolom su sedam duhova Božijih (IV, 5).

I osim toga,

i posred starješina jagnje stajaše kao zaklano, i imaše sedam rogova i sedam očiju, koje su sedam duhova Božijih poslanih po cijelom svijetu (V, 6).

Da duhovi, ovde pomenuti, ne označavaju duhove, jasno je iz toga što se žišci i oči jagnjetovi nazivaju duhovima; jer žišci označavaju Božanske istine a oči razumevanje istine; a kad se ovo kaže o Gospodu, označava se Njegova Božanska mudrost i inteligencija (o čemu vidi gore, br. 152).

184. I sedam zvijezda. Da ovo označava, od kojega su sva poznavanja istine i dobra, vidi se iz značenja sedam, što je ono što je puno, i sve stvari (o čemu vidi gore, br. 20,24; i iz značenja zvezda, što su poznavanja istine i dobra (o čemu vidi gore, br 72). Razlog da se kaže anđelu Sardske crkve, *ovo kaže onaj koji ima sedam duhova Božijih*, i *sedam zvijezda* je to, što se ovde govori o onima u crkvi čiji je život moralan ali ne i duhovan, pošto malo drže do poznavanja duhovnih stvari, ni do intligencije i mudrosti. Jer se sa sedam duhova Božijih označavaju sve istine neba i crkve; a sa sedam zvezda, poznavanje istine i dobra, preko kojih se stiču dve stvari inteligencije i mudrosti. Svakome od anđela crkve nešto se kaže o Gospodu, što pokazuje ono o čemu se govori, kao što se može gore videti, br. 113).

185. I znam djela tvoja. Da ovo označava stvari koje sačinjavaju njihov život, vidi se iz značenja dela, a što su one stvari koje, i dobre i zle, čine život, i da su one učinci života, jer iz njega proističu. Ako je život dobra, i dela su dobra, ali ako je život zao, dela su zla. Život koji je u delima, to je namera volje i misao otuda, a ovaj život je život čovekovog duha, jer duh u čoveku namerava i misli. Bez ovoga života u delima, dela bi bila čisti pokreti kao kod automata; stoga mudri ljudi ne gledaju na dela, nego na život u delima, to jest, na nameru. To je posebno slučaj s anđelima koji čuvaju čoveka; oni ne vide njegova dela, nego samo namere njegovog uma, pa otuda zaključuju kakav je on. Iz ovoga se vidi da se delima, u duhovnom smislu, označava život; a pošto se čovekov život menja, i zavisi uglavnom od njegove ljubavi, stoga je njegova ljubav označena delima (vidi gore, br. 98,116). Ovo je sada razlog zašto se kaže anđelu svake crkve u početku, *Znam djela tvoja*; čime se označava, da Gospod zna sve što pripada čovekovom životu, i njegovom kvalitetu u pogledu ljubavi.

186. Da imaš ime da si živ, a mrtav si. Da ovo označava kvalitet njihove misli, da misle o sebi da su živi jer vode moralan život, a dok su u stvari mrtvi, vidi se iz značenja imena, što je kvalitet stanja (o čemu vidi gore, br. 148); i iz značenja živ, što je imati duhovni život (o čemu ćemo ubrzo govoriti); i iz značenja biti mrtav,

što je nemati taj život, nego samo moralni život bez njega /bez duhovnog života/. Razlog da se ovo označava sa biti mrtav je to, što se životom u Reči označava nebeski život u čoveku, koji se naziva i večnim životom, a smrt se naziva paklenskim životom, koji se u Reči naziva smrću, jer je to lišenje nebeskog života. Stoga se ovde sa, *Imaš ime da si živ, a mrtav si*, označava da oni pretpostavljaju da imaju duhovni život, i da su stoga spaseni, jer je njihov život moralan, dok su u stvari duhovno mrtvi. Ali, kako ovo treba razumeti, vidi se iz onaga što je gore rečeno, br. 182, o duhovnom i moralnom životu, naime, da je moralni život bez duhovnog života, život ljubavi prema sebi i svetu, dok je moralni život koji je duhovnog porekla, život ljubavi prema Gospodu i ljubavi prema bližnjem, i da je ovaj potonji život, život neba, dok je prethodni ono što se naziva duhovnom smrću; i kad se ovo razume, može se znati šta se ovde označava biti živ, ali biti mrtav.

A živeti, ili biti živ, označava duhovni život, a da biti mrtav označava lišenje toga života, i osudu, vidi se iz nekoliko odlomaka u Reči; od kojih ću navesti sledeće. Kod Jezekilja:

Kad rečem bezbožniku: poginućeš, a ti ga ne opomeneš i ne progovoriš mu da bi odvratio bezbožnika od bezbožnoga puta njegovog, i da bi ga sačuvao u životu, onaj će bezbožnik poginuti sa bezakonja svojega; ali će se krv njegovog iskati iz tvojih ruku. A kad ti opomeneš bezbožnika, a on se ne vrati od bezbožnosti svoje i sa zloga puta svojega, on će poginuti sa bezakonja svojega, a ti ćeš sačuvati dušu svoju. Ako li se bezakonik odvrati od pravde svoje, i stane činiti bezakonje, i ja mu podmetnem o šta će se spotaći, te pogine, a ti ga ne opomenu, on će poginuti sa grijeha svojega, i neće se pomenuti pravedna djela njegovog što je činio, ali ću krv njegovu iskati iz ruke tvoje (III, 18-21).

Da se smrću ovde označava nestati večnom smrću, koja je prokletstvo, jer se kaže o zlima; i da se životom označava uživati večni život, koji je spasenje, jer se kaže o onima koji se kajaju, i koji su pravedni. Kod istoga:

I sknavite me kod naroda mojega za grst ječma za zalogaj hleba ubijajući duše, koje ne bi trebalo da umru, i čuvajući u životu duše koje ne bi trebalo da žive, lažući narodu mojemu, koji sluša laž (XIII, 19).

Ovde se govori o falsifikovanju istine, što je označeno sa, *sknavite me kod mog naroda*, i sa, *lažući mome narodu, koji sluša laž*. Ovde laž označava obmanu, i ono što je falsifikovano. Ubijati duše koje ne bi trebalo da umru, je lišiti ih života koji dolazi od istina; i učiniti da žive duše koje ne bi trebalo da žive, je ubediti ih da

večni život dolazi od obmana. Da je ovo ovde označeno sa *učiniti da žive*, vidi se iz prethodnog stiha. Kod Davida:

Gle, oko je Gospodnje na onima koji ga se boje, on će dušu njihovu izbaviti od smrti (Psalam XXXIII, 18,19).

Ponovo:

Jer si ti izbavio dušu moju od smrti, noge moje od spoticanja, da bih hodio pred licem tvojim u svjetlosti života (Psalam LVI, 13).

Kod Jeremije:

Gle, stavih pred tebe put života, i put smrti (XXI, 8).

Kod Jovana:

Isus reče: Zaista , zaista vam kažem: koji sluša riječ moju, ima život vječni, i neće biti osuđen; nego će iz smrti preći u život (V, 24).

Da u ovim odlomcima smrt označava prokletstvo, a život spasenje, jasno je. Pošto je smrt prokletstvo, ona je isto tako i pakao; stoga u Reči pakao se skoro uvek naziva smrt; kao kod Isaije:

Jer neće grob tebe slaviti, neće te grob hvaliti; i koji siđu u grob, ne nadaju se tvojoj istini (XXXVIII, 18,19).

Ponovo:

Uhvatismo vjeru sa smrću, i ugovorismo s grobom (s paklom) (XXVIII, 15)

Kod Osije:

Izbaviću ih od ruke pakla; od smrti ću ih sačuvati; gdje je, smrti, pomor tvoj, gdje je, grobe, pogibao tvoja? (XIII, 14).

Ponovo:

Ali će ih kao ovce zatvorili u pakao, smrt će im biti pastir (XLIX, 14).

Ponovo:

Gospode, izveo si iz pakla dušu moju, i oživjeo si me da ne siđem u grob (XXX, 3).

I u Apokalipsi:

I vidjeh, i gle, konj blijed, i onome što sjedaše na njemu ime bješe smrt, i pakao iđaše za njim (VI, 8).

I na drugome mjestu:

I smrt i pakao bješe bačeni u jezero ognjeno (XX, 14).

Zato što smrt označava prokletstvo i pakao, to je očito značenje sledećih odlomaka kod Isaije:

Uništiće smrt za navijek, i utrće Gospd Jehova suze sa svakoga lica (XXV, 8).

Ponovo:

Odrediše mu grob sa zločincima, ali na smrti bješe s bogatijim (LIII, 9).

Kod Davida:

O Jehova, spašavaš me od vrata paklenskih (Psalam IX, 13).

Ponovo:

Nećeš se bojati strahote noćne, strijele koja leti danju, i smrti (pomora) koji ide po mraku (XCI, 5,6).

Kod Jovana:

Onaj koji drži riječ moju, neće vidjeti smrti do vijeka (VIII, 5).

I u Apokalipsi:

Onome ko pobijedi neće nauditi druga smrt (II, 11).

Ponovo:

I drugi anđeo izli čašu svoju u more; i posta krv kao od mrtvaca, i svaka duša živa umrije u moru (XVI, 3).

Iz ovih je odlomaka jasno da mrtvac označava one koji su lišeni života neba, stoga one koji su u zlima a otuda i u obmanama. Takvi su označeni u sledećim odlomcima; kao kod Davida:

Priđoše Valpeoru, i jedoše od žrtava mrtvijema (Psalam XVI, 28)

Ponovo:

Neprijatelj goni dušu moju, gazi u prah život moj, posađuje me u mrak, kao davno pomrle (Psalam CXLIII, 3).Kod Mateja:

Jedan od učenika reče: Gospode, dopusti mi da prvo odem da sahranim oca svoga. Isus reče: neka mrtvi sahranjuju mrtve, a ti idi za mnom (VIII, 21,22)

Zbog značenja mrtvacu, sinovi Aronovi nisu smeli da dotaknu mrtvo telo (Levitska XXI, 2,3,11); ni sveštenici, Leviti (Jezek. XLIV, 25); ni Nazireji (Brojevi VI, 6,7); a ako bi neki od sinova Izrailjevih dotakao se mrtvoga, trebalo je da se opere vodom odvajanja (Brojevi XIX, 11 do kraja). Zato što smrt označava prokletstvo i pakao, stoga, u drugu ruku, život označava spasenje i nebo; kao u sledećim odlomcima. Kod Mateja:

Uska su vrata i tijesan je put koji vodi u život (VII, 14).

Ponovo:

Bolje ti je s jednijem okom u život ući, nego s dva oka da te bace u pakao ognjeni (XVIII, 9).

Ponovo:

Ako želiš ući u život, drži zapovijesti (XIX, 17).

Kod Jovana:

I izići će koji su činili dobro u vaskrsenje života (V, 29).

Otuda se spasenje naziva večnm životom, kao kod Mat. XIX, 16,29; XXV, 46; Marko X,30,31; Luka X, 25; XVIII, 18,30; Jovan III, 14,16,36;XVII, 2,3; i druga mesta. Iz istoga se razloga nebo naziva zemljom živih; kao kod Davida:

O Jehova, ti si utočište moje, dio moj na zemlji živijeh (Psalam CXLII, 5).

Ponovo:

Da bi vidio dobro Jehovino u zemlji živijeh (Psalam XXVII, 13).

Ponovo:

Blagosiljajte, narodi, Boga našega, on je darovao duši našoj život (Psalam LXVI, 8,9).

Da samo Gospod ima život u Sebi, a da svaki čovek ima život od Njega, Gospod uči u sledećim odlomcima. Kod Jovana:

Jer kao što otac podiže mrtve i oživljuje, tako i Sin koje hoće oživljuje, jer kao što otac ma život u sebi, tako daje i sinu da ima život u sebi (V, 21,26).

Ponovo:

Isus reče; ja sam uskrnuće i život; onaj koji vjeruje u mene, i ako umre, živjeće (XI, 25,26).

Ponovo:

Ja sam put, istina, i život (XIV, 6).

Ponovo:

Ja sam hljeb života, koji silazi s neba i daje život svijetu (VI, 33,35,47,48).

Otuda se Gospod naziva

živi, i koji živi (Apok. IV, 9,10; V, 14; VII, 2; X, 6);

kao što se tako naziva Jehova i u mnogim odlomcima kod proroka. I pošto je Gospod život, stoga svi imaju život od Njega; i ovo Gospod uči kod Jovana:

Onaj koji vjeruje Sina, ima život vječni; a onaj koji ne vjeruje Sina, neće vidjeti života (III, 36).

Ponovo:

Isus reče: Dođoh da bi ovce imale život. Ja im dajem život vječni (X, 10,28).

Ponovo:

Onaj koji vjeruje mene, iako umre, živjeće (XI, 25,26).

Ponovo:

I ne ćete da dođete da imate život (V, 40).

Razlog da život označava Gospoda, a otuda i spasenje i nebo, je to što je sav život iz jednog Izvora, a jedini izvor života je Gospod; anđeli i ljudi samo su oblici života koji primaju život od Njega. Život, sam, koji proističe od Gospoda i koji ispunjava nebo i svet, je život Njegove ljubavi, koja se pokazuje u nebu kao

svetlost; a pošto je ona život, ona obasjava umove anđela i daje im razumevanje i mudrost. Otuda se Gospod naziva ne samo životom, nego i svetlošću; kao kod Jovana:

U početku bješe Riječ, i Riječ bješe u Boga, i Bog bješe Riječ. U njemu bješe život. I život je bio svjetlost ljudima. Bješe to istinsko svjetlo koje obasjava svakoga čovjeka koji dolazi na svijet (I, 1,4-12).

Ponovo:

Isus reče: Ja sam vidjelo svijetu, onaj ko ide za mnom, ne hodi po mraku, nego ima vidjelo života (VIII, 12).

Kod Davida:

Jer je u tebe izvor životu; tvojom svjetlošću vidimo svjetlost (XXXVI, 9).

Svetlost koja je život od Gospoda u nebu, tamo se naziva Božanskom istinom, jer ona daje svetlo umovima onih koji su tamo, i stoga sija pred njihovim očima.

Svetlost u Reči označava Božansku istinu, i inteligenciju i mudrost; i da se Gospod Sam naziva se svetlošću; međutim, ovo će biti jasnije iz onoga što je rečeno i pokazano u delu, *Nebo i Pakao*, br. 126-140, I 275). Razlog da je sav život od Gospoda je ovo: On je Sunce anđeoskog neba, a svetlo toga Sunca je Božanska istina, dok je toplina njegova Božansko dobro; i jedno i drugo je život; to je poreklo sveg života u nebu i u svetu. Duhovno, koje se uliva u prirodu, i daje joj život, samo je iz toga izvora; ali tada daje život u skladu s primanjem (o kojoj okolnosti, vidi delo, *Nebo i Pakao*, br. 116-125). Iz ovih se razmatranja sada vidi zašto Gospod sebe naziva Životom, i zašto se kaže da imaju život, i da žive, koji primaju svetlost, koja je Božanska istina, od Gospoda, i zašto se kaže da nisi živi oni koji je ne primaju nego su mrtvi. Da postoji samo jedan jedini Izvor života, i da je Gospod taj Izvor, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 9, i u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 278.

187. (Stih 2) Straži. Da ovo označava da treba da sebi steknu život, vidi se iz značenja stražiti, što označava biti u duhovnom životu, ali ovde, pošto se govori o onima čiji je život moralan a ne duhovan, izraz stražiti označava da treba sebi da pribave duhovni život. Razlog zašto stražiti je to, što je moralni život bez duhovnoga kao budno stanje prema snu, ili kao podnevna svetlost prema večeri, i

tami. Ali, da je ovakav slučaj, ne znaju niti opažaju oni koji su samo u prirodnom životu, niti to opažaju oni koji su samo u moralnom životu bez duhovnog, jer je i ovaj život tako isto prirodni život.

Razlog što ovakvi to ne znaju i ne opažaju je to, što su samo u prirodnoj svetlosti, a ova je svetlost u odnosu na duhovnu svetlost kao tama večeri i svetlost podneva; njima tama večeri izgleda kao svetlost, jer je njihovo unutrašnje svetlo, koje je svetlo njihove misli, oblikovano za tamu za senu kao za vid ćuka, slepog miša, i drugih ptica koje lete noću; otuda oni misle da su u svetlosti jer mogu da razmišljaju, a u stvari su u tami. Da je ovakav slučaj, sasvim je jasno sudeći po stanju ljudi posle smrti, kada postanu duhovi; tada, kada su među svojim, veruju da su u svetlosti, jer tada, ne samo što vide sve stvari oko sebe, nego i stoga, što mogu da misle i govore o bilo čemu; međutim, kad se svetlost neba ulije u njih, njihovo se svetlo promeni u tamu, i postaju slepi toliko, da nisu u stanju ni da misle. Isto tako, anđeli u nebesima, kada pogledaju dole na one koji su u takvoj svetlosti, ne vide ništa osim tame. Da je duhovni život, u odnosu na moralni život bez duhovnog, kao budno stanje i san, a što se još bolje vidi iz toga što su oni, koji su u duhovnoj svetlosti, u anđeoskoj mudrosti i inteligenciji, koja je takve prirode da je neshatljiva i neizreciva onima koji su samo u prirodnoj svetlosti; a ovo nije slučaj samo s ljudima dok žive u svetlu, nego i posle smrti kad postanu duhovi, i kada inteligencija i mudrost sačinjavaju njihovo budno stanje.

Iz ovih se razmatranja vidi da stražiti (biti budan) ovde označava da treba steknu duhovni život. Stražiti ima slično značenje i u drugim odlomcima. Kod Mateja:

Stražite dakle; jer ne znate časa kada će Gospod doći (XXV, 42).

Kod Marka:

Stražite dakle; jer ne znate kada će doći gospodar od kuće; ili uveče, ili u ponoći, ili u pijetle, ili ujutru; A zato vam kažem: stražite (XIII, 35-37).

Onaj ko ne zna unutrašnji smisao Reči, pretpostavlja da se gornjim rečima označava Gospodov Sud, i da svako treba da bude spreman za njega, dok se ovde, ustvari, označavaju razli

ita stanja čovekova u pogledu ljubavi i vere, jer tada dolazi do njihovog poslednjeg suda; a večer, noć i petli označavaju takva stanja; večer označava prestanak vere i ljubavi prema bližnjem, a što se dešava onda kada donosi sudove sam od sebe i

ugasi u sebi ono što je usisao u detinjstvu. Noć označava stanje lišeno vere i ljubavi prema bližnjem; petli ili praskozorje, stanje kada počinje vera i ljubav prema bližnjemu, kada čovek zavoli istine i podvrgava se popravku pomoću njih. U stanju u kakvom čovek umre, on i ostaje, i sudi mu se u skladu s tim; iz toga je jasno značenje ovih reči:

Stražite, da vas Gospod ne bi našao da spavate. Što kažem vama, kažem svima: Stražite.

Naime, staženjem se označava primanje života od Gospoda, koji je život duhovni, a spavanjem se označava prirodni život bez duhovnoga. (Da veče označava stanje prestanka vere i ljubavi prema bližnjem, može se videti u *Nebeskm Tajnama*, br. 3046,397,3833,8431, 10134,10135; da je noć stanje kada nema ni vere ni ljubavi prema bližnjem, br. 221,709,2353,6000,7949; i da praskozorje pre jutra, ili petli označava stanje početaka vere i ljubavi prema bližnjem, br. 10134.)

Kod Luke:

Blago onijem slugama koje nađe gospodar kada dođe, a oni straže. Zaista vam kažem, da će da se zapregnu, i opsadiće ih, i pristupiće, te će im služiti. I vi dakle budite gotovi, jer u koji čas ne mislite, doći će Sin čovječiji (XII, 37,40).

I ovde se onima koji straže označavaju duhovni stražari, a to su oni koji primaju duhovni život od Gospoda, jer ovi ulaze u inteligenciju i mudrost o Božanskim istinama, dok oni koji ne primaju duhovni život, ostaju u seni i u tami o tim istinama; stoga su ovi poslednji u stanju sna, a prethodni u stanju budnosti. Gospodom koji se zapreže, i pristupa da im služi, označava se da će im preneti nebeska dobra, koja su sva od Gospoda.

Kod Mateja:

Carstvo je kao deset djevjaka koje uzeše žiške svoje i iziđoše na susret ženiku. Pet od njih bijahu mudre, a pet lude. I lude uzevši žiške svoje, ne uzeše ulja sobom. A mudre uzeše ulje u sudovima sa žiškima svojim. A budući da ženik odocni, zadrijemaše sve, i pospaše. A u ponoći stade vika: eto ženika gdje ide, izlazite mu na susret. Tada ustaše sve djevojke one i ukrasiše žiške svoje. A lude djevojke rekoše mudrima: dajte nam ulja svojega, jer naši žišci hoće da se ugase. A mudre odgovoriše rekavši: da ne bi nestalo i nama i vama, bolje je da idete trgovcima i kupite sebi. A kad one otidoše da kupe, dođe ženik, i gotove uđoše s njim na svadbu, i zatvoriše se vrata. A poslije dođoše i one druge djevojke govoreći:

gospodaru, gospodaru, otvori nam. A On, odgovarajući reče: ne poznajem vas. Stražite dakle, jer ne znate ni časa u koji će Sin čovječiji doći (XXV, 1-13).

Deset devojaka označavaju sve one koji pripadaju crkvi; pet označava neke od njih, pošto je to značenje toga broja; žišci (svjetiljke) označavaju stvari vere, a ulje stvari ljubavi. Pet mudrih devojaka označavaju one koje su u ljubavi a otuda u veri; dok pet ludih označavaju one koje nisu u ljubavi, nego su samo u veri; pa, pošto ove posljednje nemaju duhovnog života, stoga im je nebo zatvoreno, pa im Gospod reče: *Kažem vam, ne poznajem vas*; jer samo oni imaju duhovni život koji su u ljubavi i ljubavi prema bližnjem, jer samo takvi imaju veru; otuda je sasvim jasno šta je označeno rečima,

Stražite jer ne znate časa ili dana kada će Sin čovječiji doći,

koje označavaju kako bi mogli primiti duhovni život, koji pripada onima koji su u ljubavi a otuda i u veri. (Ove se stvari vide objašnjene u *Nebeskim Tajnama*, 4635-4638).

Kod Luke:

Stražite, dakle, jednako i molite se Bogu da biste se udostojili uteći od svega ovoga što će se zbiti, i stati pred Sinom čovječijim (XXI, 36).

I ovde, stražiti označava primiti duhovni život; moliti se označava pripremiti se. U Apokalipsi:

Evo idem kao lupež. Blago onome koji je budan (koji staži) i koji čuva haljine svoje, da go ne hodi (XVI, 15).

Da se straženjem označava primanje duhovnog života od Gospoda, jasno je iz onoga što je rečeno,

Blago onome koji straži i čuva haljine svoje, da ne hodi go.

Haljine označavaju poznavanja istine i dobra, preko kojih čovek ima duhovni život; hoditi označava biti bez takvih poznavanja, stoga nema ni duhovnog života nego ima samo prirodni život. Da haljine označavaju poznavanje istine i dobra, može se videti niže (br. 195), a da se sa biti go označava biti njih lišen, vidi *Nebeske Tajne* (br. 1073,5433,5954,9960). U Plaču:

Ustani, viči obnoć, u početku straže, proljevaj srce svoje kao vodu pred Gospodom, podiži k njemu ruke svoje za dušu djece svoje koja obamiru od gladi na uglovma svih ulica (II, 19).

Noć ovde označava stanje kada nema vere, kao gore; u početku straže, označava stanje vere kada vera počne, stoga stanje prosvetljenja, koje postoji onda kada čovek postane duhovan. Malom se decom, koji gladuju na uglu svih ulica, označava biti lišen duhovnog života. Malom se decom označavaju oni koji vole istine i žele da ih steknu. Obamirati od gladi na uglu svake ulice je biti lišen duhovnog života zbog nedostatka poznavanja istine i dobra. (Da glad označava nedostatak poznavanja i želju za njima, može se videti, br.1160,3364,5277,5279,5281,5300,5360,5893; a da ulice označavaju istine doktrine, br. 2336).

Pošto biti budan, označava primanje duhovnog života, sledi da spavanje označava prirodni život bez duhovnog, pošto se prirodni život upoređuje sa duhovnim kao spavanje sa budnim stanjem, kao što je gore rečeno. U ovome se smislu reč koristi kod Mateja:

Carstvo nebesko je kao čovjek koji posija dobro sjeme u njivi svojoj; a kad ljudi pospaše, dođe neprijatelj njegov, i posija kukolj po pšenici (XIII, 25,26).

Kod Jeremije:

Kad se ugriju, iznijeću im da piju, i opojiću ih da se razvesele i zaspu vječnijem snom, da se ne probude (LI, 39,57).

Kod Davida:

Pogledaj, usliši me, Gospode, Bože moj! Prosvijetli oči moje da ne zaspim na smrt (XIII, 3).

Ponovo:

Koji su junačkog srca, postaše plijen, zaspashe snom svojim, od prijetnje tvoje, Bože Jakovljevi, padoše u san kola i konj (Psalam, LXXVI, 5,6).

Kola i konj označavaju doktrinu crkve i njeno razumevanje, za koje se kaže da su pali u san kada su bez istina, a u isto vreme se to kaže za člana crkve koji je bez duhovnog života pomoću ovih istina. (Da kola i konji u Reči označavaju doktrinu i intelektualno, može se videti u malome delu, *Bijeli Konj*, br. 1-5.)

---

188. I utvrđuj ostale koji hoće da pomru. Da ovo označava da stvari duhovnog života treba da se utvrđuju (ožive), vidi se iz značenje utvrditi, što je utvrditi (oživeti) moralni život pomoću istina; jer istine Reči utvrđuju taj život; a kad se ovo desi, on se oživljava, jer on tada deluje kao jedno sa duhovnim životom. Jer duhovni i moalni život deluju kao jedno kod onih koji su duhovni, kao što volja i delo čine; volja pripada duhovnom čoveku u njegovom životu, a delo moralnom životu; kao što se može videti gore (br. 182). Kaže se, *Utvrdjaj ostale koji hoće da pomru*, što označava, kako moralni život nebi nestao zbog zala i obmana; jer je moralni život bez duhovnog samo prirodni život, pošto sve dobro koje čovek čini od moralnog života bez duhovnog ima izvor samo u ljubavi prema sebi i svetu, stoga u propriumu; pošto iz ovoga izvire samo zlo i obmana, razlog da on želi da ga nazivaju moralnim je to, što želi da izgleda kao dobar, iskren i pravedan u svom spoljašnjem, kako bi postigao svoje ciljeve, u pogledu sebe i sveta. To je zato što je mrtvo sve ono što radi, ili što umire, ako se ne oživi istinama i dobrima, koje otvaraju unutrašnjeg duhovnog čoveka; jer pomoću ovoga Gospod uklanja zla i obmane koje su u prirodnom čovjeku.

189. Jer ne nađoh djela tvojijeh savršenijeh pred Bogom svojim. Da ovo označava da, inače Božansko nije u moralnom životu, vidi se iz značenja dela, a što su stvari koje pripadaju životu (o čemu vidi gore, br. 185); u ovome slučaju predmet o kome se govori je moralni život; i iz značenja dela koja nisu savršena pred Bogom, što znači da Božansko nije u njima. Za stvari koje pripadaju moralnom životu, ovde označenim delima, kaže se da nisu savršena pred Bogom kada nisu toga porekla, jer moralni život, koji je spoljašnji čovekov život, mora da je duhovnog porekla, ili nije duhovnog porekla; ne može da bude iz oba, to jest, delimično iz jednog i delimično iz drugog, ili delimično iz neba a delimično iz pakla, jer bi bilo služiti dvama gospodarima, Bogu i Mamonu; jer bi u ovome slučaju čovek bio mlak, ni hladan ni topao. Stoga, dela mora da budu ili savršena (potpuna) pred Bogom, ili nisu ništa pred Njim; stoga, *Ne nađoh djela tvojih savršenih pred Bogom*, je isto kao da kažemo da moralni život nije duhovnog porekla, ili Božanskog porekla, jer je sav duhovni život od Božanskog, jer se Duhovno naziva proizlazećim Božanskoim, i ono je Božansko u nebu; a pošto su svi anđeli neba njegovi prijemnici, stoga su oni duhovni; slučaj je sličan s ljudima koji primaju Božansku istinu u veri i u životu. (Šta je Duhovno, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 48,49.)

---

190. (Stih 3) *Opominji se dakle, kako si primio i kako si čuo, i drži.* Da ovo označava da se treba opomenuti onoga što Gospod uči u Reči, i da se toga treba držati, vidi se iz onoga što je napisano anđelu te crkve, gde se govori o onima čiji je život samo moralan, a ne duhovan; ali o ovima se sada kaže, da treba da steknu duhovni život, kako bi njihov moralni život oživeo, što je označeno rečima koje prethode „stražiti „/ biti budan/, i osnažiti stvari koje ostaju, a koje umiru. Iz ovoga se vidi da se sa, *Opominji se kako si primio i kako si čuo, i drži*, označava opominjanje na ono što Gospod uči u Reči, i toga se držati. Sa držati se označava opominjanje, kao što je slučaj s onima koji su u duhovnom osećanju istine; jer takve osobe, kada čitaju Reč, ne vide je od doktrine crkve u kojoj su rođeni, nego kao da su odvojeni od te doktrine, jer žele da budu prosvetljeni, i da vide istine iznutra u sebi samima, a ne od drugih. Oni koji su u takvom stanju, ti su prosvetljeni od Gospoda, njima je dato da za sebe oblikuju doktrinu od istina, koje vide u sebi samima; ova se doktrina u njih usađuje, i ostaje u njihovom duhu u večnosti. Dok oni koji čitaju Reč od doktrine primljene od drugih, ne mogu da vide istine iz svetlosti svoga duha, stoga ne u sebi samima, nego izvan sebe samih. Jer oni veruju da je to istina, jer su drugi tako videli, pa stoga tome samo dodaju ono što to potvrđuje, dok druge stvari ili mimoilaze, ili ih ne vide, ili ih vuku na stranu onih stvari koje diktira njihova doktrina. Da ovi ne mogu da budu prosvetljeni, svako može da vidi. Jer ovi samo polažu ove stvari u memoriju svog prirodnog čoveka da bi to potvrđivali; iz toga kasnije govore. To je zato što te osobe ostaju prirodne, i ne postaju duhovne; jer, da bi postao duhovan, čovek mora da ispuni svoj duh istinama iz Reči; a to se može izvesti samo ako čovjek zaželi da sazna istine iz Reči, i ako uživa u tome da ih vidi i opaža; to je duhovno osećanje istine, o kome smo često gore govorili. To je, sada, ono što je označeno u duhovnom smislu sa, *Opominji se kako si primio i kako si čuo, i drži.* (Da je deo mudrog čoveka da vidi i opaža istinu iz svetlosti neba, a ne potvrđivati ono što čuje od drugih, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 1017,4741,7012,7680,7950, da je videti i opažati istinu iz svetlosti neba dato samo onima koji vole istinu zato što je istina, i koji su, stoga, u duhovnom osećanju istine, br. 8521; da je svetlost potvrđivanja prirodna svetlost, a ne duhovna, koja postoji i kod zlih, br. 8780.)

191. *I pokaj se.* Da ovo označava duhovni život kao posledicu, vidi se iz onoga što je rečeno gore, i ne iziskuje dalje objašnjavanje.

192. Ako li se ne uzastrašiš (ako ne bi bio budan). Da ovo označava, ako ne stekneš duhovni život, vidi se iz značenja ne uzastrašiti se (ne biti budan), što označava pribaviti za sebe duhovni život (o kojemu vidi gore, br. 87).

193. Doći ću na tebe kao lupež. Da ovo označava neočekivano vreme smrti, kada će se oduzeti sva poznavanja istine iz Reči, koja nisu stekla duhovni život, vidi se iz značenja, *Doći ću kao lupež*, kada se kaže za one koji ne straže (koji nisu budni), to jest, koji sebi ne pribave duhovni život, a što znači da će biti oduzeta sva takva poznavanja. Razlog da je neočekivano vreme smrti isto tako označeno istim rečima je to, što smrt dolazi neočekivano, a čovek, posle smrti, ostaje u tome stanju života za večnost, kakvo je sebi pribavio u svetu; stoga mora da straži da bude budan. Pošto je poznato samo malo kome, da se oduzimaju sva poznavanja za koja nije pribavljen duhovni život, stoga je važno da se kaže kako do toga dolazi. Sve stvari koje su u čovekovom duhu, ostaju u njemu za večnost, a i one koje nisu /u njegovom duhu/, kada postane duh, te se rasipaju. One stvari ostaju u njemu, koje je mislio od sebe samoga, stoga, koje je voleo kada je bio sam sa sobom, jer je tada njegov duh misli od samog sebe, a ne od stvari svoje telesne memorije, koje stvari ne čine jedno s njegovom ljubavlju.

Postoje dva stanja čoveka, jedno kad misli iz svoga duha, a drugo kad misli iz svoje telesne memorije; ako ova dva stanja ne čine jedno, čovek misli jedno u sebi, a misli drugo kad je s drugima. Na primer, besednik koji voli sebe i svet iznad svega, a malo poštuje Božansko, tako da ga u srcu i osporava, i neprestano smišlja zla svake vrste sa lukavim i nevaljalim ljudima u svetu, ipak, kad je s drugima, posebno kada besedi, može da govori sa revnošću u prilog Božanskog i Božanskih istina, i u takvim prilikama i misli na sličan način; ali ovo je stanje njegovih misli iz telesne memorije, koje je stanje očigledno odvojeno od stanja njegovih misli iz njegovog duha; jer kad ostane sam, on misli protivu njih. To je stanje koje ostaje sa čovekom posle smrti, dok ono prvo ne ostaje, jer pripada njegovom telu, a ne njegovom duhu. Zbog toga, kad postane duh, što je slučaj kad umre, kad odbacuje sva poznavanja istine, koje je stekao iz Reči a koja se ne slažu s onim što voli njegov duh; ali slučaj je drugačiji s onima koji, kada su sami, misle pravedno o Božanskom, o Reči i o istinama crkve, i vole ih, i žele da po njima žive. Misli u duhu ovakvih osoba čine jedno s mislima njihove telesne memorije, stoga jedno s poznavanjima istine i dobra koje su stekli iz Reči; i koliko to čine, ta poznavanja primaju duhovni život; jer njih Gospod uzdiže iz spoljašnjeg ili prirodnog čoveka u

unutrašnjeg ili duhovnog čoveka, i tako sačinjavaju život ovog poslednjeg, to jest, život razuma i volje.

Istine u unutrašnjem čoveku su te koje žive, jer one su Božanske, i od njih čovek ima život u svom unutrašnjem čovjeku. Da je slučaj ovakav, saznao sam iz mnogo iskustva; kad bi ih sve naveo, ispunio bih mnogo stranica (nešto se o tome može videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 491-498, 499-511; i *gore*, br. 114.)

Iz ovih je razmatranja sada jasno šta je označeno u duhovnom smislu sa, *Doći ću na te kao lupež*, naime, da će posle smrti biti oduzeta sva poznavanja iz Reči, koja nisu stekla duhovni život. Isto je označeno u Apokalipsi, gdje se kaže,

Gle, dolazim kao lupež. Blago onome ko je budan, i koji čuva haljine svoje, da go ne hodi (XVI, 15).

Kaže se kao lupež, jer zla i obmane u prirodnom čoveku oduzimaju i izbacuju poznavanja istine dobra koja su tamo iz Reči: jer stvari koje čovjek ne voli, odbacuju se. U svakom čoveku postoji ili ljubav prema zlu, a otuda i obmani, ili ljubav prema dobru a otuda i prema istini; ove dve ljubavi suprotne su jedna drugoj, pa stoga onaj ko je u jednoj ne može da bude u drugoj;

jer niko ne može služiti dva gopodara, jer ako voli jednoga on će da mrzi na drugoga (Mat.VI, 24).

Zato što se zla i obmane probijaju iz unutrašnjeg i kao da probijaju zid koji je između čovjkove misli iz duha, i čovekove misli iz tela, i izbacuju poznavanja dobra i istine koja su u spoljašnjem čoveku, stoga se ta zla i obmane nazivaju lupežima. Tako je u drugim odlomcima . Kod Mateja:

Ne sabirajte sebi blaga na zemlji, nego na nebu, gdje moljac i rđa kvari, i gdje lupeži potkopavju i kradu (VI, 19,20).

Blago su poznavanja istine i dobra; sabirati ih u nebu je u duhovnom čoveku, jer je duhovni čovek nebo. (Da blago označava poznavanja istine i dobra, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 1694,4508,10227; a da je unutrašnji čovek u nebu, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 36-50). Ponovo:

Stražite dakle, jer ne znate u koji će čas doći Gospodar vaš; kad bi dobar čovjek (domaćin) znao u koje će vrijeme doći lupež, čuvao bi i ne bi dao potkopati kuće svoje(XXV, 42-43).

Ovim se označava, da kada bi čovek znao čas svoje smrti, on bi se pripremio, ne iz ljubavi prema istini i dobru, nego iz straha od pakla; a ono što čovek čini iz staha, ne ostaje s njim, a ostaje samo ono što čini iz ljubavi; stoga treba da bude pripravan neprestano (vidi *Nauk Novoga Jerusalima*, br. 143,168). Kod Avdije:

Da su došli kradljivci ili lupeži tebi noću, ne bi li pokrali koliko im je dosta? (stih 5).

I ovde se zla i obmane nazivaju lupežima, za koje se kaže da kradu; obmane se nazivaju kradljivcima, a zla lupežima noću; kaže se noću, jer noć označava stanje u kojemu nema ni ljubavi ni vere.

Kod Joila:

Po gradu će hodati, po zidovima će trčati, u kuće će se peti, ulaziće kroz prozore kao lupež (II, 9).

Predmet o kome se ovde govori je pustošenje crkve od obmana od zala; grad i zidovi označavaju stvari doktrine; kuće i prozori, stvari u umu, koje primaju; kuće, onaj dio uma koji se naziva voljom, gde je dobro, a prozori deo uma koji se naziva razum, gde je istina, (Da grad u Reči označava doktrinu, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 402, 2449,2712,2943,3216,4492,4493: da zid označava istinu doktrine koja štiti, br. 6419; da kuća označava onaj deo uma koji se naziva voljom, gde je dobro, br. 2231,2233,2559,3128,7929,9150; i da prozori označavaju onaj deo uma koji se naziva razumom, gde je istina, br. 655,658,3391.) Otuda se vidi šta je označeno trčanjem po zidu, penjanjem u kuće, i ulaženjem kroz prozore kao lupež. Kod Osije:

Kad izliječim Izrailja, tada se pokazuje bezakonje Jefremovo, i zloća Samarijska; jer čin laž, i lupež ulazi, i na polju udara četa (VII, 1).

Bezakonje Jefremovo označava obmane razuma; zloća Samarijska, zla volje; činiti laž, je misliti i hteti obmanu od zla; a lupež označava obmanu koja oduzima i rasipa istinu; četa koja udara na polju, označava zlo koje izbacje dobro. (Da je Jefrem razumevanje ovakvih stvari koje pripadaju crkvi, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 3934,3935,6404,6405.)

Ovo smo naveli kako bi se znalo da lupež u Reči označava obmanu koja pustoši, to jest, oduzima i razara istinu. Bilo je pokazano gore da se oduzimaju posle smrti sva ona poznavanja istine i dobra iz Reči, koja se nisu koristila da se stekne duhovni život. Isto je označeno na mnogim stranicama istorijskih delova Reči; međutim, niko to ne može da vidi ako nije upoznao unutrašnji smisao Reči. Ovo je

označeno sinovima Izrailjevim koji posuđuju od Egipćava zlatno posuđe, srebrno posuđe i haljine, i odnoseći to, kao da je ukradeno; o čemu je napisano kod Mojsija:

Bilo im je zapovijeđeno da uzajme od Misiraca posuda srebrnijeh i zlatnijeh i haljina. I Jehova učini, te narod nađe ljubav u Misiraca, te im dadoše. I tako oplijeniše Misirce (Izlazak XII, 35,36).

Egipćanima (Misircima) su predstavjeni oni koji su samo prirodni, iako imaju mnogo poznavanja; sinovima Izrailjevim, oni koji su duhovni; srebrnim i zlatnim posuđem i haljinama, označena su poznavaja istine i dobra, koja prirodni čovek primenjuje za zlo i da pomo

u njih razara.

Slične su stvari označene narodima koji su osuđeni (prokleti), a u isto vreme označene su i stvarima koje im pripadaju a koje su bile spaljene ili oborene, o čemu se govori u knjizi o Jošui, u knjizi Samuilovoj kao i u knjizi o Carevima; jer su narodi u zemji Hananskoj predstavljali zla i obmane, dok su sinovi Izrailjevi predstavljali one koji su u istinama i u dobrima. Da poznavanja dobra i istine treba da budu oduzeti od onih koji pomoću njih nisu stekli duhovni život, označeno je i Gospodovom parabolom o talentima i kesama, koje su bile date slugama da bi s njima trgovali i zaradili, i o slugi koji nije trgovao i koji nije ništa zaradio; o ovome se ovo kaže:

Onome koji bješe zakopao svoj talent u zemlju, gospodar reče: Zli i lijenjivi slugo, trebalo je dakle da moje srebro daš trgovcima; i da ja, došavši, uzeo bih svoje s dobitkom. Uzmite dakle od njega talent, i dajte ga onome koji ima deset talenata. I nevaljaloga slugu bacite u tamu najcrnju, ondje će biti plač i škrgut zuba (XXV, 14-30).

I na drugome mestu:

Dođe i onaj koji je primio jednu kesu rekavši, Gospodaru, evo tvoje kese, držao sam je u ubrusu. A Gospodar mu reče: zašto nijesi dao mojega srebra trgovcima, i ja došavši primio bih s dobitkom, i reče onim koji stajahu okolo: uzmite od njega kesu i podajte onome koji ima deset kesa i reče: Jer vam kažem, da će se svakome koji ima dati; a od onoga koji nema, uzeće se i ono što ima. (Luka XIX, 13-26).

U ovom odlomcima, talenti, kese, i novac označavaju poznavanja istine i dobra iz Reči. Trgovati s ovima, da bi se stekla dobit, dati ih trgovcima, ili menjačima,

označava sticati za sebe duhovni život i inteligenciju pomoću njih; stavljanjem u zemlju, i u ubrus, označava da su samo u memoriji prirodnog čoveka; za ove se kaže da će se od njih oduzeti, u skladu s onim što je objašnjeno na početku ovoga članka. Ovo je slučaj u drugom životu sa svima onima koji su bili stekli poznavanja istine dobra iz Reči, ali ih nisu preneli u život, nego su ih ostavili u memoriji. Oni koji imaju poznavanja iz Reči samo u memoriji, bez obzira koliko ih je, a koji ih nisu preneli u život, ostaju prirodni kao pre. Prenositi u život poznavanja iz Reči je misliti iz njih kada čovek, ostavljen sam sebi, misli iz svog srca, hteti ih činiti ih; jer ovo je voleti istine jer su istine; i oni koji ovako postupaju, to su oni koji postaju duhovni pomoću poznavanja iz Reči.

194. *I ne ćeš čuti (znati) časa u koji ću doći na tebe.* Da ovo označava čovekovo neznanje toga vremena, i svog stanja tada, vidi se iz značenja časa, što je vreme u koje će čovek umreti, a isto tako i njegovo stanje u to vreme; i iz značenja neznanje, što je neizvesnost. Kaže se, u koji ću čas doći na tebe, naime, kao lopov; a u smislu slova ovde se označava da će Gospod ovako doći, ali u duhovnom smislu, označava se da će zla i obmane ukrasti poznavanja koja imaju iz Reči. Jer se to, u smislu slova, pripisuje Jehovi, ili Gospodu, da On čini zlo, ali u duhovnom smislu, označeno je da On ne čini zlo nikome, nego da čovek čini zlo samome sebi (kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, 2447,5798,6071,6936, 8227,10431). Razlog da i čas označava stanje je zato što u Reči sva vremena, kao dan, sedmica, mesec, godina, i doba, označavaju stanja života, pa otuda imaju slično značenje. (Uzrok za ovo može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 162-169, gde se govori o vremenu u nebu).

Ali, pošto čas označava kako vreme tako i stanje, stoga, gde se pominje u Reči, može se donekle znati da je nešto drugo označeno osim vremena. Kod Mateja:

Čovek domaćin i poslenik radiše u njegovom vinogradu, od trećega časa, šestoga, devetoga, i jedanaestoga, a primili su istu platu (XX, 1-17).

Ovim se časovima u svetu označavaju se sati, ali u nebu stanja života, jer nema sati u nebu, pošto se tamo vremena ne mogu meriti, i deliti na dane, a ovi u sate, kao u svetu: stoga umesto ovih oni opažaju stanja života onih koji umiru, bilo da su stari, mladi, ili deca, koji su stekli sebi duhovni život. Raditi u vinogradu označava sticati duhovni život pomoću poznavanja dobra i istine iz Reči, primenjenih u svrhe života. (Da vinograd u Reči označava duhovnu crkvu, i duhovni život u čoveku, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 3220,9139). Trećim, šestim, devetim satom

označavaju se slična stanja života; jer svi brojevi u Reči imaju značenja, a ovi brojevi maju slična značenja. Tri označava puno stanje, ili ono što je potpuno do kraja (vidi br. 2788,4495,7715,9825). Slično nešto je označeno i sa šest i devet; a broj jedanaest označava nešto što još nije puno, ali ipak stanje primanja, kao kod dobre dece i sasvim male dece. Da dvanaesti čas do kada su svi radili, označava istine i dobra u njihovoj punini (vidi br. 577,2089,2129,2130,3913. Da svi brojevi u Reči imaju značenja, vidi br. 4495,4670,5265,10217,10253; i da pomnoženi brojevi imaju slična značenja prostinma od koji su postali umnožavanjem, otuda tri, šest, i devet imaju slična značenja, vidi br. 5291,5335,5708,7973). Pošto dvanaest označava istine i dobra u njihovoj punini, pa stoga stanje svetlosti ili čovekovu inteligenciju iz nje, o tome Gospod kaže:

Nema li dvanaest časova u danu? Ako neko hodi po danu, ne će se spotaći (Jovan XI, 9).

Na drugim mestima, i tamo se časovima označavaju stanja, kao u Apokalipsi:

I biše odriješena četiri anđela koji bijahu pripravljeni za sahat, i dan, i mjesec, i godinu, da pobiju trećinu ljudi (IX, 15).

Vremenima se ovde pomenutim označavaju stanja zla u ljudima, kao što će se videti kada dođemo do objašnjenja ovih reči.

Iz ovih je razmatranja jasno šta se označava sa, *Ne ćeš znati u koji ću čas doći na tebe*, čime se označava neznanje ne samo vremena smrti, nego i stanja života u to vreme, koje stanje ostaje kroz večnost; jer onakvo kakvo mu je stanje života do samoga kraja, takav će ostati kroz večnost. Slične stvari Gospod kaže kod Jevanđelista, kao kod Mateje:

Ponovo: *Ne znate u koji čas Gospod dolazi; stoga stražite; jer u čas u koji ne mislite, u taj će Sin čovječiji da dođe (XXIV, 42,44).*

Doći će gospodar toga sluge u dan kad se ne nada, i u čas kad ne misli, doći će Sin čovječiji (XXIV, 50).

I opet:

Stražite, dakle, jer ne znate dana ni časa u koji će doći Sin čovječiji (XXV, 13).

Mora se znati da čovek ostaje u večnosti onakav kakav je bio do kraja, a ne samo kakav je bio u času smrti; jer u slučaju zlih, pokajanje ne vredi, dok ono kod dobrih potvrđuje njihovo stanje.

195. (Stih 4) *Ali imaš malo imena i u Sardisu, koji ne opoganiše svojijeh haljina.*

Da ovo označava one čiji je život moralan a duhovan po poreklu, zato što su primenjivali poznavanja istine i dobra iz Reči u svrhe života, vidi se iz značenja imena, što označava kvalitet stanja čovekovog života (o čemu vidi gore, br. 148) – ovde, stoga, imena označavalju ljude koji su takvi – i iz značenja crkve u Sardisu, a to su oni čiji je život moralan, ali nije duhovnog porekla, jer su malo cenili poznavanja istine i dobra iz Reči (o čemu vidi gore, br. 148) –ovde, međutim, označavaju se oni koji žive moralno iz duhovnog porekla, jer se kaže, *Koji nisu opoganili haljina svojih*,- I iz značenja haljina, što su znanja-sećanja istina i poznavanja u prirodnom čoveku, o čemu ćemo uskoro govoriti. Otuda to što nisu opoganili svoje haljine označava da žive moralno, ne sebe i svijeta radi, nego Gospoda i neba radi, to jest, zbog duše i njenog života. Stoga je jasno da se rečima, *Ali imaš malo imena u Sardisu koji nisu opoganili haljina svojih*, označavaju oni čiji je život moralan iz duhovnog porekla, jer su primenjivali poznavanja istine i dobra iz Reči na svoj život.

Ali pošto malo ko zna šta je to živeti, i šta je to primenjivati poznavanja istine i dobra iz Reči u svrhe života, taj ćemo sada predmet da objasnimo. Čovek živi moralno iz duhovnog porekla onda kada živi po religiji, stoga kada misli da kada se sretne s onim što je zlo, neiskreno, i nepravedno, da to ne treba da se čini, jer je to protivno Božanskim zakonima. Onaj ko ovako postupa, jer se uzdržava od onoga što je nepravedno zbog Božanskih zakona, on sebi stiće duhovni život, i tada je njegov moralni život duhovnog porekla. Jer on preko ovakve misli i vere komunicira s anđelima neba, a njegov se unutrašnji duhovni čovek otvara preko ove komunikacije s anđelima neba; a um unutrašnjeg duhovnog čoveka je viši um, koji je onakav kakav imaju anđeli neba; i on se tada ispunjava nebeskom inteligencijom i mudrošću.

Stoga je jasno da je moralni život duhovnog porekla, da je to postupati iz religije, I – unutar crkve – iz Reči. Jer oni koji tako žive iz religije i iz Reči, izdižu se iznad svog prirodnog čoveka, a tako i iznad svog propriuma, i njih Gospod vodi pomoću neba. To je razlog da oni imaju veru, strah od Boga, i savest, kao i duhovno osjećanje istine, koje je osećanja poznavanja istine i dobra izvedeno iz Reči; jer

njima su ovo Božanski zakoni, u skladu s kojima oni žive. Mnogi Narodi (Neznabošci) žive takvim životom; jer misle da se zlo ne sme činiti, jer je suprotno njihovoj religiji. To je razlog da se mnogi među njima spasavaju. Ali, s druge strane, živeći moralnim životom koji nije iz religije, nego samo iz straha od zakona u svetu, iz straha od gubljenja ugleda, časti, i dobitka, nije iz duhovnog porekla nego iz prirodnog porekla, pa stoga oni koji tako žive, nemaju komunikaciju s nebom. Pa, stoga što ne misle iskreno i pošteno, unutrašnje njihovog duhovnog čoveka je zatvoreno, i samo im je otvoreno unutrašnje prirodnog čoveka; pošto je ovo otvoreno, oni su u svetlosti sveta, ali ne u svetlosti neba; stoga oni malo cene Božanske i nebeske stvari, a neki ih i osporavaju, verujući da je priroda i svet sve.

Iz ovih se razmatranja vidi šta je to voditi moralan život koji je duhovnog porekla, a šta je voditi život koji je prirodnog porekla. (Ali ove se stvari mogu sagledati jasnije u delu, *Nebo i Pakao*, br. 528-535.) O onima čiji je život moralan a prirodnog je porekla, kaže se da su opoganili svoje haljine, jer se haljinama označava ono što je izvan čoveka samog i što ga oblači, stoga njegov prirodni čovek s onim što on sadrži, što su znanja-sećanja i poznavanja: ovi, kada su iz Reči, opoganjuju se kada ih čovek se uči i čuva samo da bi služili ugledu i kako bi se mislilo da je učen i dobro obavešten, i da bi postigao počasti i bogatstvo; da nije radi ovih ciljeva, on ne bi se obraćao na njih nikakvu pažnju. Tako se poznavanja iz Reči ukaljavaju i opoganju ljubavima prema sebi i svetu, jer ovi obitavaju zajedno sa zlima i obmanama koje ističu iz tih ljubavi kao iz svojih izvora.

Iz onoga što je gore rečeno, da čovek postaje duhovan pomoću poznavanja dobra i istine iz Reči koje se primenjuju na svrhe u životu; ali zašto čovek postaje duhovan uz pomoć ovih poznavanja koja su iz Reči, a ne iz nekog drugog izvora, to će se sada objasniti. Sve su stvari u Reči Božanske, i pošto sadrže u sebi duhovni smisao, i pošto preko toga smisla komuniciraju s nebom, i s anđelima tamo; stoga, kada je čovek u posedu poznavanja iz Reči, i kada ih primenjuje na svoj život, on ima komunikaciju preko njih s nebom, a preko te komunikacije postaje duhovan; jer čovek postaje duhovan tako što je u sličnim ili korespondirajućim istinama, jer sve stvari u smislu slova u Reči su korespondencije, jer korespondiraju (odgovaraju) istinama koje anđeli imaju. Dok poznavanja iz drugih knjiga koje uče i na razne načine potvrđuju doktrinarnu stvar crkve, ne vode komunikaciji s nebom, osim onda kada su ta poznavanja iz Reči. Ova poznavanja otvaraju komunikaciju ako se pravo razumeju, i ako se ne primenjuju da samu veru, nego na život. Da je ovo slučaj, svako može da zna ako pomisli da je Reč u sebi Božanska, i da ono što je Božansko može da postane Božansko u čoveku ako on to

primenjuje u život. Da to postaje Božansko u čoveku, to treba da se razume tako da Gospod može u tome da se nastani kod čoveka (Jovan XIV, 23), na taj način da se nastani u onome što je Njegovo vlastito. (Da Gospod nastava u Njegovom vlastitom kod ljudi i anđela, a ne u njihovom propriumu, može se vidjeti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 12). A Gospod nastava u Svom vlastitom onda kada u onim stvarima kod čoveka ima stvari iz Reči; jer Gospod je Reč (Jovan I, 1,2,14); a reči koje je On sam govorio, a koje su u Reči, *duh su i život* (Jovan VI, 63,68; XII, 50).

Značenje haljina, koje označava one stvari koje su u prirodnom čoveku, koje su znanja-sećanja istina, ili obmana, ili znanja, poreklom je iz duhovnog sveta. Jer tamo svi izgledaju obučeni, ma koliko da ih je, u skladu sa svojim moralnim životom. Oni, stoga, čiji je život bio moralan a duhovnog porekla, izgledaju obučeni u svetle bele haljine, kao da su od tankoga lana; dok oni čiji je moralni život bio samo prirodnog porekla, izgledaju obučeni prema tome kakvi su; oni koji su ukaljali svoj život zlima i obmanama, pokazuju se pogledu u haljinama tamne boje, ružnim, poderanim i prljavim (o čemu vidi delo, *Nebo i Pakao*, 177, 182). Otuda haljine u Reči označavaju istine od dobra, a u obrnutom smislu, obmane od zla, jedne i druge u prirodnom čoveku, u kojemu se istine i obmane nazivaju znanja-sećanja i poznavanja.

Da haljine u Reči označavaju istine ili obmane, sasvim je jasno u sledećim odlomcima. Kod Isaije:

Probudi se, probudi se, obuci se u silu svoju, Sione; obuci krasne haljine svoje, Jerusalime grade sveti; jer neće više ući u tebe neobrezani i nečisti (LII, 1).

Sion u Reči označava Gospodovo nebesko carstvo, a isto tako i nebesku crkvu, dok Jerusalim označava duhovno carstvo i duhovnu crkvu. (Šta je nebesko carstvo, a šta duhovno carstvo, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 20-28). Krasne haljine u koje Jerusalim treba da se obuče, to su Božanske istine; a neobrezani i nečisti, koji više neće u njega ulaziti, to su oni koji su u zlima obmanama.

Kod Jezekilja:

Jerusalime, obukoh te u vezenu haljinu, i oboh ti crevlje od jazavca, i opasah te tankim platnom, i nakitih te nakitom, i metnuh ti narukvice na ruke, i grivnu oko vrata, i oboce u uši, slavni vijenac na glavu. I bijaše okićena zlatom i srebrom, jeđaše bijelo brašno i med i ulje, i bijaše vrlo lijepa i prispje do carstva. Ali si uzela od haljina svojih i načinila šarene visine, i kurvala si se na njima; a od srebra i zlata

načinila si sebi muške likove, da bi se kurvala sa sinovima Misirskim (XVI, 10-14, 16-18).

Ovde se opisuje crkva kakva je bila kad je tek bila ustanovljena od Gospoda; haljine koje se pominju, označavaju istine od dobra; vezena haljina je znanje-sećanje istine, tanko platno i svila označavaju istine nebeskog porekla. Narukvice, lanac, drago kamenje, oboci, i kruna, ukrasi su koji označavaju stvari duhovne raznih vrsta; zlato i srebro, kojim je okićena, označavaju dobro ljubavi i njegovu istinu. U onome što sledi, opisuje se ista crkva izopačena, što je označeno uzimanjem haljina i pravljenjem šarenih visina, što označava falsifikovane istine; a pravljenjem muških likova označava se primenjivanje istina doslovnog smisla Reči da se potvrde obmane, kako bi im se dao izgled istina. Kurvati se s njima, i pod njima, označava praviti doktrinu i bogoštovanje od obmana. (Da je ovo kurvanje, može se videti gore, br. 141,161. Da je Jerusalem crkva gde je istinska doktrina, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 402,3654,9166. Da su vezene haljine znanja-sećanja istine, br. 9688. Da je tanko platno istina nebeskog porekla, br. 5319,9469. Da su narukvice istine i dobra crkve, br. 5319,9469. Da ogrlica predstavlja povezivanje unutrašnjih sa spoljašnjim stvarima, br. 5320; da oboci za nos, i naušnice predstavljaju opažanje i poslušnost, br. 4551. Da kruna označava mudrost, vidi gore, br. 126. Da je zlato dobro ljubavi, vidi *Nebeske Tajne*, br. 1551,1552,5658,6914,6917,9510,9881; da su šarene visine istine falsifikovane, br. 796,4005; da je muškarac istina, br. 749,2046,4005,7838; otuda su muški likovi izgledi istine).

Kod istoga:

Tanko platno Misirsko razapinjao si da su ti jedra, skrletom i svilom s ostrva Elijskih pokrivaao si se; Sirija trgovaše s tobom mnoštvom djela tvojih, tankim platnom, i hrizoprasom; Dedan trgovaše s tobom skupocjenim prostirkama svojim. Arapi i svi knezovi Tarsiski trgovahu s tobom svakojakim stvarima, porfirom i uzvodom i kovčezima bogatijeh nakita (XXVII,7,16,20,23,24).

Ovde se govori i Tiru i njegovoj trgovini, gde se Tirom označavaju poznavanja istine i dobra, a trgovinom komunikacija tih poznavanja; skrletom i plavcem se označava nebeska ljubav i istina; Egiptom (Misirom) Znanje sećanje prirodnog čoveka, a isto i vezivom; Sirijom se označava crkva u pogledu poznavanja dobra i istine, a Asirom Racionalno te crkve. Dedanom su označeni oni koji su u poznavanjima nebeskih stvari. Stoga se vidi da se trgovinom Tirsom, o kojoj se govori u ovom poglavlju, ne označava prirodna trgovina, nego da sve stvari tamo pomenute označavaju

duhovne stvari, koje treba steći, sačuvati u umu, i komunicirati. (DaTir označava poznavanja dobra i istine, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 1201. Da Egipat označava Znanja-sećanja prirodnog čoveka, br. 1164,1165,1186,1462,5700.6015,9340,9341. Da Sirija označava crkvu u pogledu poznavanje dobra i istine, br. 1232,1234,3664,4112. Da Dedan označava one koji su u poznavanjima nebeskih stvari, br. 3440,3241. Da Asir označava Racionalno otuda izvedeneo, br, 119,1186. Da crvac označava nebesku ljubav dobra, br.9467. Da plavac označava nebesku ljubav istine, br. 9466,9687,9833; tako isto i hrizopras, br. 9898. Značenje tankog platna i veziva, može se videti upravo gore).

Opet kod Davida:

Sva je ukrašena kći careva. U vezenoj haljini vode je k caru (Psalam XLV, 13,14).

Carevom kćerkom označava se duhovno osećanje istine, a otuda crkva onih koji su u tome osećanju; isto tako, careva kći, Gospoda kao Božansku istinu; vezena haljina zlatom, označava inteligenciju i mudrost iz te istine; vezena haljina u kojoj će je dovesti caru, označava poznavanja istine. (Da kći označava osećanje istine, i crkve iz te istine, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 2362,2623,3373,4257,6729,9807. Da car označava Gospoda kao Božansku istinu, može se videti gore, br. 31;) U drugoj knjizi Samuilovoj:

Kćeri Izrailjeve, plačite za Saulom, koji vas je oblačio u skrlet lijepo, i kitio vas zlatnijem zakladama po haljinama vašijem (I, 24).

Ovo je plač Davidov nad Saulom, koje je napisao da bi naučio sinove Judine luku (stih 18); lukom se označava istina koja se bori protivu obmana (vidi *Nebeske Tajne*, br. 2686,2709). Saulom kao carem označava se ta istina; sinovima Judinim označavaju se oni koji su u istinama od dobra; haljinom kćeri Izrailjevih u crvcu, i stavljanjem ukrasa zlatnijeh na njihovu haljinu, označava se davati inteligenciju i mudrost onima koji su u duhovnom osećanju istine.

Kod Mateje:

lizišavši car da vidi goste, ugleda ondje čovjeka neobučena u svadbenu ruho, i reče mu: prijatelju, kako si došao amo bez svadbenog ruha, a on oćutje. Tada reče car slugama: svežite mu ruke i noge, pa ga uzmite te bacite u tamu najcrnju (XXII, 11-13).

Svadbenim ruhom označava se inteligencija duhovnog čoveka, koja dolazi od poznavanja istine i dobra; a onim koji nije imao svadbenu ruho, označava se

licemer, koji moralnim životom izigrava duhovnog čoveka, dok je u stvari samo prirodan. Vezati ruke i noge, označava lišavanje poznavanja iz Reči, pomoću kojih se čovek pretvara da je duhovan; biti bačen u najcrnju tamu, znači biti bačen među one koji su u obmanama od zla; jer najcrnja tama označava obmane od zala. Kod Sofonije:

I u dan žrtve Jehovine, pohodiću knezove i carske sinove i sve koji nose tuđinsko odijelo (I, 8).

Knezovi i carski sinovi označavaju one koji su u istinama, i, u obrnutom smislu, kao ovde, one koji su u obmanama; za ove se kaže da su obučeni u tuđinsko odelo, jer odelo označava obmanu, a tuđinac onoga koji je van crkve, i koji ne priznaje istinu. Kod Mateja:

Čuvaj se od lažnijeh proroka, koji dolaze k vama u odijelu ovčijem, a unutra su vuci grabljivi (VII, 15).

Lažni proroci u ovčijem odelu, a koji su unutra grabljivi vukovi, to su oni koji uče obmane kao da su istine i po izgledu žive moralnim životom, ali koji, kada su ostavljeni sebi samima, misle samo o sebi i o svijetu, i nastoje da druge liše istina.

Kod Jovana:

Isus reče Petru; kad si bio mlad, opasivao si se sam i hodio si kud si htio; a kad ostariš, širićeš ruke svoje, i drugi će te opasivati i odvesti kuda nećeš. (XXI, 18)

Duhovno značenje ovih reči može se videti gore (br. 8); koje je, da se Petrom označava vera crkve; kad je bio mlad i kad se sam opasivao, i hodao gde je hteo, označava se vera crkve u svom početku kada su njeni članovi bili u dobru ljubavi prema bližnjem, kada su mislili iz duhovnog čoveka o istinama crkve, to jest, iz svog vlastitog duha, stoga iz osećanja istine, a što znači iz slobode. Ali Petrom, kada ostari, i kad pruža svoje ruke, i kada ga drugi opasava, označava se vera crkve na kraju, kada je bez ljubavi prema bližnjem, i kada ne misle o istinama crkve od sebe samih, nego iz onoga što drugi misle, stoga iz doktrine samo, i ne iz Reči, a koje je stanje služenja. Jer verovati ono što drugi kaže, to je služenje (potčinjenost), dok je je verovati ono što čovek sam misli iz Reči, sloboda, u skladu sa rečima Gospodovim kod Jovana:

Ako ostanete u mojoj besjedi, zaista ćete biti učenici moji. I poznaćete istinu, i istina će vas izbaviti (učiniti slobodnim) (VIII, 31,3).

Kod Luke:

Niko ne meće zakrpe na nove haljine, inače će i novu razdrijeti, a storaj ne liči što je od novoga. I niko ne lijeva novoga vina u mjehove stare; inače prodre novo vino mjehove i ono se prolije, i mjehovi propadnu; nego novo vino u mjehove nove treba lijevati, i oboje će se sačuvati (V, 36-38; Mat. IX, 16,17; Marko II, 21,22).

Zato što haljine označavaju istinu, stoga je Gospod uporedio istine prethodne crkve, koja je bila crkva reprezentativ duhovnih stvari, komadu stare haljine, a istine Nove Crkve, koje su bile suštinski duhovne istine, komadu nove haljine: isto tako, uporedio ih je sa vinskom mešinom, jer se vinom označava istina, a mešinama poznavanja koja sadrže istinu. (Da vino u Reči označava istinu, može se videti, *Nauk Novoga Jerusalima*, br. 219.)

Iz ovih se sada razmatranja vidi šta je označeno haljinama u drugim delovima Reči, gde se često pominju, kao u sledećim odlomcima u Apokalipsi:

Na dvadeset i četiri prijestolja sjedoše starci obučeni u bijele haljine (IV, 4).

Ponovo:

I vojske nebeske idahu za njim na konjma bijelijem, obučene u svilu bijelu i čistu (XIX, 14).

Ponovo:

Oni koji stajaše pred prijestolom, i pred Jagnjetom bješe obučeni u bijele haljine (VII, 9).

Ponovo:

Sedam anđela izidoše iz hrama, obučeni u čisti lan blistavi (XV, 6).

Ponovo:

I bijele haljine date bješe svima onima koji su bili pred prijestolom (VI, 11).

Ponovo:

Kupi u mene zlata žeženoga u ognju, i bijele haljine (III, 18).

Kod Jezikilja:

Davao bi hljeb svoj gladnome i gologa bi odijevao (XVIII, 16).

Davati hleb gladnome, u duhovnom smislu, je davati iz dobra ljubavi prema bližnjem, i poučavati one koji žele da saznaju istine; pokriti gologa haljinom, označava, postupati na isti način s onima koji nisu u istini. Kod istoga:

Neprijetelji će svući s tebe haljine, i uzeti krasni nakit tvoj (XXIII, 26).

I kod Zaharije:

I isus bješe obučen u haljine prljave, i stajaše pred anđelom, a on progovori i reče onima koji stajahu pred njim: skinite s njega te prljave haljine, i reče: vidi, uzeh s tebe bezakonje tvoje, i obukoh ti nove haljine (III, 3,4,5).

U Plaču:

Lutahu kao slijepci po ulicama, kaljajući se krvlju, koje ne mogahu da se ne dotiču haljinama svojim (IV, 14).

Iz značenja haljina može se znati šta je označeno sa nekoliko uredaba među sinovima Izrailjevim; kao

da ne treba da se oblače u raznovrsne haljine (Levitska XIX, 19; Zak. Ponovljeni XXII, 11);

da žena ne uzima štit muškarca (čovjeka), niti da se muškarac oblači u ženske haljine (Zak. Ponovljeni XXII, 5);

Da haljine treba oprati kako bi se očistile, i tako postale svete (čiste) (Izlazak XIX, 14; Levitska XI, 25,28,40; XIV, 8,9; Brojevi XIX, 11, do kraja).

I na drugim mestima;

Da, kada žale zbog nezakonja protivu Božanskih istina, treba da skinu haljine i obuku se u kostrijet (Isa. XV, 3; XXII, 12; XXXVI, 1,2; Jer. IV, 8; VI, 26; XLVIII, 37; XLIX, 3; Plač II, 10; Jezik. XXVII, 31; Amos VIII, 10; Jona III, 5,6,8);

I da treba da razderu haljine svoje (Isa. XXXVII, 1, i na drugim mestima).

A može se znati i šta je označeno sa,

I ljudi mnogi prostirahu haljine svoje po putu. I dovedoše magaricu i magare, i metnuše na njih haljine svoje, i posadiše ga na njih (Mat. XXI, 7,8,9; Marko XI, 7,8; Luka XIX, XIX, 35,36);

što se može objasniti gore (br. 31).

Razlog da haljine označavaju istine je to što je svetlost neba Božanska istina koja proizlazi od Gospoda kao Sunca tamo; a sve što postoji u nebesima postoji od te svetlosti, kao što je slučaj i sa haljinama u koje su obučeni anđeli. Otuda to,

i haljine anđela koji su sedjeli kod groba Gospodovog bijahu *bijele kao snijeg* (Mat. XXVIII, 3).

Dva čovjeka stajaše pred njima u sjajnim haljinama (Luka XXV, 4).

(Da haljine u kojima su anđeli, korespondiraju njihovoj inteligenciji, i da je njihova inteligencija u skladu sa primanjem Božanske istine od Gospoda, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br, 177-182; a da je Božanska istina koja proističe od Gospoda svetlost neba, br. 126,135.) Stoga je jasno da haljine, kad se govori o Gospodu, označavaju Božansku istinu koja proističe od Njega; i pošto je time označena Božanska istina, isto tako označena je i Reč; jer je Reč Božanska istina od Gospoda na zemlji i u nebesima. Ovo je bilo predstavljeno Gospodovim haljinama kada se preobrazio pred Petrom, Jakovom, i Jovanom o čemu je ovako napisano kod Jevanđelista:

I preobraziše se pred njima, i zasja se lice njegovo kao sunce, a haljine njegove postaše bijele kao snijeg (Mat.XVII, 2).

I haljine njegove bijahu bijele, blistave (Luka IX, 29);

I haljine njegove postaše sjajne i bijele kao snijeg; kao što ne može bjelilja na zemlji ubijeliti (Marko IX, 3).

Slično je rečeno o Starcu , kod Danila:

I Starac sjede, a njegove haljine bijahu bijele kao snijeg (VII, 9).

Starac je Gospod od večnosti. Zato što je svetlost Božanska istina, a ona je označena haljinama kada se govori o Gospodu, stoga se kaže kod Davida,

Jehova se pokri svjetlosću kao haljinom (Psalam CIV, 2).

Iz ovih se razmatranja vidi šta je označeno Gospodovim haljinama na drugim mjestima u Reči. Kao kod Davida:

Sve haljne tvoje pomazane su mirom, alojem, i kasijom (Psalam XV, 7,8);

gde se govori o Gospodu. Kod Mojsija:

Prao je haljine svoje u vinu ogrtlač svoj u soku od grožđa (Postanje XLIX. 11).

I ovo se kaže za Gospoda. Vino i sok od grožđa označavaju Božansku istinu. Zato što Gospodove haljine označavaju Božansku istinu, stoga isto tako

Oni koji doticahu haljinu njegovu, ozdravili bi (vidi Mat. IX, 20,21; Marko V, 27,28,30; VI, 56; Luka VIII, 44).

Kod Isaije:

Ko je ovo što ide od Edoma, od Osora, u crvenijem haljinama, krasno odjeven, koračajući u veličini slave svoje? Ja sam, koji govori pravdu. Zašto ti je crveno odijelo i haljine ti kao u onoga koji gazi u kaci? Gazih sam u kaci, i krv njihova popraska haljine i iskalja odijelo moje (LXIII, 1-3).

I ove se stvari kažu o Gospodu. Haljinama ovde označava se Reč, koja je, kao što je rečeno, Božanska istina od Gospoda na zemlji i u nebesima; nasilje koje se nanosi Božanskoj istini, ili Reči, od onih koji sačinjavaju crkvu, opisuje se Gospodovim haljinama koje su crvene kao haljine u onoga koji gazi u kaci, i pobedom kojom je popraskana Njegova haljina, i Njegovim odelom iskaljanim. Ponovo u Apokalipsi, kaže se,

Onaj koji je jahao na bijelom konju, bio je obučen u haljine umočene u krv, i njegovo je ime bilo Reč Božija (XIX, 13).

Ovde se kaže da Onaj, koji je jahao na belom konju, da se nazivao Reč Božija; i da je ovaj isti Gospod, očito je, jer neposredno sledi, o Njemu,

I ima na haljini i na stegnu ime napisano: car nad carevima, i gospodar nad gospodarma (XIX, 16).

Stoga je Reč u slovu označena haljinom zamočenom u krv, jer joj je učinjeno nasilje, ali ne Reči u duhovnom smislu: ovoj se ne može učiniti nasilje, jer ništa o njoj nisu znali / o Reči u duhovnom smislu/. Da je nasilje učinjeno prema Reči u doslovnom smislu a ne Reči u duhovnom smislu, označeno je i vojnicima koji su podelili Gospodove haljine, ali ne i dolamu, o čemu je napisano kod Jovana:

I vojnici uzeše njegove haljine, i učinište četiri dijela, svakome vojniku po dijel, i dolamu; a dolama ne bješe sašivena nego izatkana sva s vrha do dna. Onda rekoše među sobom: da je ne deremo, nego da bacimo kocku za nju kome će pripasti. I razdijeliše haljine moje među sobom, i za dolamu koju bacimo kocku. Vojnici dakle tako učiniše (XIX, 23,24).

I kod Davida:

Podijeliše haljine moje, a za dolamu baciše kocku (Pslam XXII, 18)

Gospodovim haljinama, koje su podelili, označena je Reč u doslovnom smislu; dolamom njegovom Reč u duhovnom smislu; vojnicima se označavaju oni koji pripadaju crkvi koja se bori za Božansku istinu; a otuda se kaže, *Vojnici dakle tako učiniše.*

(Da dolama označava Božansku istinu, ili Reč, u duhovnom smislu, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 9826,9942; da vojnici označavaju one koji pripadaju crkvi, i koji idu u rat za Božansku istinu, može se videti gore, br. 64, na kraju, gde su ove stvari potpunije objašnjene.) Treba znati da pojediniosti koje iznose Jevanđelisti o Gospodovoj patnji, sadrže i označavaju kako je crkva, koja je tada bila u Jevrejima, postupala sa Božanskom istinom, stoga sa Reči, jer je ova bila Božanska istina kod njih, i Gospod je bio Reč, jer je On bio Božanska istina (vidi Jovan I, 1,2,14); ali šta ove pojediniosti sadrže i označavaju, može se znati samo iz unutrašnjeg smisla. Na ovome mestu objašnjava se samo ono što je označeno Gospodovim haljinama, jer se ovde govori o značenju haljina, naime, da one označavaju istine, a kada se govori o Gospodu, Božansku istinu. Slično su stvari označene Aronovim haljinama I haljinama njegovih sinova, jer su oni predstavljali Gospoda kao Božansko dobro, a njihove haljine Gospoda kao Božansku istinu. (Ali se ove stvari mogu videti objašnjene i pokazane u *Nebeskim Tajnama*; kao to da je Aron predstavljao Gospoda kao Božansko dobro, br. 9806,9946,10017; isto tako šta je svaka haljina označavala, kao oplećak, i efod, i ogrtač, i ogrtač šareni, mitra i pojas, br. 9814,9823-9828, I slijedeći brojevi.)

196. I hodiće sa mnom u bijelijem haljinama, jer su dostojni. Da ovo označava duhovni život koji su stekli uz pomoć poznavanja istine i dobra iz Reči, vidi se iz značenja hoditi, što je živeti (o čemu vidi gore, br. 97), i iz značenja u belim, što je u istinama, jer belilo i sjaj u Reči kažu se za istine, o kojima ćemo uskoro govoriti. Sa hoditi sa mnom u belim, označava se duhovni život; jer duhovni život je život istine, to jest, život u skladu s istinama, ili u skladu sa zapovestima Gospodovim u Reči; a isto tako iz značenja jer su dostojni, što je zato što imaju duhovni život od Gospoda. U meri u kojoj neko prima od Gospoda, u toj meri je dostojan, a u meri u kojoj prima od sebe samog, to jest, od svog propriuma, u toj meri nije dostojan. Ono što sačinjava duhovni život kod čoveka, to su poznavanja istine i dobra primenjena u život; a ova se primenjuju u život onda kada čovek od njih načini

zakone svog života: jer na taj način on gleda ka Gospodu u svemu, i Gospod je prisutan kod njega, i daje mu inteligenciju i mudrost, s osećanjem i uživanjem u njima. Jer je Gospod u svom vlastitim istinama kod čoveka, jer svaka istina proističe od Njega; a ono što proističe od Njega, je Njegovo, i to je On; stoga Gospod kaže,

Ja sam istina i život (Jovan XIV, 6).

Onaj koji čini istinu dolazi u svjetlost, jer su djela njegova učinjena u Bogu (Jovan III, 21).

Riječ bješe u Boga, i Bog bješe Riječ, U njemu bješe život, a život je bila svjetlost ljudima. On je bio istinita svjetlost koja obasjava svakoga čoveka. I Riječ postade tijelo (Jovan I, 1,2,4,9,14).

Gospod se naziva Rečju zato što Reč označava Božansku istinu, a On se naziva svetlošću, jer je Božanska istina svetlost neba; On se naziva i životom, jer sve što živi, živi od te svetlosti; ovo je i izvor inteligencije i mudrosti kod anđela, u kojoj se sastoji njihov život. Onaj ko pretpostavi da je život iz bilo kojega drugog izvora osim iz Božanskog koje proističe od Gospoda, taj se jako vara. Stoga je očito kako treba razumeti da je Bog bio Reč, i da je u Njemu bio život, i da je život bio svetlost ljudima. Razlog da se belo kaže za istine je to, što je Božanska istina svetlost neba, kao što je rečeno, a iz te svetlosti potiče belina i sjaj. To je zato što , kada se Gospod preobrazio pred Petrom, Jakovom i Jovanom, *Njegovo je lice zasjalo kao sunce, a haljine su bile bijele kao svjetlost (Mat. XVII, 2)*. I kao belo i blistavo (Luka IX, 29), *sjajno bijelilo kao snijeg, kako bjelilja ne može ubijeliti (Marko IX, 3)*.

Isto tako zašto

su haljine anđela na grobu Gospodovom bile bijele kao snijeg (Mat. XXVIII, 3), i sjajne (Luka XXIV, 4);

zašto su se Jovanu pokazali sedam anđela ispred hrama u haljinama od tankoga lana i sjajnim (Apok. XV, 6);

zašto su oni koji su stajali pred prijestolom Jagnjetovim bili obučeni u bijele haljine (Apok. VI, 1; VII, 9,13,14; XIX, 8):

zašto je vojska Onoga što sjedi na bijelom konju išla za Njim na bijelim konjima, obučeni u tanko platno, bijelo i čisto (Apok. XIV, 14);

I zašto su haljine Aronove bile od tankoga platna, i zašto se oblačio u njih kada je ulazio iza zavjesa ka sjedištu milosti (Levitska XVI, 1-5,32).

Platno, zbog svoje beline, označava istinu (vidi *Tajne Nebeske*, br. 7601,9959). Zato što belilo označava istinu, stoga istine otkrivaju obmane i zla u čoveku, i tako ih čiste; stoga se kaže kod Davida,

Gle, istinu ljubiš u srcu i iznutra javljaš mi mudrost. Pokropi me isopom, i očistiću se; umij me, i biću bjelji od snijega (Psalam LI, 6,7).

Pošto je Nazirej predstavljao Gospoda kao Božansku istinu u poslednjim stvarima, koje su na zemlji Reč u smislu slova, i pošto je ova bila falsifikovana kod Jevreja, stoga se kaže o njima u Plaču,

Nazireji njezini bijahu čistiji od snijega, bjelji od mlijeka; tijelo im bješe crvenije od dragoga kamenja, glatki kao kost (kao safir); a sada im je lice crnje od uglja. Ne poznaju se po ulicama (IV, 7,8).

(Da je Nazirej predstavljao Gospoda kao Božansku istinu, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 6437; da kruna na glavi Nazireja označava Božansku istinu u poslednjim stvarima, ili u Reči u slovu, br. 6437,9407. Da se kosa, koja je bila znak Nazirejstva, nazivala krunom na glavi Nazireja, označava Božansku istinu u poslednjim, br. 3301,5247,10044. Da Božanska istina u poslednjim stvarima ima moć i snagu, br. 9836; da je bila snaga Samsonova u njegovoj kosi, br 3301. Otuda je očito šta je bilo označeno Nazirejem koji je bio svetliji od snega i belji od mleka, i da je bio gladak kao njegove kosti (kao safir), ali da mu je lice postalo crno, tako da ga nisu poznavali na ulicama. Jer svetlost i sjaj označavaju Božansku istinu u svojoj svetlosti, kao što je gore rečeno; a kosti, pošto su one ono poslednje kod čovjeka, i jer su potpora celoga tela, korespondiraju poslednjim stvarima u nebu. Jer sve stvari u čoveku korespondiraju svim stvarima u nebu (vidi djelo, *Nebeske Tajne*, br. 87-102). Stoga kosti označavaju poslednje stvari u duhovnom svetu, koje su isto tako i poslednje stvari Božanske istine ili Reči, *Nebeske Tajne*, br. 5560-5564,8005. Safir označava ono što je prozirno od istine, vidi br. 9407; i, to što nije prepoznat na ulicama, označava Božansku istinu koja se više ne pokazuje; jer lice označava gde su istine doktrine, br. 2336).

197. (Stih 5) Koji pobjedi. Da ovo označava da onaj koji istraje sve do smrti, očito je iz značenja pobediti, što označava istrajati u duhovnom osećanju istine sve do kraja života (o čemu vidi gore, br. 128).

---

198. On će se obući u haljine bijele. Da ovo označava inteligenciju i mudrost u skladu sa njihovim primanjem, vidi se iz onoga što je rečeno gore (br. 195,196), gde se pokazuje da se belim haljinama označavaju Božanske istine. Razlog da se belim haljinama označava inteligencija i mudrost u skladu s istinama i njihovim primanjem je to, što su sva inteligencija i mudrost od Božanskih istina u skladu s njihovim opažanjem i primanjem u životu. Videti istine i videti razlike među njima, to dolazi od opažanja, dok je živeti u skladu s njima zavisno od primanja; a u zavisnosti od takvog opažanja i primanja čovek ima inteligenciju i mudrost. Intelgencija i mudrost, koji ne potiču od Božanskih istina, nego samo od svetskih stvari, nije inteigencija i mudrost, nego samo znanje, a iz toga sposobnot mišljenja. Jer je inteligencija u tome da se opaža da li je nešto istinito ili nije; međutim, oni koji su mudri samo od svetskih stvari, ne opažaju istine iznutra u sebi, nego od drugih, a opažati od drugih je samo znati; niti istine u ovom slučaju ulaze u intuiciju uma dublje nego što je potrebno da se potvrde. U ovakvom su stanju većina ljudi danas unutar crkve, koji smatraju da vera spasava bez obzira na život; to je zato što istine ne ulaze u njihov duh, nego samo u memoriju prirodnog čoveka; uprkos toga svetlost neba, koja je Božanska istina, ne može ni na koji način da uđe u čoveka osim preko njegovog duha, a što je i put njegove duše. Čovekov duh se slaže s onim kakav je njegov život, a ne kakva je njegova memorija odvojeno od života; a svetlost neba ulazi u čovekov duh kad je on u dobru ljubavi i u ljubavi prema blišnjem od Gospoda, i kada je u tome dobru i veri. (Da čovek nema veru ako nema ljubavi ili ljubvai prema blišnjem, može se videti u malom delu, *Poslednji Sud*, br. 33-40. Osim toga, šta je istinska inteligencija, a šta je lažna, i šta je falsifikovana inteligencia, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 346-356.)

199. I neću izbrisati imena njegova iz knjige života. Da ovo označava da će oni biti u nebu, jer su spremni za njega, vidi se iz značenja imena, što označava stanje čovekovog života (vidi gore, br. 148); i iz značenja knjige života, što označava nebo, o čemu ćemo govoriti ubrzo. Otuda, ne izbrisati njihovo ime iz knjige života, označava da će biti u nebu, jer je njihovo stanje, u pogledu ljubavi i vere, nebesko, a to znači da su spremni za nebo. Razlog da je nebo označeno knjigom života je to, što je čovek, koji je u ljubavi i veri u Gospoda, nebo u najmanjoj formi, a ovo nebo korespondira nebu u najvećoj formi; stoga, onaj ko ima nebo u sebi, taj i dolazi u nebo, jer je spreman za njega. (Da postoji takva korespondencija, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 51-58,73-77,87-192; i u *Nauku Novoga Jerusalima*, br, 230-

236.) Otuda to, da je knjiga života ono što korespondira nebu u kome je; a stoga to ostaje s njim u večnosti, ako on postane duhovan preko poznavanja istine i dobra primenjenih u život u svetu; stoga se ovde kaže, *Neću ga izbrisati iz knjige života*. I u svetu, doista, može se izbrisati, ako čovek ne ostane duhovan sve do kraja svog života; ali ako ostane duhovan, ne može se izbrisati, zato što je povezan sa Gospodom ljubavlju i verom; a povezanost sa Gospodom, kakva se ostvari u svetu, ostaje sa čovekom posle smrti.

Iz ovih se razmatranja vidi da se knjigom života označava ono što je od Gospoda napisano na čovekovom duhu, to jest, što je upisano u njegovo srce i dušu ili, što je isto, na njegovoj ljubavi i veri; a ono što Gospod napiše na čoveku, to ostaje. Stoga je očito šta je označeno knjigom života u sledećim odlomcima; kod Danila:

I kad Starac sjede, otvoriše se knjige života (VII, 9,10).

Ponovo:

I izbaviće svakoga od naroda koji je upisan u knjigu (IX, 1).

Kod Davida:

Neka se izbrišu iz knjige živijeh, i s pravednicima neka ne budu zapisani (Psalam LXIX, 28).

Kod Mojsija:

Mojsije reče, Izbriši me iz knjige svoje. A Jehova reče, Ko god je zgriješio, njega ću izbrisati iz knjige života (Izlazak XXXII, 32,33).

U Apokalipsi:

I pokloniše se svi koji žive na zemlji kojima su imena zapisana u životnoj knjizi Jagnjetovoj (XIII, 8; XVII, 8).

I na drugome mestu:

I knjige se otvoriše. I druga se knjiga otvori, koja je knjiga života, i mrtvi primiše sud kao što je zapisano u knjigama, po djelima svojim. I ko se ne nađe napisan u knjizi života, bačen bi u jezero ognjeno (Apok. XX, 12,13,15).

Ponovo:

I neće u njega ući ništa pogano, i što čini mrzost i laž, nego samo koji je napisan u životnoj knjizi Jagnetovoj (XXI, 27).

Kod Davida:

Nijedna se kost moja nije sakrila od tebe, ako i jesam sazdan tajno, otkan u dubini zemaljskoj. Zametak moj vidješe oči tvoje, u knjizi je tvojoj sve to zapisano (Psalam CXXXIX, 15,16).

U tvojoj knjizi sve što je zapisano, označava sva stanja čovekovog života. (Da su sve odvojene stvari koje čovek misli, govori, i čini, koje je vidio i čuo, da su u njegovom duhu kao da su upisane, tako da ništa ne nedostaje, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br, 462,463, i da je ovo knjiga čovekovog života, br. 2474,9386,9841,10505; I tako isto, br, 5212,8067,9723,9841.)

200. I priznaću ime njegovo pred ocem svojim i pred anđelima njegovim. Da ovo označava da će oni biti u Božanskom dobru a otuda I u Božanskoj istini, vidi se iz značenja *I priznaću ime njegovo*, što znači da će oni biti u skladu sa stanjem svog života; priznavanje, kada se govori o Gospodu, označava da će biti; jer ono što Gospod prizna, ili kaže, o čoveku ili o anđelu koji je u dobru ljubavi I u vjeri, On to daje i provida, jer svo je dobro ljubavi i vjera od Njega. Zato se kaže, u Reči, kada se kaže o Gospodu, šta znači poučavati, prosvetliti, i provideti (vidi *Nebeske Tajne*, br.5361,6846,10234, 10280). (Da se imenom označava kvalitet života, može se videti gore, br. 148). To se isto tako vidi i iz značenja Oca, kada to kaže Gospod, što označava Božansko dobro koje je u Njemu i od Njega, o čemu će se govoriti u onome što sledi; i iz značenja anđela, koji označavaju Božansku istinu, koja se vidi od Gospoda (o čemu vidi, br. 130). Stoga se vidi da *ću priznati ime njegovo pred Ocem mojim i anđelima njegovim*- označava da će oni biti u Božanskom dobru i u Božanskoj istini. Razlog da se Ocem, kada to kaže Gospod, označava Božansko dobro koje je u Gospodu i od Gospoda je to, što Gospod naziva Božanskim ono što je u Njemu od začeca, što je bilo esse Njegovog života, Njegov Otac, kojemu je On prisajedinio Svoje Ljudsko kada je bio u svetu.

Da je Gospod nazvao ovo Svojim Ocem, vidi se iz toga što je On učio da je On jedno s Ocem; kao kod Jovana,

Ja i Otac moj smo jedno (X, 30).

Ponovo:

Vjerujte da je Otac u meni i ja u Ocu (X, 39).

Ponovo:

Onaj koji vidi mene, vidi onoga koji me posla (XII, 45).

Ponovo:

Kad biste mene znali, onda biste znali i Oca mojega; i odsele poznajete ga i vidjeste ga; i reče mu Filip, Gospode, pokaži nam Oca, i biće nam dosta. Isus mu reče: toliko sam vrijeme s vama i nijesi me poznao, Filipe, koji vidje mene, vidje Oca; pa kako ti govoriš: pokaži nam oca? Zar ne vjeruješ da sam ja u Ocu i Otac u meni, nego Otac koji stoji u meni, on tvori djela. Vjerujte meni da sam ja u Ocu i Otac u meni (XIV, 6-17).

Ponovo:

Kad biste znali mene, znali biste i Oca mojega (VIII, 19).

Ponovo:

Ja nisam sam, jer je Otac moj sa mnom (XVI,32).

Zato što je Gospod jedno s Ocem, stoga je rekao *da su sve stvari Očeve i Njegove, i da ono što je Njegovo, i Očevo (Jovan XVII, 10);*

da sve što ima Otac, da ima i On (Jovan XV, 15).

Da je Otac dao Sinu u ruke sve (Jovan III, 35; XIII, 3):

Zato što mu je Otac dao sve stvari, Njega zna samo Otac, i niko ne zna Oca osim Sina (Mat.XI, 27; Luka X, 22); isto tako, da niko nije video Oca osim Sina, koji je u naručju Očevom (Jovan 1, 18; VI, 46); Reč je bila u Bogu, i Bog je bio Reč, i da je Reč postala telo (Jovan I, 1,2,14).

Iz ovoga poslednjeg odlomaka jasno je da su oni jedno; jer kaže se, da je Reč bila u Boga, Bog da je bio Reč. Jasno je, takođe, da je Gospodovo Ljudsko bilo Bog; jer se kaže, i Reč postade telo. Pošto su, dakle, sve stvari Očeve tako isto i Sinove, i pošto su On i Otac jedno, stoga Gospod, kad je ustao iz groba u nebo, rekao Svojim učenicima,

Sva mi je moć data na nebu i na zemlji (Mat. XXVIII, 18):

čime ih je učio da pristupaju samo Njemu, jer on može sve; kao što im je rekao

ranije,

Bez mene ne možete ništa učiniti (Jovan XV, 5).

Otuda se vidi kako treba razumeti sledeće reči:

Ja sam put, istina, i život; niko ne dolazi Ocu osim preko mene (Jovan XIV, 6);

to jest, da se pristupa Ocu kad se pristupa Sinu.

Među mnogim razlozima što je Gospod tako često govorio o Ocu, kao o nikome drugom, bilo je to, što u unutrašnjem ili duhovnom smislu, Ocem se označava Božansko dobro, a Sinom, Božanska istina, i jedno i drugo u Gospodu i od Gospoda; jer je Reč napisana u korespondencijama, pa je stoga i za ljude i za anđele. Stoga se pominje Otac kako bi anđeli opažali Gospodovo Božansko dobro, jer su anđeli u duhovnm smislu Reči; a Sin Božiji i Sin čovječiji se pominju kako bi se na isti način opažala Božanska istina, a što se može videti iz onoga što je pokazano u *Nebeskim Tajnama*, naime, da Otac u Reči označava dobro, br. 3703,5902,6050,873,7834. Da Otac označava crkvu u pogledu dobra, stoga dobro u crkvi, a majka da označava crkvu u pogledu istine, stoga istinu crkve, br. 2691,2717,3703,5581,8897. Da se Gospod nazivao Ocem, bilo je zbog Božanskog dobra koje je bilo u Njemu od začetka, i koje je bilo esse života, iz kojega potiče Njegovo Ljudsko, br. 2803,3704,8897. Da je Gospod priznat kao Otac u nebu, jer su oni jedno, br.15,1729,3690. Da se Gospod naziva Ocem i u Reči, br. 2005. Da je Gospod tako isto Otac onima koji se nanovo rađaju, jer od Njega primaju novi život, i Njegov život, br. 2293,3690,6492. Da su Sin Božiji, i Sin čovečiji, Gospod kao Božansko Ljudsko i kao proističuća Božanska istina, može se videti gore, br. 63,151,166). Sada, pošto svi koji dolaze u nebo mora da budu u dobru kao i u istini, jer niko ne može da bude u jednom ako nije i u drugom, pošto je dobro biće (esse) dobra, pošto se Ocem označava Božansko dobro, a anđelima Božanska istina, obe od Gospoda, stoga se kaže, *Ja ću priznati ime njegovo pred Ocem mojim i pred anđelima njegovim*. Slično kod Jevanđelista:

Svakoga onoga koji me prizna pred ljudima, njega ću i ja priznati pred Ocem mojim koji je u nebu (Mat. X, 32).

Svakoga onoga koji me prizna pred ljudima, njega će Sin čovječiji priznati pred anđelima Božijim (Luka XII, 8).

Zato što Otac označava Božansko dobro, a anđeli Bbožansku istinu, stoga Gospod i kaže,

---

Kad Sin čovječiji dođe u slavi svojoj, i u slavi Oca svojega i svetih anđela (Luka IX, 26; Mat.XVI, 27).

Ovde Gospod naziva svoju vlastitu slavu, Očevom slavom i slavom anđela, jer kaže, u slavi Svojoj, i slavi Oca i svetih anđela; ali na drugome mestu kaže, u Svojoj slavi s anđelima; kao kod Marka:

Kada On dođe u slavi Oca svojega sa svetim anđelima (VIII, 38).

I kod Mateja:

Kad Sin čovječiji dođe u slavi svojoj, i svi sveti anđeli s njim (XXV, 31).

Onome što je rečeno gore, treba dodati kao apendiks, da kad bi se prihvatilo kao doktrina, i priznavalo, da je Gospod jedno s Ocem, i da je Njegovo Ljudsko Božansko od Božanskog u Njemu, videla bi se svetlost u svakoj pojednosti Reči; jer ono što se prihvati kao doktrina, i ono što se priznaje iz doktrine, to je u svetlosti kada se čita Reč. Tako isto, Gospod, od kojega potiče svetlost i koji ima moć, prosvetljava one koji su u ovome priznavanju. Ali, s druge strane, bilo bi to pretpostviti kao doktrinu, da je Božansko Oca nešto različito od Božanskog Gospodovog, jer tada se ne bi ništa videlo u svetlosti u Reči, jer se tako čovek u toj doktrini okreće od Gospoovog Božanskog, koje može da vidi, a što se izvodi mišljenjem i verom, ka Božanskom koje on ne može da vidi; jer Gospod kaže: *Ni glasa njegova ne čuste, ni lica njegva vidjeste (Jovan V, 37; I pogl, 18);*

a verovati u, i voleti Božansko o kome se ne može misliti i pod kakvom formom, nije moguće.

201. (Stih 6) *Ko ima uho, neka čuje šta govori Duh sveti crkvama.* Da ovo označava da onaj ko razume, da treba da poslušava ono što Božanska istina, koja proističe od Gosoda, uči i kaže onima koji pripadaju Njegovoj crkvi, vidi se iz onoga što je rečeno i pokazano gore (br. 108), gde se nalaze slične reči.

202. Stihovi 7-13. *7. I anđelu Filadelfijske crkve napiši: tako govori sveti istiniti, koji ima ključ Davidov, koji otvori i niko ne zatvori, koji zatvori i niko ne otvori. 8. Znam tvoja djela; gle, dadoh pred tobom vrata otvorena, i niko ih ne može zatvoriti: jer imaš malo sile, i držao si moju riječ, i nijesi se odrekao imena mojega. 9. Evo dajem one iz sinagoge (skupštine) koji govore da su Jevreji a nijesu, nego*

lažu; evo ću ih učiniti da dođu i da se poklone pred nogama tvojima, i da poznadu da te ja ljubim. 10. Jer si održao riječ trpljenja mojega, i ja ću tebe sačuvati od časa iskušenja, koji će doći na vas vasioni svijet da iskuša one koji žive na zemlji. 11. Evo ću doći brzo: drži što imaš, da niko ne uzme vijenca tvojega. 12. Koji pobijedi učiniću ga stubom u crkvi Boga svojega, i više neće izaći napolje; i napisaću na njemu ime Boga svojega, i ime Novoga Jerusalima, grada Boga mojega, koji silazi s neba od Boga mojega, i ime moje novo. 13. Ko ima uvo neka čuje šta govori Duh crkvama.

7. I anđelu Filadelfijske crkve napiši, označava one u crkvi koji su u veri od ljubavi prema bližnjem; tako govori sveti istiniti, označava od kojega potiče vera; koji ima ključ Davidov, označava onoga ko ima moć pomoću Božanske istine; koji otvori i niko ne zatvori, koji zatvori i niko ne otvori, označava , moć primanja u nebo svih onih koji su u veri od ljubavi prema bližnjem, i moć udaljavanja od neba svih onih koji nisu. 8. Znam tvoja djela, označava život ljubavi prema bližnjem; gle, dadoh pred tobom vrata otvorena, i niko ih ne može zatvoriti, označava da će oni biti uvedeni u nebo, i da će nebo biti osporeno onima koji nisu takvi; jer imaš malo sile, i držao si moju riječ, i nijesi se odrekao imena mojega, označava da oni imaju moć od Gospoda protivu zala i obmana, onoliko koliko su u istinama iz Reči u svom životu, i u priznavanju Gospodovog Božanskog u Njegovom Ljudskom. 9. Evo dajem one iz sinagoge (skupštine) Satanine, označava one koji su u doktrini vere same, a ne i u ljubavi prema bližnjem; koji govore da su Jevreji a nijesu, nego lažu, označava , koji za sebe veruju da su u istinama, a ustvari su u obmanama; evo ću ih učiniti da dođu i da se poklone pred nogama tvojima, označava stanje ovakvih poslije smrti, da će biti izvan neba, i da neće biti pripušteni; i da poznadu da te ja ljubim, označava , poznavajnje otuda da je Gospod prisutan u ljubavi prema bližnjem, a ne u veri bez nje. 10. Jer si održao riječ trpljenja mojega, označava da su živjeli prema Gospodovm zapovijestima; I ja ću tebe sačuvati od časa iskušenja, koji će doći na vas vasioni svijet da iskuša one koji žive na zemlji, označava , vrijeme Posljednjeg Suda, kada će oni koji su u prethodnom nebu biti posjećeni, jer treba da budu spaseni. 11. Evo ću doći brzo, označava da je ovo izvesno; drži što imaš, označava trajnost stanja vere od ljubavi prema bližnjem sve do kraja; da niko ne uzme vijenca tvojega, označava kako se ne bi izgubila inteligencija. 12. Koji pobijedi učiniću ga stubom u crkvi Boga svojega, označava da će oni koji istraju biti u Božanskoj istini u nebu; I više neće izaći napolje, označava da će tamo biti kroz

večnost; *i napisaću na njemu ime Boga svojega*, označava njihov kvalitet, u skladu sa Božanskom istinom usađenm u životu; *i ime Novoga Jerusalima, grada Boga mojega, koji silazi s neba od Boga mojega*, označava , doktrinu Gospodove Nove Crkve koja je u nebesima; *i ime moje novo*, označava da će i oni priznavati Gospodovo Božansko Ljudsko. 13. *Ko ima uvo neka čuje šta govori Duh crkvama*, označava da onaj koji razume treba da poslušša šta Božanska istina od Gospoda uči i kaže onima koji pripadaju Njegovoj crkvi.

203. (Stih 7). *I anđelu Filadelfijske crkve napiši.* Da ovo označava one u crkvi koji su u veri od ljubavi prema bližnjem, vidi se iz onoga što je napisano anđelu ove crkve, shvaćeno u unutrašnjem smislu. Jer, kao što je rečeno gore (br.20), sedam crkava ne označavaju sedam crkava, nego sve one koji pripadaju crkvi, ili sve stvari koje pripadaju ljudima koji sačinjavaju crkvu; jer sedam crkava označavaju sve osobe i sve stvari, jer se svakim pomenutim brojem u Reči označava nešto od stvari ili stanja, kao što se jasno vidi u ovoj proročkoj knjizi, u kojoj se brojevi često pominju. Isto se vidi i iz Jezekilja (pogl. XL-XLVIII), gde se opisuju novi hram i nova zemlja, što se izvodi merenjem u brojevima. Novim hramom i novom zemljom se tu ozanačava Nova Crkva, a svakim brojem ili svakom merom označava se nešto što pripada crkvi. (Da svi brojevi u Reči označavaju stvari i stanja, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 263).

204. *Tako govori sveti istiniti.* Od koga je ta vera, vidi se iz značenja svet i istinit, kada se kaže o Gospodu, što označava ljubav prema bližnjem i veru od Njega, izraz svet koji se koristi u vezi s ljubavlju prema bližnjem, a izraz istinit, sa verom. Da se Gospod naziva svetim zato što je ljubav prema bližnjem od Njega, a otuda, da se svetost u Reči kaže za ljubav prema bližnjem i veri, biće pokazano ubrzo. Ali da se Gospod naziva istinitim jer je vera od Njega i da se otuda istina u Reči kaže za veru, je stoga što se sva istina odnosi na veru; jer se kaže da je istinito za ono što se veruje; druge se stvari ne odnose na veru, jer se u njih ne veruje. Ali pošto se sada govori o veri koja dolazi od ljubavi prema bližnjem, nešto će se prvo reći o veri i kakva je ona. Postoji duhovna vera, a postoji i čisto prirodna vera. Duhovna vera je potpuno od ljubavi prema bližnjem, i njena suština je ljubav prema bližnjem. Ljubav prema bližnjem je voleti ono što je istinito, iskreno i pravedno i, od volje, postupati u skladu s tim. Jer bližnji nije, u duhovnm smislu, niko posebno, nego ono što je u čoveku; ako je to ono što je istinito, iskreno i pravedno, i ako je čovek voljen zbog ovoga, tada se voli bližnji. Da se ovo označava ljubavlju prema bližnjem

u duhovnom smislu, svako može da zna samo ako razmisli; jer svako voli drugoga ne zbog njegove osobe, nego zbog onoga što je u njoj ; ovo je izvor prijateljstva, naklonosti, i počasti.

Iz ovoga sledi da voleti ljude zbog onog što je istinito, iskreno i pravedno u njima, da je to duhovna ljubav; jer su istina, iskrenost, i pravda duhovne stvari, jer su iz neba i od Gospoda. Niko ne misli, hoće li da čini ijedno dobro, koje je dobro u sebi, ako to nije od Gospoda. Ove su stvari, stoga, bližnji u duhovnom smislu; stoga je jasno šta se u tome smislu označava ljubavlju prema bližnjem. Ovo je izvor duhovne vere; jer sve ono što se voli, za to se kaže da je istinito kada se o tome misli. Da je ovo slučaj, svako zna ko razmisli; jer svako potvrđuje ono što voli mnogim stvarima u svojoj misli, a sve ove stvari on naziva istinama; niko nema neku istinu ako nije iz ovoga izvora; stoga sledi da, u skladu sa čovekovom ljubavlju, takve su i njegove istine; sledstveno, ako je ta ljubav duhovna, takve će biti i njegove istine, jer one deluju u slozi s njegovom ljubavi. A te se istine u skupu, jer se veruju, nazivaju verom; otuda je jasno, da je duhovna vera u svojoj suštini ljubav prema bližnjem.

Do sada smo govorili o duhovnoj veri; ali vera ,čisto prirodna, nije vera crkve, iako se naziva verom; ona je samo znanje. Razlog za to je to što ona potiče, ne od ljubavi prema bližnjem, koja je, samo duhovno, otkuda izvire vera, nego od neke prirodne ljubavi: on otuda misli, hoće i postupa; jer njegovu veru sačinjava samo ono što dolazi od te ljubavi; a istina koja pripada ljubavi prema sebi i svetu, samo je prirodna, jer dolazi od čoveka od sveta, a ne od Gospoda i iz neba; jer on voli istinu, ne radi nje same, nego radi počasti, dobitka, i ugleda, čemu se on potčinjava; a pošto je njegova istina takva, stoga je i njegova vera takva. To je zato što takva vera nije vera istinita u crkvi, odnosno nije vera u duhovnom smislu, nego u prirodnom smislu, koja je samo znanje; stoga isto tako, pošto ništa od ovoga nije u čovekovm duhu, nego samo u memoriji, zajedno s drugim stvarima, to se sve rasipa posle smrti. Jer samo ono ostaje sa čovjekom posle smrti, što pripada njegovoj ljubavi; jer, kao što je rečeno, ljubav oblikuje čovjekov duh, i čovek je u pogledu svog duha sasvim onakav kakva je njegova ljubav. Ostale stvari o ljubavi prema bližnjem i veri iz nje, mogu se videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, gde se govori o ljubavi prema bližnjemu i o veri (br. 84-106, I br. 108-122); isto tako i u malom delu, *Poslednji Sud* (br. 33,39), gde je pokazano da nema vere tamo gde nema ljubavi prema bližnjem. Da se izraz, svet, koristi u Reči u vezi sa Božanskom istinom, a otuda i u vezi s ljubavlju prema bližnjem i veri, vidi se iz odlomaka gdje se koristi. Postoje dve stvari koje proističu od Gospoda i koje anđeli

primaju – Božansko dobro i Božanska istina; ove proističu neposredno od Gospoda, ali ih anđeli primaju na razne načine; neki primaju Božansko dobro više nego Božansku istinu, a neki primaju Božansku istinu više nego Božansko dobro. Prvi sačinjavaju Gospodovo nebesko carstvo, i nazivaju se nebeskim anđelima i, u Reči, nazivaju se pravednicima; dok drugi sačinjavaju Gospodovo duhovno carstvo, i nazivaju se duhovnim anđelima, a u Reči, svetim (o ova dva carstva i njihovim anđelima, vidi delo, *Nebo i Pakao*, br. 20-28). To je zato što se u Reči pravednim i pravdom označava Božansko dobro i ono što iz njega proističe, a svetim i svetošću ono što je označeno Božanskom istinom i onim što iz nje proizlazi.

Iz ovih se razmatranja može videti šta je u Reči označeno sa biti opravdan, a šta sa biti osvećen, kao u Apokalipsi:

Ko čini nepravdu, neka još čini nepravdu, a ko je svet, nek se sveti (XXII, 11).

I kod Luke:

Služiti mu u svetosti i u pravdi (I, 74).

Zato što se Božanska istina koja proističe od Gospoda označava svetim, stoga se u Reči Gospod naziva Svecem, Svecem Božijim, i Svecem Izrailjevim, i Svecem Jakovljevim; a stoga se i anđeli nazivaju svetim, kao i proroci i apostoli; otuda se i Jerusalem naziva svetim. Da se Gospod naziva Svecem, Svecem Božijim, Svecem Izrailjevim i Svecem Jakovljevim, može se videti kod Isaije XXIX, 23; XXXI, 1; XL, 25; XLI, 14,16; XLIX, 3; XLIX, 7; Danilo IV,13; IX, 24; Marko I, 24; Luka IV, 34. On se naziva i Carem svetih u Apokalipsi:

Pravedni su i istiniti putovi tvoji, care svetijeh (XV, 3).

Razlog zašto se Gospod naziva Svecem, Svecem Božijim, Svecem Izrailjevim, i Svecem Jakovljevim je to što je On jedini i niko drugi svet, a što se izjavljuje i u Apokalipsi:

Ko se neće pobožati tebe, Gospode, i proslaviti ime tvoje, jer si ti jedini svet (XV, 4).

Razlog da se anđeli, proroci i apostoli nazivaju svetima je to, što se njima, u duhovnom smislu, označava Božanska istina; a razlog da se Jerusalem naziva svetim gradom je to, što se tim gradom, u duhovnom smislu, označava crkva u pogledu doktrine istine, da se anđeli u Reči nazivaju svetim, može se videti kod Mat. XXV, 3; Marko VIII, 38; Luka I, 70; Apok. XVIII, 20. Da se apostoli nazivaju

svetim, može se videti, Apok. XVII, 20, i da se Jerusalim naziva svetim gradom, može se videti, Isa. XLVIII, 2; XLVIII, 2; LXVI, 20,22; Dan. IX, 24; Mat. XXVII, 53; Apok. XXI,2,10. (Da se anđelima u Reči označava Božanska istina koja proizlazi od Gospoda, može se videti gore, br. 130,200; da je isto označeno prorocima, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 2534,7269; a isto tako i apostolima, vidi gore br. 100; da se Jerusalimom u Riječ označava crkva u pogledu istinite doktrine, može se videti u *Nauku Novoga Jerusolima*, br. 6.)

Iz ovih se razmatranja vidi zašto se Božanska istina koja proističe od Gospoda naziva Duhom istine, i Svetim Duhom, kao što se može videti gore (br. 183); isto tako zašto se nebo naziva staništem svetosti (Isa. LXIII, 15; Zak. Ponov. XXVI, 15), i zašto se crkva naziva svetištem (Jer. XVII, 12; Plač II, 7; Psalam LXVIII, 35). Da se svetost kaže za Božansku istinu, jasno je iz sledećih odlomaka. Kod Jovana:

Dok se moljaše, Isus reče: Osveti ih istinom svojom. Riječ je tvoja istina. Ja posvećujem sebe za njih, da i oni budu osvećeni istinom (XVII, 17,19).

Ovde biti osvećen jasno se kaže o Božanskoj istini, a osvećuju se oni koji primaju Božansku istinu od Gospoda. Kod Mojsija:

Jehova siđe sa Sinaja, i pokaza im se sa Sira; zasja s gore Faranske, i dođe s mnoštvom hiljada svetaca. Doista ljubi narode; svi su sveti njegovi u ruci tvojoj; i oni se slegoše k nogama tvojim da prime riječi tvoje (Zak. Ponov. XXXIII, 2,3).

Sinaj označava nebo, gde je Gospod, od kojega proizlazi Božanska istina, ili od kojega dolazi zakon, ovo u ograničenom i opštem smislu – mirijade svetaca označavaju Božanske istine; zakon označava, u ograničenom smislu, deset zapovesti Dekaloga, a u opštem smislu, celu Reč, koja je Božanska istina. Oni se nazivaju narodima u Reči koji su u istinama, a oni u narodima koji su u istinama nazivaju se svetima. Koji se slegoše pred tvojim nogama, i oni će primiti reči tvoje, označava sveto primanje Božanske istine u poslednjim stvarima, što je Reč u smislu slova, i pouka iz toga.

Iz ovih se razmatranja može znati šta je označeno pojedinostima kod proroka u duhovnom smislu. (Da Sinaj u Reči označava nebo, gde je Gospod, od kojega je Božanska istina, ili od kojega je zakon, kako u ograničenom tako i u opštem smislu, *Nebeske Tajne*, br. 8399,8753,8793,8805,9420. Da zakon označava, u ograničenom smislu, deset zapovesti Dekaloga, a u opštem smislu, celu Reč, br. 2606,3381,6451,10288. Da noga, mesto za noge, i podnožje, kada se govori o Gospodu, označavaju Božansku istinu u poslednjim stvarima, stoga Reč u smislu

slova, br. 9406.) Otuda je jasno da se mirijadama svetih označavaju Božanske istine, i da se oni koji su u Božanskim istinama, nazivaju svecima. Ponovo kod Mojsija:

Kaži svemu zboru sinova Izrailjevih: I reci m: budite sveti, jer sam ja svet, Jehova Bog vaš (Levitska XIX, 2).

Predmet o kome se govori u tome poglavlju su statuti, uredbe, i zapovesti koje je trebalo držati; i pošto su njima označene Božanske istine, stoga je zapovedeno da treba da budu svete. Izrailjem se označava duhovna crkva, ili crkva koja je u Božanskim istinama, pa se stoga kaže, Ja Jehova Izrailjev sam svet. Kod Mojsija:

Zato posvećujte se, i budite sveti, jer ja sam Jehova Bog vaš. I čuvajte uredbe moje i vršite ih. Ja sam Jehova Bog koji vas posvećujem (Levitska XX, 7,8).

I ovde je predmet o kome se govori, statuti, uredbe, i zapovesti koje treba držati, Ponovo:

Ako uzdržite uredbe moje i zakone, bićete narod svet Jehovi (Zak. Ponov. XXVI, 17,19).

Kod Davida:

Nasitićeš se dobrom doma tvojega, svetinjom hrama tvojega (Psalam LXV, 4).

Ovde se za njih kaže da će se nasititi dobrote doma Jehovinog, i svetinjom hrama Njegovog, jer se domom Jehovinim, u najvišem smislu, označava Gospod kao Božansko dobro, a hramom Jehovinim, u najvišem smislu, označava se Gospod kao Božanska istina (vidi *Nebeske Tajne*, br. 3720). Kod Zaharije:

U taj će dan biti na zvoncima na konjima: svetinja Jehovi (XIV, 20).

Ustanovljenje jedne nove crkve je predmet o kome se ovde govori, a zvoncima na konjima označavaju se znanja-sećanja iz Intelektualnog. (Da zvončići označavaju znanja- sećanja istine, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 9921,9926; a da konj označava Intelektualno, može se videti u malom delu, *O Bijelom Konju*, br. 1-4.)

Iz ovih se razmatranja vidi šta je predstavljeno i označeno time što je zapovedeno,

I biće na mitri, koja će biti na glavi Aronovoj, ploča od čistoga zlata na kojoj će biti napisano: svetinja Jehovi (Izlazak XXVIII, 36-8;XXXIX, 30,31);

---

jer se mitrom označava mudrost, koja pripada Božanskoj istini (vidi *Nebeske Tajne*, br. 9827,9949). Tako se može znati šta je predstavljeno i označeno

Aronom i sinovima njegovim, njihovim haljinama, oltarom, šatorom, sa svim što mu pripada, šta pomazanjem, a šta sa *da se posvete* (Izlazak XXIX, 1-36; XXX, 22, 24-30; Levitska VIII- 1 do kraja).

Jer ulje označava Božansko dobro Božanske ljubavi, a posvećivanje označava Božansko proizlazeće; jer je to Božansko dobro koje posvećuje, a Božanska istina je ta koja je iz toga sveta. Da se reč *sveto* koristi za ljubav prema bližnjem, vidi se iz onoga što je gore rečeno o anđelima neba, naime, jer neki od njih primaju više Božansko dobro nego Božansku istinu: a da ima drugih koji primaju Božansku istinu više nego Božansko dobro: prvi sačinjavaju Gospodovo nebesko carstvo, a to su oni koji su u ljubavi ka Gospodu; i pošto su u ljubavi ka Gospodu, nazivaju se pravednim; dok drugi sačinjavaju Gospodovo duhovno carstvo, a to su oni koji su u ljubavi prema bližnjem, i zbog toga se nazivaju svetim. (Da postoje dve ljubavi koje čine nebo - ljubav ka Gospodu, i ljubav prema bližnjemu, i da se nebesa dele u dva carstva, nebesko carstvo i duhovno carstvo, može se vdjeti u delu, *Nebeske Tajne*, br. 13-19 i br. 20-28.).

205. Koji ima ključ Davidov. Da ovo označava, ko ima moć kroz Božansku istinu, vidi se iz značenja ključa, što je moć otvaranja i zatvaranja, u ovome slučaju, neba i pakla; jer sledi, što on otvori, niko ne zatvori, i nijedan čovek ne zatvara, i što on zatvori, niko ne otvori. Otuda se ključem označava moć spasavanja (kao što se može videti gore, br. 86), jer otvarati nebo, i zatvarati pakao, to je spašavati; i iz reprezentacije Davida, koji je Gospod kao Božanska istina. Razlog da se Davidom u Reči predstavija Gospod, to jest, da je u Reči Gospod je predstavljen kao Božanska istina carevima, a sveštenicima kao Božansko dobro, a posebno carem Davidom, jer se on mnogo trudio oko stvari crkve, i on je taj koji je napisao Psalme. (Da se carevima u Reči predstavlja Božanska istina, a sveštenicima Božansko dobro, može se videti gore, br. 31. I pored toga, da su svim imenima osoba i mjesta u Reči označene duhovne stvari, a to su one koje pripdaju crkvi i nebu, vidi br. 19,50,102.) Razlog da se kaže da on ima ključ Davidov je to, što se Davidom, kao što je rečeno, predstavlja Gospod kao Božanska istina; a Gospod ima svu moć u nebesima i na zemlji od Božanskog dobra kroz Božansku istinu; jer, uopšte, dobro nema moći bez istine, niti istina ima moći bez dobra, jer dobro deluje uz pomoć istine. Ovo je zato što Božansko dobro i Božanska istina proističu sjedinjeni od

Gospoda, i onoliko koliko je anđeli primaju, toliko oni imaju moći: ovo je, stoga, razlog zašto se pominje ključ Davidov. (Da sva moć pripada istini od dobra, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br 228-233, gdje se govori o moći anđela neba; a tako isto br. 539, u istom delu.) Da se Davidom u Reči označava Gospod, jasno se vidi iz nekoliko odlomaka gdje se on pominje kod proroka; kao kod Jezikilja:

I oni će mi biti narod, i ja ću im biti Bog. I sluga moj biće im car, i svi će imati jednoga pastira, i hodiće po mojim zakonima i sjedeće u zemlji koju dadoh slugi svojemu Jakovu do vijeka, i David, sluga moj, biće im knez do vijeka (XXXVII, 23-26).

I kod Osije:

Poslije će se obratiti i tražiće Jehovu Boga svojega, i u strahu će pristupiti Jehovi i blagosti njegovoj u posljednja vremena (III, 5.)

Kaže se, tražiće Jehovu Boga svoga, i Davida cara svoga, jer se Jehovom u Reči označava Gospod kao Božansko dobro, koje je Božansko kao Biće (*Esse*), a Davidom carem, Gospod kao Božanska istina, koja je Božansko Postojanje. (Da se Jehovom u Reči označava Gospod kao Božansko dobro, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 732,2586,2807,2877,4253,4402,7010,9167,9315.)

Kod Zaharije:

I Jehova će sačuvati šatore Judine najprije, da se ne diže nad Judom slava doma Davidova i slava stanovnika Jerusalimskih. U onaj će dan Jehova zaklanjati stanovnike Jerusalimske, i najslabiji među njima biće u taj dan kao David, i dom Davidov biće kao Bog, kao anđeo Gospodnji pred njima, i izliću na dom Davidov i na stanovnike Jerusalimske duh mudrosti i molitava, i pogledaće na mene kojega probodoše; i plakaće za njim kao za jedincem, i tužiće za njim kao za prvencem (XII,7,8,10; XIII,1).

Ovde se govori o Gospodovom dolasku i o izbavljenju onih koji pripadaju Njegovom duhovnom carstvu. Šatorima Judinim označava se nebesko carstvo; a domom Davidovim i stanovnicima Jerusalimski, duhovno carstvo. Duhovno je carstvo sastavljeno od onih u nebu i na zemlji, koji su u Božanskoj istini, a nebesko carstvo od onih koji su u Božanskom dobru (kao što se može videti upravo gore).

Iz ovih je razmatranja jasno da ove reči označavaju da ta dva carstva treba da deluju kao jedno, i jedno ne treba da se ističe iznad drugoga (o ova dva carstva, vidi šta je rečeno u delu, *Nebo i Pakao*, br. 20-28). Da se Judom označava Gospod

kao nebeska ljubav, i Gospodovo nebesko carstvo, može se videti gore (br. 119). A da se Jerualimom označava duhovno carstvo Gospodovo, vidi *Nebeske Tajne* (br. 402,3654,9166). Isto je stoga označeno i domom Davidovim; stoga se tamo i kaže: *dom Davidov biće kao Bog, i kao Jehovin anđeo*; a Bogom se označava Gospod kao Božanska istina (vidi br. 2586,2769,2822,4402,7010.9167); slično i anđelom Jehovinim (vidi gore, br. 130,200). David i njegov dom imaju slično značenje u sledećim odlomcima. Kod Isaije:

Prignite uho svoje i hodite k meni; poslušajte, i živa će biti duša vaša. Učiniću s vama zavjet vječan, milosti Davidove istinite .Evo, dadoh ga za svjedoka narodima, za vođu i zapovjednika narodima (LV, 3,4).

Ove se stvari kažu o Gospodu, koji je ovde označen Davidom. Kod Davida:

I na nebesima utvrdio si istinu svoju, rekavši: Učinih zavjet s izabranim svojim, zakleh se Davidu, slugi svojemu. Do vijeka ću utvrđivati sjeme tvoje i prijestol tvoj uređivati od koljena do koljena. Nebo kazuje čudesa tvoja, o Jehova, i istinu tvoju sabor svetijeh (Psalam LXXXIX, 2-5).

I ove se stvari govore o Gospodu, a ne o Davidu: jer kaže se. *Zakleh se Davidu, slugi mojemu, da ću utvrđivati sjeme tvoje, i uređivati projestol tvoj od koljena do koljena*: jer se ne može primeniti na Davida, čije seme i čiji prestol nisu sačuvani za večnost, a Jehova se zakleo; a zakletva Jehovina je neopozivo potvrđivanje Božanskim /vidi *Nebeske Tajne*, br. 2842). Semenom Davidovim, u duhovnom smislu, označavaju se oni koji su u istinama od dobra od Gospoda, a u apstraktnom smislu, istine same koje su od dobra (kao što se može videti, br. *Nebeske Tajne*, 3373,3380,10249,10445). Razlog da se ovdje David naziva slugom, kao i gore kod Jezekilja je to, što se izraz sluga koristi u Reči za sve osobe i stvari koje služe i poslužuju (vidi *Nebeske Tajne*, br. 3441,7143,8241), a Božanska istina koja proističe, ona služi i poslužuje Božanskom dobru iz kojega proističe. Da Gospod kao Božanska istina, ili da Božanska istina proizlazeća od Gospoda, ta koja je označena Davidom, jasno je; jer se kaže: *U nebesima ti ćeš potvrđivati svoju istinu, i nebesa će glasiti čudesa tvoja, istinu tvoju pred saborom svetijeh*, a da se nazivaju svetim oni koji su u Božanskim istinama, može se videti upravo gore, Ponovo:

Neću pogaziti zavjeta svojega, i što je izašlo iz usta mojih neću poreći. Jednom se zakleh svetošću svojom; zar da slažem Davidu? Sjeme će njegovo trajati do vijeka, i prijestol njegov kao sunce preda mnom. On će stajati uvijek kao mjesec i vjerni svjedok u oblacima (Psalam LXXXIX, 34-47).

Da se ove stvari kažu za Gospoda, vidi se iz celoga psalma; jer se govori o Njegovom dolasku, a posle o Njegovom odbacivanju od Jevrejske nacije. Da se tu radi o Gospodu, i da je On označen Davidom, vidi se iz ovih reči u istome Psalmu:

Nađoh Davida slugu svojega, svetim uljem svojim pomazah ga. Pružiću na more ruku njegovu, i na rijeke desnicu njegovu. On će me zvati: ti si otac moj, Bog moj i grad spasenja mojega. Produljiću sjeme njegovo do vijeka, i prijestol njegov u dane nebeske (Psalam isti, stihovi 20, 25-27,29).

Davidom, pomazanikom, i carem, kao i u drugim odlomcima Psalama, označava se Gospod. Ovo mogu jasno da vide oni koji razumeju Reč duhovno, a nejasno oni koji je razumeju samo prirodno. Isto je jasno kod istoga:

Sveštenici tvoji neka se obuku u pravdu, I sveci tvoji neka se raduju. Radi Davida sluge svojega nemoj odvratiti lica od pomazanika svojega. Tu ću učiniti da uzraste rog Davidu, postaviću vidjelo pomazaniku svojemu. Neprijatelje ću njegove obući u sramotu i na njemu će cvjetati vijenac njegov (CXXXII, 9,10,17,18).

I ovde je Gospod označen Davidom i pomazanikom; jer se o Njemu govori u ovome Psalmu; kao što je jasno iz onoga što prethodi, gde se kaže:

Kako se zaklinjao Jehovi, i zavetovaše Bogu Jakovljevu: Neću dati sna očima svojim, ni veđama svojim drema; dok ne nađem mesta Jehovi, stana Bogu Jakovljevu. Evo, čusmo da je u Jefremovoj zemlji, i nađosmo ga na poljima Kirijat-Jarimskim. Uđimo u stan njegov, poklonimo se podnožju nogu njegovijeh (stihovi 2,4-7).

Da bi David predstavljao Gospoda kao Božansku istinu, Gospod je hteo da se rodi iz doma Davidova, i da se nazove sinom Jesejevim; ali kada je odložio svoje Ljudsko od majke, i obukao se u Ljudsko od Oca, koje je Božansko Ljudsko, On više nije bio sin Davidov. Ovo je označeno rečima Gospodovim Farisejima:

Govoreći: Šta mislite za Hrista, čiji je sin? Rekoše mu: Davidov. Reče im: kako, dakle, David njega u duhu naziva Gospodom govoreći: Reče Gospod Gospodu mome: sjedi meni s desne strane, dok položim neprijatelje tvoje u podnožje nogama tvojim? Kad, dakle, David naziva njega Gospodom, kako mu je sin? (Mat. XXII, 42-45; Luka XX, 41-44).

Da je Gospod proslavio Svoje Ljudsko, to jest, da je odložio ljudsko od majke, i uzeo Ljudsko od Oca, koje je Božansko Ljudsko, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima* (br. 293-295,298-310.) Otuda to da On nije bio sin Davidov, isto kao

što nije bio ni sin Marijin, koju On nije nazivao majkom, nego *ženom*, kao što se može videti, Mat. XII, 46-49; Marko III, 31 do kraja; Luka VIII, 19-21; Jovan II, 4:XIX, 25,26. Da je isto označeno ključevima datim Petru kao i ključem Davidu – da Gospod ima svu moć, i da ima ovu moć preko Božanske istine, videće se u članku koji sada slijedi.

206. *Koji otvori i niko ne zatvori, koji zatvori i niko ne otvori.* Da ovo označava moć primanja u nebo svih onih koji su u veri od ljubavi prema bližnjem, i odstranjivanja iz neba svih onih koji nisu, vidi se iz značenja koji otvori i niko ne zatvori, kada se kaže za Gospoda, što je biti primljen u nebo, o čemu će se govoriti ubrzo; i iz značenja koji zatvori i niko ne otvori, što je odstraniti iz neba. Razlog da prvi izraz označava primanje u nebo, a ovaj drugi uklanjanje iz neba je to, što samo Gospod otvara nebo onima koji se primaju u njega; jer ni čovjek ni niti duh ni anđeo ne može da ovo učini od sebe. Kako je ovo moguće, biće objašnjeno u nekoliko reči. Kada je čovek posle smrti u stanju u kome može da bude primljen u nebo, tada se njemu otvara put koji vodi u neko nebesko društvo u kome će on biti. Pre nego je u ovome stanju, taj mu se put ne otvara, a otvara mu ga sam Gospod; takvo je uvođenje i primanje svakoga u nebo. Slično je sa zlim čovekom posle smrti; kad je u takvom čoveku kada treba da ide u pakao, otvara mu se put u pakleno društvo u kome će biti; pre nego se dovede u to stanje, taj mu se put ne otvara. Razlog ovome je to što se u duhovnom svetu putevi otvaraju svakome u skladu s namerom njegove misli, stoga u skladu s osećanjem njegove ljubavi; kada se dakle duh dovede u stanje njegove vladajuće ljubavi – jer se svako posle smrti dovodi u to stanje – tada se pokaže put u društvo u kojemu vlada njegova ljubav. Stoga je očito da ljubav otvara te puteve; i pošto je sva ljubav prema dobru i istini od Gospoda, sledi da Gospod sam otvara put onima koji se primaju u nebo. Ali u drugu ruku, pošto je sva ljubav prema zlu i obmani od čoveka ili duha samog, sledi da duh sam otvara svoj vlastiti put u pakao. (Ove se stvari mogu bolje videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 545-550, gde je pokazano da Gospod ne baca nikoga u pakao, nego da duh sam sebe tamo baca. Da se svakome pokazuje put u duhovnom svetu u skladu s namerom njegove misli, stoga s osećanjem njegove ljubavi, može se videti u istome delu, br. 479,590.) A što se tiče paklova, oni su svi zatvoreni, i nikako se ne mogu otvoriti, osim uz Gospodovu dozvolu; zatvoreni su zbog toga što zli neprekidno nastoje da iz njega izađu i povrede one koji su u dobrima i istinama od Gospoda (o kojoj okolnosti vidi šta je rečeno u delu, *Nebo i Pakao*, br. 574-592).

Iz ovih se razmatranja sada može videti kakav je ovo slučaj, i kako treba razumeti da onaj koji ima Davidov ključ otvara i niko ne zatvara, i da onaj ko zatvara niko to ne otvara. Razlog da se nebo otvara onima koji su u veri od ljubavi prema bližnjem, a zatvara onima koji nisu, je to, što se o prvima ovde govori (vidi gore, br. 203), i da su oni koji su u veri od ljubavi prema bližnjemu, u Božanskoj istini od Gospoda, a Božanskoj istini od Gospoda pripada sva moć, kao što je pokazano u prethodnim člancima. Isto ono što je ovde označeno ključem Davidovim, označeno je i ključevima Petrovim, o kojima je napisano kod Mateja:

I tebi kažem: Ti si Petar, i na ovome kamenu sazidaću crkvu svoju, i vrata paklena neće je nadvladati. I daću ti ključeve od carstva nebeskoga; I što svežeš na zemlji svezano je na nebesima; i što razdriješiš na zemlji biće razdriješeno na nebesima (XVI, 18,19).

Ovdje se Petrom, isto kao i Davidom, označava, u najvišem smislu, Gospodova Božanska istina, a u unutrašnjem smislu, sva istina od dobra od Gospoda; isto je označeno i stenom u Reči, koja se pominje u vezi sa Petrom, i zbog čega se on naziva Petrom. Dvanaest Gospodovih učenika predstavljali su sve istine i dobra crkve u skupu. Petar je predstavljao istinu vere; Jakov, ljubav prema bližnjem; a Jovan dela ljubavi prema bližnjem. Međutim, u gornjem odlomku Petar predstavlja veru od ljubavi prema bližnjem, ili istinu od dobra koja je od Gospoda, jer on tada priznaje Gospoda od srca, govoreći,

Ti si Hristos, sin Boga živoga, i odgovarajući mu Isus reče: blago tebi, Simone Jonin! Jer tijelo i krv nijesu tebi to javili, nego otac moj koji je na nebesima. A ja tebi kažem, Ti si Petar itd, stihovi 16-18.

I slijedeći. (Ovo se može videti ilustrovano u malom delu, *Poslednji Sud*, br. 57.) Isto je označeno i Gospodovim rečima ostalim Njegovim učenicima kod Mateja:

Isus reče učenicima: štogod svežete na zemlji biće svezano na nebu, i štogod razdrešite na zemlji, biće razdrešeno na nebu (XVIII, 18).

Ove se stvari kažu učenicima, jer oni predstavljaju sve istine i dobra od Gospoda u skupu. (Da su ove bile predstavljene sa dvanaest učenika, kao i sa dvanaest plemena Izrailjevih, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 2129,3354,4588,3858, 6398.) Oni označavaju isto tamo gde se kaže da

će sjedjeti na dvanaest prijestola i suditi dvanaest plemena Izrailjevih (Mat. XI, 28; Luka XXII, 30);

---

vidi *Nebeske Tajne* (br. 2129,6397). Isto je označeno Elijakimom, koji je trebao da nasledi Somni-a nad domom carevim, kod Isaije:

I daću mu vlast u njegove ruke, da bude kao otac stanovnicima Jerusalimskim i domu Judinu. I metnuću mu ključ od doma Davidova na rame; kad on otvori, neće niko zatvoriti, i kad on zatvori, neće niko otvoriti (XXII, 21,22).

Domom carevim nad kojim je trebao da bude, označava se crkva koja je u istini od dobra od Gospoda: otvaranjem i zatvaranjem, i vezivanjem i razdrešivanjem, označava se uopšte spasavati (vidi gore, br. 86).

207. (Stih 8) *Znam djela tvoja.* Da ovo označava život ljubavi prema bližnjem, vidi se iz značenja dela, što su one stvari koje pripadaju čovekovoј ljubavi, pa stoga njegovom životu (o čemu vidi gore, br. 98,116,185). Ovde, stoga, one označavaju stvari ljubavi prema bližnjem, jer se o ovima govori u onome što je napisano ovoj crkvi.

208. *Gle, dadoh pred tobom vrata otvorena, i niko ih ne može zatvoriti.* Da ovo označava da će oni biti primljeni u nebo, i da će ono biti otkazano onima koji nisu takvi, vidi se iz značenja dati vrata otvorena prednjima, što je primati u nebo, o čemu će se govoriti u onome što sledi; i iz značnje niko ne može zatvoriti, što znači da ulaz neće biti osporen : jer kad se vrata zatvore, ulaz je odbijen, a kada nije zatvoren, ulaz nije osporen. Razlog da je otvoren onima koji su u ljubavi prema bližnjem je to, što se o ovima govori u onome što je napisano ovoj crkvi (vidi gore, br. 203). Otuda se vidi da se sa - dadoh pred tobom vrata otvorena, i niko ih ne može zatvoriti, označava da će svi ovakvi biti pripušteni u nebo, i da neće biti osporeno nijednom od njih. Da dati da se otvore pred njima vrata, označava primiti ih u nebo, vidi se iz običnog govora, ali je ipak iz korespondencije; jer dom i sve što pripada domu korespondira unutrašnjim stvarima čovekovog uma. A po toј korespondenciji oni tako isto označavaju takve stvari u Reči. Da je ovo slučaj, vidi se iz reprezentativa i izgleda u nebu, gde ima palata, kuća, soba, i spavaonica, predvorja, a u njima raznih stvari koje se koriste. Anđeli imaju ove stvari od korespondencija; otuda mudriji anđeli imaju lepše palate nego oni koji su manje mudri . (A o ovim stvarima , vidi delo, *Nebo i Pakao*, br. 183-190, gde se govori o staništima anđela). I pošto palate, kuće, i sve stvari koje pripadaju kući, korespondiraju, to se vidi da vanjska vrata , unutrašnja vrata , i kapije

korespondiraju, i da korespondiraju ulasku i primanju; isto tako, kada se vide vrata otvorena, to je znak da je dozvoljeno ući, a kada su zatvorena, da nije. Osim toga, kada se duhovi novaci pripuštaju u nebesko društvo, vrata im se otvaraju od Gospoda, koji ih uvodi; a kada tamo dođu, vide se vrata otvorena sa strane, gde su čuvari koji ih puštaju, a posle i drugi koji ih uvode.

Iz ovih se razmatranja vidi da se vanjska vrata u unutrašnja vrata i kapije u Reči označavaju uvođenje u nebo; a pošto je crkva Gospodovo nebo na zemlji, to one označavaju i uvođenje u crkvu; a pošto je nebo ili crkva u čoveku, to ona označavaju i ulaz i prilaz kod čoveka, o čemu će se nešto ubrzo reći. A pošto sve stvari koje označavaju nebo i crkvu isto tako označavaju i stvari koje pripadaju nebu i crkvi, a ovde stvari koje uvode, a što su istine od dobra, pošto su ove od Gospoda; a pošto su te stvari od Gospoda, pa su otuda Njegove, to je On sam u njima, jer se vanjskim vratima, unutrašnjim vratima, i kapijom neba i crkve, u najvišem smislu, označava Gospod. Otuda se vidi šta označavaju Gospodove reči kod Jovana:

Isus reče: Zaista vam kažem: ko ne ulazi na vrata u ovčiji tor nego prelazi na drugome mjestu, on je lupež i hajduk. A koji ulazi na vrata, pastir je. Njemu vratar otvara, i ovce glas njegov slušaju, i svoje ovce zove po imenu, i izgoni ih. Tada im reče Isus opet: zaista vam kažem: ja sam pastir k ovcama. Ja sam vrata; ko uđe kroza me, spašće se, i ući će i izići će, i pašu će naći. (X, 1,2,3,7,9).

Da ući na vrata ovde označava ući preko Gospoda, vidi se, jer se kaže, *Ja sam vrata ovcama*, Ući preko Gospoda je prilaziti Mu preko priznavanja, preko verovanja u Njega, i preko ljubavi prema Njemu, kao što On sam uči u mnogim odlomcima. Na taj se način čovek pripušta u nebo, i ni na koji drugi; stoga Gospod i kaže. *Ko uđe kroza Me, spašće se, a tako isto i, ko prelazi na drugome mjestu, taj je lupež i razbojnik.*

Onaj, dakle, koji pristupa Gospodu, koji Ga priznaje i veruje u Njega, za toga se kaže da otvara vrata svoja Gospodu, kako bi On ušao; kao u Apokalipsi:

Evo stojim pred vratima i kucam: ko čuje glas moj i otvori vrata, ući ću k njemu i večeraću s njime, i on sa mnom (III, 20).

kako treba razumeti ove stvari, biće objašnjeno na sledećim stranicama, gde se govori o stvarima koje se ovdje pominju. Ovde ćemo reći samo nešto o vratima ili vratima u čoveku, jer se kaže, *Stojim pred vratima i kucam.*

Postoje dva puta koja vode čovekovom Racionalnom, jedan iz neba, a drugi iz sveta; putem iz neba uvodi se dobro, a putem iz sveta uvodi se istina. Onoliko koliko je put iz neba otvoren ka čoveku, toliko na njega utiče istina, i toliko postaje racionalan, to jest, toliko vidi istine u svetlosti istine; ali ako je put iz neba zatvoren, on ne postaje racionalan, jer ne vidi istine, dok istina iz svetlosti istine sačinjava Racionalno. Čovek može doista da rezonuje o istini, i da od rezonovanja ili iz memorije govori o njoj; ali nije u stanju da vidi da li je istina ili ne. Misлити dobro o Gospodu i o bližnjem, otvara put iz neba; dok misлити drugačije zatvara taj put. Zato što postoje dva puta koja vode u čoveka, stoga postoje i dvoja vrata ili dveri preko kojih ulazi influks: vratima i dverima koja se otvaraju iz neba, ulazi duhovno osećanje istine od Gospoda, jer dobro ulazi kroz ta vrata, kao što je gore rečeno, a svo duhovno osećanje istine je od dobra; dok kroz vrata ili dveri koja se otvaraju iz sveta, ulazi znanje iz Reči, i iz beseda iz Reči, jer istina ulazi otuda, kao što je gore rečeno, jer su znanja iz Reči i iz beseda istine. Duhovno osećanje istine pridruženo tim znanjima sačinjava čovekovo Racionalno, i prosvetljava ga u skladu sa tim kakva je istina povezana s dobrom, i s tim, kakva je ta povezanost.

Ovih nekoliko zapažanja možda je dovoljno za sada o dverima i vratima koja pripadaju čoveku. Zato što spoljašnja vrata, unutrašnja vrata i dveri označavaju primanje u nebo i u crkvu, stoga ona označavaju istine od dobra koje su od Gospoda, jer se primanje izvodi pomoću njih, kao što se vidi iz sledećih odlomaka. Tako kod Isaije:

Otvorite vrata da uđe narod pravedni, koji drži vjeru (XXVI, 2).

Prema smislu slova, ovde se označavaju oni koji su pravedni i verni, da oni treba da se prime u one gradove, ali prema unutrašnjem smislu, da takvi treba dađu u crkvu, jer vrata označavaju primanje; pravedni narod označava one koji su u dobru; držati veru označava one koji su iz dobra u istinama. Ponovo:

I tvoja će vrata svagda biti otvorena, neće biti zatvorena ni noću; da ti se dovede sila naroda, i carevi njihovi da se dovedu. Jer narod i carstvo, koje ti ne bi služilo, poginuće, taki će se narodi sasvijem zatrti. I neće se više čuti nasilje u tvojoj zemlji ni pustošenje ni zatiranje na međama tvojim; nego ćeš zvati zidove svoje spasenjem i vrata svoja hvalom (LX, 11,12,18).

Predmet o kome se govori je Gospod i crkva koju treba da ustanovi; a gornjim se pojedinostima opisuje neprekidno primanje u njega onih koji su u dobru, a otuda i u istinama. To što će vrata neprekidno biti otvorena, označava se neprekidno primanje; silom (mnoštvom) nacija označavaju se oni koji su u dobru, a carevima

oni koji su u istinama; a da svi treba da služe Gospoda, označeno je nacijom i carstvom koji neće služiti, da će ta nacija nestati. (Da nacija i narod označavaju one koji su u dobru, može se videti gore, br. 175, a da se carevima označavaju oni koji su u istinama, br. 31.) Ponovo:

Ovako govori Jehova pomazaniku svojemu Kiru, kojega držim za desnicu, da oborim pred njim narode i careve raspašem, da se otvaraju vrata pred njim i da ne budu vrata zatvorena. I daću ti blago tajno i sakriveno (LV, 1,3).

I ovde se govori o Gospodu, i o crkvi koju treba da ustanovi. Otvaranjem vrata, i dverima koja nisu zatvarana, označava se neprekidno primanje; nacijama i carevima označeni su oni koji su u dobrima i u istinama, a u apstraktnom smislu, dobra i istine, kao što je gore rečeno; blagom tajnim i sakrivenim, označava se unutrašnja inteligencija i mudrost iz neba; jer stvari koje ulaze kroz dveri koje se otvaraju iz neba, a o kojima smo gore govorili, dolaze tajno, i utiču na sve stvari koje su kod čoveka, odakle izvire duhovno osećanje istine. Kod Jeremije:

Ako ne nosite bremena na vrata ovoga grada u subotu, nego svetite subotu ne radeći u nju nikakvoga posla, tada će ulaziti na vrata ova carevi i knezovi, koji sede na prestolu Davidovu, na kolima i konjima, i stajaće ovaj grad do veka (XVII, 24,25).

Svako može da vidi šta je označeno ovim stvarima u smislu slova; ali treba znati da je nešto više u njima sadržano, jer čine deo Reči; a sve u Reči sadrži stvari koje pripadaju nebu i crkvi, a samo su ove svete; tako, ono što je sveto u ovome odlomku može se znati samo iz unutrašnjeg smisla. Danom Sabata (Subote) u tome smislu označava se povezivanje Gospodovog Božanskog Ljudskog s nebom i sa crkvom; gradom se u ovom odlomku označava Jerusolim, to jest, crkva; nošenjem tereta kroz vrata grada označava se da ne primaju ono što je od čovekovog propriuma, nego ono što je od Gospoda. Carevima i knezovima koji ulaze na vrata grada, označavaju se Božanske istine, koje onda treba da im se otkriju; njihovim sedanjem na prestolu Davidovom, označava se da su ove istine od Gospoda; jahanjem na konjima i kolima označava se će oni otuda biti u doktrini istine i u inteligenciji; da se stanovanjem tamo u večnosti označava živeti večno izbavljenje. (Da se Sabatom označava povezivanje Gospodovog Božanskog Ljudskog s nebom i crkvom, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 8494,8495,10354,10668,10730. Da se Jerusolimom označava crkva, vidi br. 402,3654, 9166. Da se teretom ili poslom na Sabat označava ne biti vođen Gospodom, nego propriumom, br. 7893,8495,10365. Da se carevima i knezovima označavaju oni koji su u Božanskim istinama, a u apstraktnom, Božanske istine,

vidi gore, br. 29,31. Da se kolima označavaju doktrine istine, a konjima Inteliktualno, vidi malo delo *O Bijelom Konju*, br. 1-5.) Ponovo, u Apokalipsi, kaže se o Novom Jerusalimu,

I imaše zid veliki i visok, i imaše dvanaestora vrata, i na vratima dvanaest anđela, i imena napisana, koja su imena dvanaest plemena Izrailjevih, i dvanaest vrata, dvanaest zrna bisera, i vrata njegovu neće se zatvarati (XXI, 12,21,25).

Da vrata označavaju Božanske istine koje uvode u Novu Crkvu, stoga one koji su u istinama od dobra od Gospoda, vidi se iz objašnjenja ovih reči u malom delu, *Novi Jerusalem*, (br. 1, etc); što se vidi i iz toga što se kaže da je bilo dvanaest vrata, dvanaest anđela na dvanaest vrata, i imena dvanaest plemena na njima napisana, i da su dvanaest vrata bila dvanaest bisera. Dvanaest označava sve, i to se kaže za istine od dobra, vidi *Nebeske Tajne*, br. 577,2129,2130,3272,3858,3913, isto tako i anđela, vidi gore, br. 130,200; isto tako, sa dvanaest plemena Izrailjevih, *Nebeske Tajne*, br. 3858,3926,4060,6335; a isto tako i teretima.)

Kod Jeremije:

Sa sjevera će navaliti zlo na sve stanovnike ove zemlje; i svaki će metnuti prijesto svoj na vratima Jerusalimskim, i svijeh zidova okolom, jer su me ostavili (I, 14,15,16).

Predmet o kome se ovde govori je razaranje crkve; sever označava obmanu, u ovom slučaju obmanu koja je nastala od zla; doći će i postaviti presto na vratima Jerusalima, je razušiti istine koje uvode u crkvu pomoću obmana; i svi zidove naokolo, označavaju istine koje su za odbranu. Kod Isaije:

Ridajte, vrata; viči, grade; rastopila si se sva zemljo Filadelfijska; jer sa sjevera ide dim (XIV, 31).

Ponovo:

I krasne doline tvoje napuniše se kola, i konjici se namjestiše pred vratima; i odastrije se zastirač Judin (XXII, 7,8).

U ovim se odlomcima isto tako govori o razaranju Crkve; vratima se, ovde pomenutim, označavaju uvodeće istine, koje se razaraju; te se istine nazivaju zastiračem Judinim, jer se Judom označava nebeska ljubav, kao što se može videti gore (br. 119), a te istine pokrivaju i štite tu ljubav. Ponovo:

Pustoš će ostati u gradu, i vrata će se razvaliti (XXIV, 12).

Kod Jeremije:

Juda tuži, I vrata su mu žalosna (XIV, 2).

U knjizi o Sudijama:

Nesta sela u Izrailju, nesta ih, oni izabraše nove bogove; tada rat bijaše na vratima (V, 7,8).

Kod Jezekilja:

Što Tir govori za Jerusolim: ha,ha, razbiše se vrata narodima, obratiše se k meni (XXVI, 2)

I ovde je predmet o kome se govori razaranje crkve. Tirom se označavaju poznavanja istine i dobra, koja su uvodne istine; a Jerusolimom se označava crkva u pogledu doktrine istine (istinite doktrine). Stoga se vidi zašto se ovde Jerusolim naziva vratima naroda ; tako isto šta je označeno Tirom koji kaže, *ha, ha, razbiše se vrata narodima, obratiše se k meni, napunićuse kad opustje.*

Pošto se vratima , kao što je rečeno, i dverima označava primanje i, posebno, označavaju se uvodne istine, a što su istine od dobra od Gospoda, vidi se šta je označeno ovim riječima na sledećim mestima. Kod Davida:

O vrata, uzvisite vrhove svoje, uzvisite se vječna vrata! Ide car slave (Psalam XXIV, 7).

Ponovo:

Da bih kazivao sve hvale tvoje na vratima kćeri Sionove (Psalam IX, 14).

Ponovo:

Vrata Sionska ljubi Jehova više od svijeh sinova Jakovljevih (Psalam LXXXVII, 2).

Sionom i kćerima Siona označava se nebeska crkva. Ponovo, kod Isaije:

Izbavitelj ti je svetac Izrailjev; Bog svoj zemlji zvaće se. Načiniću ti prozore od kristala, i vrata od kamena rubina (LIV, 5,12).

Kod Mateja:

Pet mudrih djevojaka uđoše s njim na svadu, i zatvoriše se vrata; a pet ludih djevojaka dođoše i kucaše, ali im se vrata nisu otvorila (XXV, 10,11,12).

Kod Luke:

Isus reče: *navalite da uđete na tijesna vrata; jer vam kažem: mnogi će tražiti da uđu, i neće moći. Kad ustane domaćin i zatvori vrata, i stanete na polju stajatii kucati u vrata govoreći: Gospodaru, Gospodaru, otvori nam; i odgovarajući reći će vam: ne poznajem vas otkuda ste* (XIII, 24,25).

U ova dva odlomka govori se o stanju čoveka posle smrti, da oni koji su u veri samoj, a ne i u ljubavi, ne mogu da budu primljeni u nebo, iako imaju tu želju, a to je posledica njihove vere. I to je ono što je označeno zatvorenim vratima, i odbijanjem da se prime kada su kucali.

Zato što vrata označavaju uvodne istine, stoga je bilo naložemo među uredbama, *Da će starješine sjedjeti na vratima i suditi* (Zak. Ponov. XXI, 19; XXII, 15-21; Amos V, 12,15; Zah. VIII, 16).

Stoga je bilo zapovedeno, da treba da napišu zapovesti na stupovima i na vratima (Zak. Ponovljeni VI, 8,9).

Isto tako, bilo je među uredbama,

Da se uho roba, koji neće da bude slobodan sedme godine, probode na vratima grada (Izlazak XXI, 6; Zak. Ponov. XV, 17).

Robovima sinova Izrailjevih bili su označeni oni koji su u istinama ali ne i u dobru; a slobodnjacima, oni koji su bili u dobru a otuda u istinama. Uhom koje je bilo probodeno na vratima grada, označavala se trajna poslušnost i služenje, jer nisu bili voljni da ih se uvede u dobro pomoću istina; jer oni koji su u istini a ne i u dobru, stalno su u stanju robovanja, jer nisu u duhovnom osećanju istine; jer osećanje ljubavi čini čoveka slobodnim (kao što se može videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 141-149). Osim toga, uvodne istine, u pogledu njihovog kvaliteta, opisane su pokrivalom na vratima šatora, kao i na pokrivalu na vratima svetilišta (Izlazak XXVI, 14,36,37; XXXVIII, 18); isto tako brojčanim merenjima vrata i dveri Božijeg doma i hrama kod Jezekilja (XL, 6,8-11,13-15,18-11,18,19,20,27,28,32,35,37; XLI, 1-3,11,17-20,23-25; XLII, 2,12,19; XLVII, 1,2; XLVIII, 31-34).

Onaj ko zna šta pojedini pomenuti brojevi označavaju, taj može da zna brojne tajne o tim istinama. Pominju se i vrata doma Jehovinog prema severu i prema istoku, kod istoga proroka (VIII, 3,5;X.19).

---

209. *Jer imaš malo sile, i držao si moju riječ, i nijesi se odrekao imena mojega.* Da ovo označava da imaju moć od Gospoda protivu zala i obmana onoliko koliko dopuštaju da istine iz Reči ulaze u njihov život i priznaju da je Gospodovo Božansko u Njegovom Ljudskom, vidi se iz značenja *ti imaš malo sile*, što označava moć od Gospoda protivu zala i obmana. I jer se ovdje govori o onima koji su u veri od ljubavi prema bližnjem, kaže se da imaju malo sile (moći), o čemu ćemo ubrzo govoriti. I iz značenja *držao si riječ moju*, što označava primjenjivanje istina od Reči u životu; jer držati istine, ili zapovesti, označava ,ne samo znati ih i opažati, nego isto tako i hteti i činiti ih; a oni koji ovako hoće, ti čine da istine koje znaju i opažaju u Reči, ulaze u njihov život (vidi, br. 15). I iz značenja *nijesi se odrekao imena mojega*, što je priznavati Gospodovo Božansko u Njegovom Ljudskom, o čemu vidi gore (br. 135). Mora se znati da su dve načelne stvari koje sačinjavaju crkvu priznavanje Gospodovog Božanskog u Njegovom Ljudskom, i primjenjivanje istina iz Reči u život: niti može neko da bude u jednom a da ne bude u drugom. Jer sve istine koje ulaze u život, od Gospoda su, a to je kod onih koji priznaju Njegovo Božansko u Njegovom Ljudskom; jer se Gospod uliva u sve, kako u nebesima tako i na zemlji, od Njegovog Božanskog Ljudskog, a ne od Božanskog odvojeno od Ljudskog, niti od Ljudskog odvojeno od Božanskog. Stoga oni koji u svojim mislima odvajaju Gospodovo Božansko od Njegovog Ljudskog, i koji gledaju prema Božanskom Oca, ne kao u Ljudskom, nego kao da je blizu ili iznad toga, stoga odeljeno, ti ne primaju nikakav influks od Gospoda, pa stoga ni iz neba, jer svi u nebu priznaju Gospodovo Božansko Ljudsko (o čemu vidi delo, *Nebo i Pakao*, br. 2-12,59-72,78-86, 212).

Iz ovih se razmatranja vidi da sve istine koje ulaze u čovekov život kod onih koji priznaju Božansko u Njegovom Ljudskom, to jest, koji priznaju Božansko Ljudsko, od Gospoda su. Istine ulaze u čovekov život onda kada ih on voli, to jest, kada ih hoće i kada ih čini; jer onaj ko voli, taj i hoće i čini. Jednom rečju, istine ulaze u život, kada čovek živi u skladu s njima iz osećanja. Razlog zašto su te istine od Gospoda je to, što se Gospod uliva u čovekovu ljubav, i u istine, i tako čini da ulaze u njegov život. Sada će nešto biti rečeno o moći koju čovek ima od Gospoda protivu zala i obmana. Sva moć koju anđeli i ljudi imaju je od Gospoda; i koliko primaju od Gospoda, toliko i imaju moći. Onaj koji veruje da je moć protivu tih stvari od proprium, mnogo se vara; jer zli duhovi, povezani s paklovima, unose zla a otuda i obmane u čoveka. Ti su duhovi brojni, i svaki od njih povezan je s mnogim paklovima, a u svakom od njih ima mnogo drugih duhova, tako da ih niko ne može odvratiti osim Gospod sam, jer Gospod sam ima moć nad paklovima, dok

čovjek nema nikakve moći od sebe i svog propriuma; onoliko koliko je čovjek povezan s Gospodom ljubavlju, toliko moći ima.

Postoje dve ljubavi koje vladaju u nebesima, i koje sačinjavaju nebesa – ljubav prema Gospodu i ljubav prema bližnjemu; prva se naziva nebeskom ljubavlju, dok se druga naziva duhovnom ljubavlju. Oni koji su u nebeskoj ljubavi, ti imaju mnogo moći ili sile, dok oni koji su u duhovnoj ljubavi imaju malo moći. I pošto se u onome što je napisano anđelu ove crkve, govori se o onima koji su u ljubavi prema bližnjem, a otuda u veri, koja je duhovna ljubav, stoga se kaže, *Imaš malo sile* (snage): ali mora se znati da sva moć koju anđeli i ljudi imaju od Gospoda, da je od dobra ljubavi; a pošto dobro ljubavi ne deluje od sebe, nego preko istina, stoga je sva moć od dobra ljubavi preko istina, i kod onih koji su duhovni, od dobra ljubavi prema bližnjem pomoću istina vere. Jer dobro je onakvo kakve su istine u koje se oblači, a kada nema kvaliteta, nema ni sile ni moći. Stoga je očito da sva moć pripada dobru uz pomoć istina, ili ljubavi prema bližnjem pomoću vere, a nikakva moć ljubavi prema bližnjem bez vere, niti veri bez ljubavi prema bližnjem. Ovo je ono što je označeno Petrovim ključevima; jer se Petrom, u duhovnom smislu, označava istina od dobra od Gospoda, stoga i vera od ljubavi prema bližnjem; a ključevima datim Petru označava se moć nad zlima i obmanama. Ove su stvari rečene Petru onda kada je priznao Gospodovo Božansko u Njegovom Ljudskom, čime je isto tako označena i moć koja se daje svakome ko ovo priznaje, to jest, ko je od Njega u dobru ljubavi prema bližnjem, a otuda i u istinama vere. Ovo se vidi iz ovih reči kod Mateja: Isus reče učenicima:

A vi šta mislite, ko sam ja? A Simon Petar odgovori i reče: ti si Hristos, sin Boga živog. I odgovarajući Isus reče mu: blago tebi, Simone Jonin, jer tijelo i krv nijesu to tebi javili, nego otac moj koji je na nebesima. A i ja tebi kažem: ti si Petar, i na ovome kamenu sazidaću crkvu svoju, i vrata paklena neće je nadvladati. I daću ti ključeve od carstva nebeskoga (XVI, 15-19).

(Ali o Petru i ključevima njemu datim, vidi šta je rečeno gore, br. 9 ; I šta je pokazano u malom delu, *Poslednji Sud*, br. 57; i u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 122; i da je sva moć u istini od dobra koja je od Gospoda, u delu, *Nebo i Pakao*, br. 228-233.539; i u *Nebeskim Tajnama*, br. 3091,387,3563,6344,10019,10182).

210. (Stih 9) *Evo dajem one iz zbornice Sotonine*. Da ovo označava one koji su u doktrini vere same, a ne u ljubavi prema bližnjem, vidi se iz značenja zbora (sinagoge) Sotonine, što su oni koji su u doktrini svake vrste obmana (o čemu vidi

gore, br. 120). Ovde se, stoga, zborom Sotoninim označavaju oni koji su u doktrini vere same, a ne i u ljubavi prema bližnjem, jer, u onome što je napisano anđelu ove crkve govori se o onima koji su u veri od ljubavi prema bližnjem. Razlog da se za ove kaže da pripadaju zboru Sotoninom je to, što oni nisu u veri, iako misle da jesu, i da oni odbacuju ljubav prema bližnjem, kao da ona nije suštinska za spasenje, uprkos toga što se Gospod uliva u veru uz pomoć ljubavi prema bližnjem, a ne u veru odvojenu od ljubavi prema bližnjem; jer vera bez ljubavi prema bližnjem je samo znanje, u njoj nema života od Božanskog. To je zato što oni koji su u doktrini vere same, a ne u ljubavi prema bližnjem, nemaju prosvetljenja; stoga su oni u doktrini mnogih obmana, koje je stanje posebno označeno zborom Sotoninim. (Da nema vere tamo gde nema ljubavi prema bližnjem, može se videti u malome delu, *Poslednji Sud*, br. 33-39; a šta je vera i šta ljubav prema bližnjem, u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 84-107, i 108-122.) Da su oni koji su u veri samoj, u doktrini svih obmana, može se videti u sledećem članku.

211. *Koji kažu da su Jevreji, a nisu, nego lažu.* Koji za sebe veruju da su u istinama, a u stvari su u obmanama, vidi se iz znčenja Juda, koji je, u najvišem smislu, Gospod kao nebeska ljubav, a u unutrašnjem smislu, Gospodovo nebesko carstvo, i Reč, a u spoljašnjem smislu, doktrina iz Reči koja pripada nebeskoj crkvi (o kojoj vidi gore, br. 119). Otuda to, *govoreći da su Jevreji*, označava da veruju da su u pravoj doktrini, stoga u suštinskim istinama. Isto tako, iz značenja lagati, što je biti u obmanama; jer se lažju u Reči označava obmana doktrine (o čemu vidi *Nebeske Tajne*, br. 8908,9248). Oni koji su u veri samoj, a ne u ljubavi prema bližnjem, ne znaju da su u obmanama, jer veruju da su u istinama, kad su, u stvari, zbog lažnog načela da sama vera spasava, u njih obmane ulivaju u neprekidnom nizu; jer prihvaćenio načelo vuče sve na svoju stranu, jer sve se mora s njim povezati. To je razlog da su u tako velikom neznanju u pogledu neba i crkve. Da su ovi u takvom neznanju, vidi se iz okolnosti da oni ne znaju šta su nebeske ljubavi, koja je ljubav prema Gospodu; šta je duhovna ljubav, koja je ljubav prema bližnjem; šta je označeno bližnjim, šta dobrom, šta povezivanjem dobra i istine, šta duhovnim životom, a šta duhovnim osećanjem, šta savešću, slobodnom voljom, i preporodom, šta duhovnim iskušenjem, krštenjem i svetom večerom, i zašto su ove zapovedene; šta je duhovni smisao Reči, šta priroda neba i pakla, i da su ovi od ljudske rase; pored mnogih drugih stvari koje ne znaju. Zbog ovoga neznanja, obmane se u njih ulivaju kad misle o ovim stvarima, jer misle bez prosvetljenosti; jer, kao što je gore rečeno, oni ne mogu da misle iznutra, niti mogu da sagledaju bilo šta o nečemu duhovnom iz unutrašnjeg vida (Vidi, pored ostalog, šta je

rečeno i pokazano o ovom u *Nebeskim Tajnama*, naime, da vera odvojena od ljubavi prema bližnjem, nije vera, br. 654, 724, 1162, 1176 2049, 2116, 2343, 2343, 3849, 3868, 6348, 7822, 9783; da se takva vera gubi u drugom životu, br. 2228, 5820. Kada se vera sama utvrdi kao načelo, istine se zaraze lažnim načelom, br. 2435; da takve osobe ne dopuštaju da ih se ubedi, jer je to protivu njihovog načela, br. 2385; da doktrinarne stvari vere same razaraju ljubav prema bližnjem, br. 6353,8094; da oni koji su u veri odvojenoj od ljubavi prema bližnjem, da su iznutra u obmanama svog vlastitog zla, iako to ne znaju, br. 7790, 7950; da stoga dobro ne može da se s njima poveže, br. 8981,8983; da vera odvojena od ljubavi i ljubavi prema bližnjem, da je kao svetlost zimi, kada sve na zemlji zamre, kada ne raste žito, ni voće, ni cveće; a da je vera od ljubavi ili ljubavi prema bližnjem kao svetlost u proljeće i leto, kada sve cveta i sve rađa, br. 2231,3146,3412,3413. Da svetlost zimi, koja je kao vera odvojena od ljubavi, da se pretvara u mrkli mrak kada do nje stigne svetlost neba; i da oni koji su u takvoj veri postaju slepi i glupavi, br. 3412, 3413; da oni koji odvajaju veru od ljubavi ka bližnjem u doktrini i u životu, da su u mraku, stoga u neznanju istine, i da su u obmanama, br. 9186; da se bacaju u obmane a otuda u zla, br. 3325,8094; zablude i obmane u koje se bacaju, br. 4721,4730,4776,4783,4925,7779,8313,8765,9224; da ne vide i ne obraćaju pažnju na ono što je Gospod često govorio o ljubavi i ljubavi prema bližnjem, o plodovima vere i dobrim delima, br. 1917,3416; da ne znaju šta je dobro pa stoga ni šta je nebeska ljubav, ni šta ljubav prema bližnjem, br. 2417,3603,4126,9995; da prosti u srcu, koji su ipak mudri, znaju šta je dobro života, pa stoga i šta je ljubav prema bližnjem, a šta je vera odvojena od ljubavi prema bližnjem, br. 4741,4754.)

212. *Evo ću ih učiniti da dođu i da se poklone pred nogama tvojim.* Da ovo označava njihovo stanje posle smrti, da će biti isključeni iz neba i da se neće u njega pripuštati, vidi se iz serija stvari koje prethode i koje slede. Predmet o kome se govori u ovome stihu su oni koji kažu da su u istinama, a uprkos toga su u obmanama, jer nisu u ljubavi ka bližnjem; o ovima se kaže u Reči, da će doći na vrata i kucati, ali da neće biti primljeni. Doći na vrata i kucati, je bogoštovati kod nogu (pokloniti se , sagnuti se do nogu). Kaže se, kod nogu, jer je nebo u celini slično jednom čoveku; najviše ili treće nebo se odnosi na glavu, srednje i drugo nebo na telo, a poslednje ili prvo nebo, na noge; stoga, doći i pokloniti se pred nogama je biti izvan neba, i želeti ući, ali uzalud. (Da se nebesa kao celina odnose na jednog čoveka, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 59-67: da postoje tri neba, br 29-40; i da najviše nebo čini glavu, srednje telo, a poslednje noge, br. 65.)

Iz ovih je razmatranja očito zašto se kaže za one koji su izvan neba, da stoje pred nogama. Razlog da se ne mogu primiti je to, što je celo nebo oblikovano u skladu s osjećanjem dobra i istine, i što se deli u društva u skladu s razlikama među tim osećanjima. Stoga oni koji nisu u ljubavi prema bližnjem, nisu u nekom osećanju u kome je nebo; jer ljubav prema bližnjem, to je nebesko osećanje; stoga oni koji nisu u tome osećanju, nemaju mesta u nebu, nego su izvan njega; a oni koji su bili u zlima a otuda i u obmanama, oni su povezani, u skladu sa svojim ljubavima ili osećanjima, sa onima koji su u paklovima, i oni se tamo bacaju.

Da je takav deo sudbina onih koji su u veri samoj, a ne u ljubavi prema bližnjem, predskazao je Gospod u mnogim odlomcima. Kod Mateja:

Svako drvo, dakle, koje ne rađa roda dobra, sijeku i u oganj bacaju. I tako, dakle, po rodovima njihovijem poznaćete ih. Neće svaki koji mi govori: Gospode, Gospode, ući u carstvo nebesko; nego koji čini po volji oca mojeg koji je na nebesima. Mnogi će reći meni u onaj dan: nijesmo li u ime tvoje prorokovali, i tvojim imenom đavole izgonili, i tvojijem imenom čudesa činili? I tada ću i ja kazati: nikad vas nijesam znao; idite od mene koji činite bezakonje. Svaki, dakle, koji sluša ove moje riječi, i izvršuje ih, kazaću da je kao mudar čovjek koji sazida kuću svoju na kamenu; i udari dažd, i dođoše vode, i dunuše vjetrovi, i napadoše na kuću onu, i ne pade; jer bješe utvrđena na kamenu. A svaki koji sluša ove moje riječi, i ne izvršuje ih, on će biti kao čovek lud koji sazida kuću svoju na pijesku; i udari dažd, i dođoše vode, i dunuše vjetrovi, i udariše u kuću onu, i pade, i raspade se strašno (VII, 19-27).

U ovome se odlomku opisuju oni koji su u veri od ljubavi prema bližnjemu, i oni koji su u veri, ali ne u ljubavi prema bližnjemu; oni koji su u veri od ljubavi prema bližnjem, drvetom koji donosi plod i kućom koja je sagrađena na kamenu. Plodovi u Reči označavaju dela ljubavi prema bližnjem, a kamen, veru od ljubavi prema bližnjem, dok se oni koji su u veri odvojenoj od ljubavi prema bližnjem opisuju drvetom koje ne nosi ploda, i kućom sagrađenom na pesku. Zli plodovi u Reči označavaju zla dela, a pesak, veru odvojenu od ljubavi prema bližnjem. Za ove se kaže, stoga, da će reći:

Gospode, Gospode, otvori nam, ali će kao odgovor primiti, *Odlazite od mene, vi koji činite bezakonje.*

Slično kod Luke:

Navalite da uđete na tijesna vrata; jer vam kažem: mnogi će tražiti da uđu i neće moći. Kad ustane domaćin i zatvori vrata, i stanete na polju stajati i kucati na vrata govoreći: Gospode! Gospode, otvori nam, i odgovarajući, reći će im: ne poznajem vas otkuda ste; odstupite od mene koji činite bezakonje (XIII, 24-27).

U ovome odlomku opisuju se oni koji su u veri, ali ne u ljubavi prema bližnjem, za koje se kaže da će stajati izvana, i kucati na vrata, ali da neće biti primljeni. Jest i piti u prisustvu Gospoda, i primati pouku od Njega po ulicama, označava slušati Reč i besede iz Reči, i poznavati stvari vere; ali pošto te osobe nisu u ljubavi prema bližnjem, o njima se kaže, *Ne poznajem vas, Odlazite od mene*, jer Gospod zna sve po ljubavi, a ne po veri odvojenoj od ljubavi. Slične su stvari označene sa pet mudrih devojaka, koje nisu uzele ulja za svoje žiške, o kojima se kaže, da su došle govoreći: Gospodaru, otvori nam; ali im je odovoreno: *ne poznajem vas* (Mat. XXV, 1-12). Devojkama se u Reči označavaju oni koji pripdaju crkvi; žišci (svetiljke), stvari vere; dok ulje označava dobro ljubavi. Otuda se sa pet ludih devojaka, koje nisu imale ulja u svetiljkama, označavaju oni koji su u veri, ali ne i u ljubavi, što je označeno jarcima na desnoj strani kojima je rečeno od Gospoda da je On bio gladan i žedan, a da ga nisu nahranili; da je bio bolestan i u tamnici, a da ga nisu obišli (Mat XXV, 41,42,43).

Ovcama na desnoj strani označavaju se oni koji su u ljubavi prema bližnjem; a jarcima, oni koji su u veri, a ne u ljubavi prema bližnjem. (Da su ovakvi označeni jarcima, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 4769; i da su oni koji su u ljubavi prema bližnjem označeni ovcama, br. 4169,4809.)

213. *I da poznadu, da te ja ljubim.* Da ovo označava znanje da je Gospod prisutan u ljubavi prema bližnjem, a ne u vjeri bez nje, vidi se iz značenja znati, što znači znanje; I iz značenja *da te ljubim*, kada se kaže o Gospodu, što označava da je On prisutan. Razlog da označava Njegovo prisustvo u ljubavi prema bližnjemu a ne u veri bez nje, je to što je predmet o kome se govori, oni koji su u veri od ljubavi prema bližnjemu (kao što se može videti gore, br. 203). Gospod je prisutan u osećanju ili u ljubavi kod čoveka, stoga u životu njegovog duha; jer ljubav, ili osećanje, sačinjava život njegovog duha; sledstveno, Gospod je prisutan u ljubavi prema bližnjem, pošto je ljubav prema bližnjem čovekovo suštinsko osjećanje ili duhovna ljubav. Pa stoga što je Gospod prisutan u ljubavi prema bližnjem kod čoveka, to je očito da nije prisutan u veri bez ljubavi prema bližnjem; niti je vera bez ljubavi prema bližnjem duhovna, niti je iznutra u čoveku takva da sačinjava

njegov život, nego je izvana u memoriji, a otuda u nekoj prirodnoj misli. Razlog zašto voleti , kada se govori o Gospodu, označava Njegovo prisustvo, je to, što ljubav vodi u povezanost, a otuda u prisustvo; a onome ko voli, tome Gospod ulazi i uči ga i vodi, a isto tako daje mu moć da Ga voli, to jest, da drži Njegove zapovesti i uredbe; jer to je voleti Gospoda. Da je Gospod prisutan kod onoga koga On voli, i da On voli onoga koji drži Njegove zapovesti i uredbe, On sam uči kod Jovana:

Onaj koji ima zapovijesti moje i drži ih, taj je onaj koji me ljubi; a koji ljubi mene, njega će ljubiti otac moj, i mi ćemo mu doći i nastaniti se kod njega (XIV, 21,23).

214. (Stih 10) *Jer si održao riječ trpljenja mogega.* Da ovo označava da su živeli u skladu s Gospodovim zapovestima, vidi se iz značenja držati Gospodovu Reč, što je živeti prema Njegovim zapovestima, jer Gospod je zapovest, a držati je- živeti. Kaže se, Gospod je trpljenje moje, zbog stalnosti, bez promena; trpljenje se ponekad pominje u Apokalipsi, i kada se o njemu govori, označava ono što se primenjuje u životu (kao što se može videti gore, br. 98).

215. *I ja ću tebe sačuvati od časa iskušenja, koji će doći na vas vasioni svijet, da iskuša one koji žive na zemlji.* Da ovo označava vreme Poslednjeg Suda, kada se stvari prethodnog neba moraju pohoditi, i da se i tada oni tamo moraju spasiti, vidi se iz značenja časa iskušenja, koje će doći na celi svet, što označava Poslednji Sud; i iz značenja iskušavanja svih koji žive na zemlji, što je pohodjenje za one koji su u prethodnom nebu, kada oni, koji su u veri od ljubavi prema bližnjem, a o kojima se ovde govori, treba da budu izbavljeni, vidi se iz značenja časa iskušenja koje će doći na ceo svet, što označava vreme Poslednjeg Suda; i iz značenja iskušati one koji žive na zemlji, što je pohoditi one koji su u prethodnom nebu, kada će oni koji su u veri od ljubavi prema bližnjem, a o kojima se ovdje govori, biti spaseni, što je označeno sa *Ja ću tebe sačuvati*. Da se ove stvari kažu o Poslednjem Sudu, očito je, jer se kaže, *čas skušenja, koji će doći na vas vasioni svijet*, kada će biti iskušani oni koji žive na zemlji. Ali pošao se o Poslednjem Sudu, kao i o prethodnom nebu u njegovom uklanjanju, i o novom nebu i njegovom stvaranju govori u malom delu, Poslednji Sud, a još se o istome govori na sledećim stranicama, stoga ćemo odložiti dalje objašnjavanje ovih reči.

216. (Stih 11) *Evo ću doći brzo.* Da ovo označava da je ovo izvesno, vidi se iz značenja brzo, što označava što je izvjesno i potpuno (o čemu vidi gore, br. 7). Razlog zašto brzo označava izvjesno i potpuno je to, što sve stvari koje pripadaju vremenu, u Reči, označavaju stanja, pa stoga brzo i hitno označavaju stanje osećanja, a otuda stanje misli, koja je prisutna, stoga izvesnio i potpuno. (Da vreme, i sve stvari koje pripadaju vremenu korespondiraju stanjima, pa stoga i označavaju, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 162-169; a da brzo označava ono što je izazvano osećanjem, stoga ono što je prisutno i izvesno, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 7995,7866.)

217. *Drži što imaš.* Da ovo označava trajnost u stanju vere od ljubavi prema bližnjem, sve do kraja, vidi se iz onoga što je gore rečeno (br. 173), gde se slične reči objašnjavaju.

218. *Da niko ne uzme vijenca tvojega.* Da ovo označava kako ne bi nestala inteligencija, vidi se iz značenja krune, koja označava mudrost (o čemu vidi gore, br. 126), u ovom slučaju, inteligencije, jer oni koji su u duhovnoj ljubavi ili ljubavi prema bližnjem, a otuda u veri, ti su u inteligenciji, dok su oni koji su u nebeskoj ljubavi, ili u ljubavi prema Gospodu, a otuda u opažanju istine, ti su u mudrosti. Razlog da se sa *da niko ne uzme vijenca tvojega* označava da se ne bi izgubila inteligencija je to, što zla i obmane oduzimaju čovekovu inteligenciju; jer je inteligencija od istine, a ovu oduzmu zli duhovi kada je on u zlima, jer je on tada udružen s njima; a ono što se oduze, to nestane.

219. (Stih 12) *Koji pobijedi učiniću ga stubom u crkvi.* Da ovo označava da oni koji istraju, da će biti u Božanskoj istini u nebu, vidi se iz zna

enja pobediti, što znači istrajati u pravom osećanju istine (o kojemu vidi gore, br. 128); u ovome slučaju, u veri od ljubavi prema bližnjem, jer se o toj veri govori u onome što je napisano anđelu ove crkve (kao što se može videti gore, br. 203); i iz značenja stuba, što označava Božansku istinu koja podržava; isto tako iz značenja hrama Boga moga, što je, u najvišem smislu, Gospodovo Božansko Ljudsko, stoga nebo koje sačinjava to carstvo, o kojemu će se govoriti u onome što sledi. Razlog da stub u hramu označava Božansku istinu koja podržava je to, što hram označava nebo, a nebo je nebo zbog Božanske istine koja proizilazi od Gospoda. Jer se

nebom označavaju svi anđeli koji sačinjavaju nebo, koje se zbog toga naziva nebom; a oni su anđeli onoliko koliko primaju Božansku istinu koja proističe od Gospoda: otuda anđeli u Reči označavaju Božansku istinu (kao što se može videti gore, br. 130,200). Sada, pošto je nebo Božanska istina, i pošto hram označava nebo, to sledi da sve što pripada hramu označava one stvari koje pripadaju Božanskoj istini, i da stubovi označavaju Božansku istinu koja podržava.

Božanske istine koje podržavaju su, uopšte, one nižeg stepena, jer one podržavaju one koje su višeg stepena; jer ima Božanskih istina nižih i viših; stoga među njima postoje stepeni (vidi delo, *Nebo i Pakao*, br. 38,208,209,211). Neba koja postoje u nižem stepenu, podržavaju ona višega stepena; ovde, stoga, to što će Gospod učiniti one koji istraju stubom u svom hramu, označeno je da će biti u nižem nebu. Oni koji su u veri od ljubavi prema bližnjem, oni su u nižem nebu, koje se naziva duhovnim nebom; dok su oni koji su u ljubavi prema Gospodu, u višem nebu, koje se naziva nebeskim nebom, a ovo je podržavano od nižeg neba ili duhovnog neba. (Kako stoje ove stvari, može se jasnije videti, iz onoga što je pokazano u tri članka, i delu, *Nebo i Pakao*, to jest, u članku gde se pokazuje da je Gospodovo Božansko u nebu ljubav prema Njemu i ljubav prema bližnjem, br. 13-19; u drugom gde je pokazano da se nebo deli u dva carstva, nebesko i duhovno, br. 20-28; i u trećem /članku/, gde je pokazano da postoje tri neba, br. 29-40), Stubovi se pominju na raznim mestima u Reči, i njima se označavaju istine nižega stepena, jer one podržavaju one višega stepena. Da su prethodne označene u Reči stubovima, očito je iz sledećih odlomaka. Kod Jeremije:

Jer, evo, ja te postavljam kao tvrd grad i kao stub gvozden, i kao zidove mjedene svoj ovoj zemlji, naprotiv carevima Judinijem i knezovima njegovijem i sveštenicima njegovijem i narodu zemaljskom. Oni će udariti na te, ali te neće nadvladati, jer sam ja s tobom, veli Gospod, da te izbavljam (I, 18,19).

Ovo je rečeno proroku, jer se svim prorocima označavaju doktrine Božanske istine; i pošto se ovde govori o crkvi u kojoj su Božanske istine falsifikovane, stoga se kaže: *Evo te postavjam kao tvrd grad i kao stub gvozden i kao zidove mjedene svoj ovoj zemlji.*

Tvrđim gradom se označavaju doktrine istine; stubom od gvožđa, istina koja podržava; zidovima od mjedi, dobro koje brani; a zemljom, crkva. Isto tako, kaže se: *Protivu careva Judinijem, protivu kneževa, protivu sveštenika, i naroda zemaljskog; carevima Judinijem, i kneževima, označavaju se falsifikovane istine;*

sveštenicima, dobra preljubočinjena; a narodom zemaljskim, obmane uopšte; o kojima se nagoveštava da će se boriti protivu istina, ali da neće nadvladati.

Kod istoga:

Podigni znake, nanasi gomile kamenja, zapamti put kojim si išla; vrati se, djevojko Izrailjeva, vrati se u gradove svoje (XXXI, 21).

Ovde se govori o obnovi crkve. Djevojka Izrailjeva označava crkvu; podignuti znakove, i naneti kamenje, označava poučavanje u stvarima koje su temeljne u crkvi, koje se nazivaju stubovima jer podržavaju; okrenuti srce da ide tesnim putem označava osećanje istine, koje vodi u život. Kod Davida:

Ja sudim pravo onima koji su malaksali u zemlji, i svim stanovnicima njezinim. Učiniću ih stubovima njezinim (Psalam LXXV, 2,3).

Ovde se malaksalima u zemlji označavaju oni koji su u crkvi, ali nisu u istinama, iako ih žele. Učiniti ih stubovima zemlje označava podržati crkvu istinama na kojima je zasnovana. Kod Jova:

On kreće zemlju s mjesta njezina da joj se stubovi drmaju (IX, 6).

Zemljom se ovde označava crkva, a stubovima istine koje je podupiru. Da se stubom u trijemu šatora, koji se pominje u Izlasku XXVII, 10-12,14-17,

označavaju niže istine koje podržavaju više, može se videti u Nebeskim Tajnama, u objašnjenju toga poglavlja i tih stihova. Slične su stvari označene

stubovim u domu šumskom u Livanu, koji je sazidao Solomon, a što se pominje u 1. knjizi o Carevima VII, 2,6.

Takvo je značenja dva stuba koj je podigao Solomon u tremu hrama, koja se opisuju u prvoj knjizi o Carevima:

On sali dva stuba od mjedi, jedan stub bješe od osamaest lakata u visinu a unaokolo od dvanaest lakata; tako bješe i drugi stub. I načini dva oglavlja da se metnu ozgo na stubove, salivena od mjedi. Tako načini na stubove dva reda šipaka na jednu pletenicu unaokolo da pokrivaju oglavlje i postavi te stubove u tremu crkvenom, i postavivši desni stub nazva ga Jahin, potom postavi lijevi stub koji nazva Voaz (VII, 15-22).

Zato što je hram označavao nebo, kao što će ubrzo biti pokazano, stoga su sve stvari u hramu označavale sve stvari u nebu, a to su sve stvari Božanske istine; jer, kao što je gore rečeno, nebo je nebo zbog Božanske istine koja proističe od Gospoda; njegov trem označava stvari poslednjeg neba, pošto ove podupiru dva viša neba, pa su stoga dva stuba bila postavljena u trem.

220. A sada će biti objašnjeno šta je u Reči označeno hramom. Hramom, u najvišem smislu, označava se Gospodovo Božansko Ljudsko, a u relativnom smislu, nebo; a zato što je označavao nebo, tako isto označena je crkva, jer je crkva Gospodovo nebo na zemlji. A pošto je tako hram označavao nebo i crkvu, to je označavao i Božansku istinu koja proizilazi od Gospoda: razlog je to, što ovi sačinjavaju nebo i crkvu; jer oni koji primaju Božansku istinu u duši i u srcu, to jest, u veri i ljubavi, sačinjavaju nebo i crkvu. Pošto je takvo značenje hrama, stoga se kaže , *hram Boga moga*; a mojim Bogom se, kada to kaže Gospod, misli na nebo, i na Božansku istinu u njemu, a koja je isto tako Gospod u nebu. Gospod je iznad neba, i pokazuje se njegovim stanovnicima kao Sunce, a od Gospoda kao Sunca proizlazi toplina i svetlost; toplina koja je u svojoj suštini Božansko dobro, i svetlost koja je u suštini Božanska istina; jedno i drugo sačinjavaju nebo uopšte i posebno. Božanska istina je ono što je označeno Bogom, i to je zato što se u Reči Staroga Zavjeta Gospod naziva Jehovom i Bogom, Jehovom, gde se govori o Božanskom dobru, a Bogom gde se govori o Božanskoj istini. To je i razlog da se anđeli nazivaju bogovima, i da se Bog na jevrejskom jeziku nalazi u množini, Elohim. Iz ovih se razmatranja vidi šta je ovde označeno hramom Boga moga.

(Da se Gospod naziva Jehovom tamo gde se govori o Božanskom dobru, a Bogom gde se govori o Božanskoj istini, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 709,732,2586,4402,7010,9167. Da se naziva Jehovom zbog Bića (*esse*), stoga zbog suštine, a Bogom zbog Manifestacije, pa stoga zbog egzistencije, br. 300,3910,6905; da je Božansko kao Biće (*esse*) i Božansko dobro, i da je Božansko kao Manifestacija Božanska istina, br. 3061,6280,6905,10579; i uopšte da je dobro biće (*esse*), a istina da je manifestacija (*existere*) , br. 5002. Da se anđeli nazivaju bogovima zbog primanja Božanske istine od Gospoda, br. 4295,402,7268,8192. Da je Božansko Gospodovo u nebesima Božanska istina sjedinjena sa Božanskim dobrom, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 13,133,139,140; da je svetlost u nebu u svojoj suštini Božanska istina, a toplina tamo da je Božansko dobro, i jedno i drugo od Gospoda, može se videti u istome delu, br. 126-140,275.) Da hram u

Reči označava Gospodovo Božansko Ljudsko, a u relativnom smislu, nebo i crkvu, stoga i Božansku istinu, vidi se iz sledećih odlomaka. Kod Jovana:

A Jevreji mu rekoše: kakav nam znak daješ da to možeš učiniti? Isus odgovori i reče: razvalite ovaj hram (crkvu), i za tri dana ću je podignuti. A Jevreji rekoše: četrdeset i šest godina građen je hram ovaj, a ti da je za tri dana podigneš? A on govoraše za hram svoga tijela (II, 18-21).

Hram označava Gospodovo Božansko Ljudsko, to se jasno izjavljuje; jer razaranje hrama i ponovno zidanje označavalo je Njegovu smrt, sahranu, i uskrsnuće. Kod Malahije:

Evo, ja ću poslati anđela svojega, koji će pripremiti put preda mnom, i iznenada će doći u hram svoj Jehova, kojega vi tražite, anđeo zavjetni, kojega vi želite (III, 1).

I ovde se hramom označava Gospodovo Božansko Ljudsko; jer se govori o Gospodovom dolasku, stoga dolazak u hram označava uzimanje Ljudskog. Ponovo, u Apokalipsi:

Ne vidjeh hrama u novom Jerusalimu, jer je u njemu hram Gospod Bog svedržitelj, i Jagnje (XXI, 22).

Ovde se govori o novom nebu i o novoj zemlji, kada budu u unutrašnjim stvarima, a ne u spoljašnjim; otuda se kaže da ne vidi hrama, nego Gospoda Boga Svedržitelja i Jagnje. Gospod Bog Svedržitelj, i Jagnje je Njegovo Božansko Ljudsko; otuda je jasno i to, da je Njegovo Božansko Ljudsko u nebesima označeno hramom. Ponovo, kod Isaije:

Vidjeh Gospoda gdje sjedi na prijestolu visoku i uzdignutu, i skut mu ispunjavaše hram (VI, 1).

Prestolom na kojemu je Gospod viđen kako sedi, označen je Gospod kao Božanska istina u najvišim nebesima; a njegovim skutima označava se Njegova Božanska istina u crkvi. (Da skut, kada se govori o Gospodu, označavaju Njegovu Božansku istinu u posledjim stvarima, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 9917. Da se zavesom u hramu, koji je bio raskinut po pola od vrha do dna, kad je Gospod izdahnuo (Mat. XXVII, 51; Marko XV, 8; Luka XXIII, 4) označava se sjedinjenje Gospodovog Božanskog Ljudskog sa Božanskim samim, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 9670). Da se hramom označava Gospodovo Božansko Ljudsko, a u isto vreme nebo i crkva, vidi se u sledećim odlomcima. Kod Davida:

Poklanjam se pred svetim hramom tvojim, i slavim ime tvoje (CXXXVIII, 2.)

Kod Jone:

Jer si me bacio u dubine, u srce moru, i voda me opteče; ali i izvadi život moj iz jame, Gospode Bože moj! (II, 4,).

Kod Avakuma:

Jehova je u hramu svetosti svoje (II, 20).

Kod Mateja:

Teško vama, slijepi vođe ,koji kažete: Ko se zakune hramom, nije ništa; a ko se zakune zlatom u hramu, kriv je ! Vi ljudi i slijepi: šta je veće, zlato, ili hram koji posveti zlato? (XXIII, 16,17).

Kod Jovana:

I Isus reče onima koji prodavahu u hramu: nosite to odavde, i ne činite od doma oca mojega doma trgovačkoga. A učenici se opomenuše da u pismu stoji: revnost za kuću moju izjede me (II, 16,17.)

Pored onih koji su gore navedeni, ima mnogo odlomaka u Reči gde se pominje hram, koje želim da navedem, kako bi se znalo da se time označavaju nebo i crkva, kao i Božanska istina koja proizlazi od Goospoda, da se ne bi um utrdivao u ideji da se time označava samo hram, a ne nešto svetije; jer je svetost hrama posledica toga što on predstavlja ono što je sveto.

Da hram označava ono što je sveto, jasno je iz ovih odlomaka. Kod Davida:

Nazvah Jehovu, i povikah Bogu svojemu; i on ču glas moj u hramu svome (Psalam XVIII, 6).

Ponovo:

Jer je bolje jedan dan u dvorima tvojim od hiljade. Volim biti na vratima doma Boga mojega nego u šatorima bezbožničkim (LXXXIV, 10).

Ponovo:

Pravednik se zeleni kao finik (kao palmino drvo); kao kedar na Livanu uzvisuje se. Koji je zasađen u domu Jehovinom, zeleni se u dvorima Boga našega (Psalam XCII, 12,13).

Ponovo:

Za jedno samo molim Jehovu, samo to ištem, da živim u domu Jehovinom sve dane života mojega. Gledam krasotu Jehovinu, i ranim u hram njegov (Psalam XXVII, 4).

Kod Jovana:

Isus reče: U domu oca mojega mnogi su stanovi (XIV, 2).

Da su nebo i crkva označeni u ovim odlomcima domom Jehovinim i Očevim, jasno je, Crkva je označena i u sledećim odlomcima. Kod Isaije:

Dom naše svetinje i naše krasote, u kom te slaviše oci naši, izgorje ognjem (LXIV, 11).

Kod Jeremije:

Ostavio sam dom svoj, i napustio našljedsvo svoje (XII, 7).

Kod Ageja:

I potrešću sve narode, i doći će izbrani iz svijeh naroda, i napunići ovaj dom slave. Slava ovoga doma pošljednjega biće veća od onoga prvoga (II, 7-9).

Kod Isaije:

Kazaće Jerusalmu: sazidaćeš se; I hramu: osnovaćeš se (XLIV, 28).

Ovde je predmet o kome se govori Gospodov dolazak, i Nova Crkva koja će se osnovati. Kod Zaharije:

Kad se osnova dom Jehove nad vojskaama, da se sazida hram (VIII, 9).

Slično kod Danila:

Napiv se vina Valtasar zapovijedi da se donesu sudovi zlatni i srebreni, koje bješe odnio Navukodonosor, otac njegov iz hrama Jerusalimskog, da iz njih piju car i knezovi mu, i žene njegove inoče. Pijahu vino i hvaljahu bogove zlatne i srebrne i mjedene i drvene i kamene. I pismo se pojavi na zidu (V, 2-4).

Zlatnim i srebrenim posudama koje su uzete bile iz Jerusalimskog, označavaju se dobra i istine crkve; njihovim pijenjem iz njih, i hvaljenjem zlatnih, srebrenih, mjedenih, i drvenih i kamenih bogova, označava se njihovo profanisanje /dobar i istina/, o kojemu je bilo napisan na zidu, kada se car pretvorio u zver.

Kod Mateje:

Učenici dođoše k njemu da mu pokažu građevinu crkvenu. A Isus im reče: Ne vidite li sve ovo? Zaista vam kažem: neće ostati kamena na kamenu koji se neće razmetnuti (XXI, 1,2; Marko XIII, 1,2 Luka XXI, 5,6,7).

Da neće ostati od hrama kamena na kamenu koji se neće razmetnuti, označava potpuno razaranje i pustošenje crkve; jer kamen označava istinu crkve; pa iz toga sledi da se kod Jevanđelista u sledećim poglavljima govori o uzastopnom pustošenju crkve. U Apokalipsi:

I dade mi se trska kao palica govoreći: ustani i izmjeri hram Božiji i oltar, i one što se klanjaju u njoj (XI, 1).

Hramom se ovde označava crkva, a njenim merenjem, označava se ispitivanje kakva je. Značenje novoga hrama i njegovih mera, pomenutih kod Jezekilja, slično je (XL -XLVII). Da se hramom označava Božanska istina koja proizilazi od Gospoda, vidi se iz sledećih odlomaka kod Jezekilja:

I slava Jehovina podiže se s heruvima na prag od doma, i napuni se dom oblaka, i trijem se napuni svetlosti slave Jehovine (X, 4).

Domom se ovde označava nebo i crkva, a oblakom i slavom, Božanska istina. (Da oblak označava Božansku istinu, može se videti gore, br. 36; i da slava označava isto, br. 33). Kod Miheja:

I ići će mnogi narodi govoreći: hodite, da idemo na goru Jehovinu i u dom Boga Jakovljeva, i učiće nas svojijem putovima, i hodićemo njegovijem stazama; jer će iz Siona izići zakon i riječ Jehovina iz Jerusalima (IV, 2).

Gora Jehovina i dom Božiji označavaju crkvu, a slično i Sion i Jerusalim; biti naučen Njegovim putovima, i ići Njegovim stazama, to je biti poučavan u Božanskim istinama; stoga se kaže,

Iz Siona iziće zakon i riječ Jehovina iz Jerusalima.

Kod Isaije:

Glas mnoštva iz grada, i glas Jehovim iz hrama (LXVI, 17).

I ovde glas označava Božansku istinu.

Gradom se označava doktrina istine, hramom, crkva, a glasom Jehovinim iz hrama, Božanska istina. U Apokalipsi:

I iziđe glas iz crkve nebeske od prijestola govoreći: svrši se (XVI,17).

I ovdje glas označava Božansku istinu. Ponovo:

I otvori se hram Božiji na nebu, i pokaza se ćivot (kovčeg) zavjeta njegova u hramu njegovom: I biše sjevanja munja, i glasovi, i gromovi, i tresenje zemlje, i grad veliki (XI, 19).

Munjama, glasovima, i gromovima u Reči označavaju se Božanske istine iz neba (vidi *Nebeske Tajne*, br. 7573, 8914. I opet:

I poslije ovoga vidjeh, otvori se hram kovčega svjedočanstva u nebu. I iziđoše sedam anđela iz hrama, koji imahu sedam zala, i napuni se hram dima od slave Božije i od sile njegove (XV, 5, 6, 8).

Za sedam se anđela kaže da izlaze iz hrama u nebu, jer se sa sedam anđela označavaju Božanske istine, kao što se može videti gore (br. 130-200). Šta je označeno dimom od slave Božije, videće se u objašnjenju tih reči na sledećim stranicama. Osim toga, mora se znati da se hramom koji je sazidao Solomon, isto tako i domom šumskim u Livanu, i svakom pojedimom stvari u njima, kao što je zabeleženo u prvoj knjizi o Carevima (VI i VII), označavaju nebeske i duhovne stvari koje pripadaju nebu i crkvi.

221. *I više neće izići napolje.* Da ovo označava da će tamo biti u večnosti, vidi se iz značenja *više ne izići*, kada se govori o nebu i o Božanskoj istini tamo (koja je označena hramom Božijim), a što znači da će ostati tamo zauvek.

222. *I napisaću na njemu ime Boga svojega.* Da ovo označava koliko je u skladu sa Božanskom istinom koja je usađena u život, vidi se iz značenja napisati na nekome, kada se kaže da to čini Gospod, što označava usaditi u život, o čemu ćemo govoriti ubrzo, a isto tako iz značenja imena, što označava kvalitet njihovog stanja (o čemu vidi gore, br. 148); i iz značenja *od Boga*, što označava Božansku istinu koja proizilazi od Gospoda u nebu, pa je tako i Gospod u nebu (vidi br. 220); jer Gospod je iznad neba, jer se pokazuje onima koji su u nebu kao Sunce (kao što se može videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 116-125). Božansko proizlazeće od Sunca

neba, koje se naziva Božanskom istinom, je ono što se u Reči označava Bogom; otuda to da se anđeli nazivaju bogovima, i da je izraz Bog, u jevrejskom jeziku, Elohim, u množini. Iz ovih se razmatranja jasno vidi zašto Gospod ovde kaže, *ime Boga moga* (br. 219), i u onome što sledi, *napisaću na njemu ime grada Boga moga, novoga Jerusalima, koji silazi iz neba od Boga* (br. 223).

Razlog da pisanje na neke označava usađivanje u život je to, što pisati znači staviti nešto na papir iz sećanja, iz misli i uma, da bi se sačuvalo; stoga, u duhovnom smislu, to označava ostati u čovekovom životu, jer je upisano i usađeno u njemu. Tako se prirodni smisao ovoga izraza okrenuo u duhovni smisao; jer prirodno je pisati na papiru ili u knjizi, a duhovo je upisati u život, što se radi onda kada se to usađuje u veru i ljubav; jer ljubav i vera sačinjavaju duhovni život čoveka.

Zato što napisati označava usaditi u život, stoga se kaže za Jehovu, ili Gospoda, da On piše, i da je napisao knjigu, čime se označava ono što je upisano od Gospoda u čovekovom duhu, to jest, u srcu i duši, ili, što je isto, u njegovoj ljubavi i veri. Kao kod Davida:

Ni jedna kost moja nije bila tebi sakrivena, iako sam sazdan tajno. Zametak moj vidješe oči tvoje, u knjizi je tvojoj sve to zapisano, i dani zabilježeni, kad ih još nije bilo ni jednoga (Psalam CXXXIX, 15,16).

Ponovo:

Neka se izbrišu iz knjige živijeh, s pravednicima neka ne budu zapisani (Psalam LXIX, 28).

Kod Danila:

Svi će se izbaviti koji budu upisani u knjizi (XII, 1).

Kod Mojsija:

Izbriši me iz knjige svoje, koju si napisao. A Jehova reče Mojsiju: ko mi je zgriješio, onoga ću izbrisati iz knjige svoje (Izlazak XXXII, 32,33).

U Apokalipsi:

I vidjeh u desnici onoga što sjeđaše na prijestolu knjigu napisanu iznutra i spolja, zapečaćenu sa sedam pečata (V, 1)

Ponovo:

I pokloniše se svi koji žive na zemlji, kojima imena nijesu zapisana u životnoj knjizi Jagnjetovoj, koje je zaklano od postanja svijeta (XIII, 8; XVII, 8).

I opet:

I vidje gdje se knjige otvoriše. I druga se knjiga otvori, koja je knjiga života; i sud primiše mrtvaci kao što je napisano u knjigama, po djelima svojim, i ko se ne nađe upisan u knjizi života, bačen bi u jezero ognjeno (XX, 12,13,15).

I opet:

I nijedan neće ući u Novi Jerusalim osim koji je upisan u Jagnjetovu knjigu života (XXI, 27).

Iz ovoga ne treba razumeti da su osobe upisane u knjizi života, nego da su sve stvari vere i ljubavi upisane u čovekovom duhu (kao što se vidi iz onoga što je rečeno o ovome predmetu u delu, *Nebo i Pakao*, br. 41-469). Da pisati, u Reči, označava upisati i usaditi u život, vidi se isto tako iz drugih odlomaka gde se to pominje; kao kod Jeremije:

Staviću zakon moj u njih, i napisaću ga na srcima njihovim (XXXI, 33).

Staviti zakon u njih, označava Božansku istinu u njih, označava iznutra u čoveka (kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 7074,2940,2973); a napisati na njihovim srcima, to je utisnuti na njihovu ljubav, jer srce označava ljubav (vidi *Nebeske Tajne*, br. 7542,9050,10336).

Kod Jezekilja:

I prorok vidje savijenu knjigu. I razvi se preda mnom, i bješe ispisana iznutra i spolja. I bješe u njoj upisan plač i naricanje i jauk (II, 9, 10; III, 1-3).

Savijena knjiga napisana iznutra i izvana označava stanje crkve u to vreme, stoga kvalitet života onih koji su pripadali crkvi; stoga savijena knjiga, koja se ovde pominje, slična je onoj knjizi života pomenutoj gore; i pošto je njihov život bio lišen dobara ljubavi i istina vere, kaže se, da je *U njoj upisan plač i naricanje i jauk.*

Zakonom koji je bio napisan na kamenim pločama prstom Božijim (Izlazak XXXI, 18; Zak, Ponov. IV, 13; IX, 10)

bilo je označeno da zakon mora da bude uveden (utisnut) u život (*Nebeske Tajne*, br. 9416); zakonom se, u uskom smislu, označavaju zapovesti Dekaloga, ali u širem smislu, cela Reč (vidi *Nebeske Tajne*, br. 6752,7463). Kamenom se označava

istina, a tamo označava Božansku istinu (vidi *Nebeske Tajne*, br. 643,1298,72,6426,8609,10376). Isto je označeno

riječima zakona napisanog na dvanaest kamenova izvađenih iz Jordana (Zak. Ponov. XXVII, 2-4,8; Jošua IV, 3 i sledeći stihovi).

Kod Jezekilja:

Sine čovječiji, uzmi jedno drvo, i napiši na njemu: Judi i svima sinovima Izraljevim, drugovima njegovijem. Pa onda uzmi drugo drvo, i na njemu napiši: Josifu drvo Jefremovo i svega doma Izrailjeva, drugova njegovijeh. I sastavi ih jedno s drugim da budu kao jedna palica u mojoj ruci (XXXVII, 16,17).

Šta ove stvari označavaju niko ne može da zna ukoliko ne zna šta je predstavljeno Judom, a šta Jefremom, a šta Josifom. Judom je predstavljeno nebesko carstvo Gospodovo, a Josifom, njegovo duhovno carstvo; pisanjem njima da drvenim palicama, označava se stanje ljubavi, a otuda život jednog i drugog carstva. Njihova se povezanost u jedno nebo označava njihovim spajanjem u jedan komad, koji može da bude u mojoj ruci /u ruci proroka, odnosno Gospoda/. Značenje je slično značenju Gospodovih reči,

I druge ovce imam koje nisu od ovoga sada; i njih moram dovesti; da bude jedno stado i jedan pastir (Jovan X, 16).

Razlog da je pisano na drvetu je to, što drvo označava dobro, i ono je to što povezuje. (I ove će stvari biti jasnije iz onoga što je pokazano u *Nebeskim Tajnama*, da Gospodovo carstvo pre njegovog dolaska nije bilo kao posle njegovog dolaska, br. 6372,8054; da su duhovni posebno bili izbavljeni Gospodovim dolaskom u svijet, i da su se tada povezali s onima koji su bili u Njegovom nebeskom carstvu u jedno nebo, br. 2661, 2716, 2833, 3969, 6854, 7035, 7091, 7828, 9684. Da postoje dva carstva, nebesko i duhovno, i tri neba, i da su ona povezana u jedno nebo, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 20-28, i 29-40. Da se Judom, u reprezentativnom smislu, označava Gospodovo nebesko carstvo, *Nebeske Tajne*, br. 3654,381,5583,6363; da se Josifom označava Gospodovo duhovno carstvo, br. 3969,3971,6417; da se Jefremom označava intelektualno duhovne crkve, br. 3969,5354,6222,6238,6296; da se drvetom označava dobro ljubavi, br. 643,3720,8354.)

Kod Isaije:

Ovaj će reći: ja sam Jehovin; a onaj će se zvati po imenu Jakovljevu, a drugi će se pisati svojom rukom da je Jehovin, i prezivaće se imenom Izrailjevim (XLIV, 5).

Ove se stvari kažu o Gospodu i Njegovom Božanskom Ljudskom; a Jakovom i Izrailjem, gde se govori o Gospodu, označava se Njegovo Ljudsko; a da je bilo Jehova, označeno je rečima: *Ja sam Jehovin*, kao i pisanjem svojom vlastitom rukom *Jehovin*. (Da se, u najvišem smislu, Izrailjem i Judom označava Gospod, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 4286,4570,6424.)

Kod Jeremije:

O Jehova, nado Izrailjeva; svi koji te ostavljaju neka se posrame; koji odstupaju od mene, neka se zapišu na zemlji, jer ostaviše izvor žive vode. Iscijeli me, o Jehova, i biću izbaavljen! (XVII, 13,14).

Zapisati se na zemlji, je biti osuđen zbog stanja života, jer se zemljom označava ono što je osuđeno (vidi, *Nebeske Tajne*, 2327,7418,8306). Otuda se vidi šta je označeno Gospodovim pisanjem prstom po zemlji, kao što je zabeleženo kod Jovana:

A književnici i fariseji dovedoše k njemu ženu uhvaćenu u preljubi, i postaviše je na srijedu. I rekoše mu: učitelju, ova je žena uhvaćena sad u preljubi; a Mojsije nam u zakonu zapovijedi da takove kamenom ubijamo; šta ti kažeš? Ovo pak rekoše kušajući ga da bi ga imali za što okriviti. A Isus, saže se dolje i pisaše prstom po zemlji (ne gledajući na njih). A kad ga jednako pitahu, ispravi se i reče im: koji je među vama bez grijeha, neka najprije baci kamen na nju. Pa se opt saže i pisaše po zemlji. A kad oni to čuše, pokarani budući od svoje savjesti, izlažahu jedan za drugim počevši od starješina do pošljednjeg; i osta Isus sam i žena stojeći po sredini. A kad se Isus ispravi, a ne vidjevši ni jednoga do ženu samu, reče: gdje su oni koji te tužahu? Ni jedan te ne osudi? A ona reče: ni jedan, Gospode! A Isus reče: ni ja te ne osuđujem; Iđi, i odsele ne griješi (VIII, 3-11).

Gospodovim pisanjem po zemlji, označava se i ono što je označeno gore kod Jeremije, gde se kaže, Koji odstupaju od mene, neka se zapišu na zemlji, naime, da su i oni podjednako osuđeni zbog preljuba; stoga Isus kaže: Onaj koji je među vama bez grijeha, neka baci prvi kamen na nju.

To što je Gospod dva puta pisao po zemlji u hramu, označava, u duhovno msmislu, njihovu osudu zbog preljuba. Jer su Književnici i Fariseji bili oni koji su preljubočinili dobra i falsifikovali istine Riječi, stoga i crkve; a preljube, u duhovnom smislu, su

preljubočinjenja dobra i falsifikovanja istine (kao što se može videti gore, br. 141,161); stoga je On taj narod nazvao preljubočinskim giješnim pokoljenjem (Marko VIII, 38).

223. *I napisaću na njemu ime grada Boga svojega, i ime Novoga Jerusalima, koji silazi s neba od Boga mojega, i ime moje novo.* Da ovo označava doktrinu Nove Crkve u nebesima, vidi se iz značenja grada Božijega, što je doktrina Božanske istine (o kojoj će se govoriti ubrzo); i iz značenja Novoga Jerusalima, što je crkva u pogledu doktrine (o čemu vidi malo delo, *Novi Jerusalem*, br. 6); i iz značenja *koji silazi iz neba od moga Boga*, što označava da je iz neba od Božanske istine tamo, (Da se Bogom u Reči označava Božanska istina, može se videti gore, br. 220, 222.) A pošto je Božanska istina, koja je u nebu, i koja od tamo slazi, od Gospoda samog, stoga je Gospod naziva Svojim Bogom. Da se gradom Boga mojega označava doktrina Božanske istine, može da izgleda, u početku, kao nešto preterano, jer izgleda teško za um da misli o doktrini kada se pomene grad, i o crkvi kad se pomene zemlja; ali samo se to označava, u duhovnom smislu, gradovima u Reči; razlog je to što je ideja grada samo prirodna, a ideja doktrine kao grada je duhovna. Zato što su anđeli duhovni, njihova ideja o gradu je ista kao i ideja onih koji su u gradu u pogledu svoje doktrine, pošto oni nemaju ideje o zemlji jednog naroda osim kao o crkvi, i o tamošnjoj religiji. Razlog je to što se društva, koja su u nebu, dele, većinom, kao u gradovima, i one se sve razlikuju jedne od drugih u pogledu primanja Božanske istine u dobro; otuda i to, da anđeli nemaju ideje o doktrini istine kad se pomene grad. (Da se nebesa dele u društva prema razlikama dobra ljubavi i vere, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 41-50; i da su njihove nastambe poredane kao u gradovima, br. 184 u istome delu). Da se gradovima u Reči označavaju doktrine, vidi se iz mnogih odlomaka, od kojih ćemo navesti samo sledeće, kao potvrdu. Kod Jeremije:

Jer, evo te postavljam danas ka tvrd grad protivu svoj zemlji (I, 18).

Ove se stvari kažu proroku, jer se prorokom u Reči označava onaj koji uči istinu a u apstraktnom, označava se doktrina istine, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 2534,7268) . Opet:

Slavni će se vijenac vaš skinuti s vaše glave. Gradovi južni zatvoriće se (XIII, 18,19).

Predmet o kome se ovde govori je falsifikovanje istine; a vencem (krunom) slavnim koji se skida, označava se da će nestati inteligencija; a gradovima južnim koji se zatvaraju, označava se da će sve istine doktrine, koje su inače u svetlosti, biti u zamračenju. (Da se vencem ili krunom označava inteligencija i mudrost,

može se videti gore, br. 126,218; a da se jugom označava stanje svetlosti, vidi delo, *Nebo i Pakao*, br. 148,149,151). Kod Isaije:

Učinio si čudesa. Jer si od grada načinio gomilu, i od tvrdoga grada zidine; od grada dvor za strance; do vijeka se neće sagraditi. Zato će te slaviti narod silan, grad strašnijeh naroda bojaće te se (XXV, 1-3).

Pustošenje prethodne crkve i ustanovljenje nove je predmet o kome se ovde govori; pustošenje crkve u pogledu doktrine, označava se pretvaranjem grada u gomilu, i tvrdoga grada u ruševinu, a od grada dvorac za strance, a ustanovljenje jedne nove crkve u pogledu doktrine, označen je sa, *silan će te narod slaviti, i grad strašnijeh naroda bojaće te se.*

Tada će se pjevati ona pjesma u zemlji Judinoj: imamo tvrd grad; zidovi su i opkop spasenje. Otvorite vrata da uđe narod pravedni, koji drži vjeru (XXVI,1,2).

Ovde se tvrdim gradom označava doktrina prave istine, koju lažne ne mogu da razore; zidovi i opkopi označavaju istine za odbranu; vrata, primanje (vidi gore, br. 208). Pravedni narod koji drži veru, označava one koji su u dobru, a otuda u istinama.

Ponovo:

Kako pade s neba, kćeri zorina, kako se obori na zemlju koji si gazio narode? Koji je vaseljenu obraćao u pustinju i gradove njezine raskopavao? Pripravite pokolj sinovima njegovijem za nezakonje otaca njihovijeh da se ne podignu i ne naslijede zemlje i ne napune vaseljenu gradovima (XIV, 12,17,21).

Ovde se Luciferom označava Vavilon, gde su sve istine doktrine ili falsifikovane ili uništene. Vaseljenom, koja je pretvorena u pustinju, i gradovima koji su razoreni, označava se crkva i njene doktrinarne stvari. Pripraviti pokolj sinovima njegovijem da više ne ustanu, označava da će njegove obmane biti razorene. To što neće posedovati zemlje, i neće napuniti lice sveta gradovima, označava se da će biti sprečeni da ustanove takvu crkvu i takvu doktrinu. U Apokalipsi:

I grad veliki razdijeli se u tri dijela, i gradovi naroda (gradovi neznabožački) padoše (XVI, 19).

U ovome se odlomku govori o Vavilonu; njegove lažne doktrine označene su gradom podjeljenim u tri dela, a njihova zla gradovima neznabožačkim (gradovima naroda) za koje se kaže da će pasti. Kod Davida:

Otkupljeni od Jehove lutahu po pustinji gdje se ne živi, puta gradu naseljenome ne nađoše. Bjehu gladni i žedni, i duša njihova iznemogaše u njima (Psalam CVII,2,4,5,7).

Lutati pustinjom i usamljeni putem, označava da nisu imali poznavanja istine i dobra. Da nisu mogli naći nastanjenoga grada, označava da nije bilo doktrine istine po kojoj bi živeli. Gladni i žedni su oni koji imaju želju da upoznaju šta je dobro i istina. Voditi ih pravim putem, kako bi našli nastanjen grad, označava videti u pravu istinu i doktrinu života.

Kod Isaije:

A ja rekoh: dokle, Gospode? A on reče: dokle ne opuste gradovi da budu bez stanovnika i kuće da budu bez ljudi, i zemlja sasvijem ne opusti (VI, 11).

Ovde se govori o potpunom pustošenju crkve; gradovi označavaju istine doktrine; kuće, njihova dobra; a zemlja, crkvu. Ponovo:

Sasvijem će se isprazniti zemlja, i sasvijem će se oplijeniti. Tužiće zemlja i opasti; iznemoćiće glavari naroda zemaljskoga. Jer se zemlja oskrvni pod stanovnicima njezinim, prestupiše zakone, izmijeniše uredbe, raskidoše zavjet vječni. Raziće se pusti grad, zatvorene će biti sve kuće da niko ne ulazi. Tužnjava će biti po ulicama radi vina, proćiće svako veselje, otićiće radost zemaljska. Pustoš će ostati u gradu, i vrata će se razvaliti (XXIV, 3-5, 10-12.)

I ovde se govori o pustošenju crkve; jer se zemljom, za koju se kaže da je opustela, opljenjena i tužna, označava crkva. Gradom se označava istina doktrine, a kućom, njeno dobro. Vinom, zbog kojega je tužnjava na ulicama, označava se falsifikovana istina doktrine, u vezi s kojom postoji borba i gnev. Kod Sofonije:

Istrijebih narode, kule se razoriše, ulice im opustih, te niko ne prolazi; gradovi im se raskopaše (III, 6).

Narodi (Neznabošci) označavaju one koji su zli; ulice označavaju istine, a gradovi doktrine. Kod Jeremije:

Izlazi lav iz česte svoje, i koji zatire narode krenuvši ide s mjesta svojega, da obrati zemlju tvoju u pustoš, gradovi tvoji da se raskopaju. Pogledah, i gle, Karmil je pustinja i svi gradovi njegovi oboreni od Jehove. Zato će tužiti zemlja, i nebo će gore potamnjeti. Od konjanika i strijelaca pobjeći će svi gradovi; svi će gradovi biti ostavljeni i niko u njima neće živjeti (IV, 7,26,28,29).

Lavom koji izlazi iz svoje česte /iz žbuna/ označava se obmana koja potiče od zla; zemlja označava crkvu, a gradovi istine doktrine. Karmilom se označava duhovna crkva. Glasom konjika i strijelaca, zbog kojih će celi grad da pobegne, označava se mudrovanje i borba od obmana:

Ponovo:

I doći će zatirač u svaki grad, neće se sačuvati ni jedan grad; dolina će propasti i ravnica će se opustošiti (XLVIII, 8).

I ovim se rečima opisuje potpuno pustošenje crkve, sve dok ništa ne ostane od istine doktrine. Ponovo:

Evo, voda dolazi sa sjevera, i biće kao potok koji se razlijeva, i potopiće zemlju i što je u njoj, grad i one koji žive u njemu (XLVII, 2).

I ovde se vodom koja dolazi označava pustošenje.

Ponovo:

Ako držite subotu, tada će ulaziti na vrata grada ovoga carevi i knezovi, i stajaće grad ovaj do veka (XVII, 24,25).

Držati sabat (subotu), u unutrašnjem smislu, označava sveto priznavanje Gospodovog Božanskog Ljudskog i njegovu povezanost s nebom i crkvom. Carevima i knežema koji ulaze na vrta grada, označavaju se istine crkve; njihovo jahanje na konjima i kolima označava se da će oni biti u istinama doktrine i u inteligenciji; grad, koji je Jerusalim, je crkva u pogledu doktrine; takav je duhovni smisao ovih reči: takav je u nebu. Ponovo, kod Zaharije:

Ovako veli Jehova: vratih se u Sion, i naselih se usred Jerusalima, i Jerusalim će se zvati grad istiniti, i ulice će gradske biti pune djetića i djevojaka, koji će se igrati po ulicama njegovim (VIII, 3,5).

Sionom se u ovom odlomku ne označava Sion, ni Jerusalimom Jerusalim, nego se Sionom označava ta crkva u pogledu doktrine istine; to je zato što se naziva gradom istinitim. Ulicama grada označavaju se istine doktrine; momcima i devojkama koji se igraju na ulicama, označavaju se osećanja istine i dobra. (Da se Sionom označava nebeska crkva, može se videti, Nebeske tajne, br. 2362,905; da se Jerusalimom označava crkva u pogledu doktrine, br. 402,3654,9166, i u malom delu, *Novi Jerusalim*, br. 6. Da se ulicama označavaju istine doktrine, br. 2336; da se momcima i devojkama označavaju osećenja istine i dobra u kojima je nevinost,

br. 3067,3110,3179,5236,6742; da igrati se označava ono što pripada unutrašnjem praznovanju, koje je u osećanju istine i dobra, br. 10416.) Zato što Sion označava nebesku crkvu, a Jerusalem crkvu u pogledu doktrine istine, stoga se Sion naziva grad Jehovin, a Jerusalem grad velikoga cara: kao kod Isaije:

Nazivaće te, Grade Jehovin, a Sion gradom Sveca Izrailjevog (LX, 14).

Kod Jezekilja:

I prorok vidje na visokoj gori grad na južnoj strani; i anđeo izmjeri grad, zid, vrata, i odaje, i vrata na trijemu; i ime grada bješe Jehova tamo (XL, 1, i sledeći stihovi; XLVIII, 35)

Kod Isaije:

Evo, Jehova oglasi do krajeva zemaljskih, Recite kćeri Sionskoj: evo, Spasitelj tvoj ide; evo, plata je njegova s njim. I ti ćeš se prozvati: traženi, grad neostavljeni (LXII, 11,12).

Kod Davida:

Što slušasmo to i vidimo u gradu Jehove nad vojskama, u gradu Boga našega, Bog ga utvrdi do vijeka (Psalam XLVIII, 8).

(Šta je nebeska crkva, i šta je duhovna crkva, može se videti u delu, *Nebeske Tajne*, br. 20-28.) Ta se dva grada nazivaju svetim gradovima, kod Isaije:

Sveti gradovi, pustinja su, Sion posta pustinja, a Jerusalem pustošenje (LXI, 10).

Jerusalim se posebno naziva svetim gradom, u Apokalipsi:

Neznabošci će gaziti sveti grad nogama svojim (XI, 2).

Na drugome mestu:

I vidjeh grad sveti, Novi Jerusalem, gdje silazi od Boga s neba (XXI, 2).

I đavo odnese Isusa u grad sveti (IV, 5).

11 I opet:

I izidoše iz grobova, i uđoše u sveti grad (XXVII, 53).

Jerusalim se zvao svetim gradom jer je njime ozačena crkva u pogledu istinite doktrine ; a Božanska Istina, koja proističe od Gospoda, je ono što se naziva svetim (kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 6788,8302,922,9820,10361).

Da bez ove reprezentacije i značenja, taj grad nije bio svet, nego radije svetogrdan, vidi se iz toga što je u njemu Gospod bio odbačen i razapet; stoga se i naziva Sodomom i Egiptom u Apokalipsi (XI, 8). Ali zato što je označavao crkvu u pogledu istinite doktrine, bio je ne samo nazvan svetim, nego i gradom Božijim, kao i gradom velikoga cara; kao kod Davida:

Potoci vesele grad Božiji, sveti stan višnjega. Bog je usred njega, neće se pomjestiti; Bog mu pomaže od zore (Psalam XLVI, 4,5).

Ponovo:

Velik je Jehova i slavan veoma u gradu Boga našega, na svetoj gori svojoj. Prekrasna je visina, utjeha svoj zemlji Sion (Psalam XLVIII, 1,2).

Kod Mateja:

Ne kuni se zemljom, jer je podnožje Božije; niti Jerusolimom, jer je grad cara velikoga (V, 3).

Razlog da se Jerusalim nazivao gradom Božijim bilo je to, što se Bogom u Reči Staroga Zavjeta označavala Božanska istina koja proizilazi od Gospoda (kao što se može videti gore, br. 220,222). A razlog što se nazivao gradom velikoga cara je bilo to, što se carem, kada se kaže za Gospoda, označava isto tako Božanska istina koja proizilazi od Njega (što se isto tako može vidjeti gore, br. 31).

Ovde sada da kažemo zašto se Jerusalim nazivao

Grad istine (Zaharija,VIII, 3),

Kod Isaije:

Ovako govori Jehova, izbavitelj tvoj, koji te je sazdao od utrobe materine: Ja Jehova načinih sve:razapeo sam nebo sam, rasprostrijeh zemlju sam sobom; Uništavam znake lažljivcima, i vrače obezumljujem, i činim njihovo znanje da je ludost. Potvrđujem riječ sluga svojega, i govorim Jeruslimu: naselićeš se; i gradovima Judinijem: sazidaćete se; i pustoline njihove podignuću (XLIV, 24-26).

Ovaj odlomak govori o odbacivanju crkvene doktrine koja dolazi od čovekove vlastite inteligencije, i govori o ustanovljenju jedne nove crkve, čija je doktrina od

Gospoda. Doktrina iz čovekove vlastite inteligencije označena je sa, *Uništavam znake lažljivca, i vrače obezumljujem, i činim njihovo znanje da je ludost.* A doktrina koja je od Gospoda, označena je sa

Govorim Jerusalimu: naselićeš se, a gradovima Judinijem: sazidaćete se.

Kod Jeremije:

Zar ne vidiš šta čine po gradovima Judinijem i po ulicama Jerusalimskim? I učiniću, te će iz gradova Judinijehi s ulica Jerusalimskih nestati glasa radosna, glasa vesela, glasa ženikova, i glasa nevestina, jer će zemlja opustjeti (VII, 17,34).

Gradovi Judini i ulice Jerusalimske , u ovome odlomku, isto tako označavaju istine doktrine; glas radosti i glas veselja označavaju uživanje od osećanja dobra i istine; glas ženika i glas neveste označavaju ta sama osećanja; a to što će prestati, označeno je time što će se zemlja opustošiti; zemlja označava crkvu.

Kod Isaije:

I razdražiću Misirce (Egipćane) jedne na druge, te će vojevati brat na brata i prijatelj na prijatelja, grad na grad, carstvo na carstvo. U to će vrijeme biti pet gradova u zemlji Misirskoj koji će govorii jezikom Hananskim i zaklinjati se se Jehovom nad vojskama. Jedan će se zvati Aheres. U to će vrijeme biti oltar Jehovin usred zemlje Misirske, i spomenik Jehovin na međi njezinoj (XIX, 2,18,19).

Egiptom se označava prirodni čovek i njegovo Znanje-sećanje. Njihovim borbama, brat protivu brata, prijatelj protivu prijatelja, označava se da će se oni boriti protivu dobra i istine. Grad protiv grada, i carstvo protivu carstva, označava doktrinu protivu doktrine, i crkvu protivu crkve. U taj dan, označava Gospodov dolazak, i stanje, u to vreme, onih koji su prirodni i u znanjima-sećanjima . Pet gradova u zemlji Egipatskoj gde će se govoriti Hahanskim jezikom , označavaju istine doktrine u obilju, u skladu s pravim istinama doktrine. Hananski jezik označava prave istine crkve; oltar Jehovin ovde označava bogoštovanje od dobra ljubavi. Ponovo:

Putovi opustješe, putnici ne putuju; pokvari ugovor, odbaci gradove, ne mari za čovjeka. Zemlja tuži i čezne, Livan se stidi (XXXIII, 8,9).

Putovi koji opusteše i putnici koji ne putuju označavaju istine koje vode u nebo, a koje su istine crkve; ne mariti za gradove (prezirati gradove) označavane mariti za istine doktrine, a ne mariti za čoveka označava ne mariti za istinu i dobro. Zemljom

koja tuži i čezne označava se crkva u pogledu dobra; Livan koji se stidi (vene) označava crkvu u pogledu istine. Ponovo:

Veseli se nerotkinjo, koja ne rađaš, zapjevaj i poklikni. Raširi mjesto šatora svojega, jer ćeš se na desno i na lijevo rasprostirati. I sjeme će tvoje naslijediti narode, i puste će gradove naseliti (LIV, 1-3).

Nerotkinja koja ne rađa označava narode koji još nemaju istine iz Reči; sinovi one koja je pusta, označavaju istine koje će biti primljene; sinovi one koja ima muža, označavaju istine kod onih koji su u crkvi. Raširiti mesto za šator, označava da će bogoštovati od dobra: seme označava istinu iz toga; narodi koji će naslediti, označavaju dobra; a gradovi koji će biti izgrađeni, označavaju doktrine odatle. Kod Jeremije:

Dovešću na njih sve dobro koje im obričem. I tada će kupovati njive za srebro u toj zemlji, i pisaće u knjige, i pečatiti i uzimati svjedoke i u gradovima na gori, u ravnici i u gradovima južnijem (XXXII, 342-44; XXXIII, 13).

Ovo se kaže o onima u crkvi koji su u dobru, a otuda u istinama. Kupiti njive za srebro, označava pribaviti dobro crkve pomoću istina; upisati u knjigu, označava usaditi u život; gradovi Juidini i gradovi na gori, označavaju istine doktrine koje pripadaju onima koji su deo Gospodovog nebeskog carstva; gradovi u dolini, i gradovi južni, označavaju istine doktrine koje pripadaju onima koji su u Gospodovom duhovnom carstvu.

Kod Mateja:

Vi ste svjetlost svijeta. Grad sagrađen na gori ne može se sakriti, niti se svjetlost svjetiljke stavlja pod sud (V, 14,15).

Ovo se kaže učenicima, kojima se označavaju istine i dobra u skupu. Stoga se kaže, *vi ste svjetlost svijeta*; jer se svetlošću označava Božanska istina i inteligencija iz nje. Iz značenja tih reči, stoga se kaže, *Grad koji je sagrađen na gori ne može se sakriti, niti se može svjetlost svjetiljke staviti pod sud*; jer se gradom na gori označava istina doktrine od dobra ljubavi; a svetiljkom se označava, uopšte, istina od dobra, i inteligencija iz toga. Ponovo:

Svako carstvo koje se razdijeli samo po sebi, opustjeće isvaki grad ili dom koji se razdijeli sam po sebi, propašće (XII, 25).

Carstvom se, u duhovnom smislu, označava crkva; gradom i kućom, istina i dobro njegove doktrine, koji ne stoje nego padaju ako se ne slažu potpuno. Ponovo:

Na put Neznabožaca ne idite; i u grad Samarijski ne ulazite. Nego idite k izgubljenim ovcama doma Izrailjeva (X, 5,6).

Put Neznabožaca kojim ne treba da idu, označava obmane od zla; grad u Samariji u koji im je zabranjeno ulaziti, označava lažnu doktrinu onih koji odbacuju Gospoda; izgubljene ovce doma Izrailjevog označavaju one koji su u dobru ljubavi prema bližnjem, a otuda u veri, a koji su označeni Izrailjem, ma gde da su oni /sinovi Izrailjevi/. Da grad Samarijski označava lažnu doktrinu onih koji odbacuju Gospoda, je stoga što ga Samarjani nisu primili (kao što se vidi kod Luke IX, 52-56).

Ponovo, kod Mateje:

Isus reče: kad vas usprogone u jednom gradu, bježite u drugi (X, 23).

Ovde se gradom označava lažna doktrina od zla; a gde ova postoji, tamo doktrina istine neće biti primljena, što je označeno sa, *Ako vas usprogone u jednom gradu, bježite u drugi.*

Kod Luke:

Tada se rasrdi domaćin i reče slugi svojemu: idi brzo na raskršća i ulice grada, i dovedi amo siromahe, i bogaljaste, i slijepe (XIV, 21).

Ići na ulice i staze grada označava da treba da traže gde su oni koji primaju istine doktrine; jer ulice i staze grada označavaju istine doktrine, kao gore, dok grad označava doktrinu: Siromašni, obogaljeni, i slepi, označavaju one koji nisu u istinama i dobrima, ali ih žele. (Koji su posebno označeni siromašnim, bogaljima, i slepima, može se videti u izvacima iz *Nebeskih Tajni*, i u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 107.) Ponovo:

Jedan čovjek od dobra roda otide u daljnu zemlju da sebi primi carstvo, i da se vrati; dade slugama svojim deset kesa, i reče: trgujte dok ja ne dođem. A kad se vrati, naredi da pozovu slugu, da vidi šta je koji dobio. Prvi dođe i reče; Gospodaru, kesa koju si dao donijela je deset kesa. On mu reče: Dobri slugo, jer si bio vjeran u malom, dajem ti vlast nad deset gradova. Ubrzo dođe i drugi govoreći: Gospodaru, tvoja kesa donijela je pet kesa. On mu reče: Dobri slugo, jer si bio vjeran u malom, dajem ti vlast nad pet gradova. (XIX, 12-19, i sledeći stihovi.)

Ovim se rečima, u duhovnom smislu, označava mnogo više nego što se može izraziti u malo reči. Treba samo pomenuti, da se gradovima označavaju doktrinarne stvari istine i dobra; sa imati vlast nad njima, inteligencija i mudrost, sa pet nekoliko, a sa deset mnogo (da deset u Reči označava mnogo, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 1988,3107,4637,9757; a da se sa pet označava nekoliko, vidi br. 4638,9604.) Iz ovih se razmatranja sada vidi da se imenom Božijega grada, Novim Jerusalimom, koji silazi iz neba od Boga, označava doktrina nove crkve, koja je u nebesima. (Ova doktrina je prikazana i u malom delu, naslovljenom, *Novi Jerusalim i Njegova nebeska Doktrina*).

224. *I ime moje novo.* Da ovo označava da će oni priznavati i Gospodovo Božansko Ljudsko, vidi se iz značenja, *Ja ću napisati na njemu Moje ime novo*, što je priznavanje Gospodovog Božanskog Ljudskog. Napiati na nekeme, označava usaditi u život (kao što se može videti gore, br. 222), ovde usaditi u veru od ljubavi prema bližnjem, jer se o veri govori u onome što je napisano anđelu ove crkve (vidi gore, br. 203); a usaditi u tu veru označava priznavanje u srcu. Razlog da novo ime Gospodovo označava Njegovo Božansko Ljudsko je to, što je ovo proročka knjiga, nazvana Apokalipsom, koja govori o onima koji će biti u Novom Jerusalimu, i o onima koji ne će biti u njemu, a ne o uzastopnim stanjima crkve, kao što se obično veruje (vidi gore, br. 5); a oni koji će biti u Novom Jerusalimu su oni koji će priznavati Gospodovo Božansko Ljudsko; stoga se kaže, u Nauku Novoga Jerusalima, pri kraju, da postoji Trojnost u Gospodu, naime Božansko samo, Božansko Ljudsko, i proizlazeće Božansko, što je tajna iz neba, i ona je za one koji će biti u Novome Jerusalimu (br. 297). Da je ovo Gospodovo novo ime, vidi se iz toga što pre toga nije bilo priznavano u crkvi.

Šta se dalje označava imenom Jehove, ili Gospoda, i Isusa Hrista u Reči, može se videti gore (br. 26,102,135,148); i da se označava Gospodovo Božansko Ljudsko (br. 26 i 102). Razlog da je ovo označeno imenom Jehovinom je to, što to i u Reči označava kvalitet stanja i stvari (kao što se može videti gore, br. 148); i Božanski kvalitet po kojemu je se stvoreno i načinjeno sve u nebesima i na zemljama je Gospodovo Božansko Ljudsko; kao što se kaže kod Jovana:

U početku bješe Riječ, i Riječ bješe u Boga, i Bog bješe Riječ. Sve što je kroz nju postalo, i bez nje ništa nije postalo, što je postalo. Na svijetu bješe, i svijet posta kroza nj, i svijet je ne pozna. i Riječ posta tijelo i useli se u nas puno blagodati listine (1,1,2,3,10,14).

Iz ovih se razmatranja vidi da se imenom Jehovinm označava Gospodovo Božansko Ljudsko. Da je ovo ono što je označeno u Reči imenom Jehovinm, Gospod Sam pokazuje kod Jovana:

Isus reče: Oče, proslavi ime svoje; i dođe glas iz neba: i proslavio sam, i opet ću proslaviti(XII, 28).

Proslaviti označava učiniti Božanskim. I opet:

Isus reče: Ja javih ime tvoje ljudima. I pokazah im ime tvoje, i pokazaću (XVII, 6,26).

225. (Stih 13) *Ko ima uvo neka čuje šta govori Duh crkvama.* Da ovo označava da onaj ko razume, da treba da se drži onoga što Božanska istina, koja proizilazi od Gospoda, uči i govori onima koji pripadaju Njegovoj crkvi, vidi se iz onoga što je gore rečeno (br. 108), gde su objašnjene iste reči.

226. Stihovi 14-22. *14. I anđelu Laodikijske crkve napiši: tako govori Amin, svjedok vjerni i istiniti, početak stvorenja Božijega; 15. Znam djela tvoja da nijesi ni studen ni vruć. O da si studen ili vruć! 16. Tako, budući mlak, nijesi ni studen ni vruć, izbljuvaću te iz usta svojijeh. 17. Jer govoriš: bogat sam, i obogatio sam se, i ništa ne potrebujem; a ne znaš da si nesrećan, nevoljan, i siromah, i slijep, i go. 18. Savjetujem te da kupiš u mene zlata žeženoga u ognju, da se obogatiš; i bijele haljine, da se obučeš. I da se ne pokaže sramota golotinje tvoje; i masti očinjom pomaži oči svoje da vidiš. 19. Ja kojegod ljubim one i karam i poučavam; postaraj se, i pokaj se. 20. Evo stojim na vratima i kucam: ako ko čuje glas moj i otvori vrata, ući ću k njemu i večerati s njima, i on sa mnom. 21. Koji pobijedi daću mu da sjede sa mnom na prijestolu mojemu, kao i ja što pobijedih i sjedoh s ocem svojim na prijestolu njegovu. 22. Ko ima uši neka čuje šta govori Duh crkvama.*

-----

14. I anđelu Laodikijske crkve napiši, označava one koji su u veri samoj, to jest, koji su u veri odvojenoj od ljubavi prema bližnjemu; tako govori Amin, svjedok vjerni i istiniti, početak stvorenja Božijega, označava, od kojega je sva istina i sva vjera; 15. Znam djela tvoja, označava, život iz vere same; da nijesi ni studen ni vruć, označava da je između neba i pakla, jer je bez ljubavi prema bližnjem; O da si studen ili vruć!, označava da bi bilo bolje da nemaju vere, ili da imaju samo ljubav

prema bližnjem. 16. *Tako, budući mlak*, označava one koji žive od doktrine vere same, i opravdanjem preko nje; *i nijesi ni studen ni vruć*, označava stanje između neba i pakla, jer su bez ljubavi prema bližnjem; *izbljuvaću te iz usta svojijeh*, označava odvajanje od poznavanja izvedenih iz Reči. 17. *Jer govoriš: bogat sam, i obogatio sam se, i ništa ne potrebujem*, označava njihovu veru, da misle da su u istinama više od ostalih; *a ne znaš da si nesrećan*, označava da ne znaju da njihove obmane ne mogu da se slože s istinama; *i nevoljan, i siromah*, označava da ne znaju ni to da su bez poznavanja istine i dobra; *i slijep, i go*, označava da su bez razumevanja istine, i bez razumevanja i volje od dobra. 18. *Savjetujem te*, označava sredstva za obnovu onih koji su u doktrini vere same; *da kupiš u mene zlata žeženoga u ognju da se obogatiš*, označava pribaviti za sebe pravo dobro od Gospoda, kako bi primili istine vere; *I bijele haljine, da se obučeš*, označava prave istine i inteligenciju iz nje; *i da se ne pokaže sramota golotinje tvoje*, označava da se ne bi pokazale prljave ljubavi; *i masti očinjom pomaži oči svoje da vidiš*, označava, kako bi se njihovo razumijevanje donekle otvorilo. 19. *Ja kojegod ljubim one i karam, i poučavam*, označava iskušenja u tome stanju; *postaraj se, i pokaj se*, označava, da bi imali ljubav prema bližnjem. 20. *Evo stojim na vratima i kucam*, označava neprekidno prisustvo Gospodovo; *ako ko čuje glas moj*, označava koji se drži mojih zapovesti; *i otvori vrata*, označava primanje u srce ili u život; *ući ću k njemu*, označava povezivanje; *i večerati s njima, i on sa mnom*, označava komunikaciju njima sreću neba. 21. *Koji pobijedi daću mu da sjede sa mnom na prijestolu mojemu*, označava da onaj koji istraje do kraja, biće povezan s nebom gde je Gospod; *kao I ja što pobijedih i sjedoh s ocem svojim na prijestolu njegovu*, označava slično onome kako se Božansko dobro sjedinilo sa Božanskom istinom u nebu. 22. *Ko ima uši neka čuje šta govori Duh crkvama*, označava da onaj koji razume, da treba da se drži onoga što Božanska istina, koja proizlazi od Gospoda, uči i govori onima koji pripadaju Njegovoj crkvi.

227. (stih 14). *I anđelu Laodikijske crkve napiši*. Da ovo označava one koji su u veri samoj, to jest, koji su u veri odvojeno od ljubavi prema bližnjem, vidi se iz unutrašnjeg ili duhovnog smisla svih stvari koje su napisane anđelu ove crkve. Jer ono što je suštinsko crkve označeno je u onome što je napisano svakoj od crkava, to se može videti samo iz toga smisla; jer ono što je napisano je proročki, a sveprokočke stvari, kao i sve stvari u Reči uopšte, napisane su u korespondencijama, kako bi se preko njih ostvarilo povezivanje između neba i crkve. Do povezivanja dolazi preko korespondencija; jer nebo, ili anđeli neba, sve stvari razumeju duhovno, a koje čovek razume prirodno, a između prirodnog i

duhovnog postoji neprekidna korespondencija; a preko korespondencije dolazi do povezanosti, kao što je ona između duše i tela. Ovo je razlog da je Reč napisana u tome stilu; jer bi inače bila bez duše, ili života, stoga nebi u njoj bilo ničega iz nebesa, niti bi išta Božansko postojalo u njoj. Otuda se iz untrašnjeg ili duhovng smisla ovoga što je napisano svakoj crkvi, vidi šta je suštinsko u crkvi. Tako se vidi u onome što je napisano anđelu ove crkve, da su predmet o kom se govori oni ljudi koji su u veri samoj odvojeno od ljubavi prema bližnjem. Kaže se, u veri odvojenoj od ljubvai prema bližnjem, a time se označava vera odvojena od života; jer ljubav prema bližnjem pripada životu; stoga kada je vera odvojena od od toga, ona nije u čoveku, nego je izvan njega. Jer ono što stoji u memoriji samo, i otuda ide u misao, a da ne ulazi u čovekovu volju, ili u čin, nije unutar čoveka nego izvan njega; jer je memorija, i misao iz nje, samo u vanjskom tremu, preko kojega postoji ulaz u kuću: pošto je kuća volja. Takva je vera sama, ili vera odvojena od ljubavi prema bližnjem. (Više se može videti o prirodi ove vjere u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 108-122; isto tako u malom delu, *Poslednji Sud*, br. 33-39; i u delu, *Nebo i Pakao*, br. 270,271,364,526; isto tako u gornjem objašnjenju Apokalipse, br. 204,211,212,213. Osim toga, šta je označeno ljubavlju prema bližnjem, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 84-107, i delu, *Nebo i Pakao*, br. 1-19, 528,535; i gore, u objašnjenju, br. 182,198,213.

228. *Tako govori Amin, svjedok vjerni i istiniti.* Da ovo označava, od kojega je sva istina i sva vera, vidi se iz značenja amina, što je vjerodostojnost i istina, što će biti objašnjeno u onome što sledi; i iz znčenja svedoka vernog i istinitog, kada se govori o Gospodu, što je biti sve u veri od njega; jer svedok, kada se govori o Gospodu, označava Božansku istinu koja je od Njega, a otud i sve u veri, jer vera pripada istini, a istina veri. Božanska istina, koja proističe od Gospoda, naziva se svedokom, jer je to Njegovo Božansko u nebu i u crkvi, u kojemu je On, i koje je On tamo; jer ovo proizlazi od Božanskog Ljudskog, i ispunjava celo nebo i čini ga; to je zato što se nebo, u svoj svojoj širini, odnosi na jednoga čoveka. Pošto je takav slučaj u odnosu na Božansku istinu, njeno poreklo, i kvalitet, stoga se naziva svedokom; jer svedoči o Božanskom Ljudskom Gospodovom, i pokazuje ga svima koji primaju Božanske istine od Njega. To je zbog ovoga da anđeli viših nebesa ne opažaju nijedno drugo Božansko, niti imaju neko drugo osim Gospodovog Božanskog Ljudskog; do ovoga dolazi zbog influksa celoga neba u njihove umove. Iz toga se vidi zašto *svjedok*, kada se kaže za Gospoda, označava Gospoda samog kao Božansku istinu u nebu i u crkvi; a biti svedok, kad se kaže za one koji primaju Božansku istinu od Gospoda, označava priznavanje u srcu Gospodovg Božanskog u

Njegovom Ljudskom, vidi gore (br. 27). Da se nebo u celini i u delovima odnosi na jedoga čoveka i da je ovo zbog Gospodovog Božanskog Ljudskog, može se videti u delu, Nebo Pakao, br. 59,86. I sledeći, i br. 101; da Božansko poizlazeće od Gospoda, koje čini da nebo anđeli budu slika neba, da je to Božanska istina, br. 13,135,138-140).

Ova Božanska istinana zvana je od Gospoda Tešiteljem, Duhom istine, o kojoj se kaže da će svedočiti o Njemu, i da je od Njega. Da on svedoči, ili da je Njegov svedok, izjavjuje se kod Jovana:

Kad Tješitelj, Duh istine, dođe, on će svjedočiti o Meni (XV, 26).

I da on proističe od Njega, izjavljuje se kod istoga Jevanđeliste:

Tešitelj, Duh istine, vodiće vas u svu istinu; jer neće govoriti od sebe, nego sve što čuje, to će govoriti. On će me proslaviti; jer će primiti od moga, i vama pokazati. Sve što je Očevo, i moje je; zbog toga kažem: Uzeće od moga, i vama će pokazati (XVI, 13-15).

Da je Božanska istina od Gospoda, označeno je sa, *On neće govoriti od sebe, nego od onoga što primi od Mene, to će vam pokazati*; a da je to od Gospodovog Božanskog Ljudskog, označeno je sa, *sve što je Očevo, i Moje je, stoga vam kažem, da će od Moga uzeti, i vama pokazati*. I da to pokazuje Gospodovo Božansko Ljudsko, jasno je iz, on će me proslaviti.

Proslaviti, to je učiniti poznatim Gospodovo Božansko Ljudsko. (Da je ovo proslaviti, kada se kaže o Gospodu, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima* (br. 294.) Isto je označeno ovim rečima Gospodovim:

Ja vam govorim istinu: potrebno je da ja odem, jer ako ne odem, Tešitelj, Duh istine, neće doći vama (Jovan XVI,7).

Otuda je očito da Božanska istina potiče od Gospodvog Božanskog Ljudskog: razlog zašto Gospod sebe naziva Aminom, je to što Amin označava verodostojnost, stoga Gospoda samoga, jer kad je bio u svetu, On je bio Božanska verodostojnost sama ili Božanska istina sama; a što je i bio razlog da je tako često rekao

Amin, i Amin, Amin, kao kod Mat. V, 18,26; VI,16; X, 23,42; XVI, 3,13,18; XXIV, 2; XXVIII, 20; Jovan I,51;III, 11;V, 19,24,25;V, 26,32,47,53; VIII, 345,58; X, 1,7; XII, 24;XIII, 16,20,21; XXI, 18,25.

Da je Gospod, kada je bio u svetu, bio Božanska istina sama, On uči kod Jovana:

Ja sam put, istina, i život (XIV, 6).

I opet:

Ja posvećujem sebe za njih, da i oni budu osvećeni istinom (XVII, 19).

A svetost kaže u Reči za Božansku istinu, a biti osvećen za one koji primaju svetost, može se videti gore (br. 24); stoga se Gospodovim osvećivanjem Sebe označava učiniti Svoje Ljudsko Božanskim. (Ali ove su stvari više razmatrane i pokazane u *Nebeskim Tajnama*, kao što se može videti u onome što je navedeno iz toga dela u *Nauku Novoga Jerusalima* (br. 303-306). Osim toga, da se Aminom označava Božansko potvrđivanje, može se videti gore (br. 34); kao i u Starom Zavjetu (Zak. Ponov. XXII, 15-26; 1. Knj. o Carevima I, 36; Isa. XLV, 16; Jer. XI, 5; XXVIII, 6; Psalam XLI, 3; LXXII, 19; LXXXIX, 52; CIV, 48).

229. Početak stvaranja Božijega. Da ovo označva veru od Njega, koja je prva stvar crkve po izgledu, vidi se iz značenja početka, a to je ono prvo; i iz značenja stvaranja Božijeg, što je crkva, o čemu

e se ubrzo govoriti. Razlog da se vera označava početkom stvaranja Božijeg je to, što je to predmet o kome se govori u onome što je napisano anđelu ove crkve; ali da je vera početak stvaranja Božijega, to jest, prva stvar crkve po izgledu, sada će biti objašnjeno. Verom se ovde označava vera od Gospoda; jer vera koja nije od Gospoda, nije vera crkve, a vera od Gospoda je vera od ljubavi prema bližnjem koja je prvo načelo crkve po izgledu, jer izgleda prva čoveku crkve; pa ipak, ljubav prema bližnjem je u stvarnosti prvo načelo crkve, jer ona sačinjava crkvu kod čoveka. Postoje dve stvari koje sačinjavaju crkvu, naime, ljubav prema bližnjem i vera, gde vera pripada osećanju, a vera misli iz osećanja. Sama suština misli je osećanje; jer bez osećanja nijedan čovek ne misli, pošto sve života, koje je u misli, je od osećanja. Stoga je očito, da je prvo načelo crkve osećanje koje pripada ljubavi prema bližnjem, ili ljubavi. Ali razlog da se vera naziva prvim načelom crkve je to, što ona izgleda kao prva; jer ono što čovek veruje, to on misli i vidi u misli; dok ono što na njega duhovno utiče, on to ne misli niti to vidi u misli, nego opaža u izvesnom smislu, koji se ne odnosi na vid, nego na nešto što se oseća, a što se naziva uživanje. A pošto je ovo uživanje duhovno, i iznad osećanja prirodnog uživanja, čovek to ne opaža, sve dok ne postane duhovan, to jest, kada se nanovo rodi od Gospoda. To je zbog čega se za stvari vere, stoga stvari vida, veruje da su prve stvari crkve, iako je to tako samo po izgledu. Ovo se stoga naziva početkom

stvaranja Božijeg, jer je Reč u slovu napisana u skladu s izgledom; jer je izgled u slovu za proste (za neuke); ali duhovni ljudi, kao anđeli, izdižu se iznad izgleda, i opažaju Reč kakva je u unutrašnjem smislu, sledstveneo opažaju ljubav prema bližnjem kao prvo načelo crkve, i da je vera iz njega; jer, kao što je rečeno, vera koja nije od ljubavi prema bližnjem, i koja ne pripada ljubavi prema bližnjem, nije vera (o čemu vidi ono što je rečeno u malom delu, *Poslednji Sud*, br. 33-39).

Šta je prva stvar crkve, da li vera ili ljubav prema bližnjem, stvar je rasprave, još od drevnih vremena; a oni koji nisu upoznati s prirodom ljubavi prema bližnjem, kažu da je prvo načelo crkve vera, a oni koji su upoznati s prirodom ljubavi prema bližnjem, kažu da je to ljubav prema bližnjem, a da je vera ljubav prema bližnjem po izgledu, jer osećanje ljubavi prema bližnjem, koje se pokazuje vidu u misli, je vera; jer se uživanje osećanja, kada pređe iz volje u misao, oblikuje, i na razne načine čini se vidljivim. Ovo je bilo nepoznato prostima; stoga su to uzeli za prvo načelo crkve, jer tako izgleda pred pogledom u njihovoj misli; a pošto je Reč u slovu napisana prema korespondencijama, stoga se ovo tamo naziva prvim, početkom, i prvorođenim. Iz ovoga razloga, kaže se za Petra, kojim je predstavljena vera crkve, da je on prvi među apostolima; dok je Jovan bio prvi, ne Petar, prvi od svih apostola, vidi se po tome što je se Jovan naslanjao na Gospodove grudi, i da je on, a ne Petar, išao za Gospodom (Jovan XXI, 20-22). (Da su se sa dvanaest apostola Gospodvih predstavljale sve istine i dobra crkve, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 2129,335,3488,6397; da je Petrom bila predstavljena vera, br. 4738,6000,6073, 10087,10580; a da je Jovanom bilo predstavljeno dobro ljubavi prema bližnjem, br. 3934,10087.) Iz istog razloga, Ruvim (jer je bio prorođenac Jakovljevi) predstavlja veru. I verovalo se da pleme koje nosi njegovo ime, da je bilo prvo; ali to pleme nije bilo prvo, nego pleme Levijevo, jer je Levi predstavljao dobro ljubavi prema bližnjem; stoga je ovo pleme bilo postavljeno da budu sveštenici, a sveštenstvo je prva stvar crkve. (Da se sa dvanaest Jakovljevih sinova, ili sa dvanaest plemena imenovanih po njima, predstavljaju sve istine i dobra crkve, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 3858,3926,4060,6335,7836,7996; da se Ruvimom predstavljala vera, br. 3861,3866,4605,6342-6345; I da se Levijem predstavljalo dobro ljubavi prema bližnjem, br. 3875,4497,4502,4503.) Iz istog razloga se, u prvom poglavlju Postanja , u doslovnom smislu, govori o stvaranju neba i zemlje, ali u unutrašnjem smislu, o novom stvaranju ili preporodu čoveka crkve u to vreme, pa se tamo kaže da je prvo stvorena svetlost, a posle sunce i mesec, kao što se može videti, stihovi 3-5, i 14-19 toga poglavlja, iako je sunce prvo pa onda svetlost od njega. Razlog da se reklo da je prvo stvorena svetlost, je to što se svetlošću označava istina vere, a suncem mesecom dobro ljubavi i ljubav

prema bližnjemu. (Da se stvaranjem neba i zemlje, u prvom pogavlju Postanja, u duhovnom smislu, označava i opisuje novo stvaranje čoveka nebeske crkve, ili njegov preporod, može se videti u objašnjenju toga poglavlja u *Nebeskim Tajnama*, kao i u br. 8891,9942,10545. Da svetlost označava istinu od dobra, tako i istinu vere, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 126-140; i da sunce označava dobro ljubavi, a mesec dobro ljubavi prema bližnjem, i jedno i drugo od Gospoda, može se videti u istome delu, br. 116-125,146.) Iz ovih se razmatranja vidi da se početkom stvaranja Božijeg označava vera od Gospoda, koja je prvo načelo crkve po izgledu.

230. (Stih 15) *Znam djela tvoja*. Da ovo označava život vere same, vidi se iz značenja dela što su one stvari koje pripadaju čovekovom unutrašnjem životu, jer dela proizlaze iz ovih stvari, i ona su njihovi učinci (o kojima vidi gore, br. 157,185). Stoga ovde označavaju život vere same, jer se o ovome govori u onome što je napisano anđelu ove crkve. Svako od crkava počinje se sa, *Znam djela tvoja*, i u svakom slučaju to označava stvari koje pripadaju crkvi o kojoj se tamo govori (vidi gore, br. 98); stoga se, u onome što sledi, govori o kvalitetu života vere same, odvojene od ljubavi prema bližnjem.

231. *Da nijesi ni studen ni vruć*. Da ovo označava da je život između neba i pakla, jer je bez ljubavi prema bližnjem, vidi se iz značenja studen, što je ne biti u duhovnoj nego u paklenoj ljubavi, o čemu ćemo govoriti ubrzo; stoga je očito da se sa ne biti ni studen ni vruć označava da nisu ni u paklenoj ni u duhovnoj ljubavi, nego između njih; a onaj koji je između, taj je između pakla i neba. Da su takvi oni koji su u veri samoj, ili u veri odvojenoj od ljubavi prema bližnjem, to se već znalo; ali da je tako, jasno je iz svega onoga što je napisano anđelu ove crkve; kao i to, zašto su oni koji su u veri odvojenoj od ljubavi prema bližnjem, do sada bili nepoznati. Ali da je tako vidi se iz svega što je napisano anđelu ove crkve; kao i iz toga što oni koji su u veri samoj, ti žive radi sebe, radi sveta i prirodne naklonosti, a oni koji tako žive, ti su u paklenoj ljubavi: uprkos toga, čitajući Reč, i slušajući razgovore o njoj, i primanjem Svete Večere, i zbog mnogih stvari koje čuvaju u memoriji iz Reči, oni gledaju prema nebu; i kada to čine, oni su u nekom stepenu u duhovnoj toplini; ali i pored toga, oni nemaju topline, ili duhovne ljubavi, jer ne žive u skladu sa Reči, stoga nisu ni studeni ni vrući. Stoga oni dele um u dva dela; naime, pomoću stvari u Reči, oni se okreću prema nebu, a pomoću stvari života, okreću se prema paklu, pa su tako između jednog i drugog.

Kad ovi, koji su ovakvoga karaktera dođu u drugi život, oni žele da idu u nebo, govoreći da imaju veru, da su čitali Reč, slušali besede, i pristupali Svetoj Večeri, i da zbog ovih stvari očekuju da budu spaseni; ali kada se ispita njihov život, vidi se da je bio potpuno paklen; to jest, da nisu marili za neprijateljstva, osvetu, lukavstvo, vešte podvale; da, kada su činili ono što je pravo, to je bilo samo u spoljašnjoj formi, kako bi kao takvi izgledali u svetu, dok su iznutra, to jest, u svom duhu, mislili na druge stvari, često obrnute, verujući da misli i namere nisu važne pod uslovom da se ne pokazuju otvoreno pored svetom. To je duh ovakvih, kada se oslobodi zemaljskog tela; to jest, on je takvoga kvaliteta; jer je čovekov duh taj koji misli i namerava. To su oni koji su označeni Gospodovim rečima kod Mateja:

Mnogi će mi u onaj dan reći: Gospode, Gospode, zar nismo prorokovali u ime tvoje? I u ime tvoje đavole izgonili? I u ime tvoje čudesu činili? Ali tada ću im reće: Ne poznajem vas; odlazite od mene koji činite bezakonje (VII, 22,23).

Tako i reči kod Luke:

Kad stanete na polju i stanete kucati na vrata govoreći: Gospode! Gospode, otvori nam, i odgovarajući reći će im: ne poznajem vas otkuda ste; odlazite od mene koji činite bezakonje (XIII, 25-27).

Razlog da studeno iznačava paklenu ljubav je to, što toplina označava nebesku ljubav. Da toplina označava nebesku ljubav, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 126-10,567,568; i da ljubav prema Gospodu, i ljubav prema bližnjem, da su nebeska ljubav i da sačinjavaju nebo, može se videti u istome delu, br. 1-19; i da ljubav prema sebi i ljubav prema svetu sačinjavaju pakao, br. 551-565. Da i u paklovima postoji toplina (vrućina), ali nečista, *Nebeske Tajne*, 1773,2757,3340; ali da se ta toplina menja u studen kad se nebeska toplina ulije, vidi u delu, *Nebo i Pakao*, br. 572.)

232. *O da si studen ili vruć!* Da ovo označava da bi bilo bolje ne imati veru, ili da bi bila samo ljubav prema bližnjem, vidi se iz značenja, *o da si studen ili vruć!* što znači da bi bilo bolje kad ne bi bilo vere, što će biti pokazano u onome što sledi; i iz značenja, *ili vruć*, kada bi bila samo ljubav prema bližnjem. Na šta se misli pod ljubavi samoj prema bližnjem, biće objašnjeno na svome mestu; ovde će se prvo objasniti šta je označeno sa, kad ne bi bilo vere. Kod onih koji su u doktrini vere same, doista nema vere, čime se kaže da nema duhovne vere, ili da nema vere crkve; međutim, ovakvi imaju prirodnu veru, koju treba nazvati verom iz

obednosti ; jer oni veruju da je Reč Božanska, da postoji večni život, i otpuštanje greha, i mnoge druge stvari; ali ovakva vera, kod kojih nema ljubavi prema bližnjemu, samo je vera iz ubeđenosti (persuazivna vera), koja se ne razlikuje od vere u nepoznate stvari, koje se čuju od drugih u svetu a koje se veruju, iako nisu ni viđene niti shvaćene, nego se veruju samo zato što ih je rekao neko za koga se veruje da je verodostojan; stoga je to samo vera nekoga drugoga u sebi, a ne njihova vlastita. A ova vera, koja nije zasnovana na onome što se vidi i shvata, slična je veri onoga koji je rođen slep za boje i predmete u svetu, koji ne oseća dovoljno dodir, o kojima stvarima ima čudne ideje, koje poznaje samo on. Ova se vera naziva istorijskom, i ona nije nikako duhovna vera, takva kakva treba da bude vera crkve. Duhovna vera, ili vera crkve je sasvim od ljubavi prema bližnjem, tako da je ona u suštini ljubav prema bližnjem; isto tako, duhovne stvari koje se veruju, pojavljuju se u svetlosti onima koji su u ljubavi prema bližnjem. Ovo izjavljujem iz iskustva; jer svako ko je živio životom ljubavi prema bližnjem dok je bio u svetu, vidi, u drugom životu, svoju vlastitu istinu u koju je verovao, dok oni koji su bili u veri samoj, ne vide ništa. Pa ipak, vera, čisto istorijska, preko Božije misli, i nebeske, i preko večnog života, donekle je povezana s nebom, ali samo kroz zatamnjenju misao, i ne po osećanju ljubavi prema bližnjem, jer takva osoba nema ovoga osećanja; stoga su ove osobe, preko osećanja koje imaju, a koje je osećanje ljubavi prema sebi isvetu, povezane s paklom. Otuda se vidi da su između neba i pakla, jer očima gledaju prema nebu, a srcem prema paklu; a činiti ovo, to je profanacija (oskrvnjenje), a deo sudbina profanatora u drugom životu je najgora od svih. Profanacija je verovati u Boga, Reč, večni život, i mnoge stvari koje su u slovu Reči, a živeti suprotno njima. To je razlog da se kaže, *O da si studen ili vruć!*, jer onaj koji je studen, to jest, koji je bez vere, on ne profaniše; niti to čini onaj ko je vruć, to jest, koji ima samo ljubav prema bližnjem. (Šta je profanacija, i njena priroda, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 162,172; a šta je vera iz ubeđenja – persuazivna vjera – i njena priroda, br. 116-119; isto tako, da nema duhovne vere gde nema ljubavi prema bližnjem, u malom delu, *Poslednji Sud*, br. 33-39). Šta je sama ljubav prema bližnjemu, biće rečeno ukratko. Suštinski, ljubav prema bližnjemu je duhovno osećanje dok je ljubav prema bližnjemu sama prirodno osećanje, a ne duhovno osećanje; jer ljubav prema bližnjemu sama, koja je duhovno osećanje, stvara se pomoću istina iz Reči, i onoliko koliko je stvaraju te istine, toliko je duhovna; dok ljubav prema bližnjemu sama, koja je prirodno osećanje, nije stvorena od istina iz Reči, nego postoji kod čoveka iz slušanja govora bez ikakvog obzira na istine, i bez učenja istih; stoga je ljubav prema bližnjemu sama bez vere, jer vera dolazi od istine, i istina od vere.

---

233. (Stih 16) *Tako, budući mlak.* Da ovo označava one koji žive od doktrine vere same i opravdanja preko nje, vidi se iz značenja mlakoga, što su oni koji su između neba i pakla, stoga oni koji služe dva gospodara. Još nije poznato da su ovakvi oni koji misle, veruju i žive od doktrine vere same i opravdanja preko nje; stoga će se to objasniti. Postoje dva stanja vere, pa stoga i života, ili života i vere, kod onih koji sačinjavaju crkvu; jedno je stanje iz doktrine, drugo iz Reči, ili iz beseda iz Reči. Ako ko zna za ova dva stanja; pa ipak, da ona postoje, i da kod nekih ona deluju kao jedno, bilo mi je dano da vidim i znam iz mnogo živog iskustva s duhovima koji su skoro stigli iz sveta; jer duhovi nose sa sobom sva stanja svog života. Ali ljudi ovo ne mogu da vide sve dok žive u svetlu, jer ono što njihov duh misli u sebi, veruje, i voli, u duhovnim predmetima, ne pokazuje mu se otvoreno osim preko govora i spoljašnjih postupaka; a ovi proističu bilo iz onoga što pripada veri, ili iz onoga što pripada doktrini primljenoj u crkvi, ili iz Gospodovih zapovesti u Reči bez pomisli na doktrinu. Prvo je slučaj u glavnom s učenim, a drugo sa prostima. Stoga će kvalitet stanja misli, vere, i života, zavisan od doktrine, biti prvo objašnjen. Doktrina članova crkava u Hrišćanskom svetlu u ove dane naglašava da vera sama spasava, a da život ljubavi nije presudan; isto tako, da kad čovek primi veru, da je opravdan, i da kada je jednom opravdan, nikakvo mu se zlo posle toga ne može pripisati; stoga, da je svaki čovek spasen, čak i zao čovek, ako samo ima veru, iako samo u poslednjem času svog života; oni, dakle, koji misle i žive iz takve doktrine, izostavljaju dobra dela, jer veruju da dobra dela ne utiču na čoveka, ili da doprinose spasenju. Oni ne obraćaju pažnju na zlo u svojim mislima i volji, ne pitaju se da li su ta zla prezir drugih u poređenju sa sobom, ili su u neprijateljstvu, mržnji, osveti, lukavstvu, prevari i drugim sličnim zlima, jer veruju da se takve stvari ne pripisuju u greh onima koji su opravdani verom. Oni kažu u svojim srcima da nisu pod jarmom zakona, jer je Gospod ispunio celi zakon za njih, niti da su pod osudom, jer je to Gospod uzeo na sebe. To je zato što oni koji misle, žive i veruju iz doktrine vere same i opravdanja kroz nju, ne mare za Boga u svom životu, nego se brinu samo za sebe i svet; a oni koji gledaju samo prema sebi i svetlu u toku svog života, ti se povezuju s paklovima; jer oni koji su u paklovima, ne misle o tome šta je dobro ili zlo. Jednom rečju, za takve ljude, nije važno misliti, hteti i činiti dobro, jer spasenje ne dolazi od toga izvora, i da isto tako nije važno ako misle, i hoće i, koliko ih zakon ne sputava, čine zlo, jer osuda ne dolazi iz toga izvora, pod uslovom da imaju pouzdanje i poverenje, koje oni nazivaju spasavajuća vera (vidi *Nauk Novoga Jerusalima*, br. 115).

Da su ovakve osobe mlake, jasno je iz toga što, kada misle, govore i besede od te doktrine, oni se tako odnose prema Bogu, Gospodu, večnom životu, i Reči; ali ne mare ništa za njih kad misle i govore odvojeno od doktrine. Preko takvih misli, oni gledaju prema nebu, ali svojim životom oni gledaju prema paklu; stoga su između neba i pakla; a oni koji su u takvom stanju, ti su mlaki. Ove se stvari kažu o stanju vere, a otuda i stanju života, ljudi unutar crkve, kada njihova vera i život dolaze od doktrine crkve. Nešto će se sada reći o stanju vere i života ljudi crkve, kada su njihova vera i život iz Reči. Većina onih koji su rođeni unutar crkava, gde je primljena doktrina vere same i opravdanja kroz nju, ne znaju šta je vera sama, niti misli opravdanju; stoga kada čuju o ovome od svojih učitelja, oni misle da se time označava život u skladu sa Božijim zapovestima u Reči, jer oni veruju da je to vera i opravdanje; oni ne ulaze dublje u misterije doktrine. Takve osobe tako isto, kada ih se pouči o vjeri samoj i opravdanju kroz nju, misle samo to da je vera sama misliti o Bogu i spasenju, i kako treba da žive; a da je opravdanje živeti pred Bogom. Ali oni unutar crkve koji su spaseni, njih Gospod drži u ovom stanju misli i vere da bi, posle odlaska s ovoga sveta, primali pouku o istinama, jer su sposobni da primaju pouku; ali oni koji su oblikovali svoje živote po doktrini vere same i opravdanja kroz nju, kao što je gore rečeno, ti su zaslepljeni, jer vera sama nije vera, otuda ni opravdanje kroz veru nije ništa. (Da vera sama nije vera, može se videti u malom delu, *Poslednji Sud*, br. 3-39.) Iz ovih se razmatranja vidi da se pod mlakim ovde misli na one koji kažu u srcu, *Čemu to služi, ako mislim, hoću i činim dobro, jer kroz to nema spasenja. Dovoljno je da imam veru. I šta je važno ako mislim, hoću i činim zlo, jer nema osude kao posledice?* Tako oni popuštaju svi svojim mislima i namerama, i svome duhu; jer je duh taj koji misli i namerava; i oni postaju sasvim takvi. Mora se znati da ih ima malo koji tako žive po doktrini, iako besednici veruju da su svi koji slušaju njihove besede, pod njihovim uticajem; jer je to od Božanske providnosti Gospodove da takvih ima samo malo. Razlog je to što je deo sudbina mlakih donekle slična sudbini onih koji profanišu, a sudbina je onih koji profanišu da posle njihovog života u svetu, im se oduzima sve što su znali iz Reči, i tada su ostavljeni sa mislima i ljubavi svoga vlastitog duha. I kada im se oduzme misao koju su imali iz Reči, oni postanu gluplji nego svi ostali; oni izgedaju u svetlosti neba kao izgoreli kosturi pokriveni nekakvom kožom. (O profanaciji, i sudbini onih koji profanišu, vidi *Nauk Novoga Jerusalima*, br. 172.)

234. *Ni studen ni vruć.* Da ovo označava da su između neba i pakla, vidi se iz onoga što je rečeno i pokazano gore (br. 231).

---

235. *Izbljuvaću te iz usta svojih.* Da ovo označava razdvajanje od poznavanja iz Reči, vidi se iz značenja izbljuvati, kada to kaže Gospod, što je razdvajanja; ne da ih Gospod razdvaja od Sebe, nego da se oni razdvajaju od Gospoda. Koristi se izraz izbljuvati, jer se govori o mlakom; a u svetu mlako izaziva povraćanje. Ovo je i zbog korespondencije; jer hrana, koja korespondira poznavanjima, stoga, u Reči, označava poznavanja; stoga razdvajanje od njih označava neprimanje; ali pošto se ovde govori o onima koji ne primaju nešto iz Reči, to označava izbacivanje, ili povraćanje (da hrana, zbog korespondencije, označava poznavanja i inteligenciju iz nje, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 314,4459,4792,5147,5293,5342,8562; jer poznavanja hrane unutrašnjeg čoveka, ili duha, kao što hrana hrani spoljašnjeg čoveka ili telo, br. 4459,5293,6277,8418); i iz značenja iz usta, kada se govori o Gospodu, što je iz Reči. Razlog da iz usta, kad se govori o Gospodu, označava Reč je to, što je Reč Božanska istina, a ona proističe od Gospoda, a što proističe od Njega, i što se uliva u čoveka, za to se kaže da je iz usta, iako to nije iz usta, nego je kao svetlost iz sunca. Jer Gospod iznad neba, gde su anđeli, pokazuje se kao Sunce; a svetlost iz njega je Božanska istina, od koje anđeli i ljudi imaju svu svoju inteligenciju i mudrost (kao što se može videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 116-125, i 126-140.). Stoga je očito da se sa, *Ja ću te izbljuvati iz svojih usta*, označava razdvojiti od Božanske istine, ili što je isto, od poznavanja koja se izvode iz Reči.

Da oni koji su mlaki, to jest, ni studeni ni vrući, kao oni koji žive po doktrini vere same i opravdanja kroz nju, o čemu smo govorili upravo gore, da se razdvajaju od poznavanja iz Reči, to nije poznato njima, jer oni veruju da imaju više znanja od ostalih; ali, u stvari, skoro da i nemaju ni malo znanja. Razlog je to, što su načela njihove doktrine i religije lažna; a iz lažnih načela potiču samo obmane; stoga, dok čitaju Reč, njihov je um vezan za njihove obmane; sledstveno, oni ili ne vide istine, ili ako ih i vide, oni ih mimoilaze ili ih falsifikuju. Lažna načela na koja se ovde misli, to su da je spasenje kroz veru samu, i da se čovek opravdava tom verom. Ovakve bi osobe mogle da znaju, kad bi htele, da su razdvojene od poznavanja koja se izvode iz Reči, i da ne vide istine. Jer, šta češće Gospod govori nego da treba da drže Njegove zapovesti, i da vrše Njegovu volju, i da će svako primiti nagradu u skladu sa svojim delima, kao i to, da je cela Reč zasnovana na dve zapovesti koje su, voli Boga, i voli bližnjega, a i da voleti ga, da je to izvršavati Njegove zapovesti (Jovan XIV, 21,23,24); da ovo treba da se čini radi spasenja,

rečeno je hiljade puta u oba Testamenta; isto tako, da slušati i znati ih nema svrhe ako se ne izvršavaju. Ali oni koji su se potvrdili u veri samoj, i u opravdanju kroz nju, da li to vide? To je zato što takve osobe nemaju doktrinu života, nego doktrinu vere same: dok, u stvari, život stvara čoveka crkve, i ono postaje njegova vera, što uđe u njegov život.

Da su ovakve osobe razdvojene od poznavanja izvedenih iz Reči, vidi se iz toga što ne znaju da čovjek živi posle smrti tela; i da to što živi, da je to duh u njima; da su nebo kao i pakao od ljudske rase; da ne znaju ništa o nebu i nebeskoj radosti; niti o paklu i paklenom ognju, na taj način i ništa o duhovnom svetu; ništa o unutrašnjem ili duhovnom smislu Reči; ništa o proslavljenju Gospodovog Ljudskog; o novom rođenju; o iskušenju, i o Krštenje i sa čime je to povezano; ništa o Svetoj Večeri, i o tome šta označavaju telo i krv, ili hleb i vino; ništa o slobodnoj volji; ništa o unutrašnjem čoveku; ništa o ljubavi prema bližnjem, o bližnjem, o dobru i o ljubavi; niti znaju šta je otpuštanje grehova; pored mnogih drugih stvari koje su sadržane u Reči. Isto tako, čuo sam kad anđeli kažu, da kada im je dopušteno da pogledaju u crkvu, i pogledaju one koji za sebe misle da su inteligentni zbog doktrine, da vide mrkli mrak, i da takve inteligentne vide duboko ispod valova.

Postoje dva razloga da se oni razdvajaju od poznavanja izvedenih iz Reči. Prvi je to, što oni ne mogu da budu prosvetljeni od Gospoda; jer se Gospod uliva u čovekovo dobro, i iz dobra ga prosvetljuje u istinama, to jest, On se uliva u čovekovo ljubav, a otuda njegovu veru. Drugi je razlog to što oni profanišu istine time što ih falsifikuju; a oni koji to čine, oni se razdvajaju od istina samih još dok žive u svetu, tako da ih ni ne znaju; a u drugom životu, oni odbacuju sve stvari je su, dok su živeli u svetu, znali iz Reči. Ova razdvajanja označena su sa - bljuvanje iz usta. Slične su stvari označene povraćanjem na drugim mestima u Reči; kao u sledećim odlomcima; kod Isaije:

Jehova je izlio među njih duh prijevaran, te učiniše da posrće Misir u svijem poslovima kao što posrće pijan čovjek bljujući (XIX, 14).

Misir označava znanje stvari, kako duhovno tako i prirodno; izlivati među njih duh prevaran (izopačen), označava izokretati i falsifikovati te stvari; pijanim se čovekom označavaju oni koji su bezumni u duhovnim stvarima; I, kao što se istine pomešane s obmanama izbacuju napolje, tako se kaže da, *pijan čovjek posrće bljujući.* (Da Egipat označava znanje, može se videti,

Nebeske Tajne, br. 1164,1165,1186,1462,5700,5702.6679.7296, i tako isti znanja-sećanja crkve, br. 7296,9340,9341; da pijan čovek označava one koji su bezumni u duhovnim stvarima, br. 1072.) Kod Isaije:

Pijte, i opijte se, i bljujte i padajte, da ne ustanete od mača koji ću pustiti na vas (XXV, 27).

Piti i biti pijan označava upijati obmane i mešati ih s istinama, i tako postati bezuman; bljuvati ih i padati, to je sasvim izbacivati falsifikovane stvari; mač zbog kojega neće više ustati, označava obmanu koja razara i pustoši istinu (vidi *Nebeske Tajne*, br. 2799,4499,7102). Stoga je očito šta se označava povraćanjem i padanjem.

Ponovo:

Opijte ga, jer se podigao na Jehovu; neka se valja Moav u bljuvotini svojoj, da bude za podsmijeh (XLVIII, 26).

Moav označava one koji preljubočine dobra crkve, stoga se za njih kaže da povraćaju. Tako isto kod Avakuma:

Teško onome koji poji bližnjega svojega, dodaje mijeh svoj da bi ga opojio i gledao golotinju njegovu, nasitićeš se sramote mjesto slave, pij i ti, i otkrij okrajak svoj (golotinju svoju); doći će k tebi čaša u desnici Jehovinoj, i bljuvotina će biti sramna na slavi tvojoj (II, 15,16).

Piti i poжити bližnjega označava upijati istine izmešane s obmanama; nagota na koju gledaju, označava lišavanje istine i intligencije (vidi *Nebeske Tajne*, br. 1073,5433,9960), piti tako da se otkrije tvoj okrajak; čaša Jehovina koja će k tebi doći, tako da će sramotna bljuvotnaj biti na tvojoj slavi. Kod Isaije:

Ali se i oni zanose od vina, i posrću od silovita pića; sveštenik i prorok zanose se od silovita pića, osvojilo ih je vino, zanose se u prorkovanju, Jer su svi stolovi puni bljuvotine i nečistote, nema mjesta čista. Spotiču se u suđenju. Koga će učiti mudrosti da razumije nauku? (XXVIII, 7-9).

Ovdje vino I silovito piće, od kojega se kaže da se zanose, označavaju istine pomiješane s obmanama; sveštenik I prorok označavaju one koji su u istinama I dobrima, a u opstraktnom smislu, dobra I istine crkve; oni koji se zanose u prorkovanju (u viđenju), to su oni koji će ubrzo vidjeti istine; spoticati se u suđenju označava bezumlje; stolovi označavaju stvari koje

treba da hrane duhovni život, jer se stolovima označava hrana koja je na njima, a hrana označava dobra, jer ova hrane duhovni život. Stoga se ovdje stolovima, koji su puni bljuvotine i nečistote, označava isto što i 8 falsifikovanim stvarima i preljubočinstvima.

Kod Mojsija: Nemojte se skrvniti nijednom ovom stvarju; jer su se svijem tijekom skrvnili narodi koji su odagnani prije vas. Jer se oskrvnula zemlja, i nevaljalstvo ću njezino pohoditi na njoj, i izmetnuće zemlja stanovnike svoje. Da ne izmetne zemlja vas, ako se oskrvnite, kao što je izmetnula narod koji je bio prije vas (Levitska XVIII.24,25,28).

Predmet o kojem se ovdje govori su sve vrste preljuba, kojima se, u duhovnom smislu, označavaju preljubočinjenja dobra i falsifikovanja istine, ili profanacije (oskrvnuća); a zato što zla i dobra, kao ni obmane i istine, nemogu da budu zajedno, nego se izbacuju, stoga se kaže da će zemlja, koja je crkva, njih izbljuvati. Iz ovoga se sada vidi šta je označeno povraćanjem, to jest, sa i ću te izbljuvati iz usta svojih.

236. (Stih 17) *Jer govoriš: bogat sam, i obogaio sam se.* Da ovo označava njihovu veru, da veruju da su u istinama više od ostalih, vidi se iz značenja *ti govoriš*, što označava ono što oni veruju; i pošto se ovde govori o onima koji su u veri samoj, stoga ti govoriš označava njihovu veru. Osim toga, u duhovnom smislu, to označava misliti, jer ono što se govori izlazi iz misli; a misao je duhovna, jer ona pripada čovekovom duhu, a govor i razgovor su prirodni, jer oni pripadaju telu. Zbog ovoga govoriti, u Reči, ima različita značenja koja se razlikuju u zavisnosti od predmeta o kome se govori. A iz značenja *ja sam bogat*, što je posedovati poznavanja istine i dobra, i iz toga biti inteligentan i mudar, što će se videti u onome što sledi. Tako isto, iz značenja obogatiti se, i nemati potrebe ni za čim, što je znati sve stvari, tako da ništa ne nedostaje. Da oni koji se drže doktrine vere same i opravdanja kroz nju tako veruju, to jest, da su takvoga karaktera, nije poznato onima koji ne pripadaju toj veri, iako među njima ima takvih; pa ipak, meni je bio dato da saznam da je tako iz mnogo iskustva.

Razgovarao sam s mnogim koji su, dok su bili u svetu, verovali o sebi da su više inteligentni i mudri od ostalih, zbog toga što su znali toliko puno stvari o veri samoj i o opravdanju kroz nju, i doista o stvarima s kojima prosti nisu upoznati, a koje su ovi nazivali unutrašnjim stvarima, i misterijama doktrine;

i oni su verovali da znaju i razumeju sve stvari, tako da im ništa ne nedostajalo. Među njima je bio i takvih koji su i pisali o veri samoj i opravdanju preko te vere; ali im je bilo pokazano da ništa ne znaju o istini, i da oni koji žive životom vere, koja je ljubav prema bližnjem, i koji nisu razumeli opravdanje kroz veru samu, da su bili više inteligentni i mudri od njih. Tako isto im je bilo pokazano da stvari za koje su mislili da su istine, da su bile obmane, i da znati i misliti ove nije biti inteligentan i mudar, jer je inteligencija misliti istine, a mudrost, misliti o životu iz ovih; razlog za ovo im je bio pokazan, naime, bilo je to da oni nisu bili u duhovnom osećanju istine, nego samo u prirodnom osećanju znanja onih stvari radi svog zanimanja, drugi radi svoga ugleda, ili učenosti; isto tako, da oni koji su u drugom ali ne i u prvom osećanju veruju da kad znaju te stvari, da znaju sve, a posebno oni koji su se u tome utvrdili preko smisla slova u Reči, i koji su se potrudili da zabludama razuma to sve povežu s obmanama.

Ovde ću reći nešto iz iskustva o ovim osobama. Neki duhovi, za koje se verovalo da, dok su živeli u svetu, da su bili učeni, bili su ispitani da li znaju šta je to duhovna vera. Odgovoriše da znaju; stoga kad im je bila data komunikacija s onima koji imaju tu veru, ovi opaziše da nemaju veru, i da ne znaju šta je vera. Posle toga, bili su upitani šta veruju o veri samoj, na kojoj je zasnovana cela doktrina njihove crkve; na to su se osetili posramljeni i umuknuli su. Bilo je i mnogo učenih iz crkve, koji su zapitani da li znaju šta je novo rođenje. Odgovoriše da znaju da je to krštenje, jer da Gospod izjavljuje da ako se čovek ne rodi od vode i od Duha, da ne može da uđe u carstvo Božije; ali im je pokazano da kršetneje nije novo rođenje nego da se vodom i Duhom označavaju istine i život u skladu snjima, i da niko ne može da uđe u nebo ako se preko toga ne rodi nanovo, kad su se povukli, priznajući svoje neznanje. Osim toga, kad su bili zapitani o anđelima, nebui paklu, čovekovom životu posle smrti, i o mnogim drugim stvarima, našlo se da su sasvim neznalice o mnogim drugim stvarima, koje su u mrklom mraku u njihovim umovima; tada su priznali da su zaista verovali da znaju sve, ali su sada ubeđeni da ne znaju skoro ništa.

Nešto znati, u duhovnom svetu, to označava - znati nešto istinito (nešto od istine); ali znati obmane, to je ne znati ništa, jer u ovakvom znanju nema inteligencije i mudrosti. Posle im je rečeno da se na to stanje misli u Gospodvim rečima,

---

Jer govoriš: bogat sam, i obogatio sam se. I ništa ne potrebujem; a ne znaš da si nesrećan, i nevoljan, i siromah, i slijep, i go.

Razlog da bogat označava u Reči one koji su u istinama je to, što se duhovnim bogatstvom označava upravo to; otuda tako isto da se u Reči, blagom označava poznavanje istine i dobra, a da se sa biti bogat, označavaju oni koji su inteligentni pomoću ovih . Ovo je očito iz sledećih odlomaka. Kod Jezikilja:

Stekao si blago mudrošću svojom i razumom svojim, i nasuo si zlata i srebra u riznice svoje. Veličinom mudrosti svoje i u trgovini svojoj umnožio si blago svoje, te se ponese srce tvoje blagom tvojim (XXVIII 4,5).

Ove se stvari kažu o knezu Tirskom, kojim se, u duhovnom smislu, označavaju oni koji su u poznavanjima istine; bogatstvom se ovde označavaju poznavanja uopšte. Zlatom u riznicama tvojim označavaju se poznavanja dobra i istine. Da se poznavanja označavaju ovim izrazima, sasvim je jasno; jer se kaže, *Stekao si blago mudrošću svojom i razumom svojim; i nasuo si zlata i srebra u riznice svoje.*

(Razlog da se knezom Tirskim ovde označavaju oni koji su u poznavanjima istine je to, što knez označava glavnu istinu (vidi *Nebeske Tajne*, br. 1482,2089,5044), a Tirom poznavanja istine, br. 1201; da se raznicama označavaju posedovanja poznavanja, može se videti, br. 1694,4508,10227; a da se zlatom označava dobro, a srebrom istina, br. 1551,1552,2954,5658.)

Kod Zaharije:

Tir sabira srebra kao praha, i zlata kao kala (blata) na putu. Gle, Jehova će ga otjerati, i vrći će u more silu njegovu, i on će ognjem izgorjeti (IX, 3,4).

i ovde se Tirom označavaju oni koji sebi pribavljaju poznavanja, koja se označavaju srebrom, zlatom i bogatstvom.

Kod Davida:

Kći Tirova doći će s darovima, najbogatiji u narodu tebe će moliti (Psalam XLV, 12).

Ovde se crkva opisuje u pogledu osećanja istine, koje je označeno kćeri Tirskom; jer kći označava crkvu u pogledu osećanja (vidi *Nebeske Tajne*, br. 3262,3962,6729,9059); a car označava istinu (br. 1672,2015,2069,3670,4966,6148). Zbog toga se kaže da će kći Tirska doneti

darove, da će najbogatiji u gradu tebe moliti (tebi laskati); najbogatiji u narodu su oni koji obiluju istinama. Kod Osije:

Trgovac je Jefrem, u ruci su mu mjerila lažna, milo mu je da čini krivo. Ni u kom trud umom neće naći nepravde koja bi bila grijeh. I govoriću preko proroka, i umnožiću utvare (vizije) (XII, 8,9,11).

Postati bogat i naći bogatstvo ne znači obogatiti se na svetski način, nego na nebeski, blagom i bogatstvom, a što su poznavanja istine i dobra; jer se Jefremom označava Intelektualno onih koji pripadaju crkvi, koje je prosvetljeno kada čitaju Reč (vidi Nebeske Tajne, br. 5354,6222,6238,6267). Otuda se kaže, *Govoriću preko proroka, i umnožiću utvare*. Prorocima se označavaju istine doktrine, ali isto tako i utvara (vizije).

Kod Jeremije:

Ja Jehova ispitujem srce i iskušavam bubrege, da bih dao svakome po putovima njegovijem i po plodu djela njegovijeh. Kao što jarebica leži na jajima a ne izleže, tako ko sabira bogatstvo ali s nepravdom, u polovini dana svojih ostaviće ga i najposlije će biti lud (XVII, 10,11).

Predmet o kome se ovde govori su oni koji stiču poznavanja samo kao poznavanja, dok ona treba da služe životu. To je ono što je označeno jarebicom koja leži na jajima ali ne izleže, što je sticanje bogatstva s nepravdom, i na kraju biti lud (budala). A pošto je svrha poznavanja istine i dobra u tome da služe životu, jer se ona preko toga usavršavaju, stoga se kaže da Jehova daje svakome prema njegovim putovima, i prema plodovima njegovih djela. Kod Luke:

Ko god ne ostavi sve što ima (sve svoje posjede), ne može biti moj učenik (XIV, 33).

Onaj ko ne zna da se u Reči imanjem označavaju poznavanja iz Reči, koja su duhovna blaga i bogatstvo, može da pretpostavi da treba da se liši svega svoga bogatstva da bi se spasao, iako to nije ono što je označeno ovim rečima. Imanjima se označava sve ono što pripada čovekovoju vlastitoju inteligenciji, jer niko ne može biti mudar sam od sebe, nego samo od Gospoda; otuda ostaviti imanje svoje, to je ne pripisivati svoju mudrost i inteligenciju sebi; i da onoga ko ovo ne čini, toga Gospod ne može da poučava, to jest, taj ne može da bude Gospodov učenik. Onaj koji ne zna da se bogatim označavaju oni koji posjeduju poznavanja istine i dobra, stoga oni koji imaju Reč, i da se sironašnima označavaju oni koji ne poseduju

poznavanja, ali ih žele, ne mogu a da ne pretpostave da se bogatašem ozančava onaj koji je obučen i skerlet i tanko platno, a da je siromah onaj koji leži kod njegovih vrata (Luka XVI), i da je to ono što je označeno bogatim i siromašnim u običnom smislu ovih reči, dok se u stvari bogatašem označava Jevrejska nacija, koja je imala Reč, u kojoj su sadržana sva poznavanja istine i dobra; skerletom (grimizom), u koji su obučeni, označava se pravo dobro (vidi *Nebeske Tajne*, br. 9467, a tankim platnom prava istina (vidi *Nebeske Tajne*, br. 5319,9469,9596,9744); siromahom koji je ležao kod njegovih vrata da su označene nacije koje su bile izvan crkve, i koje nisu imale Reč, ali su želele istine i dobra neba i crkve. Otuda je isto tako jasno, da se bogatašem, označavaju oni koji imaju Reč, stoga oni koji poseduju poznavanja istine i dobra; jer su ova pohranjena u Reči. Kao što se se kaže u proroštvu Jelisavete kod Luke: (*prim. prev. Treba da bude, u Marijinom proročanstvu; očito, autorova greška; autor je ovo djelo ostavio neobjavljeno, a umjesto toga napisao drugo a istu temu u dva toma, koje je objavio*)

Bog gladne napuni blaga, i bogate otpusti prazne (I, 53).

Gladnisu oni koji žele poznavanja; takvi su bili Neznabošci koji su primili Gospoda i doktrine od Njega; dok su bogati oni koji imaju poznavanja, jer maju Reč; takvi su bili Jevreji, ali nisu bili voljni da znaju istine iz nje, stoga nisu primili Gospoda ni doktrinu od Njega. Potonji su oni bogati koji su otpušteni prazni, a prethodni su i gladni koji su bili napunjeni blagom.

237. *A ne znaš da si nevoljan (nesrećan).* Da ovi ne znaju da se njihove obmane ne slažu s istinama, vidi se iz značenja nevoljan, što označava rušenje istina od strane obmana, kao i neslaganje; iz toga je jasno šta je označeno nevoljnim. Razlog da su nevoljni je to, što je njihova doktrina zasnovana na dva lažna načela, koja su vera sama, i opravdanje kroz nju; stoga se obmane ulivaju otuda u neprekidnm nizu, dok se istine, koje navode iz smisla slova Riječi, ruše i falsifikuju; a falsifikovane istine su suštinski obmane. To se opisuje u mnogim odlomcima Reči taštinama (uzaludnim stvarima) za koje se kaže da ih vide proroci, i lažima za koje se kaže da ih oni govore. Isto je označeno i prolomima na bedemima i u kućama, tako da ovi padaju; slično, likovima (idolima) rezanim likovima za koje se kaže da ih pravi umetnik i koje se povezuju lančićima kako bi stajali zajedno; jer se idolima i rezanim likovima označavaju obmane doktrine. Isto je označeno i prolomima na zidovima i kućama , i prorocima koji vide uzaludne stvari i govore laži; jer se prorocima označavaju doktrine; a uzaludnim stvarima , ono što nema značaja; a lažima, obmane.

Ali pošto se ove stvari pominju na previše mesta u Reči da bi ih sve naveli, navešćemo samo one o nevoljnim i o zidu, da bi se znalo da to označava rušenje istina od strane obmana, pa stoga i neslaganje. Kod Isaije:

Mudrost tvoja i znanje tvoje zavedoše te , te si govorila u srcu svom: ja sam, i osim mene, nema druge. Zato će doći na te zlo, a nećeš znati odakle izlazi, i spopašće te nevolja, da je nećeš moći odbiti, u jedan put pogibao, za koju nećeš znati (XLVII, 10,11).

Ovde se opisuju oni koji vjeruju da znaju sve stvari, i misle o sebi da su više inteligentni od ostalih, dok su, u stvari, takvi da ni ne znaju i ne razumeju ništa od istine; iz toga sledi da je od njih oduzeto razumevanje istine. Njihovo verovanje da su više ineligentni od ostalih označeno je sa, *Mudrost tvoja i znanje tvoje prevariše te, pa si govorila u srcu svom : ja sam, i osim mene, nema druge*; a gubitak razmevanja istine, pogibljju koja će na te doći, i nevoljom koju nećeš moći odbiti.

Kod Jezekilja:

Nevolja za nevoljom dolaziće, i glas za glasom stizaće; i oni će tražiti utvaru od proroka; zakona će nestati u sveštenika i sjeta u staraca. Car će tužiti, i knezovi će se obući u žalost (VII, 26,27).

Ovde se govori o pustošenju crkve, kada ostanu samo falsifikovane istine; obmana od obmane označava se nevoljom za nevoljom; utvara prorokova označava doktrinu, a ovde doktrinu obmane; zakon je nestao u sveštenika, označava da se Reč ne razume; jer zakon označava Reč, a sveštenik onoga koji je naučava; svet je nestao kod staraca, označava da će kod inteligentnih nestati ono što je pravo; savet označava ono što je pravo; a starci one koji su inteligentni; car će tužiti, a knez će se obući u žalost, označava da više neće biti istine; pošto car označava istinu, a knez istine koje su potčinjene.

Kod Davida:

Jer nema u ustima njihovijem istine; nevaljalstvo je u njima (Psalam V, 9).

gdje nevaljalstvo označava obmane koje se ne slažu s nijednom istinom. Slično kod Jeremije:

Naričite i trčite oko zidova (plotova), jer će car otići u ropstvo, sveštenici i knezovi njegovi skupa (XLIX, 3).

Ovde trčati oko zidova označava među istinama koje su razorene od obmana; carem koji odlazi u ropstvo označava se istina; a sveštenicima i knezovima skupa, označavaju se dobra i istinae života i doktrine, kao gore. Kod Jezekilja:

Jedan ozida zid, a drugi ga namazaše krečem nevaljalijem. Reci onijema koji mažu nevaljalijem krečem, da će pasti, i gle, kad padn neće li nam reći: gdje je kreč kojim mazaste? (XIII, 10-12).

Zid koji su namazali nevaljalijem krečem, označava obmanu koja je primljena kao da je načelo, a koju su, primenjujući istine iz Reči, prikazali kao da je istina. Krečenje označava primenu, a otuda i potvrđivanje; nevaljali kreč označava ono što je falsifikovano; a pošto se na taj način razara istina iz Reči, stvari koje potvrđuju, postale su falsifikovane istine, koje su u sebi lažne, i one nestaju zajedno sa falsifikovanim načelom, pa se stoga kaže, *Gle, zid će pasti, neće li nam reći: gdje je kreč kojim mazaste?*

Kod Osije: *Zato ću joj zagradi put trnjem i zazidaću zidom da ne nađe staza svojih (II, 6).*

Zagradi put trnjem, i zazidati zidom da ne nađu staza svojih, to je kvariti misli pomoću zlih obmana, kako ne bi videli istine; zle obmane (obmane zla) označene su trnjem. Zazidati zidom je gomilati obmane na obmane; da ne nađe staza svojih, označava da se od istine ne može videti. Ovo se dešava zato što istine ne mogu dalje da postoje pored zlih obmana kao što ne može ni nebo pored pakla, jer su istine iz neba a zle obmane iz pakla; stoga, kada ove druge imaju vlast, oduzima se komunikacija s nebom, u kojem se slučaju one prve ne mogu videti, a ako ih drugi izuste, bivaju odbačene. Otuda to da oni koji su u lažnim načelima kao, na primjer, oni koji su u načelima vere same i opravdanja kroz nju, ne mogu biti ni u kojoj istini, kao što se može gore vidjeti (br. 235,236).

Ali sada ćemo rasvetliti ovaj predmet primerima. Kada oni koji prigrle veru samu i opravanje kroz nju kao načelo religije, kada čitaju Reč, i vide da Gospod uči da se čovek nagrađuje prema svojim delima i postupcima, i da onaj koji čini dobro idu u nebo, a da oni koji čine zlo idu u pakao, oni tada nazivaju dobro plodom vere, ne znajući, ili ne želeći da znaju, da su dobra koja oni nazivaju plodovima vere od ljubavi prema bližnjem, i da nijedno nije od vere same odvojene od ljubavi prema bližnjem, koju oni nazivaju verom samom; jer sve dobro pripada ljubavi prema bližnjem, a istina veri iz nje. Iz ovoga je jasno da oni izokreću Reč. Ali oni ovo čine stoga što inače ne bi mogli primeniti istinu na svoje načelo, još uvek verujući da se ovi mogu složiti skupa; ali istina nestaje kao posledica, i postaje

obmana, i ne postaje samo obmana, nego postaje i zlo. Da tada obmane teku u neprekidnom nizu, jasno je; jer uče da su dobra dela ta koja se predstavljaju kao zasluga, ne želeći da shvate da pošto su vera i njene istine od Gospoda, da se za njih ne može tražiti nagrada, jer da je tako i sa ljubavi prema bližnjem i njenim dobrima. Oni isto tako uče da, čim čovek primi veru, on se miri s Bogom Ocem uz pomoć Sina, tako da se mu se zla koja posle čine ne pripisuju, kao ni zla koja je počinio pre; jer kažu da su spaseni svi, bilo kako da su živeli, samo ako prime veru, čak i na samom času pred smrt. Ali ove, kao ni mnoge druge stvari, ne slažu se s istinama iz Reči, nego ih razaraju, a istine razorene od obmana, i takve obmane. imaju loš miris; odvratna se smrad opaža oko njih u drugom životu, koji je takav da ga ne može podneti nijedan dobar duh; to je kao smrad bolesnih pluća. Moglo bi se navesti mnogo drugih primera, jer ih ima u obilju; jer sve što se zaključuje iz obmane, ima u sebi obmane zbog toga, jer u tome postoji načelo na koje se oslanja, jer iz njega ističe, i na njega se primenjuje.

Istinski kvalitet religije vere same, i opravdanja kroz nju, može se zaključiti već samo iz toga, što oni koji su se utvrdili u tim stvarima preko doktrine i života, u drugom životu, šire iz sebe jednu sferu odvratne preljube, majke ili svekrve, sa sinom; ova odvratna preljuba im korespondira, i opaža se oko njih gde god da odu; hiljade puta sam prepoznao njihovo prisustvo po toj sferi. Razlog da takva sfere ističe iz njih je to, što oni vrše preljubu s dobrima ljubavi prema bližnjem i Reči; a preljube korespondiraju preljubočinjenju dobra, a kurvarstva falsifikovanjima istine (kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 2466,2729,3399,4865,6348,8904,10648). Isto je označeno i Ruvimovim ležanjem sa Valom, od koje je njegov otac dobio Dana i Naftalija (Postanje XXXV, 22), zbog čega je i bio proklet (Postanje XLIX, 4); i zato što je onečistio postelju svoga oca, pravo prvorođenog mu je bilo oduzeto i dato Josifu (1 Dnevnika V, 1); jer Ruvim, u Reči, označava veru, a u ovome slučaju veru samu (vidi *Nebeske Tajne*, br. 3325,3861,3866,3870,4605,4734,6350), dok se Josifom označava dobro te vere (vidi *Nebeske Tajne*, br. 396,3971,4669,6417). Da će se takve stvari desiti na kraju crkve, predskazano je kod Danila, gde se govori o kipu Navukodonosora koji je vidio u snu, u ovim rečima:

A što si vidio gvožđe s kalom lončarskim, što će se oni pomiješati sa sjemenom čovečijim, ali ne će prijenuti jedan za drugoga kao što se ni gvožđe ne može smiješati s kalom (II, 43).

Gvoždem se označava istina bez dobra; kalom lončarskim, obmana koja je iz čovekove vlastite inteligencije; sjemenom čovečijim, Reč Gospodova (vidi Mateja

XIII, 4,37). To što se ne mogu spojiti, označeno je time što se kaže da neće prionuti jedno za drugo, kao što ni gvožđe ne može da se spoji sa kalom (glinom).

238. Nesrećan i siromah. Da ovo označava da ni jedni ni drugi ne znaju da ovi nemaju ni poznavanja istine ni poznavanja dobra, vidi se iz značenja nesreće, a to su oni koji su lišeni poznavanja istine; i iz značenja siromaha, a to su oni koji su bez poznavanja dobra. Da izrazi nesrećan i siromah imaju takvo značenje, vidi se iz mnogih odlomaka u Reči, kao i iz ove okolnosti, što je duhovna nesreća i siromaštvo ništa drugo nego nedostatak poznavanja istine i dobra, jer gde postoji takav nedostatak, duh je nesrećan i siromašan; ali kada se imaju ova poznavanja, duh je bogat i obiluje; stoga se bogatstvom i imanjem u Reči označavaju duhovna bogatstva i imanja, koja su poznavanja istine i dobra, kao što je gore pokazano (br. 236). Nesrećan i siromašan su izrazi koji se koriste u mnogim odlomcima Reči; ali kada nije poznat duhovni smisao ovih izraza, tada se veruje da su tu označeni samo oni koji su nesrećni i siromašni u svjetskim stvarima; dok, u stvari, označeni su oni koji nisu u istinama i dobrima i u njihovim poznavanjima. Doista, nesrećnima se označavaju oni koji nisu u istinama i u njihovim poznavanjima, a siromašnim oni koji nisu u dobrima, jer nisu u njihovim poznavanjima. Zato što se istine i dobra označavaju s ova dva izraza, stoga se oni pominju na mnogim mestima, kao kod Davida:

Ja sam nestrećan i ništ, neka se Gospod sjeti mene (Psalam XL, 17; LX, 5).

Ponovo:

Prikloni uho svoje, O Jehova, jer sam nesrećani siromah (Psalam LXXXVI, 1).

Da se pod nesrećnim i siromašnim ne misli na one koji su bogati na svetski način, nego da se misli na duhovno bogatstvo, jasno je, jer to David govori o sebi; stoga se i kaže, *O Jehova, prikloni uho svoje, i odgovori.*

Ponovo:

Mač potežu bezbožnici, zapinju luk svoj, da obore ubogoga i ništega i pokolju one koji idu pravim putem (Psalam XXXVII, 14).

Da se nesrećnim i siromašnim ovde označavaju oni koji su duhovno bogati, ali ipak žele više poznavaja istine i dobra, vidi se, jer se kaže da nezbožnici potežu mač

svoj, i savijaju luk svoj; mač označava obmanu koja se bori protivu istine i nastoji da razori istinu; stoga se kaže da ovi to čine da bi oborili nesrećng i siromaha. (Da se mačem označava istina koja se bori protivu obmane a u obrnuom smislu, obmana koja se bori protivu istine, može se videti gore, br. 131; i da se lukom označava doktrina u oba smisla, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 2686,2709.)

Ponovo:

Zašto se nije sjećao činiti milost, nego je gonio čovjeka ništega i ubogoga, i tužnome je u srcu tražio smrt (Psalam CIX, 16).

Kod Isaije:

Jer nevaljalac o nevaljalstvu govori, i srce njegovo gradi bezakonje, radeći licemjerno i govoreći na Boga laž, da isprazni dušu gladnome, i napoj žednome da uzme. A sprave tvrdičine zle su; smišlja ljukavštine da zatre ništega riječima lažnijem i kad siromah govori pravo (Psalam XXXII, 6,7).

I u ovome odlomku nevoljnima i siromašnim označavaju se oni koji su lišeni poznavanja istine i dobra ; reči lažne označavaju obmane, a govoriti pravo znači ono što je pravo. Zato što se govori o ovakvima, to se kaže da rade licemerno i da govore laž na Jehovu, da prazne dušu gladnme i napoj žednome uzimaju. Raditi licemerno i govoriti laž je govorii obmanu od zla; isprazniti dušu gladnome označava lišavati poznavanja dobra one koji ih žele, a napoj žednome uzimati je lišavati poznavanja istine one koji je žele. Ponovo:

Krotki će se veoma radovati, i ništi između ljudi veseliće se sa sveca Izrailjeva (XXIX, 19).

Krotki i ništi ovde označavaju one kod kojih nema istine i dobra, ali koji ih ipak žele; o ovima se kaže da *će se radovati u Jehovi, i veseliti sa sveca izrailjeva*, a ne o onima koji su krotki i ništi u poledu svetskog bogatstva.

Iz ovih se razmatranja vidi šta je označeno nesrećnima i siromašnima u drugim odlomcima u Reči, kao u sledećim:

Jer neće svagda biti zaboravljen ubogi, i nada nevoljnicima ne će nikad poginuti (Psalam IX, 18).

Ponovo:

Bog će suditi nevoljnima u narodu, pomoći će ništega, nasilnika će oboriti. Jer će izbaviti ubogoga koji cvili i nevoljnika koji nema pomoćnika (Psalam LXXII, 4,12.13).

Ponovo:

Vidjeće ništi i radovaće se. Koji tražite Jehovu, oživjeće srce vaše. Jer Jehova čuje uboge, i sužanja svojih ne oglašava se (Psalam 32,33).

Ponovo:

Jehova izbavlja stradalca od onoga koji mu dosađuje, i ubogoga od onoga koji ga upropašćuje (Psalam XXXV, 10).

Ponovo:

Nevoljnik nek se ne vrati sramotan, i ništi i ubogi neka hvale ime tvoje (Psalam LXXIV, 21).

Ponovo:

Nevoljni i ništi, hvalite ime njegovo (Psalam LXXIV, 21).

Ponovo:

Znam da će Jehova pokazati pravdu i pravicu ubogome (Psalam CXL, 12).

I na drugm mestima; kao kod Isa. X, 2; Jer. XXII, 16; Jezek. XVI, 19; XVIII, 12; XXII, 29; Amos VIII,4; Zak. Ponov. XV, 11; XXIV, 14. Razlog da se pominju i nevoljni i siromašni u gornjim odlomcima je to, što je to u skladu sa stilom Reči, da gde se govori o istini, da se govori i o dobru; i , u obrnutom smislu, gde se govori o obmani, da se govori i o zlu, jer oni čine jedno, i slični su braku. Zbog toga se nevoljni i siromašni pomiju zajedno; jer nevoljnima označavaju se oni koji nemaju poznavanja istine, a siromasima oni koji nemaju poznavanja dobra (Da postoji takav brak skoro svugde u proročkim delovima Reči, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br.

683,793,80,2516,2712,3004,3005.3009,4138,5194,5502,6343,7022,7945,9263,93 14.) Zgog toga se kaže u onome što sledi: *I slijepi i goli*; jer se slepima označavaju oni koji ne razumeju istine, a golima oni koji ne razumeju i neće dobro. Isto tako, u sledećem stihu, *Svjetujem te da kupiš u mene zlata žeženoga u ognju, da se obogatiš, i bijele haljine da se obučeš*; jer zlato u ognju žeženo označava dobro ljubavi, a bele haljine, istine vere. A dalje se kaže, *da se ne pokaže sramota*

golotinje tvoje, i masti očinjom pomaži oči svoje da vidiš, čime se označava da se ne bi videla zla i obmane. Isti je slučaj i u drugim odlomcima; ali da takav brak postoji u svakom delu Reči, vide samo oni koji su upoznati s njenim unutrašnjim smislom.

239. *I slijep, i go.* Da ovo označava da su oni bez razumevanja istine, i bez razumijevanja i volje za dobro, vidi se iz značenja *slep*, a to su oni koji ne razumeju istinu, kao što će biti objašnjeno u onome što sledi; i iz značenja *goli*, što su oni koji su lišeni volje za dobro, kao i njenog razumevanja, a što će isto tako biti objašnjeno ubrzo. Da oni koji drže doktrinu istine same i opravdanja kroz nju ne razumeju istinu, vidi se iz toga što *vera sama* ili *vera bez ljubavi* prema bližnjem počiva sasvim u memoriji a ne u razumu; stoga oni uklanjaju razum iz stvari vere, govoreći da ovakve stvari treba verovati, i da razum nema ništa s tim; na taj način oni mogu da kažu sve što hoće, bilo istinito ili lažno, pod uslovom da mogu da nađu nešto u smislu slova Reči, što se može navesti kao potvrda, a čije im je duhovno značenje nepoznato. U ovome leži sakriveno nešto slično statutima papa, da svak mora da zavisi od onoga što oni kažu; tako ubeđujući narod da oni znaju i vide sve stvari, iako ne vide ništa. Stoga oni koji ne vide, to jest, koji ne razumeju, stvari koje veruju, to je označeno sa biti *slep*. A jedna je posledica ovoga da oni ne mogu da usavršavaju svoj život preko stvari koje mora da pripadaju veri; jer put kojim se prilazi čovekovom životu je kroz razum, i čovek ne može da postane duhovan ni na koji drugi način. A svi koji su u nebu, vide istinu razumom, i tako je primaju; a ono što ne vide svojm razumom, to ne primaju; i ako im bilo ko kaže da mora da imaju veru, iako je ni ne vide ni razumeju, oni se okreću i kažu, kako je to moguće? Ono što vidim ili razumem, to i verujem; ali ono što ni ne vidim ni ne razumem, ja to ne mogu ni verovati; moguće je da su to obmane, koje mogu da razore duhovni život.

Oni koji se drže doktrine vere same, i opravdanja kroz nju, ne razumeju šta je dobro, jer nemaju volju da čine dobro, što se vidi iz toga što ništa ne znaju o ljubavi prema bližnjem, pa tako ništa ni o dobru; jer svo je duhovno dobro od ljubavi prema bližnjem, i nema dobra bez nje; stoga oni koji odvajaju veru od ljubavi prema bližnjem, i tvrde da ljubav prema bližnjem ne doprinosi ništa za spasenje, nego da to čini *vera sama*, ti ništa ne znaju o ljubavi prema bližnjem, iako duhovno dobro, s njegovim osećanjem, koje se naziva ljubav prema bližnjem, sačinjava sami čovekov duhovni život, a ne nikako *vera bez njega*. Otuda je jasno da oni koji su u doktrini vere same, da su lišeni razumevanja dobra. Razlog da je ovo učinak toga je to, što nemaju volju da čine dobro. Oni sebe nazivaju

pravednim, i opravdanim, kad imaju veru, a biti opravdan, to je da oni veruje da ne mogu biti osuđeni za ono što misle i hoće, jer su se pomirili s Bogom; oni tako veruju, zato što to sledi iz povezanosti s njihovim načelom, da se i zli podjednako spasavaju s dobrima, ako samo prime veru, makar to u poslednjem času svoga života,

Tajne se stvari ove doktrine sastoje u tome što oni govore o progresivnim stepenima opravdanja, koji nisu posledica čovekovog života, ili osećanja njegove ljubavi ka bližnjem, nego iz vere same u pomirenje s Bogom Ocem preko Sina; ovu veru nazivaju pouzdanje, poverenje, i spasavajuća vera. Ne znaju da ne može da bude nikakvog duhovnog života u tome ako tu nema ljubavi prema bližnjem; ono što se iznutra opaža, ili što se pokazuje u poverenju koje ispovedaju, nema u sebi ništa što dolazi od duhovnog osećanja, nego samo ono što izvire iz prirodne misli o radosti što su izbačeni od osude. Osim toga, oni koji ne znaju a dobro ljubavi prema bližnjem, nemaju volje da čine dobro, a oni koji ništa ne znaju o ovome dobru, ne znaju ništa ni o zlu, jer dobro razotkriva zlo; stoga takve osobe ne mogu da sebe ispitaju, niti da vide svoja zla, i da pobegnu od njih, i da osećaju odbojnost prema njima. Otuda to, da popuštaju uzde svim svojim mislima i svojoj volji, čuvajući se samo da ne čine zlo iz straha od zakona, gubitka ugleda, časti, i dobitka i života. To je zato što, kad ovakve osobe postanu duhovi, i kada se osobode ovih strahova, oni se udružuju s đavolima; jer misle i hoće kao i oni, jer su tako mislili u svetu; jer duh je u čoveku taj koji misli; međutim, slučaj je drugačiji s onima koji su živeli životom ljubavi prema bližnjem.

Pored toga, oni koji veruju da su opravdani kroz veru samu, veruju da će ih Bog voditi, i da će tako činiti dobro. Kažu da je svako dobro od Boga, i ništa od čoveka; i da bi inače dobro bilo radi zasluge (zaslužno dobro); oni ne znaju da mora da bude primanje na strani čoveka, i da primanje nije moguće ako čovek ne obraća pažnju na svoje misli i namere, a otuda i na svoja dela, i da se tada uzdržava od zala i da čini dobro, a to je slučaj kad gleda na istine koje je izveo iz Riječi, i kada živi u skladu sa njima. I, doista, ako se ovo ne desi, nema uzajamnosti na njegovoj strani, i tako nema ni popravka; u takvom slučaju, čemu služe Gospodove zapovesti u Reči? Da ovo čovjek može da čini, i to je od Gospoda, jer je takva moć data svakome čoveku od Njegovog Božanskog prisustva i Njegove želje da bude primljen. Jednom rečju, ako čovek ne prima u svoj razum volju, ili u svoju misao i osećanje, ili što je isto, u svoju veru i ljubav, nema primanja s njegove strane, stoga ni povezivanja s Gospodom. Jer svako može da zna da je Gospod neprekidno prisutan s dobrom, i da želi da bude primljen, ali tamo gde su odbačene sve uzde

mislima , On ne može da se uliva; On može da se uliva samo tamo gde se mislima i na merama postavljaju uzde pomoću istina iz Reči.

Da je Gospod neprestano prisutan s dobrom, i da želi da bude primljen, On Sam uči sledećim rečima u ovome poglavlju, gde On kaže:

Eto stojim na vratima i kucam: ako ko čuje glas moj, i otvori vrata, ući ću k njemu i večeraću s njime, i on sa mnom (stih 20).

Otvoriti vrata, označava primanje na čovekovo strani, upravo kako je rečeno. Gospod uči isto i u drugim delovima Reči, kao kod Jovana:

Onaj koji ljubi mene i koji čuva reči moje, moj će ga Otac ljubiti; i mi ćemo mu doći, i nastaniti se kod njega. Onaj koji me ne ljubi, ne drži zapovesti mojih (XIV, 23,24).

Kod Mateja:

Onaj koji primi seme na dobroj zemlji, to je koji sluša rječ, i ramije, koji dakle rod rađa(XIII,23).

Kod Marka:

To su oni koji siju na dobroj zemlji, koji slušaju riječ i primaju, i donose plod (IV,20).

Zato što je to primanje na čovekovo strani koje ga povezuje s Gospodom, i tako ga čini duhovnim, stoga kada je Gospod izgovarao te reči, on je povikao, govoreći,

Ko ima uši, neka čuje (Mat. XIII, 9; Marko IV, 9; Luka VIII, 8).

Da slepi označava one koji nemaju razumevanja istine, i da goli označavaju one koji nemaju razumevanja dobra, jer nisu u volji da čine dobro, vidi se iz mnogih odlomaka u Reči; od kojih želim da navedem nekoliko, da bih pokazao da je Reč iznutra duhovna, ali da je u slovu prirodna, stoga da je smisao slova, koji je prirodan, u sebi ispunjen blagom duhovnog smisla.

Da slepi označavaju one koji nemaju razumevanja istine, jasno je iz sledećih odlomaka. Kod Isaije:

I u taj će dan gluvi čuti riječi u knjizi, i iz tame i mraka vidjeće oči slijepijeh (XXIX, 18).

U ovome se odlomku govori o ponovnom ustanovljenju crkve; gluvima koji će čuti reči knjige, označavaju se oni koji su voljni da se pokoravaju istinama, to jest, da

žive i čine dobro, ali ne mogu jer nemaju Reč. A slepima, koji će videti iz tame i mraka, označavaju se oni koji ne razumeju istine, jer su u neznanju i da će tada razumeti. Da se ne misli na gluve i na slepe doslovno, jasno je.

Ponovo:

Tada će se otvoriti oči slijepima, i uši gluhima otvoriće se. Tada će hromac skakati kao jelen, i jezik nijemoga pjevaće, jer će u pustinji provreti vode i potoci u zemlji sasušenoj (XXXV, 4-6).

Ovo se kaže o Gospodovom dolasku, a kaže se da će u to vreme oni koji veruju u Njega biti spaseni. Da će oni koji ne razumeju istinu tada razumeti, označeno je očima slepih koje će se otvoriti; a da oni koji ne opažaju i ne

e dobro, da će se tada pokoravati i živeti u dobru, označava se ušima gluvih koje će čuti. Kaže se da će tada vode provreti u pustinji, i potoci u ravnicama pustim; pustinja označava gde nema dobra, jer nema istine; vode označavaju istine, a potoci inteligenciju od istina.

Ponovo:

Učiniću te da budeš zavjet narodu, vidjelo narodima; da otvoriš oči slijepcima, da izvedeš sužnje iz zatvora; ja sam Jehova, to je moje ime, i slave svoje neću dati drugome (XLII, 6-8).

I ovo se kaže o Gospodu, i o ustanovljenju crkve od Njega među narodima. Da oni koji su do tada bili u neznanju, da će tada razumeti istine, označeno je slepim očima koje će Gospod otvoriti; a da će biti izvedeni iz neznanja i obmana, označeno je time što će ih On izvesti iz tamnice. Da će Božansko samo da se obuče u Ljudsko, označeno je sa, *Ja sam Jehova, i slave svoje neću dati drugome*. Ponovo:

I vodiće slijepu putem koji nisu znali; I obratiću pred njima mrak u svjetlost i što je neravno u ravno (XLII, 16).

I ovde lepi označavaju one koji su bez ikakvog razumevanja istine; istine i dobra koja će primiti, označeni su putevima kojima će biti vođeni, i stazama koje nisu znali; rasipanje obmana neznanja, i prosvjetljenje, označeni su sa, ja ću učiniti tamu njihovu da bude svetlost.

Ponovo:

Od istoka dovešću sjeme tvoje, i od zapada sabraću te. Kazaću sjeveru: da; i jugu: ne brani; dovedi sinove moje iz daleka i kćeri moje s krajeva zemaljskih. Sve, koji se zovu mojim imenom i koje stvorih na slavu sebi, sazdah i načinih. Izvedi narod slijepi koji ima oči, i gluvi koji ima uši (XLIII, 5-8).

I ovdje se govori o tome kako će Gospod ustanoviti crkvu među narodima. Doneti seme s istoka, zapada, severa, i juga označava sve ma koje da su religije; jer istok i zapad označavaju gde je dobro ljubavi jasno i zatamnjeno; sever i jug, gde je istina vere u zatamnjenju i u blistavilu. Ovde su označeni oni koji su u tami zbog neznanja, jer se kaže, dovesti sinove (seme) iz daleka, i kćeri svoje iz krajeva zemaljskih, što označava one koji su udaljeni od istina i dobara crkve. Da će Gospod primiti i obnoviti sve one koji ga priznaju, označeno je sa, *Ja ih sazdah i načinih, sve koji se imenom mojim zovu*, To su oni koji su označeni slepima a koji imaju oči, i gluvima koji imaju uši.

Ponovo:

Čekamo vidjelo, a ono, eto mrak; svjetlost, a ono hodimo po mraku. Pipamo kao slijepci zid, kao oni koji nemaju očiju pipamo; spotičemo se u podne kao u sumračje; u obilju smo kao mrtvi (LIX, 9,10).

I ovde slepi označavaju one koji su bez razumevanja istina; tama i mrkli mrak označavaju obmane; spoticati se u podne kao u sumračje, označava lutati u obmanama, iako postoji svetlost u Reči.

Ponovo:

Svi su mu stražari slijepi, ništa ne znaju (ne razumiju) (LVI, 10,11).

I ovde slepi označavaju one koji ne razumeju istine, iako imaju Reč. Da su ovakvi označeni slepima, očito je; jer se kaže da ne znaju, i da ne razumeju. Kod Jeremije:

Evo, ja ću ih dovesti iz zemlje sjeverne, i sabraću ih iz krajeva il hroma, i trudnu i porodilju, sve zajedno. Vodiću ih pokraj potoka pravijem putem, na kom se neće spoticati (XXXI, 8,9).

Ovde se zemljom severnom označava gde prevladava obmana od zla; oni koji su u njoj, nazivaju se slepim; oni koji se vode pored potoka pravijem putem, označavaju one koji se vode u istine.

U Plaču:

Navrši Jehova gnjev svoj, izli žestoki gnjev svoj, i raspali oganj na Sionu, koji mu proždrje temelje. Ali bi za grijeh proroka njegovijeh i za bezakonja sveštenika njegovijeh, koji proljevahu krv pravedničku usred njega. Lutahu kao slijepci po ulicama, kaljajući se krvlju, koje ne mogahu da se dotiču haljinama svojim (IV, 11,13,14).

Sion ovde označava crkvu; ognjem koji proždire njene temelje označava se ljubav prema sebi, koja će raspršiti sva poznavanja istine; bezakonja njenih proroka i gresi njenih sveštenika, označavaju izopačavanja onih koji uče istine i dobra; i da kao posledica, ne razumeju ništa od istine, što je označeno njihovim lutanjem ulicama kao slepci. Krv kojom su ukaljani, označava falsifikovanje istine i preljubochinstvo dobra u Reči: skrnavljenje (profanacija) dobra i istine, zlima i obmanama, označava se stvarima koje oni ne smiju (ne mogu) da dodirnu svojim haljinama.

Kod Zaharije:

U taj ću dan učiniti da svi konji budu plašljivi i svi konjanici bezumni; i otvoriću oči svoje na dom Judin, i oslijepiću sve konje narodima (XII, 4).

Konj označava Intelektualno, a konjanik, onoga koji je inteligentan; otuda se vidi šta je označeno s učiniti da svi konji budu plašljivi i svajki konj koji pripada narodima da bude slep, i da konjanici budu bezumni. (Da konj označava Intelektualno, može se videti u malom delu, *O Bijelom konju*, br. 1-4). Kod Davida:

Jehova odrješuje sužnje, otvara oči slijepima (Psalam CXLVI, 7,8).

Oni koji se nazivaju sužnjima, to su oni koji su u obmanama a žele da se oslobode; slepi su oni koji zbog toga ne razumeju istinu; otvoriti njihove oči je učiniti da razumeju. Kod Jovana:

Kao što kaže Isaija, zaslijepio je oči njihove, i otvrdnuo srca njihova, da ne vidi očima svojim, niti da razumiju srcem svojim (XII, 39,40).

Da oslepiti njihove oči, da ne bi videli svojim očima, označava ne razumeti istine, to je očito. Ponovo:

Isus reče, Za sud dođoh na ovaj svijet, da oni koji vide da ne vide; i da oni koji vide, da budu slijepi. Neki od Fariseja rekoše, Jesmo li i mi slijepi? Isus reče. Da ste slijepi, ne bi imali grijeha; ali sada kažete, Vidimo, stoga vaš grijeh ostaje (IX, 39-41).

Onima koji ne vide označavaju se oni koji su izvan crkve, i koji ne znaju istine, jer nemaju Reč, čime se označavaju Narodi (Neznabošci); dok se onima koji vide označavaju oni koji su unutar crkve, i imaju Reč, stoga Jevreji; za ove druge se kaže da će biti slepi, a o prvima, da će videti. Razlog da njihov greh ostaje, je to što kažu da nisu slepi, nego da vide; jer oni su u crkvi gde je Reč, a nisu bili voljni da vide istine, stoga ni Gospoda. To je zato što Gospod naziva Književnike i Fariseje među Jevrejima,

slijepi vođe slijepih (Mat. XV.14; Luka VI. 39)); isto tak, slijepi vođe, bezumni I slijepi (Mat. XXIII, 16,17,19,24).

Kod Jovana:

Isus vidje čovjeka slijepa od rođenja. I reče učenicima svojim, Sve dok sam u svijetu, vidjelo sam svijetu. Kada to reče, pljunu na zemlju, i načini kal od pljuvačke, i pomaza oči slijepog čovjeka kalom. I reče mu: Idi umij se u banji Siloamskoj. On ode ,i oprala se, i vrati se videći (IX, 1,5-7).

Niko ne može razumeti zašto je Gospod ovako postupio, ako ne zna unutrašnji ili duhovni smisao Reči; u kojem smislu, čovekom koji je bio od rođenja slep, označavaju se oni koji su rođeni izvan crkve, pa stoga ne znaju ništa o Gospodu, niti su poučeni iz Reči. Kalom, koji je Gospod načinio od pljuvačke na zemlji, označava se obnova pomoću istina iz smisla slova Reči. Zemlja označava crkvu gde je Reč; kal poslednje u Božanskom, koje stvara. Namazati oči slepome označava da se razume istina; banja Siloamska označava Reč u slovu; oprati se u njoj označava biti očišćen od obmana i zala. Da su ove stvari sadržane u ovome odlomku, do sada je bilo sakriveno. Da zemlja označava crkvu, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 566,10570; da kal označava dobro od kojega je istina, stoga dobro koje stvara, vidi br.1300,6669; da banja Siloamska označava Reč u smislu slova, vidi se kod Isaije VIII; a uopšte, banje koje su bile u Jerusalmu, Isaija XXII, 9,11.)

Kod Marka:

Isus dođe u Vetsaidu; i dovedoše k njemu slijepa, i moljahu ga da ga se dotakne; i uzevši za ruku slijepoga izvde ga na polje iz sela, i pljunuvši mu u oči, metnu ruke na nj, i zapita ga vidi li što? I pogledavši reče: vidim ljude gdje idu kao drveta. I po tom mu metnu opet ruke na oči, i reče mu da pogleda: i iscijeli se, i vidje sve lijepo. I posla ga kući njegovoj govoreći: ne ulazi u selo, niti kazuj kome u selu. (VII, 22-27).

Šta sadrže ove reči, može se znati samo iz unutrašnjeg ili duhovnog smisla Reči; ako se ovaj ne razume, vidi se samo radnja, i misliće se o tome samo po čulima; dok sve stvari koje je Gospod govorio i učinio u svetu sadržavale su unutrašnje stvari po redu, od najviše do poslednje, stoga potpuno, kao što sadrže i čuda i njihovi opisi. Slepí, kojemu je Gospod vratio vid, označava duhovno slepog, a to su oni koji ne znaju i koji ne razumeju istine. Razlog da je slepi čovek bio odveden iz grada Vitsaide bio je u tome, što Vitsaida označava osudu zbog neprimanja Gospoda; pljuvačka u njegovim očima ima slično značenje kao pravljenje kala od pljuvačke, koje je gore pomenuto; to što je posle Gospod dodirnuo njegove oči, označava da ga je prosvetlio od Božanskog; stoga je u početku slepi video ljude da hodaju kao drveće: čime je označeno zatamnjeno opažanje istine zbog smisla slova. Drvetima su označena poznavanja, a hodanjem je označen život. Time što je kasnije video sve ljude jasno, kada je Gospod stavio svoje ruke na njega, ponovo se označava da, posle poučavanja i prosvetljenja od Gospoda, ovaj je razumeo istine. Ovo je značenje sadržano u ovim rečima, i tako ga anđeli opažaju. (Da Vitsaida označava osudu zbog neprimanja Gospoda, vidi se kod Mat. XI,21, i kod Luke X, 13; da dodir označava komunikaciju i prenos, ali ovde prosvetljenje jer su oči bile dodirnite, može se videti gore, br, 79. Da drveta označavaju poznavanja, vidi *Nebeske Tajne*, br, 2722,2972,7692; da hodati označava živeti, vidi br. 519,1794,8417,8420, i gore, br. 97.)

Osim toga, svima onima kojima je Gospod vratio vid, označavaju se oni koji su u neznanju, ali Ga primaju. Oni su prosvetljeni od Njega; i uopšte sva čuda Gospodova označavaju stvari koje se odnose na nebo i crkvu; iz toga razloga su Njegova čuda bila božanska; jer to je božanski, delovati od prvih i manifestivati te stvari u poslednjim stvarima. Iz ovih razmatranja je jasno šta je ozna

eno slepim kojemu je Gospod povratio vid (o čemu vidi Mat. IX, 27-31: XII, 22; XX, 29 do kraja; XXI, 14; Marko X, 46 do kraja; Luka VII, 21,22; XVIII, 35 do kraja). Stoga što se slepima označavaju oni koji nemaju poznavanja istine, pa stoga ni ne razumeju istinu, stoga je bilo među zakonima i uredbama datim sinovima Izrailjevim, da slepim sinovima Aronovim i Levitima je dopušteno da se približavaju mestu gde se prinose hleb njihovom Bogu, to jest, da prinose žrtvu (Levitska XXI, 18; Zak. Ponov. XV, 2): slično, da ne smiju da stavljaju nešto na što bi se spotakao slepi (Levitska XI, 14); bio je proklet onaj ko bi zaveo slepoga sa pravoga puta (Zak. Ponov. XXVII, 18). Razlog da su proglašeni ovi zakoni bio je to što je crkva, ustanovljena među Jevrejima, bila reprezentativna crkva, u kojoj su sve stvari koje

su se održavale, predstavljale duhovna stvari, jer su im korespondirale. Stoga se slijedeća kletva izgovarala protivu onih koji ne drže zapovesti:

Ali ako ne uzaslušaš glasa Jehove Boga svoga da držiš i tvoriš sve zapovijesti njegove i uredbe njegove, doći će na tebe sve ove kletve i stignuće te. Udariće te Jehova ludilom i šljepotom i bjesnilom. I pipaćeš u podne, kao što pipa slijepac po mraku; niti ćeš imati napretka na putovima svojim i činiće ti se krivo, i otimaće se od tebe jednako, i neće biti nikoga da ti pomaže (Zak. Ponov. 15,28,29).

I ove reči označavaju da će biti udareni duhovnim slepilom i zbunjenošću oni koji ne slušaju glas Gospodov, da bi tvorili ono što On zapoveda u Reči. Duhovno slepilo očiju, i duhovna zbunjenost u srcu označavaju nerazumevanje istine, i ne hteti dobro; pipati u podne je biti takvoga karaktera u crkvi, gde se svetlost istine daje preko Reči. Da podne označava gde je istina u svetlosti, može se videti Nebeske Tajne , br. 9642. I u delu, *Nebo i Pakao*, br. 148,149,151.)

240. Da se golima označavaju oni koji su bez razumevanja istine, jer nemaju volju da čine dobro, vidi se iz onih odlomaka u Re

i gde se izraz goli pominje, a koji će se navesti niže. Razlog da ovi izrazi imaju ovakvo značenje je to što haljine označavaju istine razuma. Onaj koji je bez istina taj je isto tako i bez dobra, svo se duhovno dobro stiče pomoću istina, i bez njih, i osim preko njih, duhovno dobro ne postoji; duhovno dobro je ljubav prema bližnjemu. Go i golotinja označavaju lišavanje inteligencije i ljubavi, stoga i razumevanja dobra i volje da se ono čini; isto tako iz razloga što haljine pokrivaju telo , a telo označava dobro, stoga haljine označavaju one stvari koje pokrivaju dobro. Postoji razumevanje istine i razumevanje dobra; razumevanje istine je razumevanje onih stvari koje pripadaju veri, a razumevanje dobra je razumevanje onih stvari koje pripadaju ljubavi i ljubavi prema bližnjem. Tako isto postoji i volja od istine i volja od dobra ; volja od istine pripada onima koji pripadaju Gospodovom duhovnom carstvu, dok volja od dobra onima koji pripadaju Njegovom nebeskom carstvu. Ovi poslednji, pošto su u ljubavi prema Gospodu, a otuda u uzajamnoj ljubavi, koja je kod njih ljubav prema bližnjem, ti imaju istine upisane na njihovim srcima, i otuda ih tvore; i ono što proističe iz srca je iz volje od dobra; jer srce označava volju od dobra; dok oni koji su u ljubavi prema bližnjem, nemaju istine napisane na srcima nego u memoriji, pa stoga na intelektualnom delu uma, a ono što iz njega proističe od osećanja, to je volja od istine. Kroz to se

duhovni anđeli razlikuju od nebeskih anđela; potonji se pokazuju goli u nebu, a prvašnji su obučeni.

Razlog da se nebeski anđeli pokazuju nagi je to što im nije potrebna memorija da bi zadržali istine, ni razum da bi ih shvatili, jer su im one upisane na srcu, to jest, na ljubavi i volji, pa ih iz toga vide. A razlog da se duhovni anđeli pokazuju obučeni je to, što su im istine napisane u memoriji, a onda i u razumu. A istine tako napisane korespondiraju haljinama, stoga se oni pokazuju obučeni u skladu sa svojom inteligencijom. (Da su anđeli tako obučeni, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 177-182.) Iz ovih se razmatranja vidi da nag označava u jednom smislu one koji su u nebeskom dobru, u drugom, one koji nisu u dobru, jer nisu u istinama.

Ali ove se stvari mogu videti bolje iz Reči gde se pominju nagi i nagota, kao što su sledeći. Kod Isaije:

Jehova reče proroku, idi, skini kostrijet sa sebe, i izuj obuću s nogu svojih. I učini tako i iđaše go i bos. Tada reče Jehova, kako ide sluga moj Isaija go i bos za znak i čudo što će biti do tri godine Misiru i Etiopskoj. Tako će odvesti car Asirski Misirce, i Etiopljane u sužanjstvo, djecu i starce, gole i bose i golijeh zadnjica, na sramotu (golotinju) Misircima (XX, 2-4).

Niko ne može da vidi šta je sadržano u ovim stihovima o crkvi i o nebu ako ne zna unutrašnji smisao; jer svaka pojedinost u Reči sadrži nešto o nebu i crkvi, jer je Reč duhovna; stoga će to biti objašnjeno. Ovde se prorokom označava doktrina crkve; skidanjem kostreti sa svojih slabina, ili razgolićujući svoje slabine, označava otkriti svoje prljave ljubavi. Kostret ovde označava haljine koje pokrivaju, a slabinama se označavaju one ljubavi. Skidanjem obuće sa nogu, ili skidanjem obuće s tabana noge, otkrivaju se prljave prirodne stvari. Carem Asirskim koji vodi u sužanjstvo Misirce (Egipćane) i Etiopljane, označava se izopačeno Racionalno koje potvrđuje zla i obmane znanjima-sećanjima i zabludama. Decom i starcima označavaju se sve stvari, kako uopšte tako i pojedinačno. Golim i bosim, označava se da su lišeni sve istine i svog dobra. Njihovim otkrivenim zadnjicama označavaju se zla ljubavi prema sebi; golotinjom (sramotom) Egipćana, obmane iz toga. Stoga je jasno šta se ovde govori o crkvi i nebu, naime, da se izokrenuto Racionalno, koje osporava Boga, i pripisuje sve prirodi, da se potvrđuje pomoću znanja-sećanja i obmana, sve dok se ne liši razumevanja istine od dobra. (Da se prorokom u Reči označava doktrina, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 2534,7269; slabinama (bedrima) označavaju se ljubavi u oba smisla, br. 3021,4280,5059; nogama se označavaju

prirodne stvari koje pripadaju čoveku, a stopalima nogu one koje su u poslednjim, br. 2162,3147,3761,3986,4280,4938-4952; obućom se označavaju iste stvari u pogledu njihovog pokrivanja, br. 171,2162,6844; carem Asirskim označava se Racionalno u oba smisla, r. 119,1186; Egiptom se označava Znanje-sećanje prirodnog čoveka, isto tako u oba smisla, dobrom i zlom, br. 1164,1165,1186,1462,9340,9391; a Kušom (Etiopijom) se označavaju zablude čula, br. 1163,1164,1166.)

Kod Jezekilja:

I idući mimo tebe i vidjevši te gdje se valjaš u krvi svojoj, rekoh ti: da si živa u krvi svojoj! Ali ti se osloni na ljepotu svoju, i prokurva se sa zla svojega. Nijesi se sjećala dana mladosti svoje, kada si bila gola i bosa. Počinila si kurvarstvo sa sinovima Misirskim i sa sinovima Asirskim. Umnožila si kurvarstvo do zemlja Haldejske, i tako je golotinjom okriveno kurvarstvo tvoje; stoga će te kamenovati, i iseći će te na komade mačevima svojim. I spaliće ognjem kuće tvoje (XVI, 6, i sledeći stihovi).

Ovde se govori o Jerusalimu, kojim se označava crkva u pogledu doktrine; tim i drugim izrazima opisuje se u istom poglavlju kakva je bila crkva u početku, i šta je postala kada je otpala od dobra i istine. Kakva je bila kada ju je Gospod ustanovio sa, *Idući mimo tebe, vidjeh te, i pokrih golotinju tvoju, i oprah te, i obukoh te.* Pokriti golotinju označava utkloniti zla volje i obmane razuma; oprati označava očistiti od zala, a obući označava poučiti u istinama. Kvalitet crkve, kada je u odstupanju od dobra i istine, opisuje se u onome što sledi. Oslonila si se na krasotu svoju, označava inteligenciju iz propriuma, i da je crkva uživala u tome. Počiniti kurvarstvo označava upijati obmane; kurvati se s Egipćanima i sinovima Asirskim, označavaju se falsifikovanja potvrđena znanjima-sećanjima i racionalnim stvarima iz toga. Umnožavanje kurvarsva sa Haldejcima, označava i profanaciju istine. Otuda je jasno šta se označava time što se kaže da je njena golotinja otkrivena kroz njeno kurvarstva; naime, da će crkva zbog obmana i falsifikovanja biti lišena svakog razumevanja istine. Biti kamenovana označava da će crkva nestati zbog obmana. To što će je iseći na komade svojim mačevima, označava da će crkva savim nestati zbog falsifikovanja istine. A to što će ognjem spaliti tvoje kuće, označava da će sasvim nestati zbog paklenih ljubavi; kuće označavaju sve ono što pripada čoveku, a oganj označava paklene ljubavi. Iz ovih se razmatranja jasno vidi šta je od onoga što pripada nebu i crkvi sadržano u ovim rečima, i da se to pokazuje samo iz duhovnog smisla. (Da oprati označava očistiti od zala i obmana, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 3147,10237,10243; da obući označava poučiti u istinama, br. 1073,2576,5248,9952,10536; da krasota označava

inteligenciju, br. 300, 4985,5199, u ovom slučaju inteligenciju iz propriuma. Da kurvarenje označava biti prožet obmanama, vidi gore, br. 141; da Egipat označava Znanje-sećanje, a Asirija Racionalno, može se videti upravo gore; da Haldeja označava profanaciju istine, *Nebeske Tajne*, br.

1182,1283,1295,104,106,1307,1308,1321,1322,1326; da kamenovati označava nestati zbog obmana br. 515. 7456,8575,8799; da mač označava obmanu koja se bori protivu istine I koja ju razara br. 2799,4499,7102, otuda isjeći na komade mačem označava nestati sasvim zbog falsifikovanja istine; da oganj označava paklenu ljubav, br. 1861, 5071, 6314,6832,7575,10747; I da kuća označava cijelog čovjeka, I stvari koje mu pripadaju, stoga koje pripadaju njegovom razumu I njegovoj volji, br.

710,2231,2233,2559,3128,3538,4973,5023,6690,7353,7848,7910,7929,9150; otuda se vidi šta je označeno sa, *oni će spaliti kuće tvoje ognjem.*)

Kod Osije;

Svađajte se s materom svojom, jer mi nije žena, niti sam joj ja muž; neka odbaci kurvarstva svoja od lica svojega, i preljube svoje od dojaka svojih. Da je ne bih svukao голу i učinio je kakva je bila u onaj dan kada se rodila, i da je ne bih postavio da bude kao pustinja, i neću se smilovati na djecu njenu, jer su kopilad (sinovi kurvarstva) (II, 2-4).

I ovde je predmet o kome se govori crkva koja je pala u obmane i zla; majka s kojom će se boriti, označava crkvu; kurvarstva i preljube označavaju obmane i zla iz toga; učiniti da bude kao pustinja i zemlja suva, označava lišavanje dobra i istine. Umoriti je žeđu označava potpuni nedostatak istine; njeni sinovi označavaju sve obmane iz toga, uopšte, stoga se nazivaju sinovi kurvarstva. (Da majka označava crkvu, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 289,2691,2717,3703,427,8897; da pustinja označava gde nema dobra jer nema istine, br. 2708,4736,7055; da suva zemlja označava gde nema istine, jer voda označava istinu vere, br. 2702,3058.5668,8566,10238; da biti umoren žeđu, označava nestati zbog nedostatka istine, br. 8568 na kraju. Da sinovi označavaju osećanja istine i istine uopšte, br. 2362,3963,6729,6729,6775,6778,9055; stoga, u obrnutom smislu, osećanja obmane i obmane uopšte. Otuda se može videti da se svlačenjem do gola označava da će biti bez dobra i istine.) U Plaču:

Teško sagriješi Jerusolim. Zato posta kao nečista žena; svi koji su ga poštovali, preziru ga, jer vidješe golotinju njegovu (I, 8).

Kod Jezekilja:

Oliva, koja je Samarija, počini kurvarstvo s Egipćanima, i sa sinovima Asirskim; oni otkriše golotinju njezinu, uzeše sinove i kćeri njihove, i na kraju je posekoše mačem; *stoga ću te dati u ruke onima na koje si mrzila, da s tobom postupe po svojoj mržnji, i da ti oduzmu sav trud tvoj, i da te ostave голу i nagu, da se pokaže golotinja tvoga kurvarstva* (XXIII, 4,8,9,10,18,28,29).

Ovde je predmet o kome se govori Samarija, koja se naziva Olom, i Jerusalim, koji se naziva Olivom, gde je crkva označena s obje. Samarijom, gde su bili sinovi Izrailjevi, označava se crkva gde nema istina, nego obmana, a Jerusalimom crkva gde nema dobara, nego zala. Šta je označeno kurvarenjem s Egipćanima i sinovima Asirskim, a šta ubijanjem njenih sinova i kćeri mačem, objašnjeno je gore; otuda je jasno, da se time što je ostavljena gola i naga označava se da je bez dobra i istine. Kod Isaije:

Zato će Jehova učiniti da oćelavi glava (kruna na glavi) kćerima Sionskim, i otkriće golotinju njihovu (III, 17).

Kćeri Sionske označavaju nebesku crkvu i stvari te crkve, ali, u ovome slučaju, izokrenute. Krunom na glavi koja će oćelaviti, označava se inteligencija koje će biti lišeni; a zadnjica, koja će se pokazati gola, označava se ljubav prema sebi i obmana. Kod Nahuma:

Teško gradu krvničkom, vas je pun laži i otimanja, grbež ne izbiva iz njega. Za mnoštvo kurvarstva ljupke kurve, vješte bajačice, evo me na te, i uzgrnuću ti skute tvoje na lice, i pokazaću narodima golotinju tvoju i carstvima sramotu tvoju (III, 1,4,5).

Grad krvnički označava doktrinu obmane koja pričinjava nasilje dobru ljubavi prema bližnjem.

Kod Avakuma:

Teško onome koji poji bližnjega svojega, dodaje mijeh svoj da bi ga opojio i gledao mu golotinju. Pij i ti, i otkrij golotinju (okrajak) svoju (II, 15,16).

Pojiti druga (bližnjega) da bude pijan, označava prenositi obmane sve dok prestane da vidi istinu; videti njihovu golotinju, označava učiniti da se pojave obmane razuma i zla volje. Okrajak koji ćeš se otkriti, označava prljave ljubavi. (Da piti označava biti poučavan u istinama, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 3069,3772,4017,4018,8562,9412; otuda, u obrnutom smislu, označava predati (prenijeti) obmane; da opijati označava postati bezuman zbog obmana, stogane

videti istine, br. 1072; da okrajak označava telesne i zemaljske ljubavi, br. 4462,7945.) Otuda je očito šta je označeno time što se *Noje opio vinom i bio pijan, tako da je ležao posred šatora, i da se Ham nasmijao na golotinju svog oca, ali da su Sem i Jafet pokrili njegovu golotinju, i okretali se licem natrag da ne bi vidjeli golotnju svoga oca* (Postanje IX, 21-23).

(Ali ove su stvari objašnjene u *Nebeskim Tajnama* gde se o tome govori). U Plaču: *Doći će i tebi čaša, kćeri Edomska, koja živiš u zemlji Uzu, opićeš se i otkrićeš se* (IV, 21).

Ovde se sa biti pijan i go označavaju iste stvari kao gore. (Ali posebno su označene Edomom, kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 3322,8314.)

Kod Isaije:

Kćeri Vavilonska i Haldejska, sjedi u prah, nema prijestola, jer se više nećeš zvati nježna i ljupka. Uzmi žrvnje i melji žito, otkrij kosu svoju, izuj se i zagali golijeni, idi preko rijeka. Otkriće se golotinja tvoja, i vidjeće se sramota tvoja (XLVII, 1-3).

Kćeri Vavilonskom i Haldejskom označavaju se oni koji profanišu (skrnave) dobra i istine crkve. Mljeti žito označava falsifikovati istine; otkriti kosu i goljeni označava biti lišen razumevanja istine, i volje za dobro; stoga je bilo naloženo Aronu i njegovim sinovima da se ne penju stepenicama k oltaru, da se ne bi otkrila njihovagolotinja (Izlazak XX, 26). Tako da *načine gaće lanene da se pokrije golo tijelo; od bedara do stegna da budu. I to neka je na Aronu i sinovima njegovim kad ulaze u šator od sastanka ili kad pristupaju k oltaru i služe, da ne bi noseći grijeha poginuli* (Izlazak XXVIII, 42,43).

Iz ovih je razmatranja jasno što je označeno rečima u sledećem stihu ovoga poglavlja: *Svjetujem te da kupiš u mene zlata žeženoga u ognju, da se obogatiš. I bijele haljine, da se obučeš, da se ne pokaže sramota golotinje tvoje*. A isto tako u sledećim rečima ove knjige Apokalipse:

Blago onome koji je budan i koji čuva haljine svoje, da go ne hodi i da se ne vidi sramota njegova (XVI, 15).

Pored toga, nagima se u Reči označavaju i oni koji nisu u istinama, a zbog toga ni u dobru, jer ne znaju istine, ali ih žele. Ovo je slučaj s onima unutar crkve gde su u obmanama oni koji naučavaju; a označava i one koji su izvan crkve, i koji nemaju

Reč, pa zbog toga niti znaju istine niti bilo šta o Gospodu. Ovi su opisani u sledećim odlomcima. Kod Isaije:

Nijeli ovo post koji izabrah: da razvežeš veze bezbožnosti, da prelamaš hljeb sa gladnima, i da obučeš gologa kada ga vidiš? (LVIII, 6,7).

Kod Jezekilja:

Neka da hljeb gladnome, i neka pokrije gologa haljinom (XVIII, 7).

I kod Mateja:

Bijah go, i obukoste me (XXV, 36,38).

Pokriti haljinom, ili obući, označava poučiti u istinama. (Da haljine označavaju istine, može se videti gore, br. 195, a da goli označava dobro nevinosti, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 179,180,280.)

241. (Stih 18) *Svjetujem te*. Da ovo onačava sredstvo obnove onih koji se drže doktrine vere same, vidi se iz onoga što sledi; jer se sada govori o obnovi (reformaciji) onih koji se drže te doktrine: otuda, *svjetujem te*, sadrži zakone kako treba živeti da bi došlo do obnove, i do spasenja.

242. *Da kupiš zlata žeženoga, da se obogatiš*. Da ovo označava da treba sebi priskrbiti pravo dobro od Gospoda kako bi se mogle primiti istine vere, vidi se iz značenja kupiti, što označava priskrbiti sebi i usvojiti (o čemu vidi *Nebeske Tajne*, br. 4397,5374,5397,5406,5410,5426); i iz značenja zlata žeđenog u ognju, što označava pravo dobro, stoga dobro od Gospoda, a što će biti objašnjeno u onome što sledi; isto tako iz značenja, da se obogatiš, što označava osposobiti da se primaju istine vere. Razlog da se ovo označava sa, obogatiti se, je to što bogatstvo i blago označavaju poznavanja istine i dobra, bogatstvo one koji su u inteligenciji iz ovih; u ovom slučaju, one koji su u veri, jer se ovde govori o onima koji se drže doktrine vere same. Otuda da se sa, kupiti zlata žeženoga u ognju da bi se obogatio, označava priskrbiti za sebe prava dobra od Gospod kako bi se primile istine vere.

Prvo ćemo objasniti kao ovo treba razumeti. Da istina koja je u sebi istina nije moguća osim od dobra, stoga da vera koja je vera u sebi nije moguća osim od ljubavi prema bližnjem, često je gore pokazivano; jer istina, koja je istina u sebi, nije moguća, osim kad je duhovni život u njoj; a duhovni je život u njoj samo onda

kada se formira (stvara) od dobra ljubavi prema bližnjemu; jer je istina forma dobra, a dobro je biće (*esse*) istine; stoga je dobro isto tako život istine, a dobro je iz Gospoda kao izvora; a kada je dobro od Gospoda, tada istina, koja je od dobra, gleda prvenstveno ka Gospodu, a onda i prema bližnjem i njegovom dobru; jer Gospod se uliva s dobrom, a od dobra formira istinu, koja je istina vere, i čini da se čovekov duhovni pogled upravlja ka Njemu i ka bližnjem. (Da je ovakav slučaj, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 145,251; naime, da Gospod gleda ljude i anđele u čelo, a oni gledaju Gospoda kroz oči; razlog je to što čelo korespondira dobru ljubavi, a oko razumu koje se otuda prosvetljuje, stoga /korespondira/ istinama vere. A u istome se delu pokazuje, br. 17,123,124,142-144,150, da se u duhovnom svjetu svi okreću svojim vlastitim ljubavima; oni koji su priznavali Gospoda i verovali u Njega, okrenuti su ka Njemu, pa otuda primaju dobro od Njega, a pomoću dobra i prosvjetljenje u pogledu istina). Iz ovih se razmatranja jasno vidi da je pravo dobro označeno zlatom žeženim u ognju, samo od Gospoda samog.

Zbog onoga što je napisano anđelu ove crkve, predmet o kome se govori su oni koji žive u skladu sa doktrinom vere same; a pošto oni koji se utvrde u toj doktrini i koji su se zbog toga nazivali učenicima u svetu, mogu da povezuju obmane s istinama, i stvore izgled da je ta doktrina istinita, meni je bilo dato da razgovaram s nekima od njih u drugom životu; i pošto taj razgovor može da posluži kao ilustracija, želim da ga navedem. Ti učeni, zbog mišljenja kojega su se držali u svetu, smatrali su da je vera moguća bez ljubavi prema bližnjem, i da se čovek opravdava preko vere same. Njihov je govor bio vrlo domišljat; rekoše da je vera moguća bez ljubavi prema bližnjem, jer je ona pre ljubavi prema bližnjem, i da je pomoću nje čovek u dobru. *Ko, rekoše, ne može da povjeruje da postoji Bog, da je Riječ božanska, i stvari slične prirode, koje, ako se ne bi vjerovala, čovjek bi mogao i pored toga da ih primi i misli?* Stoga su zaključivali da je vera moguća bez ljubavi prema bližnjem, jer da prethodi, ili joj je priorna; i pošto je takav slučaj, da ona spasava, jer da čovek ne može da čini dobro sam od sebe; stoga, ako vera ne bi spasavala, svi bi ljudi nestali. Niti je prisustvo Boga moguće kod čoveka bez vere, a kada bi bilo moguće, zli bi vladali i niko ne bi imao nikakvog dobra; ove sve stvari, rekoše, označavaju da se čovek opravdava verom samom.

Ali im je bilo pokazano da ne bi moglo da bude vere ako ne bi bilo ljubavi prema bližnjem; i da ono što oni nazivaju verom, da su to samo poznavanja koja čovek prvo stekne, kao da postoji Bog, i da je Reč božanska, i tako dalje; i da ta poznavanja nisu u čoveku, nego da su sredstvo preko kojega mu se prilazi, koje je

njegova memorija, dok ne stignu u njegovu volju; i da onoliko koliko su u njegovoj volji, toliko su u čoveku samom; jer je volja sam čovek; pa koliko su u njegovoj volji, toliko su u njegovom vidu (vidokrugu), koji je vera. Poznavanja sama, koja prethode, i koja prirodnom pogledu izgledaju tako da se veruju, pre toga ne postaju poznavanja vere. Ovo je zašto videti poznavanja, što se pretpostavlja da je vera, odlazi od čoveka kad počne da misli o zlu zbog toga što hoće zlo, a tako isto odlazi od njega poslije smrti, kada postane duh, ako poznavanja nisu bila usađena u njegov život, to jest, u njegovu volju ili ljubav. Ovo se može ilustrovati upoređivanjem sa stomacima ptica i zemaljskih životinja, koje se nazivaju ima preživarima; u svoje stomake oni prvo skupljaju svoju hranu, a onda postupno je uzimaju otuda i jedu je, i tako hrane svoju krv, preko čega ona postaje deo njihovog života. Tim stomacima korespondira čovekova memorija, koju on koristi umjesto njih (umesto stomaka), jer je on duhovan. U to on prvo skuplja duhovnu hranu, koja se sastoji od poznavanja, a posle je vadi i kao da je preživa, to jest, preko mišljenja i htenja, on ih usvaja, i tako ih čini delom svog života. Iz ovoga se upoređenja, ma koliko izgleda beznačajno, vidi da, ako poznavanja nisu usađena u život, kroz mišljenje i htenje, a onda i preko dela, ona su kao hrana koja ostaje ne sažvakana u stomacima preživara, gdje se pokvare, ili se izbljuju. Osim toga, čovekov krug života je znati, razumeti, i hteti; jer čovekov duhovni život počinje od znanja, da bi se nastavio u razumevanju, posle u htenju, i na kraju u delovanju. Iz ovog se tako isto vidi da su poznavanja u memoriji samo ulaz u život i da nisu potpuno u čoveku dok nisu u njegovim delima; isto tako, što su više u njegovim delima, to su više u njegovom razumu i volji.

Dalje je bilo pokazano da je vera poznavanja pre nego postane vera života, samo istorijska vera, čiji se kvalitet poznaje po tome, da se u nešto veruje jer je tako neko drugi rekao to; ovo, pre nego li postane čovekovo, je strana vera, ili vera nekoga drugoga kod njega. Druga osobina takve vere je da se veruje u stvari nepoznate; jer se kaže da se nešto mora verovati, iako se to ne razume, naime, da je nešto u što se ne sme gledati razumom, iako je priroda duhovne vere takva da se istine same vide, i tako veruju. U nebu, niko ne veruje ni jednu istinu ako je ne vidi ili je nije video; oni kažu: *Ko može da vjeruje da je nešto tako ako to nije vidio? Možda je lažno.* I samo zli mogu da veruju ono što je zlo, jer zli, od zla, vidi obmane, dok dobri, od dobra, vide istine; a pošto je dobro od Gospoda, gledati istinu od dobra je isto tako od Gospoda. Razlog da anđeli vide istine je to što je svetlost neba, u kojoj su oni, Božanska istina koja proističe od Gospoda; otuda svi u svetu, koji imaju tu svetlost, uživaju u vidu istine (o svetlosti neba, i da je takva njena priroda i kvalitet, vidi delo, *Nebo i Pakao*, br. 126-140).

Posle je bilo pokazano da ljubav prema bližnjem i vera deluju kao jedno i da ulaze zajedno u čoveka, tako da, koliko je čovek u ljubavi prema bližnjem, toliko je i u veri, jer je vera po suštini ljubav prema bližnjem, kao što je istina po suštini dobro; jer dobro, kada postoji kao vidljiva manifestacija, ili kada je u formi, je istina; tako i je ljubav prema bližnjemu vera, jer dobro pripada ljubavi prema bližnjem, a istina veri; jedno voli drugo, i povezuje sebe s tim, stoga jedno nije moguće bez drugoga. Ovo je bilo ilustrovano čovekovom mišlju, koja pripada njegovom razumu, a preko osećanja, pripada i njegovoj volji. Misliti bez osećanja nije moguće, jer je sama suština misli osećanje ili ljubav. Čovek doista može da misli sve ove stvari koje poznaje iz doktrine crkve, ali iz jednog prirodnog osećanja, koje je osećanje slave, časi, ili dobitka; ali ovo osećanje ne čini da misao postane duhovna, jer to se dešava samo preko ljubavi prema bližnjemu, koja je duhovno osećanje samo. Ovo osećanje, kada se pridruži poznavanjima, postaje vera a posle, koliko je čovek u tome osećanju, toliko vidi u misli stvari koje pripadaju njegovoj veri, koja se naziva istinama, i koja ih priznaje jer su ona iz njegovoga duha samog, stoga iz njegovog samog duhovnog života; i to je ono što se naziva prosvetljenjem. To je zato što niko ne može da bude prosvetljen iz Reči ako nema duhovnog osećanja za istinu. Postoji doista nešto kao prosvetljenje koje se daje onima koji su se potvrdili u stvarima koje pripadaju doktrini vere, i opravdanju preko nje; ali je to obmanjivo (lažno) prosvetljenje, jer oni mogu da potvrde obmane isto kao i istine, kao što je slučaj sa svim krivoverjima (jeresima), kako onih koji prevladavaju kod Jevreja kako i kod onih koji prevladavaju kod papista. Slično je svetlost data i onima, posle potvrđivanja, koji se nazivaju naturalistima, koji osporavaju Boga, božanski karakter Reči, i sve ono što pripada crkvi. Isti je slučaj i s onima koji su se potvrdili u veri samoj, i opravdanju preko nje. (Da je svetlost povrđivanja prirodna a ne duhovna svetlost, koja moguća i od zlih, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 8780.

Ali vratimo se veri koja je, u suštini, ljubav prema bližnjem: Ta vera postaje sve savršenija što se više potvrđuje tim stvarima; jer se iz duhovne svetlosti stalno vidi više istina, a ove se povezuju s dobrom ljubavi prema bližnjem, i tako je čine savršenijom; otuda čovek ima intligenciju i mudrost, koji na kraju postaju anđeoski. Osim toga, oni koji su samo u poznavanjima vere, a ne i u životu u skladu s njima, veruju da čovek može lako da primi veru, ako ne u ovom svetu, a ono u drugom, govoreći sebi, *Kad čujem i vidim da je to tako, ne mogu tada poverovati*. Ali oni se vrlo varaju; jer oni koji ne prime duhovnu veru u svetu, ako je i čuju kasnije, i vide hiljadu puta, nikad je ne mogu primiti. Razlog je to što takva vera nije u njima nego izvan njih. Da je slučaj ovakav, vidi se iz toga što su svi koji

stignu iz sveta prvo primljeni od anđela i dobrih duhova, i poučeni na svaki mogući način; mnoge su im stvari pokazane u živo i da ih vide, ali ih oni i dalje ne primaju; stoga se oni povlače od anđela i dobrih duhova, i idu k onima koji nemaju vere. Osim toga, kaže im se da ako bi se vera mogla primiti samo tako što se poznaje i o njoj misli, svi bi je primili, kako dobri tako i rđavi podjednako, tako da niko ne bi bio osuđen. (Da se ljubav prema bližnjem, koja je duhovno osećanje, ne može preneti nikome osim ako ovaj zna istine, ispita je –veru- u skladu s njima, primi ih i živi novim životom prema njima, može se videti gore, br. 239.)

Stoga sledi da je život vere ljubav prema bližnjem, i da nema života u veri, osim onoliko koliko u njoj im ljubavi prema bližnjem; i tako isto, da onoliko koliko u veri ima ljubavi prema bližnjem, toliko je čovek vođen od Gospoda; a u onoj meri u kojoj čovek sam sebe vodi, a ne vodi ga Gospod, taj čovek u toj meri ne može da misli šta je dobro, a još manje može hteti i činiti dobro koje je dobro u sebi. Jer iz čovekovog propriuma proizlazi samo zlo; jer kad misli ono što je dobro, i hoće i čini ono što dobro iz propriuma, to je samo radi sebe i radi sveta, koji su ciljevi radi kojih deluje, a ciljevi su ljubavi koje ga vode; i čovek se ne može povući ili izdignuti iz svog propriuma osim ako gleda ka Gospodu u pogledu stvari u svom životu; preko ovoga se on povezuje s nebom, i preko toga mu Gospod daje duhovno osećanje.

Kad su bile iznesene ove primedbe, bilo je dato onima s kojima sam razgovarao o ovome da budu u duhovnoj svetlosti, jer je ovakva svetlost takva da se istine vide kao predmeti u svetu što se vide u svojoj svetlosti; i tada su oni koji su bili u doktrini vere same i opravdanju preko nje, morali da izjave da je slučaj doista takav. Ali čim je od njih uzeta ta svetlost, mogli su da vide samo da su obmane koje su napravili od svojih poznavanja, bile istine. Obmane ostaju stvari vere kada zla pripadnu životu.

Ali da se vratimo objašnjenju reči u ovom odlomku, u kome se kaže, *Svjetujem te da kupiš zlata žeženoga u ognju, da se obogatiš*. Ovim se rečima označava da sebi treba da priskrbe od Gospoda pravo dobro, kako bi primili istine; sada ostaje da se pokaže da zlato u Reči označava dobro ljubavi. To je očito iz sledećih odlomaka. Kod Malahije:

Evo, poslaću anđela svojega, koji će pripremiti put preda mnom, i iznenada će doći u crkvu svoju Gospod, kojega vi tražite, i anđeo zavjetni, kojega vi tražite, evo doći će. Ali ko će podnijeti dan dolaska njegovog? I ko će izdržati kad se pokaže jer je on kao oganj livčev i kao milo biljarsko. I sješće kao onaj koji lije i čisti srebro, i očistiće

sinove Levijeve, i pretopiće ih kao zlato i srebro, i oni će prinositi Gospodu prinose u pravdi (III, 1-3).

Ove se stvari govore o Gospodovom dolasku. Ovde se kaže da će Jehova poslati anđela svojega da pripremi put pred Njim; anđelom se misli na Jovana Krstitelja, kao što je dobro poznato. Preda Mnom, ili pred Jehovom, označava Gospodovo Božansko Samo; hramom (crkvom) u koji treba da dođe, označava se Njegovo Božansko Ljudsko. Ovo se naziva isto tako anđelom zavetnim, jer je povezivanje ljudi i anđela sa Božanskim Samim ostvaruje preko toga; jer zavet označava povezanost. Srebrom koje će oni da usavrše i očiste, označava se istina od dobra. Sinovima Levijevim se označavaju oni koji su u dobru ljubavi prema bližnjem a otuda i u istini vere; stoga se kaže da treba da ih prečisti kao zlato i srebro; to je stoga što zlato označava dobro, a srebro istinu iz njega. Prinositi Jehovi prinose u pravdi, označava bogoštovanje Gospoda od dobra ljubavi prema bližnjem. (Da hram označava Gospodovo Božansko Ljudsko, može se videti gore, br. 220; da zavet označava povezivanje, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, 665,666,1023,1038,9396,10632; da srebro označava istinu od dobra, br. 1551,1552,2954,5658; da prinosi označavaju dobro ljubavi i ljubav prema bližnjem, br. 4581,9992,9993,10079,10137; da se pravda kaže za dobro, br. 2235,9857.) Otuda prineti prinos u pravdi označava bogoštovati od dobra ljubavi.

Kod Zaharije:

Dva će se dijela istrijebiti u svoj zemlji i poginuće, a treći će ostati u njoj; i tu ću trećinu metnuti u oganj, i pretopiću ih kao što se pretapa srebro, i okušaću ih kao što se kuša zlato (XIII, 8,9).

Ovde se svom zemljom ne misli na svu zemlju, nego na celu crkvu; niti se trećim delom misli na treći deo, nego na neke koji su u njoj; što će biti stavljeni kroz oganj, i prečišćeni kao srebro, i kušani kao zlato, označava da će oni biti očišćeni od svih zala i obmana kako bi se dobro i istina mogli usaditi. (Da zemlja u Reči označava crkvu, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 662,1066,168,1262,1413,1607,4447,9325,9643; da treći deo označava nešto, br. 2788.) U gornjim odlomcima ima upoređivanja srebra i zlata s istinom i dobra; ali u Reči sve stvari koje služe upoređivanju isto tako i korespondiraju, i imaju iz toga značenje, kao što se može videti, br. 3579,8989. Zato što zlato kušano u ognju označava dobro ljubavi očišćeno od zala, stoga je bilo zapovijeđeno

da se zlato uzeto od Medijanaca mora provesti kroz oganj, kako bi se očistilo (Brojevi XXXI, 22,23).

Da zlato označava dobro ljubavi i ljubav prema bližnjem, još se jasnije vidi iz sledećih odlomaka. Kod Osije:

Izrailj je ostavio dobro; neprijatelj će ga goniti. Postavljaju careve, ali ne od mene; podižu knezove, za koje ja ne znam; od srebra svojega i od zlata svojega grade sebi likove, da se istrijebe (VIII, 3,4).

Praviti sebi likove od svoga srebra i od svoga zlata označava da su okrenuli istinu i dobro u obmane i zla, što se vidi iz toga što se kaže, *Izrailj je ostavio dobro; neprijatelj će ga goniti*. Neprijatelj označava obmanu od zla i zlo od obmane. Kod Joila:

I šta hoćete vi sa mnom, Tire i Sidone, i svi krajevi Filistejski? Jer uzeste srebro moje i zlato moje i najljepše zaklade moje unesoste u svoje hramove. I sinove Judine i sinove Jerusalimske predadoste sinovima Grčkim da biste ih otjerali daleko od međe njihove (III, 4-6).

Ovde se Tirom i Sidonom označavaju oni u crkvi koji su u poznavanjima istine i dobra, a u ovom slučaju, oni koji ih izokreću i primenjuju na obmane i njihova zla. Ovo je označeno sa, *Uzeste moje srebro i zlato i unesoste u hramove svoje kao i najljepše zaklade Moje*. Srebro označava istinu, zlato dobro, a najlepše moje zaklade označavaju izvedene istine i dobra, koje su poznavanja iz Reči u smislu slova. Unositi ih u svoje hramove, označava preokrenuti ih u profano bogoštovanje. Njihovo prodavanje sinova Judinih i sinova Jerusalimskih Grcima, označava da su promenili sve istine od dobra u obmane zla. Oterati ih daleko od njihove međe označava daleko od istina samih. (Da se Tirom i Sidonom označavaju oni u crkvi koji su u poznavanjima istine i dobra, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 1201; da se sinovima Judinim i sinovima Jerusalimskim označavaju sve istine od dobra, jer se sinovima Izrailjevim označavaju istine, br. 1729,1733,21559,8897,9807; Judom, nebeska crkva, br. 3654,6364; Jerusalimom crkva gdje je prava doktrina, br. 3654,9166. Da se Grcima označavaju obmane jer se Grcima označavaju nacije koje su u obmanama, može se videti gore, br. 50).

Kod Jezekilja:

Trgovci Savski i Ramski trgovahu s tobom; dolažahu na sajmove tvoje sa svakojakim mirisima i svakojakim dragim kamenjem i zlatom. (XXVII, 22)

Ponovo:

Stekao si blago mudročću svojom i razumom svojim, i nasuo si zlata i srebra u riznice svoje; bio si u Edenu vrtu Božijem; pokrivalo te svako drago kamenje (XXVIII, 4,13).

Predmet o kome se govori u ova dva odlomka je isto tako Tir, kojim se označavaju, kao što je gore rečeno, oni koji su unutar crkve u poznavanjima istine i dobra. Njegovom se trgovinom označavaju poznavanja sama. Savom i Ramom isto tako označavaju se oni koji su u posedu tih poznavanja, vidi *Nebeske Tajne*, br. 1171,3240. Mirisima (začinima) označavaju se istine koje su prijatne jer potiču od dobra, vidi br. 4748,5621,9474,1919,19254. Dragim se kamenjem označavaju istine koje su krasne jer su od dobra, vidi br. 9863,9865,9873,9905. A vrtom Edenskim označava se inteligencija i mudrost iz toga, vidi br. 100,108,1588,2702,3220. Pošto se, sada, tim stvarima označavaju poznavanja istine i dobra, i pošto se zlatom i srebrom označavaju dobra i istine same, i pošto se sva inteligencija i mudrost stiču pomoću ovih, stoga se kaže, *Stekao si blago mudročću svojom i razumom svojim, nasuo si zlata i srebra u riznice svoje*.

U Plaču:

Kako potamnje zlato, promijeni se čisto zlato, kamenje je od svetinje razmetnuto po uglovima svijeh ulica. Dragi sinovi Sionski, cijenjeni kao najčistije zlato, kako se cijene zemljani sudovi, kao djelo ruku lončarskijeh! (IV, 1,2).

Ovde se govori o pustošenju crkve- Zlato koje je potamnilo, i čisto zlato koje se promenilo, označavaju dobra crkve; kamenjem od svetinje koje je razmetnuto po uglovima svake ulice, označavaju da se istine prethodne crkve; zemljani sudovi, dela ruku lončarskijeh, označavaju zla života kojima je poreklo u obmanama doktrine, koje su iz čovekove vlastite inteligencije. Kod Jezekilja:

I nakitih te nakitom, i metnih ti narukvice na ruke i grivnu oko vrata. I ti bijaše okićena zlatom i srebrom, i odijelo ti bijaše od tankog platna i od svile i vezeno, i uzevši krasni nakit svoj od moga zlata i od moga srebra što ti dadoh, načinila si sebi muške likove, i kurvala si se s njima (XVI, 11,13,17).

Predmet o kome se ovde govori je Jerusolim, koji označava crkvu u pogledu doktrine, kao što je gore rečeno. Nakiti kojima je bila pokrivena, označavaju, uopšte, sve istine od dobra i inteligenciju iz njih (vidi *Nebeske Tajne*, br. 10536,1054). Narukvice na rukama označavaju posebno istine od dobra (vidi br. 3103,3105); ogrlice oko vrata označavaju povezivanja unutrašnjih dobara i istina sa spoljašnjim dobrima i istinama, odnosno onih koje su duhovne s onima koje su

prirodne (vidi br. 5320); tanko platno označava pravu istinu, a svila istu koja sija zbog unutrašnjih dobara (vidi br. 5319,9469); vezeno delo označava Znanje-sećanje prirodnog čoveka (vidi br. 9688); likovi s kojima je počinila preljubu su zablude čula, koje izgledaju istine onima koji su u obmanama; činiti preljubu s njima je izvlačiti lažne zaključke pomoću njih (Da počiniti preljubu označava biti prožet obmanama, može se videti gore, br. 141.) Iz ovih se razmatranja jasno vidi da je predmet o kome se govori u ovome poglavlju crkva, kakva je bila kad je bila prvo ustanovljena, i kakva je posle postala.

Kod Isaije:

Evo, ja ću podignuti na njih Mide, koji neće mariti za srebro, niti će zlata iskati. Nego će iz lukova djecu ubijati, ni na plod u utrobi neće se smilovati, niti će djece žaliti oko njihovo (XIII, 17,18).

Miđanima se označavaju oni koji su protivu dobara i istina crkve; stoga se o njima kaže, da neće mariti za srebro ni za zlato. Srebro označava istinu crkve, a zlato njeno dobro. Njihovi lukovi označavaju doktrinarne stvari u obmanama koje se bore protivu istina i dobara (vidi *Nebeske Tajne*, br. 2686,2709); mladići koje će ubijati, označavaju one koji su inteligentni od istina (vidi br. 7668); sinovi na koje se neće smilovati označavaju istine same. Kod istoga:

Mnoštvo kamila prekriće te; svi iz Save doći će, zlato i kad donijeće, i slavu Jehovinu javljaće. Ostrva će me čekati i prve lađe Tarsiske, da dovezu sinove tvoje iz daleka, i s njima srebro njihovo i zlato njihovo (LX, 6,9).

Predmet o kome se ovde govori je Dolazak Gospodov, a mnoštvom kamila označavaju se oni koji su u poznavanjima istine i dobra (vidi *Nebeske Tajne*, br. 3948,3071,3141,3145). Savom, odakle će doći, označava se gde su ta sama poznavanja (vidi br. 1171,3240); zlatom i kadom koje će doneti, označavaju se dobra i istine izvedene od dobra, koja su zbog toga prijatna; zlatom dobra, a kadom istine (vidi br. 9993,10177,10296); ostrvima koja će Ga čekati označavaju se nacije koje su u Božanskom bogoštovanju, ali udaljenom od istina crkve (vidi br. 1158); lađama Tarsiskim označavaju se opšta poznavanja istine i dobra u kojima su sadržene mnoge pojedinačne istine (br. 1977,6385); sinovima koje će dovesti iz daleka, označavaju se više udaljene istine (vidi br. 1613,9487); njihovim srebrom i zlatom označavaju se poznavanja istine i dobra kod njih.

Slično se označava i *mudracima koji su došli od istoka tamo gdje se Hristos rodio, i koji su donijeli darove, zlato, tamjan i miro (Mateja II, 17.)*

Oni su prinosili te stvari zato što one označavaju dobra i istine spoljašnje , unutrašnjem koje su darovi Bogu prijatni.

Kod Davida:

Klanjaće mu se svi carevi, svi narodi biće mu pokorni. Jer će izbaviti ubogoga koji cvili. Biće milostiv ništemu i ubogome, i duše će jadnima spasti, i oni će živjeti dobro, i donijeće zlato iz Šave (LXXII, 11,13,15).

Ovde se isto tako govori o Gospodovom Dolasku. Carevima koji će Mu se klanjati, i narodima koji će Mu služiti, označavaju se oni koji su u istinama od dobra; (da carevi označavaju one koji su u istinama, može se videti gore, br. 31; a da narodi označavaju one koji su u dobru, može se videti gore, br. 175); ubogima čiji će život sačuvati, označavaju se oni koji nisu u poznavanjima dobra i istine, ali ih žele (kao što se može videti gore, br. 238). Zlatom iz Šave, od kojega će mu dati, označava se dobro ljubavi u koje će Gospod njih voditi pomoću poznavanja; (šta je označeno Šavom, može se videti upravo gore). Kod Ageja:

I potrešću sve narode, i doći će izabrani iz svih naroda, i napuniće ovaj dom slavom. Moje je srebro, i moje je zlato. Slava će ovoga doma pošljednjega biti veće od onoga prvoga (II, 7-9).

Ove se stvari kažu o Gospodovom dolasku. Narodima se ovde označavaju oni koji su u dobru a otuda i u istinama; domom se označava crkva (vidi *Nebeske Tajne*, br. 3720); slavom kojom će se dom ispuniti, označava se Božanska istina (vidi br. 4809,5922,8267,847,9429); *sa srebro je moje, i zlato je moje*, označava se istina i dobro, koji su od Gospoda samog.

Kod Zaharije;

I blago svih naroda unaokolo sabraće se , zlato i srebro, i odijelo vrlo mnogo (XIV, 14).

Blagom svih naroda označavaju se poznavanja, ma čija da su, čak i kod zlih; zlatom, srebrom i odelom mnogim, označavaju se dobra i istine, duhovne i prirodne. Isto je označe zlatom, srebrom i odećom koju su Izraeličeni posudili od Egipćana, kada su od njih odlazili (Izlazak III, 22; XXI, 2,3; XII, 35,36).

---

razlog da su se ovakve stvari desile, i šta to označava, može se videti u *Nebeske Tajne* (br.6914,6917), gde je pokazano da je to bilo stoga da se na reprezentativan način prikaže da se od zlih oduzimaju stvari koje imaju, i da se one daju dobrima, u skladu s Gospodovim rečima kod Mateje XXV, 28,29; i kod Luke XIX, 24,26; i da neka sebi načine prijatelje od nepravednog mamona (bogatstva) u skladu s Gospodovim rečima kod Luke XVI, 9. Nepravednim mamonom (bogatstvom) označavaju se poznavanja istine i dobra kod onih koji ih ne poseduju pravedno, a to su oni koji ih ne primenjuju u svrhe života. Kod Davida:

Carske kćeri dvore te; s desne ti strane stoji carica u Ofirskom zlatu. Sva je ukrašena kći careva, haljina joj je zlatom iskićena (Psalam XLV, 9,13).

Ovaj odlomak govori o Gospodu. Kćeri carevom se označava crkva koja je u osećanju istine, i koja se opisuje carevim kćerima ukrašenim, a kojima se označavaju osećanja istine sama. Carica koja stoji s desne strane u najboljem Ofirskom zlatu označava Gospodovo nebesko carstvo, koje je u dobroj ljubavi; njenom zlatom izvezenom haljinom označava se da su istine od dobra.

Kod Mateja:

Isus reče učenicima koje je slao da javljaju dobru vijest, da ne nose zlata, ili srebra, ili mjedi u svojim kesama (X, 9);

čime je predstavljeno da ne treba da imaju bilo šta od dobra ili istine od sebe samih, nego samo od Gospoda, i da će im se sve dati slobodno (besplatno). Jer to označava dobro ljubavi,

stoga je sto na kome je postavljen hljeb lica bio obložen zlatom (Izlazak XXV, 23,24).

isto tako i oltar kadioni, koji se zbog toga nazivao zlatnim oltarom (Izlazak XXX, 3).

Iz istoga razloga je i svije

njak bio od čistoga zlata (Izlazak XXV, 31-38).

kao što su bili i heruvimi (Izlazak XXV, 18) ;

Iz istoga je razloga i kovčeg bio pokriven iznutra i izvana zlatom (Izlazak XXV, 11).

Isti je slučaj bio i sa mnogim drugim stvarima u hramu Jerusalimskom; jer je šator u kome je bio kovčeg, heruvimi, sto sa hljebovima lica, kadioni oltar i svije

---

njak predstavljali su nebo, kao što ga je predstavljao i hram; pa je otuda zlato u njemu označavalo dobro ljubavi, a srebro istinu od dobra. Zato što je najsvetija stvar neba bila predstavljena zlatom u hramu,

stoga, kad je Velhazar pio vino iz zlatnoga suda donešenog iz toga hrama, i u isto vrijeme hvalio zlatne, srebrne, mjedene, gvozdene, drvene i kamene bogove, pokazalo se na zidu napisano, izbrojano, izmjereno, i podijeljeno; i te noći je bio ubijen (Danilo V,2, i sledeći stihovi);

- jer je ovim označena profanacija dobra. Osim toga, zlatom se, u obrnutom smislu, u Reči, označava zlo ljubavi prema sebi, a srebrom, obmane iz toga, kao kod Mojsija:

Rezane likove njihove spali ognjem, nemoj da se polakomiš na srebro ili zlato što je na njima i da ga uzmeš, da ti ne bude zamka, jer je gadno pred Jehovom Bogom tvojim (Zak. Ponov. VII, 25,26).

Ali o ovome značenju zlata i srebra govorićemo posle.

243. *I u bijele haljine da se obučeš.* Da ovo označava prave istine i inteligenciju iz njih, vidi se iz značenja belih haljina, što su prave istine; jer haljine označavaju istine (kao što se može videti gore, br. 185), a belo označava ono što je pravo, kaže se za istine (kao što se može videti gore, br. 196); i iz značenja odeće što je sebi priskrbiti iz toga inteligenciju, jer se preko pravih istina stiže inteligencija; jer je ljudski razum stvoren da prima istine. Stoga, kakve su istine koje ga stvaraju, takav je i njegov kvalitet. Veruje se da je to stvar razuma biti sposoban rezonovati od misli i govoriti od obmana, i potvrđivati ih mnogim argumentima; ali to nije razum nego samo sposobnost data čoveku sa memorijom kojoj je pridodat, i čija je on aktivnost. Pa ipak, razum se tako rađa i oblikuje, onoliko koliko čovek prima prave istine od osećanja; ali primiti prave istine od osećanja nije moguće nijednom čoveku, osim od Gospoda samog, jer su one od Njega. Sledstveno, primiti razum i postati inteligentan, to samo Gospod daje čoveku, i svakome koji želi da ih primi, u skladu s onim što je rečeno gore (br. 239). To je dakle ono što je označeno sa , *Svjetujem ti da u mene kupiš bijele haljine, da se obučeš.*

244. *Da se ne pokaže sramota golotinje tvoje.* Da ovo označava da se ne bi pojavile prljave ljubavi, vidi se iz značenja golotinje, što je lišenost razumevanja

istine i dobra zbog lišavanja volje iz toga, ili lišavanja istine vere jer nema dobra ljubavi (o čemu vidi gore, br. 240). A, pošto se golotinjom označava ovakvo lišavanje, stoga sramota golotinje označava prljave ljubavi, jer ove postaju očite ako ih ne ukloni ljubav od dobra i vera od istine. Jer je čovjek rođen u ovim dvema ljubavima, ljubavi prema sebi i ljubavi prema svetu; stoga po nasleđu vuče naklonost da voli sebe i svet iznad svega. Ove ljubavi su prljave zato što sva zla iz njih ističu, a što je prezir prema drugima u upoređenju sa sobom, neprijateljstvo prema onima koji mu ne povlađuju, mržnja, osveta, lukavstvo i prevara svake vrste. Te ljubavi s njihovim zlima ne mogu se odstraniti osim onim što im suprotno, a to je ljubav ka Gospodu i ljubav prema bližnjem; od poslednjih čovek vuče naklonost da voli Gospoda iznad svega i bližnjega kao samog sebe; ove su ljubavi čiste ljubavi, jer su od Gospoda iz nebesa; i iz njih ističu sva dobra. Stoga, koliko ove ljubavi utiču na čoveka, toliko se prljave ljubavi u kojima je rođen, uklanjaju, dok se na kraju više ne pokazuju; njih uklanjaju istine od Gospoda. Iz ovih se razmatranja vidi da se sa , *Svjetujem ti da u mene kupiš bijelih haljina da se obučeš i da se ne pokaže sramota golotinje tvoje*, označava priskrbiti sebi prave istine i inteligenciju iz toga, od Gospoda, kako se prljave ljubavi ne bi pokazivale.

245. *I masti očinjom pomaži oči svoje da vidiš.* Da ovo označava da razumevanje u nekom stepenu može da bude otvoreno, vidi se iz značenja očiju, što je razumevanje (o čemu vidi gore, br. 152). Otuda se mazanjem očiju, da bi video, označava da se razumevanje može otvoriti. Kaže se, pomazati mašču, pošto mast označava ulje za rane koje se pravi od brašna lulja, a brašno označava istinu vere, a ulje dobro ljubavi. (Da brašno označava istinu vere, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 2177,9995, a da ulje označava dobro ljubavi, br. 3728,4582,4638.) Ovo se ovako kaže, zato što razum ne vidi ništa od istine ukoliko volja nije u dobru; jer istina u razumu nije ništa drugo nego oblik dobra koji je u volji.

246. (Stih 19). *Ja kojega ljubim , onoga i karam.* Da ovo označava iskušavanje u tome stanju, vidi se iz značenja karati i kazniti, što je pripustiti u iskušenja, kada se kaže o onima koji sebi priskrbe dobro, pa kroz to prime istine; o ovima se govorilo u stihu koji neposredno prethodi. Kaže se , koje god ljubim, a time se označavaju svi oni koji su u doktrini vere same a koji su ipak u dobru, ili u ljubavi prema bližnjem, a otuda u istinama ili u veri. Razlog da su voljeni od Gospoda je to, što je Gospod prisutan u dobru, ili u ljubavi prema bližnjem. On je prisutan i u istinama, ili u veri, ali ne i obrnuto. Razlog da se sada kaže o onima koji su u doktrini vjere

same, da ih Gospod kara i kažnjava je to, što se reklo gore, *Svjetujem te da kupiš zlata žeženoga u ognju, i bijele haljne da se obučeš i da se ne pokaže sramota golotinje tvoje, i pomaži oči mašču da bi vidio*. Ovime se označava da oni koji su u doktrini vere same treba da sebi pribave pravo dobro i prave istine, a otuda inteligenciju, da se prljave ljubavi ne bi videle; i da bi se razumijevanje u nekom stepenu otvorilo. I dok se ovo radi s onima koji su u doktrini vere same, oni se moraju uvesti u iskušenja; jer se načela obmane o veri samoj, i opravdanju preko nje, ne mogu oboriti osim kroz iskušenja, a ovi se moraju sasvim oboriti, jer se ne mogu povezati s dobrom ljubavi prema bližnjem. Stoga ovi treba da se pribave, kao što je gore rečeno. Istine se doista povezuju s ovim, da kažu da je čovek, kada primi veru, vođen od Gospoda, pa da je tako u dobru ljubavi prema bližnjem; ipak smatraju da ovo dobro nema važnosti, jer da ne doprinosi spasenju. Oni tvrde, isto tako, da ništa ne osuđuje onoga koji primi tu veru, ni misao i volja, ni zlo života; isto tako, da takva osoba nije pod zakonom jer ga je Gospod ispunio za njega, stoga ništa nije važno osim vere; na ovaj način oni uzrokuju razdvajanje. Razlog da oni povezuju je to što doktrina vere sama ne bi se inače slagala sa Rečju, gde se često pominje ljubav prema bližnjem i dela; pa ipak, ovo povezivanje nije povezivanje s onima čiji je život u skladu s doktrinom, nego s onima čiji je život u skladu sa Rečju.

Kaže se, *Kojegod ljubim one i karam*, ali ne treba to razumeti da Gospod kara i kažnjava, nego pakleni duhovi, koji su u sličnom načelu obmane, oni su ti koji kažnjavaju, to jest, iskušavaju čoveka. Da Bog nikoga ne iskušava, dobro je poznato; stoga to treba ovako razumeti, iako se u slovu kaže da Bog uvodi u iskušenje, da On baca u pakao, i mnoge stvari takve prirode. Otuda je očito, da se Božanska istina u Reči samo malo shvata, i to je preko duhovnog smisla, ili preko doktrine koju pribave oni koji su više prosvetljeni. Što se tiče iskušenja, čovek ulazi u njih onda kada je u svom propriumu; jer se tada duhovi iz pakla, koji su u obmanama njegovog načela i u zlima njegove ljubavi, pridruže se njemu i drže njegove misli u tome načelu, dok Gospod drži njegove misli u istinama vere i u dobrima ljubavi prema bližnjem; i, pošto on tada neprestano misli o spasenju i o nebu, otuda se pojavljuje nemir uma, on tada doživljava borbu, koja se naziva iskušenjem. Oni, međutim, koji nisu u istinama i dobrima, a to znači da nisu u veri utemeljenoj u ljubavi prema bližnjem, takvi ne mogu da prolaze kroz iskušenja, jer u njima nema ničega što se bori s obmanama i zlima; to je zato što samo malo ljudi prolaze kroz iskušenja, i zato tako malo njih zna šta je duhovna borba. (Ove se stvari mogu videti potpunije objašnjene u *Nebeskim Tajnama*, iz kojih vidi ono šta je sabrano u *Nauku Novog Jerusalima*, br. 196-201.)

---

247. *Postaraj se dakle /budi revnosta/, i pokaj se.* Da ovo označava da oni mogu da imaju ljubav prema bližnjem, vidi se iz značenja postarati se (biti revnosta), što znači postupati od duhovnog osećanja, jer to je revnost u duhovnom smislu; a pošto je ljubav prema bližnjem to osećanje samo, stoga se kaže, *postaraj se, i pokaj se*, čime je označeno da mogu imati ljubav prema bližnjem. Osim toga, niko se ne uvodi u iskušenja ako nije u duhovnom osećanju koje se naziva ljubavlju prema bližnjem; jer osim kad je u tome, nema borbe s obmanama i zlima, jer nema revnosti za istine i dobra. Pošto se preko iskušenja ne samo zla savladavaju i obmane uklanjaju, nego se na njihovom mestu usađuju istine, a ove se povezuju s dobrima ljubav prema bližnjem tako da postanu jedno; stoga se revnošću i kajanjem označava da mogu da imaju ljubav prema bližnjemu.

248. (Stih 20) *Evo stojim na vratima i kucam.* Da ovo označava neprekidno Gospodovo prisustvo, vidi se iz značenja vrata, ili dveri, što je, u najvišem smislu, Gospod u pogledu uvođenja u nebo ili u crkvu, jer se preko toga čovek prima u nebo (o čemu vidi gore, br. 208). Otuda, jer Gospod kaže, *Evo, stojim na vratima i kucam*, označava se Njegovo neprekidno prisustvo, a u isto vreme Njegova neprekidna volja, jer On hoće da primi u nebo, i prima; i On se povezuje sa svima koji Ga prime, što se izvodi pomoću istina od dobra, i kroz veru od ljubavi prema bližnjem; stoga sledi, *Ako ko čuje glas moj i otvori vrata, ući ću k njemu i večeraću s njime, i on sa mnom.* A pošto se pominju vrata, pominje se i kucanje, koje označava Gospodovu neprekidnu volju da se poveže sa čovekom, i da na njega prenese nebesku sreću. Da je slučaj ovakav, vidi se iz toga, što je u Gospodu Božanska ljubav; a Božanska se ljubav sastoji u volji da se sve svoje da drugima, i u volji da oni to prime. A pošto se ovo može postići samo tako što će čovek primiti dobro i istinu, ili ljubav i veru, jer to su stvari koje proizlaze od Gospoda i koje se primaju, i pošto su Božanske, i Sam je Gospod u njima, stoga se povezivanje Gospoda s anđelima i ljudima izvodi pomoću istina od dobra, ili preko vere od ljubavi. Volja da se sve stvari daju, i da se usade u čoveka, posebno je označena sa *,Evo, stojim na vratima i kucam.*

Postoje dve stvari u čovekovojoj slobodnoj volji zbog neprekidnog Gospodovog prisustva, i zbog Njegove neprekidne volje da se poveže sa čovekom. Prva je, da on /čovek/ ima sposobnost i mogućnost da misli dobro o Gospodu i o bližnjemu; jer svako može da misli dobro ili loše o Gospodu i o bližnjemu; ako misli dobro, vrata se otvaraju; ako drugačije, ona ostaju zatvorena. Misliti dobro o Gospodu i o

bližnjem, nije od čoveka i njegovog propriuma, nego od Gospoda, koji je neprestano prisutan, i zbog neprekidnog prisustva mu daje tu sposobnost i mogućnost; dok je misliti loše o Gospodu i o bližnjem, od čoveka i njegovog propriuma. Druga stvar, u slobodnoj volji čovekovo je zbog neprekidnog prisustva Gospodovog kod njega, i Njegove neprekidne volje da se s njim poveže, kako bi se mogao uzdržavati od zala, i koliko to čini, toliko mu Gospod otvara vrata i on ulazi. Jer Gospod ne može da otvori i da uđe sve dok su zla u čovekovo misli i volji, jer se ovi protive i zatvaraju vrata. Od Gospoda je dato čoveku da zna zla u svojim mislima i volji, a isto tako i istine preko kojih se ova zla razgone; jer je data Reč, gde su te stvari pokazane.

Iz ovih se razmatranja vidi da ništa ne nedostaje da bi se čovek popravio ako on hoće, jer su sva sredstva za popravak čoveku data u njegovoj slobodnoj volji; ali treba da se dobro razume da je slobodna volja od Gospoda, kao što je gore rečeno, pa stoga Gospod deluje preko tih stvari, ako čovek, od slobodne volje, koja je data svakome, to prima. Primanje mora da bude potpuno na čovekovo strani, što je označeno sa, *Ako ko čuje glas moj, i otvori vrata*. Nema značaja, u početku, da čovek ne zna da je ovo od Gospoda, jer on ne opaža influks, ako samo posle veruje iz Reči da svo dobro ljubavi i istine vere potiču od Gospoda; jer Gospod čini sve te stvari, iako to čovek ne zna; i to sve kroz neprekidno prisustvo, što je označeno sa, *Evo stojim na vratima i kucam*. Na kraju, Gospod hoće da se čovek uzdrži od zala i da čini dobro, verujući da je sposobnost da to čini od njega, ali je od Gospoda. Jer Gospod želi da čovek prima; a primanje je moguće samo ako čovek postupa kao od sebe, iako je to od Gospoda; na taj je način uzajamna sposobnost data čoveku, koja je njegova nova volja.

Iz ovih je razmatranja jasno koliko se varaju oni koji kažu da se čovek opravdava i spasava verom samom, jer on ne može da čini dobro od sebe. Jer, šta bi inače bilo takvo verovanje nego da čovek obesi svoje ruke i čeka neposredni influks, a onaj ko bi ovako učinio, ne bi primio ništa. Oni koji veruju da se mogu pripremiti za influks molitvama, klanjanjima, i drugim spoljašnjim radnjama pobožnosti, mnogo greše; jer ove stvari nisu ništa osim ako se čovek uzdržava da ne misli i čini zla, i ako se pomoću istina iz Reči vodi kao od sebe u dobra u pogledu života; ako čovek čini ove stvari, tada se on priprema, i u takvom slučaju molitve, klanjanja i drugi činovi pobožnosti od koristi su pred Gospodom. (O ovome predmetu može se videti više u delu, *Nebo i Pakao*, br. 521-527.)

249. *I ko čuje glas moj.* Da ovo označava onoga koji izvršava Gospodove zapovesti, vidi se iz značenja čuti, što je izvršavati; to jest, videti s pažnjom, i poslušati, ili pokoriti se. Jer, stvari koje uđu preko slušanja, njih ne samo da razum vidi nego im se i pokorava, ako se slažu s čovekovim osećanjem; jer se unutrašnje osećanje pridružuje stvarima koje se čuju, a ne ako su stvari samo viđene. To je zato što čuti i poslušati imaju dva različita značenja u običnom govoru, čuti i slušati, i biti onaj koji sluša i pokorava se nekome; ovaj poslednji je onaj koji se pokorava, a onaj prethoni samo opaža; pa otuda biti onaj koji sluša označava onoga koji je poslušan, a onaj koji samo vidi, označava onoga ko je inteligentan (da postoje takva značenja u običnom govoru porekom je iz duhovnog sveta, u kojemu je čovekov duh, kao što se gore može videti, br. 14 i 108); i iz značenja moga glasa, i Gospodovoga glasa, što su istine Reči, doktrine, i vere iz nje; stoga Gospodove zapovesti (o čemu vidi *Nebeske Tajne*, br. 219,220,3563,6971,8813,9926). Kaže se, ko izvršava Gospodove zapovesti; što označava ko je god voljan da zna istine, i da ih istražuje u Reči; ovo ne može da radi onaj koji je u zlima života, i ko se utvrdio u obmanama doktrine. Oni koji se utvrde u obmanama doktrine, izvršavaju iz Reči samo ono što pogoduje njihovim lažnim načelima; druge stvari ili mimoilaze kao da ih nisu ni videli, ili iz izokreću i falsifikuju; jer oni koji su u zlima života ne mare za istine, i ako ih čuju, oni ih ne slušaju. Na taj način primaju s jednom sposobnošću slušanja, koja je videti i opažati ono što čuju, ali ne s drugom sposobnošću, koja je poslušati i pokoriti se tim stvarima. Ali oni koji žele da znaju istine, i da ih ispituju u Reči, to su oni koji su u duhovnom osećanju istine, koji vole istine zato što su istine. A samo su oni u tome osećanju, koji žele da žive u skladu s istinama iz Reči, to jest, u skladu sa Gospodovim zapovestima. Ovo su oni koji su označeni sa, *Ako ko čuje glas moj i tvori vrata, ući ću k njemu i večeraću s njim, i on sa Mnom.*

250. *I otvori vrata.* Da ovo označava primanje u srce ili u život, vidi se iz značenja otvoriti vrata, što je pustiti unutra, jer se vratima označava ulazak (kao što se može videti gore, br. 208). Ovde, međutim, otvaranje vrata označava primanje u srce ili u život, jer sledi, *I ući ću k njemu.* Kaže se, ako čovek otvori vrata, kao da ih čovek otvara, kada, u stvari, Gospod Sam otvara, u skladu s onim što je rečeno i pokazano gore (br. 348). Ali ovako se kaže, jer tako izgleda čoveku, zbog slobodne volje koju mu Gospod daje; i, pored toga, u smislu slova Reči, mnoge se stvari kažu u skladu s izgledima; ali ovi se izgledi odbacuju u nebu, gdje je unutrašnji ili duhovni smisao Reči. Smisao slova Reči je na mnogim mestima u skladu s izgledima, kako bi taj smisao služio kao osnova ili temelj duhovnom smislu; inače

ne bi bilo temelja ili osnove za taj smisao. Da se mnoge stvari u Reči kažu u skladu s izgledima, vidi se iz toga što se u Reči kaže da je zlo od Boga; ga gnev, ljutnja, i osveta postoje u Bogu, i druge slične stvari; iako Bog ne čini zlo nikome; niti ima u Njemu gneva ili ljutnje, jer On je dobro samo, i ljubav sama; ali zato što tako izgleda čoveku kada čini zlo i kada je kažnjen, stoga se, u smislu slova, tako kaže: ali se drugačije razume u duhovnom smislu Reči. Sličan je slučaj i s izrazom, *I ako otvori vrata*.

Sada će dalje biti objašnjeno šta se označava otvranjem vrata, kada se kaže da to treba da učini čovek, kao u sadašnjem primeru. Slučaj je ovakav; Gospod je uvek prisutan s dobrom i istinom koje ima čovjek, i nastoji da otvori njegov duhovni um, a to su vrata koja Gospod želi da otvori, da bi mu dao nebesku ljubav i veru; jer On kaže, *Stojim na vratima i kucam*; ali ovaj napor, ili ovu stalnu volju Gospodovu, čovek ne opaža, jer misli da čini dobro od sebe, i da je napor i volja njegova vlastita. Dovoljno je u ovome slučaju da priznaje iz doktrine crkve da je svako dobro od Gospoda, i ništa od čoveka. Razlog da ovo čovek ne opaža je to, da bi bilo primanja na strani čoveka, a preko primanja usvajanje, jer se inače čovek ne može popraviti. Jasno je, stoga, kako mnogo greše oni koji veruju da vera spasava a ne dobro života, ili da se čovek opravdava verom samom, na taj način isključujući primenu kroz primanje. Oni znaju, doista, da čovek mora da se ispita, mora da vidi i prizna zla, ne samo zla svojih dela, nego i svojih misli i namera, mora posle toga da se uzdržava od njih i da ih odbacuje, i da sada živi životom dobra; jer ako nema toga, nema otpuštanja grehova, nego dolazi do osude /prokletstva). Učeni i upravitelji u crkvi uče ovo kada besede iz Reči; a oni ovo besede, kao od vere, svakome kada pristupa Svetoj Večeri; ali čim se vrate, i pogađaju na doktrinu opravdanja kroz veru samu, oni više ne veruju ove stvari, nego kažu da Bog sve vodi od zla ka dobru, kada oni prime veru; a neki, pošto povežu lažna načela s istinama, kažu da kada se čovek opravda kroz veru, njega Bog vodi da se ispita, i da ispovedi svoje grehe pred Bogom, da se od njih uzdržava, i tako dalje.

Ali ovo nije slučaj ni sa jednim od onih koji veruju u opravdanje kroz veru samu, nego samo s onima koji žive životom ljubavi prema bližnjemu; jer je preko ovoga života čovek povezan s nebom, a ne preko života prema doktrini opravdanja samom verom.

Onoga koji je povezan s nebom preko života ljubavi prema bližnjem, toga Gospod vodi da vidi svoja zla, kako zla u mislima tako i zla u njegovoj volji; čovek vidi zla i dobra, jer zlo je suprotno dobru; ali onaj koji veruje u spasenje kroz veru samu kaže u svom srcu, *Imam veru, jer verujem u ono što oni kažu; ništa me ne osuđuje,*

*opravdan sam. A onoga ko ovako misli, njega Gospod ne može da vodi da se ispita i da se pokaje za svoja zla. Do te mere oni uče ove istine pred ljudima, koji otuda veruju da živeti dobro i verovati pravo, da je to označeno sa biti opravdan verom, pa ne gledaju dublje u tajne ove doktrine. Potonji se spasavaju, dok se prethodni osuđuju. Da su ovi u stanju osude, oni sami mogu da vide ako hoće, jer veruju iz doktrine da dobra života, koja su dela, ne doprinose ništa spasenju, nego vera sama, iako se vera sastoji u tome da se uzdržava od zala i da se živi novim životom, bez kojega ostaje osuda. Da besede koje su iz tajni njihove doktrine uče ove stvari, kao i molitve primljene u crkvi, očito je iz onoga što se čita pred narodom dok se ovaj približava oltaru da bi primio Sakrament Večere, koje će se ovde navesti na jeziku na kojemu su napisane: *Put i sredstvo da bi bili dostojno primljeni kao učesnici Svetoga Stola je, prvo, ispitati svoje živote i razgovore po pravilu Božijih zapovesti; i koji god da primetite da ste povredili, bilo voljom, rečju, ili delom, da ste tužni zbog svoje grešnosti, i da to ispovedite pred Svemogućim Bogom, u cilju potpunog popravka života. A ako opazite da su vaši gresi takvi da nisu samo protivu Boga nego i protivu blišnjega, tada ćete se s njim pomiriti; da ste spremni da nadoknadite, koliko god možete, za sve povrede i nepravde koje ste počinili jedan drugome; i da budete isto tako spremni da oprostite drugim koji su vas provredili, kao što ćete i sami da primite oprostjenje za grijehe prema Bogu; jer inače Sveta pričest samo povećava vašu osudu. Stoga ako je iko među vama onaj koji je psovao Boga, koji je klevetao Reč, ako je činio preljubu, ako je osećao zlobu ili zavist, ili počinio neki drugi težak zločin, pokajte se za svoje grijehe, ili nemojte prilaziti Svetome Stolu; da ne bi, pošto priđete Svetom Sakramentu, đavo u vas ušao, i ispunio vas nepravdama, i odveo u propast vašu tijelo i dušu.....Osudite sebe, braćo, da ne bi bili osuđeni od Gospoda; pokajte se istinski za prošle grijehe; imajte živu i tvrdv vjeru u Hrusta našeg Spastelja, i popravite svoje živote, i budite u savršenoj ljubavi prema blišnjem sa svim ljudima.....Vi koji se istinski i iskreno pokajete za svoje grijehe, i koji ste u ljubavi i u milosti sa svojim blišnjim, i koji smjerate da živite novim životom, slijedeći Božije zapovijesti, i hodite od sada Njegovim svetim putevima, priđite i uzmite ovaj Sveti Sakrament za svoju utjehu, i ispovijedite se skrušeno Bogu Svemogućem.**

Iz ovih riječi može se sada videti da učeni i upravljači crkve znaju, a ipak ne znaju, da je ovo put u nebo, a ne put vere bez ovoga; oni znaju, kada se mole i kada besede pred narodom u skladu s onim što je navedeno, ali ne znaju to kada to uče iz svoje doktrine. Prethodni se put naziva praktičnom religijom, a potonji Hrišćanskom religijom; za prethodnu veruju da je za neuke (proste), a potonji za

mudre. Međutim, mogu da ustvrdim da oni koji žive u skladu sa doktrinom vere same i opravdanjem kroz nju, da kroz nju nemaju ni malo duhovne vere, i da posle svog života u svetu ostaju osuđeni; dok oni koji žive u skladu sa doktrinom koja je navedena gore koja poziva da se ima duhovna vera, oni posle života u svetu dolaze u nebo. A ovo se savršeno slaže sa verom primljenom po celom Hrišćanskom svetu, koja se naziva Atanasijanska vera, u javnoj ispovesti u kojoj se nalaze ove reči o Gospodu; *Kada dođe, svi ljudi će odgovoriti za svoja djela. Oni koji su činili dobro, ići će u život vječni; a oni koji su činili zlo, ići će u ogranj vječni. Ovo je katolička (saborna) vjera.* (Prim. prev. Ovde katolička znači kao u izvornom jeziku, Univerzalna - Sveopšta a ne Rimo-katolička vjera odnosno Katolička Crkva). Da su ove stvari u savršenoj slozi sa Rečju, vidi se iz sledećih odlomaka:

Sin čovječiji će doći u slavi Oca svojega, s anđelim svojim, tada će vratiti svakome po djelima njegovijem (Mat. XVI, 27).

I izići će koji su činili dobro u vaskrsenje života, a koji su činili zlo u vaskrsenje suda (Jovan V, 28,29).

Blago mrtvima koji umiru u Gospodu od sad. *Da, govori Duh, da počinu od trudova svojih; jer djela njihova idu za njima* (Apok. XIV, 13).

Daću svakome po djelima njegovijem (Apok. II, 23).

I vidjeh mrtvace male i velike gdje stoje pred Bogom, i knjige se otvoriše, i druga se knjiga otvori, koja je knjiga života i sud primiše mrtvaci kao što je napisano u knjigama, po djelima svojim (Apok. XX, 12,13).

I evo ću doći skoro, i plata moja sa mnom, da dam svakome po djelima njegovijem (Apok. XXII, 12).

U onome što je napisano sedam crkava, svakoj se kaže, Ja znam dela tvoja, tako:

Anđelu crkve Efeške napiši, ovo se piše onome koji drži sedam zvijezda u svojoj desnici, Znam djela tvoja (Apok. II, 1,2).

Anđelu crkve u Smirni napiši, Ovo kaže prvi i poslednji, Znam djela tvoja (Apok. II, 8.9).

Anđelu crkve u Pergamu napiši, Ovo kaže onaj koji ima oštar mač s obje strane: Znam djela tvoja (Apok II, 12,13).

Anđelu crkve u Tijatiri napiši, Ovo kaže Sin Božiji: znam tvoja djela i ljubav tvoju (stihovi 18,19).

Anđelu crkve u Sardisu napiši: Ovo kaže onaj koji ima sedam duhova Božijih; Znam tvoja djela (pogl. III, 1).

Anđelu crkve u Filadelfiji napiši: Ovo kaže onaj koji je svet, i istinit; Znam djela tvoja (stihovi 7,8).

Anđelu crkve u Laodikeji napiši: ovo kaže Amin, vjerni i istiniti svjedok; znam djela tvoja (stihovi 14,15).

Kod Jeremije:

Platiću im po djelima njihovijem, i prema djelima ruku njihovijeh (XXV, 14).

Opet:

O Jehova, tvoje su oči otvorene na putove ljudske; podaj svakome po putovima njegovijem , i u skladu sa plodovima djela njegovijeh (XXXII, 19).

Kod Osije:

Pohodiću ga na putovma njegovijem, i platiti mu za njegova djela (IV).

Kod Zaharije:

Jehova postupa sa svakim prema putovima našim i u skladu sa delima našim (I, 6).

Kod Jovana:

Ako znate ovo, blago onima koji ovo tvore (XIII, 17).

Kod Luke:

Zovete me Gospodom, a ne činite djela koja vam kažem? (VI, 46).

Kod Mateje:

Ko god ovo čini , uči, zvaće se velikim u carstvu nebeskom (V, 19).

Ponovo:

Svako drvo, dakle, koje ne rađa roda dobra, sijeku i u oganj bacaju, i tako po rodovima njihovijem poznaćete ih. I ne će svako koji mi govori: Gospode!

Gospode! uči u carstvo nebesko; nego onaj koji čini po volji Oca mojega koji je na nebesima. Mnogi će reći meni u onaj dan, Gospode! nijesmo li u ime tvoje prorokovali i tvojijem imenom đavole izgonili, i tvojijem imenom čudesa mnoga činili. I tada ću im reći: nikad vas nisam znao. Idite od mene vi koji činite nepravdu. Svako koji sluša riječi moje i tvori ih, reći ću da je mudar čovjek. Ali onaj koji čuje ali ne tvori, kazaću da je bezuman čovjek (VII, 18-27).

Ponovo:

A posijano na dobroj zemlji je koji sluša riječ i razumije, koji dakle i rod rađa (XIII,23).

Kod Marka:

Ovo su oni koji su posijani u dobroj zemlji; ovakvi slušaju Riječ i primaju je, i plod rađaju (IV, 20).

Kod Luke:

A koje je na dobroj zemlji to su oni koji Riječ slušaju, i u dobrome i čistom srcu drže, i rod donose u trpljenju (VIII, 15).

Kad je Gospod ovo rekao, povikao je, govoreći, Ko ima uši, neka čuje (Mat. XIII, 8; Marko IV, 9; Luka. VIII).

Kod Mateja:

Voli Gospoda svoga Boga svim svojim srce, i svom svojom dušom, i svim svojim umom: Ovo je prva i najveća zapovijest. Druga je kao i ova: voli blišnjega svoga kao samoga sebe. O ove dvije zapoviesti zavise zakon i proroci (XXII, 37-40).

Zakonom i prorocima označava se Reč sa svim sadržajem. Da je voleti Gospoda Boga tvoriti Njegove reči ili zapovesti, On Sam uči kod Jovana:

Onaj koji mene ljubi, drži riječi moje, i moj će ga Otac ljubiti, i mi ćemo mu doći k njemu i nastaviti kod njega. Koji ljubi mene, drži riječi moje (XIV. 21,23,24).

Isto tako, kod Mateja, Gospod kaže da će reći jarcima na levoj strani, da će ići u večni oganj, a ovcama na desnoj, da će ići u večni život (XXV, 31-34). Da se jarcima označavaju oni koji ne čine dobra ljubavi prema blišnjem, a ovcama koji ih čine, očito je iz reči tamo; i jedni i drugi rekoše da ne znaju da činiti dobro blišnjem je

činiti ga Gospodu; ali bivaju poučeni, ako ne pre, a ono na dan suda, da je činiti dobro ljubiti Gospoda. Pet ludih devojaka, koje nisu ponele ulja za svetiljke, označavaju one koji su u veri a ne i u dobru ljubavi prema bližnjem: a pet mudrih devojaka, koje su ponele ulja za svetiljke, označavaju one koji su u dobru ljubavi prema bližnjem; jer svetiljke označavaju veru, a ulje označava dobru ljubavi prema bližnjem. O potonjim se kaže, da one uđoše na svadbu, a prethodnim, koje rekoše; Gospodaru, Gospodaru, otvori nam, te primiše kao odgovor, *Zaista, kažem vam, ne poznajem vas* (Mat. XXV, 1-12). Da u poslednje vreme crkve neće biti vere u Gospoda, i da neće biti ljubavi prema bližnjem, označeno je onim što je napisano

da se Petar odrekao Gospod tri puta, pre nego li je petao zapevao (Mat. XXVI, 34,69-74).

Isto je označeno Gospodovim rečima Petru, kad je ovaj vidio da Jovan prati Gospoda,

Šta je tebi do toga, /rekao je/ Petru, Ti slijedi mene, /rekao je/ Jovanu;

jer Petar je bio rekao o Jovanu,

Šta će ovaj čovjek? (Jovan XXI, 21,22).

Petar, u reprezentativnom smislu, označava veru, a Jovan dobru ljubavi prema bližnjem; stoga se on naslanjao na Gospodova prsa (Jovan XXI, 20).

Da ovo dobro sačinjava crkvu označeno je Gospodovim rečima sa krsta Jovanu:

Isus vidjevši mater i učenika koga ljubljasha gdje stoje, reče materi svojoj: ženo! eto ti sina! Po tom reče učeniku: eto ti matere! I od onoga časa uze je učenik k sebi (Jovan XIX, 26,27).

Majkom i ženom ovde se označava crkva, a Jovanom dobru ljubavi prema bližnjem, stoga se tim rečima označava da će crkva postojati tamo gde ima ljubavi prema bližnjemu. (Ali ove se stvari mogu videti potpunije objašnjene u odlomcima navedenim u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 122. I, pored toga, da nema vere gde nema ljubavi prema bližnjem, može se videti u malome delu, *Poslednji Sud*, br. 33-39. A da je čovek posle smrti onakav kakav je bio njegov život u svetu, a ne kakva je bila vera, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 470-484. Šta je ljubav prema bližnjem, i šta je vera, u svojoj suštini, može se se videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 84-122.) Iz onoga što je navedeno, promislite da li imati veru znači bilo šta drugo nego živeti po njoj; i da li je živeti u skladu s njom ne samo znati i

misli o njoj, nego i htjeti je i tvoriti je. Jer vera nije u čoveku kada je samo u njegovom znanju i misli, nego onda kada je u njegovoj volji i njegovim delima. Vera u čoveku je vera života, a vera koja nije još u čoveku, je vera memorije i misli iz nje. Verom života označava se verovanje u Boga; a verovati one stvari koje su od Boga, a ne verovati u Boga, to je istorijska vera, koja ne spasava. Koji istinski sveštenik i dobar pastir ne želi da ljudi žive dobrim životom, a ko ne zna da vera, koja se stekne slušajući o njoj, nije vera života, nego istorijska vera? Vera života je vera ljubavi prema bližnjem, jer ljubav prema bližnjem je život.

Ali, iako je slučaj ovako jasan, ja predviđam da oni koji su se utvrdili u doktrini vere same i opravdanju kroz nju, da neće odustati, zato što su povezali obmane s istinama; jer oni uče istine kada uče iz Reči, ali uče obmane kada uče iz doktrine; a otuda pomešaju one stvari govoreći da su plodovi vere dobra života i da oni koji slede veru, a da dobra života ne doprinose ništa spasenju, nego vera sama. Tako oni sjedinjavaju stvari i razjedinjavaju ih; pa kada sjedinjavaju, tada uče istine, ali samo pred narodom, koji ne zna da oni izokreću stvari, i govore ove stvari iz nužde, kako bi učinili da se njihova doktrine slaže sa Rečju; ali kada ih razjedinjavaju, tada uče obmane, jer kažu da vera spasava, a ne dobra ljubavi prema bližnjem, koja su dela, u ovom slučaju ne znajući da se ljubav prema bližnjemu sastoji u činjenju dobra, a da je nemoguće verovati dobro a ne činiti dobro; tada je ljubav prema bližnjemu esse vere, i njena duša: a otuda da je vera sama vera bez duše, pa je stoga mrtva vera; i pošto takva vera nije vera, stoga opravdanje kroz nju nije moguće.

251. Ući ću k njemu. Da ovo označava povezivanje, vidi se iz značenja ući, kada se govorilo Gospodu, što je biti povezan s Njim (o čemu vidi *Nebeske Tajne*, br. 3914,3918,6782,6783). Gospod je povezan s onima koji ga primaju u srce i u život, jer On ulazi ili se uliva u život; ali On to čini samo s onima koji su u životu duhovne ljubavi, ili u životu ljubavi prema bližnjem, jer je ljubav prema bližnjem duhovna ljubav. Kad ovaj život čini čovjekov život, tada Gospod ulazi ili se uliva pomoću ovog u istine vere, i čini da ih ovaj vidi i zna; otuda čovek ima duhovno osećanje istine. Velika je greška misliti da Gospod ulazi ili da se uliva u veru samu, ili u veru odvojenu od ljubavi prema bližnjem, kod čoveka; u ovoj veri nema života, jer je to kao dah pluća bez delovanja srca; ovaj bi dah proizveo samo jedan beživotan pokret, jer se disanje pluća pokreće influksom srca, kao što je dobro poznato. Otuda je jasno da se proističuće Božansko od Gospoda prima u čovjeku putem srca, to jest , preko ljubavi. Jer bilo da govorimo o srcu ili o ljubavi, ista je stvar

pošto je život duha iz toga, da ljubav sačinjava čovekov život, svak može da zna, i vidi, ako samo obrati pažnju na to, jer šta je čovek bez ljubavi, nego nešto kao klada? Otuda, čovek je onakav kakva je njegova ljubav; ljubav se sastoji u tome da se hoće i čini, jer ono što čovek voli, on to hoće i čini. Ideja dobra ljubavi prema bližnjem i istine vere može se oblikovati po svetlosti i toplini sunca. Kada se svetlost koja potiče od sunca, poveže sa toplinom, kao što je slučaj u vreme proleća i leta, tada sve stvari na zemlji cvatu i sazrevaju; ali kada nema topline svetlosti, kao što je u vreme zime, tada sve stvari na zemlji zamiru i umiru, Pored toga, duhovna je svetlost istina od vere, a duhovna je toplina od ljubavi prema bližnjem. Iz ovih se razmatranja može stvoriti jedna ideja o tome kakav je čovek crkve; gde je njegova vera povezana s ljubavlju prema bližnjemu, on je kao vrt i kao ark; ali kad njegova vera nije povezana s ljubavlju prema bližnjem, on je kao pustinjsko tlo pokriveno snegom.

252. *I večeraću s njim, i on sa mnom.*

Da ovo označava preneti im nebesku sreću, vidi se iz značenja večerati, što je preneti nebeska dobra. Razlog da večerati označava preneti ta dobra je to što banketi, proslave, ručkovi i večere u Reči označavaju udruživanja preko ljubavi, a otuda i prenošenje uživanja ljubavi; jer sva uživanja izvire iz ljubavi. Ove stvari vuku svoje značenje od hleba i vina, koji označavaju dobro nebeske i duhovne ljubavi; i iz toga što se jelo zajedno, što označava komunikaciju i usvajanje. Ovo se ranije označavalo pashalnom večerom, a danas je označeno Svetom Večerom (kao što se može videti gore, br. 146; i u *Nauku Novog Jerusalima*, br. 210-222). Razlog da se pominje večera je to što su se svadbe slavile u vreme večere; a svadbama se označavalo povezivanje dobra i istine, a otuda komunikacija uživanja; stoga se kaže u Apokalipsi;

Blago onima koji su pozvani na svadbu Jagnjetovu (XIX, 9);

a posle,

Dođite i skupite se na veliku večeru Božiju (stih 17).

Pošto su večere označavale udruživanja kroz ljubav, i komunikaciju uživanja, stoga je Gospod uporedio crkvu i nebo sa večerom, i sa brakom; sa večerom, kod Luke:

Jedan čovek zgotovi veliku večeru, i pozva mnoge; ali se mnogi izgovoriše. Stoga gospodar kuće, budući ljutit, naredi da dovedu uboge, kljaste, hrome i slepe, rekavši da oni prvi neće okustiti od večere (XIV, 16-24)

(Skoro je slično gornjem ono što je označeno svadbom na koju su neki bili pozvani, što je zabeleženo kod Mateja XXII, 1-15.) Večerom se ovde označava nebo i crkva. Među onima koji su bili pozvani ali su se izgovorili, označeni su Jevreji kod kojih je tada bila crkva; jer crkva je posebno tamo gde je Reč, i gde je Gospod poznat kroz Reč. Ubogim, sakatim, hromim, kljastim, i slepim, označavaju se oni koji su duhovno takvi, koji su tada bili izvan crkve. Razlog da su se nebo i crkva upoređivali sa večerom i sa brakom je to, što je nebo povezanost anđela sa Gospodom preko ljubavi, i njihovo udruživanje između sebe kroz ljubav prema bližnjem, i kroz komunikaciju svake vrste uživanja i sreće; slično se označava i crkva, jer je crkva Gospodovo nebo na zemlji. (Da je nebo povezanost anđela sa Gospodom preko ljubavi, i njihovo uzajamno udruživanje preko ljubavi prema bližnjem, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 13-19, i da je otuda komunikacija svake vrste uživanja i sreće, br. 396-400.) Kroz celu Reč kaže se, da će oni koji se prime u nebo, da će večerati skupa, čime se, u duhovnom smislu, označava blaženost i sreća. Isto je označeno i večerom zajedno kod Luke:

Doći će s istoka i sa zapada, sa sjevera i s juga. I sješće za trpezu u carstvu Božijem (XIII, 29).

I kod Mateja:

Mnogi će doći od istoka i od zapada, i sješće za trpezu s Avramom, i Isakom, i Jakovom, u carstvu nebeskom (VIII, 11).

Oni koji će doći od istoka, od zapada, od severa, i od juga, to su oni koji su u dobru ljubavi, a otuda i u istinama vere. (Da strane imaju ovakvo značenje u Reči, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 141-153; i da se Avramom, Isakom, i Jakovom označava Božansko Samo, i Božansko Ljudsko, u *Nebeskim Tajnama*, br. 1893,4615,6098,6276,6804,6847. Otuda sestri za trpezu s njima označava biti povezan sa Gospodom, i udruživanje među sobom kroz ljubav, a ovakvim povezivanjem i udruživanjem, označava se uživati večno blaženstvo i sreću. I ovo je od Gospoda samoga.

Kod Luke:

I neka budu vaša bedra zapregnuta i svijeće zapaljene; i vi kao ljudi koji čekaju gospodara svojega kad se vrati sa svadbe da mu odmah otvore kako dođe i kucne. Blago onijem slugama koje nađe gospodar i oni straže. Zaista vam kažem da će se zapregnuti, i posadiće ih, i pristupiće i služiće im (XIII, 35 i sledeći stihovi).

Bedrima, koja su zapregnuta, označava se dobro ljubavi (vidi *Nebeske Tajne*, br. 3021,4280,9961). Svećama, koje su upaljene, označavaju se istine vere od dobra ljubavi (vidi *Nebeske Tajne*, br. 9548,9551,9783). Zapregnuti bedra, sestiti za trpezu, i služiti ih, označava predati im svaku vrstu dobra. Ponovo:

I vi koji ste se održali u mojim iskušenjima, ja vam ostavljam carstvo kao što je otac moj meni ostavio: da jedete i pijete za trpezom mojom u carstvu (XXII, 28-30).

Jesti i piti za trpezom Gospodovom u Njegovom carstvu, to je biti povezan s Njim kroz ljubav i veru, i uživati nebesko blaženstvo. Kod Mateja:

Isus reče: *Kažem vam pak da neću od sad piti od ovoga roda vinogradskoga do onoga dana kada ću piti s vama novoga u carstvu Oca svojega (XXVI, 29).*

Ove je reči izgovorio Gospod kada je ustanovio Svetu Večeru. Rodom vinogradskim označava se Božanska istina od Božanskog dobra, i blaženstvo i sreća iz toga. Slično je ovome i značenja gozbe, u Reči, kod Isaije:

Na ovoj će gori Jehova nad vojskama pripremiti gozbu s pretilinom i gozbu od čista vina (XXV, 6).

Ovde je predmet o kome se govori, Gospodov dolazak, a gozbom od pretiline označava se usvajanje i komunikacija dobara, a gozbom najboljeg vina, usvajanje istina. (Da pretiline označavaju dobra ljubavi, može se videti, *Nebeske Tajna*, br. 353, 5943,10033, a uživanja ljubavi, br. 6409; i da vino označava dobro ljubavi prema blišnjem, koje je u svojoj suštini istine, br. 1071,1798,6377.)

Slično je označeno svadbom na koju su pozvane deset devojaka, o kojima se ovako piše kod Mateja:

Carstvo nebesko je kao deset djevojaka koje uzeše žiške svoje i izidoše na susret ženiku. Pet od njih bijahu mudre a pet lude. I lude uzevši žiške svoje, ne uzeše sobom ulja. A mudre uzeše ulja u sudovima svojim sa žištima svojim. A budući da ženik odocni, zadrijemaše sve, i pospaše. A u po noći stade vika: eto ženika gdje ide, izlazite mu na susret. Tada ustaše sve djevojke one i ukrasiše žiške svoje. A lude rekoše mudrima: dajte nam od ulja svojega, jer naši žišci hoće da se ugase. A

mudre odgovoriše govoreći: da ne bi nedostalo i vama i nama, bolje je idite k trgovcima i kupite sebi. A kad one otidoše da kupe, dođe ženik, i gotove uđoše s njim na svadbu, i zatvoriše se vrata. Poslije dođoše i one druge djevojke govoreći: gospoaru, gospodaru! otvori nam. A on odgovarajući im reče: zaista vam kažem, ne poznajem vas (XXV,1-12).

Predmet o kome se govori ovde je povezivanje sa Gospodom preko ljubavi i vere; a svadba označava tu povezanost; ulje označava dobro ljubavi, a svetiljke istinu vere. Kako bi bilo jasno da je sve što je Gospod govorio imalo duhovni smisao, želim da objasnim ovu parabolu u pojedinostima, u skladu sa tim smislom. Carstvo nebesko, koje se upoređuje sa deset devojaka (devica), označava nebo i crkvu; deset devojaka označavaju one koji pripadaju crkvi, gde deset označava sve, a djevojke one koji su u osećanju duhovne istine i dobra, koje sačinjava crkvu. Zato se Sion i Jerusolim, kojima se označava crkva, u Reči, nazivaju devojkama, kao deset devojaka Sionskih, devojaka Jerusalimskih, i da se kaže u Apokalipsi da deset devojaka idu za Jagnjetom. Sa deset svetiljaka koje su ponele sa sobom kad su pošle u susret ženiku, označavaju se istine vere; ženikom se označava Gospod u pogledu povezivanja s nebom i crkvom kroz ljubav i veru, jer se govori o svadbi, kojom se označava povezanost. Pet mudrih i pet ludih devojaka označavaju one u crkvi koji su u veri od ljubavi, i one koji su u veri bez ljubavi, baš kao što to označavaju mudre i lude pomenute kod Mateja (VII, 24,26). Ponoć, kada je nastala vika, označava Poslednji Sud, i uopšte poslednje stanje čovekovog života, kada se odlučuje da li je za nebo ili za pakao. Ludim devojkama koje tada kažu, *Dajte nam od vašega ulja*, a mudre im odgovoravaju da treba da idu trgovcima, označava se stanje posle smrti, kada oni koji nemaju dobra ljubavi u svojoj veri, ili istine vere od dobra ljubavi, kada žele da to sebi pribave, ali uzalud, jer čovek ostaje onakav kakav je bio njegov život u svetu. Sada je očito šta je označeno mudrim devojkama koje idu na svadbu, i ludim koje kažu, *Gospodaru! Gospodaru! otvori nam*, a koje primaju kao odovor, *zaista, kažem vam, ne poznajem vas*. Time što ih ne poznaje, označava se da Gospod nije povezan s njima, jer duhovna ljubav, a ne vera bez ljubavi, povezuje; jer Gospod se nastanjuje kod onih koji su u ljubavi, a otuda i u veri, a ove On poznaje, jer je On Sam u njima.

253. (Stih 21) *Koji pobijedi daću mu da sjede sa mnom na prijestolu mom.* Da ovo označava da će onaj koji izdrži do kraja života, biti povezan s nebom gde je Gospod, vidi se iz značenja izdržati, što je ostati u duhovnom osećanju istine sve do kraja života (o čemu vidi gore, br. 128), ali u ovome slučaju, u stanju vere od

ljubavi prema bližnjem, jer je to predmet o kome se govori. Razlog zašto izdržati je to što, sve dok čovek živi u svetu, on se bori protivu zala i obmana koje mu pripadaju; a onaj koji se bori i ostaje u veri ljubavi prema bližnjem, sve do kraja života, taj pobeđuje; a onaj koji pobedi u svetu, taj pobeđuje i u večnosti, jer je čovek posle smrti onakav kakav je bio njegov život u svetu. I iz značenja sesti sa mnom na Mome prestolu, što je biti povezan s nebom gde je Gospod; jer se prestolom označava nebo, a sedenjem s Gospodom označava se biti s Njim, stoga biti s Njim povezan. U Reči prestol se često pominje, i njime se, kada se govori o Gospodu, uopšte označava nebo, a u apstraktnom smislu, Božanska istina od Gospoda, jer ona sačinjava nebo. Otuda se prestolom opisuje sud, jer se svi sudovi izvode iz istina. Da je takvo značenje prestola u Reči, vidi se iz sledećih odlomaka. Kod Isaije:

Jehova reče: nebo je prijestol moj (LXVI, 1).

Kod Davida:

Jehova na nebesima postavi prijestol svoj (Psalam CIII, 19).

Kod Mateja:

I koji se kune nebom, kune se prijestolom Božijim i onijem koji sjedi na njemu (XXIII, 22).

Očito je da se ovde prestolom označava nebo; jer se kaže da je nebo Jehovin prestol, da je pripravo Sebi prestol na nebesima, da se onaj koji se kune nebom kune i onim koji sedi na prestolu Božijem. Ne da Jehova, ili Gospod, tamo sedi na prestolu, nego se prestolom naziva Njegovo Božansko u nebesima; a isto tako, ponekad se i pokazuje kao prestol onima kojima je dato da pogledaju u nebo. Da je tako Gospod bio viđen, vidi se kod Isaije:

Vidjeh Gospoda gdje sjedi na prijestolu visoku i uzdignutu, a skut mu ispunjavaše hram (VI, 1).

Jehovin skut koji ispunjavaše hram, označava Božansku istinu koja proističe od Njega i koja ispunjava poslednje nebo i crkvu; jer skutom Gospodovim se označava uopšte proizlazeće Božansko, a posebno Božanska istina koja je na granicama neba i u crkvi (kao što se može videti gore, br. 220).

Kod Jezekilja:

I ozgo na onom nebu što im bijaše nad glavama, bijaše kao prijestol, po viđenju kao kamen safir, a na prijestolu bijaše po obličju kao čovjek (VI, 1; X, 1).

Razlog da je prestol izgledao kao kamen safir bilo je to, što safir označava Božansku istinu Gospodovu koja proizlazi od Njegovog Božanskog dobra, a otuda duhovnu istinu providnu od nebeskog dobra (kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 9407,9873). Tako prestol u ovom slučaju označava celo nebo; jer je nebo zbog Božanske istine. (Šta označavaju heruvimi, može se videti, br. 9277, kraj, 9509,9673.) U Apokalipsi:

I gle, prijestol stajaše na nebu, i na prijestolu sjeđaše neko, i onaj što sjeđaše bijaše po viđenju kao kamen jaspis i sard; a oko prijestola bijaše duga kao smaragd i iz prijestola izlazaahu munje, i gromovi i glasovi, i pred prijestolom bijaše stakleno more, kao kristal; i nasred prijestola i okolo prijestola četiri životinje, pune očiju sprijeda i straga (IV, 2-6,9,10).

Da se ovde opisuje nebo u pogledu Božanske istine, videće se u objašnjenju ovih reči u sledećem poglavlju. Isto je označeno i u ovome odlomku:

Pokaza mi čistu rijeku vode života, bistru kao kristal, koja izlazaše iz prijestola Božijega i jagnjetova (XXII, 1).

Razlog što se videla reka bistra kao kristal, kako ističe od prijestola, bilo je to, što reka označava Božansku istinu; a tako isto i kristal. Isto je označeno u Reči prestolom Davidovim, jer se Davidom u proročkim delovima Reči ne označava David, nego Gospod u pogledu Njegovog carskog dostojanstva, koje je Božanska istina u duhovnom nebu, koje je drugo nebo.

Tako kod Luke:

Anđeo reče Mariji: Biće velik i nazvaće se Sin Svevišnjeg, i Gospod Bog će mu dati prijestol oca njegovog Davida (l, 32).

I kod Isaije:

Jer nam se rodi dijete, sin nam se dade, kojemu je vlast na ramenu, i ime će mu biti: divni, savjetnik, Bog silni, otac vječni, knez mirni. Bez kraja će rasti vlast i mir na prijestolu Davidovu i u carstvu njegovu da se uredi i utvrdi sudom i pravdom od sada do vijeka (IX, 6,7).

Da se ovde ne misli na Davida, niti na prestol na kome će Gospod sedeti, jasno je, jer Gospodovo carstvo nije na zemlji nego u nebu; stoga se prestolom Davidovim

označava nebo u pogledu Božanske istine (kao što se može videti gore, br. 205). Slično se označava u Davidovim Psalmima, gde on govori o svom prestolu i o svom carstvu; tako u celom Psalmu LXXXIX, gde se isto tako kaže:

Učinih zavjet s izbranim svojim, zakleh se Davidu, slugi svojemu, rekavši: do vijeka ću utvrđivati sjeme tvoje i prijestol tvoj uređivati od koljena do koljena. Blagost je i pravda podnožje prijestolu tvome. Produžiću sjeme njegovo do vijeka, i prijestol njegov kao dane nebeske (stihovi 3,4,14,29).

Da se tu Gospod označava Davidom, može se videti gore (br. 205). A slično je označeno i prestolom slave gde se govori o Gospodu; jer slava označava Božansku istinu; kao kod Mateja:

A kada dođe Sin čovječiji u slavi svojoj i svi sveti anđeli s njime, i onda će sjesti na prijestolu slave svoje (XXV, 31).

(Da slava označava Božansku istinu u nebu, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 4809,5922,8267,9429, i gore, br, 33).

Otuda je jasno šta je označeno prestolom slave kod Jeremije:

Nemoj naružiti prestola slave svoje (XIV, 21, i XVII, 12);

čime se označava da se Božanska istina ne sme ružiti (sramotiti, psovati). Isto je označeno Jerusalimom koji se naziva prestolom Jehovinim; jer se Jerusalimom označava crkva u pogledu doktrine, i doktrina je Božanska istina. Otuda je jasno kako treba razumeti ove reči kod Jeremije:

U to će se vrijeme Jerusalim nazivati prijestolom Jehovinom, I svi će se narodi skupiti oko njega (III, 17).

Kod Davida:

Jerusalim je izidan kao grad sliven u jednu zgradu. Onamo idu plemena . Ondje stoje prijestoli sudski, prijestoli doma Davidova (CXXII, 3-5).

Kod Jezekilja:

A slava Jehovina uđe u dom na vrata koja gledaju na istok. I čuh gdje mi progovori duh iz doma, i čovjek stajaše kod mene. I reče mi: sine čovječiji, ovo je mjesto prijestola mojega i mjesto stopa nogu mojih, gdje ću nastaviti usred sinova Izrailjevih do vijeka (XLIII, 4,7).

(Da Jerusalem označava crkvu u pogledu doktrine, stoga Božansku istinu u nebesima i u crkvi, jer ova sačinjava crkvu, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 3654,9166, i gore, br. 223.) Pošto se svaki sud izvodi od istina a sud u nebesima je od Božanske istine, stoga se pominje prijestol tamo gdje se govori o Gospodu u pogledu suda, kao gore kod Mateje (XXV, 31), i kod Davida (Psalam CXXII, 3-5); pored toga kod Davida:

Jer si svršio sud moj i odbranio me; sjeo si na prijestol, sudija pravedni. Rasrdio si se na narode i ubio bezbožnika, ime si im satro do vijeka. Jehova je utočište ubogome, utočište u nevolji (Psalam IX, 4,5,7).

Isto tako, kaže se kroz celu Reč, da će i drugi sedeti na prestolima isto kao i Gospod; međutim, ovim se prestolima označavaju ne prestoli, nego Božanske istine. Tako u prvoj knjizi Samuilovoj:

Siromaha podiže iz praha, i iz bunjišta uzvisuje ubogoga da ga posadi s knezovima, i daje im da naslijede prijestol slave(II, 8).

U Apokalipsi:

I dvadeset i četiri starješine koje sjedahu pred Bogom na prijestolima svojim padoše na lica svoja (XI, 16).

I na drugome mestu:

I vidjeh prijestole, i sjedahu na njima, i dade im se sud (XX, 4).

I kod Mateja:

Vi koji idete za mnom, u drugom rođenju, kad sjede sin čovječiji na prijestolu slave svoje, sješćete i vi na dvanaest prijestola i suditi nad dvanaest plemena Izrailjevih (XIX, 28; i Luka XXII, 30).

Prestolima se ovde označavaju Božanske istine, u skladu s kojima i od kojih će svi biti suđeni. Dvanaest i dvadeset i četiri označavaju sve, i to se kaže o istinama; starešinama i učenicima se označavaju Božanske istine, isto kao i plemenima. Kad se znaju ove stvari, biće očito šta se označava prestolima u ovde navedenim odlomcima; isto tako i odlomkom o kome se sada govori: *Koji pobjedi daću mu da sjede sa mnom na prijestolu mome*. (Da dvanaest označava sve, i da se odnosi na istine, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 577,2089,2129,2130,3272,3858,3913; da je isto označeno sa dvadeset i četiri, jer je to dvojnina broja dvanaest, i do njega se dolazi množenjem, br. 5291,5335,5708,7973. Da se starješinama u Izrailju

označavaju svi oni u crkvi koji su u istinama od dobra, br. 6524,6525,5890,9376,9404; slično sa dvanaest učenika Gospodovih, br. 2129,3354,3488,3858,6397; isto tako sa dvanaest plemena, br. 3858,3926,4060,6335,7836,7891).

Iz ovih se razmatraja vidi šta je predstavljeno prestolom koji je Solomon sagradio, o komu je ovako napisano u prvoj knjizi o Carevima:

I načini car veliki prijestol od slonove kosti i obloži ga čistijem zlatom. Šest basamaka bješe u prijestola , i vrh okrugao bješe ozad na prijestolu, i ručice bjehu s obje strane sjedišta, i dva lava stajahu pokraj tih ručica. I Dvanaest lavova stajahu na šest basamaka otud i odovud. Ne bi taki načinjen ni u kojem carstvu (X, 18-20).

Ovde slonovača označava Božansku istinu u poslednjim stvarima; što je glava okrugla, korespondira dobro; zlatom kojim je bio prestol obložen, označava se Božansko dobro od kojega je Božanska istina. Sa šest basamaka označavaju se sve stvari od prvih do poslednjih; ručicama je označena sva moć; lavovima su označene istine crkve u svojoj moći; sa dvanaest se označava sve. Pošto prestol, kada se govori o Gospodu, označava nebo u pogledu Božanske istine, tako u obrnutom smislu, označava pakao u pogledu obmane. U ovom obrnutom smislu pominje se gore (II, 13; Isa. XVI, 9,13; XLVII, 1; Agej II, 22 Danilo VII, 9; Luka I, 52; i na drugim mestima).

254. *Kao I ja što pobijedih i sjedoh s Ocem svojim na prijestolu njegovu.* Da ovo označava komparativno kao što je Božansko dobro sjedinjeno sa Božanskom istinom u nebu, vidi se iz načenja pobediti, kada se kaže o Gospodu Samom , koje treba da ujedini Božansko dobro sa Božanskom istinom. A pošto se ovo postiglo preko iskušenja i pobjeda, stoga se kaže, *Ja pobijedih.* (Da je Gospod sjedinio Božansko dobro sa Božanskom istinom preko iskušenja koja je dopustio u Svom Ljudskom, i preko neprekidnih pobjeda, može se vdjeti u Nauku Novoga Jerusalima, br. 201,293,302). Razlog da sešti s Ocem na njegovom prestolu, označava Božansko dobro sjedinjeno sa Božaskom istinom u nebu, je to što se Ocem, kada ga Gospod pomene, označava Božansko dobro koje je bilo u Njemu od začeca, a sinom, Božansku istinu, svaka u nebu; a prestolom se označava nebo, kao gore: Ovo Gospodovo Božansko u nebesima naziva se Božanska istina, ali je to Božanskog dobra ujedinenog s Božanskom istinom. (Da je ovo slučaj, može se vidjeti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 13,133,139,140). Razlog da se upoređuju članovi

crkve sa Gospodom samim, kad se kaže, *Onaj koji pobjedi, daću mu da sjedne sa mnom na mom prijestolu, kao i ja što pobijedih i sjedoh s Ocem svojim na prijestolu njegovu*, je to što je Gospodov život na zemlji bio primer po kome članovi crkve treba da žive, kao što i Gospod Sam uči kod Jovana:

Dadoh vam primjer, da činite kao što sam ja činio. Ako znate ovo, blago onima koji to tvore(XIII.15,17).

To je zašto što Gospod Sam , na nekim mestima, upoređuje Sebe sa Svojim učenicima, kao kod Jovana:

Isus reče: Kao što Otac ima ljubav k meni, ostanite u ljubavi mojoj kao što sam ja držao zapovijesti Oca svojega, i ostanite u njegovoj ljubavi (XV.9,10).

Ponovo:

Oni nisu od svijeta, kao što ni ja nisam od svijeta. Kao što si Ti mene poslao u svijet, a i ja njih šaljem u svijet (XVII, 16,17).

Ponovo:

Kao što Otac šalje mene, tako i ja šaljem vas (XX, 21),

Ponovo:

Kao što si mu dao vlast nad svakijem telom, da si mu dao da ima život večni. A ovo je život večni , da poznaju tebe jedinoga Boga istinoga, i koga si poslao, Isusa Hrista. Posao svrših što si mi dao da radim. Ja javih ime tvoje ljudima koje si mi dao od sveta; tvoji bijahu pa si ih meni dao, i tvoju reč održaše. I pokazah ime tvoje, i ja u njima (XVII, 22-24,26).

Razlog što je Gospod govorio o svom povezivanju s ljudima kao o Svom povezivanju s Ocem, to jest, povezivanju Svog Ljudskog sa Božanskim, koje je bilo u Njemu, je to što se Gospod ne povezuje sa čovekovim propriumom (vlastitim), nego s onim što je Njegovo vlastito. Gospod uklanja čovekov proprium i daje mu od Svog vlastitog, i u tome On nastava. Da je slučaj ovakav, poznato je u crkvi, kao što je jasno iz molitve koja se koristi da se pripreme oni koji prilaze Svetoj Večeri, u kojoj su ove reči: *Ako sa pokajničkim srcem i živom verom primamo ovaj sveti Sakrament, jer tada duhovno jedemo tijelo Hristovo, i pijemo njegovu krv, tada ostajemo u Hristu i Hristos u nama; mi smo jedno sa Hristom, i Hristos sa nama.* I kod Jovana VI, 56. (Ali ove se stvari mogu bolje razumeti iz onoga što je pokazano u delu, *Nebo i Pakao*, br. 11,12).

Otuda, pošto Božansko Gospdovo, primljeno od anđela i ljudi, sačinjava nebo i crkvu u njima, oni su jedno sa Gospodom, kao što su On i Otac jedno. Da bi se potpunije razumelo to što Gospod kaže da će sedeti na prestolu sa Svojim Ocem, treba primetiti da presto Božiji označava nebo, kao što je pokazano u prethodnom članku, a tako isto da je nebo nebo zbog Božanskog proizlažećeg od Gospoda, koje se naziva Božanskom istinom, kao što je rečeno gore. Gospod Sam nije u nebu, nego je iznad neba, i pokazuje se onima u nebu kao Sunce. Razlog da se pokazuje kao Sunce je to što je On Božanska ljubav, a Božanska ljubav se pokazuje anđelima kao vatra od sunca; otuda svete vatre u Reči označavaju Ljubav Božansku. Od Gospoda kao Sunca potiču svetlost i toplota: svetlost koja proističe, zato što je duhovna svetlost, je Božanska istina; a toplota, koja je duhovna toplota, je Božansko dobro. Ovo drugo, naime, Božansko dobro, označeno je Ocem u nebu. (Da je Gospod Sunce neba, i da su svjetlost i toplina koji od njega potiču, Božanska istina sjedinjena sa Božanskim dobrom, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 116-125, a i u br. 126-10; i da je nebo nebo zbog Božanskog koje proizlazi od Gospoda, br. 7-12). Stoga je očito šta se označava Ocem u nebima, i nebeskim Ocem, kao kod Mateje:

Činite dobro neprijateljima svojim, da bi bili sinovi Oca vašega koji je na nebesima (V, 44,45).

Ponovo:

Budite savršeni, kao što je Otac vaš na nebesima savršen (stih 48).

Ponovo:

Vi, iako zli, dajete dobre darove djeci svojoj; koliko će više dati Otac vaš koji je na nebesima dati dobra onima koji traže od njega (VII, 11).

Ponovo:

Onaj koji čini volju Oca mojega koji je na nebesima, taj će ući u carstvo nebesko (VII, 21).

Ponovo:

Svako drvo koje nije usadio Otac moj, iskorijeniće se (XV, 13).

Tako isto u mnogim drugim odlomcima, kod Mat. 16;VI, 1,6,8;XII, 50; XVI, 1; XVIII, 14,19,35; Marko IX, 25,26; Luka XI, 13.

Da je Božansko dobro označeno Ocem, vidi se iz ovoga odlomaka kod Mateja:

Gledajte da ne prezrete jednoga od malijeh ovijeh; jer vam kažem da anđeli njihovi na nebesima gledaju jednako lice Oca mojega nebeskoga (XVIII, 10).

To što gledaju lice svoga Oca koji je na nebesima, označava da primaju Božansko dobro od Gospoda. Da oni ne vide stvarno Njegovo lice, vidi se iz reči Gospodovih kod Jovana:

Niko nikad nije vidio Oca (I, 18; V, 37; VI, 46).

Isto je očito iz ovoga odlomaka kod Mateja:

Ne zovite nijednog čovjeka svojim ocem na zemlji, jer je samo jedan Otac koji je na nebesima (XXIII, 9).

Nijednom čoveku nije zabranjeno da zove svoga oca na zemlji *ocem*, niti je to Gospod zabranio; ali je rečeno jer se Ocem označava Božansko dobro, jer nema nikoga ko je dobar osim jednoga Boga (XIX, 17). (Razlog da je Gospod ovako govorio, je to što se Ocem u Reči oba Testamenta označavaju, u duhovnom smislu, Božansko dobro, što se može se videti, *Nebeske Tajne*, br.

3703,5902,6050,7833,7834; a isto tako se označava nebo i crkva u pogledu dobra, *Nebeske Tajne*, br. 2691,2717,3703,5581,8897; a Ocem, kada ga pomene Gospod, označava se Božansko dobro Njegove Božanske ljubavi, *Nebeske Tajne*, br. 2803,3704,7499,8328,8897).

255. (Stih 22) *Ko ima uho neka čuje šta govori Duh crkvama.* Da ovo označava da onaj ko razume, da treba da posluša ono što Božanska istina koja proizlazi o Gospoda, uči i kaže onima koji pripadaju Njegovoj crkvi, vidi se iz onoga što je bilo rečeno i pokazano gore (br. 108).

256. Rečeno je gore, da se sa sedam crkava kojima se ovde piše, ne označavaju sedam crkava, nego svi oni koji pripadaju crkvi, i apstraktno, sve stvari crkve; da je ovakav slučaj, vidi se iz toga, što se sa sedam označava sve, i sve stvari, i da se imenima označavaju stvari. Da su svi koji pripadaju crkvi, ili sve stvari crkve, ovde označene onim što je napisano sedam crkava, vidi se iz objašnjenja tih stvari. Jer sve stvari crkve odnose se na četiri opšta načela, doktrinu, život u skladu s njom, i veru u skladu sa životom. (*prim. Prev: čitalac primjećuje da autor najavljuje četiri*

načela a navodi samo tri). O ovome se govori u onome što je napisano šest crkava – doktrina, crkvama u Efesu i Smirni; život u skladu sa doktrinom crkvama u Tijatiri i Sardisu; i vera u skladu sa životom, crkvama u Filadelfiji i Laodikeji. I pošto se doktrina ne može usaditi u čovekov život i postati predmet vere, osim ako se on bori protivu zala i obmana koje poseduje po nasledstvu, stoga se govori i o toj borbi u onome što se piše crkvi u Pergamu; jer se tamo govori o *iskušenjima*; a iskušanja su borbe protivu zala i obmana.

(Da se govori o iskušenjima u onome što se piše crkvi u Pergamu, može se videti gore, br. 130; da se govori o doktrini u onome što je napisano crkvama u Efesu i Smirni, može se isto tako videti gore, br. 93,95,112; da se govori o životu u skladu sa doktrinom u onome što se piše crkvi u Tijatiri i Sardisu, br. 150,182, i da se govori o veri u onome što se piše crkvama u Filadelfiji i Laodikeji, br. 203 i 227.) Zato što se u onome što je napisano ovoj poslednjoj crkvi, naime, onoj u Laodikeji, govori o onima koji su u doktrini vere poreklom od ljubavi prema bližnjemu a tako isto, na kraju, o prirodi vere koja potiče od ljubavi prema bližnjemu, stoga onome što je do sada rečeno, treba dodati da ljubav sačinjava nebo; i pošto to čini, ona stvara i crkvu. Jer sva društva u nebu, koja su bezbrojna, raspoređena su u skladu s osećanjima ljubavi, a isto tako unutar svakoga društva; tako da se sve stvari raspoređuju u nebu prema osećanjima ljubavi, a ne ni u kom slučaju prema veri samoj. Duhovno osećanje ili ljubav, je ljubav prema bližnjemu. Stoga je jasno da niko ne može da uđe u nebo ako nije u ljubavi prema bližnjemu.

257. Pošto se u ovoj proročkoj knjizi brojevi često pominju; i pošto niko ne zna njihovo duhovno značenja ako ne za šta koji posebni broj označava, jer svi brojevi u Reči, kao i sva imena, označavaju duhovne stvari; a pošto se broj sedam često pominje među ostalim, ovde želim da pokažem da sedam označava sve, i sve stvari, a isto tako i ono što je potpuno i kompletno; jer ono što označava sve, i sve stvari, označava i ono što je potpuno i kompletno. Jer se potpuno i kompletno kaže o veličini neke stvari, i sve, i za sve stvari mnoštva.

Da broj sedam ima ovakvo značenje, vidi se iz sledećih odlomaka. Kod Jezekilja:

Tada će izići stanovnici gradova Izrailjevih , i naložiće na oganj i spaiiće oružje i štitove i štitiće, lukove i stijeje, i ložiće ih za sedam godina, ondje će biti pogreben Gog i sve mnoštvo njegovo, i prozvaće se dolina mnoštva Gogova. I ukopavaće ih dom Izrailjev sedam mjeseci (XXXIX, 9,11,12).

Predmet o kome se govori je pustošenje svih stvari u crkvi. Stanovnici gradova Izrailjevih označavaju sva dobra istine; baciti u oganj i spaliti označava nestati zbog zala. Oružja, štit, oklop, lukovi, strele, štitići i koplja, označavaju sve što pripada doktrini; spaljivati ih u ognju za sedam godina označava uništiti ih sve i potpuno pomoću zala. Gog označava one koji su u spoljašnjem bogoštovanju, a ne u unutrašnjem bogoštovanju; zakopati ih i očistiti zemlju označava razoriti ih sve, i potuno očistiti ih sve, i očistiti od njih.

Kd Jeremje:

Više će biti udovica nego pijeska morskoga. I iznemoći će koja je rodila sedmero i ispustiće dušu, sunce će joj zaći još za dana, sramiće se i stidjeti (XV, 8,9).

Udovicama koje će se umnožiti označavaju se oni koji su u dobru, i žele istine, a u obrnutom smislu, kao što je sadašnji, one koji su u zlu i žele obmane. Majkom dece označava se crkva; iznemoći u po dana označava pustošenje te crkve ma koliko da je u istinama iz Reči. Onom koja je rodila sedmero, označava se da crkva, kojoj su bile date sve istine, jer im je bila data Reč, da treba da nestane; jer ona koja je rodila sedmero označava one kojima su bile date sve istine. Ovo se posebno kaže o Jevrejima.

Slično u prvoj knjizi Samuilovoj:

Koji bijahu gladni, nisu više; i nerotkinja rodi sedmero, a koja imaše djece, iznemože (5).

Gladni koji nisu više, označavaju one koji žele dobra i istine crkve; nerotkinja koja rodi sedmero, označava one koji su izvan crkve i koji ne znaju istine, jer nemaju Reč, kao što su Neznabošci, kojima će sve biti dato; ona koja ima mnogo, iznemoći će, označava one koji imaju istine, ali koje će se od njih oduzeti. Ponovo, kod Davda:

Podaj svojim bližnjima sedmerostruko u njedra njihova (LXXIX, 12).

I kod Mojsija,

da Jevreji treba da budu kažnjeni sedam puta za njihove grijeha (Levitska XXVI, 18,21,24,28).

Sedam puta ovde označava potpuno. Kod Luke:

Iako zgriješi protivu tebe sedam puta na dan, i sedam puta na dan okrene se tebi, govoreći, Kajem se, oprost mu (XVII, 4).

Ovde, oprostiti sedam puta, ako se povrati sedam puta, označava svaki put kada se grešnik povrati, a to je svaki put. Ali da bi Petar razumeo šta znači sedam puta, Gospod mu je objasnio značenje tih reči, pa je ovo zapisano kod Mateja:

Petar reče, Gospode, koliko puta da moj brat sagriješi protivu mene i da mu oprostim, do sedam puta? Isus reče, Nisam rekao sedam puta, nego do sedamdeset puta sedam (XVIII, 21,22).

Sedamdeset puta sedam je uvek, bez brojanja. Kod Davida:

Sedam puta na dan hvalim te za pravedne sudove tvoje (Psalam CXIX, 164).

Sedam puta na dan označava uvek, ili svaki put. Ponovo:

Riječi su Gospodnje riječi čiste, srebro u vatri očišćeno, sedam puta pretopljeno (Psalam XII, 6).

Ovde srebro označava istinu od Božanskog; očišćeno sedam puta označava da je sasvim i potpuno očišćeno.

Kod Isaije:

I svjetlost će mjesečeva biti kao svjetlost sunčana, a svjetlost sunčana će biti sedam puta veća, kao svjetlost od sedam dana (XXX, 26).

Svetlost sunca označava Božansku istinu od Božanskog dobra; a da ova svetlost treba da bude sedmostruka, kao svetlost od sedam dana, označava da Božanska istina u nebu treba da bude bez ijedne obmane, to jest, da treba da bude sasvim potpuno čista. Kod Mateja:

Nečisti duh uzeće sa sobom sedam još gorih duhova, i tamo se nastaniti (XII, 45; Luka XI, 26).

Ovde se govori o profanaciji; sedam drugih duhova gorih od njega s kojima će se vratiti, označavaju sve obmane od zla, a to je potpuno razaranje dobra i istine. Slično je značenje sedam vremena koja treba da prođu preko cara Vavilonskog, kod Danila,

Srce čovječije neka mu se promijeni, i srce životinjsko neka mu se da, i sedam vremena neka prođe preko njega (IV, 16,25,32).

Carem Vavilonskim označavaju se oni koji profanišu dobra i istine Reči. Srcem koje će od čovečijeg biti zamenjeno životinjskim, označava se da ništa duhovno, ni

istinski ljudsko neće ostati kod njega, nego da će sve biti đavolsko. Sedam vremena koja treba da prođu preko njega, označavaju profanaciju, koja je potpuno razaranje istine i dobra. Pošto izraz sedam, i sedam vremena, označava sve stvari, a tako isto i ono što je potpuno, sledeće su zapovesti bile date deci Izrailjevoj:

Sedam dana svetićeš im ruke (Izlazak XXIX, 35)

Sedam dana svetićeš oltar (Izlazak XXIX, 37).

Sedam dana da Aron oblači haljine kada se uvodi u svoju službu (Izlazak XXIX, 30).

Sedam dana da ne izlaze iz šatora kada se uvode u sveštenu službu (Levitska VIII, 33,34).

Sedam dana neka pomazuje krvlju od jarca rogove oltara (Levitska XVI, 18,19).

Sedam puta da se oltar posvećuje uljem (pomazuje) (Levitska VIII, 11).

Sedam puta da se pokropi krvlju ispred zavjesa (Levitska IV, 16,17).

Sedam puta da se prstom pokropi zaklopac prema istoku, kada Aron priđe sjedištu milosti (Levitska XVI, 12-15).

Sedam puta da se pokropi vodom odvajanja prema šatoru (Brojevi XIX, 4).

Sedam puta da se pokropi onaj koji se čisti od gube (Levitska XIV, 7,8.2.38.51).

Svijetnjak je imao sedam svjetiljki (Izlazak XXV, 32,37; XXXVII, 18-25).

Svetkovine da se slave sedam dana (Izlazak XXXIV, 18; Levitska XXIII, 4-9; Zak. Ponov. XVI, 3,4,8).

Sedam dana svetkovine prinosilo se sedam jaraca i sedam ovnova svakoga dana (Jezekilj XLV, 23).

Valam je podigao sedam oltara i prinio sedam volova i sedam ovnova (Brojevi XXIII, 1-7,15-18,29,30).

Oni da nabroje sedam sedmina godina, sedam puta po sedam godina, tako da sedam sedmina godina bude četrdeset godina, a tada da zatrubi truba deseti dan sedmoga mjeseca, na dan očišćenja (jubileja) na dan sedmoga mjeseca (Levitska XXV, 8,9).

Iz ovih značenja broja sedam , vidi se šta je označeno sa *sedam dana stvaranja svijeta* (Postanje I).

sa četiri hiljade ljudi nahranjenih sa sedam hljebova, i sa sedam korpi koje su preostale (Matej XV, 34-37; Marko VIII, 5-9).

Otuda je jasno šta je označeno u Apokalipsi.

Sa sedam crkava I, 4,11).

Sa sedam zlatnih svijetnjaka, posred kojih je bio Sin čovječiji (I, 13).

Sa sedam zvijezda u Njegovoj desnici (I, 16,20).

Sa sedam duhova Božijih (III, 1).

Sa sedam svijetljki koje su gorele pred prijestolom (IV, 5).

Knjigom zapečaćenom sa sedam pečata (V, 1).

Sa sedam anđela kojima je bilo dato sedam truba (VIII, 2).

Sa sedam gromova koji su bili kao glasovi (X, 3,4).

Sa sedam anđela koji su imali sedam pomora (XV, 1,6).

Sa sedam čaša punih sedam pomora (XVI, 1;XXI.9).

I na drugim mestima gde se pominje sedam.

POGLAVLJE IV

1. Potom vidjeh: I gle, vrata otvorena na nebu, i glas prvi koji čuh kao trubu gdje govori sa mnom, i reče: popni se amo, i pokazaću ti šta će biti za ovijem.

2. I odmah bih u Duhu; i gle, prijesto stajaše na nebu, i na prijestolu sjeđaše neko.

3. I onaj što sjeđaše bijaše po viđenju kao kamen jaspis i sard; i oko prijestola bješe duga po viđenju kao smaragd.

4. I oko prijestola bijahu dvadeset i četiri prijestola; i na prijestolima vidjeh dvadeset i četiri starješine gdje sjede, obučene u bijele haljine, i imahu krune zlatne na glavama svojim.

---

5. *I od prijestola izlažahu munje i gromovi i glasovi; i sedam žižaka ognjenijeh gorahu pred prijestolom, koji su sedam duhova Božijih.*
6. *I pred prijestolom bješe stakleno more, kao kristal; i nasred prijestola i oko prijestola četiri životinje, pune očiju sprijeda i strag.*
7. *I prva životinje bješe kao lav, i druga životinja kao tele, i treća životinja imaše lice kao čovjek, i četvrta životinja bješe kao orao kad leti.*
8. *I svaka životinja imaše po šest krila naokolo, i unutra puna očiju, i mira ne imaše dan i noć govoreći: svet, svet, svet, Gospod Bog svedržitelj, koji bješe, koji jest, i koji će doći.*
9. *I kad dadoše životinje slavu i čast i hvalu onome što sjeđaše na prijestolu, što živi na vijek vijekova,*
10. *Padoše dvadeset i četiri starješine pred onijem što sjeđaše na prijestolu, i pokloniše se onome što živi na vijek vijekova, i metnuše krune svoje pred prijestolom govoreći:*
11. *Dostojan si, o Gospode, da primiš slavu i čast i silu; jer si ti sazdao sve, i po volji tvojoj jest i stvoreno je.*

OBJAŠNJENJE

258. Gore je rečeno (br. 5), da predmet o kome se govori u ovoj proročkoj knjizi nisu uzastopna stanja Hrišćanske crkve od početka do njenoga kraja, kao što se do sada verovalo, nego stanje crkve i neba u posljednjim vremenima, kada će biti jedno novo nebo i jedna nova crkva stvoreni u nebesima i na zemlji, onda kada se završi posljednji sud. Kaže se jedna nova crkva u nebesima, jer i tamo postoji crkva kao i na zemlji (kao što se može videti u delu , *Nebo i Pakao*, br. 221,22?). Pošto su to predmeti o kojima se govori u ovoj knjizi, stoga se u prvom poglavlju govori o Gospodu, kao o Sudiji, u drugom i trećem o onima koji pripadaju crkvi, i onima koji ne pripadaju crkvi, pa stoga govori o onima koji su u prethodnom nebu, koje treba da se ukine, i o onima koji su u novome nebu, koje se stvara. (Da se sa sedam crkava o kojima se govori u drugom i trećem poglavlju, označavaju oni koji su u crkvi, i o svemu što pripada crkvi, može se videti gore, br. 256,257.) Predmet o kome se sada govori u ovome četvrtom poglavlju je raspored stvari, osobito u nebesima, i oko dvadeset i četiri prestola, na kojima su dvadeset i četiri starešine;

isto tako, blizu prestola, četiri životinje, koje su heruvimi. Da se ovim stvarima opisuje raspored svih stvari pre suda, i za sud, videće se u objašnjenju ovoga poglavlja. Treba da se zna da pre nego dođe do promene, sve se pripremi i sredi za budući događaj; jer su sve stvari providene od Gospoda, i u skladu s tim predviđanjem postavljene su i providene. Prestolom se, stoga, posred neba označava sud, a Onim koji sedi na njemu, Gospod: sa dvadeset i četiri prestola na kojima su bile dvadeset i četiri starešine, označavaju se sve istine u svom celom skupu, od kojih i u skladu s kojima će se suditi. Sa četiri životinje, koje su heruvimi, označava se Gospodovo Božansko providenje, da ne bi prethodna neba bila povređena promenama koje treba da se dese, i da se će se posle sve raditi u skladu sa redom; a to znači, da oni koji su iznutra zli, da će se odvojiti od onih koji su iznutra dobri, i da će ovi poslednji biti uzdignuti u nebo, a prethodni bačeni u pakao.

259. Stih 1. *Po tom vidjeh : I gle, vrata otvorena na nebu, i glas prvi koji čuh kao trubu gdje govori sa mnom, i reče: popni se amo, i pokazaću ti šta će biti za ovijem.*

Potom vidjeh, označava prosvetljeno razumevanje: I gle, vrata otvorena na nebu, označava nebeske tajne otkrivene; i glas prvi koji čuh, označava otkrivenje sada stvari koje dolaze; trube kao da govori sa mnom, označava ono što je jasno i što se pokazuje; reče: popni se amo, označava uzdizanje uma, i pažnju; i pokazaću ti šta će biti za ovijem, označava poučavanje o tim stvarima koje će postojati u poslednje vreme crkve.

260. *Potom vidjeh.* Da ovo označava prosvetljeno razumevanje, vidi se iz značenja videti, što je razumeti. Razlog je to, što viđenje okom korespondira viđenju uma, a to je razumevanje. Ova je korespondencija zasnovana na činjenici da razum opaža duhovne stvari, a očni vidi prirodne stvari; duhovne su stvari istine od dobra, a prirodne su stvari predmeti u raznim oblicima. Istine od dobra, koje su duhovne stvari, u nebu se vide kao što se predmeti vide pred očima, ali s velikom razlikom: jer se ove stvari vide intelektualno, to jest, one se opažaju. Priroda ovoga vida, ili opažanja, ne može se opisati ljudskim jezikom; može se shvatiti samo ovim, da ono uključuje pristanak i potvrdu najdubljeg načela da je nešto tako. Jer postoje razlozi koji potvrđuju u obilju, koji se pokazuju kao jedno intelektualnom vidu, a to je zaključak od mnogih razloga. Ovi razlozi koji potvrđuju su u svetlosti neba, koja je Božanska istina, ili Božanska mudrost, koja proističe od Gospoda, i koja deluje

u svakom anđelu u skladu sa njegovim stanjem primanja; ovo je duhovni vid, ili razumevanje, i pošto ovaj vid deluje na vid očiju kod anđela, i prikazuje istine razuma u korespondentnim oblicima, koje se u nebu pokazuju u formama sličnim onima u prirodnom svetu koji se nazivaju predmetima, stoga se viđenjem, u doslovnom smislu Reči, označava razumeti. (Šta je priroda izgleda u nebu, i da oni korespondiraju predmetima unutrašnjeg vida anđela, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 170.176). Razlog da se u Reči ne kaže razumeti nego videti je to, što je Reč u poslednjim stvarima prirodna, a ono što je prirodno, to je osnova na kojoj je duhovno zasnovano; stoga, kada bi Reč u slovu bila duhovna, a ne bi imala osnove pa bi stoga bila kao kuća bez temelja (o ovome predmetu vidi delo, *Nebo i Pakao*, br. 303-310). Da u Reči videti označava razumeti, vidi se iz sledećih odlomaka. Kod Isaije:

Koji govore vidiocima;; nemojte viđati, i prorocima: nemojte prorokovati što je pravo, govorite im mile stvari, prorokujte prijevaru (XXX, 10).

Ponovo:

I oči onijeh koji vide neće biti zaslijepljene, i uši onijeh koji čuju slušaće (XXXII, 3).

Ponovo:

Čujte, gluhi! progledajte, slijepi, da vidite (XLII, 18,20).

Ponovo:

Sveštenik i prorok zanose se od silovita pića, osvojilo ih je vino, posrcu od silovita pića, zanose se videći, spotiču se u suđenju (XXVIII, 7). I na drugim mestima:

Videći ne vide, i slušajući ne čuju (Mat. XIII: 13-15; Marko IV, 12; VIII, 17,18; Isa. VI, 10; Jez. XII, 2).

Pored mnogih drugih odlomaka, koje ne treba navoditi jer ih svako zna iz uobičajenoga govora, da videti znači razumeti; otuda i kažemo, i *vidim ovo*, to jest, *to nije tako*, što znači, *Ja razumijem*.

I gle, vrata otvorena na nebu. Da ovo označava nebeske tajne otkrivene, vidi se iz značenja vrata, što je uvođenje, o čemu vidi gore (br. 208); u ovom slučaju, gledati u, što je upravljati pogled; a pogled se upravlja ka nebu kada se telesni vid zatamni i, kada se vid duha prosvetli; u ovome poslednjem vidu, svi su proroci videli viđenja

/vizije/: Razlog da ovde otvorena vrata označavaju otkrivne nebeske tajne je to što se te stvari pokazuju u nebesima, a pred prorocima pokazuju se tajne crkve. U ovome slučaju viđene su tajne o onim stvarima koje će se desiti u vreme Poslednjeg Suda, koje do tada nisu bile otkrivene, niti su se mogle otkriti pre nego li se izvrši Sud, pa ni onda osim preko nekoga u svetu kome je od Gospoda dato da ih vidi, i kome će, u isto vreme, biti otkriven duhovni smisao Reči. Jer sve stvari napisane u ovoj proročkoj knjizi, napisane su o Poslednjem Sudu, ali pomoću reprezentativa i korespondencija; jer što god je Gospod rekao i što anđeli opažaju, pretvara se u reprezentative kada se to spusti, i tako se prikazuje pred očima anđela u poslednjem nebu, i pred ljudima koji su bili proroci, kada su oči njihovoga duha bile otvorene. Iz ovih se razmatranja vidi šta je označeno vratima otvorenim na nebu.

261. *I glas prvi koji čuh kao trubu.* Da ovo ozačava otkrivenje o stvarima koje dolaze, vidi se iz značenja glasa, što označava sve ono što proizlazi od Gospoda i što anđeli i ljudi opažaju, u ovome slučaju, uglavnom otkrivenje o stvarima koje dolaze a koje treba da se dese pred Poslednji Sud, koje će se tada dešavati, i koje će slediti, jer se o tome govori u onome što sada sledi. Da glas Jehovin u Reči označava proizlazeće Božansko, koje je Božanska istina, od koje je sva inteligencija i mudrost, može se videti (*Nebeske Tajne*, br. 219,220,375,6871,8813,88269, a vidi se i iz sledećih odlomaka. Kod Davida:

Glas je Jehovn nad vodama. Bog slave grmi, Jehova nad vodama velikim. Glas je Jehovin silan, glas je Jehovin slavan. Glas Jehovin lomi kedre, Jehova lomi kedre Livanske, kao tele skaču oko njega, Livan i Sirion kao mlad bivo; Glas Jehovin sipa plamen ognjeni. Glas Jehovin potresa pustinju Kades. Glas Jehovin oprašta košutu bremena, i u hramu njegovu sve govori o slavi njegovoj (Psalam XXIX, 3-9).

Predmet o kome se govori ovde je Božansko koje proizlazi od Gospoda, i koje se jednim izrzom naziva Božanska istina; njeno delovanje, kako na dobre tako i na zle, opisuje se stvarima koje se pominju; stoga je očito šta je označeno glasom Jehovinim. Kod Jovana:

Koji ulazi na vrata jeste pastir ovcima. Njemu vratar otvara, i ovce glas njegov slušaju, svoje ovce zove po imenu, i izgoni ih; i kad svoje ovce istjera, ide pred njima, i ovce idu za njim, jer poznaju glas njegov. A za tuđinom ne idu, nego bježe od njega, jer ne poznaju glasa tuđega. I imam i druge ovce koje nisu od ovoga

stada a koje mi treba prvesti da bude jedno stado. Ali vi niste moje ovce, jer moje ovce čuju glas moj, i ja njih zna, i one idu za mnom (X, 2-5,16,26,27).

Ovcama se u Reči označavaju oni koji su u istinama od dobra, stoga oni koji su u veri od ljubavi prema bližnjem; glasom koji se ovde pominje, neisli se na glas, nego na ono što proističe od Božanskog, što je Božanska istina. Ova se uliva u one koji su u dobru ljubavi prema bližnjem I koja im daje inteligenciju, a onoliko koliko su u dobru, toliko im daje i mudrost; inteligencija pripada istini, a mudrost istini od dobra. Kod Jeremije:

Kad pusti glas svoj, buče vide na nebesima, podiže aru s krajeva zemaljskih, i pušta munje s daždem, i izvodi vjetar iz staja njegovijeh (X,12,13; LI, 16).

Kod Davida:

Glas je Jehovin nad vodama, Jehova je nad velikim vodama (Psalam XXIX, 3).

U Apokalipsi:

Glas njegov bješe kao glas mnogih voda (I, 15).

Ponovo:

I čuh glas iz neba, kao glas mnogih voda (XIV, 2).

Glas Jehovin, i glas iz neba je proizlazeće Božansko, ili Božanska istina, od koje je inteligencija i mudrost; razlog da se upoređuje s glasom mnogih voda je to što vode označavaju Božanske istine u poslednjim, kao što se može videti gore (br. 71). Kod Davida:

Carstva zemaljaska , pojte Gospodu, popijevajte Gospodu, koji sjedi na nebesima nebesa iskonskih. Evo grmi glasom jakim. Dajte slavu Gospodu; veličanstvo je njegovo nad Izrailjem i sila njegova na oblacima (Psalam LXVIII, 32,33).

Kod Jovana:

Zaista vam kažem, čas je došao kad će mrtvi čuti glas Sina Božijeg, i koji ga čuju, živjeće (V, 25).

Kod Joila:

I Jehova će riknuti sa Siona, i iz Jerusalima će pustiti glas svoj, zatrešće se nebo i zemlja (III, 16).

Ponovo:

A Jehova će pustiti glas svoj pred vojskom svojom, jer će okol njegov biti vrlo velik, jer će silan biti onaj koji će izvršiti volju njegovu (II, 11).

Da je ovde označena Božanska istina glasom Jehovinim, jasno je; tako isto na mnogim drugim mestima.

262. *Čuh kao trubu gdje govori sa mnom.* Da ovo označava ono što je jasno i što je upečatljivo, vidi se iz značenja trube, što je Božanska istina koja se pokazuje i otkriva iz neba, o kojoj vidi gore (br. 55). Glas koji čuju iz neba oni koji su u duhu, obično je ljudski glas; ali razlog da se čuo kao truba bilo je to, što ga jasno i upečatljivo opažaju anđeli; a ono što tako jasno i upečatljivo čuju anđeli, tako ga čuju duhovi. To je slučaj sa Jovanom da bi podstaklo njegovu pažnju, to jest, njegov duh, kako mu ništa ne bi ostalo nejasno. Isto je slučaj sa glasom trube o kome se govori na drugim mestima, kao Mat. XXIV, 31; Zaharija IX, 14; Psalam XLVII, 5; Apok. VIII, 2,7,8,13; IX,1,13,14, ;X, 7;XVIII, 22; i na drugim mestima.

263. *Reče, popni se amo.* Da ovo označava uzdizanje uma i pažnju, vidi se iz značenja popeti se, kada se kaže o slušanju Božanskog, što je uzdizanje uma (o čemu vidi *Nebeske Tajne*, br. 3084,4539,5817,6007). Razlog da isto tako označava i pažnju je to, što kada se um uzdigne, tu je i pažnja. Jer čovekovo misli i volji pripadaju unutrašnje i spoljašnje stvari; unutrašnje stvari pripadaju unutrašnjem čoveku, a spoljašnje spoljašnjem čoveku: Unutrašnje stvari koje pripadaju unutrašnjem čoveku, one su u duhovnom svetu, stoga su duhovne; dok su spoljašnje, ili stvari spoljašnjeg čoveka, u prirodnom svetu, i stoga su prirodne. Pošto su ove druge stvari spoljašnje, a one prve unutrašnje, stoga se um uzdiže prema unutrašnjim stvarima, i to je uzdizanje uma. (Ali o ovome uzdizanju, vidi šta je pokazano u delu, *Nebo i Pakao*, br. 33,34,38,92,499,501; i u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 36-53.)

264. *I pokazaću ti šta će biti za ovijem.* Da ovo označava poučavanje o stvarima koje će postojati u poslednje vreme crkve, vidi se iz značenja pokazati, što

označava poučavanje na živ način (*ad vivum*), o čemu ćemo govoriti ubrzo; i iz značenja onoga što će biti za ovijem, što je o onome što će postojati u posljednje vreme crkve. Razlog da su te stvari označene je to, što se u onome što sledi, govori o stanju neba i crkve upravo pred Poslednji Sud, i odmah posle Poslednjeg Suda; a pošto je ovo trebalo da se dogodi u posljednje vreme crkve, stoga su te stvari označene na ovaj način. (Da se Poslednji Sud izvršava na kraju crkve, i da se dogodio, može se videti u malom delu, *Poslednji Sud*, br. 33-39, i br. 45-52.) Razlog da, *pokazaću ti* označava poučavanje na živ način o gornjim stvarima, je to što sve stvari koje se pokazuju, sve one nešto sadrže; jer one leže skrivene u reprezentativima opisanim u Apokalipsi, ali se pokazuju pred anđelima, a isto tako i pred ljudima koji znaju duhovni smisao Reči.

265. Stihovi 2-5. *2. I odmah bih u Duhu; i gle, prijesto stajaše na nebu, i na prijestolu sjeđaše neko. 3. I onaj što sjeđaše bijaše po viđenju kao kamen jaspis i sard; i oko prijestola bješe duga po viđenju kao smaragd. 4. I oko prijestola bijahu dvadeset i četiri prijestola; i na prijestolima vidjeh dvadeset i četiri starješine gdje sjede, obučene u bijele haljine, i imahu krune zlatne na glavama svojim. 5. I od prijestola izlažahu munje i gromovi i glasovi; i sedam žižaka ognjenijeh gorahu pred prijestolom, koji su sedam duhova Božijih. I pred prijestolom bijaše stakleno more, kao kristal.*

2. I odmah bih u Duhu, označava duhovno stanje u kojemu je otkrovenje; I gle, prijesto stajaše na nebu, i na prijestolu sjeđaše neko, označava Gospoda u pogledu Poslednjeg Suda; 3. I onaj što sjeđaše bijaše po viđenju kao kamen jaspis i sard, označava izgled Gospoda kao Božanske istine prozirne zbog Božanskog dobra Božanske ljubavi; i oko prijestola bješe duga po viđenju kao smaragd, označava izgled Božanske istine u nebesima, koja okružava Gospoda; 4. I oko prijestola bijahu dvadeset i četiri prijestola; i na prijestolima vidjeh dvadeset i četiri starješine gdje sjede, označava sve istine od dobra u višim nebesima koje sređuje Gospod pred Poslednji Sud; obučene u bijele haljine, označava sve istine od dobra u nižim nebima; i imahu krune zlatne na glavama svojim, označava sve istine postavljene u red od Božanskog dobra, a tako isto i prethodna neba. 5. I od prijestola izlažahu munje i gromovi i glasovi, označava prosvetljenje, razumevanje i opažanje Božanske istine u nebesima; i sedam žižaka ognjenijeh gorahu pred prijestolom, koji su sedam duhova Božijih, označava Božansku istinu sjedinjenu s Božanskim dobrom koja proističe od Gospodove Božanske ljubavi. I pred prijestolom bijaše

stakleno more, označava izgled Božanske istine u poslednjim stvarima, u kojima su opšte stvari, prozirne zbog influksa Božanske istine sjedinjene s Božanskim dobrom u prvašnjim stvarima.

266 (s. 2) *I odmah bih u Duhu*. Da ovo označava duhovno stanje kada dolazi do otkrivenja, vidi se iz onoga što je bilo pokazano i rečeno gore (br. 53), gde se kaže , *I bih u Duhu*.

267. *I gle, prijesto bijaše na nebu i na prijestolu sjeđaše neko*. Da ovo označava Gospoda u pogledu Poslednjeg Suda, vidi se iz značenja prestola, što je uopšte nebo, posebno duhovno nebo, a apstraktno Božanska istina koja proizlazi od Gospoda. Razlog da to označava i sud je to što se svima sudi po Božanskoj istini, a tako isto i onima u nebu (o čemu vidi gore, br. 253). Jasno je da je Gospod bio onaj koji je sedio na prestolu. Da sud pripada samo Gospodu, On sam uči kod Mateja:

A kad dođe Sin čovječiji u slavi svojoj i svi sveti anđeli s njim, onda će sjesti na prijestolu slave svoje. I sabraće se pred njim svi narodi, i tada razlučiće ih između sebe kao pastir što razlučuje ovce od jaraca (XXV, 31,32, i sledeći stihovi).

Kod Jovana:

Jer Otac ne sudi nikome, jer sav sud dade Sinu, i dade mu vlast da i sud čini, jer je Sin čovječiji (V, 22,27).

Zato što se nikome ne sudi od Božanskog dobra nego od Božanske istine, stoga se kaže da Otac ne sudi nikome, nego da je dao Sinu da sudi, i dao mu je vlast da izvršava sud, jer je Sin čovečiji; jer Otac označava Božansko dobro, a Sin čovečiji proizlazeću Božansku istinu. (Da Otac označava Božansko dobro, može se videti gore, br. 254; a da Sin čovečiji označava proizlazeću Božansku istinu, može se videti gore, br. 53 i 151.) Razlog da presto ovde označava sud je to, što se u ovome poglavlju govori o raspoređivanju svih stvari za sud, kao što se može videti gore (br. 258).

268. (s.3) *Onaj koji sjeđaše po viđenju bijaše kao kamen jaspis i sard*. Da ovo označava izgled Gospoda kao Božanske istine providne zbog Božanskog dobra Božanske ljubavi, vidi se značenja sedeti na prestolu, što je Gospod u pogledu

Poslednjeg Suda, o čemu se govorilo upravo gore (br. 267); i iz značenja jaspisa kamena, što je duhovna ljubav istine, o čemu će se govoriti u onome što sledi; i iz značenja sardisa kamena, što je nebeska ljubav dobra, stoga se jaspisom i sardom, kojima se opisuje izged Gospodov, označava Božanska istina prozirna zbog Božanskog dobra Božanske ljubavi. Da jaspis označava Božansku ljubav istine, ili Božansku istinu proizlazeću, vidi se iz odlomaka u Reči gde se pominje, kao u Izlasku XXVIII, 20, i u Jeze. XXVIII, 3; isto tako u Apokalipsi:

I svetlost njegova bješe kao dragi kamen, kao kamen jaspis svijetli (XXI, 11).

Svetlost svetog Jerusalima označava Božansku istinu crkve, koja se sija, a u svetlosti istina sama, a Jerusalimom crkva u pogledu doktrine; ova se upoređuje sa kamenom jaspermom, jer jasperm ima slično značenje.

A na drugome mestu:

I bješe građa zida njegova jaspis, a grad zlato čisto, kao čisto staklo (XXI, 18).

Za zid svetog Jerusalima kaže se da je bio od jaspisa, jer se zidom označava Božanska istina koja brani; i zbog ovoga značenja zida, za prvi kamen njegovog temelja kaže se da je bio jaspis (stih 19), pošto temelj označava istinu na kojoj je crkva sazidana. Pominje se i sard jer se tim kamenom označava dobro, ovde Božansko dobro, jer se govori o Gospodu. Ovo je kamen koji se naziva pirit, i pošto sija kao da je od vatre, to se i jednim i drugim označava prozirnost istine od dobra. (Da svo drago kamenje označava nebeske istine i istine crkve izvedene od dobra, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 114,9863,9863,9868,9873. To je zato što je oplećak Aronov, koji se nazivao Urim i Tumim, bio načinjen od dvanaest dragih kamenova, i preko njega su davani odgovori tako što su sijali, ili živim glasom.)

269. *I oko prijestola bješe kao duga po viđenju, kao smaragd.* Da ovo označava izgled Božanske istine u nebesima koja okružuje Gospoda kao smaragd, što opisuje Božansku istinu u njenom obimu; jer duga okolo prestola označava Božansku istinu oko njega, a po viđenju označava izgled. Razlog da je izgled duge kao da je od smaragda, je to što ona ukazuje na Poslednji Sud, jer je to zelena boja, a zeleno označava istinu zatamnjenu. Božanska istina u svom sjaju izgleda ili kao boja neba, ili u raznim bojama u divnom redu, kao u dugi; ali kada je zatamnjena, izgleda boje smaragda. Nebo, koje se naziva prethodnim nebom, je ono nad kojim treba da se izvrši sud, i koje treba da nestane (vidi Apok. XXI, 1) što izaziva zatamnjenje. To je razlog da se pominje duga, i da izgleda kao smaragd. Razlog da duga označava

Božansku istinu u nebesima u svom redu, a otuda i u svojoj lepoti, je to što postoji bezbroj varijacija istine od dobra u nebesima; i kada se one predstavljaju bojama, one izgledaju kao divna duga. To je razlog da je duga postala znak zaveta posle potopa (Postanje IX,12-17). (Da postoji bezbroj varijacija istine u nebesima, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 56,405,418,486, i u malom delu, *Poslednji Sud*, br. 13, i u *Nebeskim Tajnama*, br. 648, 690, 3744, 7833, 7836, 9002. Da se boje u nebesima vide zbog tamošnje svetlosti, i da su one u raznim prelivima i varijacijama, br. 1042, 1043, 4742, 4922; i da se boje pokazuju u varijacijama u skladu sa promenama stanja istine od dobra, a otuda i inteligencije i mudrosti, br. 4530,4677,4922,9466. Da se duge pokazuju u nebu, i otkuda i šta su one, br. 1042,1043,1623,1624,1625.)

270. (s. 4) *I okolo prijestola bijahu dvadeset i četiri prijestola, i na prijestolima vidjeh dvadeset i četiri starješine gdje sjede.* Da ovo označava sve istine od dobra u višim nebesima, koje Gospod raspoređuje pre suda, vidi se iz značenja prestola na kojemu je neko sedeo, a to je Gospod u pogledu Poslednjeg Suda (o kojemu vidi gore, br. 267; i da presto označava sud, vidi br. 253); i iz značenja dvadeset i četiri starešine na njima, što su sve istine neba u skupu, raspoređene pre suđenja. Dvadeset i četiri označavaju sve, a prestoli označavaju sud, a starešine one koji su u istinama od dobra, i apstraktno, istine od dobra. Razlog da su ovde označena viša neba je to što su svi tamo u istinama od dobra ljubavi, i to, što se ubrzo govori u onome što sledi o nižim nebesima. Razlog da dvadeset i četiri označava isto što i broj dvanaest, a dvanaest označava sve, i kaže se za istine (vidi *Nebeske Tajne*, br. 577, 2089, 2129, 210, 3272, 3858, 3913). Da broj dvadeset i četiri označava isto što i broj dvanaest je zato što to isto samo udvojeno, a udvojeno označava isto kao broj od kojega postaje množenjem (kao što se može vidijeti, br. 5291,5335,5708,7973). Isto je označeno priiijestolima na kojima su sedeli dvanaest apostola, o kojima se kaže kod Mateja:

Vi koji idete za mnom, u drugom rođenju, kad sjede Sin čovječiji na prijestolu slave svoje, sješćete i vi na dvanaest prijestola i suditi na dvanaest plemena Izrailjevih (XIXi, 28; Luka XXII, 30);

gde se sa dvanaest apostola označavaju sve istine u grupi. Slično i u sledećim rečima u Apokalipsi:

I vidjeh prijestole, i one koji sjeđahu na njima, i sud im se dade (XX, 4).

Davanje suda onima koji su sedeli na prestolima označava da sud pripada Gospodu samom; jer se starešinama u Reči označavaju svi oni koji su u istinama od dobra, i apstraktno, istina od dobra koja je sud.

Onaj koji veruje da se starešinama i apostolima označavaju starješine i apostoli, jako se vara; jer, u duhovnom smislu Reči, osobe se ne opažaju, nego stvari umesto osoba; jer ono što je duhovno, nema ništa zajedničko s osobama. Slučaj je drugačiji sa doslovnim smislom Reči, koji je prirodan; u ovome smislu, osobe se ne pominju, nego samo se ideja osobe primenjuje u mnogo izraza, kako bi Reč u svojim poslednjim stvarima bila prirodna, i tako stvarala osnovu za duhovni smisao. Isti je slučaj i sa značenjem starešina, kao i male dece, dece, i mladića, straca, devojaka, žena, i mnogih stvari iste vrste. O svima njima se, u prirodnom smislu, misli kao o osobama; ali se, u duhovnom smislu, malom decom označava nevinost; decom, ljubav prema bližnjem; mladićima, inteligencija; starcima, mudrost; devojkama se označavaju osećanja istine i dobra, a ženama, dobra crkve; a tako i u drugim slučajevima. Isto se može kazati i o duhovnom smislu izraza bližnji. U prirodnom smislu, bližnjim se označava svaki čovek; ali u duhovnom smislu označava se dobro samo, istina, iskrenost, i pravda, koji su u osobi. Svako ko misli u sebi, može da zna da je to bližnji u duhovnom smislu; jer ko voli nekoga osim zbog dobra u njemu, jer dobro i istina sačinjavaju čoveka, i čine da je voljen, a ne njegovo lice ili telo. Ali da se vratimo značenju starešina. Da starješine označavaju istine, vidi se iz odlomka u Reči gde se pominju. Kao kod Isaije:

Tada će Gospod carovati na gori Sionu i Jerusalimu, i pred starješinama svojim proslaviti se (XXIV, 23).

Mesecem i suncem ovde se označava idolopokloničko bogoštovanje, obmana njihove vere, i zlo njihove ljubavi; gorom Sionskom i Jerusalimom označavaju se nebo i crkva; starešinama se označava istina od dobra; stoga se kaže i da će pred njima biti slava; jer se slavom označava Božanska istina u nebu, kao što se može videti gore (br. 33). U Plaču:

Djevojke moje i mladići otidoše u ropstvo. Zvah prijatelje svoje, oni me prevariše; sveštenici moji i starješine moje pomriješ u gradu tražeći hrane da okrijepe dušu svoju (I, 18,19).

Predmet o kome se govori je pustošenje crkve, nad kojim se plače, do kojega pustošenje dolazi onda kad nema više ni malo duhovnog osećanja istine, pa stoga ni inteligencije u stvarima koje pripadaju crkvi, a otuda i kad nema istine. Devojkama koje su odvedene u ropstvo, označava se duhovno osećanje istine;

mladićima, inteligencija; ropstvo označava odvajanje od tih načela; starešinama koji izdišu označavaju se istine crkve. Kod Jezekilja:

Starce i mladiće , i djevojke i djecu i žene pobijte da se istrijebe; počnite od svetinje moje počevši od starješina što bijehu pred domom (IX, 6).

Predmet o kome se ovde govori je pustošenje crkve; mladićem i starcem označava se inteligencija i mudrost; devojkom se označava osećanje istine i dobra; malim detetom, nevinost; ženama, dobra crkve. Pobiti da se istrebe označava pustošenje; svetinja od koje treba da počnu, označava crkvu u pogledu dobra ljubavi i istine vere, koji su ljudi, starešine koji su bili pred domom. U Plaču:

Ne poštuju lica staračkoga. Staraca nema više na vratima, ni mladića na pjevanju (V, 12,14).

Starci označavaju mudrost koja dolazi od dobra; starešine, istine koje su od dobra; mladići, inteligenciju; da su Boga Izrailjevog Mojsije, Aron, Navaav i Ahivu i sedamdeset starešina videli kako imaju pod nogama kao kamen safir, a ne ostali, označava da Gospoda vide samo oni koji su u dobru, i u istini od dobra (kao što se može videti u objašnjenju odlomka u *Nebeskim Tajnama*, br. 9403-9411). Ovo su stvari koje su predstavljene sa sedamdeset starešina, i označene sa dvadeset i četiri starešine koji su sedeli na isto toliko prestola. Iste su stvari označene i sa dvanaest apostola, o kojima se kaže da će sedeti na dvanaest prestola sudeći dvanaest plemena Izrailjevih. (Da dvanaest apostola označavaju sve istine od dobra, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 2129,335?,3488,3858,6397; da je isto označeno i sa dvanaest plemena Izrailjevih, br. 3858,3926,4060,6335, a isto tako sa starešinama Izrailjevim, br. 3858, 3926,4060,6890,7912,8578,9404.)

271. Obučene u bijele haljine. Da ovo označava sve istine od dobra u nižim nebesima, vidi se iz značenja belih haljina, a što su istine koje oblače dobra, a koje su osobito znanja-sećanja i poznavanja (o kojima vidi gore, br. 195,196,198); a pošto su niža neba u ovim istinama, stoga su one i označene. Da bele haljine označavaju niža neba, može da izgleda čudno onima koji ništa ne znaju o izgledima i reprezentativima u nebu; a u svim nebesima /anđeli/ su obučeni u skladu s njihovim istinama, a niže istine korespondiraju odeći, a pošto su niža neba u ovim istinama, stoga isto tako odeća anđela u višim nebesima korespondira ovima. (Ova tajna se može jasnije shvatiti iz onoga što je pokazano i rečeno o odeći u koju su obučeni anđeli u delu, *Nebo i Pakao*, br. 177-182; kao i iz onoga što je predstavljeno

i označeno u *Nebeskim Tajnama*, br. 9814,10068, i haljnama Gospodovim kada se preobrazio, kao što je objašnjeno, br. 9212,9216.)

272. *I imahu krune zlatne na glavama svojim.* Da ovo označava sve istine koje Božansko dobro raspoređuje, a isto tako označava prethodna neba, vidi se iz značenja dvadeset i četiri starešine koji sede na dvadeset i četiri prestola, obučeni u bele haljine, što su sve istine u nebesima, stoga i sve u nebesima, kako u višim tako i u nižim, kao što je maločas objašnjeno (br. 270,271); i iz značenja zlatne krune, što je Božansko dobro iz kojega se izvode istine, o čemu će se govoriti u onome što sledi. Sve su istine neba i crkve iz Božanskog dobra; istine koje nisu iz tog izvora, nisu istine. Istine koje nisu od dobra, su kao školjke bez srži, i kao kuća u kojoj ne stanuju ljudi, nego divlje zveri; a takve su istine koje se nazivaju istinama vere, bez dobra ljubavi prema blišnjem; dobro ljubavi prema blišnjem je dobro od Gospoda, stoga dobro Božansko. Sada, pošto starešine na prestolima označavaju istine u nebesima, a zlatne krune dobro iz kojega se istine izvode, stoga su starešine viđene sa takvim krunama. Isto je označeno krunama careva; jer carevi, u reprezentativnom smislu, označavaju istine, a krune na njihovim glavama označavaju dobra iz kojih su istine izvedene (da carevi označavaju istine, može se videti gore, br. 31); otuda to da su krune od zlata, jer zlato na isti način označava dobro (vidi br. 242). Da krune označavaju dobro a otuda i mudrost, a da su istine stvari koje se krunišu, vidi se iz sledećih odlomaka. Kod Davida:

Tu ću učiniti da uzraste rog Davidu, postaviću videlo pomazaniku svojemu. Neprijatelje ću njegove obući u sramotu. I na njemu će cvetati kruna njegova (Psalam CXXXII, 17,18).

Ovde se Davidom i pomazanikom označava Gospod, kao što se može gore videti (br. 205); rogom se označava Njegova moć; videlom se označava Božanska istina od koje je Božanska inteligencija; krunom se označava Božansko dobro od kojega je Božanska mudrost, i od koje je Gospodova uprava; a neprijatelji koji će se obući u sramotu, su zla i obmane.

Ponovo:

Razgnjevio si se na pomazanika svojega; zanemario si savjet sa slugom svojim, bacio si na zemlju krunu njegovu (Psalam LXXXIX, 38,39).

Ovde se pomazanikom označava Gospod, a gnevom stanje iskušenja, u kojemu je On bio kada je bio u borbama s paklovima. Plač se tad opisuje gnjevom i osudom,

kao u posljednjem iskušenju na krstu, kad se Gospod žalio da je napušten. Jer je krst bio posljednje iskušenje, ili borba s paklovima; a posle toga iskušenja On se obukao u Božansko dobro Božanske ljubavi, i tako ujedinio Božansko Ljudsko sa suštinskim Božanskim koje je bilo u Njemu. Ponovo, kod Isaije:

U to će vrijeme Jehova nad vojskama biti slavna kruna (vijenac) ostatku naroda svojega (XXVIII, 5).

Ovde se ukrasnom krunom označava mudrost koja pripada dobru od Božanskog; a vencem krasnim označava se inteligencija koja pripada istinama od toga dobra. Ponovo;

Siona radi neću umuknuti i Jerusalima radi neću se umiriti, dokle ne izađe svjetlost kao pravda njegova i spasenje se njegovo razgori kao svijeća. I bićeš krasan vijenac u ruci Gospodnjoj i carska kruna u ruci Boga svojega (LXII, 1,3).

Ovde se Sionom i Jerusalimom označava crkva; Sionom, crkva koja je u dobru; a Jerusalimom, crkva koja je u istinama od toga dobra: otuda se naziva krasnom krunom u ruci Jehovinoj, i carskim vencem u ruci Božijoj. Krasna kruna označava mudrost, koja pripada dobru, a carski venac označava inteligenciju, koja pripada istini. I pošto se vencem označava mudrost, koja pripada dobru, stoga se kaže da je u ruci Jehovinoj; a pošto se vencem označava inteligencija, koja pripada istini, stoga se kaže da je u ruci Božijoj; jer gde se govori o dobru, koristi se reč Jehova, a gde se govori o istini, koristi se reč Bog (kao što se može videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 2586,2769,6905).

Kod Jeremije:

Reci caru i carici: dolje sjedite, jer će se slavni vijenac skinuti s glave vaše (XIII, 18).

Ovde se krasnim vencem označava mudrost koja pripada dobru, jer je lepota Božanska istina crkve (vidi *Nebeske Tajne*, br. 9815). Ponovo:

Nesta radosti u srcu našem, igra naša pretvori se u žalost. Pade vijenac s glave naše (Plač, 15,16).

Vencem za koji se kaže da je pao s glave, označava se mudrost onih koji pripadaju crkvi kroz Božansku istinu, čija je mudrost nestala, zajedno s unutrašnjim blaženstvom. Kod Jezekilja:

I grivnu metnuh ti oko čela, i oboce u uši, slavan vijenac na glavu (XVI, 12).

Jerusalimom, o kome se ovde govori, označava se crkva kada je tek ustanovljena. Obocem na nosu, označava se opažanje dobra; obocima naušima, opažanje istine i poslušnost; a vencem na glavi označava se mudrost iz toga. Kod Jova:

Svukao je s mene slavu moju i skinuo vijenac s glave moje (XIX, 9).

Ovde se slavom označava inteligencija koja izvire iz Božanske istine, a vencem mudrost iz nje. Isto tako, u Apokalipsi:

I vidjeh, I gle, konj bijel, i onaj koji sjedaše na njemu imaše luk; i njemu se dade vijenac, i iziđe pobjeđujući, i da pobijedi (VI, 2).

Beli konj i onaj koji je sedio na njemu je Gospod kao Reč; luk označava doktrinu istine uz pomoć koje se On borio. Stoga je očito da je kruna , pošto se govori o Gospodu, Božansko dobro u koje je obukao svoje Ljudsko kao nagradu za pobjedu.

I na drugome mestu:

I vidjeh, i gle, oblak bijel, i na oblaku sjedaše kao Sin čovječiji, i imaše na glavi svojoj krunu zlatnu, i u ruci srp oštar (XIV, 14). Beli oblak označava doslovni smisao Reči (vidi *Nebeske Tajne*, br. 060,4391,5922,6343,8281); Sin čovečiji označava Gospoda kao Božansku istinu; zlana kruna, Božansko dobro od kojega je Božanska istina; a oštri srp označava rasipanje zla i obmane. Da kruna označava Božansko dobro od kojega je Božanska istina, bilo je predstavljeno zlatnom pločom, koja je bila na Aronovoj kapi (mitri), koja se nazivala krunom i krunicom, o kojoj se ovako piše u Izlasku:

I načini ploču od čistoga zlata, i na njoj izreži kao na pečatu: svetinja Jehovi. I veži je vrpcom od porfire za kapu, sprijed na kapi da stoji (XXVIII, 36,37).

(Da se ova ploča nazivala svetom krunom i krunicom, može se videti u Izlasku XXIX, 6; XXXIX, 3; Levitska VIII, 9; ali šta je posebno time bilo označeno, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 9930-9936, gde se izrazi objašnjavaju.)

273. (s.5) *I od prijestola izlažahu munje, i gromovi, i glasovi.* Da ovo označava prosvetljenje, razumevanje, I opažanje Božanske istine u nebima od Gospoda, vidi se iz značenja munja, gromova, i glasova, što se kaže za Božansku istinu; munje njenog prosvetljenja, gromovi njenog razumevanja, i glasovi njenog opažanja; da su označene ove stvari, biće očito iz odlomaka u Reči gde se ovi pominju. Ali nešto će se reći o osnovi ovih značenja. Sve su stvari na vidljivom nebu , koje vide ljudske

oči, korespondencije; kao sunce, mesec, zvezde, vazduh, eter, svetlost, toplina, oblaci, magle, daždevi, i mnoge druge; one su korespondencije stvarima u duhovnom svetu. Te su stvari tako isto korespondencije u nebu, gde su anđeli, jer i oni vide slične stvari; samo što one tamo nisu prirodne nego duhovne, kao što se vidi iz onog što je o njima rečeno u *Nebu I Paklu*. Na primjer, o suncu I mjesecu u nebu (br. 116-125); o svjetlosti i toplini u nebu (br. 12-140); i uopšte o korespondenciji neba sa svim stvarima na zemlji (br. 103-115); o izgledima u nebu (br. 170-76). Otuda su munje i gromovi korespondencije; i pošto su korespondencije, one označavaju one stvari kojima korespondiraju; uopšte one označavaju Božansku istinu koju primaju i izgovaraju viši anđeli, koje istine, kada se spuste nižim anđelima, to se ponekad vidi kao munja, i čuje kao grom sa glasovima. To je zato što munja označava Božansku istinu kao prosvetljenje; grom, Božansku istinu kao razumevanje; a glasovi, Božansku istinu kao opažanje.

Kaže se kao razumevanje i kao opažanje, jer ono što ulazi preko sluha u um, to se i vidi se i opaža se; vidi se u razumu, a opaža se komunikacijom s voljom. (Šta je zapravo opažanje, koje imaju anđeli u nebu, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 140). Munje i gromovi u Reči označavaju Božansku istinu kao prosvetljenje i razumevanje, što se vidi iz sledećih odlomaka. Kod Davida:

Mišicom si odbranio narod svoj, iz oblaka lijaše voda, oblaci davahu glas, i strijele tvoje lećahu. Grmljahu gromovi tvoji po nebu; munje tvoje sijevahu po vaseljeni (Psalam LXXVII, 15,17,18).

Predmet o kome se govori u ovome Psalmu je prosvetljenje crkve iznova; oblacima koji liju vodu, označavaju se istine doslovnog smisla Reči; nebom, ili višim oblacima, koji govore glasove, označavaju se istine iz duhovnog smisla Reči; a strelama koje su letele unaokolo, označavaju se gromovi iz kojih kao da izlaze strele kao iz luka, koje se pokazuju kada seva i grmi, a time se označavaju Božanske istine; glasom groma u vaseljeni označava se Božanska istina kao opažanje i razumevanje u crkvi; a munjama koje sevaju po svetu, označava se prosvetljenje; svet (vaseljena) označava crkvu. Ponovo:

Oganj pred njim ide, i pali naokolo neprijatelje njegove. Munje njegove sijevaju po vaseljeni (Psalam XCVII, 3,4).

I iz ovih se reči vidi se da munje označavaju Božansku istinu kao prosvetljenje; jer se kaže da će njegove munje obasjati vaseljenu.

Kod Jeremije:

On je načinio zemlju silom svojom, utvrdio vaseljenu mudročću svojom, i razumom svojim razastro nebesa. On kad pusti glas svoj, buče vode na nebesima, podiže paru s krajeva zemaljskih, pušta munje s daždem, i izvodi vetar iz staja njegovijeh (X, 12,13, Ll.16; Psalam CXXXV, 7).

I ovde se govori o ustanovljenju crkve. Da se glasom groma označava Božanska istina kao opažanje i kao razumevanje, a munjama isto tako prosvetljenje, vidi se iz toga što se kaže da je tvorac zemlje utvrdio vaseljenu mudročću, a prostro nebesa Svojim razumom, a odmah zatim, da kad je izgovorio reč, da su bučale vode na nebesima, i da je pustio munje s daždem. Zemlja i vaseljena označavaju crkvu; vode nanebesima označavaju duhovne istine; dažd označava isto kada se one /istine/ spuste I postanu prirodne, tada je njihovo prosvetljivanje označeno munjama. U drugoj knjizi Samuilovoj:

Od sijevanja pred njim goraše živo ugljevlje. Zagrmle s nebesa Jehova, i Višnji pusti glas svoj (XXII, 13,14).

I na drugome mestu:

Sijevni munjom, i razagnaj ih; pusti strijele svoje, i raspi ih (Psalam CXLIV, 6).

Da gromovi i munje označavaju Božansku istinu kao razumevanje i kao prosvetljenje, ovde se vidi iz sledećih odlomaka. Kod Davida:

Unevolji si me zazvao, i izbavih te, usliših te usred groma (Psalam LXXXI, 7).

U Apokalipsi:

I čuh jednu od četiri životnje gdje govori kao glas gromov. I jedna od životinja reče: Dođi i vidi (VI, 1).

Ponovo:

I uze anđeo kadionicu i napuni je ognja s oltara, i baci je na zemlju, i postaše glasovi i gromovi i sijevanje munja i tresenje zemlje (VIII, 5).

Ponovo:

I povika glasom velikijem, kao kad lav riče; i kad govoraše sedam gromova glasove svoje (X, 3,4).

Ponovo:

I otvori se hram Božiji na nebu, i pokaza se ćivot (kovčeg) zavjeta njegova u hramu njegovu; i bijaše sijevanje munja, i glasovi, i gromovi, i tresenje zemlje, i grad veliki (XI, 19).

Ponovo:

I čuh glas s neba kao glas groma velikoga; I čuh glas gudača koji guđahu u gusle svoje (XIV, 2).

I opet:

I čuh kao glas naroda mnogoga, i kao glas voda mnogijeh, i kao glas gromova jakijeh, koji govore: aliluja, jer caruje Gospod Bog Svedržitelj! (XIX, 6).

Pošto gromovi i munje označavaju Božanske istine, stoga isto tako kad se Jehova spuštao na Goru Sinajsku da ih proglasi /zapovijesti/,

čuli su se glasovi, i vidjele munje, i čuo glas trubni (Izlazak XIX, 16).

Da glas trubni označava Božansku istinu kao otkrivenje, može se videti gore (br. 55,262). Glas koji je došao s neba Gospodu čuo se kao grom, kao što se može videti kod Jovana (XII, 28,28), a Jakov i Jovan nazvani su Boanerges, ili sinovi groma (Marko III, 14,17).

274. *I sedam žižaka ognjenijeh gorahu pred prijestolom, koji su sedam duhova Božijih.* Da ovo označava Božansku istinu samu sjedinjenu s Božanskim dobrom koje proizilazi od Gospodove Božanske ljubavi, vidi se iz značenja sedam što označava sve stvari u skupu; i iz značenja žižaka ognjenih koji su goreli pred prestolom, što je označavalo Božansku istinu sjedinjenu s Božanskim dobrom koje proizilazi od Gospodove Božanske ljubavi. Jer žišci označavaju istine; otuda sedam žižaka označavaju sve istine u skupu, a što je Božanska istina; a oganj označava dobro ljubavi. A pošto su žišci goreli pred prestolom na kome je bio Gospod, time je označeno da dobro ljubavi dolazi od Gospoda. Jer sedam duhova Božijih označavaju sve istine neba i crkve od Gospoda, kao što se može videti gore, (br. 183), pa se stoga kaže, *koji su sedam duhova Božijih.* (Da sedam označava sve, može se videti gore, br. 256; da oganj označava dobro ljubavi, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br, 934,4906,6314,10055.) Da žišci označavaju istine vere, vidi se iz sledećih odlomaka u Reči, kao kod Davida:

Riječ je tvoja žižak nozi mojoj, i vidjelo stazi mojoj (Psalam XXIX, 105).

Za Reč se kaže da je žižak (svjetiljka), jer je on Božanska istina. Ponovo:

Ti raspaljuješ svjetiljku moju! Gospod moj prosvjetljuje tamu moju (Psalam XVIII, 28).

Raspaliti svjetiljku označava prosvetliti razum Božanskom istinom; a prosvjetljivati tamu označava rasipati obmane neznanja pomoću svetlosti istine. Kod Luke:

Neka budu vaša bedra zapregnuta i svijeće zapaljene (XII, 35).

Bedra zapregnuta označava dobro ljubavi (vidi *Nebeske Tajne*, br. 3021,4280,4462,5050-5052,9961), a svjetiljke zapaljene označavaju istine vere od dobra ljubavi.

Kod Mateja:

Svijeća je tijelu oko. Ako dakle bude oko tvoje zdravo, sve će tijelo tvoje svijetlo biti. Ako li oko tvoje kvarno bude, sve će tijelo tvoje tamno biti. Ako li je vidjelo što je u tebi tama, a kamo li tama? (VI, 22,23).

Ovde se oko naziva svećom, jer predstavlja razumevanje istine, a otuda i istinu v jere; a pošto razum sve dobija iz volje, jer je prvo onakvo kakvo je drugo, baš kao što istina v jere dobija svoj oblik od dobra ljubavi – kada je, dakle, razumevanje istine od dobra volje, tada je ceo čovek duhovan, što je označeno rečima, *ako bude oko tvoje zdravo, sve će tijelo tvoje biti svijetlo*. Ali je slučaj obrnut kada se razumevanje oblikuje od zla volje; tada je ono u samim obmanama, što je označeno rečima, *ako li oko tvoje kvarno bude, cijelo tijelo tvoje tamno će biti. Ako li je vidjelo u tebi tama, a kamo li tama?* (Da oko označava razumevanje, može se videti gore, br. 152, i da tama označava obmane, u *Nebeskim Tajnama*, br. 1839,1860,3340,7688,7712). Onaj ko ne zna da oko označava razumevanje, taj ne može da shvati značenje ovih reči, kod Jeremije:

I učiniću da nestane među vama glasa radosna i glasa vesela, glasa ženikova i glasa nevestina, lupu od žrvanja i svetlosti od žiška (XXV, 10).

Učiniti da nestane glasa radosna i glasa vesela znači ukloniti unutrašnju sreću koja dolazi od dobra ljubavi i od istina vere. Da nestane glasa ženikova i glasa nevestina, označava ukloniti povezansot dobra i istine, što sačinjava nebo i crkvu kod čoveka. Ukloniti lupu žrvnja i svetlost žiška označava lišiti ih nauka (doktrine) ljubavi prema bližnjem i vere. (Šta je označeno žrvnjem, i mlevenjem, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, 4335,7780,9995,10303). Slično u Apokalipsi:

I vidjelo žiška neće se više svijetliti u tebi, i glas ženika i nevjeste neće se više čuti u tebi (XVIII, 23).

Kod Isaije:

I spasenje njegovo neka se razgori kao svijeća (LXII, 1).

što označava da istina vere treba da dolazi od dobra ljubavi.

Kod Mateja:

Tada će carstvo biti kao deset djevojaka koje uzeše žiške svoje i iziđoše na susret ženiku, koje poniješe svjetiljke svoje. Pet ludih uzeše svjetiljke svoje, ali ne i ulja: a pet mudrih uzeše i ulja. Stoga, kada je ženik stigao, mudre su ušle na svadbu, a lude nisu bile primljene (XXV, 1-12).

Svetiljkama se označavaju istine vere, a uljem dobro ljubavi. (Šta ostali deo parable označava, može se videti gore, br. 252, gde se posebno objašnjava.)

275. (s.6) *I pred prijestolom bijaše stakleno more.* Da ovo označava izgled istine u poslednjim stvarima, u kojemu su opšte njene stvari, prozirne zbog influksa Božanske istine sjedinjene sa Božanskim dobrom u primarnim stvarima, vidi se iz značenja pred prestolom, što je izgled; i iz značenja mora, što su opšte stvari istine, što će biti objašnjeno u onome što sledi; tako isto iz značenja staklenog mora, što je prozirnost. Kaže se, kao kristal, da bi se izrazila prozirnost influksa Božanske istine sjedinjene s Božanskim dobrom u primarnim stvarima, što je označeno sa sedam svetiljaka koje gore pred prestolom, kao što je pokazano gore (br.274). U prethodnim odlomcima, kao i u ovome, opisuje se stanje celog neba koje je raspoređeno i spremno za sud, u njegovim poslednjim stvarima, kao da je stakleno more slično kristalu. Razlog da je istina u poslednjem nebu označena staklenim morem je to, što more označava opšte stvari istine, kao što je istina u poslednjim stvarima neba i koja pripada čoveku u njegovom prirodnom stanju, koje se naziva znanjem-sećanjem istine . Razlog da more ima ovakvo značenje je to što se u njemu skupljaju sve vode; a vode označavaju istine, kao što je rečeno gore (br.71).

Da more ima ovakovo značenje, vidi se iz mnogih odlomaka u Reči, od kojih ćemo navesti sledeće. Kod Isaije:

I predaću Egipćane u ruke žestokim gospodarima, i ljut će car vladati nad njima. I nestaće vode iz mora, i rijeka će presahnuti i zasušiti se (XIX, 4,5).

Egipćanima se označavaju znanja koja pripadaju prirodnom čoveku; ljuti vladar u čije će ih ruke predati, označavaju zlo ljubavi prema sebi ; a ljutim carem označava se obmana; vodama mora koje će nestati, da će uprkos obilja znanja, da neće iz toga doći do istine; a rekom koja će presahnuti i zasušiti se, označava se da neće biti nauka istine, pa, stoga, ni inteligencije. Ponovo:

Tada će Jehova pokarati mačem svojm ljutijem i velikijem i jakim levijatana, prugu zmiju, krivuljastu zmiju, i ubiće zmaja koji je u moru (XXVII, 1).

Ove se stvari kažu o Egiptu, kojim se označavaju znanja prirodnoga čoveka; a levijatanom, prugastom zmijom, označavaju se oni koji odbacuju sve ono što ne vide svojim prirodnim očima; stoga što su samo čisto čulni, koji su bez vere, jer ne razumeju. Levijatanom krivuljastom zmijom označavaju se oni koji , iz istoga razloga, ne veruju, ali kažu da veruju. Mačem, strelom, velikom i jakom, kojim će biti pohođeni, označava se gašenje sve istine; jer mač označava obmanu koja razara istinu. Kitovima u moru koji će biti pobijeni, označavaju se znanja-sećanja u opšte. (Da kit ima ovakvo značenje, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 7293). Kod istoga:

Umuknite, koji živite na ostrvu, koje trgovci Sidonski pomorci puniše. I dohodi mu bijahu po velikim vodama sjeme Siorsko, žetva s rijeke, i bješe trg narodima. Stidi se , Sidone, jer govori more, sila morska veli: ne mučim se porođajem, ne rađam, ne odgajam momaka, ne podižem djevojaka. Kao što se ožalostiše kad čuše za Egipat, tako će se ožalostiti kad čuju za Tir (XXIII, 2-5).

Sidonom i Tirom označavaju se poznavanja dobra i istine, pa se stoga oni povezuju sa trgovinom Sidona koja ide preko mora, a trgovac označava onoga ko sebi pribavlja poznavanja i predaje ih drugima. Da nisu pribavili ništa od dobra i istine, označeno je morem, rekavši, *Ja ne rađam, ne odgajam momaka, ne podižem djevojaka*. Mučiti se porođajem (trudovima), i rađanjem, označava pribavljanje poznavanja; mladići označavaju istine, a devojke dobra. Da se više neće koristiti poznavanja i znanja, koja će nestati, označeno je time što su bili ožalošćeni onim što su čuli za Egipat, i da će ih zaboleti ono što će čuti i o Tiru. Kod Jezekilja:

Svi će knezovi morski sići s prijestola svojih i skinuće sa sebe plaštove i svući će sa sebe vezene haljine, i obući se u strah sjedeći na zemlji, i drktaće svaki čas. I naricaće za tobom, govoreći: kako propade, slavni grade u kome življahu pomorci,

koji bijaše jak na moru, ti i stanovnici tvoji, koji strah zadavahu svjema koji življahu u tebi. Sva će uzdrhtati ostrva po moru od propasti tvoje (XXVI, 16-18).

Ove se stvari kažu o Tiru, kojim se označavaju poznavanja istine, čije se zanemarivanje i gubljenje opisuje na ovaj način. Knezovima morskim, koji će sići sa prijestola svojih, označavaju se primarna poznavanja ; da će nestati zajedno sa znanjima-sećanjima , označeno je njihovim skidanjem vezenih haljina; vezivo je Znanje- sećanje ; slavni grad u moru označava punu moć znanja; mora označavaju skupine znanja ; ostrva u moru označavaju nacije udaljenije od istine, koje žele poznavanja, o kojima se kaže, *Ostrva po moru uzdrhtaće zbog propasti tvoje*. Kod Isaije:

Neće uđiti ni potirati na svoj svetoj gori mojoj, jer će zemlja biti puna poznanja Jehove (XI, 9).

Ovde je predmet o kome se govori novo nebo i nova crkva, koji su označeni svetom gorom na kojoj se neće potirati i izopačavati; njihovo razumevanje istine od Gospoda opisuje se zemljom punom poznanja Jehove; a pošto vode označavaju istine, a more njihvu puninu, stoga se kaže, *kao što vode pokrivaju more*. Kod istoga:

Gle, prijetnjom svojom isušujem more, obraćam rijeke u pustinju da se usmrde ribe njihove zato što nestade vode, i mru od žeđi (L, 2).

Isušiti more označava nedostatak opštih poznavanja istine; od reka načiniti pustinje, označava lišavanje svih istina , pa stoga i inteligencije; riba koja se usmrđi označava znanja-sećanja prirodnog čoveka koja će biti bez duhovnog života, a što se dešava kada ih se primenjuje da bi se potvrdile obmane protivu istina crkve; jer nema vode, označava da nema istine; umirati od žeđi, označava gašenje istine. (Da reke označavaju one stvari koje pripadaju inteligenciji, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 108,2702,3051; da pustinja označava gde nema dobra jer nema istine, br. 2708,4736,7055; da riba označava Znanje-sećanje prirodnog čoveka, br. 40,991; da voda označava istinu, br. 2702,3424,5668,8568, i da umirati od žeđi označava biti lišen duhovnog života zbog nedostatka istine, br. 8568, kraj.) Kod Davida:

Ti vladaš nad silom morskom; kad podigne vale, ti ih krotiš (Psalam LXXXIX, 9).

Ovde se morem označava prirodni čovek, jer u prirodnom čoveku postoje opšte stvari istine; podizanjem valova, označava se njihovo protivljenje Božanskom, poričući stvari crkve. Opet:

Jer on na morima osnova zemlju, i posred rijeka utvrdi je (Psalam XXIV, 2).

Zemljom se označava crkva; morima, poznavanja uopšte, koja su u prirodnom čoveku; a rekama, istine vere; a crkva je osnovana i na jednom i na drugom. Kod Amosa:

On je sagradio sebi stepenice na nebu i svod svoj osnovao na zemlji. Zove vode morske i izljeva ih po zemlji (IX, 6).

Stepenicama, koje je Jehova sagradio u nebesima, označavaju se unutrašnje istine, koje se nazivaju duhovnim; vodama morskm označavaju se spoljašnje istine, koje su prirodne jer su u prirodnom čoveku; izlevati ih na zemlju, označava ljude crkve, jer zemlja označava crkvu. Kod Davida:

Riječju Jehovinom neba su sazdana, i sva vojska njihova dahom usta njegovijeh. On skuplja vodu morsku na gomilu; i propasti metnu u riznice (Psalam XXXIII, 6,7).

Rečju Jehovinom kojom su nebesa načinjena, i dahom usta Njegovih kojima je načinio svu vojsku njihovu, označava se Božanska istina koja proizilazi od Gospoda; vojska nebeska označava sve stvari ljubavi i vere. Vode morske, koje je sakupio u gomilu, označavaju poznavanje istine, i istine uopšte, koje su zajedno u prirodnom čoveku; propasti (dubine) koje meće u riznice, označavaju se čulna znanja-sećanja, koja su najopštija, i poslednje u prirodnom čoveku, a u kojima su, u isto vreme, unutrašnje ili više istine, zbog čega se nazivaju riznicama. Ponovo:

Utvrdio si zemlju na temeljima njezinim, da se ne pomjeste do vijeka; bezdanom kao haljinom odjenuo si se; na gorama stoje vode (CIV, 5,6).

Zemljom se ovde označava crkva; temeljima na kojima ju je Jehova sazio u vekove, označavaju se poznavanja istine i dobra; bezdanom kojim se odenuo označava se čulno Znanje-sećanje, što je poslednje prirodnog čoveka, i pošto je takvo, za Jehovu se kaže da se u to obukao kao u haljinu. Ponovo:

Po moru bijaše put tvoj, i staze tvoje na velikoj vodi, i trag tvoje poznaše se (Psalam LXXVII, 19).

Kod Isaije:

Ovako govori Jehova koji je načinio put po moru i po silnim vodama stazu (Psalam XLIII, 16).

Morem se u ovome odlomku ne označava more, niti se vodama označavaju vode, što je očito, jer se kaže da po njima postoje putevi i staze Jehovine. Stoga se morem i vodama označavaju one stvari u kojima je Jehova ili Gospod, a to su poznavanja istine uopšte iz Reči, i istine u njoj. More označava ta poznavanja, a voda, istine. Poznavanja i istine razlikuju se u tome, što prve pripadaju prorodnom čoveku, a druge duhovnom čoveku. Kod Jeremije:

Evo, ja ću raspraviti parbu tvoju i osvetiću te; i osušiću more njegovo, i izvore ću jegove osušiti; more usta na Vavilon, pokri ga mnoštvo voda njegovijeh (LI, 36,42).

Vavilonom se označavaju oni koji profanišu dobra; morem Vavilonskim označavaju se njegove predaje (tradicije), koje su preljubočinjenja dobra iz Reči; vode su njegove obmane; njegovo se razaranje na poslednjem sudu opisuje ovim stvarima. Kod istoga:

Narod koji dolazi sa sjevera, mnoštvo naroda; mnogi će carevi da se pomjere sa krajeva zemlje. Njihovi glasovi (glasovi naroda sa sjevera) buče kao more, i oni jašu na konjima (L, 41,42).

Narod koji dolazi sa severa označava one koji su u obmanama od zla; velika nacija označava zla, a mnogi carevi označavaju obmane; krajevi zemaljski označavaju one koji nisu u crkvi, jer zemlja označava crkvu; njihov glas koji buči kao more, oznčava obmane prirodnog čoveka koji se izdiže iznad istine crkve; konji na kojima će jahati, su mudrovanja od zabluda čula. Ponovo:

Ovako veli Jehova koji daje sunce da svijetli danju, i uredbu mjesecu i zvijezdama da svijetle noću, koji raskida more, i buče vali njegovi (XXXI, 35).

Sunce koje svijetli danju, označava dobro nebeske ljubavi, od koje potiče opažanje istine; uredbama mesecu i zvijezdama, od kojih dolazi svetlost noću, označavaju se istine od duhovnog dobra i od poznavanja, od kojih potiče inteligencija; more koje buči i valovi koji se dižu označavaju opšte stvari istine u prirodnom čoveku, i znanja-sećanja. Kod Isaije:

A bezbožnici su kao more uskolebano, koje se ne može umiriti (LVII, 20).

Uskolebanim morem, s kojim se upoređuju nevaljali, označavaju se umovanja od obmana; vodama koje se ne mogu umiriti i blatom, označavaju se same obmane od kojih potiču zla života i obmane nauka . Kod Jezikilja:

Evo, ja ću digniti ruku svoju na Filisteje, i istrijebiću Hereteje, i potrcu ostatak od primorja (XXV, 16).

Filistejcima se označavaju oni koji su u doktrini vere same; a ostatkom primorja, koji će biti potrt, označavaju se sve stvari koje pripadaju istini. Kod Osije:

Neću opet zatrti Jefrema; jer sam ja Bog a ne čovjek, svetac usred tebe. Ići će i oni za Jehovom. Sa strahom će doletjeti sinovi njegovi s mora kao ptica iz Egipta i kao golub iz Asirske (XI, 9-11).

Jefremom se ovde označava crkva u pogledu razumevanja istine; sinovima s mora koji će doleteti kao ptica iz Egipta označava se Znanje-sećanje s kojim se slažu; a golubom se iz zemlje Asirske označava Racionalno. Kod Zaharije:

I u taj će dan poteći iz Jerusalima voda živa, pola k istočnom moru a pola k zapadnom moru (XIV, 8).

Živom vodom, koja će poteći iz Jerusalima, označavaju se istine duhovnog porekla u crkvi, koje istine čovek prima kada je prosvetljen od Gospoda dok čita Reč; Jerusalim označava crkvu u pogledu doktrine. Morem se označava prirodni čovek u kojega se spuštaju te stvari koje su u duhovnom čoveku; istočnim morem označava se prirodni čovek u pogledu dobra, a zapadnim morem isti čovek u pogledu istine; a pošto je prirodni čovek u opštim stvarima istine, stoga se morem označavaju i stvari istine.

Oni koji ne znaju šta je označeno duhovnim čovjekom, i istinama i dobrima u njemu, mogu da pretpostave da su istine, koje su u prirodnom čoveku a koje se nazivaju znanjima i znanjima-sećanjima, ne samo opšte istine, nego da su to stvari istine koje pripadaju čoveku. Ali neka se zna da su istine u duhovnom čoveku, a iz kojih se izvode one u prirodnom čoveku, da su one visoko iznad ovih /iznad istina u prirodnom čovjeku/. Međutim, one koje su su u duhovnom čoveku ne opažaju se u prirodnom čoveku sve dok ovaj ne uđe u duhovni svjet, što je posle smrti; jer tada čovek odlaže prirodno, i oblači se u duhovno. Da je slučaj ovakav, vidi se iz toga što su anđeli u inteligenciji i mudrosti neizrecivo većoj od čovekove, a anđeli su svi od ljudske rase. (Da su anđeli iz ljudske rase, može se videti u malom delu, *Poslednji Sud*, br. 14-22, i 23-27). Pošto more označava opšte stvari istine, stoga se

veliki sud, koji je bio za opšte pranje, nazivao mjedeno more (1 o Carevima VII, 23-26), jer je pranje predstavljalo očišćenje od obmana i zala, a vode označavaju istine, pomoću kojih se izvodi očišćenje. I pošto su sve istine od dobra, stoga je celi sud bio načinjen od mjedi; stoga se nazivao mjedeno more, jer mjed označava dobro. Duhovno se očišćenje, koje je čišćenje od obmana i zala, potpuno opisuje merama toga suda, kada se to razume u duhovnom smislu. Iz ovih dodatih razmatranja vidi se da se morem označavaju opšte stvari istine, ili znanja skupa i kolektivno. A što se dalje označava morem biće pokazano u objašnjenju sledećeg dela ove knjige, jer se more pominje u više smislova; kao u pogl V.13;VII.1-3; VIII, 8,9; X, 2, 8; X, 2,8; XII, 12; XIII, 1; XIV, 7; XV, 2; XVI, 3; XVIII, 17,19,21; XX, 13; XXI, 1.

276. *6. I pred prijestolom bješe stakleno more, kao kristal; i nasred prijestola i oko prijestola četiri životinje, pune očiju sprijeda i straga. 7. I prva životinje bješe kao lav, i druga životinja kao tele, i treća životinja imaše lice kao čovjek, i četvrta životinja bješe kao orao kad leti. 8. I svaka životinja imaše po šest krila naokolo, i unutra puna očiju, i mira ne imaše dan i noć govoreći: svet, svet, svet, Gospod Bog svedržitelj, koji bješe, koji jest, i koji će doći.*

6. I pred prijestolom bješe stakleno more, kao kristal; i nasred prijestola i oko prijestola četiri životinje, pune očiju sprijeda i strag, označava stražu i providenje Gospodovo da bi se sprečilo da se priđe unutrašnjim nebesima, osim preko dobra ljubavi i ljubavi prema bližnjem, kako bi niže stvari, koje od Njega zavise, bile u redu. 7. I prva životinje bješe kao lav, označava izgled u poslednjim stvarima Božanske istine koja proizlazi od Gospoda u pogledu moći i učinka; i druga životinja kao tele, označava izgled u poslednjim stvarima Božanskog dobra kao odbrane; i treća životinja imaše lice kao čovjek, označava izgled u poslednjim stvarima Gospodove straže i providenja u pogledu mudrosti; i četvrta životinja bješe kao orao kad leti, označava izgled u poslednjim stvarima Božanske straže i providenja u pogledu inteligencije, i opreza u svakom pravcu. 8. I svaka životinja imaše po šest krila naokolo, označava izgled Božanskog duhovnog u svakom pravcu okolo Božanskog nebeskog; i unutra puna očiju, označava Božansko providnje i stražu; i mira ne imaše dan i noć govoreći: svet, svet, svet, označava ono što je najsvetije a koje proizlazi od Gospoda; Gospod Bog svedržitelj, koji bješe, koji jest, i koji će doći, označava onoga koji je beskonačan i večan.

277. (s.6) *I nasred prijestola i oko prijestola četiri životinje, pune očiju sprijeda i straga.* Da ovo označava Gospodovu stražu i providenje kojima se sprečava da se priđe unutrašnjim nebesima, osim preko dobra ljubavi i ljubavi prema bližnjemu, kako bi niže stvari, koje od ovih zavise, bile u redu, što se vidi iz značenja posred prestola, što označava od Gospoda; jer onaj Koji je sedeo na prestolu, bio je Gospod, kao što se može videti gore (br. 268); i iz značenja oko prestola, što označava unutrašnja ili viša nebesa, koja su najbliža Gospodu; i iz značenja četiri životinje koje su bili heruvimi, koji označavaju Božansku stražu i providenje kojima se sprečava da se prilazi unutrašnjim ili višim nebesima osim preko dobra ljubavi i ljubavi prema bližnjem, što će biti objašnjeno u onome što sledi; i iz značenja očiju, kojih su bili puni, spreda i straga, što označava Gospodovo Božansko providenje; jer oči, kad se govori o čoveku, označavaju razumevanje, koje je njegov unutrašnji vid; ali kada se govori o Gospodovim očima, one označavaju Božansko providenje, kao što se može videti gore (br. 68,152). Stoga, što oči označavaju Gospodovo Božansko providenje kojim se sprečava da se višim nebesima prilazi osim preko dobra ljubavi i ljubavi prema bližnjem, stoga su ti heruvimi viđeni puni očiju spreda i straga. Razlog zašto niže stvari, koje su niža nebesa, kao i crkva na zemlji, zavise od toga Gospodovog providenja, kako bi bile u redu, je to što postoji influks Gospodov neposredan od Njega, ali isto tako i posredan kroz viša u niža nebesa, i u crkvu; stoga, ako viša nebesa nisu u redu, ne mogu biti u redu ni niža (o kojem influksu vidi *Nauk Novoga Jerusalima*, br. 277, 278),

Da su ovde heruvimi označeni sa četiri životinje, vidi se iz Jezekilja, koji je video slične stvari na reci Hevaru, koje on opisuje u poglavljima I, I X, i u poslednjim se nazivaju heruvimima (stihovi 1, 2,4-9,14,16,18,19). O njima se kaže:

I podigoše se heruvimi u vis. To bjehu iste životinje koje vidjeh na rijeci Hevaru; i poznah da su heruvimi (X, 15,20).

Ove se četiri životinje, koje su bile heruvimi, ovako opisuju kod istoga proroka:

Blizu reke Hevar pokazaše se kao četiri životinje koje na oči bejahu nalik na čoveka. I u svake bejahu četiri lica, i četiri krila u svakome. I lice beše u sve četiri lice čovečije i lice lavovo s desne strane, a s leve strane lice volujsko, i lice orlovo u sve četiri. I po izgledu bejahu te životinje kao živo ugljeglje, gorahu na oči kao sveće; a taj oganj prolažaše između životinja i svetljaše se, i iz ognja izlažaše munja. I nad glavama životinja bejaše kao nebo, po viđenju kao kristal, strašno, razastrto ozgo nad glavama njihovijem. I čuh huku krila njihovijeh kad idahu kao da beše huka velike vode, kao glas svemogućega, kao graja u okolu; i kad stajahu, spuštahu krila.

I kad stajahu, ču se glas iz neba, koje beše nad glavama njihovijem. I ozgo na onom nebu što im beše kao presto, kao kamen safir, i na prestolu kao po obličju čovjek. I videh kao jaku svjetlost, i u njoj unutra kao oganj naokolo, od bedara gore, i od bedara dolje vidjeh kao oganj i svetlost oko njega. Kao duga u oblaku kad je kiša, takva po izgledu beše svetlost unaokolo. To beše viđenje slave Jehovine (I, 1,5,6,10,13,22,26-28).

Ovim se reprezentativima opisuje Gospodovo Božansko u višim nebesima, i Njegovo providenje kojim se sprečava da im se ne priđe osim preko dobra ljubavi i ljubavi prema bližnjem; u ovome poglavlju Apokalipse govori se o rasporedu u nebesima, a to je označeno prestolom na kome je sedeo neko po izgledu kao kamen jaspis i sard; isto tako i dugom okolo prestola, svetiljkama koje su gorele pred prestolom, i drugim stvarima, koje nije potrebno objašnjavati, osobito ne na ovome mestu. Sada će biti pokazano samo to da se heruvimima u Reči označava Gospodova straža i providenje da bi se sprečilo da se višim nebesima priđe osim preko dobra ljubavi i ljubavi prema bližnjem, kako bi niža nebesa bila u redu. To se jasno vidi i iz toga što su heruvimi bili postavljeni pred vratima Edena, iz kojega je čovek bio izagnan; o čemu je ovako napisano kod Mojsija:

Kad je Jehova Bog izgnao čoveka, postavio je pred vrtom Edenskim heruvime s plamenijem mačem, koji se vijaše tamo i amo, da čuva put ka drvetu života (Postanje III, 24).

Šta je označeno čovekom i njegovom ženom u ovim poglavljima može se videti objašnjeno u *Nebeskim Tajnama*, naime, da se čovekom označava Pradrevna Crkva, koja je bila nebeska crkva; a nebeska se crkva razlikuje od duhovne crkve u tome, što je prva u dobru ljubavi prema Gospodu, a druga je u dobru ljubavi prema bližnjemu, kao što se može videti u delu, *Nebo i Pakao* (br. 20-28).

Od ljudi od kojih su se sastojale te dve crkve na zemlji, stvorena su dva viša nebesa; kada je, dakle, nebeska crkva, koja je bila najdrevnija i prva crkva na zemlji, oslabila i počela da se udaljava od dobra ljubavi, tada se kaže da su heruvimi bili postavljeni da stoje na istočnoj strani Edenskog vrta, i da se plameni mač vijao tamo i amo, da čuva pristup drvetu života. Istokom se označava gde ulazi dobro nebeske ljubavi; a plamenim mačem koji se okretao tamo i amo, označavala se istina toga dobra koja je branila pristup drvetu života; a drvetom života označava se Božansko koje je od Gospoda u višim nebesima, a koje je dobro ljubavi i ljubavi prema bližnjemu, i nebeska radost iz toga. Otuda se vidi da se heruvimima označavaju čuvari koji sprečavaju da se približi višim nebesima osim

preko dobra ljubavi i ljubavi prema bližnjem; zbog toga se i kaže, *da čuvaju put ka drvetu života*. (Da istok označava dobro ljubavi, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br.1250,3708; da Eden označava njegovu mudrost, br.99,100; da mač označava istinu koja se bori protivu obmane i razgoni je, i tako brani istinu /vidi gore/, br. 73,131; da plamen označava istinu od nebeskog dobra, br. 3222,6832,9570; da drvo života označava dobro ljubavi od Gospoda i nebesku radost iz toga, može se videti gore, br. 109,110).

U vezi s ovim značenjem heruvima, dva su bila načinjena od čistoga zlata i postavljena na zaklopcu kovčega, o čemu je napisano kod Mojsija:

I načini dva heruvima zlatna, jednostavne ih načini, na dva kraja zaklopcu;

I načini heruvima jednog na jednom kraju, a drugoga na drugom kraju; i neka heruvimima rašire krila u vis da zaklanjaju krilima zaklopac, i neka budu licem okrenuti jedan drugome, prema zaklopcu neka su okrenuta lica heruvima. I metnućeš zaklopac ozgo na kovčeg, i u kovčeg ćeš metnuti svedočanstvo, koje ću ti dati. Tamu ću se s tobom sastajati, i govoriću s tobom između ona dva heruvima (Izlazak XXV, 18-22; XXXVII, 7-9).

Kovčegom i šatorom bila su predstavljena dva više neba; kovčegom u kome je bilo svedočanstvo, ili zakon, bilo je predstavljeno najdublje ili treće nebo; šatorom koji je bio izvan zavesa, srednje i drugo nebo; zaklopcem, slušanje i primanje svih stvari bogoštovanja koje su od dobra ljubavi i ljubavi prema bližnjem; heruvimima su bili označeni čuvari a zlatom od kojega su bili načinjeni, dobro ljubavi. Stoga je jasno da su sa dva heruvima bili predstavjeni stražari koji sprečavaju prilaz višim nebesima osim ako je od dobra ljubavi i ljubavi prema bližnjem. (Da je šator uopšte predstavljao nebo gde je Gospod, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 9457,9481.10535; kovčegom, najdublje ili treće nebo, br. 3478, 9485; svedočanstvom ili zakonom u kovčegu, Gospod kao Reč, br. 3382,6752,7463; staništem izvan zavesa, srednje ili drugo nebo, br. 3478.957,9481,9485,9632; zaklopcem, slušanje i primanje svih stvari bogoštovanja od dobra ljubavi i ljubavi prema bližnjem od Gospoda, br. 9506, a zlatom, dobro ljubavi, br. 113,1551,1552,5658,6914,9874.9881). A pošto su se heruvimima predstavljali stražari, stoga isto tako, bili su i heruvimi i na zavesima šatora, i na zavesu (Izlazak XXVI, 1,31).

Iz istoga je razloga Solomon, u svetnji nad svetnjama, načinio heruvime od maslinova drveta i postavio ih unutar doma, i obložio ih zlatom. I urezao u

zidovima heruvime, a palmine grane, i otvorene cvetove, i ukrasio na isti način dvojna vrata (1 o Carevma VI, 23-29,32-35).

Hramom se označavalo nebo crkva, a njegovom svetinjom nad svetinjama, najdublje u nebu i u crkvi; maslinovim drvetom od kojega su bili načinjeni heruvimi, označavalo se dobro ljubavi, a sličnio i zlatom kojim su bili obloženi. Zidovima na kojima su heruvimi bili ucrtani, označavalo se poslednje neba i crkve, a heruvimima bili su označeni čuvari. Vratima, na kojima su bili iscrtani heruvimi, ozančen je bio ulaz u nebo i crkvu. Stoga je očito da su heruvimi označavali čuvare da se spreči prilaz nebu osim preko dobra ljubavi i ljubavi prema bližnjem; a zbog ovoga značenja heruvima, oni isto tako označavaju Gospodovo providenje, jer su ti čuvari od Gospoda i oni su Njegovo Božansko providenje. (Da hram i dom Božiji označavaju nebo i crkvu, može se videti gore, br. 220; otuda svetinja nad svetinjama označava njihovo najdublje. Da maslinovo drvo onačava dobro ljubavi, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 886,3728,4582,9780,9954,10261, a slično i zlato, vidi gore, br. 242. Da vrata označavaju pristup i primanje, može se videti gore, br. 248). Slično, i novi se hram opisuje kao ukrašen heruvimima; o čemu je napisano kod Jezekilja:

I bjehu načinjeni heruvimi i palme, jedna palma među dva heruvima, i u svakoga heruvima bjehu dva lica, tako bješe načinjeno po svemu domu unaokolo; od zemlje do vrha bjehu heruvimi i palme načinjene, tako i po zidu u hramu (XLI, 18-20).

Palma označava duhovno dobro, koje je dobro ljubavi prema bližnjem (kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 8369).

Pošto je Božanska istina od Božanskog dobra ono što štiti, stoga se car Tirski naziva heruvimom; jer se carem označava Božanska istina, a Tirom se označava inteligencija, o čemu je ovako napisano kod Jezekilja:

Care Tirski, bio si u Edenu, vrtu Božijem, pokrivalo te je svako drago kamenje, sard, topaz, dijamant, hrisolit, oniks, jaspis, safir, karbunkl, smaragd, i zlato. Ti si bio heruvim, pomazan da zaklanjaš, i ja te postavih na svetoj gori Božijoj, hođaše posred kamenja ognjenoga. Savršen bješe na putovima svojim od dana kad se stvori (XXVIII, 3-15).

(Da se carem označava Božanska istina, može se videti gore, br.31. a Tirom poznavanja, u *Nebeskim Tajnama*, br. 1201. Da se dragim kamenjem označavaju istine i dobra neba i crkve, vidi br. 9863,9865,9873.9905, koji se nazivaju i ognjenim kamenjem, jer oganj označava dobro ljubavi, kao što se može videti, br.

934,4906,5215,6314,6832). Zato što car Tirski označava inteligenciju od Božanske istine, a ova štiti ili čuva, stoga se car Tirski naziva heruvimom, koji se širi preko onoga koga štiti. Pošto se višim nebesima ne može prići osim kroz dobro ljubavi i kroz ljubav prema bližnjem, to jest, ne može preko bogoštovanja i molitava, ako ne potiču od dobra, stoga se Gospod sastajao s Mojsijem i Aronom, kada su ulazili u šator, između dva heruvima koji su bili na kovčegu (Izlazak XXV, 22); kao što se vidi kod Mojsija:

I kad Mojsije ulažase u šator od sastanka da govori pred Bogom, tada čušaše glas gdje mu govori sa zaklopca što bješe na kovčegu od svjedočanstva između dva heruvima (Brojevi VII, 89).

Pošto je to Božansko proizlazeće od Gospoda koje provida i koje štiti, stoga se kaže o Gospodu,

Da on sjedi na heruvimima, kao kod Isa. XXXVII, 16; Psalam XVIII, 10; LXXX, 1; XCIX, 1; 1 Sam. IV.4; 2 Sam. VI.2.

Pošto je predmet o kome se govori u ovome poglavlju raspoređivanje svih stvari za sud, stoga se govori o heruvimima, to jest, o čuvanju i o providenju Gospodovom o dobru ljubavi i ljubavi prema bližnjem; jer da ovo nije bilo učinjeno pre Suda, neba sama, u kojima su anđeli, bila bi u opanosti, jer ona nebesa koja su trebala da nestanu (o kojima vidi Apok. XXI, 1), nisu bila u dobru ljubavi i u ljubavi prema bližnjem, nego samo u istinama. Jer je bilo tamo onih iz Hrišćanskog sveta koji su bili u doktrini vere same, koju su neki oblikovali iz nekoliko odlomaka Reči, pa su preko toga bili postigli neku vrstu povezanosti s poslednjim nebom: ali je ova povezanost razbijena kada je to nebo, koje se naziva prvim nebom, nestalo. Tada je bilo ustanovljeno od Gospoda da se niko od tada ne može povezati s nebesima ako nije u dobru ljubavi ka Gospodu i u ljubavi prema bližnjem; to je ono što se posebno označava onim što sada sledi u ovome poglavlju. Ko god, stoga, veruje da se nebesima može približiti od sada bogoštovanjem i molitvama onih koji su u veri samoj a ne i u dobru ljubavi prema bližnjem, jako se vara. Bogoštovanje takvih se više ne prima, niti se njihove molitve čuju, nego se gleda samo na ljubav njihovog života. Stoga, ako ljubav prema sebi i svetu vlada, bez obzira u kakvom su spoljašnjem bogoštovanju, oni se povezuju s paklovima, i tamo odlaze posle smrti, a ne prvo u neko nebo koje treba da nestane, kao što je pre bio slučaj.

---

278. (s.7) *I prva životinja bješe kao lav.* Da ovo označava izgled u poslednjim stvarima Božanske istine koja proizlazi od Gospoda kao moć i kao učinak, vidi se iz značenja lava, što je Božanska istina koja proističe od Gospoda kao moć i učinak, što će se objasniti u onome što sledi. Razlog da označava izgled u poslednjim, je to što su heruvimi viđeni kao životinje, a prva je bila kao lav. Kaže se, u poslednjim stvarima, jer je taj izgled bio pred Jovanom kad je bio u duhu, a tada je sve stvari video u izgledima, u kojima su Božanske stvari na razne načine predstavljene, ponekad vrtovima i parkovima, ponekad palatama i hramovima, ponekad rekama i vodama, ponekad volovima, teocima, ovcama, jaganjcima, golubicama, orlovima, i mnogim drugim stvarima. I proroci, koji su pisali Reč, su videli slične stvari koje su sadržane u doslovnom smislu, sve kako bi Reč bila u poslednjim stvarima, to jest, da bi se sastojala od stvari koje postoje u svetu, a koje su reprezentativi i korespondencije nebeskih i duhovnih stvari, i koje tako služe kao baza i temelj duhovnom smislu. Bilo je to u ovom nebu da su heruvimi, kojima je označeno čuvanje i providenje Gospodovo da se prilazi nebesima samo preko dobra ljubavi i ljubavi prema bližnjem, bili viđeni od Jovana, a isto tako i od Jezekilja, da imaju lica kao životinje. Pošto je Gospod taj koji čuva i provida, i to kroz Božansku istinu i Božansko dobro, to jest, kroz Svoju Božansku mudrost i inteligenciju, stoga su se videle četiri životinje, lav, tele, čovek, i orao. Lavom je predstavljena moć Božanske istine; teletom, Božansko dobro koje štiti; čovekom, Božanska mudrost; a orlom, Božanska inteligencija. Ove su četiri uključene u Božansko Gospodovo providenje kao straža za viša nebesa, da im se ne može približiti osim preko dobra ljubavi i ljubavi prema bližnjem.

Da lav označava Božansku istinu koja proizlazi od Gospoda kao moć, vidi se iz sledećih odlomaka u Reči:

Laviću Juda! s plijena si se vratio, sine moj; spusti se i leže kao lav i kao ljuti lav; ko će ga probuditi? (Postanje XLIX, 9).

Judom se ovde označava Gospodovo Nebesko Carstvo, gde su svi u moći od Gospoda kroz Božansku istinu; ova se moć označava lavićem, i lavom. Plenom s kojega se vraća, označava se rasipanje obmana i zala; ležanjem se označava osiguranost protivu svake obmane i zla; stoga se kaže, *ko će ga probuditi?* (Da se Judom u Reči označava Nebesko Carstvo, može se videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 3654,3881,5603,5782,6363. Da se plenom, kada se govori o tome carstvu i o Gospodu, označava razagnavanje obmana i zala, i oslobađanje iz pakla, *Nebeske Tajne*, br. 6368,6442; da se spuštanjem, kad se govri o lavu, označava ulaziti u

moć, br. 6369; a da se leganjem označava stanje sigurnosti i spokoja, br. 3696).
Kod istoga:

U ovo doba govoriće se o Jakovu i Izrailju, što je učinio Bog. Evo, narod će ustati kao silan lav, i kao lavić skoćiće: neće leći dok ne pojede lova i popije krvi pobijenijeh (Brojevi XXIII, 23,24).

Kod istoga:

Spusti se, leži kao lavić, kao ljuti lavić; ko će ga probuditi? Ko tebe blagosilja, biće blagosloven; a ko tebe kune, biće proklet (XXIV, 9).

Predmet o kome se ovde govori je Jakov i Izrailj, kojim se označava Gospodovo Duhovno Carstvo; njihova se moć opisuje lavom i lavićem koji ustaje, koji se podiže, i koji leže; gonjenje obmana i zala označava se jedenjem plena; a stanje bezbednosti i mira, leganjem, i sa ko će ga probuditi. (Da se Jakovom i Izrailjem u Reči označava Gospodovo Duhovno Carstvo, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 4286,4570,5973,6426,8805,9340. Šta je Gospodovo Nebesko Carstvo, a šta Njegovo duhovno Carstvo, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 20-28. Da legati znači postavljati se u moć; da plen i ulov označavaju gonjenje obmana i zala, i da leganje, kad se govori o lavu, označava stanje bezbednosti i spokoja, vidi gore).
Ponovo kod Nauma:

Gdje je loža lavovima i pasište lavićima, kuda iđaše lav i lavica i lavić. I nikoga ne bješe da ih plaši? (II, 11).

Lavovima se ovde označavaju oni koji su u moći preko Božanske istine; njihovom ložom se označava tamo gde su takvi u crkvi; njihovim pasištem označavaju se poznavanja istine i dobra, a njihovim buđenjem i to što nemaju straha ni od koga, označava se stanje bezbednosti i spokoja od zala i obmana.

Ponovo kod Miheja:

I ostatak će Jakovljevi biti između mnogih naroda kao rosa od Jehove i kao sitan dažd po travi, koji ne čeka čovjeka niti se uzda u sinove čovječije. I ostatak će Jakovljevi biti među narodima; kao lav među zvijerima šumskim, kao lav među stadima ovaca, koji kad ide tlači i rastrže, i nema nikoga da izbavi. Ruka će se tvoja uzvisiti nad neprijateljima tvojim, i svi će se protivnici tvoji istrijebiti (V, 7-9).

Ostakom Jakovljevim označavaju se istine i dobra crkve; rosom od Jehove označava se duhovna istina; sitnim daždem po travi, prirodna istina. Lavom među

zverima poljskim, i lavićem među stadom ovaca, označava se moć nad zlima i obmanama. Zbog ovoga značenja kaže se, *Ruka će se tvoja uzvisiti nad neprijateljima tvojim, i svi će se neprijatelji tvoji istrijebiti*, jer se neprijateljima označavaju zla, a protivnicima obmane (kao što se može videti u *Nebeskim Tajnama*, br. 2851,8289,9314,10481). Kod Isaije:

Ovako reče Gospod: idi, postavi stražara da ti javi šta vidi. I vidje kola, i dva reda s kamilama; i pažiše veoma velikom pažnjom. I povika kao lav: gospodaru, evo stojim jednako na straži danju, i stojim na straži svu noć; povika tada: pade, pade Vavilon (XXI, 6-9).

Predmet kome se ovde govori je Gospodov dolazak, i nova crkva u to vreme; lavom koji stražari označava se straženje i providenje Gospodovo; stoga se kaže, *evo, stojim jednako danju i stojim na straži svu noć*. Kolima i konjanicima označava se doktrina istine iz Reči; pažnjom, velikom pažnjom, označava se život u skladu s tom istinom. (Da kola označavaju doktrinu istine, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 2761,2762,5321,8029,8215; da konjanici označavaju Reč u pogledu razumevanja, može se videti, br. 2761,6401,6534,7024,8146,8148). Kod istoga:

Kao što lav i lavić riče nad lovom svojim, i ako se sviče na nj mnoštvo pastira, on se ne plaši od vike njihove niti se pokorava na buku njihovu; tako će Jehova nad vojskama sići da vojuje na goru Sionsku i na hum njezin (XXXI, 4).

U ovome odlomku Jehova se upoređuje s lavom koji riče, jer se lavom označava moć koja izbavlja iz pakla, ili od zala, a bukom se označava odbrana protivu zala i obmana; stoga se kaže, *tako će Jehova nad vojskama sići da vojuje na goru Sionsku i za hum njezin*. Gora Sionska i hum njezin označava nebesku crkvu i duhovnu crkvu; a plenom nad kojim se kaže da lav i lavić riču, označava se izbavljanje od zala, koja su iz pakla. Rikati, kad se govori o lavu, ima isto značenje i kod Osije:

Neću zatrti Jefrema, ići će oni za Jehovom; on će rikati kao lav (XI, 9,10).

Kod Amosa:

Kad lav rikne, ko se neće bojati? kad Jehova reče, ko neće prorokovati? (III, 8).

U Apokalipsi,

I anđeo povika glasom velikijem, kao lav kad riče (X, 3).

I kod Davida:

Lavovi riču za plijenom, i traže od Boga hrane sebi. Sunce grane, i oni se skrivaju i liježu u lože svoje (CIV, 21,22).

Ovim se rečima kod Davida opisuje stanje anđela neba kada nisu u stanju jake ljubavi i mudrosti iz nje; a kada se vrate u to stanje, prethodno se stanje opisuje lavovima koji riču za plenom, i koji traže hranu od Boga. Poslednje se stanje opisuje suncem koje grane, i njihovim skupljanjem, i leganjem u svoje lože. Lavovima se označavaju anđeli neba: njihovim rikanjem se označava želja; plenom i hranom označava se dobro ljubavi i istina mudrosti; suncem koje ustaje označava se Gospod kao dobro i mudrost; njihovim skupljanjem, njihov povratak u nebesko stanje, vidi u delu, *Nebo i Pakao*, br. 154-161).

Zato što se Jehova upoređuje sa lavom zbog Božanske istine u pogledu moći, stoga se Gospod u Apokalipsi naziva lavom:

Lav iz plemena Judina, korijen Davidov (V.5).

A pošto sva moć dolazi od Gospoda preko Božanske istine, stoga je i to označeno lavom; kao kod Mojsija:

A za Gada reče: blagosloven je koji širi Gada (koji daje širinu Gadu); on nastava kao lav, i kida ruku i krunu sa glave (Zak. Ponov. XXXIII.2).

Gadom se, u najvišem smislu, označava svemoć, a otuda u reprezentativnom smislu moć istine (kao što se može vidjeti, *Nebeske Tajne*, br. 3934,3935). Otuda se kaže, blagosloven je koji širi Gada, jer širina označava istinu (vidi *Nebeske Tajne*, br. 1613,3433,4482,9487,10179; da je sva moć od Božanske istine, može se vidjeti u djelu, *Nebo i Pakao*, u članku o moći anđela neba, br. 228-233). Pošto se lavom označava moć, stoga se u Plaču Davidovom nad Saulom i Jonatanom, kaže.

Saul i Jonatan, mili i dragi za života, ni na smrti se ne rastaviše; lakši od orlova biše, jači od lavova (2. Samuilova I, 23).

Saulom u ovome odlomku, kao carem, i Jonatanom, kao carevim sinom, označava se istina koja brani crkvu, jer je predmet o kome se govori doktrina istine i dobra; jer je ta tužaljka nazvana, *da bi se učili sinovi Judini luku* (stih 18). Lukom se označava doktrina (kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 2688,2709,6422). Zato što se carevima Judinim i Izrailjevim predstavljala Božanska istina, i zato što se prestolom predstavlja sud, koji se izvodi pomoću Božanske istine, a lavovima moć, straža, i odbrana protivu obmana i zala, stoga su na dva stepenika prestola, koji je sagradio Solomon, bila dva lava, a dvanaest na šest stepenika, na jednoj i na

drugoj strani (1. o Carevima X, 18-20). Iz ovih se razmatranja vidi šta je označeno lavovima u Reči kada se govori o Gospodu, nebu i crkvi. Isto tako, lavovi, u Reči, u obrnutom smislu, označavaju moć obmane od zla, koja razara crkvu i pustoši; kao kod Jeremije:

Rikaše na nj lavići, i dizaše glas svoj, i obratiše zemlju njegovu u pustoš (II, 15).

I kod Isaije:

Tome narodu strijele će biti oštre, i svi lukovi njihovi zapeti, kopita u konja biće kao kremen i točkovi njihovi kao vihor. Rika će im biti kao u lava, i rikaće kao lavići; bučaće i ugrabiti plijen (V, 28,29).

Tako isto na mnogim drugim mestima, kao kod Isa. XI, 6; XXXV, 9; Jer. IV, 7; V, 6; XII, L, 17; LI, 38; Jezekilj XIX,3,5,6; Osija XIII, 7,8; Joil, I,6,7; Psalam XVII, 12; XII, 13; LVII, 4; LVIII, 6; XCI, 13.

279. *I druga životinja kao tele.* Da ovo označava izgled u poslednjim stvarima Božanskog dobra kao odbrane, vidi se iz značenja teleta, ili mladog vola, što je dobro prirodnog čoveka, a posebno njegovo dobro nevinosti i ljubavi prema bližnjem; a pošto označava ovo dobro, to označava i dobro poslednjeg neba, jer je ovo nebo duhovno-prirodno (kao što se može videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 29-31). I pošto je ovo dobro u poslednjem nebu, stoga je ono i čuvar, ili odbrana, da spreči da se višim nebesima priđe, osim preko dobra ljubavi i ljubavi prema bližnjem; to je razlog da je jedan heruvim bio kao tele. Da je ovaj izgled bio u poslednjim stvarima, može se videti gore, br. 278. Razlog da tele, ili mladi vol, označava ovo dobro prirodnog čoveka je to, što one životinje koje pripadaju krdu, označavaju osećanja dobra i istine u spoljašnjem ili prirodnom čoveku, dok one koje pripadaju stadu označavaju osećanja dobra i istine u unutrašnjem ili duhovnom čoveku. Životinje koje pripadaju stadu su jaganjci, koze, ovce, ovnovi i jarcji; a one koje pripadaju krdu su volovi, telad, i junci. Da junci i telad označavaju dobro prirodnog čoveka, vidi se iz odlomaka Reči gde se pominju. A prvi je iz opisa nogu heruvima, kod Jezekilja:

I noga desna i noga u stopalu bijahu im kao u teleta, i sijevahu kao uglađena mjed (I, 7).

Razlog da se desna noga tako videla bilo je to, što je heruvim predstavljao Božansku stražu Gospodovu, a noge i stopala nogu predstavljali su isto u

poslednjim stvarima, ili duhovno-prirodnom nebu i u prirodnom svetu. Jer se nogama predstavlja uopšte Prirodno; desnom nogom se označava Prirodno u odnosu na dobro; stopalom noge poslednje stvari u njemu, a slično je i značenje uglađene mjedi koja označava dobro u Prirodnom. Stoga je jasno da je dobro u Prirodnom označeno teletom, da je ovde poslednje dobro koje straži i brani da se nebesima ne bi prilazilo osim kroz dobro ljubavi i ljubav prema bližnjem. (Da se nogama označava Prirodno, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 2162,3147,3761,3986,5327,5328; da ono što je na desnoj nozi označava dobro od kojega je istina, br. 9604,9736,10061; otuda desna noga označava Prirodno u pogledu dobra, da dlanovi ruku, stopala nogu, i kopita, označavaju poslednje u Prirodnom, može se videti gore, br. 70).

Kod Osije:

Obratite se Jehovi; recite mu: oprosti sve bezakonje, i primi dobro. I daćemo teoce (žrtve) usana svojih (XIV, 2).

Šta je označeno davanjem junaca (žrtava) usana, niko ne može da zna ako ne razume šta junci a šta usne označavaju. Da se ovde misli na ispovest i zahvaljivanje od dobroga srca, jasno je; ali se to izražava na ovaj način zato što junci označavaju spoljašnje dobro, a usnice označavaju doktrinu. (Da usnice označavaju doktrinu, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 1286,1288). Kod Amosa:

Teško vama koji primičete stolicu na kojoj je nasilje. Koji liježete na odrima od slonove kosti, i jedete jaganjce iz stada i teoce ugojene (VI, 3,4).

Predmet o kome se govori su oni koji poseduju obilje znanja dobra i istine, a ipak vode zao život. Jestu jaganjce iz stada označava upijati znanje o spoljašnjim dobrima ili o prirodnom čoveku; a primicati stolicu na kojoj je nasilje, je živeti životom koji je suprotan ljubavi prema bližnjemu. Kod Malahije:

A vama koji se bojite imena mojega, granuće sunce pravde, i zdravlje će biti na zracima njegovijem, i izlaziće i skakaće kao teoci od jasala (IV, 2).

Sunce pravde koje će granuti onima koji se boje imena Jehovinog, označava dobro ljubavi; zdravlje na krilima, označava istinu vere; otuda, izlaziti i skakati kao teoci od jasala označava porast svega dobra; ugojeni, i gojan, označava dobro. Kod Luke:

Otac reče dvoranima svojim o sinu rasipnom (razmetnom) koji se vraćao pokajanoga srca, *Iznesite najbolju haljinu i obucite ga, i podajte mu prsten na ruku*

i obuću na nogu; i dovedite tele ugojeno, te zakoljite, da jedemo i da se veselimo (XV, 22,23).

Onaj ko razume samo smisao slova, može da pretpostavi da ovaj odlomak ne sadrži ništa dublje nego što se pokazuje u ovome smislu, dok svaka pojedinost sadrži nešto nebesko; kao to da obuku sina koji se vratio u najbolju haljinu, da mu stave prsten na ruku i obuću na noge, da dovedu ugojeno tele, koje da zakolju. I da jedu i da se vesele. Sinom razmetnim (rasipnim) označavaju se oni koji rasipaju duhovno bogatstvo, koja su u poznavanjima istine i dobra; njegovim povratkom ocu, i priznanjem da nije vredan da se nazove njegovim sinom, označava se pokajanje od srca i poniznost. Najboljom haljinom, u koju da ga obuku, označavaju se opšte i primarne istine; prstenom na ruci označava se povezanost istine i dobra u unutrašnjem ili duhovnom čoveku; obućom na nogama označava se isto u spoljašnjem ili prirodnom čoveku; a jednim i drugim, novo rođenje. Ugojenim teletom se označava dobro ljubavi i ljubav prema bližnjem; njihovim jedenjem i veseljem označavaju se udruživanje i nebeska radost.

Kod Jeremije:

Predaću ljude koji prestupe moj zavjet, koji ne izvršuju riječi zavjeta koji učiniše preda mnom, rasjekavši tele na dvoje i prošavši između polovina. Knezove Judine i knezove Jerusalimske, dvorane i sveštenike i sav narod ove zemlje, koji prođuše između polovina onoga teleta. Predaću ih u ruke neprijateljima njihovima i u ruke onih koji traže dušu njihovu, i mrtva će tijela njihova biti hrana pticama nebeskim i zvijerima zemaljskim (XXXIV, 18-20).

Šta je označeno zavetom teleta, i prolaženjem između njegovih polovina, niko ne može da zna ako ne zna šta je označeno zavetom, šta teletom, a šta sečenjem na dva dela; isto tako, šta je označeno knezovima Judinim i jerusalimskim, carskim slugama, sveštenicima, i narodom zemaljskim. Da u tome ima neka nebeska tajna, očito je. Ipak, može se razumeti ako se zna da se zavetom označava povezanost; teletom, dobro; teletom rasečenim u dva dela, dobro koje proističe od Gospoda na jednoj strani, a dobro primljeno od čoveka na drugoj strani, otkuda dolazi do povezanosti; a da knezovi Judini i jerusalimski, carski dvorani, sveštenici, i narod zemaljski označavaju dobra i istine koje pripadaju crkvi; i da prolaziti između delova označava povezivanje. Kada se znaju ove stvari, može se znati i unutrašnji smisao ovoga odlomka, a koji je, da nema povezanosti između dobara i istina crkve kod toga naroda, nego razdvajanja.

Slične su stvari sadržane u zavetu teletom s Avramom, o čemu je ovo napisano u Postanju:

Jehova reče Avramu: Prinesi mi junicu od tri godine, kozu od tri godine i ovna od tri godine i grlicu i golupče. I on uze sve to i rasječe na pole, i metnu sve pole jednu prema drugoj; ali ne rasječe ptica. A ptice slijetahu na te mrtve životinje, a Avram ih odgonjaše. A kad sunce bješe na zalasku, uhvati Avrama tvrd san, i gle, strah i mrak velik obuze ga. U taj dan načini Jehova zavjet s Avramom (XV, 9-12,18).

Strah i mrak koji pade na Avrama, označava stanje jevrejske nacije, koja je bila u najvećem mraku u pogledu istina i dobara crkve; ovo stanje ove nacije je ono što što prorok Jeremija opisuje zavetom koji je potvrđen delenjem telea na dva dela, među kojima su prolazili. A pošto tele označava dobro prirodnog čoveka i njegovu istinu, koja je znanje-sećanje ; i pošto je prirodni čovek i njegovo znanje-sećanje označeno Egiptom, stoga se Egipat u Reči naziva junicom i teletom; stoga , kada su primenili znanja- sećanja crkve na magiju (čaranje) i u idolopoklonične svrhe, pretvorili su tele u idola. Ovo je zato što su sinovi Izrailjevi sebi načinili zlatno tele u pustinji, i klanjali mu se, i zato što su imali tele u Samariji. Da je Egipat tako označen, vidi se kod Jeremije:

Egipat je lijepa junica; ali pogibao ide, ide sa sjevera. I najamnici su njegovi u sred njega kao teoci ugojeni, ali se i oni obrnuše i utekoše, ne ostaše, jer dođe na njih dan nesreće, vrijeme pohoda njihova (XLVI, 2,21)

(O teletu koje su sinovi Izrailjevi sebi načinili u pustinji, vidi Izlazak XXXII; o teletu u Samariji, 1. o Carevima XII,25-32).

Opet, kod Osije:

Postavljaju careve, ali ne od mene; podižu knezove za koje ja ne znam; od srebra svojega i od zlata svojega grade sebi likove, da se istrijebe. Ostavilo te je tele tvoje, Samarijo; jarost se moja raspalila na njih; dokle se neće moći očistiti, jer je i ono od Izrailja; načinio ga je umetnik, a ne Bog; tele će Samarijsko otići u komade (VIII, 4-6).

Predmet o kome se govori je iskvareno tumačenje Reči, gde je smisao slova okrenut da pogoduje njihovim vlastitim ljubavima i načelima religije koja je tako začeta. Postavljati careve, ali ne od Jehove, i podizati knezove koje ja ne poznajem, označava doktinarne stvari od čovekove vlastite inteligencije, koje su suštinski obmane, ali koje oni čine da izgledaju kao istine. Jer car označava istinu, a u

obrnutom smislu, obmanu; knezovi označavaju primarne istine, a u obrnutom smislu, obmanu koja se naziva načelom religije . Praviti idole od svog srebra i zlata označava njihovo izokretnje istina i dobara crkve, i klanjanje njima kao da su sveti, a potiču od njihove vlastite inteligencije, koja je lišena života. Srebro označava istinu a zlato dobro, koji su od Gospoda. Idoli označavaju bogoštovanje od doktrine koja je iz čovekove vlastite inteligencije; lik *koji je načinio umjetnik, a ne Bog* označava da je to od čovekovog propriuma, a ne od Božanskog; razbijen u komade označava biti rasut; otuda je jasno šta je označeno teletom Samarije. Zato što teoci označavaju dobro prirodnog čoveka, stoga su teoci prinošeni na žrtvu, o čemu vidi u Izlasku XXIX, 11,12, i sledeći stihovi; Levitska IV, 3, i sledeći, I, 3, i slijedeći stihovi; VIII, 15 i sledeći stihovi; IX, 2; XVI, 3; XXIII, 18; Brojevi VIII, 8 i sledeći stihovi; XV, 24; XXVIII, 19,20; Sudije VI, 25-29; 1. Samuilova I, 25; XVI, 2; 1. o Carevima XVIII, 23,26,33. Jer sve životinje koje su prinošene kao žrtve označavale su razne klase dobara crkve.

280. *I treća životinja imaše lice kao čovjek.* Da ovo označava izgled u poslednjim stvarima Božanske straže i providjenja u pogledu mudrosti, vidi se iz značenja lica čoveka, što označava osećanje istine, gde lice označava osećanje, a čovek onoga koji prima Božansku istinu; i pošto je njegovo Racionalno otuda, čovekom se označava mudrost; jer je čovek tako stvoren da može postati racionalan i mudar, po čemu se razlikuje od divljih zveri; to je zato što u Reči čovek označava mudrost. Razlog da čovek označava osećanje istine, a u isto vreme i mudrost, je to što osećanje istine i mudrost deluju kao jedno. Jer onaj koji je u duhovnom sećanju istine, to jest, koji je u osećanju istine, to jest, na koga istina utiče, ili koji voli istinu jer je istina, taj je povezan s Gospodom, jer je Gospod prisutan u Svojim vlastitim istinama, i On je u Svojim istinama kod čoveka; otuda čovek ima mudrost, i otuda je čovek. Neki misle da je čovek čovek zbog svog lica i svog tela, i da se ovim razlikuje od zveri; ali to je zabluda; čovek je čovek zbog mudrosti, stoga, koliko je neko mudar, toliko je čovek. To je zato što se oni koji su mudri pokazuju u nebu i u svetlosti neba kao ljudi, blagi i lepi u skladu s njihovom mudročću; dok oni koji nisu mudri (a takvi su oni koji nemaju duhovnog osećanja, nego samo prirodnog osećanja, u kojemu je čovek kad ne voli istinu radi nje same, nego radi slave, časti, i dobiti, ovi, u svetlosti neba, ne izgledaju kao ljudi, nego kao čudovišta raznih oblika (kao što se može videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 70,72,73-77,80; i šta je mudrost, a šta ne, može se videti u istom, br. 346-365).

Da se čovekom u Reči označava osećanje istine, a otuda i mudrost, vidi se iz sledećih odlomaka, kao kod Isaije:

Dokle, Gospode? A on reče: Dokle ne opuste gradovi da budu bez stanovnika i kuće da budu bez ljudi, i zemlja dokle sasvijem ne opusti. I dokle Gospod opravi (pošalje) daleko ljude i bude sama pustoš u zemlji (VI, 11,12).

Ove se stvari ne govore o pustošenju zemlje, da više neće biti gradova ili kuća u njima, i da će biti bez stanovnika i bez čoveka; nego se govori o pustošenju dobra i istine u crkvi. Gradovima se ovde označava dobro doktrine; kućama se označavaju unutrašnje stvari čovekovog uma; a čovekom duhovno osećanje istine, a otuda mudrost. Ovo je označeno kućama koje su opustošene i da u njima nema čoveka; zemljom koja je sasvim opustošena, označava se crkva; otuda je očito šta je označeno uklanjanjem čoveka, i umnožavanje pustoši posred zemlje; pustinja označava gde nema dobra jer nema istine. Kod istoga:

Učiniću da će čovjek biti rijedi od čistoga zlata; i čovjek rijedi no zlato Ofirsko (XIII, 12).

Čovekom se označava inteligencija, a čovekom mudrost; i da će ovi nestati, označeno je time što se kaže da će biti retki. Inteligencija se razlikuje od mudrosti po tome, što je inteligencija razumevanje istine kakvo ima duhovni čovek, a mudrost je razumevanje istina kakvo ima nebeski čovek; razumevanje ovoga poslednjeg je od volje za dobro. Stoga se vidi šta je označeno čovekom, a šta čovekom, u gornjem odlomku.

Ponovo:

Zato će izgorjeti stanovnici zemaljski, i malo će ljudi ostati (XXIV, 6)

Stanovnicima zemaljskim se označavaju dobra crkve, a za ove se kaže će izgoreti kad ljubav prema sebi i svetu počnu vladati; a da će u takvom slučaju nestati duhovno osećanje istine, i mudrost, označeno je time što će malo ljudi ostati, Ponovo:

Putovi opustješe, putnici ne putuju; pokvari ugovor, odbaci gradove, ne mari za čovjeka (XXXIII, 8).

I ovde se govori o pustošenju crkve; putovi opusteše, putnici ne putuju, označava da više nema puteva koji su vodili u nebo.; ugovor je pokvaren, označava da nije

više bilo povezanosti sa Gospodom; onaj ko je odbacio gradove, označava da preziru doktrinu; da ne mare za čoveka, označava da ne mare za mudrost.

Kod Jeremije:

Pogledah na zemlju, a gle, bez oblička je i pusta; i na nebo, a svjetlosti njegove nema. Pogledaj, a gle, nema čovjeka, i sve ptice nebeske odletješe. (IV, 23,24).

Da je zemlja bez oblička i prazna, to se ovde ne označava, niti da nebo nema svetlosti, ni da nema ljudi na zemlji, niti da su ptice nebeske odletele; nego se pravo značenje ovih stvari može znati iz duhovnog smisla Reči. U ovome smislu, zemljom se označava crkva; prazna i bez oblička, je biti bez dobra i istine; nebom gde nema svetlosti, označava se unutrašnje čovekovog uma, gde su prijemnici nebeske svetlosti; svetlost koje tamo nema, označava Božansku istinu i mudrost, pa se stoga kaže, *I gle, nema čovjeka*; a što su ptice nebeske odletele, to označava racionalno i intelektualno. Kod istoga:

Evo, idu dani kada ću zasijati dom Izrailjev i dom Judin sjemenom čovječijim i sjemenom od stoke (XXXI, 27).

Domom Izrailjevim i domom Judinim označava se crkva u pogledu istine i dobra; semenom čovečijim i semenom stoke označava se osećanje istine i prirodno osećanje iste. Jer kad se stoka i čovek pomenu u Reči, označavaju ono što je duhovno i što je prirodno, ili ono što je unutrašnje i ono što je spoljašnje (kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 7424,7524,7872). Kod Sofonije:

Uzeću ljude i stoku, uzeću ptice nebeske i ribe morske i sablazni s bezbožnicima, i istrijebiću ljude sa zemlje (I, 3).

Uzeću ljude i stoku, označava duhovno osećanje istine i prirodno osećanje iste; uzeću ptice nebeske i ribe morske, označava duhovne istine i prirodne istine; istrebiti ljude sa zemlje označava osećanje istine i mudrosti. Kod Jezekilja;

A vi ste stado moje, ovce paše moje, vi ljudi, a ja Bog vaš (XXXIV, 31).

Stado paše označava duhovno dobro i istinu; paša označava primanje od Gospoda; stoga se kaže, vi ste čovek, a ja Bog vaš, gde čovek označava duhovno osećanje istine, i mudrost. Kod istoga:

Jer me evo kod vas, i gledaću vas, i bićete rađene i zasijevane. i umnožiću u vama ljude, dom Izrailjev vaskoliki, i gradovi će se naseliti u pustoline sagraditi. I umnožiću u vama ljude i stoku, i namnožiće se i naploditi, i naseliću vas kako

bijaste prije; i učiniću vam dobro više nego prije i dovešću k vama ljude, narod svoj Izrailja, i naslijediće vas, i bićete im nasljedstvo, i ne ćete ih više zatirati. Zato n ćeš više zatirati ljudi, i naroda nećeš više podnositi. I nećeš više zatirati svojih naroda. Kao sveto stado, o praznicima njihovijem, tako će pusti gradovi biti puni ljudi (XXXVI, 9-14,38).

Predmet o kojemu se ovde govori je obnova crkve, Izrailjem se označava duhovna crkva, ili crkva koja je u duhovnom dobru, koje je dobro ljubavi prema bližnjemu; ova se crkva ovde naziva čovekom zbog duhovnog osjećanja istine, koje sačinjava crkvu; stoga se kaže:

Umnožiću vam ljude, sav dom Izrailjev, i učiniću da ljudi po njemu hodaju, sav moj narod Izrailjev.

Pustim gradovima koji će biti naseljeni stadom ljudskim, označava se da će doktrine crkve biti pune duhovnih istina, mačem koji neće satirati, označava da obmana neće više razarati istinu. Kod istoga proroka:

Mati tvoja je lavica; i othrani jedno mlado svoje, i posta lavić i načini od njega lavića. I kad nauči da lovi plijen, nauči se loviti i žderaše ljude (XIX, 2,3,6)

Mati označava crkvu, u ovome slučaju crkvu izopačenu; obamana od zla koja razara crkvu, označena je lavicom koja leži među lavićima; njenim mladunčetom, koje se uči da hvata plen, a koje proždire ljude, označava se primarna obmana njihove doktrine, koja razara istine i ubija svako osećanje za nju. Ovo se kaže za knezove Izrailjeve, kojima se označavaju primarne istine, ali ovde, u obrnutom smislu, primarne obmane. Kod Jeremije:

I Asor će biti stan zmajevski do vijeka; niko se ondje neće naseliti, niti će se baviti u njemu sin čovječiji (XLIX, 33).

Ovde se govori o crkvi koja je u obmanama, a ne u istinama. Asor (Hazor) označava poznavanja istine; a poznavanja obmane označavaju se stanom zmajevskim; zbog toga nema istine, ili doktrine istine, označava se sa, neće se tamo niko naseliti, niti će se u njemu baviti sin čovečiji; čovek označava istinu, a sin čovečiji doktrinu istine: Opet, u Apokalipsi;

I izmjeri zid svetog Jerusalima na sto i četrdeset i četiri lakta, po mjeri čovječijoj, koja je mjera anđelova (XXI, 17).

Niko ne razume šta je označeno zidom svetog Jerusalima koji je sto četrdeset i četiri lakta, a to je mera čovekova, to jest, anđelova, ako ne zna značenje svetog Jerusalima, njegovoga zida, broja 144, a tako isto i čoveka, i anđela. Sveti Jerusalim označava crkvu u pogledu doktrine; zid označava njegovu istinu koja brani; broj 144, označava sve istine od dobra u skupini; čovek označava primanje ovih iz osećanja, a anđelom isto to; stoga se kaže da je to mera čovekova, i anđelova, gde mera označava kvalitet. Iz ovih se razmatranja vidi da ove reči treba razumeti na duhovan način. (Ove se stvari mogu videti jasnije objašnjene u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 1). Pošto se čovekom označava duhovno osćanje istine, a otuda i mudrost, stoga se čovekom označava i crkva, jer je crkva kod čoveka crkva zbog duhovnog osećanja istine i mudrosti iz nje.

Iz ovoga se vidi da se čovekom u prvom poglavlju Postanka, označava crkva koja je bila prva i najdrevnija na zemlji; ova je označena Adamom, ili čovekom . Ustanovljenje te crkve opisuje se u prvom poglavlju stvaranjem neba i zemlje, njenom inteligencijom i mudročću koji su označeni rajskim vrtom, a njen se pad opisuje čovekovim jedenjem sa drveta poznanja. Ali se čovekom, u najvišem smislu, označava Gospod Sam, jer od Njega su nebo i crkva, a isto tako i duhovno osećanje istine i mudrosti kod svih onih koji sačinjavaju nebo i crkvu. Ovo je zato što je , u najvišem smislu, samo Gospod čovek, a da su drugi, i u duhovnom i u prirodnom svetu, onoliko ljudi koliko primaju od Njega istinu i dobro, to jest, koliko vole istinu i žive uskladu sa njom. Otuda i to da celo anđeosko nebo izgleda kao jedan čovek, i svako društvo tamo; i zbog toga svi anđeli izgledaju u savršenom ljudskom obliku (o ovim stvarima može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 59-67,68-72,73-77,87-102). To je bio razlog da su se četiri heruvima, koji označavaju stražu i providenje Gospodovo, da se ne prilazi višim nebesima osim preko dobra ljubavi i ljubavi prema bližnjem, da su se videli kao ljudi, iako su imali četiri lica; kao i to, da je Gospod viđen iznad njih kao čovek. Da su četiri heruvima viđeni kao ljudi, vidi se kod Jezekilja:

Isred njega još kao četiri životinje, koje izgledahu kao čovjek; i u svake bijahu četiri lica, i četiri krila u svake (I, 5,6).

Slično dvoma heruvimima koji su bili na sedištu milosti, a koji su u licu bili kao ljudi. Opet, Gospod je bio viđen iznad heruvima kao čovek, što je ovako izraženo kod istoga proroka:

I ozgo na onom nebu što im bijaše nad glavama, bijaše kao prijesto, po viđenju kao kamen safir, i na prijestolu bijaše po obličju kao čovjek (I, 26).

---

281. *I četvrta životinja bješe kao orao kad leti.* Da ovo označava izgled u poslednjim stvarima Božanske straže i providenja u pogledu inteligencije i opreza u svakom pravcu, vidi se iz značenja orla, što je inteligencija, u ovom slučaju, Božanska inteligencija Gospodove straže i providenja. Razlog da orao označava inteligenciju je to, što je inteligencija u svetlosti neba, a orao leti visoko da bi bio tamo, i da bi gledao na svaku stranu; otuda to da je lice heruvima izgledalo kao lice letećeg orla, jer let označava prisustvo i oprez svuda okolo, a kada se kaže o Božanskom, tada označava sveprisustvo. Razlog da orao označava inteligenciju je i to što nebeske ptice, u dobrom smislu, označavaju stvari intelektualne i racionalne, a orao to izražava više nego sve ostale, jer ne samo to da leti visoko, nego što ima i oštar vid. (Da nebeske ptice označavaju intelektualne i racionalne stvari u svakom smislu, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 745,776,86,988,991,3219,5149,7441).

Da orao označava inteligenciju, vidi se iz sledećih odlomaka u Reči. Kod Jezekilja:

Orao velik, velikih krila, dugih pera, pun perja, šaren, dođe na Livan i uze vrh od kedra; odlomi vrh od mladijeh grana, i odnese ga u zemlju trgovačku, u grad trgovački metnu ga. I uze sjeme od one zemlje, i metnu ga na njivu, i odnese ga gdje ima mnogo vode, i ostavi ga dobro. I izniče, i posta busat čokot, nizak, kojemu se loze pružahu k njemu i žile bijahu pod njim; posta čokot, i pusti grane, i izbi odavde. A bijaše drugi orao velik, i velikih krila i pernat, i gle, taj čokot pusti k njemu žile svoje i grane svoje pruži k njemu da bi ga zalijevo iz brazda svoga sada, a posađen bijaše u dobroj zemlji kod mnogo vode, da pusti grane i rađa rod i bude krasna loza (XVII, 1-8).

Ovde se govori o tome kako je Gospod ustanovio duhovnu crkvu; opisan je, u duhovnom smislu, proces ustanovljenja od početka do kraja. Prvim se orlom opisuje proces novog rođenja prirodnog ili spoljašnjeg čoveka pomoću znanja-sećanja i pomoću poznavanja iz Reči; a drugim se orlom označava proces novoga rođenja duhovnog ili unutrašnjeg čoveka pomoću istina od dobra; otuda se prvim orlom označava inteligencija prirodnog čoveka, a drugim inteligencija duhovnog čoveka.

Šta ove pojedinosti označavaju, biće objašnjeno u nekoliko reči. Za prvog se orla kaže da ima velika krila, duga pera, i da je pun perja, a time se označava obilje znanja i poznavanja istine i dobra, iz kojih potiče inteligencija, ili inteligencija prirodnog čoveka. Stoga se kaže da je šaren, a šarenim se označava ono što

pripada znanjima i poznavanjima (kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 9688.) Dođe u Livan i uze malo granu od kedra, što označava da je uzeo neka poznavanja istine od doktrine crkve, a malom granom kedra označavaju se znanja. Otkinuo je vrhove grančica i odneo ih u zemlju trgovačku, što označava primarna poznavanja iz toga, našta je to primenio (vrhovima grančica označavaju se primarna znanja, a zemljom trgovačkom, prirodni čovek, kome pripadaju znanja . U grad trgovaca začinima, označava među istine od dobra u prirodnom čoveku. (Da začini označavaju istine koje su mile (prijatne) jer su od dobra, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 4748,5621,9474,10199,10254). Uze seme zemlje, i stavi ga na njivu sejača, odnese ga na velike vode, i postavi ga dobro, označava umnožavanje. Seme zemlje označava istinu crkve; njiva sejačeva označava dobro čijom snagom raste seme. Velike vode označavaju poznavanja istine i dobra; procveta i postade obilan čokot, tako da su se grane pružale ka njemu , a koreni pod njim označavaju crkvu koja se uzdiže zbog rasporeda poznavanja istine, i njihove primene. Tako postade loza koja pruži grane, i posla svoje ogranke, što označava početak duhovne crkve, i neprekidan porast istina. (Da loza označava duhovnu crkvu, može se videti, *Nebeske Tajne*, br, 1069,6375,9277.) A sad se opisuje početak crkve u spoljašnjem ili prirodnom čoveku; njeno ustanovljenje, koje se odvija u duhovnom ili unutrašnjem čoveku, sad se opisuje drugim orlom. Pošto ovo označava duhovnu inteligenciju, to se kaže da je loza savijala svoje korenje i slala grane prema njemu, naime, prema orlu, gde se korenjem označavaju znanja , a granama poznavanja istine i dobra, koja se sva primenjuju na istine koje su u duhovnom ili unutrašnjem čoveku, jer bez njihove duhovne primene, čovek nema mudrosti. Umnožavanje i oplođavanje istine od dobra, stoga porast inteligencije, opisuje se lozom posađenom u dobru njivu, blizu mnogih voda, kako bi postala krasna loza. Ovde se dobrom njivom označava crkva u pogledu dobra ljubavi prema bližnjem; mnoge vode označavaju poznavanja istine i dobra. Pustiti granu označava umnožiti istine; a rađati rod je činiti dobra, koja su svrhe. Krasna loza je duhovna crkva, to jest, unutrašnja i spoljašnja. (Ali ove se stvari, jer su tajne preporoda i ustanovljenja crkve kod čoveka, mogu bolje shvatiti iz onga što je navedeno u *Nauku Novoga Jerusalima* i *Nebeskih Tajni*, o znanjima i poznavanjima , br. 51, a o preporodu, br. 183)

Da orao označava inteligenciju , vidi sei kod Isaije:

Koji se nadaju Jehovi, dobijaju novu snagu, podižu se na krilima kao orlovi, trče i ne sustaju, hode i ne more se (XL, 31).

Podizati se krilima kao orlovi označava uzdizanje u svetlost neba, a tako i u inteligenciju. Ponovo kod Davida:

Jehova ispunjava želje tvoje; ponavlja se kao u orla mladost tvoja (Psalam CIII, 5).

Obnavljati se kao orao, znači biti u inteligenciji. Ponovo, kod Mojsija:

Kako sam vas, kao na krilima orlovima, nosio k sebi (Izlazak XIX, 4).

Nošenjem na krilima orlovim i vođenje označava voditi u inteligenciju, jer je to voditi u nebo i u svetlost njegovu. Ponovo:

Jehova ga nađe na u zemlji pustoš, na mjestu strašnu, gdje buči pustoš; vodi ga unaokolo, uči ga i čuva ga kao zjenicu oka svojega; kao što orao izmamљуje orlice svoje, diže se nad pticima svojim, širi krila svoja, uzima ih i nosi na krilima svojim; tako ga Jehova vođaše, i samo ga Jehova vođaše (Zak. Ponov. XXXII, 10-12)

Ovde se govori o ustanovljenju Drevne Crkve i prvoj reformaciji popravku onih koji su pripadali toj crkvi: njihovo se prvo stanje opisuje pustom zemljom gde ih je Jehova našao. Ova zemlja označava stanje u kome nema dobra jer nema istine. Njihovo poučavanje u istinama, čuvanje od obmana, i otvaranje unutrašnjih stvari u njihovom umu, kako bi mogli ući u svetlost neba i u razumevanje istine i dobra, a što je inteligencija, opisuje se orlom koji izmamљуje svoje ptice i njihovim nošenjem na svojim krilima; upoređenje se pravi s orlom, jer orao označava inteligenciju.

I u 2 knjizi Samuilovoj:

Savle i Jonatan bjehu brži od orlova, jači od lavova (I, 23).

Savlom kao carem, i Jonatanom kao njegovim sinom, označava se istina crkve; a pošto inteligencija i moć dolaze od nje, to se kaže da su brži od orlova i jači od lavova; brzina u Reči, kad se govori o inteligenciji, označava osećanje istine. Jer je David napisao svoju tužaljku nad Savlom i Jonatanom da bi naučio sinove Judine luku; a sinovima Judinim označavaju se istine crkve, a lukom se označava doktrina istine koja se bori protivu obmana. Kod Jova:

E da li se na tvoju zapovest diže u vis orao, i na visini vije gnijezdo? Na stijeni stanuje i bavi se, navrh stijene, na tvrdu mjestu. Odatle gleda hrane, daleko mu vide oči, i njegove oči vide daleko; gdje su mrtva tjelesa, ondje je on (XXXIX, 26-30).

Ovde se govori o inteligenciji, koju niko ne može steći od samoga sebe ili od propriuma; stoga se kaže, *da li se na tvoju zapovijest orao diže uvis, i na visini vije gnijezdo leti ka jugu?* čime se označava čovekovo vođenje samoga sebe u svetlost inteligencije, koja je označena jugom, ali u ovome slučaju, da ne može. Sama inteligencija, koja pripada duhovnom čoveku, opisuje se orlom koji se diže u vis, pravi sebi gnezdo na visini, stanuje i provodi noć na steni; isto tako, traženjem sebi hrane, i gledanjem hrane iz daleka. Da niko nema takvu inteligenciju sam od sebe, označeno je pitanjem, *E da li se na tvoju zapovijest diže orao u vis?* A da samo obmana može da proistekne iz čovekove vlastite inteligencije, označeno je sa, *gdje su mrtva tjelesa, tu je on.* Mrtav (ubijen) označava u Reči onoga kod koga su istine ugašene obmanama (vidi *Nebeske Tajne*, br. 4503).

Iz ovih se razmatranja vidi šta je označeno Gospodovim rečima kad su ga učenici pitali gde će biti Poslednji Sud:

Rekoše Mu, Gdje, Gospode? A On im reče: gdje je mrtvo tijelo, ondje će se orlovi skupiti (Luka XVII, 37).

Ovde se telom označava duhovni svet, gde su svi ljudi zajedno, dobri i zli. Orlovima se označavaju oni koji su u istinama, a isto tako i oni koji su u obmanama, tako i oni koji su u istniskoj inteligenciji i oni koji su u lažnoj inteligenciji. Lažna je inteligencija od čovekovog propriuma, a istinska inteligencija je od Gospoda, preko Reči. Obmane od čovekove vlastite inteligencije opisane su orlovima i u sledećim odlomcima u Reči. Kod Jeremije:

Gle, kao oblak podiže se, i kola su mu kao vihor, konji su mu brži od orlova. Teško nama, propdosmo! (IV, 13).

Ovde se govori o pustošenju istine u crkvi, a oblacima koji se podižu označavaju se obmane; kolima, koja su kao vihor, označena je doktrina obmana; njihova spremnosti uživanje u umovanjima je brže od orlova, jer se brzinom i žurbom u Reči označava uzbuđenje uzrokovano osećanje i požudom (vidi *Nebeske Tajne*, br. 7695,7866); a konjima razumevanje istine i u obrnutom smislu, razumevanje obmane, ili umovanje od obmana protivu istina (vidi *Nebeske Tajne*, br. 2760,2761,2762,3512,8148,8381); a pošto konji označavaju razumevanje istine, a orlovi inteligenciju, na ovome mestu čovekovu vlastitu inteligenciju, koja je umovanje od obmana, stoga se kaže, *konji su njihovi brži od orlova.* U Plaču:

Koji nas goniše, bjehu brži od orlova nebeskih (IV, 19).

Kod Avakuma:

Koji će im biti brži od risova, i ljući od vukova u veče; veliko će mnoštvo biti konjanika njegovijeh, i idući iz daleka konjanici njihovi doletjeće kao orao kad vidi lov. Svi će doći na grabež (na nasilje). (I, 8,9).

I ovde orao, na sličan način, označava mudrovanje od obmana protivu istina, koje su mudrovanja od čovekove vlastite inteligencije.

282. Zato što je ovaj heruvim bio kao orao, a orao je izgledao kao da leti, stoga će biti objašnjeno šta je označeno letenjem u Reči. Letenjem se izražava opreznost i prisustvo, jer ptica kad leti, gleda okolo s visine, tako da je njen pogled svuda prisutan; ali kada se, u Reči, govori o Jehovi da leti, to označava sveprisutnost, jer je sveprisutnost beskonačna pažnja i beskonačna prisutnost. To je, stoga, što je ovaj heruvim izgledao kao orao koji leti; jer heruvim uopšte označava Gospodovo providenje koje se stara da se višim nebesima ne bi prilazilo osim preko dobra ljubavi i ljubavi prema bližnjem, a ovim se heruvimom označava Božanska inteligencija, kao što je bilo pokazano gore. Da se letom, u Reči, kad se govori o Gospodu, označava sveprisustvo, a kada se govori o ljudima, oprez i prisustvo, vidi se iz sledećih odlomaka. Kod Davida:

Bog sjede na heruvima, i podiže se i poletje na krilima vetrovijem (Psalam XVIII, 10; 2. Samuilova XXII, 11).

Sedeo je na heruvimu, označava Božansko prisustvo; leteo je, označava sveprisustvo u duhovnom svetu; a leteo je na krilima vetrovijem, označava sveprisustvo u prirodnom svetu. Ove reči Psalmiste mogu se razumeti iz duhovnoga smisla. Kod Isaije:

Kao ptice krilima Jehova nad vojskanma zaklanjaće Jerusalim (XXXI, 5).

Za Jehovu se kaže da štiti Jerusalim kao ptica koja leti, jer se šticeanjem označava Božansko providenje kao odbrana; Jerusalimom se označava crkva, a pticama koje lete, s kojima se pravi upoređenje, označava se opreznost i prisustvo, a u ovom slučaju, pošto se govori o Gospodu, sveprisustvo. U Apokalipsi:

I vidjeh, i čuh jednog anđela gdje leti posred neba i govori glasom velikijem; teško, teško, teško onijema koji žive na zemlji (VIII, 13).

Ponovo:

I vidjeh i drugog anđela gdje leti posred neba, koji imaše vječno jevanđelje da objavi onima koji žive na zemlji (XIV, 6).

Prvim se anđelom ovde označava osuda svih koji su u zlima, dok se drugim anđelom označava izbavljenje onih koji su u dobru; leteti označava opreznost na svakoj strani gde su. Kod Isaije:

Sva stada Arabijska (Kidarska) skupiće se k tebi; ovnovi Navajotski biće ti na potrebu (služiće ti); ko su oni koji lete kao oblaci i kao golubovi na prozore svoje? (LX, 7,8).

Predmet o kome se govori ovde je Gospodov dolazak i prosvetljenje nacija, koje će se tada dogoditi; stadima Arabijskim koja će se skupljati, označena su poznavanja istine i dobra. Ovnovima Navajotskim, koji će mu služiti, označavaju se istine koje oblikuju život snagom duhovnog osećanja; leteti kao oblak, i kao golubice na prozore, označava se traženje i ispitivanje istine iz smisla slova Reči, pa stoga let označava opreznost; jer oblak označava smisao slova Reči; golubice označavaju duhovno osećanje istine, a prozori, istinu u svetlosti. Da je ovakav smisao sadržan u ovim rečima, vidi se iz značenja stada Arabijskih, i ovnova Navajotskih, oblaka, golubica, i prozora.

Kod Davida:

Strah i trepet dođe na me, i groza poduze me. Ko bi mi dao krila golubinja, ja bih odletio i počinuo. Pobjegao bih daleko i nastanio se u pustinji (Psalam LV, 5,6,7).

Predmet o kome se ovde govori je iskušenje i strepnja u to vreme; strah i trepet označavaju strepnju: traženje istine i osvrtnje kuda da se okrene, označava se sa, *ko će mi dati krila golubinja? I sa, pobjegao bih daleko i počinuo.* Krila golubinja označavaju duhovno osećanje istine; odleteti i počinuti, označava spasiti život od osude; da nema nade u izbavljenje, označeno je sa, *Pobjegao bih, i nastanio se u pustinji.*

Kod Osije:

Jefremova će slava odletjeti kao ptica; ako li i othrani sinove svoje, ja ću ih učiniti da budu bez djece, i da ne ostane ni jedan (IX, 1,12).

Jefremom se označava prosvetljeno razumevanje onih koji pripadaju crkvi; slavom se označava Božanska istina; a sa odleteti, lišavanje. Ovde se pravi upoređenje sa

pticom, jer ptica označava Racionalno i Intelektualno, baš kao i Jefrem što to označava. Rečima, *Ako i othrane sinove svoje, ja ću ih učiniti da budu bez djece*, označava se da ako i stvaraju istine još uvek ih one neće učiniti mudrima; sinovi označavaju istine, a ostati bez ikoga bez ijednog čoveka, je biti lišen mudrosti.

Kod Mojsija:

Ne činite sebi lika od nijedne zvijeri zemaljske, niti od krilate ptice koja leti prema nebu (Zak. Ponov. IV, 15-17).

Ovim se rečima, u unutrašnjem smislu, označava da čovek ne sme da sebi pribavlja mudrost i inteligenciju od sebe samog, li od propriuma. Jer se zverima zemaljskim označavaju osećanja dobra, od kojih je mudrost, a pticama se označavaju osećanja istine, od čega je inteligencija. Zapovešću da ne prave sebi rezana lika ovih, označava se, da se stvari koje ovi označavaju, ne smeju stvarati od čoveka, ili od njegovog propriuma. Kaže se, svaka ptica koja leti prema nebu, jer se krilatim pticom označava duhovno razumevanje istine, a pticom koja leti prema nebu, opreznost koja pripada inteligenciji u Božanskim stvarima. Iz svega se ovoga može videti šta je označeno ovim heruvimom koji je izgledao kao orao koji leti, a što je isto tako označeno kod Isaije.

Serafimom; svaki sa šest krila; dvjema zaklanjaše lice, a dvjema zaklanjaše svoje noge, a dvjema lećaše (VI, 2).

Krilima kojima je svaki serafim pokrivaio svoje lice, označava se duhovno osećanje istine; krilima kojima su pokrivali noge, prirodno osećanje istine; krilima kojima su leteli, označava se oprez i prisustvo, u ovome slučaju sveprisutnost, jer serafimi označavaju isto što i heruvimi, naime, Božansko providenje kao stražu.

Razlog da se letenjem, kad se govori o čoveku, označava obazrivost, a u isto vreme prisutnost, je što je vid prisutan kod predmeta koji vidi; da izgleda daleko ili udaljeno, to je zbog predmeta koji su između, koji se vide u isto vrijeme, i koji se mogu meriti kao prostor. Ovo se može potpuno potvrditi stvarima koje postoje u duhovnom svetu; tamo su sami prostori izgledi koji su proizvod raznovrsnosti osjećanja i misli; stoga, kad god se neka osoba ili stvar pokažu daleko, a anđeo ili duh želi iz jakog osjećanja da bude sa njima, ili da posmatra stvari koje su tamo, taj ili to je odmah prisutno. Isti je slučaj sa mišlju, što je čovekov unutrašnji ili duhovni vid; ovaj opaža one stvari koje je pre video u sebi; bez prostora, stoga sasvim kao prisutan. To je razlog da se letenjem označava razumevanje njihove inteligencije. I zato se time označavaju opreznost i prisustvo.

---

283. (s. 8) *I svaka od četiri životnje imaće po šest krila naokolo.* Da ovo označava izgled duhovnog Božanskog na svakoj strani okolo nebeskog Božanskog, vidi se iz značenja četiri životinje, koje su bili heruvimi, a to su Božanska straža i providenje Gospodovo da se višim nebesima ne može prilaziti osim preko dobra ljubavi i ljubavi prema bližnjem. I zato što je to označeno sa četiri životinje u pogledu njihovih tela, to se time označava i nebesko Božansko, o kojemu ćemo ubrzo govoriti; i iz značenja šest krila naokolo, o čemu ćemo isto tako govoriti u onome što sledi. Razlog da heruvim, svojim telom, označava nebesko Božansko, a svojim krilima duhovno Božansko, je to što sve stvari kojima se predstavljaju nebeske stvari, svojim telima, označavaju stvari suštinske, a stvarima koje su okolo njih, one označavaju stvari forme. Otuda i čovek kao telo označava dobro u suštini, a stvarima koje ga okružuju, dobro u formi; a to je iz razloga što je volja, u kojoj dobro obitava, sam čovek, ili čovjek u suštini, a razum, u kome je istina, koja je forma dobra, je čovek iz toga, stoga čovek u formi; ovo poslednje je okolo pređašnjeg. Ali ćemo prvo objasniti šta je nebesko Božansko, i šta duhovno Božansko. Nebesa se dele u dva carstva, od kojih se jedno naziva nebeskim carstvom, a drugo duhovnim carstvom. Razlika je u tome što oni koji su u nebeskom carstvu, ti su u dobru ljubavi prema Gospodu, a oni koji su u duhovnom carstvu, ti su u dobru ljubavi prema bližnjem; otuda to, da je nebesko Božansko dobro ljubavi prema Gospodu, a duhovno Božansko je dobro ljubavi prema bližnjem. A u skladu s ovim dobrima nebesa su i raspoređena: najviše ili treće nebo sastoji se od onih koji su u nebeskom dobru, ili u dobru ljubavi prema Gospodu; a nebo koje ga sledi, i koje se naziva srednjim ili drugim nebom, sastoji se od onih koji su u duhovnom dobru, ili u dobru ljubavi prema bližnjem; i pošto je nebesko dobro na najvišem mestu, a duhovno dobro je dobro na drugome mestu, stoga je drugo okolo onoga prvoga, jer ono što je iznad, to je isto tako unutra, a ono što je ispod, to je izvana, a ono što je izvana, to je okolo. Otuda to da se u Reči višim stvarima, i stvarima koje su u sredini, označavaju unutrašnje stvari, a nižim stvarima, i stvarima koje su naokolo, označavaju se spoljašnje stvari.

Sada, pošto i nebesko i duhovno dobro stražare, i pošto se samim životinjama, ili heruvimima, to jest, njihovim telima, označava nebesko Božansko, a njihovim se telima označava i duhovno Božansko, to je jasno da, to što su bili viđeni sa šest krila, označava izgled duhovnog Božanskog na svakoj strani okolo nebeskog Božanskog. (Ali, o ovim se stvarima može steći punija ideja iz onoga što je rečeno i pokazano u delu, *Nebo i Pakao*. Prvo, iz članka u kojemu se pokazuje da Gospodovo Božansko čini nebo, br. 7-12; posle iz članka, da je Gospodovo

Božansko u nebu ljubav prema Njemu i ljubav prema bližnjemu, br. 13-19; i konačno, u članku da se nebo deli u dva carstva, nebesko carstvo i duhovno carstvo, br. 20-28.) Razlog da su heruvimi viđeni kao životinje je to, što se nebeske stvari predstalljaju na razne načine u poslednjim stvarima, kao što se može videti iz mnogih odlomaka u Reči; kao, da se Sveti Duh pokazao kao golubica iznad Isusa kad je bio krštavan (Mat. III, 16,17), i da se Gospodovo Božansko pokazalo kao jagnje (Apok. V, 6,8,13) ; zbog čega se Gospod i nazivao jagnjetom (Apok. VI, 1,16; VII, 9,10,14,17; XII, 11; XIII, 8; XIV, 1,4; XIX, 7,9; XXI, 22,23,27). Razlog zbog čega je bilo četiri heruvima, što je svaki imao po šest krila, je to što se sa četiri označava nebesko dobro, a sa šest duhovno dobro, jer broj četiri označava povezanost, i najdublja povezanost sa Gospodom ostvaruje se kroz ljubav prema Njemu; dok broj šest označava komunikaciju, a komunikacija sa Gospodom se postiže kroz ljubav prema bližnjemu.

Da krila označavaju duhovno Božansko, koje je u svojoj suštini istina od dobra, vidi se iz sledećih odlomaka. Kod Davida:

Smirivši se u svojim krajevima, vi ste kao golubica, krila su joj posrebrena a perje joj se zlati. Kad je Svemogućí rasipao careve po zemlji, ona se blistala kao snijeg na Selmonu (Psalam LXVIII, 13,14).

Šta je označeno onima koji su se smirili, krilima golubice koja su bila kao posrebrena, i njenim perjem koje je bilo kao pozlaćeno, i carevima, koje je Svemogućí rasipao okolo, niko ne može razumeti osim preko unutrašnjeg smisla. U tome smislu, smiriti se, označava živjeti po uredbama; krilima golubice kao pokriveno srebrom, označavaju se duhovne istine; njenim perjem kao pozlaćenim, označava se duhovno dobro iz kojega su izvedene one istine. Svemogućí označava stanje iskušenja; carevi u njemu, označavaju istine u tome stanju i posle toga. Da se krilima golubice, čija su krila bila kao posrebrena, označavaju duhovne istine, je to što se krilima označava ono što je duhovno, golubicom se označava istina od dobra a srebrom istina sama. Razlog da se perjem, kao pozlaćenim, označava duhovno dobro od kojega potiču je to što perje označava duhovno dobro iz kojega su istine, a slično se označava i pozlaćenim. Razlog da se Svemogućím koji rasipa okolo, označava stanje iskušenja, je to što Svemogućí Bog označava iskušenja, i utehu posle njih; a pošto se istine od dobra usađuju u čoveka preko iskušenja, stoga se kaže, careve po njoj (po zemlji), jer se carevima označavaju istine od dobra, kao što se može videti gore (br. 31).

Kod istoga:

Bog sjede na heruvima i podiže se, i poletje krilima vjetrenijem (Psalam XVIII, 10).

Bogom koji sjede na heruvima označava se Njegovo Božansko providenje; letom, označava se Njegovo sveprisustvo u duhovnom svetu; nošen na krilima vetrenijem, označava Njegovo sveprisustvo u prirodnom svetu; krila vetrena označavaju duhovne stvari od kojih su prirodne stvari. Ponovo:

Jehova će te perjem svojim osjeniti, i pod krila svoja zakloniti; istina je njegova štit i ograda (Psalam XCI, 4).

Oseniti krilima označava biti zaštićen Božanskom istinom, koja je duhovno Božansko; a zakloniti se označava znanje-sećanje, ili prirodno Božansko. A pošto i jedno i drugo označavaju istinu, a biti pokriven označava zaštitu uz pomoć toga, stoga se kaže, istina je štit i ograda. Iz ovih se razmatranja može videti šta je označeno sa,

sjenom krila svojih zakloni me (Psalam XVII, 8).

Sinovi ljudski u sjenu krila tvojih ne boje se (Psalam XXXVI, 7; LVII, 1);

a isto tako

U sjenu krila tvojim veselim se (pjevam) (Psalam LXIII, 7).

Da krilo, kada se govori o Gospodu, označava duhovno Božansko, dalje se vidi iz sledećih odlomaka,

Kod Jezekilja:

Idući mimo tebe, pogledah te, i gle, godine ti bijahu godine za ljubljenje, i raširih krilo svoje na te i pokrih golotinju tvoju (XVI, 8).

Ovde se govori o crkvi i njenoj obnovi, a ona je označena Jerusalimom; vreme za ljubljenje je stanje kada se može popraviti; raširiti krilo na tebe, označava duhovnu istinu pomoću koje se vrši obnova; pokrih nagotu tvoju, označava sakrivati zla na taj način; jer zlo koje čovek ima od nasledne prirode a posle od propriuma, skriveno je, to jest, ono se uklanja pomoću duhovnih istina, koje su istine od dobra. Kod Davida:

Jehova se obukao u svetlost kao u haljinu, razapeo nebo kao šator; vodom si pokrio dvorove svoje, oblake učinio da su ti kola, i ideš na krilima vjetrenijem (Psalam XIV, 2,3).

Svetlošću kojom se Jehova obukao, označena je Božanska istina u nebesima, koja se naziva Njegovom haljinom, jer proizlazi od Njega kao Sunca, i tako je izvan i okolo Njega. Značenje ovoga odlomka slično je značenju onih koja govore o Gospodovom preobraženju, i o svetlosti koja je tada sijala s Njegovog lica i iz njegovih haljina (Mat. XVII, 2; Marko IX, 3; Luka IX, 38-379). Razapinjanje neba kao šatora, označava Jehovino ispunjavanje neba i njegovih stanovnika Božanskom istinom, a stoga i inteligencijom. Vodom pokriva dvorove svoje, označava Njegovo ispunjavanje poznavanjima istine i dobra, one koji su u posljednjem nebu i koji su u crkvi; od oblaka pravi kola svoja, označava doktrinu istine iz doslovnog smisla Reči. Ide na krilima vetrenim, označava duhovni smisao Reči koji je sadržan u doslovnom smislu. Kod Malahije:

A vama, koji se bojite imena Mojega, Sunce pravde ustaće i donijeti zdravje na krilima svojim (IV, 2).

Ovde se pravi upoređenje s orlom, jer orao označava inteligenciju, a krila označavaju duhovno Božansko, koje je Božanska istina, iz koje potiče inteligencija. Kod Isaije:

Ali koji čekaju Jehovu, dobijaju novu snagu, podižu se na krilima kao orlovi (XL, 31).

Podizati se na krilima kao orlovi označava uzdizanje u svetlost neba, koja je Božanska istina, ili duhovno Božansko od kojega je inteligencija. Kod Jezekilja:

Na visokoj gori posadiću je, i pustiće grane, i rodiće, postaće krasan kedar, pod njim će nastaviti ptice svakojakoga krila (XVII, 23).

Krasnim se kedrom označava duhovna crkva; pticom svakoga krila, označavaju se intelektualne stvari koje potiču od duhovnih istina.

Iz ovih se razmatranja vidi da heruvimova krila, i ovde i na drugim mestima u Reči, označavaju duhovno Božansko, koje je Božanska istina koja poučava, preporuča i štiti. Kao i kod Jezekilja:

Bila su četiri lica u svakoga heruvima, i četiri krila u svakoga; njihova krila podignuta jedna prema drugima; svaki od njih pokrivaše krilima njihova tijela; i čuh huku krila njihovijeh koja bješe kao huka velike vode, i kao glas Svemogućeg: kad su išli, čuo se glas kao huka u okolu; kad bi stali, spuštali su krila svoja. Čuh glas krila njihovijeh koja ljubljahu jedni druge, i huku točkova njihovijeh; glas krila njihovijeh čuo se u trijemu izvanjskom, kao glas Svemogućega; a nešto slično rukama bješe ispod krila njihovijeh (I, 4,6,23; X, 5,21).

Da krila ovdj označavaju duhovno Božansko, koje je Gospodova Božanska istina u Njegovom nebeskom carstvu, vidi se iz svake pojedinosti gornjega opisa. Četvora krila označavaju duhovno Božansko u tome carstvu; njihova uzdignuta krila jedna prema drugima, označava udruživanje i povezanost svih koji su u tome carstvu preko Gospoda; krila koja pokrivaju njihova tela, označavaju duhovno Božansko koje okružava nebesko Božansko; zvuk krila njihovih čuo se kao glas voda velikih, a glas kola njihovih kao glas Svemogućega, a glas krila njihovih čuo se u tremu izvanjskom, što označava kvalitet duhovnog Božanskog, ili Božanske istine u posljednjem nebu; glas se kaže za istinu. A vode označavaju istine, i njihovo opažanje; točkovi označavaju istine svih doktrinarnih stvari, jer kola označavaju doktrinu. Svemogući označava istinu koja kara u iskušenju, a posle teši; izvanjski trem označava poslednje nebo; nešto slično rukama ispod krila označava moć Božanske istine.

Iz ovih se razmatranja može videti šta je označeno krilima heruvima koji su bili na zaklopcu milosti iznad kovčega, o čemu se ovako piše kod Mojsija:

I načini heruvima jednog na jednom kraju, a drugoga na drugom kraju, na zaklopcu načinite dva heruvima na oba kraja. I neka heruvimi rašire krila u vis da zaklanjaju krilima zaklopac. I neka budu licem okrenuti jedan drugom, prema zaklopcu neka su okrenuta lica njihova. I metnućeš zaklopac ozgo na kovčeg, i u kovčeg ćeš metnuti svjedočanstvo, koje ću ti dati (Izlazak XXV, 19-21).

Ovde se heruvimima na sličan načn označava Gospodovo providenje kao zaštita da se višim nebesima, ili nebeskom carstvu, ne može približiti osim kroz dobro ljubavi prema Gospodu od Gospoda i prema Gospodu. Svjedočanstvom, ili zakonom, koje je stavljeno u kovčeg, označava se Gospod Sam; kovčegom, najdublje ili najviše nebo; zaklopcem, slušanje i primanje svih stvari bogoštovanja koje su od dobra ljubavi, i ispaštanje u isto vreme; krilima heruvima označava se duhovno Božansko u tome nebu, ili u tome carstvu. Krilima koja su ispužena u vis, i njihovim pokrivanjem zaklopca, i njihovim licima okrenutim oprema njemu (prema zaklopcu), označeno je primanje samo i slušanje (ali ove se stvari mogu videti potpunije objašnjene u *Nebeskim Tajnama*, br. 9506-9546).

Zato što se krilima heruvima i njihovim krajevima označava Božanska istina koja se sluša i prima od Gospoda, stoga se nastavlja kod Mojsija:

I tu ću se sastajati s tobom i govoriću ti sa zaklopca između dva heruvima, koji će biti na zaklopcu od svjedočanstva, sve to ću ti zapovijediti za sinove Izrailjeve (stih 22 u istome poglavlju, i u Brojevima VII, 89).

Zato što većina izraza u Reči imaju i suprotno značenje, tako i krila, kada označavaju obmane i umovanja iz njih (iz obmana); kao u Apokalipsi:

Iziđe dim iz stuenca kao dim velike peći, i pocrnje nebo i sunce od dima studenčeva; i iz dima iziđoše skakavci na zemlju. I glas krila njihovijeh bješa kao glas kola sa mnogo konja koji jure u boj. Kod Osije:

Jefrem se udružio s likovima (lažnim bogovima). Piće se njihovo pokvari (prevrnu); jednako se kurvaju. Vjetar će ih stegnuti krilima svojim, i oni će se posramiti od žrtava svojih (IV, 17-19).

Jefremom se označava Intelektualno, onakvo kakvo je kod onih u crkvi koji su prosvetljeni kada čitaju Reč. Lažnim bogovima (likovima) označavaju se obmane doktrine, pa se stoga Jefremom, koji se udružio s lažnim bogovima, označava izopačeno Intelektualno, i koje je zahvaćeno obmanama; pićem koje se prevrnu označava se kvalitet istine crkve, gde vino označava tu istinu; njihovim kurvanjem označava se njihovo falsifikovanje istine; vetrom koji ih steže u njihovim krilima, označavaju se umovanja od zabluda, od čega dolazi do obmana. (Šta su zablude u duhovnim stvarima, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, b. 53). Isto je označeno i vetrom u krilima žena pomenutih kod Zaharije V.9.

284. *I životinje/bjehu unutra pune očiju.* Da ovo označava Božansko providenje i zaštitu, vidi se iz značenja očiju, kada se govori o Gospodu, što je Božansko providenje (o čemu vidi gore, br. 68 i 152). Razlog da je označena i zaštita je to što i heruvimi imaju to značenje (br. 277).

285. *I mira ne imaju dan ni noć govoreći: Svet, Svet, Svet.* Da ove reči označavaju ono što je najsvetije proizlazeće od Gospoda, vidi se iz značenja ne imaju mira dan i noć, kada se govori o Božanskom providenju i zaštiti, a što je označeno sa četiri heruvima koji su se pojavili kao četiri životinje, a što znači da postoje svuda i stalno, jer Gospodovo providenje i zaštita nikad ne miruju u vekove; i iz značenja svet, svet, svet, što je ono što je najsvetije, a što proizlazi od Gospoda; jer se sa svet, tri puta nazvano, označava ono što je najsvetije, iz razloga da tri u Reči označava ono što je potpuno, puno i trajno (kao što se može videti, *Nebeske Tajne*, br. 2788,4495,7715). Isto je označeno ovim rečima kod Isaije:

Vidjeh Gospoda gdje sjedi na prijestolu visoku i izdignutu, i krilo /skut/ mu ispunjavaše hram. Serafimi stajahu više njega, svaki od njih imaše šest krila; dvjema zaklanjaše lice svoje i dvjema zaklanjaše noge svoje, a dvjema lećaše. I vikahu jedan drugome govoreći; svet, svet, svet je Jehova nad vojskama; puna je sva zemlja slave njegove (VI, 1-3).

Ovde se serafimima označavaju stvari koje su slične onima koje su označene heruvimima; prestolom visokim i izdignutim, označava se proilazeće Božansko, od kojega je nebo; krilima /skutovima/ kojima su serafimi pokrivali svoja lica i svoje noge, s kojima su leteli, označava se duhovno Božansko u prvim načelima i u posljednjim, i njihovo širenje na svaku stranu, stoga sveprisustvo. Sa Svet, Svet, Svet, označava se ono što je najsvetije; da je ovo Božanska istina koja ispunjava sve stvari, označeno je sa, cela je zemlja puna slave Njegove, (Da je slava Božanska istina, može se videti gore, br. 33, i da je samo Gospod svet, i da se sveta kaže za Božansku istinu koja proističe od Njega, može se vidjeti gore, br. 204).

286. *Gospod Bog Svedržitelj, koji bješe, i koji jeste, i koji će doći.* Da ovo označava koji je Beskonačan i Večan, vidi se iz značenja Svedržitelja, što označava da je On Beskonačan, o čemu ćemo ubrzo govoriti, i iz značenja koji beše, koji je , i koji će doći, što označava da je On Večan (o čemu vidi gore, br. 23). Postoje dve stvari koje se mogu reći za Jehovu, to jest, za Gospoda – beskonačnost i večnost; beskonačnost Njegovog Bića (*esse*), koje je Božansko dobro Njegove Božanske ljubavi; večnost, o Njegovoj manifestaciji od toga Bića (*esse*), koje je Božanska istina Njegove Božanske mudrosti. Ove dve stvari su Božanske u sebi samima. Iz ovih je stvoren svemir; stoga se sve u svemiru odnosi na dobro i istinu, a dobro je svuda biće (*esse*) stvari, a istina je manifestacija iz toga; ali ove dve u svim stvarima svemira su beskonačne. Zato se kaže, *Gospod Bog*; jer Gospod označava Božansko dobro Božanske ljubavi, a Bog Božansku istinu Božanske mudrosti. (Da se Jehova u Reči naziva Gospodom od Božanskog dobra, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 4973,9167,9194; a da je nazvan Bogom zbog Božanke istine, br. 2586,2769,2807,9167). Iz ovih razmatranja jasno je da Svedržitelj označava Beskonačnost, a da, *koji bješe, koji jeste, i koji će doći*, označava Večnost.

287. Stihovi 9-11. *9. I kad daše životinje slavu i čast i hvalu onome što sjeđaše na prijestolu, što živi na vijek vijekova, 10. Padoše dvadeset i četiri starješine pred onijem što sjeđaše na prijestolu, i pokloniše se onome što živi na vijek vijekova, i*

metnuše krune svoje pred prijestolom govoreći; 11. Dostojan si, o Gospode, da primiš slavu i čast i silu; jer si ti sazdao sve, i po volji tvojoj jest i stvoreno je.

. 9. *I kad daše životinje slavu i čast i hvalu, označava Božansku istinu i Božansko dobro, isto tako i slavu; onome što sjeđaše na prijestolu, što živi na vijek vijekova, označava, od kojega su sve stvari neba i crkve, i život večni. 10. Padoše dvadeset i četiri starješine pred onijem što sjeđaše na prijestolu, označava poniznost, i priznavanje u to vreme od strane onih koji su u istini od dobra, da su sve stvari neba i crkva od Gospoda; i pokloniše se onome što živi na vijek vijekova, označava poniznost i priznavanje u to vreme, da je život večni od Gospoda; i metnuše krune svoje pred prijestolom, označava, poniznost, i priznavanje u to vreme, u srcu, da nema u njima ništa dobro od njih samih, nego da je sve od Gospoda; govoreći: 11. Dostojan si, o Gospode, da primiš slavu i čast i silu, označava zaslugu i pravdu, koji pripadaju Gospodovom Božanskom Ljudskom, da je od toga sva Božanska istina i Božansko dobro, a isto tako i izbavljenje; jer si ti sazdao sve, označava, da su od Njega sve postojanje i život, i nebo kao i oni koji primaju; i po volji tvojoj jest i stvoreno je, označava, da kroz Božasko dobro oni jesu, a kroz Božansku istinu oni postoje.*

288. (s.9) *I kad dadoše životinje slavu i čast i hvalu.* Da ovo označava Božansku istinu, Božansko dobro i slavu, vidi se iz značenja slave i časti, kada se kaže o Gospodu, što je Božanska istina i Božansko dobro; slava označava Božansku istinu, a čast Božansko dobro, o čemu ćemo ubrzo govoriti; i iz značenja hvale, što je slava. Šta se ovde označava slavom, biće objašnjeno prvo. Slava, kad je od Gospoda, to je neprekidni influks Božanskog dobra ujedinjenog s Božanskom istinom kod anđela i kod ljudi; a kod, i prvih i drugih, Gospodova slava je primanje i priznavanje u srcu da svo dobro i istina dolaze od Gospoda, pa stoga i sva inteligencija, mudorst i sreća; ovo je označeno, u duhovnom smislu, davanjem hvale. Sva Gospodova slava, koja dolazi od anđela neba i članova crkve, nije od njih, nego se uliva u njih od Gospoda. Slava koja je od ljudi a ne od Gospoda, nije iz srca, nego samo iz delovanja memorije, tako i od usta; a ono što proističe samo od memorije, i od usta, a ne preko ovih od srca, to se ne čuje u nebu, stoga to Gospod ne prima, nego se to vraća u svet kao i sve druge zvučne reči. Ova slava nije priznavanje u srcu da sva dobro i sva istina potiču od Gospoda. Kaže se, priznavanje u srcu, čime se misli na da to dolazi od života ljubavi; jer srce, u Reči,

označava ljubav , a ljubav je život u skladu s Gospodovim zapovestima. Kad je čovek u ovakvom životu, tada se Gospod slavi, a to je priznavanje od srca da je svo dobro i istina od Gospoda.

To je ono što je označno sa biti proslavljen kod Jovana:

Ako ostanete u meni i riječi moje u vama ostanu, šta god hoćete, ištite, i biće vam. Tijem će se otac moj proslaviti, da rod mnogi rodite. I bićete moji učenici (V, 8,9).

Razlog da su četiri životinje, koje su bile heruvimi, dale slavu, čast, hvalu, je to što Božanska istina i Božansko dobro i slava, sve zajedno označeno slavom, čašću i zahvaljivanjem, proističu i ulivaju se od Gospoda; jer ti heruvimi označavaju Gospoda kao providenje i kao zaštitu (vidi gore, br. 277). Oni su bili usred prestola i okolo prestola (kao što je jasno iz stiha 6-og ovoga poglavlja), a na prestolu je bio Gospod (stih 2). Stoga je očito da su te stvari bile od Gospoda. Ali primanje i priznavanje u srcu označeni su rečima sledećega stiha, gde se kaže, *dvadeset i četiri starješine padoše pred onijem što sjeđaše na prijestolu, i pokloniše se onome što živi va vijek vijeka, i metnuše krune svoje pred prijesto.*

U Reči se često pominje slavai čast, a slava svugde označava istinu, dok čast označava dobro. Razlog da se pominju zajedno je to što u svakoj pojedinosti Reči postoji nebeski brak, koji je povezanost istine i dobra. A razlog da postoji takav brak u svakoj pojedinosti Reči je to što je Božansko koje proističe od Gospoda Božanska istina ujedinjena sa Božanskim dobrom; a pošto ovi ujedinjeni sačinjavaju nebo, a tako isto i crkvu, stoga su oni zajedno u svakoj pojedinosti Reči, a na sličan način, postoji jedinstvo Božanskog od Gospoda sa Gospodom Samim. Zato je Reč najsvetija. (Da postoji brak u svim stvarima Reči, može se videti gore, br. 238, i u *Nebeskim Tajnama*, br. 2516, 2712, 3004, 3005, 3009, 4138, 9263, 9314). Da slava označava Božansku istinu od Gospoda, sledi iz onoga što je rečeno o nebeskom braku u svakom delu Reči; kao što se vidi i iz sledećih odlomaka. Kod Davida:

Jehova je nebesa stvorio; slava je i čast pred njim, sila i krasota u svetinji njegovoj (Psalam XCVI, 5,6).

Nebesima se označava Božansko koje proističe od Gospoda, jer su nebesa od toga; a pošto su Božansko koje proističe , i koje sačinjava nebesa, Božanska istina i Božansko dobro, stoga se kaže, *slava i čast pred njim*; svetinjom se označava crkva; Božanska istina i Božansko dobro u njoj označavaju se silom i krasotom. (Da

Gospodovo Božansko sačinjava nebesa, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 7-12, a da je Gospodovo Božansko u nebesima Božanska istina i Božansko dobro, br. 7,13,133,137,139,140. Ponovo:

O Jehova, Bože moj, velik si veoma, obukao si se u slavu i čast (krasotu) (CIV, 1).

Biti obučen u slavu i čast, kada se kaže za Jehovu, označava da se On opasuje Božanskom istinom i Božanskim dobrom, jer ovi od Njega potiču, pa stoga se njima opasuje, i tako sačinjava nebesa; stoga se oni u Reči nazivaju haljinama i pokrivalom (kao što se može videti gore, br. 65 i 271).

Ponovo:

Velika su djela Jehovina. Djelo je njegovo slava i čast (Psalam CXI, 2,3).

Delima Jehovinom označavaju se one stvari koje proističu od njega i koje on čini; i pošto se ona odnose na Božansku istinu i dobro, stoga se kaže, *Djelo je njegovo slava i čast*. Ponovo:

Od koljena do koljena hvaliće djela tvoja, i silu tvoju kazivati; i visokoj slavu tvojega veličanstva i o visokim djelima tvojim razmišljam, da bi javili sinovima ljudskim silu tvoju, i visoku slavu carstva tvojega (Psalam CXLV, 4,5,12).

Visoka slava tvoga veličanstva označava Božansko dobro sjedinjeno sa Božanskom istinom, a slava i čast, označava Božansku istinu sjedinjenu s Božanskim dobrom. Razlog za ovaj oblik izraza je to što je sjedinjenje uzajamno, jer od Gospda proističe Božansko dobro sjedinjeno sa Božanskom istinom; dok anđeli u nebu i ljudi u crkvi primaju Božansku istinu, koja se sjednjava sa Božanskim dobrom; otuda se kaže, slava i čast carstva njegovoga; jer se Njegovim carstvom označava nebo i crkva.

Povovo:

Slavu i krasotu metnuo si na nj; dao si mu blagoslove do vijeka (Psalam XXI, 5,6).

Ove se stvari kažu o Gospodu, a slavom i čašću na njemu označava se Božanska istina i Božansko dobro. Ponovo:

Pripaši, junače, uz bedra svoja mač svoj, čast svoju i krasotu svoju. I tako okićen pohitaj, sjedi na kola za istinu i krotku pravdu, i desnica će tvoja pokazati čudesa (Psalam XLV, 3,4).

I ovaj odlomak govori o Gospodu, a opasati mač na bedro označava Božansku istinu koja se bori od Božanskog dobra (da je ovo značenje mača o bedru, može se videti, *Nebeske Tajne*, br. 10488). A pošto je On od Božanske istine potčinio paklove, i doveo u red nebesa, stoga se kaže, *Junače u slavi i časti, sjedi na kola za istinu i krotku pravdu*, što označava postupati od Božanskog dobra pomoću Božanske istine. Ponovo:

Učinio si ga malo manjeg od anđela, slavom i čašću vjenčao si ga (Psalam VIII).

I ovo se kaže o Gospodu. Njegovo stanje poniznosti opisuje se time da je malo manji od anđela, Njegovo stanje slave Njegovom krunom slave i časti. Slavom se označava jedinstvo Gospodovog Božanskog samog s Njegovim Ljudskim, i činjenjem ovoga poslednjeg Božanskim. Kod Isaije:

Radovaće se tome pustinja i zemlja sasušena, veseliće se pustoš i procvasti ruža. Procvjetaće obilno, i veseliće se radujući se i popijevajući; slava Livanska daće joj se i krasota Karmilska i Saronka; i ta će mjesta vidjeti slavu i krasotu Boga našega (Psalam XXXV, 1,2).

Ovde se govori o prosvetljenju nacija /neznabožaca/; njihovo neznanje istine i dobra označava se pustinjom i zemljom sasušenom; njihova radost zbog primljene pouke u istinama i prosvetljenju iz njih, označava se radošću, veseljem i pevanjem; slava Livanska koja će im se dati, označava Božansku istinu; a čast Karmilska i Saronka označava Božansko dobro koje primaju. Stoga se kaže da će videti slavu Jehovinu i čast /krasotu/ Boga našega. Ponovo, u Apokalipsi:

I narodi koji su spaseni hodiće u vidjelu njegovu, i carevi zemaljski donijeće slavu i čast svoju u njega. I donijeće slavu i čast neznabošcima (nacijama) u njega (Psalam XXI, 24,26).

Ovo se kaže o Novom Jerusalmu, koji je označen Novom Crkvom na nebu i na zemlji. Nacijama (neznabošcima) se stoga označavaju oni koji su u dobru; a carevima zemaljskim označavaju se svi oni koji su u istinama od dobra; o jednim i drugima kaže se, *donijeće slavu i čast u njega*, čime se označava bogoštovanje od dobra ljubavi ka Gospodu, i od istina vere koje su od dobra ljubavi prema bližnjem.

289. *Pred onijem koji sjedi na prijestolu, i koji živi va vijek vijeka.* Da ovo označava, od kojega su sve stvari neba i crkve, i život večni, vidi se iz značenja prestola kada se govori o Gospodu, što je uopšte celo nebo, posebno duhovno nebo a u

apstraktnom, proističuća Božanska istina. A pošto pomoću Božanske istine postoje nebesa, stoga se prestolom, ovde pomenutim, označavaju sve stvari neba i crkve (o kojem značenju vidi šta je rečeno gore, br. 253); da je onaj koji je sedeo na prestolu Gospod, može se videti gore, br. 267,268. Isto se vidi i iz značenja koji živi u vekove vekova, što označava život večni koji je od Njega (o čemu vidi gore br. 84); jer se onim koji živi označava onaj koji je jedini život, a stoga i sve života kod anđela i kod ljudi, da je od Njega; u vekove vekova označava ono što je večno. Razlog za ovo značenje je da vekove vekova u svetu označava vremena u celom trajanju, a u nebu, gde vremena nisu kao u svetu, oni označavaju ono što je večito. Jer se smisao slova Reči sastoji od stvari koje su u svetu, dok se duhovni smisao sastoji od stvari koje su u nebu, a ovo je zbog toga što se Božansko završava u prirodnim stvarima sveta u njegovim poslednjim stvarima, i počiva na njima i opstoji na njima; otuda se kaže, u vekove vekova, a ne u večnosti.

290. (s.10) *I dvadeset i četiri starešine padoše pred onim koji sjeđaše na prijestolu.*

Da ovo označava poniznost i priznavanje u to vreme, od strane onih koji su u istini od dobra, da su sve stvari neba i crkve od Gospoda, vidi se iz značenja pasti, što je poniznost, i priznavanje u srcu u to vreme, i iz značenja dvadeset i četiri starešine, što su oni koji su u istinama od dobra (o kojima vidi gore, br, 270); i iz značenja onoga koji sedi na prestolu, a što je Gospod, od kojega su sve stvari neba i crkve (o kojima vidi gore, br. 289). U ovome stihu i u sledećim stihovima ovoga poglavlja, govori se o primanju Božanske istine i Božanskog dobra od strane anđela neba i članova crkve; jer se u stihu koji neposredno prethodi, govori da od Gospoda proističe Božansko dobro i Božanska istina; ovo je označeno životinjama koje odaju slavu i čast i hvalu Onome koji sedi na prestolu, i koji živi u vekove vekova (kao što se može videti gore, br. 288). A primanje i priznavanje označavaju se sa dvadeset i četiri starešine koji padaju pred Onim koji sedi na prestolu, i koji se klanjaju Onome koji živi u vekove vekova ; jer padanje označava poniznost i priznavanje, a dvadeset i četiri starešine označavaju one koji su u istinama od dobra, kako u nebesima tako i na zemlji.

Treba primetiti da primanje Božanske istine i Božanskog dobra, i priznavanje u srcu da sve stvari neba i crkve, kao i život večni, da su od Gospoda, da je to dato samo onima koji su u istini od dobra; razlog je to što su samo oni u ljubavi i veri; naime, oni koji su u ljubavi i veri , ti su povezani dušom i srcem sa Gospodom. Gospod se uliva u dušu i srce, a ne u stvari njegove memorije, a otuda u govor. Jer je memorija samo ulaz u čoveka, i trem preko kojega se ulazi; to je kao stomak

kod preživara, ptica i zveri, kojemu korespondira memorija kod čoveka. Samo su one u čoveku koje su u njegovoj volji, a otuda i u razumu, ili, što je isto, koje su u njegovoj ljubavi, a otuda i u njegovoj veri. Da li se kaže o čoveku da je u dobru i istini, ili u ljubavi i veri, isto je, jer se svo dobro odnosi na ljubav a sva istina na veru.

291. *I pokloniše se onome koji živi u vijek vijekova.* Da ovo označava poniznost, i priznavanje u srcu u to vreme, da je od Gospoda život večni, vidi se iz značenja pasti i pokloniti se, što je poniznost i priznavanje; i iz značenja koji živi u vekove vekova, što znači da je od Gospoda život večni o čemu vidi upravo gore, br. 289. Poniznost, i priznavanje u srcu da su sva istina i dobro od Gospoda, može se dati samo onima koji su u stanju poniznosti; jer kad je neko u ovome stanju, on je udaljen od svog propriuma, a čovekov proprium niti prima niti priznaje nikakvo dobro i istinu od Gospoda, jer je proprium samo zlo, a zlo odbacuje svo dobro i svu istinu neba i crkve. Stoga se može videti čemu služi poniznost, i zašto padanje i klanjanje označava poniznost od srca u to vreme.

292. *I metnuše svoje krune pred prijesto.* Da ovo označava poniznost i priznavanje u srcu u to vreme, da ništa od dobra nije od njih, nego da je sve od Gospoda, vidi se iz značenja krune što znači dobro i mudrost iz njega (o čemu vidi gore, br. 272); i iz značenja baciti svoje krune pred presto ili staviti ih tamo, što je priznavanje, iz poniznosti, da dobro koje je njima označeno, nije od njih, nego od Gospoda samog; a staviti ih pred presto je priznavanje da je ono od Gospoda samog. Dobro, koje je ovde označeno, je dobro ljubavi i ljubavi prema bližnjemu; ovo se dobro uliva od Gospoda samog, i primaju ga anđeli neba i članovi crkve u istinama iz Reči. Istine iz Reči, kako one kod anđela, tako i one kod ljudi, samo su u njihovoj memoriji; otuda ih Gospod poziva, i spaja ih s dobrom, onoliko koliko je je anđeo ili čovek u duhovnom osećanju istine; on ima ovo osećanje onda kada živi u skladu s istinama iz Reči; do povezivanja dolazi u unutrašnjem ili duhovnom čoveku, a otuda i u spoljašnjem ili prirodnom čoveku. Ova povezanost čini crkvu kod čoveka dok živi na zemlji, a kasnije sačinjava nebo u njemu. Očito je ,stoga, da se bez ovakvog povezivanja čovek ne može spasiti, i da se dobro i istina ne mogu povezati, osim ako čovek živi životom ljubavi; živeti životom ljubavi je izvršavati Gospodove zapovesti , voljeti je činiti (tvoriti), jer ono što čovek voli, to on i hoće i to čini, a ono što ne voli, on to neće pa stoga i ne čini.

---

293. (s. 11) *Govoreći, dostojan si, o Gospode, da primiš slavu i čast i silu.* Da ovo označava zaslugu i pravdu koja pripada Gospodovm Božanskom Ljudskom, i da je od toga sva Božanska istina, Božansko dobro i spasenje, vidi se iz značenja Dostiojan si, o Gospode, što je zasluga i pravda koji pripadaju Gospodovom Božanskom Ljudskom, o čemu ćemo ubrzo govoriti; i iz značenja slave i časti, kada se govori o Gospodu, da je Božanska istina i Božansko dobro od Njega (o čemu vidi gore, br. br. 288); i iz značenja sile, što je spasenje. Razlog da sila ovde označava spasenje je to što sva Božanska sila gleda na spasenje kao na cilj; jer se obnavlja, a kasnije uvodi u nebo, i tamo se uzdržava od zla i obmane, a drži u dobru i istini pomoću Božanske sile; a ovo ne može niko da učini osim Gospoda samog. Oni koji pripisuju sebi silu, neznalice su o tome šta spasenje znači, jer oni ne znaju šta je obnova, ili šta sačinjava nebo kod čoveka; a pripisivati sebi Gospodovu moć, to je pripisivati sebi moć nad Gospodom Samim, koja se moć naziva oblašću tame (Luka XXII, 53). Da se sila, kada se govori o Gospodu, uglavnom odnosi na spasenje, vidi se iz sledećih odlomaka, kao kod Jovana:

Isus reče, kao što si Sinu dao vlast (moć) nad svakim tijelom da svemu daje život vječni (XVII, 2).

Ponovo:

A koji ga primiše dade im vlast da budu sinovi Božiji, koji vjeruju u ime njegovo (I, 12),

Ponovo:

Ja sam čokot a vi loze; i koji bude u meni i ja u njemu, on će roditi rod mnogi; jer bez mene ne možete činiti ništa (XV, 5).

Kod Marka:

I divljahu se nauci njegovoj, jer učaše kao onaj koji ima vlast a ne kao književnici (I, 22).

Kod Luke:

Kakva je to riječ, da vlašću i silom zapovijeda nečistijem duhovima, i izlaze? (IV, 36).

Isto se može videti u mnogim drugim odlomcima.

Gospod ima i moć nad svim stvarima, jer On je jedini Bog; a spasenje ljudske rase je glavni cilj moći, jer su nje radi stvoreni neba i svi svetovi, a spasenje je primanje Božanskog proističućeg. Razlog da se sa, Dostojan si, o Gospode, označava zasluga i pravda koji pripadaju Gospodovom Božanskom Ljudskom, je to što te reči označavaju da je On zaslužan; a Gospodova se zasluga sastoji u tome, što kad je bio u svetu, On je potčinio paklove i doveo u red sve stvari u nebesima, i što je proslavio Svoje Ljudsko, i to svojom vlastitom moći, i tako spasao sve one u ljudskoj rasi koji veruju u Njega, to jest, koji vole da drže Njegove zapovesti (vidi Jovan I, 12,13). Ova se zasluga naziva i pravdom u Reči, a Gospod kao Njegovo Božansko Ljudsko naziva se Jehova pravda naša (Jer. XXIII, 5,6; XXXIII, 15,16.) (O ovoj zasluži, ili ovoj pravdi Gospodovoj, može se videti više u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 293,294; i u referencijama tamo iz Nebeskih Tajni, br. 300-306).

294. *Jer si ti sazdao sve.* Da ovo označava da je od Njega svo postojanje života, i nebo za one koji primaju, vidi se iz značenja stvoriti, što označava ne samo da sve stvari postoje od Gospoda, nego i da je sav život od Njega. I pošto duhovni smisao Reči govori samo o nebu i crkvi, stoga se stvaranjem ovde pre svega označava reformisati (obnoviti), naime, dati nebo onima koji primaju, jer to je reformisati. (Da je svo postojanje od Gospoda, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 7-12 i 137, a da je sav život od Njega, br. 9 istoga dela; i u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 278). Ali se stvaranjem, u ovome odlomku, ne označava prirodno postojanje i život, nego duhovno postojanje i život; ovo je poslednje označeno svuda, kada se pomene u Reči; razlog je to što postojanje neba i zemlje nije cilj stvaranja, nego sredstvo za cilj. Cilj je stvaranja da bi postojala ljudska rasa i da od nje nastane anđeosko nebo; pošto je to cilj, to stvarati znači reformisati, što je davati nebo onima koji primaju. Ciljevi su ono što je označeno u duhovnom smislu Reči, ali u smislu slova, pominju se samo sredstva koja vode cilju; na ovaj način ono što je duhovno leži sakriveno u slovu Reči.

Da stvarati označava reformisati i regenerisati ljude, i tako ustanoviti crkvu, vidi se iz onih odlomaka gde se ti izrazi koriste u Reči; kao u sledećim: Kod Isaije:

Posadiću u pustinju kedar od sitima, mirtu i maslinu; posadiću u pustoju zemlji jelu, brijest i šimšir, da vide i poznadu i da promisle i razumiju da je to uradila ruka Jehovina, i Svetac Izrailjev da je to učinio (XLI, 19,20).

Predmet o kome se ovde govori je ustanovljenje crkve među narodima (neznabošcima); pustinja označava da nisu dobri jer ne znaju istinu; jer se sve

dobro u koje se čovek reformiše, dobija preko istina. Kedar od sitima označava prave istine; mirta i maslinovo drvo označavaju duhovno dobro i nebesko dobro. Stoga se vidi šta je označeno sađenjem u pustinji kedra od sitima, mirte i masliovog drveta, kada se govori o narodima koji nisu u dobru neba i crkve, zbog nepoznavanja istina. Da bi videli, znali, i promislili i razumeli, označava poznavanje, razumevanje, opažanje i osećanje ljubavi za dobro i istinu; iz ovih značenja vidi se da se Svecem Izrailjevim koji to stvara, da se njime označava reformacija; sledstveno, da je stvarati reformisati.

Kod istoga:

Ovako veli Jehova Stvoritelj, o Jakove, i koji te je sazdao, Izrailje: ne boj se; jer ja te otkupih; prozvah te po imenu tvom; moj si. Dovedi sinove moje i kćeri moje iz daleka s krajeva zemaljskih, sve koji se zovu imenom mojim i koje stvorih sebi za slavu, sazdah i načinih. Ja sam Jehova Svetac vaš, stvoritelj Izrailjev, Car vaš (XLIII, 1,6,7,15).

Predmet o kome se govori ovde je ustanovljenje crkve među narodima; zbog njihove reformacije, Jehova se naziva stvoriteljem i sazdateljem; stoga se kaže, *Otkupih te, prozvah te po imenu tvom, moj si. Dovedi sinove moje i kćeri moje s krajeva zemaljskih*, označava narode koji su izvan crkve, ali koji primaju istine i dobra od Gospoda; iz daleka, i sa kraja zemlje, označava one koji su izvan crkve, a sinovi su oni koji primaju istine, a kćeri, koji primaju dobra; za ove se kaže da su stvoreni, sazdani za slavu. Slava je Božanska istina koju oni primaju. Kod Davida:

Stvori u meni srce čisto, o Bože, i obnovi duh snažan u meni (Psalam LI, 10).

Stvoriti srce čisto označava reformisati u pogledu dobra ljubavi; reformisati (obnoviti) duh snažan u meni, označava reformisati u pogledu istine vere; jer srce označava dobro ljubavi, a duh označava život u skladu s Božanskom istinom, koja je vera istine. Ponovo:

Kako si nizašta stvorio sinove ljudske (Adamove) Gospode, gdje su pređašnje milosti tvoje? (Psalam LXXXIX, 47,49).

Stvoriti sinove ljudske označava reformisati pomoću Božanske istine; sinovi ljudski su svi oni koji su u Božanskim istinama, tako, u apstraktnom smislu, Božanske istine same. Opet:

Tada će se narodi bojati imena Jehovina i svi carevi zemaljski slave njegove, jer će Jehova sazdati Sion, i javiti se u slavi svojoj. Napisaće se ovo potonjemu rodu, i narod nanovo stvoren hvaliće Jah (Psalam CII, 15,16,18).

Ovaj odlomak govori o reformaciji. Narodima, koji će se bojati imena Jehovinog, označavaju se oni koji su u dobru; a carevima zemaljskim, oni koji su u istinama od dobra. Sazidati Sion, označava ustanoviti crkvu. Sion označava crkvu; narodom koji će biti stvoren i koji će hvaliti Jah, označavaju se svi oni koji su reformisani. Ponovo:

Daješ im, primaju; otvoriš ruku svoju, (skupljaju dobra) site se dobra; pošlješ duh svoj, postaju, i ponavljaš lice zemlji (Psalam CIV, 28,30).

Da ovde stvoriti označava reformisati, jasno je; jer se davanjem, i skupljanjem označava da primaju istine koje daje Gospod. Sa, otvaraš ruku svoju, site se dobra, označava se da primaju dobra koja se ulivaju od Gospoda; slanjem duha svoga, oni postaju, označava da se reformišu u pogledu života u skladu sa Božanskom istinom; a obnavljaš lice zemlji, označava ustanovljenje crkve.

Kod Isaije:

Podignite oči svoje i vidite; ko je to stvorio, ko izvodi vojsku svega toga na broj i zove svako po imenu, i velike slave svoje radi i jake moći ne izostaje ni jedno? Gog vječni, Jehova, koji je stvorio krajeve zemaljske, ne ustaje niti se (umara) ustruđuje, razumu njegovu nema mjere (XI, 26,28).

I ovde se govori o reformaciji koja je označena stvaranjem; vojskom koju Jehova izvodi, označavaju se istine i dobra; zvati ih po imenu, označava primanje u skladu sa kvalitetom svakoga od njih; stvaranje krajeva zemaljskih označava ustanovljenje crkve, stoga reformaciju onih koji su u njoj. Kod Jezekilja:

Bio si u Edenu, vrtu Božijem; pokrivalo te svako drago kamenje; dan kad si se rodio načinjeni biše bubnji tvoji i svirale. Savršen bješe na putovima svojim od dana kad se rodi dokle se ne nađe bezaknje na tebi (XXVIII, 13,15).

Ove se stvari kažu o caru Tirskom, kojim su označeni oni koji su u istinama, a otuda i u dobru; o kojima se kaže da su bili u vrtu Božijem, i da ih je pokrivalo svako drago kamenje. Vrtom Božijim označava se inteligencija, a dragim kamenjem koja su imenovana u odlomku, označavaju se poznavanja istine i dobra; ovi se nazivaju pokrivalom, jer su u prirodnom čoveku, a prirodni čovek pokriva duhovnog. Za ove

se kaže da su bili spremni (savršeni) dana kad su bili stvoreni, a to je dan u koji su bili reformisani; otuda se vidi šta je označeno sa *bio si stvoren*.

Kod Isaije:

Jehova će stvarati na svakom staništu u Sionu, i na njegovim skupovima, oblak danju a sjajnu vatru noću; a svakoj će slavi biti pokrivalo (IV, 5).

Sionom se označava crkva u pogledu Reči; unutrašnji ili duhovni smisao Reči, u pogledu dobra, označava se staništem; spoljašnji ili doslovni smisao, u pogledu istina, označava se oblakom danju, a u pogledu dobra, sjajnim plamenom noću. Ovaj smisao, pošto pokriva, i pošto je spremište duhovnog smisla, naziva se pokrivalom slave, gde slava označava duhovni smisao; za ove se kaže da su stvoreni, jer su istine neba i crkve. Kod Malahije:

Nije li nam svjema jedan otac, zašto nevjeru činimo jedan drugome? (II, 10).

Zato što se sa *stvorio nas* označava reformisan, kako bi postali crkva, stoga se kaže, *zašto činimo nevjeru?* Kod Isaije:

Ovako govori Bog Jehova, koji je svorio nebesa i razapeo ih, koji je rasprostro zemlju i što na njoj rađa, koji daje disanje narodu i onima što hode po njoj (XLII, 5).

Stvaranjem nebesa i njihovim razapinjanjem, i rasprostiranjem zemlje, označava se reformisanje (novo stvaranje); nebesima se označavaju kako neba tako i unutrašnje stvari crkve – a unutrašnje stvari crkve su neba s onima koji su u njima; zemlja označava spoljašnje stvari crkve, za koje se kaže da su rasprostrta kada se umnožavaju istine od dobra; da se ovde misli na reformaciju preko istina, vidi se, jer se kaže, *koji daje disanje narodu i onima koji hode po njoj*.

Kod istoga:

Jehova je načinio nebesa, stvorio zemlju – i nije je stvorio na prazno, nego je načinio da se na njoj nastava (XLV, 12,18).

Nebesima i zemljom, i njihovim stvaranjem, označavaju se slične stvari kao i u odlomcima navedenim gore. Ne stvarajući je na prazno označava ne bez istine i dobra u kojima su oni koji se reformišu; nedostatak ovih je praznina. Načinio ju je da se nastava, označava da bi živeli u skladu s dobrom i istinom, i od njih; jer nastavati označava živeti. Ponovo:

Gle, ja stvaram novo nebo i novu zemlju. Radujte se i veselite se do vijeka radi onoga što ću ja stvoriti; jer gle, ja ću stvoriti Jerusalim da bude veselje i narod njegov da bude radost (LXV, 17,18).

Stvaranjem novoga neba i nove zemlje ne misli se na vidljivo nebo i nastanjenu zemlju, nego na novu crkvu, unutrašnju i spoljašnju, gde nebo označava unutrašnje u crkvi, a zemlja spoljašnje (šta je unutrašnje, a šta spoljašnje u crkvi, može se videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 246); stoga se kaže, *gle, ja stvaram novo nebo i novu zemlju; radujte se i veselite se i narod njegov da bude radostan*. Jerusalim je crkva, radovanje je uživanju u dobru, a veselje je uživanje u istini. Slične su stvari označene novim nebesima i novom zemljom kod istoga proroka (LXVI, 22), i novim nebom i novom zemljom u Apokalipsi (XXI, 1).

A slične su stvari označene i u prvom poglavlju Postanja:

U početku stvori Bog nebo i zemlju. A zemlja bješe bez obličja i pusta, i bješe tama nad bezdanom; i duh Božiji dizaše se nad vodom. I reče Bog: neka bude svjetlost i bi svjetlost. I stvori Bog čovjeka po obličju svojemu, po obličju svojemu stvori ga; muško i žensko stvori ih (I, 1-3,27).

Ovaj odlomak govori o ustanovljenju prve crkve na zemlji; reformacija članova crkve, u pogledu njihovog unutrašnjeg, kao i njihovog spoljašnjeg, označava se stvaranjem neba i zemlje. Da pre toga nije bilo crkve, jer su ljudi bili bez dobra i bez istine, označava se zemljom koja je bez obličja i pusta; i da je bilo neznanje i obmane, označava se tamom nad bezdanom; njihovo prvo prosvetljenje označeno je duhom Božijim koji se dizaše nad vodom, i Bogom koji govori: *Neka bude svjetlost, i bi svjetlost*; duhom Božijim označava se Božanska istina koja proizlazi od Gospoda, a koja se dizaše iznad vode, označava prosvetljenje; isto je označeno i svetlošću; i bi svetlost, označava primanje Božanske istine. Da je Bog stvorio čoveka po Njegovoj slici, označava da je čovek bio u ljubavi dobra i istine, i da je korespondirao nebu kao njegova slika. Jer voleti dobro i istinu, to je slika Božija, a otuda je anđeosko nebo slika Božija; stoga, pred Gospodom, ono je kao jedan čovek (kao što se može videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 59-67,68-72,73-77,78-86,87-192). Da ih je On stvorio muško i žensko, označava da ih je reformisao u pogledu istine i u pogledu dobra; muško, u Reči, označava istinu a žensko označava dobro. Iz ovih je razmatranja vidi da to nije stvaranje neba i zemlje, nego novo stvaranje i reformacija onih koji su sačinjavali prvu crkvu, koja je opisana u ovom poglavlju i u sledećim poglavljima; i da su slične stvari tamo označene

stvaranjem neba i zemlje kao i stvaranjem novoga neba i nove zemlje u odlmcima gore navedenim.

Da stvaranje u Reči označava reformaciju i ustanovljenje crkve, koji se izvodi pomoću Božanske istine koja proizlazi od Gospoda, vidi se i iz reči kod Jovana:

U početku bješe Riječ, i Riječ bješe u Boga, i Bog bješe Riječ. Ona bješe u početku u Boga. Sve kroz nju postalo što je postalo, i bez nje ništa nije postalo što je postalo. U njoj bješe život, i život bješe vidjelo ljudima. I vidjelo se svijetli u tami, i tama ga ne obuze. Bješe vidjelo istinito koje obasjava svakoga čovjeka koji dolazi na svijet. Na svijetu bješe, i svijet kroza nj posta, i svijet ga ne pozna. I Riječ postade tijelo, i useli se u nas puno blagodati i istine. I vidjesmo slavu njegovu (I, 1-5,9,10,14).

Rečju se ovde oznažava Gospod kao Božanska istina. Da su sve stvari stvorene pomoću Božanske istine, označeno je ovim rečima, *Sve je kroz nju postalo, što je postalo; i bez nje nije ništa postalo što je postalo; isto tako i ovom, I svijet posta kroza nj.* I pošto se pod Rečju misli na Gospoda kao Božansku istinu, stoga se kaže, *u njemu bješe život, i život bješe vidjelo ljudima; i bješe to istinito svijetlo*; svetlo označava Božansku istinu, a život svu inteligenciju i mudrost iz nje; jer ovo sačinjava čovekov suštinski život, i život večni u skladu s tim. Prisutnost Gospoda kao Božanske istine, kod svakoga, od koje potiče život i svetlost, označeno je svetlošću koja sija u tami, i koja obasjava svakoga čovjeka koji dolazi u svet; ali oni koji su u obmanama od zla, ti ga ne opažaju, i ne primaju tu istinu, što je označeno tamom koja ga ne obuze, i svetom koji ga ne pozna; jer tama označava obmane od zla. Da je Gospod kao Božansko Ljudsko ovde označen Rečju, jasno se pokazuje, jer se kaže, *I Riječ postade tijelo, i useli se u nas; i vidjesmo slavu njegovu*, gde slava označava Božansku istinu. (Da su sve stvari bile stvorene kroz Božansku istinu koja proizilazi od Gospoda, koji je ovde označen Rečju, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 137,139; i u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 263). Otuda je jasno da stvoriti ili načiniti, ovde označava obnoviti čoveka ili reformisati ga; jer se ovde, kao i u knjizi Postanka, pominje neposredno svetlost (Da se svetlošću označava ona proističuća Božanska istina kroz koju se svi reformišu, može se videti u delu, *Nebo i Pakao*, br. 126-140, i u *Nauku Novoga Jerusalima*, br. 49).

295. *I po tvojoj volji jesu i stvoreni su.* Da ovo označava da kroz Božansku istinu sve jeste, a kroz Božansko dobro sve postoji, vidi se iz značenja volje, kada se govori o Gospodu, što je Božanska ljubav; i iz značenja jesu, ili bića (esse), što je

dobro ljubavi, u ovome slučaju, Božansko dobro Božanske ljubavi koja je primljena (o čemu ćemo uskoro govoriti); i iz značenja bili su stvoreni, ili su stvoreni, što je Božanska istina primljena, stoga su oni stvoreni koji su reformisani kroz nju. Razlog da biti stvoren označava postojati je to, što se samo za one koji su reformisani kaže da postoje, jer je u njima život, i oni imaju inteligenciju i mudrost; jer oni koji nisu reformisani, ti nemaju život u sebi nego duhovnu smrt, a nemaju ni inteligenciju ni mudrost, nego ludilo i bezumlje, jer se za njih ne može reći da postoje; a što se pokazuje čulima, može se kazati da to postoji, ali se ne može reći o čoveku u duhovnom značenju, osim onda kada je u dobru i u istini; jer je čovek stvoren da bi bio živ, inteligentan i mudar; sledstveno, kada je mrtav, on je bezuman i lud, i koliko je ovakav slučaj s njim, toliko ne postoji. Postoje dve stvari koje sačinjavaju čoveka, naime, dobro i istina, a i jedno i drugo je od Gospoda; dobro je biće života, dok je istina postojanje života iz bića, jer sva istina postoji od dobra, jer ona je forma dobra, a otuda je ona i njegov kvalitet; a pošto je dobro biće života, a istina je postojanje života, time što je stvoren označava se da postoji, pa se stoga kaže, *po tvojoj volji oni jesu, i bili su stvoreni*. To je, stoga, duhovni sadržaj ovih reči.

Razog da volja, kada se govori o Gospodu, označava Božansku ljubav je to, što je suštinsko Božansko, od kojega sve postoji, Božanska ljubav; otuda to da se Gospod pokazuje pred anđelima kao Sunce, vatreno i plameno, a uzok tome je to što se ljubav, u duhovnom svetu, pokazuje kao vatra; to je zato što u Reči, kad se govori o Gospodu, o nebu, ili o crkvi, to označava ljubav. Od toga Sunca u nebesima proističe toplina i svetlost; a toplina je tamo Božansko dobro koje proizlazi, dok je svetlost Božanska istina koja proizlazi. (Ove su stvari punije objašnjene u delu, *Nebo i Pakao*, o Suncu neba, br. 116-125; a o toplini i svetlosti u nebu, br. 126-140). I pošto je suštinsko Božansko od kojega sve stvari postoje, Božanska ljubav, stoga i volja, kada se govori o Gospodu, označava Božansku ljubav, jer ono što ljubav sama hoće, to je dobro ljubavi; istina koja se naziva istinom vere, pošto je samo sredstvo da bi dobro postojalo, i da bi istina vere mogla posle postojati od dobra. Ovo je poreklo kod čoveka volje i razuma; volja je prijemnik dobra ljubavi kod sebe, a razum je prijemnik istine vere kod sebe; razum je sredstvo pomoću kojega volja može da se reformiše, i preko koje se posle volja može pokazati u formi, a onakva je kakva postane kroz razum. Otuda se vidi da je volja biće (*esse*) čovekovog života, a razumevanje je manifestacija života iz volje. (Ali ove su stvari mogu potpunije videti u *Nauku Novoga Jerusalima*, gde se govori o volji i razumu, br. 28-35). Zato što je čovekova volja njegova ljubav, a volja Božija je Božanska ljubav, to je jasno šta je označeno u duhovnom smislu sa činiti volju Božiju, ili

volju Oca, to jest, da je to voleti Boga iznad svega, a blišnjega kao samoga sebe. A pošto je voleti hteti, onda je to i činiti, jer ono što čovek voli, to je ono što hoće, i to je ono što čini, a što čovek hoće to i voli, a što hoće to i čini. Otuda se sa činiti volju Božiju i Očevu, označava držati Njegove zapovesti, ili živeti u skladu s njima iz osećanja ljubavi ili ljubavi prema blišnjemu.

To je ono što je označeno voljom Božijom i Očevom u sledećim odlomcima. Kod Jovana:

Bog ne sluša grješnika; nego ako neko poštuje Boga, i njegovu volju tvori, onoga sluša (XIV, 31).

Kod Mateje (da onaj koji čini volju Očevu koji je u nebesima, da će taj ući u carstvo nebesko):

Ne će svaki koji mi kaže, Gospode, Gospode, ući u carstvo nebesko; nego onaj koji čini volju Oca mogega koji je na nebesima (VII,21).

Ponovo:

Neka dođe carstvo tvoje; neka bude volja tvoja, kako na nebu tako i na zemlji (VI, 17).

Ponovo:

Nije volja Oca vašega da ijedan od ovih malih pogine (XVIII, 14).

Da to nije Njegova volja da ijedan od malih pogine, označava ljubav, i to je očito, jer kaže se, *volju Oca vašega*, jer Otac označava Božansko dobro. Kod Jovana:

Ako ostanete u meni i moje riječi u vama, ištite što hoćete, i biće vam (XV, 9).

Razlog da je rečeno da, što god da traže, biće dano onima koji ostanu u Gospodu, i u kojima Njegove reči ostanu, je to, što u tome slučaju oni će hteti samo ono što im Gospod daje da hoće, a to je dobro, a dobro je od Njega.

Gospodova volja se naziva Njegovom milošću u Starom Zavjetu, i ona označava Božansku ljubav; kad On čini milost, ili Svoju volju, označava voleti Boga i blišnjega, stoga živeti u skladu s Gospodovim zapovestima, jer to je voleti Boga i blišnjega. A to dolazi od Gospodove ljubavi; jer niko ne može voleti Gospoda i blišnjega, osim od Gospoda, jer je ovo samo suštinsko dobro koje pripada čoveku, a svo dobro je od Gospoda. Da milost ima to značenje, vidi se iz sledećih odlomaka, Kod Isaije:

Jer u gnjevu svom udarih te, a po milosti svojoj pomilovaću te (LX, 10).

Udariti u gnevu označava iskušenje; pomilovati iz milosti značava izbavljenje iz ljubavi (osećati milost je činiti dobro nevoljnima iz ljubavi).

Kod Davida:

A ja se molim tebi, O Jehova, vrijeme je da se smiluješ, Bože; po velikoj milosti svojoj usliši me, jer je u istini spasenje tvoje (Psalam LXIX, 13).

Vreme da se smiluje Jehova, označava prihvatanje iz ljubavi; vreme označava postojeće stanje kada se govori o ljudima, a to je ono što stalno traje, kada se govori o Jehovi, stoga o Njegovoj ljubavi, jer je ona neprekidna. Uslišiti i pomoći iz ljubavi uz pomoć proističućeg Božanskog koje je Božanska istina, označeno je sa , po velikoj milosti svojoj usliši me, jer je u istini spasenje tvoje. Kod Isaije:

Jehova reče: u vrijeme milosno usliših te, i u dan spasenja pomogoh ti (XLIX, 8).

Vreme milosno, ili volja, i ovde ima značenje Božanske ljubavi; a uslišiti (odgovoriti) označava pomoći, i biti od koristi. Kod istoga:

Da oglasim godinu milosti Jehovine, da utješim sve žalosne (LXI, 2).

Ovde se govori o Gospodovom dolasku, a godina milosti označava vreme i stanje članova crkve, kada im treba pomoći iz ljubavi; stoga se kaže, da utešim sve žalosne.

Dod Davida:

Jer ti blagosiljaš pravednika, kao štitom zaklanjaš ga milošću svojom (Psalam V, 12).

Ovde milost jasno označava Božansku ljubav, kojom Gospod štiti svakoga; Njegova zaštita iz ljubavi označena je sa, kao štitom zaklanjaš ga milošću svojom. Ponovo;

Jehova otvara ruku svoju, i siti milošću sve živo na zemlji (Psalam CXLV, 16).

Otvoriti ruku označava dar s dobrom; a sititi sve živo milošću, to je iz ljubavi obogatiti Božanskom istinom sve koji primaju život od Njega. Kod Mojsija;

I blagom starijih brda i obiljem njezinijem, milošću onoga što stoji u kupini. Neka to dođe na glavu Josifovu i na tjeme nazireja (odvojenoga) među braćom. I za

Naftalija reče: Neftalime, sit si milosti i pun blagoslova Jehovinog (Zak. Ponov. XXXIII, 16,23).

Josifom se, u najvišem smislu, označava Gospod kao duhovno Božansko, u unutrašnjem smislu duhovno carstvo, a u spoljašnjem smislu, spasenje, rasplodavanje dobra i umnožavanje istine (kao što se može videti, Nebeske Tajne, br 3969,3971,4669,6417). Otuda se vidi šta je označeno blagom zemaljskim i obiljem njezinim, i milošću onoga koji stoji u kupini,sve to pripada Josifu. Blago zemaljsko označava duhovna dobra i istine koje pripadaju crkvi, gde zemlja označava crkvu; milost onoga koji stoji u kupini (u grmu), je Gospodova istinska ljubav, a kupina u kojoj je Gospod, je Gospodova istinska ljubav, gde kupina u kojoj se Gospod pokazao Mojsiju, označava Božansku ljubav. Glava Josifova označava mudrost koja pripada unutrašnjem čoveku, dok kruna na glavi Nazireja među braćom označava inteligenciju i znanje koja pripada spoljašnjem čoveku. Naftalije , tako nazvan zbog borbi, označava iskušenja, i utehu i blagoslov od Božanske ljubavi posle ovih, što je označeno sa biti sit milošću i blagoslovom Jehovinom.

Kod Isaije:

Taki li je post koji izabrah da čovjek muči dušu svoju na dan milosti Jehovine? Nije li da prelomiš hleb svoj gladnome, i siromahe prognane da uvedeš u kuću, i kad vidiš gologa, da ga odjeneš?(LVIII, 5,7).

Da se Jehovinom milošću, kada se kaže o ljudima, označava živeti u skladu sa Njegovim zapovestima, što je voleti Boga iznad svega a bližnjega kao samoga sebe (kao što je gore rečeno), vidi se; jer se kaže da je Gospodova milost (volja) da prelome hleb sa gladnim,i da odenu gologa. Prelomiti hleb sa gladnim, označava iz ljubavi učiniti dobro bližnjemu koji želi dobro; a odenuti gologa označava poučiti u istinama onoga koji želi da bude poučen.

Hoću činiti volju tvoju, Bože moj, i zakon je tvoj meni u srcu (Psalam XL, 8).

Ponovo:

Nauči me tvoriti volju (milost) tvoju, jer si ti Bog moj; duh tvoj blagi neka me vodi po stazi tvojoj (Psalam CXLIII, 10).

Ponovo:

Blagosiljajte Jehovu, sve vojske njegove, sluge njegove, koje tvorite volju njegovu (Psalam ciii. 21).

Tvoriti volju Jehove Boga označava živeti u skladu s njegovom voljom; to je Njegova milost, ili volja, jer od Božanske ljubavi On hoće da svi budu spaseni, a kroz ovo su spaseni. Reč milost, u jevrejskom jeziku, označava volju; jer što se god učini po volji, to je milo, a Božanska ljubav hoće da ljubav koja je od Njega, bude kod anđela i kod ljudi, a Njegova je ljubav kod njih, onda kada vole da žive u skladu s Njegovim zapovestima. Da je ovo voleti Gospoda, On sam uči kod Jovana (XIV,15,21,23,24; XV, 10, 14; XXI, 15,16).

Da volja označava i ljubav u obrnutom smislu, naime, ljubav prema zlu i ljubav prema obmani, vidi se kod Jovana:

A oni koji primiše Isusa, njima se dade vlast da budu sinovi Božiji, koji vjeruju u ime njegovo, koji se ne rodiše od krvi, ni od volje tjelesne, ni od volje muževljeve, nego od Boga (I, 12,13).

Verovati u ime Gospodovo označava živeti u skladu s Njegovim naukom (doktrinom) (da ime Gospodovo označava one stvari preko kojih se On bogoštuje, stoga sve stvari koje pripadaju ljubavi i veri, može se videti gore, br. 102,135). *Koji nisu rođeni od krvi*, označava one koji nisu u životu suprotnom dobru i istini; *niti od volje telesne*, označava one koji nisu u ljubavi prema zlu; koji nisu rođeni od volje muževljeve, označava one koji nisu u ljubavi prema obmani . (Da telo, kad se govori o čoveku, označava njegov voljni proprium, stoga zlo, može se videti, Nebeske Tajne, br. 148,149,780,999,3813,8409,10283; a da čovek označava intelektualni proprium čovekov, koji je obmana, može se videti, br. 4823).

KRAJ PRVOG TOMA

